

มหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง

คำสอนชั้นปริญญาโท

พุทธศักราช ๒๔๙๑-๒๔๙๒

กฎหมายรัฐธรรมนูญ

และ

เลือกตั้งพื้दार

โดย

นายดิเรก ชัยนาม

เนติบัณฑิตไทย

คณะนิติ คณะรัฐศาสตร์

JF

56

๑6

๑.4

มุมหนังสือ
ศ.ศิริเอก ชัยนาม

สารบัญ

กฎหมายรัฐธรรมนูญและเด็กตกพิการ

พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๒

คำปรารภเบื้องต้น

หน้า

ภาค ๑

บทที่ ๑	รัฐธรรมนูญ	๑
” ๒	อำนาจอธิปไตย	๓
” ๓	ความหมายของประชาธิปไตย	๓๓
” ๔	การแบ่งแยกอำนาจ	๓๕
” ๕	สิทธิของมนุษย์	๓๓
” ๖	รัฐธรรมนูญเปรียบเทียบ	๓๗
” ๗	ระบบมีสภาเดียวหรือสองสภา	๕๒
” ๘	รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุด	๕๗

ภาค ๒

บทที่ ๑	ประวัติของการเป็นมาของประชาธิปไตย	๖๓
” ๒	ทฤษฎีของการเด็กตก	๖๗
” ๓	การเด็กตกใหม่ชนิดมดมัย	๗๖
” ๔	การเด็กตกในอังกฤษตั้งแต่สมัยโบราณจนถึงสมัยปัจจุบัน	๗๖
” ๕	การเด็กตกในฝรั่งเศส	๗๗

สารบัญ

หน้า

บทที่ ๖	การเด็กคงในสหรัฐอเมริกา	๑๕๕
„ ๗	การเด็กคงในเยอรมัน	๑๖๗
„ ๘	การเด็กคงในรัสเซียสมัยพระเจ้าซาร์จนถึงปัจจุบัน	๑๗๗ (๓)
„ ๘	ประวัติการเด็กคงในดีวีดีเซอร์แดนต์	๑๘๘
„ ๑๐	การเด็กคงในอเมริกาใต้	๑๘๗
„ ๑๑	การเด็กคงในอิตาลี	๒๐๖
„ ๑๒	หลักการทั่วไปของกฎหมายการเด็กคง	๒๒๔
„ ๑	การกำหนดเขตเด็กคง	๒๒๕
„ ๒	การจัดทำบัญชีรายชื่อผู้ผิดหรือออกเลี้ยง	๒๒๗
„ ๓	สิทธิเด็กคงและรับคุ้มครองเด็กคง	๒๒๗
„ ๔	การคุ้มครองเด็กคง	๒๓๕
„ ๕	การออกเลี้ยงเด็กคง	๒๓๖
„ ๖	การนับคะแนนและการลงคะแนน	๒๓๘
„ ๗	กรรมกาวตรวจนับคะแนน	๒๔๗
„ ๘	การประกาศผลของการเด็กคง	๒๔๘
„ ๘	การคัดค้านการเด็กคง	๒๕๐
„ ๑๐	การลงโทษผู้ละเมิดกฎหมายการเด็กคง	๒๕๐
บทที่ ๑๑	พรรคการเมืองและสาธารณมติ	๒๕๐

หมายเหตุ หน้า ๑๗๘ ตั้งแต่บันทึกที่ ๑-๗ คัดลอก.

3F

56

015

ว.4

022590

417720

คำบรรยายกฎหมายรัฐธรรมนูญ และเลือกตั้งพิศดาร

พหุศัพท์ราช ๒๔๙๑-๒๔๙๒

โดย

นายดิเรก ชัยนาม

เนติบัณฑิตไทย

คณบดี คณะรัฐศาสตร์

คำปรารภเบื้องต้น

ท่านทั้งหลายได้ศึกษาวิชากฎหมายรัฐธรรมนูญ และกฎหมายเลือกตั้งมาแต่
ในชั้นปริญญาตรี ฉะนั้น ทนายเจ้าจะบรรยายต่อไปนี้ จึงเป็นการบรรยายโดยขยาย
หลักตามที่เคยศึกษามาแล้วให้พิศดารขึ้นเท่านั้น โดยขอให้ยึดหลักจากคำอธิบาย
กฎหมายรัฐธรรมนูญชั้นปริญญาตรี โดยที่ทนายเจ้าได้รับมอบให้มาบรรยายรัฐธรรม
นูญพิศดารในเวลาดำเนินชีวิตควรมีภาคสอนแล้ว ฉะนั้น จะได้บรรยายโดยย่อเอา
แต่สาระสำคัญไว้ชั้นหนึ่งก่อน ต่อหน้าจึงจะบรรยายให้พิศดารยิ่งขึ้น โครงการณ์
บรรยายมีดังนี้ :-

- ภาค ๑
- บทที่ ๑. รัฐธรรมนูญ
  - บทที่ ๒. อำนาจอธิปไตย
  - บทที่ ๓. ความหมายของประชาธิปไตย
  - บทที่ ๔. การแบ่งแยกอำนาจ
  - บทที่ ๕. สิทธิของมนุษย์
  - บทที่ ๖. รัฐธรรมนูญเปรียบเทียบ

กฎหมายรัฐธรรมนูญและเลือกตั้งพิสดาร

บทที่ ๗. ระบบสภาเดี่ยวหรือสองสภา

บทที่ ๘. รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุด

(Supremacy of the Constitution)

เพราะค่างหลัก ๆ นัยอมต้องปรากฏในรัฐธรรมนูญทั่วไปทุกประเทศ ส่วนการเลือกตั้งนั้น มีโครงการดังนี้ :-

ภาค ๒

บทที่ ๑. ประวัติของการเป็นมาของประชาธิปไตย

บทที่ ๒. ทฤษฎีของการเลือกตั้ง

บทที่ ๓. การเลือกตั้งในมัชฌิมสมัย

บทที่ ๔. การเลือกตั้งในประเทศอังกฤษ ตั้งแต่สมัยโบราณจนถึงปัจจุบัน

บทที่ ๕. การเลือกตั้งในฝรั่งเศส

บทที่ ๖. การเลือกตั้งในสหรัฐอเมริกา

บทที่ ๗. การเลือกตั้งในเยอรมัน

บทที่ ๘. การเลือกตั้งในรัสเซียตั้งแต่สมัยโบราณถึงปัจจุบัน

บทที่ ๙. ประวัติการเลือกตั้งในสวิสเซอร์แลนด์

บทที่ ๑๐. การเลือกตั้งในอเมริกาใต้

บทที่ ๑๑. การเลือกตั้งในอิตาลี

บทที่ ๑๒. หลักการทั่วไปของกฎหมายการเลือกตั้ง

บทที่ ๑๓. ตำราธรรมเนียมและพรหการการเมือง

ภาค ๓

บทที่ ๑. รัฐธรรมนูญบริติช

บทที่ ๒. รัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกา

บทที่ ๓. รัฐธรรมนูญฝรั่งเศส

บทที่ ๔. รัฐธรรมนูญสวิสเซอร์แลนด์

บทที่ ๑

รัฐธรรมนูญ

วิเคราะห์ศัพท์ “รัฐธรรมนูญ”

คำว่า “รัฐธรรมนูญ” นั้น ข้าพเจ้าเข้าใจว่าโดยที่ท่านได้ศึกษาวิชานี้มาจากคำสอนในชั้นปริญญาตรีแล้ว แต่เพื่อความแม่นยำจึงขอนำมากล่าวในที่นี้อีกคำว่า “รัฐธรรมนูญ” นี้แปลจากศัพท์ภาษาอังกฤษ “Constitution” นักกฎหมายรัฐธรรมนูญได้ให้วิเคราะห์ศัพท์ไว้หลายท่าน แต่สาระสำคัญนั้นตรงกัน พอสรุปได้ดังนี้ “กฎหมายรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมาย ซึ่งเป็นรากฐานของรัฐโดยมีบทบัญญัติวางหลักในการปกครองประเทศไว้ชัดเจน และกำหนดการใช้อำนาจสูงสุดประเทศต่าง ๆ ไว้ว่าผู้ใดเป็นผู้ใช้อำนาจนั้น และใช้ในโอกาสและลักษณะอย่างไร”

คำว่า “รัฐธรรมนูญ” ในภาษาไทยของเราเป็นคำคิดค้นภายหลังเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๕ แต่เดิมเรียกกันว่าธรรมนูญการปกครองแผ่นดิน คำว่า “Constitution” นี้สืบเนื่องมาจากภาษาละติน “Constitutio” ในกรุงโรมนั้นสมัยโบราณ คำนี้แปลว่าการรวบรวมกฎหมายหรือกฎหมายซึ่งประกาศใช้โดยจักรพรรดิ ส่วนคำอังกฤษนั้น เริ่มใช้เมื่อพจนานุกรมเข้ามาครองอังกฤษโดยหมายถึงกฎหมายสำคัญ ๆ เป็นต้น ครั้นกาลต่อมาได้ใช้หมายถึงกฎหมายซึ่งเป็นรากฐานของรัฐ ในประเทศบริเตนใหญ่ทุกวันนี้ คำว่า “Constitution” หมายถึง Common Law. กฎหมายลายลักษณ์อักษร คำพิพากษาของศาลและธรรมเนียมประเพณี

ความจำเป็นต้องมีรัฐธรรมนูญ

เรามาตั้งปัญหาว่าเป็นไปได้หรือไม่ว่า ประเทศจะคงอยู่ได้หรือไม่โดยไม่มีรัฐธรรมนูญ คำตอบย่อมแจ้งแต่กว่า เราแปลคำว่า “รัฐธรรมนูญ” ตามความหมาย

อย่างแคบหรืออย่างกว้าง คำศาสตราจารย์เยอมนันชื่อ George Jellinek มีความเห็นว่า รัฐธรรมนูญเป็นดังจำเป็นของรัฐ รัฐทุกรัฐต้องมีรัฐธรรมนูญ และความจริงทุกรัฐมีอยู่แล้ว แม้รัฐที่ทำการปกครองอย่างพลการตามใจชอบตั้งแต่กิจการหรือตั้งมบูรณาญาสิทธิราช ก็ต้องมีรัฐธรรมนูญ รัฐที่ไม่มีรัฐธรรมนูญจะเป็นรัฐไม่ได้ เป็นอนาธิปไตย คำว่า "รัฐธรรมนูญ" สำหรับ Jellinek คงหมายถึงกฎหมายหรือข้อบังคับหรือนิติประเพณีใด ๆ ที่วางระเบียบหลักเกณฑ์ในการปกครองประเทศ ตัวอย่างประเทศไทยเรา ก่อนเปลี่ยนแปลงการปกครองเราไม่มีรัฐธรรมนูญแต่เราก็กปกครองกันมาได้ เพราะเรามีกฎหมายหลายฉบับ ซึ่งเป็นรากฐานของการปกครอง หรือในประเทศฝรั่งเศสก็ปกครองกันมากกว่าพันปีก่อนมีรัฐธรรมนูญ ฉะนั้นการตีความของ Jellinek จึงเป็นการตีความในความหมายอย่างกว้าง และข้าพเจ้าเห็นว่าถูกต้อง เพราะประเทศจะตั้งอยู่ไม่ได้ ถ้าไม่มีกฎหมายหรือข้อบังคับหรือธรรมเนียมประเพณี ซึ่งรับรองเสมือนหนึ่งกฎหมายซึ่งวางรากฐานการปกครองประเทศ

ในประเทศฝรั่งเศสในราวคริสต์ศตวรรษที่ ๑๔ พวกนักปราชญ์กฎหมายได้แยกกฎหมายออกเป็นสองประเภทคือ ๑) กฎหมายซึ่งเป็นรากฐานของราชอาณาจักร (Les lois fondamentales du Royaume) และ ๒) กฎหมายของกษัตริย์ (Les lois du Roi)

ประเภทแรกเป็นกฎหมายซึ่งรวบรวมหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ธรรมเนียมประเพณี และหลักการ ซึ่งเกิดขึ้นในระยะหลายร้อยปีที่ผ่านมาแล้ว ซึ่งกษัตริย์เองได้ทรงยอมรับว่า จะยกเลิกเสียหรือเปลี่ยนแปลงไม่ได้เว้นแต่จะได้รับคามยินยอมจากที่ประชุม States General กฎหมายประเภทนี้ กษัตริย์ฝรั่งเศสยอมผูกพันพระองค์ ในการใช้อำนาจสูงสุดในทาง "นิติบัญญัติ" เช่นเดียวกับที่การออกกฎหมายในประเทศต่าง ๆ ที่มีรัฐสภา กฎหมายเหล่านี้ได้แก่การเก็บภาษีอากร การตั้งขึ้นตั้งองค์การเปลี่ยนแปลง

ตามาเขตต์ ๑๓๑ ส่วนประเภทสองซึ่งเกี่ยวกับกฎหมายของกษัตริย์เป็นเรื่องภายใน
ทางด้านก็มากกว่า ซึ่งกษัตริย์ฝรั่งเศสมีพระราชอำนาจเปลี่ยนแปลงได้ หล่อกันแม่พระ
เจ้าที่ลดยที่ ๑๔ ซึ่งเคยประกาศว่า “ฉันนี้แหละคือรัฐ” ก็ยังทรงยอมรับรอง

กฎหมายเหล่านี้ รวมทงขรรณนิยมประเพณี นาน ๆ เข้าก็กลายเป็นรัฐ-
ธรรมนูญซึ่งไม่ได้เป็นตายตัวลักษณะ อักษร ทง ๆ ที่มีหลายฉบับเป็นตายตัวลักษณะ อักษร
แต่ต่อมาถึงคริสต์ศตวรรษที่ ๑๗ กษัตริย์ฝรั่งเศสมีอำนาจมากเข้าเลยใช้บ้าง ไม่ใช่บ้าง
แต่แก้พระทัยของพระองค์ ในปี ค.ศ. ๑๗๘๘ Sieyès ด่าซีกัดสภาผู้แทนราษฎรได้เป็น
ผู้แสดงความเห็นชักชวนราษฎรอย่างเปิดเผยว่า ประเทศฝรั่งเศสควรจะมีรัฐธรรมนูญ
กฎหมายรัฐธรรมนูญเขียนเป็นเล่มเดียวกัน โดยประกาศว่า รัฐธรรมนูญนั้นต้องมาจาก
ปรีชาชาติฝรั่งเศส และผู้ที่จะร่างรัฐธรรมนูญนี้ สมั้ราชาซึ่งราษฎรเลือกตั้งเท่านั้น
เป็นผู้มีสิทธิ

การเป็นมาของรัฐธรรมนูญบริติชก็เดินขนานคล้าย ๆ กับฝรั่งเศสแต่เกิดขึ้นใน
ก่อนปลายคือ ฝรั่งเศสตั้งต้นตั้งลงโดยการปฏิวัติฝรั่งเศส และร่างรัฐธรรมนูญขึ้นโดย
เขียนเป็นตายตัวลักษณะอักษรเล่มเดียว ส่วนอังกฤษนั้นคงใช้รัฐธรรมนูญซึ่งมาจาก
กฎหมายสำคัญต่าง ๆ ขรรณนิยมประเพณี และคำพิพากษาของศาลจนทุกวันนี้

ประเภทต่าง ๆ ของรัฐธรรมนูญ

นักกฎหมายรัฐธรรมนูญอธิบายว่า รัฐธรรมนูญนั้น มีหลายหลายชนิด
ด้วยกัน เช่น “เสรี” (free) “ประชาธิปไตย” (democratic) “อภิชนา
ธิปไตย” (aristocratic) แต่ถ้าจะแยกเป็นตราสารแห่งหลักฐาน การปกครอง
(instruments of evidence) แล้ว เขาแยกเป็น ๒ ประเภทคือ

- ๑. รัฐธรรมนูญประเภทวิวัฒนาการ (evolution) และ
- ๒. รัฐธรรมนูญประเภทประกาศใช้ (enacted)

กฎหมายรัฐธรรมนูญและเลือกตั้งพิสดาร

ประเภทที่ ๑ นั้น ได้แก่รัฐธรรมนูญซึ่งมีที่มาจากธรรมเนียมประเพณีซึ่งสืบมาจากการระดมธรรมเนียมปฏิบัติเก่า ๆ หลักกฎหมายดั้งเดิม คำพิพากษาของศาลสูงสุด อีกนัยหนึ่งคือ ผลของการวิวัฒนาการ ของประวัติศาสตร์และความเจริญของประเทศซึ่งก่อกำการประกาศใช้กฎหมายรัฐธรรมนูญเป็นเล่มเดียวกัน ส่วนประเภทที่ ๒ นั้น ได้แก่รัฐธรรมนูญซึ่งมีสภาร่างรัฐธรรมนูญกร่างขึ้นและประกาศใช้เป็นกฎหมายรัฐธรรมนูญหรือประกาศใช้โดยพระมหากษัตริย์

รัฐธรรมนูญที่เป็นลายลักษณ์อักษรและไม่เป็นลายลักษณ์อักษร

อันที่จริง รัฐธรรมนูญชนิดวิวัฒนาการก็ได้แก่รัฐธรรมนูญที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร (unwritten) และรัฐธรรมนูญชนิดประกาศใช้ขึ้นคือ ชนิดเขียนเป็นลายลักษณ์อักษร (written) นั่นเอง

รัฐธรรมนูญลายลักษณ์อักษรหรือรัฐธรรมนูญซึ่งรวบรวมพบบัญญัติในกรปกครองประเทศได้ในคราวเดียวหรือหลายฉบับ โดยปกติมักจะเป็นฉบับเดียว แต่ก็มีตัวอย่างรัฐธรรมนูญซึ่งประกอบด้วยคราวหลายฉบับ เช่นรัฐธรรมนูญฝรั่งเศส ก่อนฉบับปี ค.ศ. ๑๙๕๖ ซึ่งมี ๓ ฉบับด้วยกัน มีแก้ไขเพิ่มเติมอีกหลายฉบับซึ่งรวมกันแล้วเป็นรัฐธรรมนูญสาธารณรัฐฝรั่งเศส โดยปกติรัฐธรรมนูญลายลักษณ์อักษรเป็นคราวถือกันว่ามีศักดิ์สิทธิ์พิเศษ (special sanctity) แตกต่างจากกฎหมายธรรมดา และมีน้ำหนักในทางกฎหมายสูงยิ่งกว่ากฎหมายอื่น การแก้ไขเพิ่มเติมก็ต้องมีพิธีการพิเศษ ไม่ใช่แก้ไข่างกฎหมายธรรมดา ผู้ใดจะยกเลิกไม่ได้ง่าย ๆ ได้สำรวจรัฐธรรมนูญลายลักษณ์อักษรของหลายประเทศแล้ว ส่วนแต่อาจหัดการให้แก่เราทางต้น

ที่มาของรัฐธรรมนูญลายลักษณ์อักษร

จริงอยู่ แม้รัฐธรรมนูญที่เป็นลายลักษณ์อักษรในประเทศต่าง ๆ ทุกอัน มีอายุมาไม่เกิน ๒๐๐ ปีก็ตาม แต่ในสมัยโบราณก็มีรัฐธรรมนูญชนิดนี้เหมือนกัน เช่น ในกรุงเฮเธนส์ ระหว่างปี ๖๒๔ ก่อนคริสต์ศักราชถึงปี ๔๐๔ ก่อน ค.ศ. มีรัฐธรรมนูญลายลักษณ์อักษรถึง ๑๓ ฉบับ แม้คนโบราณสมัยกรีกและโรมัน จะเคยมีรัฐธรรมนูญที่จริง แต่ไม่ได้รวบรวมเหตุการณ์ต่าง ๆ ไว้เป็นกฎหมายเต็มตัวอย่างที่ทำกันในทุกอัน ในสมัยกลาง (middle ages) อิทธิของนคร, ทรงแคธนา และพวกศักดินา (feudal lords) มักจะมีบทบาทไว้ในกฎหมายซึ่งเขียนไว้เป็นลายลักษณ์อักษร (written charters) ทำนองเป็นสัญญาระหว่างรัฐกับบุคคลหรือสถาบันดังกล่าว

มีผู้กล่าวว่า รัฐธรรมนูญที่เป็นลายลักษณ์อักษรจะรวบรวมขึ้นเป็นฉบับเป็นครั้งแรกในบัดจุบันนี้คือ รัฐธรรมนูญของสหรัฐอเมริกาซึ่งร่างระหว่าง ค.ศ. ๑๗๗๖ - ๑๗๘๘ ครั้นต่อมาก็มียุทธรัฐธรรมนูญฝรั่งเศสซึ่งประกาศใช้ฉบับแรกเมื่อ ค.ศ. ๑๗๙๑ รัฐต่าง ๆ ในเยอรมันเริ่มใช้ระหว่างปี ค.ศ. ๑๘๑๔ และ ค.ศ. ๑๘๒๘ ส่วนรัฐอื่นๆ ในยุโรปก็ดำเนินตามในคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙

มีผู้ออกความเห็นเห็นว่า รัฐธรรมนูญประเภทลายลักษณ์อักษรนี้มีกำเนิดมาจากทางใดทางหนึ่งใน ๓ ทางนี้ คือ

๑. โดยประมุขของประเทศให้แก่ราษฎร หรือ
  ๒. โดยสถาบันนิติบัญญัติร่าง หรือ
  ๓. โดยสภาร่างรัฐธรรมนูญซึ่งราษฎรเลือกตั้งโดยตรง หรือทางอ้อมร่างขึ้น
- แล้วผู้พากย์การแบ่งเป็น ๒ ประเภทคือ รัฐธรรมนูญลายลักษณ์อักษร

และไม่เป็นลายลักษณ์อักษร และเห็นว่าควรแบ่งเป็นรัฐธรรมนูญแก้ไขง่าย

และแก้ไขยาก

กฎหมายรัฐธรรมนูญและเลือกตั้งพิสดาร

การแบ่งแยกรัฐธรรมนูญออกเป็น ๒ ประเภท คือ ดายลักษณะอักษรและไม่เป็นดายลักษณะอักษร มีผู้วิพากษ์กันมาก โดยอ้างเหตุผลว่าความจริงก็ไม่แตกต่างกันในสาระสำคัญเท่าใดนัก เพราะถ้ารัฐธรรมนูญที่เป็นดายลักษณะอักษรนั้นแก้ไข บรรจุนิยมประเพณี คำพิพากษาของศาลได้เหมือนกัน แต่เอามารวมเป็นกฎหมายฉบับเดียวกันหรือเป็นหลายฉบับ และไม่มีรัฐธรรมนูญฉบับใดที่สมบูรณ์ เพราะบัญญัติยอมเกิดขึ้นเสมอ และปัญหาใดที่รัฐธรรมนูญไม่มีบัญญัติไว้ก็ต้องตีความเอา และตราขีตที่ยังไม่ได้แก้ไขรัฐธรรมนูญนั้น ก็เกิดเป็นธรรมเนียมประเพณีซึ่งมีนับถือกันว่ามีผลอย่างรัฐธรรมนูญดายลักษณะอักษร ในที่สุดก็คล้ายกับรัฐธรรมนูญไม่เป็นดายลักษณะอักษร

ความจริงที่ว่ารัฐธรรมนูญไม่เป็นดายลักษณะอักษรนั้น ก็ไม่เป็นการถูกต้อง เพราะถ้ารัฐธรรมนูญนั้นสาระสำคัญมากหลายที่เขียนได้เป็นคัมภีร์กฎหมาย แม้จะไม่มีหมศครบถ้วน เช่นอย่างรัฐธรรมนูญบริติชเป็นต้น ผู้ที่ศึกษาประวัติศาสตร์การปกครอง หรือรัฐธรรมนูญบริติชมาแล้ว จะเห็นได้ว่า มีกฎหมายหลายฉบับซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกฎหมายบริติช เช่น Magna Carta, Bill of Rights ฯลฯ จริงอยู่รัฐธรรมนูญบริติชนั้น ส่วนมากนั้นไม่ได้เขียนไว้ และส่วนที่เขียนไว้ก็กระจัดกระจายไม่ได้รวมกัน และที่เขียนไว้ก็ล้วนเป็นหลักสำคัญ ๆ ยิ่งกว่าที่ไม่ได้เขียนไว้เสียอีก ฉะนั้น ผู้ที่ดำเนินการแยกประเภทรัฐธรรมนูญดังกล่าวนี้ จึงมีความเห็นว่า ควรแยกเช่นกัน ทำให้ชัดเจน และชัดหลักวิทยาศาสตร์ (unscientific)

ได้มีผู้แสดงความคิดเห็นว่า ควรแยกออกเป็นประเภทยืดหยุ่นหรือแก้ไขง่าย (flexible) และประเภทคงเคียวหรือแก้ไขยาก (rigid) จะเหมาะกว่า ประเภทแก้ไขได้ง่ายคือการแก้ไขทำได้่างกฎหมายธรรมดา ส่วนประเภทแก้ไขได้ยากคือ การแก้ไขไม่เหมือนกฎหมายธรรมดาต้องมีวิธีการพิเศษ ประเภทแรกได้แก่รัฐธรรมนูญ

บริติช เป็นต้น ส่วนประเภทหลังก็ได้แก่รัฐธรรมนูญของหลายประเทศ เช่นฝรั่งเศส
และสหรัฐอเมริกา เป็นต้น

ความเห็น มีผู้เตือนได้มาก เพราะตรงกับความจริง แต่แม้กระนั้นก็
ในตำราต่าง ๆ แม้จะกล่าวถึง แต่ก็มักจะอธิบายหนักไปในการแบ่งเป็นรายลักษณะ
อักษรและไม่เป็นรายลักษณะอักษร

รัฐธรรมนูญที่ ๒ ประเภทที่ทั้งทางดีและไม่ดี

รัฐธรรมนูญโดยลักษณะอักษร ในทางดี รัฐธรรมนูญโดยลักษณะอักษร
เป็นประโยชน์แก่ประชาชนในประเทศนั้นเพราะมีค้ำประกัน และแน่นอน ผู้ร่างได้
ร่างโดยใช้พิจารณาญาณรอบคอบ ปัญหาต่าง ๆ ย่อมเกิดขึ้นได้ยากยิ่งกว่า การใช้
ธรรมเนียมประเพณีสภาพที่มีบัญญัติหรือ คำจะดี ความผิดคงไปตามใจชอบไม่ได้
ฉะนั้นความคุ้มครองสิทธิซึ่งได้แก่ราษฎรจึงเป็นอันมั่นคงกว่า และการแก้ไขก็ยากกว่า
กฎหมายธรรมดา ทำให้มีเสถียรภาพในการเมืองและปลอดภัยจากภัยในเผด็จการเมื่อ
มีอารมณ์ฉุนเฉียวแต่แม้กระนั้นก็ดี การไม่คิดมีอยู่บ้าง เพราะในทางปฏิบัติในหลาย
ประเทศได้แสดงให้เห็นว่า รัฐธรรมนูญซึ่งตั้งไว้ครั้งแรกก็แก้ไขลำบาก เพราะประเทศ
อยู่นิ่งไม่ได้ต้องมี ความเจริญตามกาลสมัย เมื่อแก้ไขยาก ๆ ที่เหตุการณ์เปลี่ยนแปลง
แปลงไป อาจเป็นเหตุจูงใจให้บุคคลละเมิดรัฐธรรมนูญได้ อย่างไรก็ดีนักปราชญ์
กฎหมายรัฐธรรมนูญส่วนมากก็เห็นว่า การมีรัฐธรรมนูญโดยลักษณะอักษรยังดีกว่า
เพราะแน่นอนมั่นคงก็ดีกว่า และเพราะอย่างนี้ประเทศที่มีความเจริญยังไม่ถึง
ขีดเต็มที่ยังจำเป็นมาก และในทางปฏิบัติไม่เคยปรากฏว่าประเทศที่มีรัฐธรรมนูญโดย
ลักษณะอักษรแล้วกลับไปใช้รัฐธรรมนูญไปเป็นรายลักษณะอักษร

รัฐธรรมนูญที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร

ในทางค้ของรัฐธรรมนูญประเภทกึ่งบ้างคือ มีความยืดหยุ่นได้แต่แต่เหตุ
การณ้ การแก้ไขง่ายสะดวกตามความต้องการของประเทศโดยฉบับพัน ความสะดวก
นี้ทำให้ผู้ที่จะคิดละเมิดรัฐธรรมนูญไม่ยากละเมิด แต่ทางไม่ด้นนี้มีอยู่มาก เพราะ
ไม่มีเสถียรภาพ ราษฎรไม่ได้รับหลักประกันอันแน่นอน ผู้ที่มีอำนาจทางการเมือง
อาจเปลี่ยนแปลงหรือแปรความเอาตามใจชอบได้

สาระสำคัญของรัฐธรรมนูญลายลักษณ์อักษร

รัฐธรรมนูญลายลักษณ์อักษรซึ่งเป็นแบบฉบับใช้กันทั่วไปนั้น จะต้องม้บท
บัญญัติในหลักใหญ่ ๓ ประการ

- ๑) บทบัญญัติในเรื่องสิทธิทางแห่งและการเมืองของราษฎรอันเป็นรากฐาน
ของประชาธิปไตย และเพื่อที่จะประกันสิทธินี้ให้ได้ผลจริงจังต้องมีบท
จำกัดอำนาจของรัฐสภา เรียกว่า หลักเสรีภาพ (Principle of
liberty)
- ๒) บทบัญญัติในเรื่องการจัดองค์การน้บริหาร ระบอบานาต่าง ๆ อาจ
หลักในการปกครอง และระบบการเลือกตั้งผู้แทนราษฎร เรียกว่า
หลักปกครอง (Principle of Government)
- ๓) บทบัญญัติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงแก้ไขรัฐธรรมนูญ เรียกว่า หลัก
อธิปไตย (Principle of Sovereignty)

เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฉบับหนึ่ง ๆ ย่อมทราบได้จากคำปรารภ ในสหรัฐ
อเมริกาเรื่องคำปรารภเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญนี้ได้เคยมีบัญญัติไปสู่ศาลสูงสุด ๆ ได้วินิจฉัย
ฉ้ว่า คำปรารภในรัฐธรรมนูญอเมริกันย่อมมีได้ว่าเป็นคำชี้แจงความประสงค์
ในการร่างรัฐธรรมนูญนี้ และถ้าเจตนาของผู้ร่างไม่ปรากฏชัดในค้บท คำอธิบาย

อาศัยคำปรารภนั้นมาแปลความเป็นอันหนึ่งของรัฐธรรมนูญได้ แต่มีนักกฎหมาย
บางท่านอธิบายว่าความปรารภในรัฐธรรมนูญนี้ จะถือเป็นอันหนึ่งของรัฐธรรมนูญ
ไม่ได้ แต่ถือว่าเป็นเท่านั้นดังแต่คำปรารภเท่านั้นจะถือเป็นฐานแห่งการอ้าง ก่อให้
มีอำนาจหรือสิทธิอย่างใดได้ไม่แต่อย่างใดก็ นักกฎหมายทุกฝ่ายเห็นพ้องต้องกันว่า
คำปรารภเป็นสิ่งที่ช่วยขบปัญหา ๒ ประการ

- ๑) คำปรารภชี้ให้เห็นบ่อเกิดของรัฐธรรมนูญฉบับนั้น และเหตุฐานใน
การที่จะต้องปฏิบัติตาม
- ๒) คำปรารภเป็น คำแสดง วัตถุประสงค์ อันสำคัญ ของการ ด้ร่าง ระบบการ
ปกครองตามรัฐธรรมนูญฉบับนั้น ฉะนั้นเมื่อเราอ่านคำปรารภในรัฐธรรมนูญของ
ประเทศต่าง ๆ แล้ว เราจะทราบได้ทันที ว่าหลักการของรัฐธรรมนูญนั้นมีสภาพ
อย่างไร ?

บทที่ ๒

อำนาจอธิปไตย

เป็นความจำเป็นที่นักศึกษากฎหมายรัฐธรรมนูญทั้งหลายต้องศึกษาให้เข้าใจ
ว่า อำนาจอธิปไตยหรืออีกนัยหนึ่งอำนาจสูงสุดในการปกครองแผ่นดินนั้น หมายความว่า
อะไรและมาจากที่ใด มีนักกฎหมายรัฐธรรมนูญหลายท่านให้บรรดาธิบายว่า อำนาจ
อธิปไตยคือ เจตนจำนงสูงสุด (supremewill) และรัฐเป็นบุคคลซึ่งเป็นผู้ครอง
เจตนจำนงสูงสุดซึ่งชอบด้วยกฎหมายนี้ เจตนจำนงอันสูงสุดประกอบด้วยกฎหมาย
รับรองนั้นแหละคืออำนาจอธิปไตยหรือ (Sovereignty) บางท่านอธิบายว่าเป็นอำนาจ
สูงสุดโดยมีลักษณะสำคัญของรัฐคือมีการครอบครอง อำนาจสูงสุดในการบัญญัติ
กฎหมายได้และ อำนาจนั้นคือ อำนาจอธิปไตยซึ่ง ก่อให้ผู้เจ้าของสิทธิ นั้นมีอิสระโดย

บริบูรณ์จากการควบคุมในทางกฎหมายจากอำนาจการเมืองด้วยดี และมีสิทธิโดยเด็ดขาดโดยผู้เห็นอธิปไตยและหน้าที่ของบุคคลอื่นหมดซึ่งอยู่ภายใต้การปกครองของตน

ปัญหาที่ต่อไปว่า อำนาจอธิปไตยนี้มาจากไหน รัฐธรรมนูญหลายประเทศในยุโรปและทวีปอเมริกาบัญญัติไว้ชัดเจนว่ามาจากปวงชนชาวประเทศนั้น ตามรัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกาบัญญัติว่า ปวงชนชาวอเมริกัณมีอำนาจอธิปไตยแต่แสดงเจตน์จำนงโดยการใช้อำนาจนั้นทางผู้แทนหรือบุคคลซึ่งคนได้เลือกตั้งไป สำหรับบริเตนใหญ่คือ พระมหากษัตริย์ในรัฐสภา (King in Paliament) รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ซึ่งประกาศใช้เมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๔๗ กับบัญญัติไว้ชัดเจนว่า อำนาจมาจากปวงชน กษัตริย์สมัยโบราณนั้นถือกันว่าอำนาจการปกครองแผ่นดินมาจากเบื้องบนคือเทพารักษ์ และประมุขของประเทศซึ่งเรียกกันว่า กษัตริย์หรือจักรพรรดิเป็นผู้มอบให้ใช้อำนาจ แต่ต่อมาในสมัยจักรพรรดิโรมัน นักกฎหมายโรมันอธิบายว่า ดั่งใดที่ประมุขอันเจ็ดยยอมถือว่า เป็นกฎหมายบังคับใช้ได้เพราะว่าราษฎรได้มอบอำนาจให้แก่พระองค์แล้ว ครั้นต่อมาถึงสมัยกลาง (Middle Ages) นักกฎหมายโรมันได้คิดว่าความว่าถึงแม้ว่าราษฎรจะเป็นเจ้าของอำนาจเดิมนั้นก็จริง แต่ได้ยอมส่งมอบให้แก่ประมุขแล้วโดยเด็ดขาด ทฤษฎีนี้คณะบาทหลวงโรมันคัธอลิก พวกเยซอวิตก็ยกยอด้วยดี

ในอังกฤษเอง ทฤษฎีของโรมันนั้น พวกนอธมัน ได้นำเข้าไปใช้ ในชั้นเดิม กษัตริย์อังกฤษก่อนจะประกาศให้กฎหมายบทใดบทหนึ่งซึ่งบังคับได้ ก็มักจะมีประกาศชี้แจงหลักกันครบไปด้วย ธรรมเนียมใช้กันต่อ ๆ มาจนในที่สุด ได้ทรงใช้ประกาศเหล่านี้สำหรับประกาศสร้างกฎหมายเสียเอง โดยปกติอำนาจนั้นก็จะใช้เวลานอกสมัยประชุมรัฐสภาและในกรณีฉุกเฉิน กฎหมายชนิดนี้ในสมัยนั้นเรียกว่า 'Ordinances' ครั้นต่อมาเมื่อมีนักปราชญ์ในทางการปกครองมากขึ้น คนได้รับการศึกษามากขึ้น พวกเหล่านี้จึงพากันคิดแต่งปัญหาขึ้นว่าอำนาจที่แท้จริงนั้นมาจากไหนแน่

กฎหมายรัฐธรรมนูญและเลือกคัพิศดาร

มีเหตุและมีผลอย่างใด และความเห็นทางใดจะผิดจะถูก มีผู้ตั้งกันมากมายจนที่
ตั้งจึงเกิดวางหลักเกณฑ์กันขึ้น

ในฝรั่งเศสได้มีผู้คิดคำนี้ขึ้นคือคำว่า "Sovereignty" และนักปราชญ์
กฎหมายฝรั่งเศสได้พยายามศึกษาความหมายของคำนี้มาตลอด ซึ่งเป็นความหมายที่ดำเนิน
ยั้งในวิชาการเมือง โบแก (Bodin) นักปราชญ์ชาวฝรั่งเศส ในสมัยคริสต์ศตวรรษ
ที่ ๑๖ อธิบายว่า อำนาจอธิปไตยนี้เป็นหลักการอันเป็นรากฐานสำคัญของกฎหมาย
มหาชนหรือกฎหมายรัฐธรรมนูญ นับแต่นั้นมาจึงมีผู้ถกเถียงกันมากในปัญหาที่ว่า
อำนาจนี้มาจากไหนและอยู่ที่ใคร เช่นการที่บุคคลหนึ่งบังคับบัญชาอีกคนหนึ่งได้นั้น
เพราะมีสิทธิอย่างไร ใครเป็นผู้ถวายอำนาจนั้นแก่กษัตริย์ปัญหาเหล่านี้เป็นปัญหาซึ่ง
ถกเถียงกันในวงการเมืองฝรั่งเศส ฝ่ายที่เห็นอำนาจมาจากสวรรค์ถึงกับกล่าวออกมาโดย
เปิดเผยคือ พระเจ้าหลุยส์ที่ ๑๔ ทรงตั้งว่า "รัฐนี้หรือคือฉันเอง" (L'Etat, c'est moi)
ฝ่ายที่เห็นตรงกันข้ามคือฝ่ายที่ท้าวปฎิวัติฝรั่งเศส แต่ในอังกฤษเองไม่รุนแรงอย่างฝรั่งเศส
ได้พิจารณาปัญหาอันอย่างระมัดระวัง ความจริงปัญหาเรื่องนี้เป็นปัญหาซึ่ง
กระทบถึงการวางระบอบการปกครองของหลายประเทศในระยะ ๓๐๐ ปีที่ล่วงมาแล้ว

กษัตริย์ซึ่งทรงอำนาจสมบูรณ์ตามบัญญัติทวิราชในสมัยโบราณนั้นทรงเชื่อมั่นว่า
อำนาจอธิปไตยนั้นอยู่กับพระมหากษัตริย์โดยพระเจ้าบ่งตั้งบรรคิประทานให้ ทรงเชื่อ
ว่าทรงได้เป็นกษัตริย์เพราะโดย "เทอดิทธิ" (Divine Right) พระเจ้าเจมส์ที่ ๑
ของอังกฤษซึ่งครองราชระหว่าง ค.ศ. ๑๖๐๓ ถึง ๑๖๒๕ ก็ทรงเชื่อมั่นในหลักนี้ ทรง
อธิบายว่ากษัตริย์ซึ่งมีเดรัในการปกครอง เพราะเป็นผู้รับผิดชอบต่อพระเจ้าเป็นเจ้า
ซึ่งทรงแต่งตั้งมาให้เป็นผู้แทนพระองค์ในมนุษย์โลก เมื่อเช่นนั้นจึงมีอำนาจในการ
ร่างกฎหมายหรือการใช้กฎหมายได้ โดยไม่ต้องอธิบายเหตุผลต่อมนุษย์อื่นใด โดยที่
ทรงถือหลักนี้จึงประกาศใช้กฎหมายต่าง ๆ โดยไม่ปรึกษารัฐสภา ทรงถืออำนาจเป็นเจ้า
ชีวิตของราษฎรเกินกว่าอำนาจตามปกติ ราษฎรที่อยากได้ยศถาบรรดาศักดิ์นำเงิน

มาถวายก็ทรงแต่งตั้งให้เป็นขุนนาง ให้ล้มประธานสภาคนที่ ถวายเงินให้เป็นส่วน
พระองค์ โดยมีผู้คัดค้านมากมาย พระเจ้าเจมส์ได้รับสั่งให้ Lord Coke ซึ่งเป็น
ประธานศาลสูงสุดเข้าเฝ้าเพื่อหารือในเรื่องนี้ Lord Coke ถวายความเห็นว่าการกษัตริย์
ไม่ทรงมี สิทธิที่จะแก้ไขกฎหมายได้หรือ ร่างกฎหมายที่บัญญัติ ความผิดเพิ่มขึ้นได้
เว้นแต่ได้รับอนุมัติจากรัฐสภา แม้กระนั้นก็ดี ต่อมาจนถึงคริสต์ศตวรรษที่ ๑๘ อังกฤษ
จึงได้มีหลักการแน่นอนที่ว่าอำนาจอธิปไตยมาจากกษัตริย์ในรัฐสภา กล่าวคือพระ
มหากษัตริย์ใช้อำนาจผ่านทางรัฐสภา

ในฝรั่งเศส Jean Jacques Rousseau เขียนหนังสือชื่อ “สัญญาสังคม”
(Social Contract) ในกลางคริสต์ศตวรรษที่ ๑๘ โดยแสดงความคิดเห็นว่ารัฐกษัตริย์
นั้นมีสัญญาซึ่งกันและกัน ราษฎรยอมอยู่ใต้อำนาจรัฐ แต่ราษฎรยอมมีสิทธิที่จะเรียก
คืนหรือเพิกถอนหรือเปลี่ยนแปลงได้เสมอ

ต่อมาในปี ค.ศ. ๑๗๘๒ สภานิติบัญญัติของฝรั่งเศสถึงกับประกาศว่า ประชา
ชาติฝรั่งเศสได้ประกาศแล้วโดยไม่ต้องสงสัยว่า อำนาจ อธิปไตยนี้เป็น ของราษฎร
เท่านั้น ราษฎรเหล่านี้จึงอยู่ได้ยอมจำนนต่ออำนาจของตนโดยมอบสิทธิให้แก่ผู้ปกครอง
ประเทศ แต่ราษฎรไม่ได้มอบอำนาจชนิดเพิกถอนไม่ได้ ประชาชาติฝรั่งเศสยอม
รับอย่างเปิดเผยว่า ไม่นับถือประเพณีใดไม่มีกฎหมายใด ไม่มีคำประกาศปฏิญาณใด
ไม่มีสัญญาใด ที่จะมาบังคับให้สังคมมนุษย์ยอมอยู่ใต้อำนาจของบุคคลใดจนถึงกับ
ไม่มีสิทธิถอนอำนาจนี้ ราษฎรทุกคนมีอำนาจที่จะร่วมกันประกาศใช้กฎหมายและมี
สิทธิแก้กฎหมาย

สำหรับเมืองไทยนั้น ในคราวร่างรัฐธรรมนูญปี พ.ศ. ๒๔๗๕ พระยามโน
ปกรณนิติธาดา ประธานกรรมการร่างกฎหมายได้ถกแถลงกับผู้แทนว่า “อันที่จริง
ความตอนต้นในมาตรา ๙ (คือที่ว่าอำนาจอธิปไตยมาจากปวงชนชาวสยาม) ว่าโดย

กฎหมายรัฐธรรมนูญและเลือกตั้งพิศดาร

ลักษณะสำคัญแต่ก็เป็นการยกเอาประเพณีของเราแต่โบราณ ซึ่งกล่าวกันว่าเราเห็นเอง คือถ้าเราค้นดูหนังสือโบราณ พระนาม ของพระเจ้าแผ่นดิน ก็ตามชนบ ธรรมเนียมราช- ประเพณีราชาภิเศกก็ตาม จนปรากฏว่าความตอนหนึ่งในพระนามพระเจ้าแผ่นดินนั้น มีว่า เอนกนิกรดีไมตรีร่มก และในพิธีราชาภิเศกก็มีพราหมณ์ ชาวฮากวาชัน ผู้ใหญ่ ถวายเครื่องราชกกุธภัณฑ์ ซึ่งเป็นสิ่งที่ตั้งว่า พราหมณ์ถวายแด่เจ้าจน เสด็จถวัลย์ราชสมบัติด้วยประชาชนอินเดียผู้หนึ่ง หาได้เสด็จถวัลย์สมบัติโดย พระราชอำนาจที่มาจากสวรรค์อย่างต่างประเทศบ้างแห่งไม่ ทั้งนี้ก็เป็นการแต่งตั้งว่า อำนาจอธิปไตยนั้นมาแต่ปวงชนชาวประเทศนั้น”

บทที่ ๓

ความหมายของประชาธิปไตย

หลักการสำคัญของรัฐธรรมนูญข้อหนึ่งคือ หลักประชาธิปไตย ทั้งนี้ไม่ เกี่ยวพันถึงว่าประเทศจะเป็นใคร จะเป็นกษัตริย์หรือประธานาธิบดีก็ได้ เพราะ อังกฤษเองก็เป็นประชาธิปไตย ญี่ปุ่นก็เป็นประชาธิปไตย โดยมีกษัตริย์หรือจักรพรรดิ ฝรั่งเศสและสหรัฐอเมริกาก็เป็นประชาธิปไตย โดยมีประธานาธิบดี แต่ปัญหาสำคัญ อยู่ที่ว่าเป็นประชาธิปไตยเพียงใดหรือไม่ คำว่าประชาธิปไตยมีผู้ให้วิเคราะห์ศัพท์ไว้ มากหลาย

นักปราชญ์สมัยกรีกอธิบายว่า ประชาธิปไตยคือการปกครองโดยคนหลายคน ซึ่งไม่ทำให้เราเข้าใจได้เลย ศาสตราจารย์ Seeley แห่งอเมริกาอธิบายว่า “เป็น การปกครองโดยราษฎรทุกคนมีส่วนร่วมด้วย” ศาสตราจารย์ Dicey ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญ กฎหมายรัฐธรรมนูญ บริติช อธิบายว่า เป็นการปกครอง ซึ่งคณะประมุขอำนาจ (Governing Body) ประกอบด้วยบุคคลจำนวนมากของประชาชาติทั้งประเทศ Lord

Bryce อธิบายว่า " คำว่าประชาธิปไตยนั้นได้มีผู้ ใ้มาตั้งคั้งมี Herodotus (กรีก) เพื่อเป็นกวางแต่คั้งรูปการปกครอง ซึ่งอำนาจของฝ่ายปกครองนั้นตกอยู่กับสมาชิก ของชุมนุมชนนั้นเป็นอันรวมไม่ได้อยู่กับบุคคลชั้นใดชั้นหนึ่ง

Encyclopedia Britannica อธิบายว่า ประชาธิปไตยคือ การปกครอง ซึ่งเคยมีมาแต่คั้งกรีกโบราณ แต่ประชาธิปไตยสมัยกรีกนั้นผิดกับสมัย บัจจุบันคือ การปกครองซึ่งมีราษฎรเป็นผู้แทน แต่ราษฎรไม่ได้ปกครองตนเอง ตรงกันข้าม เลือกผู้แทนของตนเข้าไปปกครองในนามคน โดยมีกำหนดระยะเวลา

New English Dictionary อธิบายว่า คำว่า " ประชาธิปไตยตรงกับ ภาษาอังกฤษว่า Democracy มาจากคำละตินว่า Democratia คือราษฎรเป็นใหญ่ หมายความว่า การปกครองโดยราษฎรซึ่งอำนาจอธิปไตยอยู่ที่ราษฎรเป็นอันรวม โดยเป็นผู้ ใ้ อำนาจนี้โดยตรงหรือผู้ ใ้ ราษฎรเลือกตั้งชั้นไปเป็นผู้ ใ้ ในสมัยปัจจุบัน หมายความว่าเพิ่มเติมไปถึงว่า ทุกคนมีสิทธิเท่ากันกำหนดหรือฐานันดร ไม่ถือเอกสิทธิ์ พิเศษอย่างใด

อย่างไรก็ดี นิเวระหัดพิททวไปก็คือ การปกครองซึ่งราษฎรเป็นผู้ปกครอง เองจะโดยตนเองหรือแต่งตั้งผู้อื่นให้ทำแทน แต่มีบุคคลในหลายประเทศนำคำแปล ไปใช้ให้เป็นประโยชน์แก่ตน เช่น ฮิตเลอร์ ก็เคยกล่าวว่าคนปกครองอย่างประชาธิปไตย เพราะรัฐสภามอบอำนาจให้ จมในที่สุดมีผู้ตั้งปัญหาว่า จะเขาอย่างไรกันแน่ ได้มี ผู้วางหลักไว้แน่นอน ดังจะกล่าวต่อไป

ทฤษฎี ของ ประชาธิปไตยนั้นโดยมาก มีผู้อ้างว่า สร้างขึ้นโดยอาศัยสิทธิ ธรรมชาติของมนุษย์หรืออิสระภาพในทางศีลธรรม (Moral freedom) โดยมีคั้ง ใจคั้งนี้ มนุษย์เราเกิดมาในโลกลงในขณะไม่มีรัฐธรรมนูญหรือมีพันธกรณีทาง ดั้งค้มอย่างใด ประชาธิปไตยเกิดจากอำนาจมนุษย์ในสมัยเริ่มแรกอยู่กันอย่างคร่อม

ครอบครัวหัวหน้าปกครองคล้ายบิดา (patriachal family) ครั้นเมื่อกลายเป็นชาติกุด (tribe) ขึ้นก็มีหัวหน้าเกิดขึ้นใหม่ เรียกว่า patriachal chief นี้แหละเป็นรากฐานของกษัตริย์ธิปไตย (monarchy) ในสมัยนั้นกษัตริย์มีฉายาว่า "พ่อเมือง" แต่บางทีมีชนหลานซึ่งเป็นหมันเด็กกิด patriach ของตนเอง แม้ในอาฟริกา ไม่ก็สืบมาจนกัมพูชาก็เห็นได้ว่า ในพวกพรานดำสัตว์ ไม่ชอบอยู่ในเมือง ชอบอยู่ตามป่าดงที่ไกล ๆ กับที่อยู่ของสัตว์ป่าและปกครองตนเอง โดยมีหัวหน้าซึ่งนับถืออย่างบิดา ครั้นเมื่อมีหมันเด็ก ๆ มากขึ้น หัวหน้าก็มีหลายคน การอยู่ไกลเคียงกันเกิดมีข้อพิพาทกันขึ้น จึงมีธรรมเนียมตกลงกันว่า ถ้าพิพาทกันหัวหน้าของหมันหรือครอบครัวนั้นจะต่อสู้รบกับครอบครัวอื่น หัวหน้าคนใดที่ชนะกับครอบครัวอื่นหรือสามารถตีความได้ ก็ยอมให้อำนาจมากกว่าหัวหน้าอื่น แต่อำนาจนี้เป็นอำนาจของผู้เป็นนาย เป็นอำนาจการตีความยิ่งกว่าอำนาจอื่น และอำนาจนี้ไม่กระทบกระทั่งถึงอำนาจในการเป็นประมุขของครอบครัว และในสมัยจักรวรรดิโรมันหัวหน้าครอบครัวตั้งกับมีอำนาจในชีวิตของลูกหลานผู้อยู่ใต้อำนาจเดียวกันด้วยซ้ำ กล่าวคือ มีอำนาจคล้ายกษัตริย์ที่จะวินิจฉัยคดีและสั่งประหารชีวิตได้

ฉะนั้น ในกษัตริย์โรมันสมัย ๕๐๐๐ ปีกว่ามานี้ ประชาธิปไตยไม่ใช่เป็นการประชุมหมันราษฎรแต่เป็นการประชุมระหว่างพวก patriachs หรือ ออกันหนึ่งเป็นการประชุมของกษัตริย์ซึ่งมีอำนาจอันเทเห็นชีวิตและทรัพย์สิน เหตุที่ประชาธิปไตยได้ขยายตัวจากหมันเด็ก ๆ มาถึงนครจัน ราษฎร ปกครองตนเองนี้เป็นเวียงยัดยาวมากและจัดตั้งบ้านเรือน มีเหตุหลายอย่างเช่นการล้มรั้วระหว่างคนหมู่หนึ่ง กับอีกหมู่หนึ่ง การอพยพไปตั้งบ้านเรือนห่างไกลจากที่เดิมของตน เป็นต้น ตัวอย่างในเรื่องนี้จะเห็นได้ชัดเจนในสมัยปัจจุบันคือในอาฟริกา ดังกล่าวมาแล้ว ตัวอย่างในอาฟริกา มีมากหลายซึ่งแสดงกิจการ เปลี่ยนแปลง ของชีวิตมนุษย์ในสังคมว่าเจริญมาอย่างไรเป็น

สำคัญ ชาติถูกกดครอบครัวใน patriachal ก็คือ หมู่บ้านซึ่งมีคณอยู่รวมกันประมาณ ๖-๗ ครัวเรือนก็ค้ แต่จะหน่วยยอมมอบให้ผู้มีอาวุโสไปประสมกันพิจารณาข้อบังคับหรือกฎหมายหรือสร้างหลักใหม่ขึ้นในเมือง patriachs ก็กลายเป็นราษฎรคนสำคัญคนหนึ่งหรือเป็นขุนนางไปเท่านั้น เมื่อ patriachs ต่ฐานะรงมาเป็นราษฎรอำนาจในฐานะเป็นหัวหน้าของหมู่ของคนทั้งหมดไป แต่ถ้า patriachs คนใดท่มีความกล้าหาญรักเดรัภาพ รักอำนาจก็รวมหัวกันต่อสู้บังคับโดยบุคคลหนึ่งที่จะมากดขี่ใช้อำนาจเค็ดขาดแต่ผู้เดียว หรือที่เรียกกันว่า ทรวราช (tyrant) พวกเหล่านี้จะเที่ยวสอนพวกของคนว่า คนทุกคนไม่ควรยอมให้ใครมามีอำนาจเค็ดขาด ควรจะมีอำนาจร่วมกัน และเป็นประชาธิปไตยซึ่งเป็นหลักที่ถูกต้องและเชือชาติของคนจะเจริญ ผู้ที่เคยอ่านประวัติค้่าสัตว์กริจะจำได้ว่า Solon และ Cleisthenes ไม่ยอมให้พวก tyrant กดขี่เดรัภาพของชาวกริซึ่งถึงกับรวมหัวกันสร้างรัฐธรรมนูญซึ่งวางหลักคุ้มครองเดรัภาพและเปิดโอกาสให้เพื่อนร่วมชาติบางคนได้อำนาจในการปกครองบ้านเมือง การกระทำของกริซึ่งสมัยนั้นเรียกได้ว่าเป็นการสร้างรัฐธรรมนูญประชาธิปไตยแรกของโลก พวกเหล่านี้มีอุดมคติว่าอำนาจจะต้องอยู่กับราษฎรที่เป็นผู้ใหญ่แล้วและสามารถจับอาวุธเพื่อป้องกันเดรัภาพได้ แต่ไม่ใช้ให้ราษฎรทั้งเมืองมามีอำนาจ เป็นการปกครองโดยผู้ที่สามารถรับผิดชอบได้จริง ๆ รัฐธรรมนูญครั้งแรกนี้ใช้อาศัยหลักการออกเสียงเลือกตั้งซึ่งเป็นรากฐานของเดรัภาพในทางการเมืองทุกวันนี้

แต่นักประชาธิปไตยแท้จริงทั่วโลกใช้ว่าจะมีความเห็นตรงกันหมด อย่างไรก็ดีหลักการสำคัญอันหนึ่งซึ่งตรงกันและรวมกันคือ พวกคนเป็นปรปักษ์และค้ค้คานในหลักการปกครองอำนาจอยู่กับคนคนเดียวหรือคณะเดียวซึ่งผูกขาดตลอดไป

นักทฤษฎีในหลักประชาธิปไตยหลายท่านเห็นความเห็นว่าสถาบันประชาธิปไตยนั้น (Democratic Institutions) ควรจะมีหลักการดังนี้:-

กฎหมายรัฐธรรมนูญและเลือกตั้งพิศดาร

- ๑) มีรัฐธรรมนูญตายตัวลักษณะอักษร ซึ่งได้อธิบายแล้วในตอนต้น
- ๒) มีการประกาศสิทธิของมนุษย์ ซึ่งจำกัดอำนาจของฝ่ายปกครองไว้โดย

ชัดเจน

๓) บัญญัติการปกครองโดยให้เสียงข้างมาก (Majority Rule) เป็นใหญ่บังคับ

๔) บัญญัติการแบ่งแยกอำนาจ

๕) การให้การศึกษารัฐให้สัมพันธ์กับการปกครองตามหลักประชาธิปไตย
มีระบอบประชาธิปไตยก็ประเทศจะเหมือนแหวนซึ่งราษฎรไม่มีหวังจะได้

สำหรับข้อ ๑. ข้าพเจ้าได้กล่าวไว้แล้วในตอนต้น สำหรับข้อ ๒. และข้อ ๔. จะได้กล่าวในบทที่ ๔ และบทที่ ๕ ของภาค ๓ แห่งการบรรยาย

ฉะนั้น ในที่นี้จะอธิบายถึงหลักที่ ๓. คือการใช้เสียงข้างมากเป็นใหญ่

หลักเสียงข้างมากเกิดจากความคิดธรรมดาของมนุษย์เอง ประการแรกไม่ว่าในที่ประชุมใดจะให้มีความเห็นเหมือนกันหมดไม่ได้ย่อมแตกต่างกัน เมื่อเป็นเช่นฝ่ายข้างมากย่อมมีกำลังมากกว่ากำลังกายและกำลังความคิด (Physically & Mentally) ประการที่ ๒ ในหลักประชาธิปไตยนั้น ดัชนีพื้นฐานว่าทุกคนมีความคิดจืดจางด้วยกัน ไม่มีใครยิ่งหย่อนกว่ากัน ฉะนั้นการจะขาดว่าใครผิดใครถูกเป็นการยาก เพราะทุกคนก็ถือว่าตนถูก ฉะนั้นหลักเสียงข้างมากจึงมีผู้สนับสนุนในเมื่อใดได้ง่าย

ประการที่ ๓ การลงมติเอกฉันท์ในทุกกรณีย่อมเป็นการพื้นวิสัย

และประการที่ ๔ การที่จะถือหลักว่า ให้เอาเสียงข้างน้อยเป็นหลักนั้น ยิ่งเป็นไปได้

อย่างไรก็ดี การปกครองแบบประชาธิปไตยจริง ๆ นั้นมีอยู่สองแบบใหญ่ ๆ

เท่านั้น

- (๑) ประชาธิปไตยโดยบริสุทธ์หรือโดยตรง (Democracy, pure or Direct) และ
- (๒) ประชาธิปไตยทางผู้แทนหรือทางอ้อม (Democracy Representative or Indirect)

๑. ประชาธิปไตยโดยบริสุทธ์ คือประชาธิปไตยประเภทซึ่งเจตจำนงของรัฐแสดงออกมาโดยตรงและทันทีโดยราษฎรประชุมกันทั้งหมด ไม่ใช่โดยผู้แทน แต่ประชาธิปไตยประเภทนี้จะปฏิบัติได้ในรัฐที่มีชนชั้นเล็กๆ และยังไม่มีความเจริญ และราษฎรสามารถมาชุมนุมรวมกันได้ในที่แห่งเดียวกันและปัญหาที่จะพิจารณาเป็นปัญหาต่างๆ และเรื่องที่จะประชุมก็มี ๒ - ๓ เรื่อง แต่ในชนชั้นที่ใหญ่โดยราษฎรมากมายยากที่จะเรียกมาประชุมในที่แห่งเดียวกัน และปัญหาที่จะปรึกษาก็เกี่ยวกับการบริหารบ้านเมืองและออกกฎหมายก็มากจนประชุมกันชนชั้นย่อมทำไม่ได้ ในนครรัฐโรมและกรีซสมัยโบราณประชาธิปไตยโดยบริสุทธ์ย่อมทำกันได้ แต่ในปัจจุบันนี้ย่อมเป็นการเหลือวิสัยที่รัฐใดจะพยายามทำเช่นนั้น จะมีการยกเว้นที่ปฏิบัติกันอยู่บ้างก็ในบางภาคของสวีเดนและเดนมาร์ก (สวีเดนและเดนมาร์กแบ่งการปกครองออกเป็นหลายภาค) ในบางภาคเหล่านี้ผู้ออกเสียงไปประชุมกันในที่สาธารณะมาหลายร้อยปีแล้วเรียกกันว่ารัฐสภากลางแจ้ง (Open-air Parliament) เพื่อเด็กตั้งข้าราชการบางตำแหน่งออกเสียงเกี่ยวกับการภาษีอากรหรือออกประกาศใช้กฎหมาย แต่ก็มีบางภาคซึ่งต่อมาเหลือวิสัยที่จะทำเช่นนั้น ต้องยกเลิก

๒. ประชาธิปไตยทางผู้แทนหรือทางอ้อม คือการปกครองซึ่งเจตจำนงของราษฎรแสดงออกมาทางคณะบุคคล คณะหนึ่งซึ่งราษฎรได้เลือกตั้งให้เป็นผู้แทนของเขา หลุดกันมาโดยยึดแนวความคิดที่ว่า ราษฎรทั้งประเทศจะไปชุมนุมกันหมดไม่ได้ จึงแต่งตั้งผู้แทนให้ไปประชุมแทน ถ้าจะพูดอย่างนิยมชาตินิยม การปกครอง

โดยผู้แทนอาจไม่เป็นประชาธิปไตยได้ เพราะถ้ากฎหมายเลือกตั้งจากตัวชน
 สติของผู้ออกเสียงและผู้สมัครเลือกตั้งมากเกินไปจนราษฎรส่วนมากแทบไม่มีสิทธิ
 ใดๆ อย่างไรก็ดี ถ้าจะตีความหมายของประชาธิปไตยโดยกว้างๆ แล้ว การปกครอง
 โดยมีผู้แทนนั้นถือได้ว่าเป็นการ ปก ครองตามระ บอบประชาธิปไตย ชนิดหนึ่ง ก็ได้
 การปกครองประเภทที่ ๒ นี้ ก็คล้ายประเภทประชาธิปไตยบริบูรณ์ คือถือว่าอำนาจ
 สูงสุดหรืออธิปไตยมาจากปวงชนชาตินั้น แต่ต่างกับประชาธิปไตยโดยบริบูรณ์ในข้อ
 ที่ว่า ไม่ให้ราษฎรใช้สิทธิโดยตนเองคือผู้แทน ประเทศในยุโรปส่วนมากรวมทั้ง
 อเมริกาใช้การปกครองประเภทนี้

มีผู้แสดงความเห็นว่า มีอีกแบบหนึ่งคือผสมระหว่างแบบที่ ๑ กับแบบที่ ๒
 มีบางภาคในสวิตเซอร์แลนด์ใช้แบบนี้ แต่ก็ไม่ปรากฏว่าใช้ในประเทศอื่นและเป็นแบบ
 อย่างที่ผสม นี้มันจึงไม่ถือว่าเป็นแบบที่สำคัญอย่างแบบที่ ๑ และที่ ๒

สาระสำคัญของการปกครองชนิดผู้แทน

ถ้าจะกล่าวอย่างเฉียบขาดแล้ว การปกครองโดยผู้แทนก็คือการปกครองโดย
 ข้าราชการและตัวแทนต่าง ๆ ของราษฎรต้องราษฎรเลือกตั้งเข้ามาจริง ๆ และบุคคล
 เหล่านี้ของปฏิบัติความเจตนารมณ์ของราษฎรส่วนมากที่เลือกตั้งคนเขามา ซึ่งเมื่อเป็น
 เช่นงานแห่งการปกครองซึ่งมีเจ้าหน้าที่ของแผ่นดินไม่ว่าจะเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ บริหาร
 หรือตุลาการก็ดี ถ้าหากไม่ได้แต่งตั้งเข้ามาโดยวิธีเลือกตั้งก็ดี หรือแม้จะถูกแต่งตั้ง
 โดยคณะผู้แทนซึ่งราษฎรเลือกตั้งเขามาก็ จะถือว่าเป็นการปกครองประชาธิปไตยโดย
 ประเภทผู้แทนไม่ได้ แต่ก็มีผู้แก้ว่าในทางปฏิบัติทำไม่ได้ ถ้าจะถือหลักเฉียบขาดแล้ว
 ก็แทบไม่มีประเทศใดใน โลกนี้ที่เป็นประชาธิปไตยเลย

มีหลายประเทศที่หัวหน้าของฝ่ายบริหารคือนายกรัฐมนตรีราษฎรไม่ได้เลือก
 ตั้งโดยตรงหรือข้าราชการตำแหน่งต่าง ๆ ก็แต่งตั้งโดยวิธีอื่น เช่นมีระเบียบแบบแผน

ตาม พ.ร.บ. ข้าราชการพลเรือน หรือข้าราชการทหารเป็นต้น หรือฝ่ายตุลาการ โดยมากก็ฝ่ายบริหารเป็นผู้ตั้งหรือฝ่ายนิติบัญญัติเป็นผู้แต่งตั้ง ในยุโรปประเทศส่วนใหญ่ ซึ่งมีการปกครองประเภทที่ ๒ นั้น นอกจากตั้งมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสภาเทศบาลแล้ว ไม่มีการเลือกตั้งตำแหน่งอื่นเลย ประเทศเหล่านี้ถือว่าควรแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง กัด ทหารกัด ตุลาการกัด โดยฝ่ายบริหารนั้น ไม่เป็นการขัดกับหลักการปกครอง ประชาธิปไตยแบบผู้แทนเลย แม้ในสหรัฐอเมริกาและสวิตเซอร์แลนด์ซึ่งเป็นตัวอย่าง ของประเทศที่เป็นประชาธิปไตยมากยิ่งขึ้นกว่าประเทศอื่นก็ถือว่าควรทำเช่นนี้ไม่ขัดกับหลัก ประชาธิปไตยแต่ก็มีหลายประเทศที่คัดค้านสัตว์ แต่ก็ยังถือว่าเป็นประชาธิปไตย บาง ประเทศรวมทั้งประเทศอังกฤษเอง เมื่อ ๗๐-๘๐ ปีก่อน ก็คัดค้านบุคคลอีกหลายประเภท จากการมีส่วนในการออกเสียงเลือกตั้ง Lord Bryce กล่าวไว้ในหนังสือ "Modern Democracies" ว่า ความจริงนั้นทุกประเทศที่อ้างว่าปกครองอย่างประชาธิปไตยนั้น ที่จริงก็คืออภิชนาธิปไตย (Aristocracies) เพราะว่าผู้ปกครองจริงๆ นั้น จำนวน นิดเดียว แต่นักปราชญ์ผู้เชี่ยวชาญทางรัฐธรรมนูญทั้งหลายก็ยอมรับว่าต้องเป็นเช่น นั้น เพราะจะให้มันเป็นประชาธิปไตยอย่างเฉียบขาด เป็นการเหลือวิสัยที่จะทำได้เช่นเดียว กับการปกครองประชาธิปไตยบริสุทธิ์เหมือนกัน กล่าวคือในทางปฏิบัติทำไม่ได้การ บริหารจะดำริไม่ทันการ แต่อย่างไรก็ดี การปกครองแบบนั้นแม้ผู้ปกครองมีจำนวน เล็กน้อยก็ตามแต่บุคคลเหล่านั้นได้อำนาจมาโดยราษฎรเลือกตั้ง

ความดีของการปกครองระบอบประชาธิปไตย

เจ้าตำรารัฐธรรมนูญหลายท่านได้แสดงความเห็นว่า ในการพิจารณาถึงระบอบ ประชาธิปไตยนั้น จะต้องพยายามวางคนอย่างอุเบกขาคือไม่ลำเอียง เพราะมีทั้งทางดี และไม่ดี แต่ในการพิจารณานั้นจะต้องค้นคว้าแยกสาเหตุหาแก่นจริง โดยพิจารณาถึง ผลซึ่งประเทศต่างๆ ได้รับจริงเนื่องจากใช้ระบอบนี้ และการค้นคว้าของผู้ศึกษา

ประวัติศาสตร์และ การดำเนินงาน ของประชาธิปไตย มาซึ่งได้บันทึกการค้นคว้าของเขาไว้เป็นหลักฐาน อย่างเพียงพอที่นิยมประชาธิปไตยอย่างหัดหัดคาเหมือนหนึ่งถือศาสนา โดยไม่คำนึงถึงข้อที่เคียด ในขณะเดียวกันก็ต้งไม่ให้การตีระบอบประชาธิปไตยมาเป็นเหตุให้เราเอนเอียงไปได้

ระบอบการปกครองทุกชนิดก็ไม่ได้เพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับผลของระบอบนั้น ในประเทศนั้นตลอดทั้ง การศึกษา ของสังคม และผลในทางการ เมืองซึ่งมีต่อชนหมู่มชน ราษฎรของประเทศนั้นๆ เจ้าตำราเหล่านี้กล่าวว่า ถ้าจะวินิจฉัยความดีกับชั่วแห่งงานซึ่งเป็นไปเพราะเจตนาจ้างของราษฎรเพื่อราษฎรจริง ๆ แล้ว ระบอบการปกครองประชาธิปไตยนั้น มีค่าสูงยิ่งกว่าระบอบอื่น ความจริงก็เป็นระบอบเดียวที่มีอำนาจปกครองตั้งอยู่ภายในการควบคุมของราษฎรซึ่งมีอำนาจนั้นปกครองเพื่อประโยชน์ของเขา ทฤษฎีราษฎรเพื่อนร่วมชาติของตนเอง เขาเลือกใช้เองโดยเสรีโดยปกติ ให้มีอำนาจปกครองพวกเขาในระยะเวลาหนึ่งและให้รับผิดชอบต่อเขาในการที่จะบริหารให้สัมพันธ์กับที่ราษฎรมอบหมายและไว้วางใจ เพราะพวกที่รับมอบอำนาจนี้ราษฎรถือว่าเลือกมาเป็นผู้ทำการแทนเขาในฐานะสามารถที่ดี มีคุณสมบัติเหมาะที่สุดสมควรไว้วางใจ ส่วนในระบอบอื่นนั้นผู้บริหาร ย่อมได้รับการแต่งตั้งโดยวิธีอื่น ผู้ใดสักการที่ราษฎรได้เป็นผู้เลือกตั้งได้เป็นผู้รับผิดชอบและเป็นผู้ควบคุมและให้พวกเหล่านั้นมีความรับผิดชอบต่อราษฎร เป็นวิธีที่ระบอบนี้ประเสริฐกว่าความเจริญของปวงชนแห่งชาติได้ดีกว่าวิธีอื่น

John Stuart Mill ชาวอังกฤษซึ่งเขียนหนังสือชื่อ "Representative Government" ในคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ ได้อธิบายการปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นอย่างดีว่าเป็นการปกครองซึ่งราษฎรในประเทศทั้งหมดหรือส่วนมากใช้สิทธิการปกครองโดยทางผู้แทนของเขา ซึ่งเขาเลือกตั้งเองและให้อยู่ในตำแหน่งเป็นระยะเวลา

จำกัด มิได้ อธิบายต่อไปว่าเป็นการไม่ยากเลยที่จะแสดงให้เห็นว่า ระบบการปกครองที่เป็นควอยางที่ดีก็คือ ระบบที่อำนาจการควบคุมสูงสุดในระดับท้ายคอกอยู่กับปวงชนทั้งหมด ราษฎรทุกคนไม่เพียงแต่มีเสียงในการใช้อำนาจอธิปไตยนั้น แต่อย่างน้อยเป็นคราว ๆ ถูกเรียกร้องให้เข้าเป็นผู้บริหารงานเอง ระบบที่จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่สังคมของรัฐก็คือ ระบบซึ่งราษฎรทั้งหมดมีส่วนร่วมด้วย

ความเจริญของชุมชนในระบอบเช่นว่านี้ ย่อมมีได้เพราะเหตุสำคัญ ๒ ประการคือ

๑. สิทธิและประโยชน์ของเอกชนแต่ละคนจะได้รับ ความคุ้มครองต่อเมื่อตนเองมีสิทธิในการที่จะยื่นหยักรักษาสิทธิและประโยชน์นั้น

๒. ความเจริญทั่วไปย่อมมีมากยิ่งขึ้น เพราะทุกคนถือว่าตนเองมีส่วนได้เสียรับผิดชอบในบ้านเมือง

อย่างไรก็ตามความดีของระบอบประชาธิปไตย ไม่ได้เกิดจากเหตุผลดังกล่าวอย่างเดียว ยังเป็นประโยชน์ในการที่จะยกฐานะของราษฎรภายในประเทศให้เจริญฉลาดจงใจให้สนใจในการบ้านเมือง เพราะให้คนของชาตินั้นมีความรักชาติโดยมีส่วนร่วมในการบริหารบ้านเมืองระบอบการปกครองซึ่งราษฎรไม่มีส่วนยอมก่อให้เกิดความเห็นแก่ตัว ไม่ยอมเสียผลประโยชน์ให้คนรักชาติ ชาวฝรั่งเศสคนหนึ่งซึ่งแต่งตำราการปกครองระบอบประชาธิปไตยชื่อ Laveleye กล่าวว่า มนุษย์เรานั้น จะเรียกว่าเขามีอิสระเสรีภาพตามความหมายในทางกรเมืองไม่ได้ ถ้าเขาไม่มีส่วนในการปกครองบ้านเมืองของเขา นอกจากนั้นพลเมืองที่ถูกปกครองโดยบุคคลซึ่งเขาไม่ได้เลือกเอง แต่ถูกปกครองโดยคนอื่นซึ่งเขาไม่ได้ยินยอม จะเรียกว่าเป็นพลเมืองของประเทศไม่ได้ ต้องเรียกว่า คนในบังคับ (subject) คนฝรั่งเศสมีความรู้สึกรักชาติฝรั่งเศสก็เมื่อภายหลังมีการปฏิวัติแล้ว

ทางเสียบของประชาธิปไตย

อย่างไรก็ดี ระบบประชาธิปไตยไม่ว่าจะค้ำชูหรือล้มไม่ทางคิดก็ตามได้ มีผู้
คิดมากเหมือนกัน เช่นหาว่า ระบบนี้ไปคำนึงถึงปริมาณยิ่งกว่าคุณภาพ เพราะการ
ที่ให้ความเห็นข้างมาก เป็นความเห็นเด็ดขาด เป็นกฎหมายเดิมนั้น บางทีก็อาจผิด
ในเมื่อความเห็นข้างน้อยอาจประกอบด้วยผู้มีสติปัญญาสามารถมากกว่า หักกับความ
เด็มของภาคคนเป็นเหตุที่ไม่ถูกต้อง เพราะคนเราย่อมมีความสามารถแตกต่างกันในที่สุด
อาจได้แต่คนไม่ดี ส่วนคนดี มีฝีมือกลับไม่ได้ทำงาน แต่ก็มีผู้แย้งว่า การคิดทวนของ
สภจะเป็นการคิดคนมากกว่าคิดระบบ เพราะถ้าผู้ปฏิบัติมีฝีมือถึงขนาดแล้ว ความ
บกพร่องคงถ่วงถ่วงจะไม่ได้ นอกจากนั้นระบบเช่นนี้ก็ยิ่งดีกว่าระบบอื่น เพราะ
ในระบบเช่นนี้ เช่น อังกฤษหรืออเมริกา ไม่เคยปรากฏว่า ทางฝ่ายผู้มีอำนาจ
ลงโทษผู้ที่มีความเห็นตรงกันข้ามโดยเอาตัวไปเข้าค่ายคุมขังโดยไม่มี การพิจารณา
เหมือนบางประเทศ

อย่างไรก็ดี แม้ระบบประชาธิปไตยจะมีผู้คิดกล่าวแต่ก็ แต่ก็ยังไม่
ผู้เห็นอรรถประโยชน์ที่คงถ่วงถ่วงระบบ

ประชาธิปไตยจะยั่งยืนได้อย่างไร ?

ในการที่ระบบประชาธิปไตยจะดำเนินไปด้วยความดีเป็นผลแก่ประเทศชาติ
นั้น มีหลักอยู่ว่า ประชาชนซึ่งมีอำนาจจะต้องมีความรู้ ในเรื่องการเมือง การปกครอง
ของตนอย่างดี สนใจในการบ้านเมือง รู้ดีว่าตนมีอำนาจรับผิดชอบในความดีความ
เห็นของตน ฉะนั้น การเร่งตั้งความคิดเห็นจะต้องระมัดระวัง ไม่ใช่คิดอย่างไรก็
ทำตามอารมณ์ และพร้อมที่จะปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของเสียงข้างมาก และฝ่ายข้าง
มากก็ต้องเต็มใจที่จะรับหน้าที่ว่า เสียงข้างน้อยนั้นมีสิทธิอย่างตนจะต้องรับฟังเขา

ไปพิจารณาซึ่งเหตุผลโดยไม่ให้เด็ดขาดการที่ว่า เดียงข้างมากเป็นใหญ่ แต่ทงนั้นจะ
 ดำรงได้ด้วยเงื่อนไข ๒ ประการ คือ

๑. คัดสรร และ
๒. การศึกษา

ถ้าหับคัดสรรนั้นเห็นจะไม่ต้องอธิบายเป็นที่เข้าใจน้อยแล้ว และเป็นทีเห็น
 ได้ชัดเจนว่าคัดสรรเป็นเงื่อนไขสำคัญที่สุด ถ้าชุมนุมชนใดปราศจากคัดสรรแล้ว
 ชุมชนนั้นจะตั้งอยู่ไม่ได้ ยิ่งการบ้านเมืองแล้ว ถ้าผู้มีส่วนรับผิดชอบไม่มีคัด
 สรรแล้ว บ้านเมืองก็จะถึงความล้มเหลวและทลายระ ครอบประชาธิปไตยก็จะถดถาย
 เป็นระบอบอื่น โดยสรุปก็คือราษฎรในชุมนุมชนนั้นต้องมีความประพฤติในทางดี
 ตระหนักความชั่ว มีศีลมีธรรม รู้จักระอายต่อบาป ทว่านหมายความถึงราษฎรส่วน
 มากไม่ใช่จะหวังให้ทุกคนในประเทศต้องเป็นเช่นนั้น เพราะเป็นไปไม่ได้ที่จะมีคนดี
 ไปทั้งหมด มีคนนั้นก็ไม่ต้องมีตำรวจ อัยการ ศาล และเรือนจำ

๒. การศึกษา แต่ในการที่จะมีคัดสรรนั้นต้องอาศัยการศึกษาเป็นสำคัญ
 เราหวดไปศึกษาสภาพของคนบ้านในสมัยโบราณพวกนั้นไม่มีการศึกษา เมื่อไม่มีการ
 ศึกษาก็ไม่รู้ว่า อะไรเป็นผิด อะไรเป็นถูก การฆ่าฟันกัน การฉ้อโกง บังคน
 เบียดเบียนซึ่งกันและกันทุกวิถีทาง พวกคนเห็นเป็นดังทชชอบทช นอกจากนั้น การศึกษา
 ยังช่วยให้ราษฎรใช้สิทธิในทางการเมืองของคนในทางที่ถูกให้ด้วยความมุ่งหมายของ
 ระบอบประชาธิปไตยอีกด้วย การศึกษาช่วยให้ประชาชนรู้ว่า อะไรผิด อะไรถูก
 ไม่หลงเชื่อในการหลอกลวงของมูที่หาประโยชน์ส่วนตัว ในเรื่องการศึกษา นี้ผู้ให้
 ความเห็นจำ ผู้รับผิดชอบอันสำคัญ มีอยู่ ๒ จำพวกคือ :-

๑. รัฐบาล และ
๒. หนังสือพิมพ์

สำหรับรัฐบาลนั้น มีหน้าที่ให้การศึกษแก่ราษฎร ในประเทศทุกวิถีทางที่จะทำได้ เช่นการจัดการศึกษาโดยทั่วไป ให้แพร่หลายการให้ความรู้ ในเรื่องการบริหารบ้านเมืองให้ประชาชนทราบโดยใกล้ชิด

สำหรับหนังสือพิมพ์มีความสำคัญและหน้าที่ไม่น้อยกว่ารัฐบาล เพราะประชาชนเป็นผู้บริโภคข่าวจากหนังสือพิมพ์ โดยที่หนังสือพิมพ์มีหน้าที่อันสำคัญ เช่น ระบายประชานิยมโดยจึงจำต้องให้สิทธิและเสรีภาพอย่างเต็มที่ ที่จะระบายความคิด ความเห็น ตีชมผู้บริหารบ้านเมืองได้เต็มที่ แต่โดยเหตุให้สิทธิเต็มที่เช่นนี้ พวกหนังสือพิมพ์เองจึงมีความเห็นว่าเป็นของกันมิให้ประชาชนทราบข้อเท็จจริงผิดอันเป็นเหตุให้บ้านเมืองปั่นป่วน จึงได้วางกฎธรรมเนียมการปฏิบัติหน้าที่ของตนเองไว้ในอังกฤษและอเมริกาซึ่งเป็นประเทศตัวอย่างของระบอบประชาธิปไตย ที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง ตำมคัมภีร์หนังสือพิมพ์ถึงกับวางกติกาบังคับตนเองเรียกว่า "Canons of Journalism" ไว้ดังต่อไปนี้:

๑. ความรับผิดชอบ หนังสือพิมพ์มีความรับผิดชอบต่อความเจริญของสาธารณชน นักหนังสือพิมพ์ได้ใช้อำนาจของตนเพื่อการขึ้นอันเป็นการเห็นแก่ส่วนตัวหรือวัตถุประสงค์ซึ่งไม่มีค่า (unworthy) แต่ถือว่า ไม่ซื่อสัตย์ต่อความเชื่อถืออันมีค่ายิ่ง (high trust) ซึ่งประชาชนมอบให้ไว้
๒. เสรีภาพของหนังสือพิมพ์ ต้องช่วยกันรักษาเสรีภาพไว้ในฐานะเป็นสิทธิมีค่ายิ่งของมนุษย์
๓. อิสรเสรี ไม่ยอมอยู่ใต้อิทธิพลของผู้อื่น ทว่าตรงข้างต้องได้หลักฐานว่ามัทมากต้อง
๔. ความบริสุทธิ์ใจ ความซื่อตรงและความถูกต้อง ต้องตั้งข้อความที่จริง ทว่าแก้ตัวได้ ขาวมาอย่างนั้นอย่างนี้ ไม่เป็นขอแก้ตัวได้

๕. ความไม่ลำเอียง

๖. ความยุติธรรม (fair play) การกล่าวหาข้าราชการในกรณีใดๆ ต้องให้ข้าราชการนั้นมีโอกาสชี้แจงแก้ข้อได้ ถ้าถึงข้อผิดพลาดก็ต้องตั้งแก้ทันที และในกรณีนี้ไม่ถือว่าเป็นการเสียหายเกียรติยศ

๗. ไม่ตามก ไม่ควรลงเรื่องอาชญากรรมหรือเรื่องอนาจารอันเป็นมรดกของประชาชนให้ทำตาม

โดยสรุปก็คือ ประชาชนในระบอบประชาธิปไตยต้องมีศีลธรรมดีและการศึกษาดี ถ้ามีศีลธรรมดี แต่ไม่มีการศึกษา ก็ไม่ร่าเริงไม่เจริญหรือ ถ้ามีการศึกษาดี แต่ไร้ศีลธรรมก็เช่นเดียวกัน และจะชี้ว่าอย่างไร

ผู้นำในระบอบประชาธิปไตย

ระบอบเผด็จการและกษัตริย์ธิปไตย

ที่กล่าวมานี้ ก็ไปถึงปัญหาเรื่องคนอีก ท่านคอกเคอร์ เบนด์ซ์ (Dr. Eduard Bonès) อดีตประธานาธิบดีเชกโกสโลวาเกีย ซึ่งต้องขับไปตั้งเมื่อ ๒-๓ วันนั้น และเป็นผู้ที่โลกยอมรับว่าเป็นวีรบุรุษและนักประชาธิปไตยชั้นที่ ๓ ของโลกได้ อธิบายว่า ผู้ที่จะได้ชื่อว่าเป็นนักการเมือง และวีรบุรุษของระบอบประชาธิปไตยจะต้องมีคุณสมบัติดังนี้:

๑. ต้องมีความสามารถ ท่านเองเคยอภิปรายกับนักศึกษาคณะเศรษฐศาสตร์มหาวิทยาลัยได้ ที่จะรู้ว่าอะไรเป็นความจริง เป็นความเท็จโดยสังเกตเหตุการณ์และลงความเห็นอันถูกต้องว่า สถานการณ์บ้านเมืองในทุกสาขา ไม่ว่าจะเป็นการเมืองภายในประเทศ การเศรษฐกิจของประเทศตนเป็นอย่างไรแน่ ?

๒. ต้องสามารถเข้าใจเหตุการณ์ ต้องมีมโนคติแข็ง ที่จะเข้าใจในเมื่อมีเหตุการณ์ผันผวน หรือเหตุการณ์ปกติว่าจะจัดการอย่างไรกับเหตุการณ์นั้นๆ หรือ

กับบุคคลอื่น ๆ พุคส์ ๆ คือ วิธีที่จะปรับสถานะ การณ์ให้เหมาะ กับเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลง การที่จะบริหาร (administer) หรือคอยให้เหตุการณ์เป็นไปตามยถากรรมหรือรอจนกว่าเรื่องจะดุ๊กไปเองเท่านั้นไม่พอ รัฐบุรุษและผู้นำในระบบอื่น ต้องมีความคิด ก้าวหน้าและวางโครงการไว้รองรับกับเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้น

๓. ต้องรู้จักใช้คน และรู้ว่าเรื่องใดเป็นมคินหาชนจริงหรือไม่ของรู้จักใช้จิตวิทยา

๔. ต้องเป็นผู้ทรงคุณธรรมและศีลธรรมมั่นคง

ในสมัยฟิวด์ดหรือสมัยราชาธิปไตยนั้น การเป็นผู้มีอำนาจของประเทศย่อมแล้วแต่ผู้นั้นมีกำเนิดมาในตระกูลสูงหรือไม่มีทรัพย์หรือไม่? โดยไม่คำนึงถึงความสามารถเฉพาะตัวท่านเหล่านั้นรับมฤตกรรมเป็นใหญ่ได้โดยกำเนิดและทรัพย์ หรือในระบบเผด็จการเป็นผู้เป็นใหญ่ได้รับมฤตกรรมมาแต่โดยการปฏิวัติ

ส่วนในระบบประชาธิปไตยสมัยปัจจุบันนี้ ผู้เป็นใหญ่เพราะได้รับเลือกตั้งถ้าจะกล่าวโดยสรุป ระบบประชาธิปไตย เป็นระบบ ที่ใช้วิทยาศาสตร์ประยุกต์ (applied sciences) เป็นระบบของความเต็มอภาค ของการ อภิปรายปรึกษาหารือของการเมืองประจำซึ่งวิวัฒนาการอยู่เรื่อยไป ของความดีจจริต เป็นระบบที่สร้างนักการเมืองดังโคกถ้ำมาแต่ นักการเมืองเหล่านี้ตระหนักดีในความรับผิดชอบของตนต่อบ้านเมืองต่อประชาชน ต้องฟังมคินหาชน เมื่อเป็นเช่นนั้นต้องระวังที่จะดำเนินงาน โดยคิดแต่จคิดอีก เนื่องจากวิธีนั้นจึงมีผลว่า ระบบนี้ชักช้าและโตเต แต่การชักช้านี้ก็มีเหตุผล เพราะเป็นการทำโดยปรึกษาหารือไม่ใช่พรรคการเมืองของนักการเมืองในระบบประชาธิปไตยจึงยากลำบากยิ่งกว่าผู้นำในระบบสมบูรณาญาสิทธิราช หรือเผด็จการซึ่งมีคำสั่งว่าจะตัดสินเหตุการณ์ใด ๆ ได้โดยฉับพลันและตามใจชอบ

กฎหมายรัฐธรรมนูญและเลือกตั้งพิศดาร

ผู้นำหรือผู้เป็นใหญ่ในระบบเผด็จการนั้นถือว่า คนเราเกิดมาต้องสู้กันเรื่อย
 ฉะนั้น ความสัมพันธ์ระหว่างชาติต่อชาติ รัฐต่อรัฐก็คือ การสู้กัน การเมืองจึงเดิน
 ไปโดยใช้กำลังแฉะการบังคับ ฉะนั้น ความสัมพันธ์ระหว่างคนต่อคน ก็ต้องใช้กำลัง
 เหมือนกัน ผู้เป็นใหญ่ประเภทนี้ จึงมักเป็นบุคคลที่อยู่หนึ่งไม่ได้อีก เป็นบุคคลที่ไม่ใช่
 ความคิดตรึกตรอง เป็นบุคคลที่ตัดสินใจเหตุการณ์ ตัดสินใจโดยไม่คำนึงถึงความเห็น
 ความแนะนำของผู้อื่น ไม่คำนึงถึงประวัติศาสตร์และความจริง โดยมากเป็นพวกนัก
 ผจญภัยโลก ใช้อารมณ์เป็นหลัก ผลก็คือระบบระบอบชนิดนี้จึงรอดด้านคงด้วยสงคราม

ท่านเบนสัน กล่าวต่อไปว่า ส่วนผู้นำในระบบประชาธิปไตยเป็นบุคคลที่จะ
 ต้องได้รับการศึกษามาอย่างดี รู้ถึงสภาพของบ้านเมืองของตน ต้องใช้กำลังความคิด
 ความสามารถอย่างสูงทีเดียวที่จะปฏิบัติงานของตนให้ได้ผลแก่ชาติ ต้องเป็นวีรบุรุษ
 ในการทำงานในความซื่อสัตย์สุจริต ในการเสียสละและขันติ ต้องพร้อมที่จะรอการ
 โจมตีจากฝ่ายค้าน และต้องพยายามชี้แจงกับฝ่ายค้านโดยให้เหตุผลและ logic ผู้นำใน
 ระบบประชาธิปไตยจึงทรุด โทรมทั้งกำลังกายและความคิดยิ่งและแก่เร็วกว่าผู้นำใน
 ระบบเผด็จการ ผู้นำในระบบประชาธิปไตยแต่ละคนต้องผ่านการเสียหรือเสียมาแทบ
 ทุกคน และในที่สุดจะหมดชื่อเสียงและหมดอำนาจลงวันหนึ่ง ฉะนั้นผู้นำประเภทนี้จะ
 ต้องตระหนักตนในข้อนี้ไว้เสมอ และต้องพร้อมที่จะรอถึงวันของตนคงกล่าว ทั้งๆ
 ที่ตนเชื่อมั่นว่าตนได้ทำอย่างดีที่สุดแล้วแต่ก็ต้องนึกว่า การหมดอำนาจก็ การเสีย
 ชื่อเสียงก็ หากคนบริสุทธ์แล้ว นั่นแหละคือเป็นการเสียสละให้แก่ชาติ ต้องไม่คิดว่า
 ราษฎรออกฉุฉิมต่อตนหรือเป็นเรื่องผิดธรรมดา

ส่วนผู้นำในระบบกษัตริย์ประชาธิปไตยหรือ กษัตริย์เป็น ผู้มีอำนาจสูงสุดใน
 ประเทศนั้น มีผู้สนับสนุนและคัดค้านทั้ง ๒ ฝ่าย แต่ในที่สุดก็แพ้เสียงฝ่ายค้าน ฝ่าย
 ผู้สนับสนุนเป็นฝ่ายโบราณ สมัยคริสต์ศตวรรษที่ ๑๗ โดยอ้างว่าประวัติศาสตร์ได้พิสูจน์

ให้เห็นแต่ว่าเป็นผู้นำที่เหมาะสม และท่านเหล่านั้นที่เคยเจ้าทรงเล็ดรรมมาเป็นระบอบ
ที่เก่าแก่ที่สุดและเป็นไปตามหลักธรรมชาตินมากที่สุด เพราะเป็นหัวหน้าโดยธรรมชาติ
ตั้งแต่สร้างโลกมา ระบอบนี้ยกมาแล้ว ระบอบนี้เป็นระบอบที่ดั่งว่าผ่าแยก (most
dignified) เป็นระบอบที่ประกันได้ว่า ผลประโยชน์ของทุกฝ่ายจะไม่กระทบกระเทือน
เพราะพระผู้เป็นเจ้าสั่งมาแล้วทำให้รักษาความยุติธรรม

ผู้นำในระบอบกษัตริย์ธิปไตยนี้ ทำให้การปกครองเข้มแข็งสามารถวินิจฉัย
เหตุการณ์ได้นับพัน นโยบายของแผ่นดินไม่แกว่งไกว และการเจรจาการเมืองกับ
ต่างประเทศก็มิเชื่องค้อ เพราะเคารพในความแน่นอนในตำแหน่งของผู้นำคือกษัตริย์
กฎหมายที่ผู้นำออกมาก็บังคับใช้ง่ายสะดวก เพราะผู้นำมีอัสสิทธิ์จะคัดเด็ก
ข้าราชการที่ด่า มารดและ ข้าราชการ ก็เกรงกลัว ผู้นำยิ่งกว่าใน ระบอบประชาธิปไตย
เพราะว่าอาจถูกถอดถอนเมื่อใดก็ได้ ระบอบนี้เป็นธรรมแก่สังคม เพราะผู้นำไม่ต้องการ
วิตกว่าประชาชนจะไม่เลือกตนและไม่เป็นสมาชิกของพรรคใดพรรคหนึ่ง ฉะนั้นจึง
ไม่ต่ำต้อย ความคิดนิยมผู้ชานับถือจนถึงคนคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙

แต่ความคิดดังกล่าวนี้ มีผู้นำอย่างแรง เช่น James Wilford Garner
ศาสตราจารย์รัฐศาสตร์ในสหรัฐอเมริกาได้กล่าวไว้ว่า ประวัติศาสตร์ได้พิสูจน์ให้เห็น
แล้วว่า ความคิดเห็นผิด เพราะการปกครองแบบนี้อยู่ในมือของคน ๆ เดียวแต่ประวัติ
ศาสตร์ก็ได้พิสูจน์แล้วเหมือนกันว่า ผู้นำเหล่านั้นส่วนมากปกครองเพื่อประโยชน์ของคน
เป็นหนึ่งเพื่อประโยชน์ของราษฎรเป็นที ๒

Garner กล่าวต่อไปว่า ถ้ามติเขาว่า การมอบอำนาจเด็ดขาดให้บุคคลคนเดียว
และบุคคลนั้นรับว่า จะไม่ใช้อำนาจในทางที่ผิดตรงกันข้าม ผู้นำกลับรับรองว่า การปก
ครองจะเป็นไปโดยสุจริตที่สุดและดีที่สุด จะรักษาความยุติธรรมที่สุดจะออกกฎหมาย
ชนิดที่ดุดี การใช้จ่ายเงินของประเทศจะเป็นไปโดยวิธธาคที่ดีสุด พุฒินั้นทุกก็ออกด้วย

ผู้มีอำนาจเด็ดขาดจะเป็นกษัตริย์ที่ฉลาดที่สุดและเมตตาการุณยที่สุด แม้กระนั้นก็ดี กษัตริย์มีพฤติการณ์หลายอย่างซึ่งทำให้ระบอบนี้ห่างไกลจากระบอบที่น่าจะนำมาเป็นแบบฉบับสมบูรณ์ภาพในการปกครองเป็นเครื่องพิศดารอันเดียวเท่านั้นว่า การปกครองนั้นดีหรือไม่ ไม่มีการปกครองแบบใดที่มิได้ตั้งอยู่บนความรักใคร่ของราษฎร ซึ่งมีได้เร้าใจให้ราษฎรมีความสนใจในการปกครองบ้านเมืองของตน แต่ก่อให้เกิดเขาเป็นราษฎรที่สนใจในการบ้านเมืองแล้ว จะเรียกได้ว่าเป็นแบบฉบับที่ดี และเป็นของแน่นอนอันว่า การปกครองซึ่งราษฎรไม่มีส่วนร่วมด้วย จะเป็นการปกครองที่เร้าใจให้ราษฎรสนใจได้ แต่สมมติต่อไปว่า เหตุผลของผู้ที่แกว่งระบอบผู้นำในกษัตริย์าธิปไตยนั้นถูกต้องหมดก็ยังมีเหตุอื่นอีก ผู้ที่เขาเป็นผู้นำเด็ดขาดโดยการรับมรดกนี้ ไม่มีหลักประกันอันใดเลยว่ามีผู้รับมรดกนั้นจะฉลาดจะสามารถจะเมตตาการุณยเสมอไป ตรงกันข้ามมีเด็мокผู้รับมรดกกลายเป็นคนโง่หรือไร้สติ ยิ่งกว่าจะเป็นนักปราชญ์หรือวีรบุรุษ และท่านเหล่านั้นเข้ามารับผิดชอบโชคชะตาของคนนับสิบ ๆ ล้าน ประวัติศาสตร์ได้พิศดารแล้วว่า มีผู้ปกครองประเทศชนิดเด็ดขาดมากหลายทั้งเป็นเด็ก ความคิดอ่อนแอไร้ความสามารถ ตัวอย่างในฝรั่งเศส สมัยสมเด็จพระนางมาร์กาเร็ตที่ราชระหวางรัชกาลพระเจ้าฟดลปลด์ที่ ๓ ถึงพระเจ้าหลุยส์ที่ ๑๓ เป็นกษัตริย์ที่คลั่งคะนอง (licentious) ถึง ๓๒ พระองค์ ลักษณะดังนี้ ๗ องค์ อีก ๘ องค์

ในอังกฤษระหว่างรัชกาลพระเจ้าจิดเดียมที่ ๒ ถึงพระเจ้าชาร์ลที่ ๓ คลั่งคะนองถึง ๘ องค์ ที่ดังนี้ ๔ และ ๑๓ องค์นี้ แน่ชอนกษัตริย์ที่ฉลาดสามารถชยันและเมตตาการุณยก็มี แต่คือเทียบกันแล้วจำนวนน้อยกว่ามาก นอกจาก การ์เนอร์แล้วยังมีอีกท่านหนึ่ง คือ Lord Bryce กล่าวว่าประวัติศาสตร์ ได้เชิดชูเกียรติของกษัตริย์ที่สามารถให้หลายองค์ในฐานะทรงทำความเจริญให้แก่ประเทศชาติ แต่ประวัติศาสตร์ก็ได้แจ้งให้เราเห็นว่า ตั้งแต่ปลายคริสต์ศตวรรษที่ ๑๕ เป็นต้นมา จำนวนกษัตริย์

ที่ตามมาซึ่งปกครองประเทศโดยความดีด้วยสุจริต เพื่อราษฎรของพระองค์นั้นน้อย
มาก การเฝ้าที่ถ้ำอันดำมืด ราชวงศ์ได้เปี่ยมที่เช่นเดียวกันในระหว่าง ๓๐๐ ปีที่ล่วงมา
นับตั้งแต่รัชกาลพระเจ้าชาร์ลที่ ๕ ลงมา ราษฎรยังหาเหตุผลไม่ได้โดยว่าจะดำเนินถึง
พระมหากษัตริย์คุณกษัตริย์ได้ของค็อด หรือในยังการวิ ไปแดนค็อด หรือเนเป็ด ก็เช่น
เดียวกัน

อย่างไรก็ดี นักรัฐศาสตร์ด้วยมากตกลงความเห็น สำหรับประเทศที่มีกษัตริย์
โดยอยู่ใต้กฎหมายคือ กษัตริย์มีอำนาจจำกัด (Limited Monarchy) อยู่แต่เป็น
เหมาะที่สุด เพราะกษัตริย์ในระบบนี้ สามารถตั้งจิตตั้งใจของราษฎรให้เป็นเอกภาพ
ไม่ก่อให้เกิดความอิจฉาริษยากันระหว่างรัฐบุรุษด้วยกัน แต่ในขณะเดียวกันต้องไม่
ทรงพัวพันในการเมืองกับฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ปัดอย่าให้ราษฎรรับผิดชอบบริหารงานตาม
หลักประชาธิปไตย และได้ยกประเทศบริเตนใหญ่ขึ้นเป็นตัวอย่าง

บทที่ ๔

การแบ่งแยกอำนาจ

การแบ่งแยกอำนาจ (Separation of Powers) เริ่มมีความหมายจริงจังขึ้น
ในยุโรปเมื่อคริสต์ศตวรรษที่ ๑๗ และมีผู้ถกเถียงกันมากในคริสต์ศตวรรษที่ ๑๘ ในเรื่อง
การแบ่งแยกอำนาจนี้มีปัญหาหลายประการ อาทิ:-

๑. ใครเป็นผู้สร้างทฤษฎีขึ้น
๒. ทฤษฎีนี้มีความหมายอย่างไร และ
๓. มีประวัติมาอย่างไร?

๑. ใครเป็นผู้สร้างทฤษฎี

ทฤษฎีมองแตงก์เฮอ (Montesquieu) ชาวฝรั่งเศสผู้ดำรงในสมัยคริสต์ศตวรรษที่ ๑๘ โดยกล่าวไว้ในหนังสือเจตนารมณ์ของกฎหมายชื่อ "Esprit des lois" เมื่อ ค.ศ. ๑๗๘๕

๒. มีความหมายอย่างไร

มองแตงก์เฮออธิบายว่า ในการปกครองนั้น ย่อมมีอำนาจอยู่ ๓ อย่าง คือ:-
อำนาจนิติบัญญัติ

อำนาจบริหารบัญญัติให้การเป็นไปตามกฎหมายระหว่างประเทศ (Law of Nations) และ

อำนาจบริหารบังคับให้การเป็นไปตามกฎหมายแพ่ง (Civil Laws)

การอธิบายเพียงเท่านั้นยากที่จะเข้าใจได้ มองแตงก์เฮอจึงขยายความดังนี้

อำนาจประเภท ๑ นั้น คือ เจ้านายหรือเจ้านายที่ตรากฎหมายเพื่อใช้ชั่วคราวหรือนิติวัณตร์ และแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกกฎหมายที่ได้ใช้ไปแล้ว อำนาจประเภทที่ ๒ นั้น ผู้มีอำนาจดังกล่าวแล้ว ได้อำนาจที่จะทำสัญญาสันติภาพหรือประกาศสงคราม แต่งตั้งหรือรับทูลเกล้าฯ ถวายความสงบเรียบร้อยของประชาชน และป้องกันการรุกรานจากประเทศอื่น อำนาจที่ ๓ คือ มีอำนาจลงโทษผู้กระทำผิด ตัดสินคดีซึ่งเกิดเนื่องมาจากข้อพิพาทระหว่างเอกชนต่อเอกชน อำนาจดังกล่าวนี้เป็นอำนาจบริหารชนิดหนึ่งแต่เดิมควรจะเรียกว่าอำนาจตุลาการ

ถ้าอำนาจนิติบัญญัติและบริหาร ทั้งสองซึ่งมองแตงก์เฮอหมายถึง อำนาจตุลาการด้วยรวมอยู่ในบุคคลเดียวกัน หรือคณะเจ้านายที่คณะเดียวแล้วราษฎรย่อมไม่มั่งคั่งร่ำรวย เพราะถ้ากษัตริย์หรือรัฐสภายอมออกกฎหมายกดขี่หรือมีฉันทกบฏการให้เป็นไปตามกฎหมายนั้นได้อย่างกดขี่เช่นเดียวกัน และเสรีภาพก็ไม่มั่งคั่งเช่นเดียวกัน

ถ้าอำนาจตุลาการไม่แยกจากอำนาจนิติบัญญัติและอำนาจบริหาร ถ้าปล่อยให้รวมกัน
กับฝ่ายนิติบัญญัติ ชีวิตและเสรีภาพของราษฎรก็ย่อมจะเป็นไปตามอำเภอใจของผู้
ปกครอง เพราะในกรณีเช่นนี้ตุลาการก็จะเป็นผู้ออกกฎหมายใช้เอง หรือถ้าให้รวม
กับอำนาจบริหารตุลาการก็จะปฏิบัติกร โดยใช้ กำตั้งและทราฐนรัดนาทาเร้นทุกอย่าง
ชีวิตของราษฎรจะรอดอันใดเป็นแน่แท้ หากปล่อยให้คน ๆ เดียวหรือคณะเดียวจะเป็น
คณะขุนนางหรือราษฎรก็ตามใช้อำนาจทั้ง ๓ นั้น กล่าวคือ ให้ตรากฎหมายใช้เอง
บังคับการ ให้เป็นไปตามกฎหมายเองตัดสินเอง มองแต่สักก็เออเห็นว่าการแยกอำนาจ
นี้จะประกันเสรีภาพของมนุษย์ซึ่งเบ็ดเสร็จจนหน่นท่งดีใจได้ คำว่าของมองแต่สักก็เออ
ดังกล่าวทั้งเล่ม จึงตั้งแต่ว่าถึงเรื่องเสรีภาพ มองแต่สักก็เออเข้าใจคำว่าเสรีภาพ
คืออำนาจในการทำการใด ๆ ภายในกรอบของกฎหมาย โดยอธิบายว่า เสรีภาพคือ
สิทธิที่จะทำอะไรได้ภายในกรอบที่กฎหมายอนุญาต และถ้าราษฎรคนใดจะทำอะไรที่
กฎหมายห้ามแม้ราษฎรผู้นั้นยอมต้องหมดเสรีภาพทันที เพราะว่าเป็นการใช้สิทธิไป
คิดเสรีภาพของคนอื่นเสียแล้ว ด้วยเหตุนี้เอง มองแต่สักก็เออ จึงเห็นว่า ในการปกครอง
บ้านเมืองจึงต้องมีคณะที่มีอำนาจต่าง ๆ กัน โดยให้แต่ละคณะเผชิญหน้ากันโดยมี
หลักว่า ถ้าคณะใดเดินก้าวล่วงไปถึงอำนาจอีกคณะหนึ่งแล้ว จะเป็นการผิด แต่ละ
คณะมีอำนาจภายในกรอบของตน

มองแต่สักก็เออเห็นว่า ธรรมชาติของมนุษย์นั้น มียุว่า ถ้าผู้ใดได้อำนาจโดย
ไม่มีเขตต์จำกัดแล้ว มักใช้อำนาจนั้นจนฟุ่มเฟือย (abuse) ไปในทางไม่ถูกไม่ชอบ

๓. ประวัติของทฤษฎี

ฝรั่งเศสในสมัยมองแต่สักก็เออเป็นต้นสมัยกษัตริย์มีอำนาจสูงสุดในการ ปกครอง
บ้านเมืองร่วมกับรัฐสภา (Parlement)

ความจริง ทฤษฎีนี้มันนักปราชญ์กรปกครองในสมัยโบราณได้แสดงไว้หลาย
ท่าน แต่ไม่ชัดเจน ต่อมาในราวกลางคริสต์ศตวรรษที่ ๑๗ คือราวปี ค.ศ. ๑๖๖๐-๑๗๐๔

นักศึกษาคิดศึกษาในการปกครองของอังกฤษคนหนึ่งชื่อ John Locke ซึ่งเป็นผู้อธิบาย
หลักประชาธิปไตยเรื่องนามของอังกฤษสมัยนั้น ได้เขียนหนังสือหลายเล่ม มีสำคัญ
อยู่เล่มหนึ่งชื่อ Civil Government ในหนังสือนี้ Locke กล่าวว่าการปกครอง
บ้านเมืองจะดีหมด จะไม่เจริญก้าวหน้า ถ้าปรากฏว่าราษฎรไม่ได้เป็นผู้ปกครอง
ด้วยตนเอง นอกจากนั้นเพื่อเป็นหลักประกันการก้ำก๋ายอำนาจซึ่งกันและกัน ควรแยก
อำนาจการปกครองไว้ แต่ Locke ไม่ได้อธิบายไว้ละเอียด

ครั้นมาถึงสมัย มองแตงก์เฮอ คือในปี ค.ศ. ๑๗๘๕ มองแตงก์เฮอคงจะได้
ความคิดของ Locke มาประกอบด้วย มองแตงก์เฮอ จึงอธิบายว่า ถ้ารวมอำนาจทุก
อย่างไว้ในแห่งเดียวกันแล้ว ถึงแม้จะเป็นการได้อำนาจมาจากราษฎรก็ตามย่อมเป็นภัย
จะต้องแบ่งปันส่วนอำนาจนั้น ให้มีผู้ใช้ต่างคนกันโดยอิสระเพื่อควบคุมซึ่งกันและกัน
(Checks and balances) ทงนระบบประชาธิปไตยจึงจะมั่นคงถาวรไม่กลายเป็น
ระบอบทรราช

คำอธิบายของมองแตงก์เฮอ มีผู้นิยมเห็นพ้องด้วยเป็นอันมากถึงกับนักร่าง
รัฐธรรมนูญนำไปบัญญัติในรัฐธรรมนูญต่าง ๆ ทั่วโลกหลาย แต่บางประเทศก็แยกกัน
เด็ดขาดอย่างสหรัฐอเมริกา และบางประเทศก็ไม่แยกกันเด็ดขาด

อำนาจอธิปไตยแบ่งออกเป็นกี่ชนิด

ฝ่ายที่เห็นตาม มองแตงก์เฮอ เห็นว่าต้องแบ่งเป็น ๓ ชนิดดังกล่าวโดยให้
เหตุผลว่าสมมติแยกเพียง ๒ ชนิด คือ นิติบัญญัติและบริหารบัญญัติแล้วจะไปกันใหญ่
ตุลาการก็จะกลายเป็นส่วนหนึ่งของบริหาร กล่าวคือ สมมติว่าสมมติทำผิดขึ้น ฝ่าย
บริหารก็จับตัวและตั้งคดีได้ก็ไปพร้อมกัน และในกรณีเช่นนั้น ตุลาการก็ไม่ใช้
ตุลาการ แต่เป็นเอเยนต์ของฝ่ายบริหาร และคดีก็คดีไปในนามของบริหาร หลัก

๑ อำนาจนิติบัญญัติเห็นพ้องเป็นส่วนใหญ่
แต่ยังมีความเห็นอีกฝ่ายหนึ่งว่า ควรแบ่งออกเป็น ๒ โดยอธิบายว่า พวกรู้
จริง ๆ อย่างเฉียบขาดแล้ว มีอำนาจ ๒ เท่านั้น

๓. คืออำนาจนิติบัญญัติซึ่งเป็นฝ่ายแต่งตั้งเจตนาจำนงของราษฎรออกมาเป็นกฎหมาย

๒. คืออำนาจบริหาร คือ ผู้รับมอบหน้าที่ไปปฏิบัติตามกฎหมายซึ่งนิติบัญญัติประกาศใช้ ฉะนั้น เจ้าหน้าที่ย่อยบริหารก็ ฝ่ายตุลาการก็ เป็นบริหารด้วยกันทั้งนั้น เพราะต้องปฏิบัติกรให้เป็นไปตามกฎหมาย

แต่ความเห็นในประการหลังนี้ ไม่สู้ มีผู้เห็นด้วยนัก

อย่างไรก็ดี ชอช่อมความเข้าใจว่า การแบ่งแยกนี้ หมายความว่าแต่ละฝ่ายยึดระบอบการใช้นั้น ไม่แปลว่า ไม่เกี่ยวพันกันเลยได้กล่าวในตอนต้นว่า รัฐธรรมนูญหรืออเมริกาแยกอำนาจเด็ดขาดจริงแต่ในทางปฏิบัติก็ยังเกี่ยวพันกัน เช่น รัฐมนตรีของรัฐบาลสหรัฐอเมริกา ไม่จำเป็นต้องรับผิดชอบต่อสภา รับผิดชอบต่อประธานาธิบดีแต่รัฐสภาในชั้นกรรมาธิการ มีสิทธิเชิญรัฐมนตรีไปขานแจงได้ และรัฐมนตรีต้องไปหรือในการตั้งตุลาการ โดยปกติก็ฝ่ายบริหารตั้ง ฉะนั้นความหมายในเรื่องแยกกันเด็ดขาดควรเข้าใจว่า หมายถึงในการปฏิบัติหน้าที่ของตน แต่ละอำนาจไม่มีสิทธิเข้าไปแนะนำอีกอำนาจหนึ่ง

บทที่ ๕

สิทธิของมนุษย์

ในการที่จะศึกษาถึงสิทธิและเสรีภาพ ซึ่งรัฐธรรมนูญประเทศต่าง ๆบัญญัติไว้ นั้น เราจำเป็นต้องศึกษาถึงประวัติของความคิดอันเลี้ยก่อนพอสังเขป

ยุโรปในสมัยโบราณ สิทธิของมนุษย์ดั้งจนไว้ ฉะนั้นบุคคลบางพวกเท่านั้น เช่น กษัตริย์ ขุนนาง และนักพรต ความคิดที่อาจตั้งแต่เกิดมานุษยมีสิทธิในความปลอดภัยในตัวตน สิทธิที่จะพูดตามความคิดเห็นของตน สิทธิที่จะประชุมอภิปรายปรึกษาหารือ สิทธิที่จะออกเสียง เป็นความคิดใหม่ในโลกตะวันตก แม้สมัยกรีก

สมัยโรมัน ๒๐๐๐ ปีก่อนซึ่งเคยมี การปกครองท่านของ ประชาธิปไตย ดุจหนักไม่มีผู้
แต่คงไว้

ระหว่างปี ค.ศ. ๓๐๐ ถึง ๑๕๐๐ ความคิดที่ว่า คนทุกคนต้องมีสิทธิบาง
ประการ ทุกคนต้องหวังในความคุ้มครองจากการถูกฆ่าถูกระเบิดจากรัฐบาลได้เริ่ม
มีขึ้น แต่กว่าจะได้สิทธิเหล่านั้นจริงจึงอย่างทุกวันนี้ ราษฎรต้องสู้รบกับผู้มีอำนาจมา
หลายยุค อังกฤษเองเป็นชาติที่สร้างตัวอย่างของการต่อสู้ไว้ คงจะได้กล่าวต่อไป

สิทธิเหล่านั้นแม้จะได้ไป ถ้าราษฎรไม่ได้รับประกันว่า จะได้สิทธิในการ
ปกครองบ้านเมืองแล้ว ก็เหมือนเปล่า เพราะยอมถกเพิกถอนได้เสมอ ฉะนั้นในรัฐ
ธรรมนูญของประเทศประชาธิปไตยทุกประเทศจึงบัญญัติไว้ว่า สิทธิในการปกครองคน
เองไปด้วยในตัวเอง ในเรื่องนี้นักประชาธิปไตยให้คำขวัญไว้โดยย่อ ๆ ว่า "There can
be no civil liberty, if there are no political liberty"

การรับรู้อิทธิของราษฎร^{*} ประเทศต่างๆ ในปัจจุบันสมัยที่ปกครองตาม
ระบอบประชาธิปไตย ย่อมตราไว้เป็นหลักฐานในรัฐธรรมนูญของตนเป็นหลักประกัน
ทีเดียว ข้าพเจ้าจะยกตัวอย่างเพียง ๔ ประเทศซึ่งน่าจะพิจารณา คือ รัฐธรรมนูญ
บริติช รัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกา รัฐธรรมนูญฝรั่งเศส และรัฐธรรมนูญญี่ปุ่น

บริเตนใหญ่ สำหรับสิทธิของราษฎรของชาวบริติชนั้นได้มาอย่างไร ข้าพเจ้า
เคยสอนไว้ในประวัติศาสตร์การปกครองแล้ว ฉะนั้นขอให้ดูในคำอธิบายหนังสืออนัน
แต่เพื่อความสะดวกจะนำมากล่าว โดยย่อในที่นี้บ้าง

ชาวบริติชเองก็จะได้สิทธิ^{*} ก็ต้องต่อสู้กันมานานมากหมายกฎหมายสำคัญ ๆ
ของบริเตนใหญ่ซึ่งรับรู้อิทธิของราษฎรมีอยู่ ๓ ฉบับ คือ :-

๑. Magna Carta ค.ศ. ๑๒๑๕
๒. The Petition of Rights ค.ศ. ๑๖๒๘

๓. The Bill of Rights ค.ศ. ๑๖๘๙

สิทธิเหล่านี้เป็นข้อเกิดของการรับรัฐธรรมนูญของราษฎร แม้รัฐธรรมนูญอเมริกา
รัฐธรรมนูญฝรั่งเศส และรัฐธรรมนูญญี่ปุ่น ซึ่งประกาศใช้เมื่อเร็ว ๆ นี้ก็นำไป
บัญญัติไว้

(๑) Magna Carta. (ค.ศ. ๑๒๑๕)

ในปี ค.ศ. ๑๒๑๕ พวกขุนนางอังกฤษและพวกนักพรตได้บังคับให้พระเจ้าจอ
นพระนามในตราจารณะฉบับนี้ซึ่งนักประวัติศาสตร์อธิบายว่า เป็นตราจารณะฉบับแรก
ของอังกฤษ ที่มีข้อบังคับชัดเจนรวบรวมเป็นปึกแผ่นและมีค่าทางประวัติศาสตร์มาก
ในประวัติศาสตร์สภาพของอังกฤษ เป็นตราจารณะฉบับแรกที่เริ่มจากค้ำอำนาจขัตติยณะ
รากฐานของความเจริญในทางการปกครองประชาธิปไตยของอังกฤษและยุโรปตะวันตก
เป็นการแสดงให้เห็นว่า คนอังกฤษบางหมู่บางเหล่าในครั้งนั้นคือพวกเจ้าของที่ดิน
พวกขุนนางและนักพรตสามารถรวมกำลังกันคัดค้านไม่ให้กษัตริย์ใช้อำนาจเด็ดขาด
ตราจารณะฉบับนี้รวบรวมตราสิทธิของพวกที่เรียกว่าบรรลัทธิไว้ถึง ๖๓ สิทธิด้วยกัน จะนำ
มากล่าวแต่สาระสำคัญเท่านั้น คือ :-

- (๑) กษัตริย์อังกฤษจะไม่เก็บภาษีอากรจากเจ้าของที่ดินหรือทรัพย์สิน เว้นแต่จะได้รับคำยินยอมจากที่ประชุมของรัฐสภา (รัฐสภาในสมัยนั้นต่างกับในปัจจุบัน)
- (๒) ทางศาลนามีสิทธิแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของตนเองและจัดการศาลนาชองคนได้
- (๓) เด็ดร้อนทุกคนจะถูกจับหรือเนรเทศ หรือไปขังคุกไม่ได้เว้นได้แต่จะโดยคำพิพากษาของศาลซึ่งตัดสินตามกฎหมายที่มีอยู่

Magna Carta นี้ไม่ได้ให้สิทธิแก่ราษฎร ในเรื่องปกครองตนเองแต่ให้
สิทธิแก่บุคคลบางหมู่ บางเหล่า คือพวกเจ้าของที่ดิน พวกนายทุน พวกขุนนาง
นักพรตแทนราษฎรอื่น ๆ ซึ่งมีจำนวนอีก ๘๘% ไม่มีชื่อเลย

(๒) The Petition of Rights (ค.ศ. ๑๖๒๘)

ตราสารฉบับที่ ๒ นี้ความจริงเป็นตราสารยืนยันสิทธิซึ่งได้จาก Magna Carta
 นั้นเอง แต่ขยายความเพิ่มขึ้นโดยอ้างอำนาจบังคับให้พระเจ้าเจมส์ที่ ๑ ลงพระนาม
 เมื่อ ค.ศ. ๑๖๒๘ ได้กล่าวในตอนต้นแล้ว พระเจ้าเจมส์ที่ ๑ ผู้เป็นผู้ถือพระองค์ว่า
 ทรงปกครองแผ่นดินโดยสรวงร้อมอบอำนาจมา กติขราษฎรต่างๆ จึงถูกบังคับตั้ง
 กล่าวแล้ว ตราสารฉบับนี้มีความสำคัญเพิ่มขึ้น ๔ ข้อ :-

๑. จะเก็บภาษีคนอังกฤษไม่ได้ เว้นแต่รัฐสภายินยอม
๒. เดรัจฉานจะถูกหรือลงโทษไม่ได้ เว้นแต่จะได้มีการพิจารณาและพิพากษาให้
 เห็นชัดว่าควรจำคุก เพราะละเมิดกฎหมายจริงๆ
๓. จะเอาทหารไปเข้าบ้านใครไม่ได้ (สมัยนั้นเวตลากษัตริย์จะรัตเงินจากใคร
 หรือส่งด้วยใครมักส่งทหารไปเฝ้าเพื่อให้ทรงชาน)
๔. ในยามปกติห้ามไม่ให้ศาลทหารพิจารณาคดีเป็นอันขาด
 จะเห็นได้ว่าตราสารฉบับที่ ๒ นี้ ได้ระบุสิทธิราษฎรเพิ่มขึ้น

(๓) The Bill of Rights (ค.ศ. ๑๖๘๙)

ตราสารฉบับที่ ๓ นี้ รัฐสภาอังกฤษร้องขอพระเจ้าวิลเลียมและแมรี
 ให้ตั้งพระนามภายหลังที่ได้เสด็จ มาครองราชสมบัติในอังกฤษ มีสาระสำคัญ คือ :-

๑. การประกาศหรือตั้ง กฎหมายโดยรัฐสภาไม่ได้ยินยอมเป็นการไม่ชอบ
 ด้วยกฎหมาย
๒. การเกี่ยวเก็บเงินจากราษฎร โดยรัฐสภาไม่ได้ยินยอมเป็นการผิดกฎหมาย
๓. เป็นการชอบด้วยกฎหมายที่ราษฎรจะร้องทุกข์ได้
๔. การที่กษัตริย์มีกองทัพไว้ โดยรัฐสภาไม่ได้ยินยอมเป็นการผิดกฎหมาย
๕. ราษฎรมีสภ�ที่จะมีอาวุธไว้ป้องกันตัวได้

- ๖. การเลือกตั้งสมาชิกสภาสามัญต้องเป็นไปโดยเสรี
- ๗. การอภิปรายในสภาต้องเป็นอิสระ
- ๘. การประกันตัวจำเลยในศาล ห้ามไม่ให้เรียกค่าประกันจนเกินไป
- ๙. การพิจารณาคดีต้องมีลูกขุนซึ่งไม่มีส่วนได้เสียด้วยและห้ามไม่ให้รับ

เป็นพินัยจนเกินควรหรือทำทารุณ

๓๐. ต้องมีประชมรัฐสภาบ่อย ๆ

ต่อมาจนถึงทุกวันนี้ได้มีกฎหมายเพิ่มเติมอีกหลายร้อยฉบับรับรู้อิทธิทธิต่าง ๆ เพิ่มขึ้น เช่น เสรีภาพในการพูด การถือศาสนา การประชุม การเขียน ฯลฯ

สหรัฐอเมริกา

รัฐธรรมนูญอเมริกันได้บัญญัติรับรู้อิทธิทธิไว้อย่างชัดเจน โดยคัดจากสิทธิซึ่งราษฎรอังกฤษได้ไปบรรพไว้ในรัฐธรรมนูญ สิทธิซึ่งรัฐธรรมนูญอเมริกันรับรองชัดเจนคือ สิทธิที่จะพูดตามสิ่งที่ตนเชื่อว่าเป็นจริง สิทธิที่จะเขียน สิทธิในการประชุม สิทธิร้องทุกข์ ในการถือศาสนา ในการพิจารณาคดี สิทธิในความปลอดภัย และสิทธิในทางการเมืองเท่ากันหมด ถ้าท่านอยากรจะศึกษาประวัติคดีต่าง ๆ ของการได้สิทธิต่าง ๆ เหล่านี้ของชนชาติอเมริกัน ขอให้อ่านประวัติของการปฏิวัติอเมริกันและร่างรัฐธรรมนูญซึ่งอาจหาได้ในตำราทั่วไป હતักใหญ่ก็คือเนื่องจากคนอเมริกันในขณะนั้นคัดค้านอังกฤษนั่นเอง ซึ่งอพยพไปอยู่อเมริกาแล้วในที่สดประกาศตนเป็นอิสระไม่ขึ้นกับอังกฤษ และในการนี้ได้ประกาศรัฐธรรมนูญโดยนำสิทธิต่าง ๆ ซึ่งได้ยึดแต่ความรัฐธรรมนูญอังกฤษมาใช้นั่นเอง

สาธารณรัฐฝรั่งเศส

สำหรับฝรั่งเศสนั้นต่างกับอังกฤษ คือ เราได้เห็นแล้วว่า สิทธิของคนบริติชนั้นได้มาโดยวิวัฒนาการ (evolution) ค่อยเป็น ค่อยไปที่ละเล็กทีละน้อยโดยราษฎร

บังคับเอามาเป็นชน ๆ ส่วนฝรั่งเศสนั้นจนเกือบถึงปี ค.ศ. ๑๘๐๐ อำนาจการปกครอง
ตกอยู่ในมือกษัตริย์องค์เดียวเป็นอำนาจเด็ดขาด สมบูรณาญาสิทธิราช ไม่ใช่ปกครอง
โดยความยินยอมของผู้ปกครอง ในสมัยที่พวกขุนนางอังกฤษกำลังบังคับให้
กษัตริย์อังกฤษนับด้วยยอมให้สิทธิต่าง ๆ ตรงกันข้ามในฝรั่งเศสกษัตริย์กำลังเรือง
อำนาจสูงสุด พระเจ้าหลุยส์ที่ ๑๔ ของฝรั่งเศสทรงใช้อำนาจจนเต็มที่ เพราะถือว่าเป็น
ผู้แทนมาจากพระเจ้าบนสวรรค์และกษัตริย์ราชฎอย่างรุนแรง ในรัชกาลนี้ราชฎไม่มี
สิทธิทางการเมืองหรือทางแพ่งอย่างใด กษัตริย์ผู้เดียวเป็นผู้แต่งตั้งให้ข้าราชการ
ดำรงตำแหน่ง ราชฎไม่มีสิทธิออกเสียง ไม่มีเสรีภาพในการถือศาสนา การเขียน
การยื่นเรื่องราว การขอให้พิจารณาในศาล แต่สิทธิในฐานะเป็นผู้แทนเมืองบนถก
โค่นลงในสมัยพระเจ้าหลุยส์ที่ ๑๖ ดังที่ท่านคงทราบแล้วจากประวัติศาสตร์ปฏิวัติ
ฝรั่งเศส

เมื่อเกิดปฏิวัติฝรั่งเศสแล้วในวันที่ ๒๖ สิงหาคม ค.ศ. ๑๗๘๘
รัฐสภาจึงประกาศสิทธิของมนุษย์และราชฎไว้ซึ่งขอแปลคร่าว ๆ ดังต่อไปนี้ :-

“ผู้แทนของราชฎของชาวฝรั่งเศสในรัฐสภาพิจารณาเห็นว่า เนื่องจาก
ความโง่บ้าง การหลงผิดบ้างคน หรือการดูถูกสิทธิของมนุษย์บ้าง เป็นเหตุเดียวที่
ราชฎได้รับความทุกข์ยากและเกิดการทุจริตในองการของรัฐบาล จึงลงมติว่าให้
ประกาศปฏิญาณสิทธิอันศักดิ์สิทธิ์ของมนุษย์ซึ่งมีอยู่โดยธรรมชาติซึ่งใครจะแก้ไขไม่ได้
เพื่อที่จะให้ทุกคนในสังคมและผู้บริหารตระหนักเป็น การเตือน ใจอยู่เสมอว่าต้องเคารพ
สิทธิในการปกครองประเทศ และทำนุบำรุงรักษาไว้ซึ่งรัฐธรรมนูญและความเจริญ
ของราชฎทั้งหลาย

เนื่องจากเหตุผลดังกล่าวมานี้ สมัชชาแห่งชาติจึงวันนับถือและขอประกาศ
คือเบื้องพระภักดิ์ของพระผู้เป็นเจ้า ข้อความต่อไปนี้เป็นสิทธิของมนุษย์และราชฎ

๑. มนุษย์เกิดมาและมีชีวิตอยู่โดยเสรี เท่าเทียมกันโดยสิทธิ ดังคมจะมีอยู่ได้โดยมูฐานแห่งประโยชน์ของสาธารณณะ

๒. วัตถุประสงค์ของสภามาคมการเมืองทุกสภามาคมก็คือ การตั้งวงรักษาดิทธิคามธรรมชาติของมนุษย์ซึ่งไม่มีหมคด้น ดิทธิเหตงานคือ เสรีภาพ กรรมดิทธิ ความปลอดภัยและการจัดขวงการกคช

๓. ที่มาของอำนาจอธิปไตยทั้งหมด ดำระดำคบัญญัติชาติ คณะใด บุคคลใดไม่มีดิทธิใช้อำนาจนั้น นอกจากเขียนไว้ชัดแจ้งว่ามาจากชาติ

๔. เสรีภาพ คืออำนาจที่จะทำอย่างหนึ่งอย่างใดได้ โดยไม่เป็นการเสียหายแก่ผู้อื่น ฉะนั้นการใช้ดิทธิธรรมชาติของมนุษย์แต่ละคนจึงไม่มีขอบเขตค เว้นไว้แต่ดิทธินั้นเป็นดิทธิเช่นเดียวกับคนซึ่งบุคคลอื่นมอญ การกำหนดขอบเขตคนต้องทำโดยกฎหมาย

๕. กฎหมายมีดิทธิระบบัญญัติห้ามการกระทำนใด กัดขเมื่อการกระทำนเป็นที่ยเสียหายแก่สังคม ดังที่กฎหมายไม่ห้ามยอมทำได้และจะไปห้ามไม่ให้ใครทำสิ่งไรซึ่งกฎหมายไม่ห้ามไม่ได้

๖. กฎหมายเป็นการแสดงเจตน์จำนงทั่วไป ราษฎรทุกคนมีดิทธิเข้าร่วมจัดทำกฎหมายโดยตนเองหรือโดยทางผู้แทน กฎหมายต้องไร้ดำหรับทุกคนไม่ว่าจะเป็นการคุ้มครองหรือลงโทษราษฎรทุกคนเสมอกันในกฎหมายในการเข้ารับตำแหน่งหน้าทราชการ หรืองานอื่น หรือในสถานที่ใดคามความสามารถจะแยกแยะไม่ได้ เว้นไว้แต่คุณธรรมและคุณวุฒิเท่านั้น

๗. บุคคลใดจะถูกฟ้องร้อง ถูกจับกุม ถูกยึดหน่วงไม่ได้ เว้นไว้แต่จะเป็นไปตามกฎหมายและตามวิธีการซึ่งกฎหมายระบุไว้ บุคคลใดดำเนินการใด ๆ เพื่อให้มีคำดังบังคับโดยพะการต้องถูกลงโทษ แต่ราษฎรทุกคนเมื่อถูกกฎหมายเรียกหรือถูกจับกุมโดยอำนาจของกฎหมายต้องปฏิบัติตามคำดังทันที การขัดขืนเป็นผิด

๘. กฎหมายจะกำหนดโทษโดยเคร่งครัดและระงับโทษโดยจำเป็นเท่านั้น ห้ามไม่ให้ลงโทษบุคคล เว้นไว้แต่จะมีกฎหมายอยู่แล้วสำหรับความผิดนั้น และได้ปฏิบัติการตามกฎหมายนั้นแล้ว

๙. คนทุกคนต้องตั้งนิตินัยฐานว่าบริสุทธิ์ จนกว่าจะพิสูจน์แล้วว่าผิด ถ้าเป็นการจำเป็นที่จะจำเป็นเขา การกระทำการรุนแรงซึ่งไม่จำเป็นต่อร่างกายเขานั้น ต้องมีกฎหมายห้ามอย่างเคร่งครัด

๑๐. ห้ามไม่ให้รับทอนบุคคลเนื่องจากในความคิดเห็นของเขาแม้ในทางศาสนา หากการแต่งตั้งของเขาไม่เป็นการทำลายความสงบเรียบร้อยของประชาชนซึ่งมีกฎหมายกำหนดไว้

๑๑. การแต่งตั้งความคิดและความเห็นโดยเสรี ย่อมเป็นสิทธิอันมีค่ามากของมนุษย์ ฉะนั้นราษฎรทุกคนจึงมีเสรีภาพที่จะพูด เขียน พิมพ์ โดยเสรี แต่ต้องรับผิดชอบถ้าใช้เสรีภาพนั้นเกินเขตซึ่งกฎหมายกำหนดไว้

๑๒. การที่จะรับประกัน สิทธิของมนุษย์และราษฎรได้นั้น ต้องอาศัยกำลังของมหาชนคือรัฐ ก่อตั้งนิตินัยเพื่อประโยชน์ของทุกคน ไม่ใช่เพื่อบุคคลซึ่งได้รวมมอบให้เป็นผู้ใช้ประโยชน์ของกำลังเท่านั้น

๑๓. เพื่อบำรุงและรักษาไว้ซึ่งกำลังมหาชนและค่าใช้จ่ายในการปกครอง จึงต้องมีการเก็บภาษีอากรทั่วไประยะหนึ่งถึงหนึ่งปีได้ แต่ราษฎรจะต้องมีอำนาจช่วยออกเท่า ๆ กันตามส่วนแห่งความสามารถของตน

๑๔. ราษฎรทุกคน มีสิทธิที่จะสอบถามโดยตนเองหรือโดยทางผู้แทนว่า ภาษีอากรและภาระที่จะเก็บนั้น เขาไปจ่ายในสิ่งจำเป็นอันใดบ้าง มีสิทธิที่จะให้ความยินยอมหรือไม่โดยเสรี มีสิทธิที่จะเรียกร้องกำหนดส่วนภาษีประเมิน และการเก็บ และระยะเวลาของภาษีนั้น

๑๕. ตั้งคมนตรีที่จะเรียกหรือให้ผู้รับใช้มหาชนทุกคนซึ่งแจ้งกิจการงานของตน

๑๖. ตั้งคดี ซึ่งไม่มีการรับรองประกันสิทธิคงกล่าวแต่หนักดี หรือมิได้มี

การแบ่งแยกอำนาจให้แน่นอน ตั้งคมนตรีหาว่ารัฐธรรมนูญไม่

๑๗. สิทธิในทรัพย์สินเป็นสิทธิที่ศักดิ์สิทธิ์และละเมิดมิได้ ฉะนั้นบุคคลใดจะ ถูกคดีสิทธิไม่ได้ เว้นแต่แต่เป็นการจำเป็นต่อสาธารณประโยชน์ และเป็นกรชอบธรรม แต่ต้องได้รับค่าทดแทนอย่างยุติธรรมและได้รับก่อน

มีผู้กล่าวหา หลักต่าง ๆ นี้ นักปฏิวัติฝรั่งเศสได้ค้นพบได้มาจาก John

Locke บ้าง Voltaire บ้าง และ Jean Jacques Rousseau บ้าง

รัฐธรรมนูญฝรั่งเศสฉบับใหม่ซึ่งประกาศใช้เมื่อวันที่ ๒๗ ตุลาคม ค.ศ. ๑๗๙๐

กโดยย่นสิทธิคงกล่าวนี้

ญี่ปุ่น

ญี่ปุ่นมีรัฐธรรมนูญ ๒ ฉบับ ๆ แรกประกาศบังคับใช้เมื่อวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน

ค.ศ. ๑๘๘๐ และเพิ่งแก้ไขเมื่อหลังสงครามคราวนี้ ฉบับปัจจุบันนี้ประกาศใช้ เมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๔๗

รัฐธรรมนูญฉบับเก่า แม้จะเป็นรัฐธรรมนูญที่ไม่ใช่ประชาธิปไตย เพราะ ราษฎรถูกตัดสินสิทธิมากมายแม้ตามตัวอักษรพระจักรพรรดิมีพระราชอำนาจมากก็ตาม แต่ก็ยังมีบัญญัติถึงสิทธิของราษฎรไว้ชัดเจน แต่สิทธิต่าง ๆ นั้นเงื่อนไขไรทกข้อว่าภายในบังคับของกฎหมายและปรากฏว่ามีกฎหมายหลายฉบับจำกัดสิทธิคงกล่าวนี้ ฉะนั้นรัฐธรรมนูญในยุโรปและอเมริกาส่วนมากเห็นว่าเป็นการตัดสินสิทธิของมนุษย์

แต่รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ นี้ว่าเป็นรัฐธรรมนูญที่ก้าวหน้าและประชาธิปไตย ไม่แพ้ประเทศใดในโลกนี้ บางทีจะก้าวหน้ากว่ารัฐธรรมนูญบริติชเสียด้วยซ้ำ การเป็นมาของรัฐธรรมนูญญี่ปุ่นจะได้กล่าวในเมื่อถึงบทว่าด้วยรัฐธรรมนูญเปรียบเทียบ

ในขณะที่จะดำรงตำแหน่งรองอธิบดีของมนุษย์ บทบัญญัติว่าด้วยสิทธิและหน้าที่ของ
ราษฎรบัญญัติในมาตรา ๓๐ มาตราคือตั้งแต่มาตรา ๓๐ ถึงมาตรา ๔๐ หักสำคัญ ๆ ใน
มาตราดังกล่าวต่อไปนี้ :-

๑. ห้ามมิให้บุคคลใดถูกรัดขาว ในการที่จะจะใช้สิทธิในฐานะเป็นมนุษย์
สิทธิรัฐธรรมนูญหรือบรรดาสอบไป ขาดถูกหลอกลวงแทนที่จรรยาบรรณ

๒. การออกกฎหมายและการบริหารบ้านเมือง ให้คำนึงถึงสิทธิของราษฎร
ในชีวิตเสรีภาพและการครองชีวิตด้วยความเป็นสุจริตตามที่การใช้สิทธิของราษฎรนั้น
ไม่เป็นการขัดต่อความเจริญของประชาชนในสังคมรวม (public welfare)

๓. ทุกคนเท่ากันตามกฎหมาย ห้ามมิให้เอาความดัมพันธ์ในทางการเมือง
เศรษฐกิจหรือสังคม เพราะเชื้อชาติ วรรณะ เพศ สถานะในสังคม หรือสกุลมาค้ำบัง
ห้ามมิให้รับหน้บดบังการมีบรรดาศักดิ์ของบุคคล การที่บุคคลได้รับเกียรติยศ
ได้รับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ใด ไม่เป็นเหตุให้ถือเอาสิทธิอื่น

๔. ราษฎรมีสิทธิซึ่ง ใครจะเพิกถอนไม่ได้ ในการที่จะเลือกบุคคลให้เข้ารับ
ตำแหน่งหน้าที่ทางสังคมหรือได้ออกได้ ข้าราชการเป็นผู้รับใช้ชุมชน ไม่ใช่เป็นผู้
รับใช้บุคคลบางหมู่บางเหล่า ในการเลือกตั้งนั้น ผู้บรรณคดีภาวะทุกคนมีสิทธิ การ
เลือกตั้งของเป็นต้น ผู้ออกเสียงไม่ต้องรับผิดชอบในการที่เขาจะเลือกใคร

๕. ทุกคนมีสิทธิที่จะร้องอุทธรณ์ข้อหาเสียหายได้ ให้ปลดข้าราชการได้
ให้แก่กฎหมายข้อบังคับใดได้ ถ้าการร้องนั้นทำโดยสันติ (ทั้งนี้หมายความว่า
เป็นสิทธิเท่านั้น ไม่ใช่แปลว่าร้องแล้วรัฐบาลต้องจัดการให้ หากผู้ถูกกล่าวหาบริสุทธิ)

๖. ทุกคนมีสิทธิที่จะฟ้องเรียกค่าเสียหายจากรัฐได้ตามที่กฎหมายบัญญัติ
ถ้าหากว่าได้รับความเสียหายเนื่องจากการกระทำผิดกฎหมายของข้าราชการผู้ใดผู้หนึ่ง

๗. ห้ามมิให้กักขังบุคคลใด เว้นไว้แต่เป็นการลงโทษตามกฎหมายอาญา

๘. ห้ามไม่ให้ละเมิดเสรีภาพในความคิด
๙. ทุกคนมีเสรีภาพในการถือศาสนา ทุกคนไม่ได้รับเอกสิทธิ์พิเศษจากรัฐ หรือได้รับอำนาจทางการเมืองพิเศษอย่างใด
๑๐. ทุกคนมีเสรีภาพในการชุมนุม การพูด การแสดงความคิดเห็นทุกชนิด ห้ามไม่ให้มีการตรวจข่าว การตั้งด่านระหว่างบุคคล
๑๑. ทุกคนมีเสรีภาพที่จะเลือกถิ่นที่อยู่ได้ จะเลือกอาชีพได้ครบเท่าที่ไม่เป็นการขัดต่อความเจริญของสาธารณชน มีเสรีภาพที่จะไปต่างประเทศได้ และแปลงชาติได้
๑๒. ทุกคนมีสิทธิจะหาวิชาความรู้ได้
๑๓. ชายหญิงเต็มอภากาศในการสมัครซึ่งต้องเป็นไปโดยความยินยอมของทั้ง ๒ ฝ่าย
๑๔. ทุกคนมีสิทธิที่จะบำรุงและรักษามาตรฐาน การครองชีพ บริสุทธิ์และวัฒนธรรมได้ รัฐจะต้องพยายามส่งเสริมและขยายการบำรุงความสุขของราษฎรและความปลอดภัยทางการสาธารณสุขให้มากที่สุด
๑๕. ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการ ศึกษาเท่ากันตามความสามารถซึ่งกฎหมายบัญญัติ
๑๖. ทุกคนมีสิทธิและหน้าที่จะต้องทำงาน ห้ามไม่ให้เขาเด็กไปทำงาน
๑๗. คนงานมีสิทธิจะรวมกันเจรจากับนายจ้างได้
๑๘. กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินจะละเมิดไม่ได้ ทรัพย์สินเอกชนจะนำไปใช้เพื่อสาธารณประโยชน์ได้ก็ต่อเมื่อได้ใช้ค่าทดแทนตามความเป็นธรรม
๑๙. ราษฎรจะต้องเสียภาษีอากรตามกฎหมาย
๒๐. ห้ามไม่ให้ประหารชีวิตคนหรือลดเสรีภาพของเขา หรือลงโทษทางอาญาใด ๆ เว้นไว้แต่จะปฏิบัติตามที่พิชการซึ่งบัญญัติไว้โดยกฎหมาย

๒๑. ห้ามมิให้ปฏิบัติสิทธิในการที่บุคคลจะไปขอความยุติธรรมยังศาล
ยุติธรรม

๒๒. ห้ามมิให้จับคน เว้นแต่มีหมายจับจากเจ้าหน้าที่ตุลาการ โดยฉะเพาะ
หมายจับต้องระบุว่าผิดฐานอะไร ทั้งนี้ยกเว้นการจับในขณะกระทำผิด

๒๓. ห้ามมิให้จับหรือหน่วงเหนี่ยวบุคคลใดโดยไม่แจ้งข้อหาทันทีหรือไม่ให้
ผู้ต้องหาทนายได้ทันที ห้ามมิให้หน่วงเหนี่ยวไว้โดยไม่มีเหตุอันสมควร และถ้าผู้
ต้องหาวังขอให้แสดงข้อหาและเหตุผลต่อศาลต้องรีบจัดการทันทีต่อหน้าผู้ต้องหาและ
ทนายของเขาด้วย

๒๔. ทุกคนมีสิทธิที่จะได้อยู่อย่างปลอดภัยภายในบ้านเรือน ห้ามมิให้เข้าไป
ค้นบ้านเรือน ยึดเอกสาร ทรัพย์สินของบุคคล เว้นแต่จะได้มีหมายซึ่งออกให้เพราะ
มีเหตุผลสมควรและในหมายนั้นต้องแสดงให้ชัดเจนว่าให้ค้นบ้านใด คำบดใด ยึดทรัพย์สิน
อันใด การค้นการยึดทุกครั้งต้องมีหมายทุกครั้งและลงนามโดยเจ้าหน้าที่ฝ่ายตุลาการ

๒๕. ห้ามเด็ดขาดมิใช้การทรมาน และลงโทษอย่างทารุณ

๒๖. ในคดีอาญาทุกเรื่อง จำเลยต้องได้สิทธิที่จะให้มีการพิจารณาโดย
รวดเร็ว และต่อหน้าสาธารณชน โดยคณะตุลาการซึ่งไม่มีส่วนได้เสียในคดี จำเลย
ต้องได้โอกาสเต็มที่จะซักพยานทุกคน และมีสิทธิที่จะขอให้ศาลบังคับให้บุคคลมา
เป็นพยานฝ่ายจำเลยได้ โดยรัฐเป็นผู้ออกค่าใช้จ่าย ตลอดเวลาที่พิจารณา จำเลยมี
สิทธิหาทนายได้ และถ้าไม่ถนัดจ้างทนายได้ รัฐต้องช่วยจัดหาให้

๒๗. ห้ามมิให้บังคับให้บุคคลต้องเข้าเบิกความปรักปรำตนเอง คำรับสาร
ภาพที่เป็นไปโดยบังคับ ทรมานหรือขู่เข็ญ หรือภายหลังที่จับไปขังไว้มานาน ๆ ห้ามมิ
ให้รับเป็นหลักฐาน ห้ามมิให้ลงโทษบุคคลนั้น ในกรณีที่หลักฐานมีเพียงคำสารภาพ
ของจำเลยเท่านั้น

๒๘. ห้ามไม่ให้ลงโทษบุคคล ถ้าขณะที่หาว่ากระทำความผิดนั้น ไม่มีกฎหมายบัญญัติให้ลงโทษ หรือศาลเคยยกฟ้องแล้วกลับมาฟ้องอีก

๒๙. บุคคลใด ถ้าถูกปล่อยตัวไปภายหลังที่ถูกจับหรือกักขังอาจฟ้องรัฐให้ใช้ค่าเสียหายได้

เรื่องสิทธิของมนุษย์น เมืองคือการของสหประชาชาติก็สนใจถือเป็นเรื่องสำคัญ ถึงกับบัญญัติไว้ในมาตรา ๒๘ แห่งกฎบัตรสหประชาชาติความว่า คณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมจะ ได้ตั้งคณะกรรมการชุดต่าง ๆ ขึ้นเพื่อพิจารณาเรื่องเศรษฐกิจ และสังคม และเพื่อส่งเสริมสิทธิของมนุษย์และชุดอื่นซึ่งจำเป็นเพื่อเป็นการปฏิบัติหน้าที่ของตนให้ดังต่อไปนี้

เนื่องจากบทบัญญัติดังกล่าว คณะมนตรีดังกล่าวแล้ว จึงได้ตั้งกรรมการชุดหนึ่งเพื่อพิจารณาเรื่องนี้ โดยมีมิชชันนารีผู้ดี ปรึกษาท่านประธานาธิบดีดังต่อไปนี้แล้วเป็นประธานกรรมการ ในที่ดังกล่าวคณะกรรมการคณะนี้ได้ตั้งอนุกรรมการขึ้นอีกชุดหนึ่งเพื่อยกร่างขึ้นประกอบด้วยผู้แทนประเทศสหรัฐอเมริกา โดยมีมิชชันนารีผู้ดีเป็นประธานที่กักและผู้แทนสหภาพโซเวียต ฝรั่งเศ็ด จีน ชีต ออสเตรเลีย และเลอบานอน ระหว่างพิจารณาได้มีหลายประเทศเสนอความเห็นไปตลอดทั้งที่ราษฎรในประเทศต่างๆ ก็เสนอไปมากมายว่าคนได้รับการกดขี่ต่างๆ ในที่สุดได้ยกร่างเสนอกลับไปยังคณะกรรมการใหญ่ คณะกรรมการใหญ่ได้เห็นแล้วตงมติเห็นชอบด้วย เมื่อวันที่ ๑๘ มิถุนายน ค.ศ. ๑๙๔๘) และได้ได้อำนาจมหาใหญ่ของสหประชาชาติโดยคำขอไปร่างประกาศสิทธิของมนุษย์สากล (Universal Declaration of Human Rights) นี้ จะได้อำนาจเป็นมาตรฐานมนุษย์โลกทุกประเทศมี ๕๘ มาตราด้วยกัน ในที่ประชุมกรรมการนั้น มีผู้ออกเสียงสนับสนุน ๑๒ ประเทศ ไม่ออกความเห็น ๔ คือสหภาพโซเวียต ยูโกสลาเวีย อูเกรน และบายโดวีเชีย ร่างประกาศนี้มีสาระสำคัญหลายประการดังนี้ :-

๑. คำปรารภ

มีความสำคัญคือ ต่มาชิกแห่งสหประชาชาติเห็นว่า ในโลกเรามีมนุษย์ทุกคน
ในแต่ระประเทศมีสิทธิซึ่งเป็นรากฐานของอิสรระภาพความยุติธรรมและสันติ การ
กตธิ การกตธิทิมมนุษย์เป็นบ่อเกิดของสงครามที่เลวมา เพื่อที่จะบองกันไม่ให้มนุษย์
ถูกข่นต่อผู้การกตธิขบคน มนุษย์จึงควรได้รับประกันสิทธิของเขา ต่มาชิกของสห
ประชาชาติจึงพร้อมกันที่จะเคารพหลักสิทธิของมนุษย์และเสรีภาพของมนุษย์ และเสรี
ภาพซึ่งเป็นรากฐานของการปกครอง โดยจะต้องระดึกเสมอว่า สิทธิเป็นสิทธิที่ค่า
ของมนุษย์ทั่วไป และของมนุษย์ในประเทศของตน

๒. ต่มาชิกสำคัญในด้วยบทต่าง ๆ แห่งร่างประกาศนี้มาติ มนุษย์เราเกิดมามี
เสรี และมีสิทธิเท่ากันทั้งในเกียรติและสิทธิ ฉะนั้น จึงต้องรักกัน ปฏิบัติคล้ายอย่าง
พี่น้อง ห้ามไม่ให้เอาผิด เชื้อชาติ เพศภาษา คำสั่งนา ความเห็นทางการเมือง ฐานะ
ในทางสังคม ฯลฯ มาเป็นข้อกัคนสิทธิและเสรีภาพ ทุกคนมีสิทธิในชีวิต เสรีภาพ
และความปลอดภัยในร่างกาย ห้ามไม่ให้เอาคนดงเป็นทาส ห้ามไม่ให้ทรมาณหรือ
กระทำการทารุณผิดมนุษย์ธรรม ทุกคนไม่ว่าจะไปในประเทศใดต้องถือว่า มีฐานะ
เป็นบุคคลในกฎหมาย มีความเสมอภาคเท่ากันหมดในสายตาของกฎหมาย ห้ามจับ
กุมหรือหน่วงเหนี่ยวโดยพลการในการถูกฟ้องคดีอาญา บุคคลทุกคนต้องได้รับ
โอกาสฟังในศาลซึ่งได้มีส่วนใดเสียอย่างยุติธรรม ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าทุกคน
สุจริตจนกว่าศาลซึ่งได้พิจารณาโดยเปิดเผยพิพากษาว่าผิดในกรณีเช่นฉนั้น จำตย
จะต้องได้รับหลักประกันว่าได้โอกาสต่อสู้คดีเต็มที่ดัว ห้ามไม่ให้ถึงโทษคน หากใน
ขณะกระทำผิดนั้น ไม่มีกฎหมายบัญญัติว่าเป็นผิด ห้ามไม่ให้เข้าไปแทรกแซงโดยไม่มี
เหตุผลในกิจการส่วนตัว บ้านเรือน จดหมายหรือชื่อเสียงของบุคคล ทุกคนมีสิทธิ
ที่จะไปไหนมาไหนได้ภายในประเทศของตน หรือออกไปนอกประเทศได้ ถ้ามีการกตธิ

ทางการเมือง บุคคลย่อมหลบเข้าไปอาศัยในประเทศอื่นได้ ห้ามไม่ให้ถอนสัญชาติ
 ของบุคคลโดยพลการหรือการไม่ให้บุคคลแปลงชาติ หญิงชาย ที่บรรพตนิคากจะมี
 สิทธิทำการสมรสได้ และมีสิทธิเท่าเทียมกัน ทุกคนมีสิทธิเป็นเจ้าของทรัพย์สิน ห้าม
 ไม่ให้เพิกถอนกรรมสิทธิ์ของบุคคลโดยไม่ใช้มูลค่าให้เขา ทุกคนมีสิทธิเสรีภาพใน
 ความคิดในการถือศาสนาอย่างเดิม ห้ามไม่ให้ใช้ขบายใด ๆ ที่จะกดขี่ในเสรีภาพ
 เหล่านี้ ทุกคนมีสิทธิที่จะชุมนุมกันได้ มีสิทธิในการเข้าบริหารบ้านเมืองทางเลือกตั้ง
 ผู้แทนหรือโดยตนเอง หากว่าราษฎรเลือกตั้ง มนุษย์เกิดมาในฐานะเป็นสมาชิกของ
 ชุมชนชนยอมมีสิทธิที่จะได้รับประกันสังคมจากรัฐ มีสิทธิจะทำงานและจะได้รับค่าจ้าง
 และทำงานตามสมควรและยุติธรรม มีสิทธิเข้าเป็นสมาชิกสหพันธ์แรงงานได้ มีสิทธิ
 ในการที่จะให้รัฐรับประกันมาตรฐานการครองชีพในเรื่องอาหาร เครื่องนุ่งห่ม บ้าน
 เรือน แพทย์และบริการสังคมสำหรับตัวเขาเองและครอบครัวในกรณีว่างงาน บัญเจ็บ
 จะต้องมีหลักประกันครองชีพ มารดาที่คลอดออกมามีสิทธิที่จะได้รับความเลี้ยงดูเป็น
 พิเศษ ทุกคนมีสิทธิในการศึกษา รัฐต้องให้การศึกษาระดับมัธยมศึกษาแก่ทุกคน ต้องมีการ
 ศึกษาบังคับต้องจัดการศึกษาให้คนในประเทศเจริญในทางบุคลิกลักษณะของมนุษย์
 (Human personality) ต้องส่งเสริมให้เคารพสิทธิของมนุษย์ และเสรีภาพอันเป็น
 รากฐานของมนุษย์ ต้องต่อสู้ทบทวีให้เกิดขจัดระชาคิอันหรือค้ำถ่านอื่น ทุกคนมีสิทธิ
 จะได้เวลาพักผ่อน

ในการลงมติร่างนี้ ผู้แทนฝ่ายสหภาพโซเวียตได้เสนอขึ้น ทั้งซึ่งเป็นฝ่ายข้าง
 น้อยโดยให้ความเห็นว่า ร่างประกาศนี้เป็นแต่กต่างหลกทว ๆ ไปและคตมเครือ
 เหมาะสำหรับสมัย ๑๕๐ ปีก่อน แต่ไม่เหมาะสำหรับสมัยปัจจุบัน และร่างนี้ไม่มีบท
 บัญญัติว่าด้วยหน้าที่ของบุคคล ข้อดีและไม่เห็นผิดว่าด้วยการต่อสู้ทบทวีหรือ
 พัดชิตต์ ทราบว่าร่างนี้จะได้นำเสนอในที่ประชุมสมัชชาใหญ่ซึ่งจะได้ประชุมกัน ณ
 กรุงปารีสในเดือนกันยายน ค.ศ. ๑๙๔๗) หากว่าสมัชชาเห็นชอบด้วยทุกประเทศ
 ที่เป็นสมาชิกจะต้องปฏิบัติตาม

บทที่ ๒

รัฐธรรมนูญเปรียบเทียบ

ข้าพเจ้าได้อธิบายในบทที่ ๑ เรื่องรัฐธรรมนูญแล้วว่า รัฐธรรมนูญโดยลักษณะอักษรจะต้องมีหลักการในสาระสำคัญดังต่อไปนี้ คือ :

๑. บทบัญญัติถึงสิทธิของราษฎร หรือที่เรียกกันว่าหลักเสรีภาพ (Principle of Liberty)

๒. บทบัญญัติในการจัดการปกครองแผ่นดิน ตลอดจนระบบการเลือกตั้ง หรือที่เรียกว่าหลักปกครอง (Principle of Government)

๓. บทบัญญัติว่าด้วยการแก้ไขรัฐธรรมนูญเรียกว่าหลักอธิปไตย (Principle of Sovereignty) โดยที่บั้นไม่ว่าจะบรรยายถึงรัฐธรรมนูญต่างๆ โดยละเอียดได้ ฉะนั้นข้าพเจ้าจึงจะได้เปรียบเทียบกับรัฐธรรมนูญต่างๆ เอาแต่หลักการใหญ่มาให้ดูเพื่อนักศึกษาจะได้ไปพิจารณาเปรียบเทียบเอารัฐธรรมนูญบริติช รัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกา รัฐธรรมนูญฝรั่งเศส และรัฐธรรมนูญญี่ปุ่นมาพิจารณาที่เอารัฐธรรมนูญบริติชมาบรรยายก็เพราะรัฐธรรมนูญบริติชเป็นเสมือนหนึ่งมารดาของรัฐธรรมนูญทั่วโลก นักศึกษารัฐธรรมนูญทั่วไปในประเทศต่างๆ มักจะเริ่มศึกษารัฐธรรมนูญบริติชเป็นเบื้องต้นเสมอ รัฐธรรมนูญอเมริกาก็เพราะเป็นรัฐธรรมนูญซึ่งเดินหลักต่างกับบริติชและแบบฉบับสำหรับรัฐธรรมนูญชนิดนี้ในอเมริกาได้ได้นำไปใช้เป็นต้นแบบมาก รัฐธรรมนูญฝรั่งเศสก็โดยที่เป็นรัฐธรรมนูญใหม่ที่สุด รัฐธรรมนูญญี่ปุ่นก็โดยเหตุ ๒ ประการ คือเป็นรัฐธรรมนูญของประเทศที่มีจักรวรรดิและประชาธิปไตยที่สุดและร่างใหม่เอี่ยมที่สุด

รัฐธรรมนูญบริติช

สำหรับรัฐธรรมนูญบริติชนั้น ขอให้ท่านศึกษาจากคำอธิบายรัฐธรรมนูญ

บริษัทของข้าพเจ้าซึ่งได้เคยอธิบายไว้โดยละเอียดแล้ว แต่เพื่อความสะดวกจะได้ย่อหลักใหญ่ๆ ให้เข้าใจดังต่อไปนี้ :

๑. หลักเสรีภาพนั้นอยู่ในกฎหมายต่าง ๆ ซึ่งข้าพเจ้าได้อธิบายมาแล้วในบทที่ ๕ ซึ่งว่าด้วยสิทธิราษฎร นอกจากนั้นยังมีกฎหมายอีกหลายฉบับซึ่งบัญญัติไว้ว่าด้วยสิทธิต่าง ๆ เหล่านี้เพิ่มเติมอีก

๒. หลักปกครองนั้นบริษัทในใหญ่แยกออกเป็น ๔ คือ :

ก. พระมหากษัตริย์

ข. คณะรัฐมนตรี

ค. รัฐสภาซึ่งประกอบด้วยสภาขุนนางและสภาสามัญ และ

ง. อำนาจตุลาการ

อำนาจทั้งหลายนี้ได้กล่าวไว้แล้วในคำอธิบายหนังสือเล่มนี้ มีเรื่องอำนาจตุลาการเท่านั้นที่ไม่ได้กล่าวไว้ ฉะนั้นจะได้กล่าวไว้ในที่นี้ในบริษัทใหญ่ คือว่า รัฐสภามีอำนาจสูง ฉะนั้นกฎหมายที่รัฐสภาผ่านแล้วและพระมหากษัตริย์ลงพระปรมาภิไธยประกาศใช้แล้วบุคคลอื่นใดจะปฏิเสธไม่รับรู้ไม่ได้ ไม่ว่าจะกฎหมายนั้นจะออกโดยวิธีธรรมดาเพียงใดถึงกับเคยมีคำกล่าวกันว่า รัฐสภาบริติชมีอำนาจจะออกกฎหมายบัญญัติผู้หญิงเป็นสมาชิกได้ เมื่อเป็นเช่นนั้น คำที่ต้องยอมรับปรับแก้ตามกฎหมายนั้นและกฎหมายทุกฉบับมีค่าเท่ากัน ถ้าเรื่องเดียวกันในการใช้กฎหมายต้องนำกฎหมายฉบับหลังที่สุดมาใช้ แต่แน่นอนถ้าไม่มีกฎหมายชัดเจน คำดังกล่าวย่อมหมายความว่าความยุติธรรม (equity) และธรรมเนียมประเพณี หรือคำพิพากษาของศาลสูงสุดในคดีนั้นนั้นมาปรับใช้ได้ คำว่าในบริษัทใหญ่มีชนิดเดียว ไม่มีศาลปกครองอย่างบางประเทศ เช่น ฝรั่งเศส

การแต่งตั้งตุลาการนั้น ดำรงรัฐธรรมนูญต่าง ๆ อธิบายว่ามี ๓ ชนิด :

- ๑. โดยสภานิติบัญญัติ
- ๒. โดยราษฎรเลือกตั้ง
- ๓. โดยฝ่ายบริหาร

สำหรับในอังกฤษ ตุลาการถูกแต่งตั้งโดยฝ่ายบริหารคือ Lord Chancellor เดิมให้กษัตริย์ทรงแต่งตั้ง คำนวณพิจารณาโดยอำนาจอิสระ ผู้ใดจะแทรกแซงไม่ได้ แม้ค่างัด ตุลาการก็ จะเรียกว่าคำโดยคตินิยมของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวหรือตุลาการของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวตามกษัตริย์ไม่มีสิทธิเข้าไปแทรกแซงได้ วิธีพิจารณาของคำมีกฎหมายบัญญัติชัดเจน ฝ่ายบริหารหรือฝ่ายนิติบัญญัติจะเข้าไปแทรกแซงในการพิจารณา การตัดสินและการอื่นในการปฏิบัติในการพิจารณาของคำไม่ได้ ทั้งนี้ ตุลาการอยู่ในตำแหน่งตลอดชีวิตและจะถอดถอนไม่ได้ เว้นแต่รัฐสภาจะเสนอให้ถอดถอน เพราะประพฤติชั่ว ความจริงในประเทศอังกฤษนี้ ดั้งเดิมก่อนตุลาการอยู่ในตำแหน่งครบเท่าที่พระมหากษัตริย์พอพระทัย แต่ปรากฏว่า การถวายอำนาจเช่นนี้ ได้เกิดเหตุร้ายจนหลายครั้ง เพราะกษัตริย์และฝ่ายบริหารมักบังคับให้ตุลาการตัดสินตามที่ตนชอบใจ ฉะนั้นอย่างยิ่งในคดีการเมือง (State trials) ซึ่งกษัตริย์หรือรัฐบาลต้องการให้ตั้งโทษจำเลย ในที่สุดมาถึงปี ค.ศ. ๑๗๐๑ จึงมี Act of Parliament ฉบับหนึ่งเรียกว่า Act of Settlement กำหนดว่าผู้ที่จะเป็นกษัตริย์ของบริเตนใหญ่ต้องถือศาสนาโปรเตสแตนต์ รัฐมนตรีต้องเป็นผู้รับผิดชอบในการกระทำของกษัตริย์ ฯลฯ และในประกาศดังกล่าวบัญญัติว่าตุลาการต้องอยู่ในตำแหน่งตลอดชีวิต เว้นไว้แต่พิสูจน์ว่าประพฤติผิดชั่วร้าย แม้กระนั้นกษัตริย์ไม่มีอำนาจถอดถอน เว้นแต่สภาขุนนางและสภาสามัญทั้ง ๒ เสนอ

๑. ในบทบัญญัติว่าด้วยอธิปไตย คือ:

การแก้ไขรัฐธรรมนูญนี้ สำหรับบริเตนใหญ่มีหลักยึดหยุ่นคือแก้ไขง่ายโดยทำเป็นพระราชบัญญัติธรรมดา

รัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกา

รัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกา^๕ มีลักษณะต่างกับรัฐธรรมนูญบริติช^๕ คือเป็นรัฐธรรมนูญตายตัวลักษณะถาวรตลอด และมีการแยกอำนาจบริหารนิติบัญญัติและตุลาการโดยเด็ดขาดชัดเจน ประธานาธิบดีเมื่อได้รับเลือกตั้งแล้วอยู่ในตำแหน่งมีกำหนด ๔ ปี มีอำนาจต่าง ๆ ตามที่รัฐธรรมนูญระบุไว้ ประธานาธิบดีเป็นนายกรัฐมนตรีนครี่ไปในตัว รัฐมนตรีทั้งหลายประธานาธิบดีเป็นผู้แต่งตั้งและต้องฟังคำบังคับบัญชาอยู่ในตำแหน่งตราบเท่าที่ประธานาธิบดีพอใจ รัฐมนตรีจะเป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติซึ่งมี ๒ สภาไม่ได้ แม้ไปเข้าร่วมประชุมก็ไม่ได้ ไม่ต้องรับผิดชอบต่อสภา ถึงแม้สภาจะไม่เห็นชอบด้วยการกระทำหรือนโยบายก็ถอดถอนไม่ได้ ถึงแม้จะปกครองบ้านเมืองผิด ๆ ก็ตาม เว้นไว้แต่กระทำผิดอาญาจึงจะทำได้โดยรัฐสภาถอดถอน (impeachment) แต่ในขณะเดียวกัน ถ้าประธานาธิบดีมีความเห็นไม่ตรงกับสภาจะยุบสภาไม่ได้ ต้องทนไปจนกว่าจะครบอายุของสภา รวมความว่าอำนาจบริหารแยกอำนาจนิติบัญญัติอย่างเด็ดขาดไม่ขึ้นกัน และประธานาธิบดีเสนอร่างกฎหมายไม่ได้ต้องให้สมาชิกเสนอตนเอง แต่ประธานาธิบดีมีสิทธิอันหนึ่งคือยับยั้งกฎหมายได้ (veto) แต่ถ้ารัฐสภายืนยันโดยคะแนน ๒ ใน ๓ แล้วใช้บังคับได้ การให้สัตยาบันสัญญากับต่างประเทศต้องได้รับความเห็นชอบจากสภาสูง ๒ ใน ๓ เรื่องสภาต่าง ๆ นี้จะได้กล่าวในบทที่ ๖ ซึ่งว่าด้วยระบบสภาเดี่ยวหรือ ๒ สภา

ตามรัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกา ตุลาการของแต่ละรัฐนั้นแต่ตัวรัฐบาลของรัฐหนึ่งบัญญัติไว้ โดยมากราษฎรเป็นผู้เลือกตั้ง บางรัฐสภานิติบัญญัติของรัฐเป็นผู้เลือก แต่มีบางรัฐซึ่งข้าหลวงประจำรัฐ (Governor) เป็นผู้เสนอ และสภาสูงของสหรัฐอเมริกาเป็นผู้ให้ความยินยอม แต่ตุลาการศาลสูงสุดของอเมริกานั้นราษฎรทั่วไปเลือกตั้งแต่ตุลาการตามศาลแขวง ตามเขตใดเขตบาด ฯลฯ นั้น ราษฎรในท้องถิ่นเลือกตั้ง

กฎหมายรัฐธรรมนูญและเลือกตั้งพิเศษ

อายุที่อยู่ในตำแหน่งของตุลาการเหล่านี้ มีกำหนดต่าง ๆ กันนับตั้งแต่ ๒ ปีขึ้นไป แต่ตุลาการศาลสูงสุดอยู่ตลอดชีวิตคราวเท่าที่ประพฤติดี ส่วนการถอดถอนหรือวิธีต่าง ๆ มักจะกำหนดไว้ว่าให้ถอนโดยสภาพนิคมบัญญัติของรัฐนั้น หรือโดยเจ้าพนักงานประจำรัฐถ้าสภาพนิคมบัญญัติร้องขอ แต่ก็มีบางรัฐที่ถอนไม่ได้คราวใดที่ยังประพฤติดีอยู่ ส่วนคุณสมบัติของตุลาการในรัฐต่าง ๆ นั้นไม่ค่อยเข้มงวดนักบางรัฐก็จำกัดว่าต้องมีปริญญาทางนิติศาสตร์บ้าง หรือเพียงรู้กฎหมายบ้าง

อำนาจตุลาการสูงสุด ต่างกับอำนาจตุลาการศาลอุทธรณ์ ก็มีอำนาจชำระคดีกฎหมายใด ขัดต่อรัฐธรรมนูญของสหรัฐอเมริกาหรือไม่

โดยสรุปก็คือ หักรัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกา มีหลักการ ๓ ข้อดังกล่าวคือ:

๑. หักเรื่องเสรีภาพ มีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ
๒. หักปกครองกันได้แยกไว้ แต่เด็ดขาดถึงกว่ารัฐธรรมนูญ บริติชคงกล่าวแต่
๓. หักข้อขีปนไทย คือการแก้ไขรัฐธรรมนูญเป็นการแก้ไขยาก ต้องมีพิธีการพิเศษยิ่งกว่ากฎหมายธรรมดา

รัฐธรรมนูญฝรั่งเศส

ก่อนมหาสงครามโลก ครั้งที่ ๒ นี้ ฝรั่งเศสมีรัฐธรรมนูญซึ่งประกาศใช้ตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๘๗๕ ใช้เป็นหลัก แต่เนื่องจากถูกเยอรมันครอบครอง ได้เลิกรัฐธรรมนูญ ฉบับนั้นเสีย และแก้ไขใหม่ โดยประมุขของรัฐซึ่งเรียกใหม่แทนคำว่า "ประธานาธิบดี" มีอำนาจมากเกือบจะเป็นเผด็จการ ครั้นเมื่อสงครามสิ้นสุดแล้ว ราชนครได้เลือกตั้งสภาร่างรัฐธรรมนูญขึ้น และเมื่อสภาได้ร่างแล้ว ได้นำเสนอให้ราษฎรเห็นชอบ (Referendum) เมื่อวันที่ ๓๑ ตุลาคม ค.ศ. ๑๙๔๖

ในจำนวนผู้มีสิทธิออกเสียง ๒๖,๒๐๓,๕๖๘ มีผู้ไปออกเสียง ๑๗,๗๓๕,๙๓๒ ออก
เสียงเห็นชอบ ๘,๒๖๓,๕๓๖ ออกเสียงไม่เห็นชอบ ๘,๓๕๓,๘๘๓ รัฐธรรมนูญจึง
ประกาศใช้เมื่อวันที่ ๒๘ ตุลาคม ค.ศ. ๑๙๕๖

สาระสำคัญ

๑. หักเรื่องเสรีภาพ มีบัญญัติ ดังได้กล่าวไว้ ในบทสิทธิของมนุษย์แล้ว
นอกจากนี้ยังมีประกาศเพิ่มเติมว่าด้วยหลักการเมืองเสรีรัฐกิจ และตั้งคนไว้
อีกด้วย

๒. หักปกครอง แยกอำนาจทั้ง ๓ สำหรับอำนาจตุลาการมีคณะกรรมการ
ตุลาการเป็นพิเศษเรียกว่า "Conseil Supérieur de la Magistrature"

คณะกรรมการนี้ประกอบด้วยประธานาธิบดีเป็นประธาน กรรมการอีก ๑๒ คน และ
กรรมการ ดำรง ๑๒ คน รัฐมนตรีว่าการยุติธรรมเป็นรองประธาน กรรมการ
อื่น ๆ อยู่ในตำแหน่ง ๖ ปี เลือกโดยสมาชิกแห่งชาติหรือสภาผู้แทนราษฎร
(National Assembly) ๔ คน เลือกตามที่กฎหมายจะได้บัญญัติไว้ อีก ๒ คน
ประธานาธิบดีเลือก

ตุลาการใครจะถอดถอนไม่ได้ นอกจากมีความผิด

๓. หักอธิปไตย คือการแก้ไขโดยยาก ทำนองรัฐธรรมนูญสหรัฐ
อเมริกา

รัฐธรรมนูญญี่ปุ่น

ได้กล่าวในตอนต้นแล้วว่า ก่อนสงครามครั้งนั้นผู้คิด ญี่ปุ่นใช้
รัฐธรรมนูญ ซึ่งมีมา ตั้งแต่ วันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๘๐ รัฐธรรมนูญ
ฉบับนั้น ราษฎรไม่ได้อำนาจเต็มที่ในการปกครอง อำนาจสูงสุดอยู่กับพระเจ้า
จักรพรรดิ ครั้นเมื่อแพ้สงครามนี้ รัฐบาลญี่ปุ่นได้ตั้งกรมมาจิการ ซึ่งประกอบ

กฎหมายรัฐธรรมนูญและเลือกตั้งพิสดาร

ด้วยคำตรวจจรรยาภุมหายหลายสิบคนขึ้นร่างใหม่ และได้ประกาศใช้เมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ค.ศ. ๑๘๘๗

มีหลักการดำรัสคำขวัญของรัฐธรรมนูญโดยครบถ้วน

(๑) หลักเสรีภาพคือหลักว่าด้วยสิทธิของมนุษย์ ความละเอียดพิสดาร คึงอธิบายไว้แล้วในบทที่ ๕

(๒) หลักการปกครองแยกอำนาจคล้ายอังกฤษ และมี ๒ สภา สมาชิก ทั้ง ๒ สภาต้องราษฎรเลือกตั้งโดยตรง ตุลาการศาลสูงสุดนั้น นอกจากอธิบดี ศาลสูงสุดตั้งโดยคณะรัฐมนตรี สำหรับอธิบดีศาลสูงสุดนี้ พระเจ้าจอร์จทรง ทรงแต่งตั้งตามที่คณะรัฐมนตรีเสนอ แต่ทว่าคราวที่สมเด็จพระเจ้าจอร์จทรง (สภาล่าง) ใหม่ ต้องเสนอให้ราษฎรมีมติเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป ครั้งแรกพิจารณาเห็น ชอบ ถ้าผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งส่วนมากให้ปลดตุลาการคนใด ตุลาการ คนนั้นต้องถูกปลดและต้องพิจารณาทุกๆ ๑๐ ปี ตุลาการอยู่จนครบเกษียณอายุใคร ถอดถอนไม่ได้ เว้นไว้แต่จะถูกพิพากษาว่าสติหรือร่างกายไม่สามารรถ หรือใน กรณีถูกฟ้องต่อรัฐสภา (public impeachment) และรัฐสภาตั้งศาลซึ่งประกอบด้วยสมาชิกสองสภาขึ้นเพื่อวินิจฉัย ตุลาการศาลล่าง คณะรัฐมนตรีเป็นผู้แต่งตั้ง โดยศาลสูงสุดเสนอนาม

(๓) หลักอธิปไตย

การแก้ไขรัฐธรรมนูญเป็นการยากอย่างรัฐธรรมนูญอเมริกาและฝรั่งเศส

บทที่ ๗

ระบบมีสภาเดียวหรือสองสภา

ปัญหาเรื่องอำนาจนิติบัญญัติ คือสภานิติบัญญัติจะควรมีสภาเดียวหรือ สองสภานอกเพียงกันมาก ข้อใดเพียงนั้นทางกษัตริย์และโทษมาแต่ดั้ง

บางทีก็ยากแก่การที่จะวินิจฉัย แต่นักปราชญ์รัฐธรรมนูญหลายท่านได้ให้คิดไว้ว่า การที่จะให้หนังสือภาคีสภาตาม ให้คำนึงถึงสภาพบ้านเมืองของตน คือบ้านเมืองของตัวอากาศเป็นอย่างไร หนาวหรือร้อน คนแก่เร็วหรือไม่? การศึกษาของประเทศเป็นอย่างไร ขรรมนิยมประเพณี ประวัติการปกครองของคนมีมาอย่างไร นิสัยคนประเทศนั้นเป็นอย่างไร ฯลฯ แต่ข้อสำคัญที่สุดก็คือ อย่าให้ขัดกับหลักประชาธิปไตย คือ ราษฎรเป็นใหญ่

หลักสภาเดียว

ในคริสต์ศตวรรษที่ ๑๘ และต้นคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ ในยุโรปมักจะนิยมการมีสภาเดียว แม้แต่ Jeremy Bentham นักปราชญ์รัฐธรรมนูญเรื่องนามของอังกฤษก็มีความเห็นเช่นนี้ ในประเทศฝรั่งเศสในสมัยปฏิวัติ มีผู้เสนอให้หนังสือภาคีสภาเหมือนกัน ถึงกับบัญญัติในรัฐธรรมนูญปี ๑๗๘๙ และ ๑๗๙๓ จนถึงปี ค.ศ. ๑๗๙๕ ให้มี ๒ สภา และกลับมาใช้สภาเดียวอีก เมื่อปี ค.ศ. ๑๘๔๘ แต่ก่อกัดกลับมาใช้ ๒ สภาอีกในภายหลัง ในฝรั่งเศสปรากฏว่าการมีสภาเดียวไม่ได้ผล และปรากฏว่าหลายประเทศก่อกัดกลับมาใช้ ๒ สภาขึ้นเป็นจำนวนมาก ในอังกฤษเองในสมัย Cromwell ก็เคยทดลอง แต่ไม่ได้ผล กัดบคองวีรชนผู้พ้นสภาพนางซึ่งเด็กไปขึ้นมาอีก ผู้ตั้งขึ้นต้นหลักสภาเดียวให้เหตุผลว่า เป็นการทำให้มีเอกภาพไม่แตกแยกกัน หรือถกนัยหนึ่ง ๒ สภาทำให้จิตใจของชาติแบ่งเป็นสอง Sieyès นักการเมืองฝรั่งเศสกล่าวไว้ว่า กฎหมายเป็นการเจตน์จำนงค์ของราษฎร ฉะนั้นในขณะเดียวกัน ราษฎรจะแสดงเจตน์จำนงค์สองอย่างในขณะเดียวกัน ไม่ได้ในปัญหาเรื่องเดียวกัน ฉะนั้น สภานิติบัญญัติจึงต้องเป็นสภาเดียว แทนราษฎรถ้าให้มี ๒ สภาแล้วจะแตกแยกกัน - ในที่สุดเจตน์จำนงค์ของราษฎรจะไม่ผลเพราะไม่มีใครปฏิบัติ เพราะไม่ทราบว่าจะสภาไหนเป็นสภาที่แสดงเจตน์จำนงค์

ราษฎรแน่แท้ บางท่านกล่าวว่า ถ้ามีสองสภาแล้ว ถ้าสภาสูงเกิดไม่เห็นด้วย กับสภาล่างนั้นจะนำขึ้น เพราะสภาล่างแทนราษฎรอันแท้จริง แต่ถ้าเห็นด้วยกับ สภาล่าง สภาสูงก็เป็นการพิมพ์เพื่อย หรือถ้าสภาสูงเลือกโดยวิธีอื่น สภาสูงนั้น ก็กลายเป็นสภาของอภิชน (Aristocratic) หรือถ้าสภาสูงเลือกอย่างเดียวกับ สภาล่างก็เป็นการพิมพ์เพื่อยท่านเองเดียวกัน

หลักสองสภา

การมีสองสภานั้น มีผู้สนับสนุนมากยิ่งกว่าสภาเดียว โดยให้เหตุผลดังนี้:

๑. เท่ากับเป็นการยับยั้งการใจเร็วค่อนไค้ของสภาล่าง โดยปกติสภา ล่างมักจะหุนหัน หรือตรงกับสัญชาติคม & ตาคักกว่าสองคา ฉันทิต มีสองสภา ก็คักกว่าสภาเดียวฉันทัน

๒. เป็นการคุ้มครองประโยชน์ของราษฎร ในเมื่อสภาล่างจะดำเนินการ โดยพลการ เพราะถือว่าเป็นผู้แทนมา อภิชนหนึ่งเป็นการรับประกันเสรีภาพ ของมนุษย์จากการรกดขี่

๓. เพื่อบองกันพวกสภาล่าง ซึ่งอาจมีฉันทริฐนแรงไปในทาง extreme และเพื่อเปิดโอกาสให้พวกชนนางได้มีฉันทันเข้ามาบ้าง

อย่างไรก็ดี ในประเทศต่าง ๆ ส่วนมากนิยมการมี ๒ สภา

การเลือกสมาชิกสภาล่าง

หลักทั่วไป

ความเห็นทั่วไปมีฉันทันว่า สภาล่างนั้น สมาชิกของสภานั้นควรจะเลือกโดย ราษฎรโดยตรง และเลือกโดยวิธีลับ และราษฎรแต่ละคนมีฉันทริฐเท่ากัน หรือ อย่างที่เรียกกันฉันทันว่า Universal suffrage และเมื่อเลือกไปแล้ว ไม่ควรให้ฉันทันใน ตำแหน่งนานนัก เพราะราษฎรเพิกถฉันทันไม่ได้

ในยุโรประหว่างกลางคริสต์ศตวรรษที่ ๑๘ และต้นคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐ ไม่ค่อยปฏิบัติตามหลัก เช่น รัฐในเยอรมันเป็นต้น มักจะยอมให้ราษฎรที่มีทรัพย์สินหรือเสียภาษีเป็นผู้เลือกตั้ง ผลก็คือ มีราษฎรเป็นอันมากถูกคัดสิทธิ ในเบดเชียมก่อน ค.ศ. ๑๘๒๑ ก็ยังยอมให้ราษฎรบางหมู่ บางเหล่าได้สิทธิพิเศษ เช่น ให้คณะพรรคการเมือง Catholic Party มีสิทธิพิเศษออกเสียงเพิ่มขึ้นกว่าพรรคอื่น

หลักของการเป็นผู้แทน

หลักซึ่งยอมรับทั่วไปก็คือ การเป็นผู้แทนของสภาต่าง ๆ จะต้องอาศัยหลักของพหุเมืองทั้งหมด รวมทั้งบุคคลในสัญชาติเจ้าของดินแดนและต่างตัวด้วย เช่น ในอำเภอหนึ่งมีพหุเมืองหนึ่งหมื่น แต่เป็นต่างดาวเสียหนึ่งพัน ต้องถือจำนวนหนึ่งหมื่น แต่ลงแม้จะพหุเมืองน้อยเท่าใดก็ตามอย่างน้อยก็ต้องมีผู้แทนหนึ่งนาย รายละเอียดในเรื่องการเลือกตั้งนี้ จะได้อธิบายในภาค ๒ เรื่องเลือกตั้ง

การเลือกสมาชิกสภาสูง

สมาชิกสภาสูงอาจแบ่งออกได้เป็น ๕ ประเภทด้วยกัน

๑. คือผู้ที่ถูกเลือก เช่น สภาขุนนางบริติชเป็นต้น (ดูคำอธิบายรัฐธรรมนูญบริติช)
๒. คือโดยฝ่ายบริหารหรือส่วนมาก โดยฝ่ายบริหาร เช่น สภาขุนนางญี่ปุ่น ตามรัฐธรรมนูญฉบับเก่าก่อนฉบับปัจจุบัน หรือสภาแห่งชาติ ของคานาดาเป็นต้น
๓. คือโดยราษฎรโดยตรงอย่างเลือกสภาต่าง เช่นรัฐธรรมนูญเซโกส-โลวาเกีย ฉบับมี ค.ศ. ๑๘๖๐ ซึ่งถูกยกเลิกเมื่อเร็ว ๆ นี้

๔. ตั้งโดยทางอ้อม กล่าวคือเด็ก ๒ ชั้น เช่นสภาผู้สร้างเส้นของ
เดนมาร์ก

๕. ตั้งโดยสภาท้องถิ่น เช่นสภาผู้ของเนเคอร์แดนด์ หรือสภาผู้
ของปอร์ตุเกตุ

อย่างไรก็ดี บางประเทศก็ใช้ระบอบวิธีต่าง ๆ กัน เช่น สภาขุนนางบริติช
นอกจากตั้งมรดกแต่ยังมีประเภทแต่งตั้งชนอีก หรือสภาผู้ของเดนมาร์กมี ๒
ประเภท ๆ คือประเภทเด็ก ๒ ชั้น ทางอ้อม และภษทวยแต่งตั้งโดยคำแนะนำของ
รัฐบาล

สภาผู้ของเบลเยียมมีสมาชิก ๓ ประเภท คือ ประเภทเด็กตั้ง ประเภท
เด็กโดยสภาจังหวัด และประเภทสภาผู้ ซึ่งประกอบด้วย ๒ ประเภทแรกเด็ก

อย่างไรก็ดี รัฐธรรมนูญใหม่ ๆ ในนานาประเทศเดี๋ยวนี้ ชักจะหันไปให้
มีการเลือกตั้งโดยตรงอย่างสภาต่าง เช่น รัฐธรรมนูญญี่ปุ่น เด็กสภาขุนนาง
(House of Peers) มีสภาผู้ใหม่เรียกว่า (House of Councillor) แต่
การเลือกตั้งสมาชิกเหมือนกับเลือกตั้งสมาชิกสภาต่าง หรือ รัฐธรรมนูญฝรั่งเศส
ฉบับใหม่ก็ทำนองเดียวกัน แต่ระดมโดยเด็ก ๒ ชั้น และให้สภาต่างเด็กอีก
๓/๖ ของจำนวนสมาชิก

วิธีดังกล่าวแล้ว เรียกว่า ประชาธิปไตยแท้ แต่ก็มีผู้คัดค้านโดยอ้างว่า
เราต้องการมีสภาผู้สำหรับชั้นยังใคร่ครวญไม่ใช้หรือ ฉะนั้นก็ต้องการเอาคน
แก่ ๆ ซึ่งมีสติปัญญา มาก ๆ ถ้าให้เด็กโดยตรงแล้ว รัฐบุรุษหรือคนดีอาจมารถ
คงไม่ไปสมัคร เพราะต้องลงทุนลงแรง ไม่มีกำลังกายที่จะออกไปหาคะแนนเสียง
นอกจากนี้ ถ้าวัยเด็กเหมือนกันแล้ว ก็เท่ากับเลือกขาเป็น ๒ พวก ถ้าเกิดความคิด
ไม่ตรงกันจะพังฝ่ายใด เพราะราษฎรเด็กมาด้วยกันทั้ง ๒ พวก ฉะนั้นการ
เลือกตั้งสมาชิกสภาต่างและสภาผู้ควรจะมีมาตรฐานต่างกัน สำหรับสภาต่างนั้น ควรเป็น

ผู้แทน ความเห็นประชาชนในสังคมนั้น ส่วนสภาผู้แทนบุคคลชนใดคนหนึ่ง หรือหน่วยความคิดอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือให้สภาต่างเป็นผู้แทนฝ่าย Progressive ฝ่ายสภาผู้แทนฝ่าย Conservative

ความเห็น ดังกล่าวนี้ ฝ่ายประชาธิปไตยจัดก็แย้งอีกว่า การแก้หลัก ประชาธิปไตยเพื่อเข้าหาบุคคลนั้น ไม่ถูกต้อง ควรแก้คนเข้าหาหลักสภาผู้แทน ถ้าจำเป็นจะต้องใหม่แล้ว ก็ไม่ขัดข้อง แต่คงยึดหลักประชาธิปไตย กล่าวคือ จะ ให้มีการแต่งตั้ง โดยบุคคลคนเดียวหรือคณะใดคณะหนึ่งไม่ได้ ต้องแต่งตั้งโดย ราษฎร จะเป็นโดยวิธีใดวิธีหนึ่งก็ได้

เพื่อหลีกเลี่ยงข้อของใจดังกล่าวแล้ว จึงมีผู้เสนอว่า ควรเลือกตั้งสองชน หรือเลือกตั้งทางอ้อม แต่ในกรณีเช่นนี้ ควรเดือนอายุผู้ออกเสียงให้สูงขึ้น และผู้ ต่มีควรให้สูงขึ้นน้อย แลให้อยู่ในตำแหน่งนานกว่าสภาต่าง ส่วนอำนาจนั้นควร ให้เท่ากัน เว้นแต่อำนาจในเรื่องเสนอกฎหมาย การเงินเท่านั้น ซึ่งต้องเสนอทาง สภาต่างโดยเฉพาะ รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ของฝรั่งแต่ละฉบับได้ เดินตาม

• แบบ

บทที่ ๘

รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุด

The Supremacy of the constitution

เราทราบแล้วว่าโดยที่กฎหมายรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายซึ่งวางรากฐาน ต่สำคัญในการปกครองแผ่นดิน ประเทศต่าง ๆ ส่วนมากจึงถือว่ารัฐธรรมนูญเป็น กฎหมายสูงสุดของประเทศยิ่งกว่ากฎหมายอื่นใด บัญญัติว่า การจัดให้เป็น กฎหมายสูงสุดทำกันอย่างไร คำตอบก็คือจัดใหม่ถึงคณะ ๓ ประการ คือ

กฎหมายรัฐธรรมนูญและเลือกตั้งพิศดาร

- ๑. ทำเป็นลายลักษณ์อักษร
- ๒. ให้มีการแก้ไขยากยิ่งกว่ากฎหมายธรรมดา และ
- ๓. ให้การตีความอยู่กับสภาผู้แทนราษฎร หรือศาลสูงสุด

เรื่องรัฐธรรมนูญลายลักษณ์อักษรได้อธิบายไว้แล้วในบทที่ ๑ ส่วนเรื่อง การแก้ไขยากหรืออักษณหนึ่ง มีวิธีการพิเศษยิ่งกว่าแก้ไขกฎหมายธรรมดา นั้น โดยปรกติมีบัญญัติไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญนั่นเอง รัฐธรรมนูญฉบับที่แก้ไขมี พ.ศ. ๑๙๓๕ และฉบับใหม่บังคับบัญญัติห้ามการแก้ไขระบอบการปกครอง ดำรงรัฐเป็นระบอบอื่น ในข้อนี้ มีผู้วิจารณ์กันมากมาย ฝ่ายหนึ่งเห็นว่า ผู้ร่างรัฐธรรมนูญมีอำนาจจำกัดไว้ แต่อีกฝ่ายหนึ่งซึ่งเป็นฝ่ายมากเห็นว่า บุคคลคนหนึ่งไม่มีสิทธิ์จะบังคับบุคคลอื่นตั้ง เพราะเหตุการณ์ย่อมอาจเปลี่ยนแปลงไปได้ ในเรื่องการแก้ไขนั้นเท่าที่ข้าพเจ้าทราบก็มีรัฐธรรมนูญบริติชเท่านั้น ไม่มีข้อบังคับเป็นพิเศษอย่างใด แต่กึ่งของระบอบรัฐธรรมนูญบริติชไม่เป็นลายลักษณ์อักษรทั้งหมด ดังกล่าวแล้วในเบื้องต้น แม้กระนั้นก็ดี ในองค์ประชุมมีการแก้ไขรัฐธรรมนูญแต่ในกรณีจำเป็นจริง นอกฉบับหนึ่งก็คือ รัฐธรรมนูญชั่วคราวของไทยเวลานี้ ให้แก้ไขได้อย่างกฎหมายธรรมดา

ส่วนในกรณีตีความนั้นแบ่งออกเป็น ๓ ประเภท

- ๑. ประเภทที่ให้อำนาจการตีความในรัฐธรรมนูญอยู่ที่ศาลยุติธรรม โดยเฉพาะ
- ๒. ประเภทที่บัญญัติให้รัฐสภาซึ่งเป็นสภานิติบัญญัติเป็นผู้ตีความ
- ๓. ประเภทที่รัฐธรรมนูญบัญญัติให้มีกรรมการพิเศษ สำหรับพิจารณากฎหมายซึ่งผ่านรัฐสภาแล้ว แต่ก่อนประกาศใช้กรรมการจะพิจารณาว่าขัดกับรัฐธรรมนูญหรือไม่?

ก. ประเภทที่ให้อำนาจการตัดสินใจอยู่กับศาลยุติธรรมนั้น ได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา สำหรับญี่ปุ่นรัฐธรรมนูญไม่กล่าวชัด เป็นแต่กล่าวว่า ศาลสูงสุดมีอำนาจพิจารณาว่า กฎหมายใดคำใด การกระทำใด ๆ ของทางราชการขัดต่อราชการหรือไม่ อย่างไรก็ดี เมื่อเป็นเช่นนี้ เข้าใจว่าต้องแปลว่า ให้ศาลสูงสุดเป็นผู้ตีความ เพราะในบทว่าด้วยรัฐสภาแต่เพียงว่า รัฐสภามีอำนาจเพียงสร้างกฎหมายเท่านั้น

ในสหรัฐอเมริกาศาลสูงสุดของสหรัฐ และศาลทุก ๆ รัฐ มีอำนาจควบคุมไม่ให้มีการกระทำขัดกับรัฐธรรมนูญ และมีอำนาจตีความว่า กฎหมายใดขัดกับรัฐธรรมนูญหรือไม่ ถ้าศาลเห็นว่าขัดกับรัฐธรรมนูญ กฎหมายนั้นใช้ไม่ได้ จริยทำให้ฝ่ายนิติบัญญัติ คือ รัฐสภาต้องระงับมาก แต่ก็มีผู้คิดว่า ทำให้ราษฎรเกิดความไม่แน่นอนว่ากฎหมายที่ประกาศใช้แล้ว ศาลอาจตีความว่าขัดกับรัฐธรรมนูญขึ้นมา แต่ความเห็นส่วนมากเห็นว่ามีแต่เพราะเหตุการระงับเป็นอิสระ มีคุณธรรมและความรู้สึก ต่างคนเป็นกลางจริง ๆ

ข. ประเภทที่บัญญัติให้รัฐสภาเป็นผู้ตีความนั้นได้แก่บริเตนใหญ่ ความจริงในบริเตนใหญ่ ไม่ได้มีกฎหมายพิเศษบัญญัติไว้ดังกล่าว แต่เป็นธรรมเนียมที่ถือว่า รัฐสภาเป็นผู้มีอำนาจสูงสุด คำตีความที่ตีความไปตามกฎหมายซึ่งบัญญัติไว้ โดยอาศัยธรรมเนียมประเพณีความยุติธรรม คำพิพากษายันที่ฐานไม่มีอำนาจตีความว่ากฎหมายนั้นขัดกับรัฐธรรมนูญหรือไม่ ฉะนั้นทั้งศาลต้องตีความให้เป็นผลจนได้ คือ ถ้ากฎหมายใหม่ขัดกับกฎหมายเก่าก็ควรใช้กฎหมายใหม่ แต่ถ้ารัฐสภาเห็นว่ากฎหมายที่ออกไปแล้วนั้นถ้ากรมก็อาจตรากฎหมายใหม่เพิ่มเติมให้ชัดเจนได้ทุกเมื่อ

ค. ประเภทที่รัฐธรรมนูญบัญญัติให้มีกรรมการพิเศษ ดำเนินพิจารณากฎหมายทุกฉบับก่อนประกาศใช้เช่นนั้นได้แก่ฝรั่งเศสตามรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ทั้งนี้ เป็นการป้องกันมิให้ประกาศใช้ไปก่อน

วิธีใหม่แตกต่างจาก ๒ วิธีดังกล่าวแล้ว คือ ให้มีกรรมาธิการรัฐธรรมนูญ (Constitutional Committee) ชั้นคณะหนึ่ง ให้ประธานาธิบดีเป็นประธานและประกอบด้วยประธานสภาแห่งชาติ คือสภาผู้แทนราษฎร (National Assembly) ประธานสภามন্ত্রীแห่งสาธารณรัฐคือสภาชน (Council of Republic) กรรมาธิการอีก ๗ นาย ซึ่งสภาต่างเลือกจากบุคคลภายนอกกรรมาธิการอีก ๓ นาย สภาชนเป็นผู้เลือกจากบุคคลภายนอกเช่นเดียวกัน มีหน้าที่โดยคำร้องขอของประธานาธิบดี และประธานสภามন্ত্রীแห่งสาธารณรัฐร่วมกัน ให้พิจารณาว่ากฎหมายซึ่งผ่าน โดยรัฐสภาแล้วนั้นว่าเป็นการขัดรัฐธรรมนูญหรือไม่ ถ้าเห็นว่าขัด ต้องรับหากความตกลงกับรัฐสภา ถ้าไม่ตำราวดตกลงได้ภายใน ๕ วัน จากวันที่กฎหมายนั้นผ่านสภาดัง หรือในกรณีใดกรณีหนึ่งให้มีความเห็นภายใน ๒ วันนับบทกแต่ตั้งความเห็นคัดค้าน ในกรณีนี้ถ้าสภาต่างยืนยัน ห้ามไม่ให้ใช้ประกาศกฎหมายนั้นจนกว่าจะได้แก้รัฐธรรมนูญเสียก่อนตามพิธีการว่าด้วยการแก้รัฐธรรมนูญ.

รายการพิเศษซึ่งแสดงว่ารัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุด

นอกจากหลักการดังกล่าวแล้ว รัฐธรรมนูญอเมริกันยังมีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญเป็นพิเศษว่า รัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกาและกฎหมายอื่นใดซึ่งจะประกาศใช้เพื่อให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญและสันติสัญญาทุกฉบับ ซึ่งสหรัฐอเมริกาทำกับประเทศอื่นใด ให้ถือว่าเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศและตุลาการในทุกรัฐ จะต้องผูกพันตาม และประธานาธิบดีเมื่อเข้ารับตำแหน่งจะต้องสาบานหรือปฏิญาณตนว่า จะใช้ความดีความชอบอย่างดีที่สุดที่จะตั้งนรักษาคัมภีร์ของและป้องกันรัฐธรรมนูญ สำหรับสมาชิกทั้งสภาต่างและสภาสูงก็ต้องปฏิบัติเช่นเดียวกัน

ตามรัฐธรรมนูญบริติช พระมหากษัตริย์จะต้องทรงดำเนิรเช่นเดียวกัน
ว่า จะปกครองราชอาณาจักรตามกฎหมายและธรรมเนียมประเพณีของบ้านเมือง และ
จะให้กิจการทุกอย่างเป็นไปตามกฎหมายและความยุติธรรม โดยเต็มอำนาจที่มีอยู่
ทุกประการ สำหรับสมาชิกสภาสามัญและสภาขุนนางนั้น ก็ของดำเนิรหรือ
ปฏิบัติงานเช่นเดียวกันว่า จะซื้อสัตย์และจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์และ
รัชทายาท แต่มีเต็มท่ายว่าตามกฎหมาย (according to law)

รัฐธรรมนูญฉบับนี้กับบทบัญญัติใดเป็นพิเศษเช่นเดียวกันในบทที่ ๓๐ แห่ง
รัฐธรรมนูญว่าด้วยกฎหมายรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุด

มาตรา ๕๖ บัญญัติว่า ดิถีอันเป็นรากฐานของมนุษย์ซึ่งเป็นการให้
ประกันแก่ประชาชนตามรัฐธรรมนูญ เป็นผลของการต่อสู้บรม โบรมของ
มนุษย์จะเป็นเสรี ดิถีซึ่งคงขมมาได้โดยการทันทานของดิถี ซึ่งขอให้
แก่ประชาชนรุ่นหนึ่งและรุ่นหลัง เพื่อยึดถือใจตลอดกาลมิให้ใครจะเมิดได้

มาตรา ๕๗ บัญญัติว่า รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ
กฎหมายอื่นใด กฎข้อบังคับหรือพระบรมราชโองการใด ๆ หรือการกระทำของ
รัฐบาล จะเป็นทั้งหมดหรือส่วนใดส่วนหนึ่งก็ขัดแย้งกับรัฐธรรมนูญ ไม่มี
ผลตามกฎหมายหรือสมบูรณ์อย่างใด สันธิสัญญาซึ่งฉบับนี้จะทำกับประเทศใด
และกฎหมายนานาประเทศซึ่งได้สถาปนาไว้ถูกต้องแล้ว จึงต้องเคารพโดยสัตย์
สุจริต

มาตรา ๕๘ พระจักรพรรดิหรือผู้สำเร็จราชการ ตลอดจนทงคณะรัฐมนตรี
สมาชิกวุฒิสภา และข้าราชการทั้งหลายมีพันธกรณีที่จะเคารพและอุปถัมภ์
รัฐธรรมนูญ (respect and uphold)

สำนักหอสมุด

ภาค ๒

บทที่ ๑

ประวัติของการเป็นมาของประชาธิปไตย

ในการที่จะศึกษาเรื่องการเลือกตั้งนั้น เป็นการจำเป็นที่เราจะต้องศึกษาถึงประวัติของการเลือกตั้งก่อน แต่ในการที่จะศึกษาประวัติการเลือกตั้ง ก็มีความจำเป็นต่อไปที่จะต้องศึกษาถึงการเป็นมาของประชาธิปไตยในสมัยปัจจุบันพอสมควร เพราะการเลือกตั้งย่อมมีความสัมพันธ์กับระบอบประชาธิปไตย แต่การที่เราจะเข้าใจประวัติของเรื่องนี้ ข้าพเจ้าจะต้องนำเรื่องของยุโรปมาเล่าให้ฟังพอสังเขป เพราะยุโรปเป็นดินแดนบ่อเกิดของประชาธิปไตยสมัยปัจจุบัน (modern democracy)

เมื่อ ๘๐๐ ปีก่อนในยุโรป ไม่มีการปกครองแบบประชาธิปไตยอย่างทุกวันนี้ เหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น เราต้องศึกษาไปถึงการทำมาหากินของคนสมัยนั้น ในสมัยนั้นไม่มีรถไฟ โรงงาน ถนนอย่างปัจจุบัน วิทยุ โทรศัทพ์ โทรเลข หนังสือพิมพ์ การครองชีพอยู่กันอย่างง่าย ๆ แทบจะเรียกว่า อยู่อย่างสมัยคนหิน (primitive) พลเมืองอยู่กันเป็นหมู่บ้าน ๆ เรียกว่า manors manors เหล่านี้หลายหมื่นกระจ่ายไปทั่วยุโรปตะวันตก หมู่หนึ่ง ๆ ประกอบไปด้วยกระท่อมเล็ก ๆ มุงด้วยฟาง ซึ่งโดยมากก็ปลูกอยู่รอบ ๆ ประสาทของเจ้าที่ดิน (Lords) หมู่หนึ่ง ๆ ต่างผลิตพืชผลความจำเป็นแก่ชีวิตของตนเอง โดยไม่คิดพึ่งจากที่ไหน มีช่างเหล็ก ช่างไม้ ช่างหนัง ชาวนา คนเลี้ยงสัตว์ ฯลฯ ถ้าหากจะไปไหน จะแสดงให้เห็นได้ว่าในสมัยนั้นไม่เป็นประชาธิปไตย คือ

๑. มาตรฐานแห่งการครองชีพ

เราซึ่งอยู่ในสมัยปัจจุบันย่อมไม่รู้ลึก เพราะเราได้รับความสะดวกทุกอย่างในการครองชีพ แต่คนสมัยนั้นลำบากมาก การอยู่กินจะเรียกว่า หาเข้ากินค่ากตงยาก บ้านเรือนทอຍกมฝ้าปะด้วยดิน หลังคาฟาง ไม่มีเตาผิงไฟ ไม่มีตะเกียง เครื่องเรือนในบ้านก่ปุระ ไม่มีซ่อมช้อนอย่างคนทุกวันนี้ ไม่มีเตียงนอน โดยนอนบนฟาง อาหารอย่างตักคือผัก ขนมบ่ง หมูเค็ม นาน ๆ จะมีปลา รับประทาน แม้วอกชนนางเองก็ไม่สดขบมายมากก่าหนัก ถ้าจะเปรียบกับพวกเรา ในสมัยปัจจุบัน ไม่มีการติดต่อกับโลกภายนอกหรือบ้านเมืองอื่น เพราะไม่มี การไปรษณีย์ โทรเลขหรือหนังสือพิมพ์

๒. การขาดการศึกษา

คนสมัยนั้น ไม่รู้เรื่องราว เมืองจันฉะไรบ้าง แม้มหาชนชนซึ่งห่างออกไปไม่ไกล ก็ไม่ได้ติดต่อกัน โดกดำหรับคนสมัยนั้น คือ หมูบ้านของเขา นาน ๆ จะมีพ่อค้าวานิชมาจากเมืองไกล ผ่านมากมาเด้าให้ฟังบ้างว่า มาจากเมืองอินบาง อินเดียนาง รัตเซียบาง

ในสมัยนั้น โรงเรียนมีบ้าง แต่ก็มีสำหรับพวกที่มีเงินซึ่งเป็นพวกเจ้าของที่ดินหรือชนนาง แต่หลักสูตรที่สอนก็คือ ให้อ่านออกเขียนได้เท่านั้น ไม่มีการสอนค่านิยมประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ วิทยาศาสตร์ อย่างสมัยเรา ความจริงไม่มีหนังสือเรียน เพราะยังไม่มีโรงพิมพ์ จึงต้องใช้หนังสือที่คนเขียน ซึ่งโดยมากพวกนักพรต นักบวชได้เขียนขึ้น ภาษาในเวदानนก็ไมแจริญเหมือนอย่างทุกวันนี้ คำพูดก็ไม่กรวยคำ

๓. ความคิดไม่เจริญ

เนื่องจากสภาพการณตงกถ่ามาแต่ัว ความคิดของคนสมัยนั้นจึงไม่เปลี่ยนแปลง สมัยมูยา ตา ทวด อยู่มาอย่างไร ลูกหลานเหลนก็อยู่อย่างนั้น อาชีพ

อย่างไรก็รับช่วงกันต่อ ๆ มา เมื่อเป็นเช่น คนสมัยใหม่ จึงไม่ยอมรับความคิด
เห็นสมัยใหม่และหวาดเกรงในของใหม่ ๆ หรือที่ศัพท์สมัยใหม่เราเรียกกันว่า
ความคิดขางรักษา (conservative) หรือไม่เจริญก้าวหน้า (unprogressive)

๔. เชื้อโซคระคาไม่ยอมคิดริเริ่ม

เมื่อมีความคิดไม่เจริญก้าวหน้า จึงไม่รู้เรื่องในความเป็นอยู่ทางจิตยา-
ศาสตร์ ไม่ว่าเรื่องใด ใครบอกอย่างไร ก็หลับหูหลับตาเชื่อ ไม่ใคร่ใคร่ครวญ
หาเหตุผล หรือเห็นคนอื่นทำกันอย่างไร ไม่ว่าผิดหรือถูก ก็ปฏิบัติตาม

ตัวอย่างในคำสอนคริสต์ศาสนิกชน พวกนักพรตบอกว่า พระคัมภีร์ว่า
อย่างไรก็เชื่อไม่ใคร่ใคร่ครวญว่า นักพรตเหล่านั้นแปลความถูกต้องหรือไม่ และไม่
มีผู้ใดคิดเห็นนอกทาง

ยุโรปปกครองกันอย่างไร ในสมัยนั้น

สมัยนั้นการปกครองต่างกับสมัยปัจจุบัน เพื่อที่จะเข้าใจความต่างกัน
เราต้องระลึกไว้ว่า ในสมัยนั้นไม่มีประเทศอย่างทุกวันนี้ เช่น ประเทศอังกฤษ
ฝรั่งเศส อิตาลี เยอรมัน รัสเซีย ฯลฯ เพราะในประเทศเหล่านั้น ในสมัยนั้น
พลเมืองไม่พูดภาษาเดียวกันอย่างทุกวันนี้ อีกนัยหนึ่ง ยังไม่มีภาษาประจำชาติ
ไม่มีรัฐสภา ไม่มีคณะรัฐมนตรี หรือศาลยุติธรรม ซึ่งมีอำนาจทั่วประเทศ
การปกครองแยกออกเป็นหลายดินแดน แต่ละแดนไม่ชนซึ่งกันและกัน เมื่อเป็น
เช่นนี้ ความสำคัญในสัญชาติจึงไม่มี เพราะไม่มีประเทศ

ในสมัยนั้น ชีวิตและความเป็นอยู่โดยปรกติสุขไม่มี ไม่ได้รับความปลอดภัย
เพราะมีการรบราฆ่าฟันกันเต็มอระหวางแดนต่าง ๆ การตั้งยุวไปมา มีผู้ขาย
ค้อยปล้นสดมภ์ ความไม่มั่นคงขาด ทานทศกษัตริย์ทอดลงมาแล้ว คงทราบ
ดีว่า ความไม่มั่นคงนั้นอยู่ได้โดยอาศัยพวกไพร่ ที่อยู่ในสังกัดประกอบอาชีพมา

เดียงคน โดยสงวนมิยอมรับเป็นผู้รักษา แต่พอจะขอครบได้ เมื่อสงวน
เข้าสงคราม ชีวิตของมนุษย์จึงมีราคาตกต่ำ

การปกครองของสยามในสมัยพ่อค้า

ในคริสต์ศตวรรษที่ ๑๒ นี้ เกิดมีการปกครองที่เรียกว่า ดทริพอดชัน
ก่อนหน้านั้นไป ในราวคริสต์ศตวรรษที่ ๘ ยุโรปแบ่งออกเป็นหลายราชอาณาจักร
(Kingdoms) ที่ใหญ่ที่สุดมีสาม คือ

- ๑. ราชอาณาจักรแฟรงก์ตะวันตก ได้แก่ฝรั่งเศสทุกวันนี้
- ๒. ราชอาณาจักรอิตาลี และ
- ๓. ราชอาณาจักรแฟรงก์ตะวันออกในทุกวันนี้คือ เยอรมันตอน
เหนือ เดนมาร์ก โสวาเกียและฮังการี

แต่กษัตริย์ของราชอาณาจักรเหล่านี้ เป็นกษัตริย์แต่พระนาม เพราะใน
สมัยนั้นจริงๆ ไม่มีเงินทองแต่กองทัพที่จะมีด้วยกันได้ ในที่สุดอำนาจต่าง ๆ
ของกษัตริย์เหล่านี้ก็ถดถอยลง กลายเป็นมีฐานะไม่ดีกว่าพวกเจ้าผู้ครองนครใน
แคว้นต่าง ๆ หรือพวกสังฆราชในคริสต์ศาสนาในแคว้นต่าง ๆ เหล่านี้ ไม่มีรัฐบาล
กลางจึงเกิดดทริพอดชัน กษัตริย์ไม่มีเงินที่พระราชทานเป็นเงินเดือนให้แก่พวก
เสนาอำมาตย์ของพระองค์ได้ จึงต้องพระราชทานที่ดินให้ พวกเสนาอำมาตย์
ต่างมณฑลกันมากมาย ที่ดินส่วนหนึ่ง ๆ ก็มี Manor มากหลาย พวกเสนาอำมาตย์
ก็เช่นเดียวกับกษัตริย์ ไม่สามารถหาเงินทองมาแจกจ่ายพวกพวัก (Vassals) ได้
จึงแบ่งที่ดินให้พวกไปทำกินอีกชั้นหนึ่ง แบ่งกันเป็นทอด ๆ ลงไปโดยผู้รับส่วน
แบ่งสัญญาจะช่วยรบให้แก่ผู้ ให้และแบ่งพืชผลรายได้ให้ แต่แต่ละระดับด้วยกัน สวามิ
มนใหญ่ซึ่งเป็นผู้รับตนมาจากกษัตริย์ก็คงคิดว่าเป็นหัวหน้าปกครองคนของตัวเอง

การเปลี่ยนแปลงในอารยธรรมยุโรป

ระหว่าง ค.ศ. ๑๓๐๐ และ ค.ศ. ๑๕๐๐ ได้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างฉะฉาน
ใหญ่ในอารยธรรมของยุโรป ชาวยุโรปเริ่มรู้จักอาชีพอันชน เช่น การปั้นถ้วย
ทองคำ การทำเครื่องมီး อวดและหัตถกรรมอื่น ๆ เกิดช่างฝีมืออันมากมายมี
พ่อค้าวานิชท่องเที่ยวไประหว่างเมืองต่าง ๆ เพื่อซื้อและขายสินค้า การคมนาคม
จนถึงทวีปเอเชีย มีเหตุการณ์สำคัญ ๓ ประการ ซึ่งทำให้ยุโรปตะวันตกเริ่มติดต่อกับ
กับตะวันออกไกล คือ

๑. สงครามครูเสด

ดินแดนซึ่งเชื่อมทวีปยุโรปและเอเชีย มีตอนหนึ่งเรียกว่า Asia Minor
ดินแดนผืนนาคไประหว่างทะเลดำถึงทะเลเมดิเตอร์เรเนียน ถัดไปทางใต้คือ ซีเรีย
ไซปรัสและไคไน ซึ่งยึดกับสำหรับรบกันอยู่ในเวลานั้นและเป็นทีประสูติของพระเจ้า
ภายหลัง ค.ศ. ๑๐๕๐ พวกเคอริคเข้ายึดเมืองเจอร์ซาเดมและได้พวกคริสเตียน
ออกไป พวกคริสเตียนพยายามจะตีคืน โดยมีกษัตริย์ของยุโรปหลายองค์ยกมาตี
ถึง ๗ ครั้ง สงครามครูเสด สงครามครูเสด ทว่าทศศึกษาประวัติศาสตร์ด่าถก
คงทราบดีอยู่แล้ว ฉะนั้นข้าพเจ้าจะไม่อธิบายถึงสงครามนี้ แต่สงครามนี้มีผล
อย่างหนึ่ง เห็นคนอังกฤษ ฝรั่งเศส และชาวเมืองในยุโรปตะวันตก คือเปิด
เปิดตาพวกเหล่านั้นให้เห็นอารยธรรมตะวันออก เกิดมีการค้าระหว่างยุโรปกับ
เอเชียขึ้น เพราะเอเชียไมเนอร์เป็นศูนย์กลางระหว่างยุโรปกับเอเชีย

๒. พวกนักพรตยุโรปและพ่อค้าเริ่มไปเอเชีย

เหตุประการที่ ๒ ที่เริ่มเบ็ดหลุ เบ็ดตาพวกยุโรปคือ การเดินทางไปค้าขาย
และต้อนค้าในเอเชียของนักพรตยุโรป และพ่อค้า ถึงแม้ภายหลังสงคราม

ครูเด็กรุ่นใหม่ยังคงอยู่ในเงาชาตมกคาม แต่พวกนี้ไม่รู้จักเอเชีย ระหว่าง ค.ศ. ๑๑๖๐ และ ค.ศ. ๑๓๓๐ มีนักพรตชาติยิวคนหนึ่งกับนักพรตอื่น ๆ ได้เดินทางมาทางเอเชีย บางคนก็เคยอยู่ในเอเชียจนตาย บางคนก็กลับไปยุโรป พวกที่กลับมาทำให้พวกพ้องฟังถึงสภาพในเอเชีย บางคนเขียนเป็นจดหมายเหตุไฉนที่ผู้ตั้งเรื่องข้อเท็จจริงของเอเชียก็แพร่ทั่วไปในยุโรป จดหมายเหตุของคนสำคัญที่สุดก็คือ มาร์โค โปโล

๓. การสร้างอาณาจักรมกโดย เลงคิสซ่าน เมื่อปี ค.ศ. ๑๒๐๐.

แต่การติดต่อที่สำคัญที่สุดระหว่างอารยธรรมของตะวันตกกับยุโรป ก็โดยการสร้างอาณาจักรมกโดยของเลงคิสซ่าน ในต้นศตวรรษที่ ๑๓ เลงคิสซ่าน เป็นนักรบที่สามารถและเป็นผู้นำของชาติมกโดย พวกมกโดยเป็นพวกที่ท่องเที่ยวอยู่ทางใต้ของทะเลดำ ไปยึดทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของเอเชีย พวกมกโดยเป็นพวกที่ท่องเที่ยวดูเหมือนพวกที่อยู่ในเมืองไม่อยู่กับที่ เมื่อท่องเที่ยวไปถึงเมืองใด ก็ฆ่าฟันผู้คนและทำลายทรัพย์สินในเมืองนั้น ๆ หมด พวกมกโดยรบกับจีนหลายครั้ง ในขณะเดียวกัน พวกนี้ได้ความรู้ในการยุทธจากพวกจีนมากมาย ในสมัยนั้น พวกมกโดยมีผู้นำที่เก่งคือ เลงคิสซ่าน ระหว่าง ค.ศ. ๑๒๑๕ ถึง ๑๒๒๗ เลงคิสซ่าน ได้ยึดเมืองต่าง ๆ ใต้อาณาจักรแห่งใด นับตั้งแต่ปากกึ่งทะเลดำ แต่สมัยนั้นตามที่ได้กล่าวแล้วไม่มีประเทศพลเมืองในดินแดนเหล่านั้น มีแต่ชายเชลยชาติ พูดภาษาต่าง ๆ กัน ความจริงจักรวรรดิของมกโดย ก็ประกอบด้วยพวกชาติกุด (Tribes) และชาติวงษ์ (Clans) หลายพวกด้วยกันแต่ระลอกยอมตั้งเครื่อง บรรณาการให้แก่เลงคิสซ่าน จักรวรรดิของมกโดยได้มีส่วนสำคัญในการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมของยุโรปมากมาย เพราะเปิดเส้นทางการค้าระหว่างยุโรปและเอเชีย

พฤกติการณสำคัญเหล่านี้ได้เป็นเหตุให้เปลี่ยนแปลงจิตใจและการครอง
ชีพของชาวยุโรปเป็นอันมาก

อย่างไรก็ดี เราจะต้องระลึกอยู่เสมอว่า ในคริสต์ศตวรรษที่ ๑๒ นี้ ยุโรป
ไม่มีการเคลื่อนไหวไปสู่ระบอบประชาธิปไตย ไม่มีการออกเสียงเลือกตั้ง
การดำรงตำแหน่งสำคัญต่าง ๆ ในทางปกครอง ย่อมได้มาโดยการสืบมรดกหรือ
ไม่ก็โดยการชนะสงคราม การศึกษาก็มีอยู่บ้างในพวกมีเงิน หนังสือพิมพ์
ไม่มีภาษาประจำชาติ ราษฎรไม่มีความประสงค์จะในการใช้ความคิดอยู่ไปวันหนึ่ง ๆ
และทุกคนเชื่อในพรหมลิขิตของตน ในสมัยนั้นสังคมมนุษย์แบ่งออกเป็น ๓ ชั้น
คือ พวกขุนนาง พวกนักพรต และราษฎรสามัญ ไม่มีพวกเคหะรัฐ คนชั้นกลาง
และนายธนาคารอย่างทุกวันนี้ คนสามัญไม่มีสิทธิทางแพ่งหรือสิทธิทางการเมือง
อย่างใดบุคคลอาจถูกจำคุกหรือประหารชีวิตโดยไม่ต้องมีการพิจารณา หรือมี
กฎหมายบัญญัติไว้ว่า การกระทำความผิดเล็กน้อยหนึ่งสมยนั้น ไม่มีบทฎ
หมายบัญญัติไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ตั้งเหล่านี้เป็นเงื่อนไขสำคัญสำหรับระบอบ
การปกครองประชาธิปไตย ดังที่เราได้ศึกษาแล้วในภาคที่ ๑ ซึ่งว่าด้วยระบอบ
ประชาธิปไตย หลังจากนั้นก็ไปอีกหลายร้อยปี การปฏิวัติเพื่อประชาธิปไตยจึง
ได้เกิดขึ้น

ประเทศต่างๆ และการปกครองสมบูรณาญาสิทธิราช

ได้กล่าวในตอนต้นแล้วว่า สมัยคริสต์ศตวรรษที่ ๑๒ นั้น ไม่มีประเทศ
แม้แต่พวกสงคามินรบพุ่งกัน เพื่อแย่งอำนาจจากกัน แต่ทุกวันนี้เราจะเห็นได้ว่าใน
ยุโรปมีประเทศเอกราช ๒๐ กว่าประเทศขึ้นไป ทุกอันมีภาษาที่แน่นอน เช่น
ภาษาอังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมัน สเปน และอิตาลีเป็นต้น

ระหว่าง ค.ศ. ๑๒๐๐ เป็นต้นมา ได้เกิดมีการเคลื่อนไหวเพื่อจะรวมกัน
เป็นประเทศชาติที่แน่นอนขึ้น ราวปี ค.ศ. ๑๕๐๐ จึงเกิดมีประเทศที่แน่นอนขึ้น คือ

ฝรั่งเศส อังกฤษ สเปน และโปรตุเกส ทั้ง ๔ ประเทศนับได้ว่าเป็นประเทศเริ่มแรก อย่างไรก็ตาม แม้ในค.ศ. ๑๕๐๐ นี้เอง ยุโรปก็ยังไม่เป็นประชาธิปไตย จริงอยู่ในอังกฤษได้เริ่มแล้ว แต่ประเทศอื่นๆ ในภาคพื้นยุโรปยังปกครองกันตามระบอบอิตาเลียน (Autocratic) อีกนัยหนึ่งสมบูรณาญาสิทธิราช ไม่เป็นประชาธิปไตยตามความเข้าใจในสมัยปัจจุบัน คนต้องตามคนปกครองมีอำนาจเด็ดขาดเหนือคนนับล้านๆ แม้ผู้มีควมรู้มีสติปัญญา แต่ถ้าไม่ใช่สมาชิกของราชวงศ์หรือขุนนางหรือเป็นคนโปรดของกษัตริย์แล้ว ไม่มีโอกาสรับตำแหน่งสำคัญๆ ในแผ่นดินเลย การเลือกตั้งก็ยังไม่ มีรัฐสภา ซึ่งแทนราษฎร ไม่มีข้าราชการใดที่ใครเลือกตั้ง นอกจากกษัตริย์เป็นผู้แต่งตั้ง

ครั้นต่อมา ได้เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงขึ้น ซึ่งนับว่าเป็นมูลสำคัญที่ทำให้มีระบอบประชาธิปไตย คือเกิดมีผู้คิดว่า คนเราเกิดมามีสิทธิประจำตัวมาแต่เกิด (Inherent rights) ที่ใครคิดอะไรได้ พูดอะไรได้ สิทธิต่างๆ ทางแพ่ง และการเมือง และเมื่อเกิดมาเป็นพลเมืองของชาติแล้ว ย่อมมีสิทธิที่จะได้รับการดูแลจากชาติ ในการอยู่กันตามสมควรแก่สภาพ เพราะมนุษย์ไม่ใช่สัตว์เดี้ยวแร้น ค่อมักเกิดการปฏิวัติต่อต้านการกระทำชั่วร้ายระหว่างประเทศเจริญขึ้น วิทยาศาสตร์เจริญมากขึ้น มนุษย์เริ่มเปลี่ยนแปลงการครองชีวิต อีกนัยหนึ่งวัฒนธรรมเริ่มเปลี่ยนแปลง เหตุการณ์เหล่านี้เป็นบ่อเกิดของระบอบประชาธิปไตยในยุโรปซึ่งเป็นบ่อเกิดของระบอบประชาธิปไตยทั่วโลกทุกวันนี้

บทที่ ๒๐

ทฤษฎีของการเลือกตั้ง

(Theories of the suffrage)

สิทธิในการเลือกตั้งของโลกในสมัยปัจจุบันนี้ เกิดมาจากความคิดและสมมติในทางอุดมคติ และการปฏิบัติซึ่งมีต้นมาจากสมัยโบราณ เมื่อเกิดระบอบ

ประชาธิปไตยขึ้น ความคิดซึ่งส่งสมมาจากสมัยโบราณ จึงเกิดเป็นรูปร่างขึ้น และดัดแปลงจนกระทั่งทุกวันนี้ มีดีวิธที่มนุษย์เห็นว่า คนมีสิทธิในอนาคที่จะเข้าร่วมมือบริหารการบ้านเมือง โดยการออกเสียง

(๑) วิธที่ ๑ ในสมัยโบราณมนุษย์ถือว่า การออกเสียง (vote) เป็นของควบกันไปด้วยธรรมชาติ ในฐานะที่เขาเป็นสมาชิกคนหนึ่งของรัฐซึ่งจะแยกตัวเขาจากรัฐไม่ได้ นอกจากเขาจะสละตัวรัฐนั้นไปเด็ดขาด

(๒) วิธที่ ๒ ในสมัยนั้นมนุษย์ออกเสียงเลือกตั้ง เพราะมีที่ดินหรือมีทรัพย์มาก แต่ไม่ใช่เพราะเกิดมาเป็นพลเมืองของรัฐนั้น

(๓) ในสมัยเมื่อเกิดระบอบประชาธิปไตยใหม่ มนุษย์ถือว่าสิทธิเลือกตั้งและรับเลือกตั้ง เป็นสิทธิสำคัญซึ่งมนุษย์ยอมรับว่าองได้เต็มถนัดทั้งในจิตใจ ร่างกาย เสรีภาพ และสิทธิในการที่จะอยู่โดยปรกติสุข

(๔) ประการสุดท้าย ในคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ มนุษย์ถือว่า การออกเสียงเป็นหน้าที่ของพลเมืองในรัฐ ซึ่งทุกคนต้องใช้เพื่อบริการของรัฐ

ในเมืองเอเธนส์ของกรีก สมัยโบราณ ทฤษฎีการเลือกตั้งเป็นทฤษฎีที่ต่ำสมัยและใช้ในชาติกุด (tribe) เท่านั้น การออกเสียงในสมัยนั้น ไม่ถือว่าเป็นหน้าที่หรือเป็นสิทธิ แต่เป็นกวรรกระทำอันสำคัญและปรกติฐานเป็นพลเมือง ในกรุงเอเธนส์สมัยนั้น ราษฎรทั้งหมดไม่มีสิทธิออกเสียง แต่บุคคลซึ่งเป็นสัญชาติของเอเธนส์มีสิทธิออกเสียง พวกเอเธนส์เชื่อว่า การเลือกตั้งโดยเสียงโชคจับฉลาก (Lot) เป็นวิธที่ทำได้วิธเดียวในรัฐประชาธิปไตย ในอารยธรรมขั้นแรกทางเสียงโชคถือว่าเท่าชอกความเห็นจากพระเจ้าบนสวรรค์ ใครที่ได้รับตำแหน่งเนื่องจากเสียงโชคนี้ ย่อมได้รับพรจากพระเจ้าเป็นพิเศษ จะบริหารบ้านเมืองไปด้วยดี ตั้งแต่สมัยโฮเมอร์ (Homer) จนถึงปลายอาณาจักรโรมัน ได้มีการ

ใช้วิธีเสียง โขก ในการเลือกตั้ง นักพรตในทางศาสนาหรือต่งตุตการ (Magistrates) ความจริงจากฐานความคิดให้ใช้วิธีเสียง โขกนี้ แม้จะมาจากทางศาสนา กติ แต่ภายหลังคริสต์ศตวรรษที่ ๕ ราชฎรของเฮเธนส์ก็ยกย่องนิยมใช้วิธีนี้ โดยอ้างว่าเป็นประชาธิปไตยและวิธีอื่น ๆ ในกรีกก็พดอยถ้อยตามไปด้วย ในสมัยนั้น ผู้มีสิทธิออกเสียงไม่ได้เลือกตั้งผู้แทนเข้าไปแล้วมอบให้อยู่ในตำแหน่งที่กำหนด ระยะเวลาอย่างที่เราทักกันในสมัยปัจจุบัน ท่านตองระลึกถึงด้วยว่าในกรุงเฮเธนส์ สมัยนั้น คือ ๒,๐๐๐ มีกว่ามาน ถ้อยว่าบุคคลในสัญชาติเฮเธนส์เป็นครอบครัวใหญ่ครอบครัวหนึ่ง ฉะนั้น รัฐกับเอกชนจึงดูเหมือนจะแยกจากกันไม่ออก จนไม่รู้ว่าการกระทำของบุคคลในรัฐนั้น เป็นการกระทำของเขาในส่วนตัวหรือ ในฐานะเป็นบุคคลในสัญชาติ (citizen) จึงยอมมีการเลือกตั้งเจ้าหน้าที่ไปบริหาร งาน เช่น ต่งเจ้าเมือง ต่งตุตการ (*) โดยการเสียง โขกจับสลาก แต่ในการ ประกาศใช้กฎหมายสมัยนั้น ราชฎรก็ถ้อยว่าเป็นบุคคลในสัญชาติมาชุมนุมกัน ทั้งหมด และไม่ยอมผูกพันตนในการที่จะให้ผู้บริหารดำเนิน โยบายอย่างใดอย่าง หนึ่งอย่างทุกวณ ถ้าเจ้าหน้าที่ที่ตรงกับต่งต่ง โดยจับสลากนั้นพยายามดำเนินงาน ซึ่งที่ประชุมไม่เห็นพ้องด้วย ที่ประชุมก็อาจตงมติเพิกถอนคำต่งนั้น ๆ ได้ แต่ เจ้าหน้าที่นั้น ๆ ไม่ต้องดาออกโดยยอมปฏิบัตให้เป็น ไปตามความประสงค์ของที่ ประชุม และถ้าชตชนก็จะตองถูกริบค่า ในสมัยนั้น พวกแม่ทัพ นายกองกิติ ตุงการกิติ ถ้อยว่าเป็นคนรับใช้ของราชฎรจริง ๆ นอกจากนั้น การต่งต่งโดยให้ จับสลากนั้น เป็นการเปิด โอกาสให้บุคคลในสัญชาติทุกคนไม่ว่าอยู่ในต่งคมตุง หรือต่ำ มีโอกาสเท่ากัน

นอกจากการเลือกต่ง โดยจับสลากแล้ว ยังมีวิธีต่งเจตน์จ่านงค์ของ ประชาชน (popular will) อีกวิธีหนึ่ง คือ การออกเสียงในศาลยุติธรรม

(*) ขอให้คำอธิบายประวัติศาสตร์การปกครองของผู้บรรยาย เมื่อปี ๒๔๘๘-๘๙

ระบบพิเศษของศาลยุติธรรมนั้น คือ อนุญาตให้ราษฎรกล่าวหาผู้ดำรงตำแหน่งในทางบริหารในศาลได้ แต่การตั้งโทษก็ไม่รุนแรงอะไร และถือความเป็นสิ่งธรรมดาคล้าย ๆ ในสมัยนี้ ถ้าใครสมัครรับเลือกตั้งแพะเช่นเดียวกัน แมเปรีเกิลด์ (Pericles) และเดมอสทีนัส (Demosthenes) ซึ่งเป็นรัฐบุรุษและนักพูดเก่งของเอเธนส์เองก็ถูกตั้งโทษ และศาลตัดสินคล้าย ๆ กับการเลือกตั้งของเราในปัจจุบัน คือ ให้ผู้มั่งคั่งหรือออกเสียงมาลงมติ โทษโดยมากก็เป็นการเนรเทศออกจากเมืองเท่านั้นเท่านั้น หรือคดีพิพาทในทางการเมืองของคราว

ตามที่กล่าวมานี้จะเห็นได้ว่า ในสมัยเอเธนส์นั้น ราษฎรเข้าไปมีส่วนทุกด้าน คือทั้งฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และตุลาการ ฝ่ายปกครองของประเทศในขณะนั้น คือ ที่ประชุมเนื่องจากเหตุนี้ผู้ตั้งใจอยากเข้าดำรงตำแหน่งจริง ๆ จึงจะสมัคร ส่วนมากไม่ยอมสมัคร เพราะเห็นว่าถาวรจับสลากได้ตำแหน่งไปแล้ว ก็ไม่ได้ใช้ความคิดหรืออำนาจเท่าใด นอกจากเพียงทำตนเป็นเครื่องมือกลไกของราษฎรเท่านั้น

เท่าที่กล่าวมาแต่ก่อนเป็นการเลือกตั้งในเอเธนส์ แต่ในกรุงโรมสมัยเป็นนครรัฐนั้น การปกครองก็คล้ายกับเอเธนส์ คือ นครรัฐ (city states) ทั้งสองไม่มีสภาแทน (Representative Assemblies) แต่เป็นสภาซึ่งราษฎรมาชุมนุมทั้งหมดเพื่อเลือกตั้งเจ้าหน้าที่และร่างกฎหมาย เมื่อนครรัฐของโรมจะจะเปลี่ยนเป็นจักรวรรดิ มีสภาตามชนิดด้วยกัน คือ (๑) Comitia Curiata (๒) Comitia Centuriata และ (๓) Comitia Tributa.

ก่อนที่จะอธิบายถึงการเลือกตั้งในสภาเหล่านี้ จำเป็นที่จะอธิบายโดยย่อถึงลักษณะของสภาให้เข้าใจพอสมควร

(1) Comitia Curiata

ในสมัยนั้น คือประมาณ ๒๕,๐๐ ปีก่อนมานั้น นครรัฐโรมมีกษัตริย์ซึ่งราษฎรเลือกตั้ง ไม่ใช่สืบมรดก มีอำนาจจำกัดโดยมีสภาอายุได้ (Senate)

๓๐๐ นาย สมาชิกสภาอายุได้เรียกว่า Patres เป็นสภาที่ปรึกษา กับมีสภาหนึ่งซึ่งราษฎรเลือกจากพวกชาติวงศ์ (Clans) ต่าง ๆ สภาหนึ่ง โดยที่ประกอบจากชาติวงศ์ต่าง ๆ จึงเรียกว่า Comitia Curiata สภาหนึ่งมีสิทธิมอบอำนาจบางประการให้กษัตริย์ที่ได้รับเลือกตั้ง ราษฎรในโรมสมัยนั้นแบ่งออกเป็นสองพวก คือ พวก Patricians พวกเหล่านี้แทนนามสิทธิรับเลือกเป็นสมาชิกสภาอายุได้ กับพวก Plebeians พวก Patricians เป็นพวกชาวนาทมิเงินซึ่งรวบรวมกันเขาเป็นพวกคงคนเป็นพวกผู้ดี ถือว่าตนมีสิทธิยิ่งกว่าพวก Plebeians พวก Plebeians ซึ่งตกต่ำต้องไปสมัครในสภาหนึ่ง บางคนเพื่อจะได้ขู้อยู่เป็นคู่ไปสมัครเป็นลูกน้องของพวก Patricians ก็มาก

(2) Comitia Centuriata

ต่อมาผู้เห็นว่า พวกชาติวงศ์ต่าง ๆ ในสภา Comitia Curiata มีอำนาจมาก จึงตั้งพวกใหม่จากพวกทหาร แบ่งออกเป็นพวก คือ พวก Classes และ Centuries โดยวางหลักเกณฑ์ว่าต้องมียศพอแทนนแทนและอายุชุกษาที่ สภาใหม่เรียกว่า สภา Comitia Centuriata ส่วนอำนาจของสภา Comitia Curiata ก็แทบไม่มีเหลือต่อไป

(3) Comitia Tributa

ต่อมา โรมไม่มีกษัตริย์กับมีกงสุล (Consuls) สองคน มีอำนาจอย่างกษัตริย์เท่า ๆ กัน แต่ละคนกำกับอำนาจซึ่งกันและกัน คนใดคนหนึ่งจะทำอะไร โดยอีกคนหนึ่งไม่เห็นด้วยไม่ได้ กงสุลมีอำนาจเด็ดขาดในกองทัพ กงสุลถูกแต่งตั้งโดย Comitia Centuriata แต่อำนาจได้มาจาก Comitia Curiata ในเวลาบ้านเมืองเขาคบขัน สภาอายุได้ (Senate) จะตั้งให้กงสุลแต่งตั้งผู้เผด็จการ (Dictator) หนึ่งคนหนึ่ง ผู้เผด็จการมีอำนาจเด็ดขาดทั่วไป แต่ต้องออกจาก

ตำแหน่งเมื่อหมดงานแล้ว และจะอยู่ในตำแหน่งเกินกว่า ๖ เดือนไม่ได้ เพราะ
 สภาอาจได้คิดว่า ถ้าอำนาจอยู่ในมือผู้เผด็จการนานจะลำบาก ในสมัยเอง
 เกิดสภา Comititia Tributa ขึ้นประกอบด้วยราษฎรทั้งนครเป็นสมาชิก ทั้ง
 เพื่อจะทอนอำนาจของพวกชาติวงศ์ต่างที่ได้อำนาจมา โดยทางมฤค ณะ
 ดั้งเดิมของสภาชนกือราษฎร ซึ่งเป็นพวกชนชนตา คือพวก Plebeians นั้นเอง

ทฤษฎีต่างๆ

ทฤษฎีที่ (๑) ดังกล่าวข้างต้นคือถือว่า การออกเสียงเป็นของควบ
 กันไป โดยธรรมชาติในฐานะที่มนุษย์เป็นสมาชิกคนหนึ่งของรัฐ ซึ่งจะแยกตัวเขา
 จากรัฐไม่ได้ ทฤษฎีอันสืบเนื่องมาจากแต่สมัยนครรัฐ จนกระทั่งนครต่าง ๆ ของ
 อิตาลีและฝรั่งเศสภาคใต้แห่งมัธยมสมัย ในหลายนครนี้ ได้ใช้ โดยใช้วิธีจับสลาก
 กันเป็นอันมาก ทฤษฎีนี้ถือว่าบุคคลที่เกิดมาในดินแดนย่อมมีส่วนได้เสียด้วย
 จึงต้องให้สิทธิเขา แม้ในสมัยปัจจุบันกับความคิดคนมาใช้ เช่น พ.ร.บ. สัญชาติ
 ของทุกประเทศก็ถือว่า บุคคลเกิดในดินแดนของประเทศนั้นถือว่า มีสัญชาติ
 แต่บางที่ก็มีเงื่อนไขบังคับหนักบ้างเบาบ้างแต่แน่นอนโยบาย

ทฤษฎีที่ (๒) เป็นทฤษฎีของรัฐในมัธยมสมัย ซึ่งถือว่า การออกเสียง
 ไม่ใช่สิทธิธรรมชาติในฐานะเป็นราษฎร แต่เป็นเขตสิทธิ์ซึ่งได้แก่ผู้มีฐานะในทาง
 เศรษฐกิจดี โดยปรกคติดั้งเดิม คิดเป็นผลเนื่องมาจากระบบพิพัตต์ สมัย
 นครรัฐของกรีซถือว่ามนุษย์เป็นสิ่งสำคัญ แต่ในสมัยกลางถือว่า ทนสำคัญ
 กว่า ฉะนั้น ทฤษฎีจึงถือไม่ได้ว่า ราษฎรเด็ก ท่านคงจะจำได้ว่า ชาวเจ้า
 ไทกต่างในขณะนั้นถือว่า ในสมัยนั้นไม่มีรัฐเป็นบกแผ่นอย่างทุกวันนี้ ในอังกฤษ
 สมาชิกสภาขุนนางเริ่มแรกก็ได้แก่พวกที่มรดกตามระบบพิพัตต์ แม้ในสภาสามัญ
 เมื่อตั้งรชยขึ้นมา ก็ยังคัดเลือกพวกไม่มรดกเสียมาก

ทฤษฎี (๓) ซึ่งถือว่า สิทธิเลือกตั้ง เป็นสิทธิสำคัญซึ่งมนุษย์ยอม
 เรียกร้องได้เสมอสิทธิในชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ และสิทธิในการที่จะอยู่ โดยปกติ
 ดุษ ทฤษฎีนี้เกิดขึ้นในสมัยทฤษฎีระบบที่สองนั่นเอง แต่ไม่บริบูรณ์จนถึงต้น
 คริสต์ศตวรรษที่ ๒๐ นี้ พวกปรัชญาเมธีต่าง ๆ ถือกันว่า มนุษย์ควรมีสติ
 เพราะว่าเป็นสิทธิในฐานะเป็นมนุษย์ ถ้าไม่ถือความเป็นมนุษย์จึงจะไม่ให้มสิทธิ
 ทฤษฎีนี้ตรงกันข้ามกับทฤษฎีที่คนเป็นทฤษฎีของผู้ที่นิยมสิทธิของมนุษย์ (๑) ทฤษฎี
 นปฏิกตฝรั่งเศส ปี ค.ศ. ๑๗๘๘ หรือเมื่ออเมริกาประกาศอิสรภาพ
 ค.ศ. ๑๗๗๖ ก็ได้ประกาศสิทธิของมนุษย์ไว้เป็นลายลักษณ์อักษร

ทฤษฎี (๔) คือ ทฤษฎีที่ถือว่า เป็นหน้าที่ที่เกิดขึ้นในสมัยที่ทฤษฎี
 (๑) กำตงรุ่งเรืองในฝรั่งเศส Abbé Siéyès ผู้ร่างรัฐธรรมนูญฝรั่งเศสสมัย
 ปฏิวัติเป็นผู้ออกความเห็นว่า ในฝรั่งเศสมีชาวฝรั่งเศสต้องจำพวก คือพวกชนใน
 การบ้านเมืองกับพวกอยู่เฉย ๆ พวกหลังนี้ เนื่องจากเดี่ยภาษ้อาภรณ์ขย จึงไม่มี
 สิทธิในการบ้านเมือง แต่ควรจะให้เขา เพราะการปฏิบัติหน้าที่สาธารณะเช่น
 ไม่ใช่สิทธิ แต่เป็นหน้าที่เหมือนกับเจ้าหน้าที่ของรัฐบาดเหมือนกัน ผิดกันเพียง
 เจ้าหน้าที่รัฐบาดมีหน้าที่มากกว่าท่านน ที่ Siéyès มีความเห็นเช่นนั้น เพราะมี
 ผู้ไม่ออกเสียงเสียงมาก ทฤษฎีนี้ในสมัยปัจจุบันบางประเทศก็รับไว้ใช้ บาง
 ประเทศก็ไม่เห็นด้วย ดังจะได้กล่าวต่อไป.

บทที่ ๓

การเลือกตั้งในรัชมิมสมัย

เพื่อที่จะเข้าใจการเลือกตั้งในสมัยกลาง เราจำต้องทราบพอสังครวถึง
 การเกิดของประเทศต่างๆ ในยุโรป ในสมัยนั้นคงได้กล่าวในบทที่ ๒

(๑) สิทธิของมนุษย์ ให้คำอธิบายในภาคหนึ่ง ของคำบรรยายรัฐธรรมนูญพิศดารที่สอนเมื่อ
 พ.ศ. ๒๔๘๐

๑. ฝรั่งเศส

ภายหลังที่พระเจ้าชาลเมนตันพระชนม์ถึงเมื่อปี ค.ศ. ๘๘๕ จักรวรรดิ
 ของชาลเมนได้แตกแยกลง โดยแบ่งออกเป็นราชอาณาจักรแฟรงกิสตะวันตก
 ตะวันออกและราชอาณาจักรอิตาลี ต่อมาอีกหลายร้อยปี ราชอาณาจักรแฟรงกิส
 ตะวันตกได้กลายเป็นประเทศฝรั่งเศส โดยมีอาณาเขตคล้าย ๆ ประเทศฝรั่งเศส
 ทุกวันนี้ ราชอาณาจักรตะวันตกนี้ มีอำนาจแบ่งกันปกครองประมาณ ๒๐ กว่า
 คน ต่อกันแต่ละคนล้วนแต่ยอมเป็นพศก (Vassals) ของพวกดยุกหรือเคานต์
 ซึ่งมีอำนาจมาก ดยุกในราชอาณาจักรตะวันตกขณะนั้นมีอยู่ประมาณ ๓๐ นาย
 อาณาจักรของดยุกและเคานต์ภายในราชอาณาจักรเรียกว่า Duchy และ
 County แต่ละ Duchy และ County เป็นรัฐอิสระมีกฎหมายของตัวเอง
 เองเก็บภาษีอากรเอง มีธรรมเนียมประเพณีและเพาะของตน

ในปี ค.ศ. ๘๘๘ Hugh Capet ซึ่งเป็นเคานต์แห่งปารีสใน Duchy
 of Francia ซึ่งกรุงปารีสตั้งอยู่ ไดรบเลือกเป็นกษัตริย์แห่งแฟรงกิสตะวันตก
 Hugh Capet สามารถมาก และเป็นปฐมวงศ์ของวงศ์ Capet ต่อมาผู้สืบ
 ราชสกุล Hugh Capet ได้พยายามแผ่อำนาจเหนือ Duke และ Count
 อื่นๆ เขาทุกที่ จนในที่สุด ทุก Duchy ก็ยอมบริบรองว่า กษัตริย์ของวงศ์
 Capet เป็นกษัตริย์ของฝรั่งเศสทั่วไป ในปี ค.ศ. ๑๓๒๘ เบ็ดียนวงศ์ใหม่
 เพราะกษัตริย์องค์สุดท้ายไม่มีทายาทโดยตรง มีแต่พระญาติห่างๆ ชื่อ ฟิลลิป
 ได้เป็นกษัตริย์ทรงพระนามว่าฟิลลิปที่ ๖ ฆานานามว่าวงศ์ Valois ในตอนนั้น
 ประเทศฝรั่งเศสกำลังจะเป็นประเทศอย่างทุกวันนี้ อาณาจักรของฝรั่งเศสใน
 ดัมนั้นเกือบเท่าทุกวันนี้ ยังมีพวกที่ไม่ยอมอ่อนน้อมอยู่ ๓-๔ Duchy

ประมาณ ค.ศ. ๑๕๐๐ กษัตริย์ฝรั่งเศสจึงสามารถรวมแคว้นต่างๆ เป็น
 หนึ่งได้ครบเท่าทุกวันนี้ กษัตริย์มีอำนาจสูงสุดทั่วทุกแห่งในราชอาณาจักร

มีการปกครองบังคับ ในตอนนี้อาจกล่าวได้ว่า ฝรั่งเศสเริ่มเป็นนบคณประเทศ
ได้ เพราะ

๑. มีรัฐบาลกลางที่แข็งแรง มีอำนาจทั่วไป
๒. เทบทุกคำบดใช้ภาษาฝรั่งเศสเป็นภาษาเดียวกัน และ
๓. พดเมืองทง หมคในราชอาณาจักรทว เริ่มด้นักและถือคนว่า เป็น
ชาวฝรั่งเศส

๒. อังกฤษ

ประมาณระหว่าง ค.ศ. ๘๐๐ ถึง ค.ศ. ๘๐๐ อังกฤษ (หมายความว่าถึง
England ไม่หมายถึง Wales และ Scotland) แบ่งออกเป็นหลาย
ราชอาณาจักร (Kingdoms) กษัตริย์แต่ละราชอาณาจักรต่างไม่ชนชงกัน
และกัน บางองค์มกกำลังมกกว่า บางองค์ก็อ่อนกำลังกว่า ในระหว่างปี ค.ศ.
๘๗๓ ถึง ค.ศ. ๘๐๓ แอดเฟรดได้เป็นกษัตริย์ของราชอาณาจักร Wessex
มีพระนามเต็มอยู่ในฐานรบเก่งจนได้รับฉายาว่า แอดเฟรดมหาราช พวกดง
มินในอังกฤษเกือบทั้งหมดยอมรับนับถือว่า เป็นกษัตริย์ของอังกฤษ เพราะทรง
สามารถตีพวกเดนซ (คือพวกเดนมาร์ค) ซึ่งมารุกรานพ่ายแพ้กذبไป ทรง
ปรับปรุงบ้านเมืองให้เจริญรุ่งเรืองมก สนใจในการศึกษาของพดเมืองทรงเริ่ม
ให้กฎหมายบังคับใช้ทัอังกฤษไม่ใช้เฉพาะในราชอาณาจักร Wessex ของ
พระองค์

ระหว่างปี ค.ศ. ๘๐๐ ถึง ๑๐๐๐ พวกเดนซและพวก Norsemen
ได้บุกรุกเข้ามาอยู่ในเกาะอังกฤษอีก พวกอังกฤษสู้ไม่ได้โดยพลัดยให้ข้าคัยอยู่
บนเกาะ

ในปี ค.ศ. ๑๐๖๖ อังกฤษถูกรุกรานอีกโดยพวกเดนมาร์กและนอร์เวย์ อังกฤษ
 แพ้อีกคราวหนึ่ง ภาษกริยของเดนมาร์กยังคงเป็นภาษกริยของอังกฤษ แต่ภายหลังพวก
 อังกฤษยกทัพมาตีกันอีก ตกตั้งทำสัญญาสงบศึก โดยแบ่งอังกฤษออกเป็น ๒ ภาค
 ภาคหนึ่งให้แกภาษกริยของอังกฤษชื่อ พระเจ้า Canute ภาคใตให้แกภาษกริยเดนมาร์ก
 แต่ต่อมาภาษกริยเดนมาร์กสิ้นพระชนม์ พระเจ้า Canute เลยประกาศพระองค์
 เป็นภาษกริยของอังกฤษทั้งหมด ต่อมาในปี ค.ศ. ๑๐๖๖ จิตเดียม Duke แห่ง
 Normandy ซึ่งครองเมือง Rouen ในฝรั่งเศสได้มาตีอังกฤษชนะ ประกาศตนเป็น
 ภาษกริยอังกฤษในวิหาร Westminster Abbey ในกรุงลอนดอน และทายาทของ
 จิตเดียมครองราชสมบัติเป็นภาษกริยอังกฤษต่อมาอีกหลายร้อยปี การที่จิตเดียม
 เข้ามารองอังกฤษครั้งนี้ได้นำขุนนาง และข้าราชการบริพาร มาอยู่ด้วยมากมาย
 พวกคนพูดภาษาอังกฤษพื้นเมืองซึ่งในเวลานั้น พูดกันหลายสำเนียง (Dialects)
 ไม่ได้ จึงนำภาษา Norman French เข้ามาใช้ภาษา Norman French
 นี้เคยมีคนอังกฤษเรียกว่า Anglo Saxon อย่างไรก็ดี ภาษาอังกฤษทุกวันนี้
 มีมากหลายที่มาจาก Norman French นี้ผู้กล่าวกันว่า ระบบพ้องคำเกิดขึ้นใน
 อังกฤษ สมัยจิตเดียมนี้ เพราะจิตเดียมนำเข้ามา

ถึงปี ค.ศ. ๑๔๐๐ ภาษาต่างๆ ซึ่งใช้ในอังกฤษเริ่มเดอะเดิ่นไป และมี
 ผู้ใช้ภาษาเดียวกันเกือบทั่วประเทศ และในที่สุดก็กลายเป็นภาษาอังกฤษทุกเกาะ
 ในทุกวันนี้

๓. เติบญและปอรตุเกศ

๓๕. ปีก่อนพวกนอร์มันด์เข้ามาตีอังกฤษ พวกแขกมัวร์ (Moors) ได้บุก
 ข้ามจากทวีปอาฟริกา ข้ามยุโรปเข้ามาในเติบญ และปอรตุเกศ ระหว่างปี
 ค.ศ. ๗๐๐ ถึงประมาณปี ๑๐๐๐ พวกมัวร์ครองเติบญและปอรตุเกศ และมีบังคับ

ให้พดเมืองในดินแดนเหล่านั้นถือศาสนาอิสลาม ต่อมาในราวปี ๑๐๓๓ พวกกษัตริย์
 พนเมืองได้รับได้พวกมัวร์ออกไปทางใต้ ในปลายคริสต์ศตวรรษที่ ๑๕ จึงสามารถ
 ตีล้างราชอาณาจักรเดปญูแห่งนี้ได้ ในปอร์ตูกัลก็เช่นเดียวกัน ราวปี
 ค.ศ. ๑๕๐๐ เดปญูจึงเริ่มเป็นประเทศอันหนึ่งอันเดียวกัน มีภาษาที่ใช้ภาษา
 เดียว และพดเมืองทั้งหมดถือว่าคนเป็นชาวเดปญูและสำหรับปอร์ตูกัลก็ทำนอง
 เดียวกัน

๔. จักรวรรดิโรมันอันศักดิ์สิทธิ์ (Holy Roman Empire)

ในสมัยที่อังกฤษ ฝรั่งเศส เดปญู และปอร์ตูกัลกำลังรวมกันเป็นประเทศ
 บกแผ่น ในเยอรมัน กำลังแยกกระจัดกระจายกันอยู่ ในสมัยนั้นมีรัฐต่างๆ
 ประมาณ ๓๐๐ รัฐ บางรัฐมีเนื้อที่ประมาณไม่กี่พันไร่ แต่รัฐปกครองตนเอง
 รัฐต่างๆ เหล่านี้รวมกันเรียกว่า จักรวรรดิโรมันอันศักดิ์สิทธิ์ ความจริงไม่ใช่
 จักรวรรดิตามศัพท์ เพราะว่ามันมีประชคนเดียว และก็ไม่ใช่โรมัน เพราะใน
 สมัยนั้นคือ ราว ค.ศ. ๑๕๐๐ ดินแดนของจักรวรรดิมีได้แต่ไปไกลทั่วยุโรป แต่
 การปกครองคล้ายจักรวรรดิ เพราะประมุขของรัฐใหญ่ๆ ประชุมกันเลือกตั้ง
 จักรพรรดิ (Emperor) ผู้เลือกตั้ง (Elector) คือ มหาสังฆราชบาง กษัตริย์ของ
 แคว้นต่าง ๆ บาง พวกคฤชายบ้าง เมื่อจักรพรรดิขึ้นพระชนม์มั่ง พวกนักประมุข
 กันเลือกตั้งองค์ใหม่แทน พวกไอรด์หรือบิชอปไม่มีสิทธิ์สืบราชสมบัติ เมื่อเป็น
 เช่นนี้ อำนาจของผู้เลือกตั้ง ๗-๘ นายนั้นจึงมีมาก ผลก็คือจักรพรรดิที่จะได้รับ
 เลือกตั้ง จึงมักจะให้คำมั่นแก่ผู้เลือกตั้งว่า จะให้ผู้เลือกตั้งมีอิสรต่าง ๆ ในแคว้น
 ของตน กษัตริย์ที่ได้รับเลือกเป็นจักรพรรดิ มักจะได้แก่ วงศ์แฮปส์เบิร์ก
 (Hapsburgh) แห่งออสเตรีย ในที่สุดมารวมกันเป็นบกแผ่น เมื่อสมัยบับบิงมาร์ค
 ราวฝรั่งเศสระยะ และสร้างจักรวรรดิเยอรมันขึ้น แยกต่างหากจากวงศ์ออสเตรีย

ยุโรปในสมัยสมัยนั้น เมืองต่าง ๆ (towns) เกิดขึ้นคายกนทั่วไป
 หมด ในสมัยนั้น ความมั่งคั่งมากที่สุดในเมืองนั้น ยิงพวก
 นักพรตยังมีอำนาจมาก จักรพรรดิของราชอาณาจักรโรมันอันศักดิ์สิทธิ์ มักจะ
 ทรงแต่งตั้งให้พวกนักพรตที่มีความเคารพบถอบบางองค์ ปกครอง มีอำนาจเก็บ
 ภาษีอากรได้เอง และเป็นเจ้าชีวิตของราษฎรในเขตที่ปกครอง ได้กีดกันใน
 บทที่ ๓ แล้วว่า สังครามครูเสด ได้มีอันเปลี่ยนแปลงชีวิตเศรษฐกิจและ
 อารยธรรมของยุโรปเป็นอย่างมาก นอกจากนั้นยังผลถึงการเปลี่ยนแปลงทาง
 การเมืองอีกด้วย ก่อนถึงสงครามครูเสดนั้น เมือง (towns) ต่าง ๆ เหล่านี้เป็นเมือง
 เล็ก ๆ และยากจน เมื่อเกิดการค้ำระหว่างประเทศมากขึ้น ผู้คนก็เกิดมั่งมีขึ้น
 ในสมัยนั้นยังไม่เงินตราเป็นวัตถุกลางแห่งการซื้อขาย การค้าทำกันโดยแลกเปลี่ยน
 กันเป็นส่วนใหญ่ มีพ่อค้าจำนวนมากขึ้น พวกพ่อเมือง เมื่อถูกพวกนักพรต
 กดขี่หนักเขาก็พยายามดิ้นรน เพราะอำนาจมั่งมีทรัพย์และมีบริวารจะชอบหรือบังคับ
 เขาให้ตั้งสภภาพได้ การได้ตั้งสภภาพของพวก bourgeoisie คือพวกพ่อค้าชั้น
 กลาง ๆ หรือชั้นหนึ่งคือพวกกฏมพิน เป็นบ่อเกิดหรือรากของการปกครองตาม
 ระบบรัฐธรรมนูญสมัยกลาง แต่ในสมัยนั้น ไม่มีผู้คิดถึงอำนาจอธิปไตยมา
 มาจากปวงชน ไม่มีการคิดที่จะหาราชราษฎรในกิจการบ้านเมือง

ระหว่างคริสต์ศตวรรษที่ ๑๑ ถึงที่ ๑๓ ได้มีการปฏิวัติชุมชนชน (Com-
 munal Revolt) ทั่วไปในยุโรปเพื่อตั้งตนนครหรือเมืองต่าง ๆ ให้หลุดจากการ
 กดขี่ของพวกศักดินาต่าง ๆ มีหลายเมืองถึงกับเกิดปฏิวัติโดยใช้กำลังอาวุธเพื่อ
 เรียกร้องเสรีภาพ และอิสรภาพ ในบางเมืองราษฎรถึงกับพากันหนีไปจับมหา
 ดั่งฆราวาส และตากพวกขุนนางและลูกเมียที่ร่มาไปตามถนนหนทาง แต่บาง
 เมืองที่ศักดินาหรือสังฆราชมีกำลังมากก็ปราบไว้โดยใช้วิธีปราบอย่างน่าเกลียด
 เช่น คัดคน คัดมือ ตากถนนออกมา และหนาบด้วยเหล็กเผาไฟ หรือมีฉนวนกีดออก

ให้เข้ามาพึ่งสวดในวิหาร แล้วตั้งให้พวกบริวารรวมกันฆ่าเสียก็มี เหตุการณ์
เช่นนี้ปรากฏทั่ว ๆ ไปในดินแดนฝรั่งเศส เยอรมัน และอิตาลี แต่ในที่สุดก็ชดเชยและ
สงวนต่าง ๆ ก็ต้องยอมให้พวกราษฎรได้สิทธิในการปกครองตนเอง แต่ไม่ได้
อย่างทุกอัน

การปฏิวัติของชุมชนชนเป็นความนึกคิดของหมู่ชนหมู่หนึ่งในเมืองต่าง ๆ
เรียกว่า Conjuratio หรือ “สันนิบาตราษฎร” (Citizen's League) องค์การนี้
เองเป็นพื้นฐานของการปกครองสมัยใหม่ และที่มาของสิทธิในการเลือกตั้งและรับ
เลือกตั้งในปัจจุบัน การจัดองค์การของ Conjuratio เดินตามของบริษัทอาชีพ
คณะช่าง (Corporation guild) ซึ่งมียุติไปโดยสิ้นเชิง และเป็นต้นมาคมาคทำนอง
สหกรณ์เพื่อจัดการในเรื่องการค้าขายและการहितถาวรของเมือง คณะช่างไม่
เพียงแต่เป็นต้นมาคมาคเกี่ยวกับการเมืองต่าง ๆ แต่ทำหน้าที่ปรึกษาหารือในเรื่องการ
ตั้งคนและค่าจ้างด้วย คณะช่างที่มีฐานใหญ่โต คือ คณะพ่อค้า ในสมัยปัจจุบัน
ก็เห็นจะเทียบได้กับต้นมาคมาค เพราะคณะนี้ร่ำรวยมาก ในชั้นเดิมคณะนี้ไม่มี
ความสำคัญทางการเมืองอย่างไร แต่เริ่มมีอำนาจขึ้น เพราะเข้าทำกิจการเงิน
ของเมืองไว้ทุกเมือง ราษฎรไม่พอใจสงวนหรือพวกตั้งฆาตกรมากเข้า จึงพากัน
มารวมหัวกับคณะพ่อค้า

ผู้ที่ได้รับประโยชน์อันแท้จริงจากอดีตสภาพ ซึ่งได้รับมาใหม่ ก็คือ
สมาชิกของ Conjuratio เพราะเป็นผู้ชนะ เมื่อชนะแล้วต่างก็ตั้งอาคนมีสิทธิ
ออกเสียงในเมือง และเลือกตั้งในฐานะเป็นพลเมือง ตำบลต่าง ๆ (Commune)
ในเมืองเวลานั้น ทุก ๆ แห่งมักจะมีคณะพ่อค้า หรืออุตสาหกรรม และพลเมือง
(Burgher) ก็มักจะเป็นสมาชิกของคณะช่างคณะใดคณะหนึ่ง ในชั้นเดิมคณะ
เหล่านี้มีลักษณะเป็นประชาธิปไตยอย่างกว้าง เพราะคณะนี้ต้องอาศัยเงินและ
อาวุธเป็นกำลังต่อสู้กับสงวน แต่เมื่อมีการปฏิวัติชุมชนแล้ว ชุมชนชน ๆ

ได้กลายเป็นของถูกรายของพวกพ่อค้าที่มั่งมีไป เมื่อพวกพ่อค้าเห็นว่า เอกลัทธิ
 ในฐานะเป็นราษฎรซึกจะมีกำไรดีกว่าแต่ก่อน จึงคัดค้านโดยวางข้อจำกัดต่าง ๆ
 พวกพ่อค้าคนพวกช่างที่ทำงานโดยฝีมือแรงงานให้หมดลัทธิไป เช่น ผู้หมดลัทธิ
 จะออกเสียงได้ต้องเป็นชาย เกิดโดยบิดามารดาเป็นสามีภริยากันโดยชอบด้วย
 กฎหมายปราศจากหนี้สิน ไม่เป็นโรคซึ่งรักษาไม่หาย การมีภูมิดำเนาในกำแพง
 เมืองเท่านั้นไม่พอ ต้องเสียภาษีค่าเช่าอยู่ในกำแพงเมืองด้วย คล้าย ๆ ภาษีเช่า
 ด่านกรมซึ่งถูกเก็บอยู่แล้วในฐานะเป็นสมาชิกของคณะช่าง ต้องมีที่ดินราคาเท่านั้น
 เท่านั้น ผลของการจำกัดสิทธิปรากฏว่า พวกช่างฝีมือต่าง ๆ เป็นส่วนใหญ่
 ไม่นับถือ เนื่องจากพวกเหล่านี้ถูกพวกมั่งมั่งกดขี่มากมา ในที่สุดหลายเมือง
 แะนครจึงเกิดกบฏขึ้นอีก แต่เมืองแะนครต่างๆ ในยุโรปทางเหนือนี้ พวก
 คณาธิปไตย (Oligarchy) ซึ่งเป็นพวกพ่อค้าที่มั่งมากจัดมากจึงสามารถปราบ
 กบฏได้แต่ทางใต้ของยุโรปเท่านั้น พวกพ่อค้าที่มั่งน้อยต้องยอมให้มีการ
 ปกครองโดยใช้สิทธิทั่วไปแก่ราษฎร

ในที่สุด พวกขุนนางที่ปกครองตามระบบพิสดาร ซึ่งถือโอกาสรัวราษฎร
 โดยการค้า ได้ถูกราษฎรบังคับให้อยู่แต่ในศาลาตัดสินแะแย่งอำนาจการปกครอง
 ไป

ภายหลังที่กำจัดอำนาจของพวกนักรบแล้ว อำนาจบริหารจึงตกไปอยู่
 กับพวกกงสุลซึ่งโดยปกติมี ๓ นาย โดยเลือกจากขุนนางนั่นเอง มีบางเมืองที่
 เลือกโดยราษฎรโดยตรง (Direct universal suffrage) แต่โดยทั่วไปใช้วิธี
 สลับซับซ้อนมาก กงสุลคนแรกมารักษาคนหนึ่งชื่อว่า Credenza เป็นผู้ช่วย
 เจ้าขรรมารักษา Credenza นี้ พวกคณะช่าง ๆ ต่าง ๆ เลือกตั้งเข้ามา นอกจากนี้
 ยังมีสภาใหญ่อีกเรียกว่า Parlamento สภาประชุมกันที่ แะหลายนครจัด
 กงสุลเมือง แะจะประชุมค้ำเมื่อมีเรื่องสำคัญๆ แะการออกเสียงก็เพียงให้

ร้องขอว่า เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยเท่านั้น ในราวปี ค.ศ. ๑๒๐๐ เนื่องจาก
 ราษฎรเห็นว่า กงสุลอ่อนแอมากไม่สามารถควบคุมพวกขุนนาง (Nobles) ได้
 จึงไปเชิญเชิญขุนนางพวกดีดเมืองอื่น ๆ ที่มีกำลังมากมาเป็นหัวหน้า เรียกว่า
 Podesta ให้มีหน้าที่คอยป้องกันสิทธิของพลเมือง (Burghers) จากการกดขี่ของ
 พวกมีเงิน ส่วนกงสุลนั้น ต่อมาได้คงเพิ่มขึ้นมี ๑๒ นาย ให้มีหน้าที่เป็นคณะ
 กรรมการที่ปรึกษาของ Podesta เมื่อมีการเลือก Podesta แล้ว ความเจริญ
 เคลื่อนไหวไปสู่ประชาธิปไตยในเมืองต่าง ๆ ทางเหนือของอิตาลีได้หยุดชะงักลง
 เพราะ Podesta มีอำนาจมาก แม้กระนั้นก็ตาม การต่อสู้ระหว่างราษฎรและพวก
 ขุนนางก็ยังคงมีอยู่ต่อไป และเป็นการสร้างทางให้ระบบทรราช (Tyranny)

ในเมือง Florence ของอิตาลี เนื่องจาก Podesta ไม่สามารถคุมพวก
 ขุนนางไว้ได้ ราษฎรจึงไปเชิญขุนนางจากเมืองต่างประเทศ ชื่อว่า Capitano
 del Popolo ให้มาช่วยและเป็นที่ปรึกษาฝ่ายทหารซึ่งเกณฑ์มาจากราษฎร ส่วน
 Podesta นั้น ให้บังคับบัญชาทหารมาซึ่งเป็นพวกอภิชน คณะข้างต้นมีอำนาจ
 Capitano เดิมที ทุก ๆ ๖ เดือน พวกหัวหน้าคองสูลินค้า และร้านโรงต่าง ๆ จะ
 ประชุมกันเลือกผู้แทนให้ไปเลือกคองสูลอีก ๔ นาย สำหรับให้ดูแลการให้เป็น
 ไปตามข้อบังคับของคณะข้าง ส่วน Capitano มีคณะกรรมการที่ปรึกษาประ-
 กอบด้วยหัวหน้าพวกชายผ้า นายธนาคาร พวกชายชวา พวกชายเครื่องเทศ และ
 พวกชายชนดัตช์

ในมณฑล Tuscany ของอิตาลี เพื่อจะคัดอำนาจของพวกอภิชนให้ลด
 ลงได้วางระเบียบใหม่คือ โอนอำนาจการปกครองไปยัง Priori ทนายซึ่งคณะ
 ข้างใหม่ ๆ เลือกตั้งจากพวกเขาเอง

ใน Venice ไซ้เด็กตงเจาเมือง คือ Doge โดยวิธีจับสลากและ
 ยุ่งยากมาก ในขั้นแรกเด็กตงโดยจับสลาก ตงสมาชิกร Grand Council
 ๓๐ นาย ตสมาชิกรเหตานั้นชื่อว่า Electors ครั้งแรกเขาจะลงมาบนเลข ๓๐ ถูกโดย
 มีเครื่องหมาย ๘ ถูก ตสมาชิกรที่จับได้ใน ๘ ถูก จะต้องสำบานตัว ว่าจะไม่ตำเอียง
 แล้ว ๘ นายนั้นเลือกจากราษฎรทั้งหมด โดยเลือก ๕๐ คน ครั้นแล้วจับสลากเลือก
 หนึ่งคนใน ๘ คน เดินเข้าไปฟังสวด Mass ในโบสถ์ San marco ซึ่งเป็นวิหาร
 สำคัญในเมือง Venice (ผู้ที่เคยไป Venice ทุกคน ผู้นำทางมักจะพาเข้าไป
 วิหารนี้) และเมื่อเสร็จพิธี Mass แล้ว ให้ยึดเด็กชายคนแรกที่พบหน้าวิหารไว้
 และพากันนำตัวไปทวงของผู้ที่จะเป็น Doge ครั้นแล้ว พวกเจ้าหน้าที่จะนำหมอก
 ไปหนึ่งซึ่งใส่ลูกขงชอก ๕๐ ลูก มีชอราษฎร ๕๐ คนนั้น มาให้เด็กหยิบ ๑๒ ลูก
 ผู้ใดมีชอใน ๑๒ ลูกนั้นจะตงเลือก ราษฎรที่มาชุมนุม ๒๕ นาย พวก ๒๕ นาย
 นั้นเลือกใหม่โดยเลือกเพียง ๘ คน พวก ๘ นายนั้นเลือกใหม่อีก ๕ นาย พวก ๕
 นาย เลือก ๑๓ นาย พวก ๑๓ นาย เลือก ๕๑ นาย ๕๑ นายนั้นเป็นพวกเด็ก
 Doge ในที่สุด

ในอังกฤษ ในฝรั่งเศสทางภาคเหนือและในเยอรมันก็มีกรปกครองทำ
 ของด้วยกันคือ เดิมพวกนักพรตมีอำนาจมากแล้ว พวกพ่อค้าแย่งอำนาจมา
 แล้วต่อมา พวกอുകุส่าหกรรม ค่อมักพยายามเป็นประชาธิปไตยโดยแท้ แต่แล้ว
 ก็พวกกฏมพ้อภิชน (Bourgeois aristocracy) ที่มีเงิน กลับได้อำนาจอีก

ในบทต่อไปจะได้บรรยายถึง ประวัติ การเลือกตั้งในอังกฤษ ฝรั่งเศส
 สหรัฐอเมริกา รัสเซีย และสวีเดนเดนมาร์ก โดยเหตุผลซึ่งจะได้กล่าวต่อไปใน
 บทนี้ ๆ ในบทสุดท้าย จะได้อธิบายถึงหลักการกฎหมายเลือกตั้งทั่ว ๆ ไปใน
 นานาประเทศ

บทที่ ๔

การเลือกตั้งในอังกฤษตั้งแต่สมัยโบราณจนถึงปัจจุบัน

ในคำสอนกฎหมายเลือกตั้งชั้นปริญญาตรีของข้าพเจ้า เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๐ ข้าพเจ้าได้อธิบายไว้ว่า การศึกษาเรื่องการเลือกตั้งโดยละเอียดพิศดารนั้น นักศึกษาคงจะได้มีโอกาสศึกษาในเมื่อเข้าชั้นปริญญาโท เพราะนักปราชญ์กฎหมายเลือกตั้งได้ให้บรรดาอธิบายไว้ว่า การศึกษาประวัติศาสตร์เลือกตั้งนั้น เท่ากับจะต้องศึกษาประวัติของระบอบการปกครองของโลก อีกนัยหนึ่งจะต้องศึกษาดังประวัติแห่งอารยธรรมโลกนั่นเอง แต่ถ้าวัดต้องการทราบเพียงวิวัฒนาการ (Evolution) ของการเลือกตั้ง ตั้งแต่สมัยโบราณจนถึงทุกวันนี้แล้ว ไม่มีประเทศใดในโลกนี้ที่เราควรศึกษาไปยิ่งกว่าประวัติการเลือกตั้งของอังกฤษ เพราะคนอังกฤษเริ่มใช้วิธีเลือกตั้งวิธีต่าง ๆ มากกว่าชนชาติใด โดยข้อเท็จจริงไม่ขาดสาย อีกประการหนึ่งเราทราบแล้วว่า การเลือกตั้งของทุกประเทศที่ปกครองระบอบประชาธิปไตยในปัจจุบันนี้ หลักใหญ่ ๆ ของการเลือกตั้งคิดมาจากอังกฤษเป็นส่วนใหญ่

ข้าพเจ้าเชื่อว่า ท่านนักศึกษาที่ศึกษาชั้นปริญญาโท ต้องศึกษาประวัติศาสตร์ดังกล่าวมาแต่เป็นอย่างดี ฉะนั้น ในที่นี้จึงจะกล่าวถึงบางสิ่ง ๆ เพื่อพบความจำในเมื่อข้าพเจ้ากล่าวถึงตอนใด จักทราบได้ทันทีว่า อังกฤษสมัยนั้นเป็นอย่างไร

อังกฤษแต่ก่อนไม่ได้รวมกันอย่างทุกวันนี้ ที่เรียกว่าบริเตนใหญ่ แต่เดิมแบ่งออกเป็นพวกอังกฤษ (English) พวกเวลช์ (Welsh) พวกสก็อต (Scots) และพวกไอร์แลนด์เหนือ (Northern Ireland) มารวมกันเป็นประเทศเดียวไม่กีร้อยปีมานี้ ในปี ๕๕ ก่อนคริสต์ศักราช พวกโรมันในความนำของ Julius Caesar มาตีเกาะอังกฤษและกวนอังกฤษ พวกโรมันอยู่บนเกาะนี้ราว ๔๐๐ ปีมาแล้ว จึงกลับไป พอไปแล้ว พวก Angles พวก Saxons พวก Jutes มาจากเยอรมัน

และช่อดนแดนคือพวก Britons คือ ชาวเกาะอังกฤษ ดมยมนต์ไม่ได้ เคยปล่อยให้
 ให้อยู่บนเกาะเกิดมักษตรีชน ต่อมาพวก Danes หรือ Northmen มาต่อ
 พวกเก่าได้ไม่ได้ก็ พวกใหม่เคยอยู่บนเกาะอีก มักษตรีใหม่อีกหลายองค์
 โดยต่างมีราชอาณาจักรของตน ต่อมาใน ค.ศ. ๑๐๖๖ วิลเลียมมอริซตรา
 (William, the Conqueror) มาจาก Normandy ในฝรั่งเศสมาตีเกาะได้ ตั้ง
 ตัวเป็นกษัตริย์ นำเอาบริวารมาอยู่ในอังกฤษ และนำอิทธิพลติดอันแท้จริงมาใช้
 ด้วย และผลคือเปลี่ยนวงศ์กษัตริย์มาอีกหลายวงศ์ จนถึงทุกวันนี้ และมีกการปกครอง
 มาอย่างไร ขอให้คำอธิบายประวัติศาสตร์การปกครองของข้าพเจ้า ในชั้น
 ปริญาโท ซึ่งได้สอนในปี ๒๔๘๘ ประกอบด้วย รัฐสภา แต่ก่อนที่จะอธิบายถึง
 ประวัติระบบการเลือกตั้งของอังกฤษ เราต้องทราบพอเป็นเค้าก่อน ถึงประวัติ
 รัฐสภาอังกฤษ มิฉะนั้นจะไม่ช่วยให้เราเข้าใจแจ่มแจ้ง ถึงการเลือกตั้งของ
 อังกฤษได้ดี เมื่อพวก Anglo-Saxon บุกรเข้ามาบนเกาะอังกฤษ และมาสร้าง
 ราชอาณาจักร Anglo-Saxon ขึ้น กับได้นำความคิดในเรื่องการร่างกฎหมาย
 เข้ามาร่วม พวกนั้นเห็นว่า ในการร่างกฎหมายที่ดี หรือเมื่อเรื่องสำคัญ
 เกือบกับบ้านเมืองที่ดี กษัตริย์ไม่ควรปฏิบัติการโดยพลการ ควรปฏิบัติโดยได้
 รับความยินยอมของราษฎรก่อน หรืออย่างน้อยต้องปรึกษาราษฎรก่อน ในสมัย
 นั้นหมู่ชาติกตต่าง ๆ (Tribal groups) ยังเด็กอยู่ ฉะนั้น พวกเดิร์ชช (ในสมัย
 นั้น พวกซึ่งไม่ใช่พวกเดิร์ชชเรียกว่าพวก Serfs มีฐานะคล้ายทาส ซึ่งอยู่กับ
 พวกเจ้าที่ดิน ซึ่งเป็นนายทาสผู้ถูกกดขี่) จึงประชุมกันเป็นสภา เรียกว่า
 Folk moot หรือสภาราษฎร (People's Council) แต่โดยมากเป็นสภาของ
 พวกนักรบ ผู้ที่ไม่เป็นนักรบแม้เป็นเดิร์ชชมักไม่มาประชุม สมาชิกของสภา
 เพียงออกเสียงเห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วยเท่านั้น หรือมติฉันทกแต่ต้องการเห็นด้วย
 โดยเขาออกหรือหาใจเขากับเกาะของตน แต่ฉันทกเห็นด้วย ถ้าไม่เห็นด้วย
 ก็นั่งเฉย

แต่ต่อมาหมู่ชาติกุตและหมู่บ้านต่างๆ ใหญ่ขึ้น และเกิดราชอาณาจักรหลายราชอาณาจักรขึ้น การให้ประชุมสภา จึงเป็นการพันธิตย เพราะบางตำบลบางจังหวัด ขยโถดการคมนาคมไม่สะดวกเหมือนอย่างทุกวันนี้ ต้องใช้เวลาดินทางนับสิบ ๆ วัน กษัตริย์จึงจำกัดผู้ที่จะมาประชุมให้น้อยลง ซึ่งโดยมากประกอบด้วยขุนนาง คือพวกเจ้าของที่ดินและนักรบ สภาใหม่นี้เรียกกันว่าสภาปราญญ (Witan gemot) มีอำนาจปรึกษาหารือเรื่องกฎหมาย การเมืองและการค้าสนา มีสิทธิเลือกผู้เป็นกษัตริย์ ประกาศสงคราม ทำสันติภาพ จัดการแบ่งที่ดินให้พวกราษฎร

อำนาจแต่ละส่วนประกอบของสภาปราญญนี้ เปลี่ยนแปลงผันแปรไป แต่ด้วยกันก็ยังมีลักษณะเข้มแข็งหรืออ่อนแอ ถ้ากษัตริย์เข้มแข็งก็มีบทบาทสภา เช่น ใครบ้างจะเป็นเจ้าเมืองหรือสภา ๆ ควรจะลงมติประการใด ในสมัย Saxon สภามีสมาชิกน้อย และสมาชิกก็ไม่ค่อยอยากมาประชุม เพราะลำบากในการเดินทาง พอมีกษัตริย์เรียกประชุมครั้งหนึ่ง พวกขุนนางก็เบื่อง่ายไม่อยากมา และขัดเคียดกันเดี่ยมากหลายโดยไม่มาประชุม

ตามทกถ้าวาน จึงพอจะเห็นได้ว่า สภานี้ไม่มีกำลังอะไรเลย ที่จะควบคุมกษัตริย์ที่จะทำการตามอำเภอใจ และสภานี้ก็ไม่มีสภาที่แทนราษฎร แม้พวกขุนนางด้วยกัน ก็มีแต่ขุนนางชั้นสูง มีชาวราชบริพารมาก มีกำลังอาวุธมาก จึงจะได้รับเชิญให้ไปประชุม พวกขุนนางชั้นต่ำๆ ไม่ได้รับเชิญ แม้กระนั้นก็ยังไม่ปรากฏว่ากษัตริย์ในสมัยนั้น ถ้าพอที่จะปฏิบัติกร โดยไม่ปรึกษาสภา แต่ตามความคิดของคนสมัยนั้นถือว่าสภาเป็นสภาแทนของราชอาณาจักร ความจริงก่อนเกิดสมัยกษัตริราช มาแต่เกาะอังกฤษนั้น อังกฤษมีการปกครองท่านองตทิสพิวดตอยบ้างแล้ว แต่ไม่ครบถ้วนดังจะเห็นได้จากการมีสภาปราญญดังถ้าวครนเมื่ออดีตเคยมีขยคอกคนของกษัตริย์แล้ว ในเวลาทนั้นซึ่งไซในฝรั่งเค็ดเข้ามาด้วย

แต่ต่อมาสภาพาชาชนนกกตายเป็นสภาที่ปรึกษาของกษัตริย์เรียกว่า Curia Regis หรือ King's Council สมาชิกของสภานกต้ายๆ กับสมาชิกของสภาปราชญ์

ต่อมาจึงเริ่มเปลี่ยน สภาจาก สภาที่ปรึกษาของ กษัตริย์เป็นสภาที่ราษฎรเลือกตั้งแต่การเปลี่ยนแปลงนี้ เป็นวิวัฒนาการ (Evolution) เป็นขั้นๆ ดังจะกล่าวต่อไป มีเหตุ ๒ ประการ ซึ่งทำให้ต้องเปลี่ยนสภา คือ

(๑) กษัตริย์ต้องใช้เงินมาก ถ้าพึ่งที่พวกศักดินามาให้ ตามหลักพิสดารไม่เพียงพอ จึงคิดหาเงินจากที่อื่นมาใช้

(๒) ในสมัยเดียวกับที่กษัตริย์กำลังขาดเงิน พวกที่ดินรายย่อยซึ่งรับช่วงไปจากศักดินา พวกชาวนาและพ่อค้าซึ่งอยู่ในเมือง (Towns) กำลังหาเงินได้คั่งอั่ง จึงไม่มัวขอสั่งตั้งที่กษัตริย์จะไม่หวังพึ่งพวกนี้ แต่กษัตริย์จะไปบังคับเอาเงินมาเปล่าๆ ไม่ได้ นอกจากเขายินยอมถวายโดยเต็มใจ แต่ต้องมีสิ่งตอบแทน เช่น พระราชทานสิทธิพิเศษบางอย่างหรือช่วยบำบัดทุกข์ร้อนบางประการให้

หลักการเก็บภาษีอากร และการมีผู้แทนในอังกฤษ เกิดขึ้นจากความต้องการของกษัตริย์ดังกล่าวแต่เดิม แต่กว่าจะเป็นหลักการที่แน่นอนก็กินเวลาหลายร้อยปี

ในปี ค.ศ. ๑๑๘๘ พระเจ้าเฮนรีที่ ๒ เป็นกษัตริย์องค์แรกที่เริ่มเก็บภาษี โดยยอมให้ราษฎรมัดตนยินยอมด้วย เวदानันท์กำลังจะไปช่วยสงครามครูเสดในปาเลสไตน์เฮนรีจึงประกาศเก็บภาษีจากราษฎรทั้งหมด ตั้งหาริมทรัพย์ เรียกว่า ภาษี "Saladin Tithe" เป็นครั้งแรกของอังกฤษเริ่มเก็บภาษีจากริมทรัพย์ เพื่อ

จะเอาใจราชฎรไค้ทรงใให้ม้ตกชน ซึ่งประกอบค้ด้วยเพอนบ้านไกลเคียงเบนผู้
ประเมินภษณน นบค้าเบนชนแรกทคยอรับโดยปริยายอวราชฎรยนิยอม

เวาทราบเดจวอ ค้อมออีก ๒๗ ปี ค้ไในปี ค.ศ. ๑๓๘๘ ค.ศ. ๑๒๑๕ พวก
ขุนนางไค้บังคับใให้พระเจ้าจอเนเชนกฎบัตร (Magna Carta) ไค้ ค้เด้ภษณงเคคชน
ใใหม่โดยอานาจเนจจก Magna Carta นกยงเบนเด้ภษณผู้แทนราชฎร ค้ด้าย ๆ
กบเด้ภษณที่ปรักษาหรือสภษาปราชญ์นเเองเบน ค้เด้ภษณทริยอรับค้าจะไค้เก้บภษณ
นอกจกไค้รับค้วยนิยอมจกสภษาใใหม่แทน

ใปี ค.ศ. ๑๒๖๕ รัชสภษทพระเจ้าเฮนรีที่ ๓ กษทริยม้ขุนนางคนหนึ่งซึ่ง
เบนเนจเจยพระเจ้าเฮนรี ชื่อ Simon De Monfort, Earl of Leicester มี
ค้วยเห็นวอ “ผู้ซึ่งถูกปกครองโดยกฎหมาย ยอม่ฎกฎหมายค้กค้า ผู้ซึ่งถูก
พิจารณาใสาค้ดทุก ๆ ฉนยอม่ค้กบกฎหมายนหมากกค้า เมอเบนเชนนค้จะเห็น
ไค้วอ ค้วยเจริยหรือค้วยพินาค้ของกค้การของเขายอม่เดจค้กกฎหมาย ฉนน
ถ้ไค้เขารักษากฎหมายเองจะค้กค้าเพราะเขาจะใใช้ค้วยระม้ค้ระวงหมากกค้า เพอ
ฉนค้ของ เขาเอง” ใที่ค้ดประจอบกบเวดถนนั้นเฮนรีค้องการจกเงินใ Simon de
Monfort จ้งทำหน้งค้ดกรวมท้ดโดยข้จ้จวอ ค้วยจะเรย้กประชุมพวกขุนนางเดจ
ราชฎร เดจทรงจ้จวอค้องการจันฉนเงินเทอไค้ ค้องการใใเพื่ออะไร เดจใ
พวกเหล่านค้อบค้า จะอุม้ค้เทอไค้ เดจจะใให้เก้บโดยวิธีไค้ ถ้ราชฎรเขาเห็นวอ
ค้มค้วยเดจยค้ค้ธรรม เขาค้ค้ถวอยอยอ้เต็มใจ เพราะผู้ท้จะค้องเดย้ค้ด
เขาค้จะรู้วอเขาเดย้ค้ดเพื่อการอะไรเดจยอม่ใให้โดยไค้เดย้ค้าย ใการว้ขอใ
ประชุมรัฐสภา (ค้าจ้ Parliament เริม่ใใใฉนค้ย) โดยใให้จ้หวอค้ดต่าง ๆ เรย้ก
(Shire) และ (County) ฉ้งผู้แทนเข้มา

ใปี ค.ศ. ๑๒๙๕ มีรัฐสภาใใหม่เรย้กค้วอ “รัฐสภาค้วอยอ้” (Model
Parliament) เพราะเบนรัฐสภาซึ่งจวอหวอค้การใใหญ่ ๆ และรัฐสภาว้นหลังค้ดค้

กฎหมายรัฐธรรมนูญและเลือกตั้งพิชิต

ปฏิบัติ ตาม รัฐธรรมนูญ พระเจ้าเอ็ดเวิร์ดที่ ๑ ทรง โปรดให้มหาสังฆราช ๒ องค์
สังฆราชทั้งหมดและเจ้าอาวาสวัดสำคัญ ๆ และขุนนาง ๔๘ คน กับให้จังหวัดนคร
และเมืองต่าง ๆ (Shires, cities, boroughs) ตั้งผู้แทนเข้ามาด้วย รวมทั้งหมดอีก
๒๐๐ กว่านาย

ในครั้งนี้เป็นครั้งแรกที่รัฐสภาเริ่มเปิดย่นส่วนประกอบคือแทนที่จะมีเฉพาะ
พวกขุนนางและนักพรต ได้เพิ่มผู้แทนราษฎรขึ้น เรียกได้ว่าเป็นสมัยราชาแห่งชาติ
(National Assembly) เป็นครั้งแรก แต่ทั้ง ๒ ฝ่ายไม่ยอมประชุมร่วมกัน และ
ต่างประชุมเฉพาะปัญหาที่กระทบถึงส่วนได้ส่วนเสียของตน ตามหลักการนี้จะ
เห็นได้ว่า คณะพวกนักพรตชนราชาคณะเท่านั้นที่เข้าประชุมด้วยพระฤกษ์ไม่ได้
มีมติของที่ประชุมไม่เพียงเรื่องเกี่ยวกับศาสนา แต่เป็นเรื่องการเมองพวก
นักพรตเหล่านี้ในปัจจุบันเรียกว่า ขุนนางฝ่ายธรรม (Spiritual Lords) ส่วนขุน
นางอื่นเรียกว่า Temporal Lords ท่านนักศึกษาคงจะพอเห็นได้บ้าง ๆ แต่ว่า
เริ่มมีสภาขุนนางและสภาสามัญ (House of Commons) แล้วแต่ฐานของสภา
สามัญเพิ่งจะมีการยอมรับนับถือจริงจังก็ต่อเมื่อ ค.ศ. ๑๓๗๘

ระบบการเลือกตั้งก่อนสมัยปฏิรูป

ข้าพเจ้าจะเริ่มต้น ตั้งแต่รัฐสภาตัวอย่างสมัยเอ็ดเวิร์ดที่ ๑ คือ ๒๐๐ ปีมา
นี้ถ้าหากการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรมีขนาน จังหวัด (County) หนึ่งให้ผู้แทน
โดยราษฎรเลือกตั้ง ๒ นาย ไม่ว่าจะป็นจังหวัดเล็กหรือใหญ่ ผู้แทนประเภทที่
เรียกว่า Knights of the Shire ส่วนผู้แทนเมือง หรือนคร (Boroughs, towns,
cities) นักบวชหรือพระเอกหรือโปรดให้เจ้าเมือง (Sheriffs) เลือกแทน
เมืองตะนายเรียกว่า Burgesses มหาวิทยาลัยทั้งหมดมีผู้แทน ๕ นาย การที่ให้
จังหวัดหรือเมืองมีผู้แทนแห่งละ ๒ นาย ก็เพราะกลัวว่าถ้าไม่ให้มาด้วยกันเองแล้ว

บ้านเมืองจะไม่ปลอดภัยและการมาประชุมจากหัวเมือง เข้ามาดอนคนในสมัย
นั้น ใครมีรายชุกชุมจะได้เป็นเพื่อนกัน

Knights และ Burgesses นั้นแตกต่างกันมาก พวก Knights ถือว่า
คนมีฐานะเกียรติสูงกว่า เพราะได้รับเลือกตั้งมา ประกอบทั้งเป็นพวกศักดินา
และเศรษฐีใน County ผลก็คือ ในสภาสามัญสมัยนั้นและต่อมาอีกหลายร้อยปี
จึงประกอบด้วย พวกที่ร่ำรวยทงน บางสกุลที่ใหญ่โต โดยมากเป็นพวกศักดินา
มักจะแบ่งกันคือ บิดาหรือพี่ชายใหญ่ไปประชุมสภาขุนนางตามสิทธิ ส่วนบุตร
หรือน้องชายไปสมัครเป็นผู้แทนราษฎรซึ่งมักจะได้เสมอ ดังจะได้กล่าวต่อไป
เมื่อเป็นเช่นนี้ เราจึงไม่ควรประหลาดใจว่า ตามประวัติคำสดรการเมืองของ
อังกฤษ ๒ ๓ ล้าน มักจะรวมกันต่อสู้กับกษัตริย์เสมอ

ส่วน Burgesses ในสภาสามัญนั้นฐานะในสังคมต่ำกว่า Knights
ความคิดคนทั่วไปในสมัยนั้นเห็นว่า Burgesses ไม่มีเกียรติยศอะไร เพราะเป็น
ผู้แทนเมืองและพวก Burgesses ก็ไม่กระเดือกกระดันที่จะรับเลือกตั้ง และพวก
Knights มักจะเหยียดหยามพวก Burgesses จะต้องคอยฟังคำแนะนำของพวก
Knights ว่าจะมีคามเห็นอย่างไรใด แต่ก่ด้นับสนุน โดยไม่ต้องโต้แย้ง เรื่อง
ที่ให้นับสนุนส่วนมากก็เป็นประโยชน์ของพวก Knights แทบทั้งสิ้น ที่ทำเช่นนั้น
ได้เพราะในทางปฏิบัติ พวก Burgesses มักจะเป็นคนซึ่งด่าามินเงินให้อีกษัตริย์
ดังหรือไม่ก็เป็นคนของเจ้าเมืองเอง โฟดเราในสมัยนั้นจะเห็นได้ว่าอิฐนั้น ไม่ใช่
ประชาธิปไตย เพราะได้ ศึกษาจากประเทศต่าง ๆ ที่เป็นตัวอย่างมาแต่ัวแต่คน
อังกฤษในสมัยนั้น ไม่มีโอกาสเหมือนสมัยปัจจุบัน จึงพอใจและข้อเท็จจริงกลับ
ปรากฏว่ามีราษฎรในหลายเมืองกลับไปหาพวกศักดินาที่เป็นเศรษฐีมีบริวารมาก
ให้ช่วยเห็ดเลือกผู้แทน Burgesses ให้เสียอีกด้วย สภาสามัญอังกฤษในสมัยนั้น
จึงไม่ได้สภาผู้แทนราษฎรอย่างทุกวันนี้ แต่เป็นสภาซึ่งแทนพวกอภิชน

การเลือกตั้ง Knights of the Shire

หรือผู้แทนของจังหวัด (County) นั้น ทาดงเงาเมือง Sheriff มาเป็นประธาน ประชุมในศาล County ของอำเภอ (District) พร้อมด้วยบริวาร พวกเด็วชั้น ซึ่งประกอบด้วย พวกเจ้าของที่ดินและพวก Gentry คือ พวกขุนนางและอัศวิน (Nobles และ Knights) จะได้รับเชิญให้มาออกเด็ว ครั้นเด็วเจ้าเมืองจะอ่าน พระราชโองการเป็นภาษาลาตินว่า โปรดให้เรียกประชุมรัฐสภา Parliament ฉะนั้น ใหญ่ ทมาประชุมในอำเภอหนึ่งเด็ว Knight of the Shire ที่มีคุณสมบัติ ด้ไปช่วยแนะนำกษัตริย์ โดยปกติก่อนมาประชุม เจ้าเมืองมักจะสอดส่องเป็น ทางส่องตัวก่อนว่า สวามินผู้ใหญ่ยิ่งของ County จะขอให้เด็วใครก่อน ถ้า สวามินบอกให้เด็วใครซึ่งในทางปฏิบัติ สวามินมักจะบอกมาว่า ขอให้เด็วลูก หรือของชายหรือญาติของคน เด็วที่ประชุมถึงมติโดยกล่าวออกเด็วว่าเห็น ด้วยทุกคราว

บางครั้งผู้ ทถูกเลือกตงเห็นเป็นภาระยุ่งยากก็มักจะหลบออก จากที่ประ ชุมไปเด็วเด็ว ๆ ที่ประชุมตงเลือกตงผู้ทเต็มใจใหม่ การออกเด็วนี้ไม่มี การ ับคะแนน เพราะเพียงไหวรองแทน ฉะนั้นอำนาจของ Sheriff จึงมีมาก เช่น Sheriff อยากรจะเอาใครพอเด็วขอเขา พอโดยนเด็วผู้ทมาประชุมรอง เขาเท่านั้น Sheriff มักรบไหวรองทว่า คนนใครรบเลือกตงเด็ว บางคราว มีผู้อยากเด็วอีกคนหนึ่ง แต่หมดโอกาสเด็วเด็ว เพราะ Sheriff ประกาศชื่อผู้ ด้เป็น Knight เด็วเด็ว บางคราว Sheriff ถึงกับไม่ให้ออกเด็ว ก็มิโดย ประกาศในที่ประชุมเขาตอ ๆ ว่านายคนนนายคนนใครรบเลือกเด็วโดยคะแนน เอกฉันท

ต่อมาในคริสต์ศตวรรษที่ ๑๕ คือ เมื่อปี ค.ศ. ๑๔๓๐ รัฐสภาประกาศใช้ กฎหมายจำกัดสิทธิผู้ออกเด็วเลือกตง Knights of the Shire โดยอ้างเหตุว่า

โดยที่การเลือกตั้งในจังหวัด County ปรากฏว่า พวกคนชั้นต่ำที่ยากจนมักมา
 ประชุมกันมาก ทำให้การเลือกตั้งสับสน (Confusion) ฉะนั้นต่อไปผู้ที่จะมา
 ออกเสียงต้องมีสิทธิ์ทรัพย์สินหรือรายได้ freehold หนึ่ง ๆ คิดเป็นค่ารายปี ๆ
 ละ ๔๐ ชิลลิงค์ จึงจะมีสิทธิ จำนวนเงิน ๔๐ ชิลลิงค์ หรือ ๒ ปอนด์ในสมัยนั้น
 มีค่ามาก ทั้งนี้โดยคิดว่าผู้มีสิทธิ์ออกเสียงใน จังหวัด County จะได้แก่อาณา
 ชนที่มีนามาก ๆ หรือพวกชนชั้นกลาง ซึ่งอยู่ในจังหวัดเป็นอันมากจึงคิดตัดสิทธิ์
 แต่เมื่อประกาศใช้กฎหมายจริง ๆ จึงเข้ากลับปรากฏว่าไม่ได้ลดจำนวนผู้ออก
 เสียงลงเท่าใด เพราะปรากฏว่า ผู้มีรายได้ปีละ ๔๐ ชิลลิงค์นั้นมีมาก

การเลือกตั้ง Burgesses

การเลือกตั้ง Burgesses หรือผู้แทนเมือง Boroughs นั้นไม่เป็นประ-
 ชาธิปไตยมากกว่าการเลือกตั้ง Knights of the Shire หรือผู้แทนจังหวัด
 County เสียอีก ในชนบทที่เคยได้รับชนในเมือง ก็มีสิทธิ์อย่างได้รับ ในจังหวัด
 County ที่จะเลือกผู้แทน แต่ต่อมาเนื่องจากประชาชนเบื่อหน่ายจึงมักจะเสนอ
 ให้ลดอำนาจของอำเภอ (District) ที่ตนอยู่ช่วยเลือกให้ นอกจากนั้นก็ไม่มีผู้อยาก
 สมัครเท่าใดนัก เพราะสมัครเข้าไปแล้วก็ยุ่งยากมากขึ้นจะต้องเงินและก็ต้องไป
 ฟังเสียงพวกมีเงินอีก ต่อมาในสมัยวงศ์ Tudors และวงศ์ Stuart คือ ราว
 คริสต์ศตวรรษที่ ๑๕ ถึงที่ ๑๗ กษัตริย์มักจะมอบให้นายกเทศบาล Mayor หรือ
 องค์การนของเมืองเท่านั้น (Borough Corporation) เป็นผู้มีสิทธิ์เลือกแต่ภาย
 หลัง ค.ศ. ๑๖๘๘ สถาปมัญได้เริ่มรวมอำนาจชนมาไว้ในมือโดยวางกฎเกณฑ์
 เองว่า เมือง Boroughs ได้บ้างราษฎรควรมีสิทธิ์เพียงใด แต่เปลี่ยนแปลง
 แก่ไรหลายครั้งเรื่อยมาจนราษฎรไม่ทราบว่าตนมีสิทธิ์อย่างไร เพราะสิทธิ์ไม่
 เหมือนกันทุก Borough เป็นเช่นนี้จนถึงปลายคริสต์ศตวรรษที่ ๑๗

สิทธิเลือกตั้งของผู้อยู่ใน Boroughs ต่าง ๆ ในสมัยนั้น มีหลายชนิดด้วยกัน บาง Boroughs ก็ใช้อย่างหนึ่ง อีก Boroughs ก็ใช้อีกอย่างหนึ่ง อย่างไรก็ดี พอประมวลได้เป็น ๔ วิธีใหญ่ ๆ ด้วยกัน

(๑) ในบาง Boroughs ไม่ค่อยคัดสิทธิราษฎร โดยถือว่ามีผู้ใดมีภูมิดำเนาอยู่ใน Boroughs และมีอำนาจเสียภาษีจึงยกอบสำหรับช่วยคนจน (Poor rates) กับสิทธิเลือกตั้งวิธีนี้เรียกว่า "Scot and lot" มีผู้พยายามค้นคำหมายของคำนี้และอธิบายว่า คำว่า "Scot" คงแปลว่าภาษี และ "Lot" คงแปลว่าจำนวนที่จะต้องเสียภาษี ในลัทธิคัดค้านนี้ ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็น Burgess มักจะประกาศว่าเขาจะ "Scot and lot" คือแปลว่าเขาเป็นผู้เสียภาษี หรือจะยอมเสียภาษี การที่กำหนดหลักเกณฑ์เช่นนี้เพื่อให้สิทธิเฉพาะผู้มีเงินชดถอว่า มีความเป็นอิสระไม่ต้องพึ่งใครและเป็นผู้ช่วยเหลือของถิ่นของตน ตรงกันข้ามกับราษฎรคนใดถ้าปรากฏว่าได้รับส่วนแบ่งในฐานะเป็นคนจนแล้ว จะถูกคัดสิทธิทันที

(๒) วิธีที่ ๒ เรียกว่า "Potwaller" หรือ "Potwalloper" ราษฎรคนใดมีบ้านของตนหรือห้องอยู่ แม้แต่ห้องเดียว โดยมีเตาผิงไฟ และหุงอาหารเอง กับสิทธิเลือกตั้งชนิดนี้เช่นเดียวเพื่อแต่งตั้งว่ามีฐานะเป็นอิสระไม่พึ่งใคร ก่อนวันเลือกตั้งหนึ่งวันราษฎรที่ถือเอาตนมีสิทธิ จะเขียนบายบนกระดานแถว ขกชนแขนหน้าห้องหรือหน้ากระตอมบ้านของตน เพื่อเป็นการแต่งตั้งว่า ตนมีสิทธิอย่างไรก็ดี สิทธิชนิดนี้ซึ่งปรากฏว่าได้แก่คนชั้นกรรมกรมาก มีเฉพาะบางเมืองเท่านั้น

(๓) วิธีที่ ๓ ซึ่งเป็นถาวรจากตมมาก เรียกว่าสิทธิ "Burgage hold" หมายความว่าผู้ที่มีสิทธิ จะต้องทำบริวาร (Services) บางอย่างให้แก่ท้องถิ่น

ซึ่งโดยมากมีบริการน้อยเต็มทน เป็นเหตุให้คดีสิทธิราษฎรเดี่ยวนั้น เช่นมีกฎว่า
 ต้องมีหลักฐานว่า เดี่ยวอากรค่าศกนเคเดิมจากข้อแห่งหนึ่ง เป็นต้น เคย
 ปรากฏว่า บางข้อไม่มีนามา ๔๐ ปีก็ว่าแล้ว แต่ยังมีผู้ทจจรัดสมคบกับเจ้าหน้า
 ทำใ้บเร่รับเงินปลดตมกนทงไปเพื่อแต่งอ่าได้ไปคกนนานมา สิทธิปรากฏว่า
 ทำให้ผู้ออกเดี่ยงและผู้ตั้งครถูกอยู่ใต้อิทธิพลของเจ้าพนักงานและพวกศักดินา ผู้
 เงินเป็นส่วนใหญ่ และ

(๔) วิถีชีวิตที่ยิ่ง มีลักษณะสำคัญมาก เรียกว่า สิทธิของเสรีชน
 (freemen) แต่ขอขอมความเข้าใจในทันทีว่า เสรีชนในที่นี้ต่างกับคำว่า เสรีชน
 ซึ่งกล่าวมาในเบื้องต้น เสรีชนในที่นี้หมายถึงคนทุกคนที่อิสระ ไม่เป็นทาส
 ที่เรียกว่า Serfs หรือ Villeins แต่เสรีชนในที่นี้หมายถึงผู้มีเอกสิทธิ์พิเศษ ซึ่ง
 พวกคหบดี (Bourgeois) คหชน พวกคหบดี ซึ่งเป็นพ่อค้าชนกตางมีอิทธิพลโดย
 รวบรวมพวกคหณะชางต่าง ๆ (Craftmen) เข้าเป็นสมาชิกรวมตัวกัน พวก
 นี้เห็นว่าจะเป็เสรีชนได้ จะต้องมีคุณสมบัติบางอย่าง และผู้ที่จะให้ฐานะเสรีชน
 นอยทนายกเทศบาตและองคการ จนมีศัพท์เรียกกันว่า "freedom of the city"
 หรือ "อิสระภาพแห่งนคร" แม้ในอังกฤษทุกวันนี้ แทบทุกบ่ชวต่างประเทศ
 ที่ทำคุณประโยชน์ให้แก่อังกฤษ หรือ โลกก็ไปเยี่ยมองอังกฤษ มักจะได้รับตำแหน่ง
 เป็นเกียรติยศ เช่นเมื่อบกตายน นายพลไอเซนเฮาเออร์ จอมทัพอเมริกา
 ภายยุโรป ในระหว่างมหาสงคราม โลกครั้งที่ ๒ ก็ได้รับเชิญเป็นเสรีชน โดยได้
 "freedom of the city of london"

เมื่อนายกเทศบาตหรือองคการณมีสิทธิจะให้ใครเป็นเสรีชนเช่นนี้ จึง
 ปรากฏว่า มักจะเลือกให้ผู้ที่ตนพอใจ และในทางปฏิบัติ มักจะให้แก่ผู้ที่ช่วย
 ในการเลือกตั้งได้ สิทธินี้ก็มีค่าเนาไม่สำคัญ จะมีภูมิฐานะในเขตหรือไม่ก็ได้
 เพราะพวกองคการณเกรงว่าผู้ตนอยากให้ได้รับเลือก อาจไม่มีผู้ลงคะแนนให้

ตั้งผู้แทน กษัตริย์มักจะยอม ในระหว่างระยะนี้ ราษฎรเกิดความคิดว่า การเป็นสมาชิกสภาสามัญเป็นของดีได้ประโยชน์และมีเกียรติ เพราะสภาสามัญเริ่มมีอำนาจมากขึ้นจึงมีผู้อยากได้รับเลือกมากขึ้น ฉะนั้น การสมัครจึงเกิดมีราคาขึ้น และพวกคนเห็นว่า การได้สิทธิออกเสียงหรือรับเลือกนั้น ไม่ใช่ภาระ แต่เป็นเอกสิทธิ์พิเศษ (Privilege) ที่เดียวในตอนนั้น พวกนายกเทศบาตและองค์การอื่นชักไม่พอใจ เพราะขาดประโยชน์ที่เคยมีมาก่อน ส่วนผู้มีสิทธิออกเสียงก็ใจมาก เพราะผู้สมัครคนใดอยากไปออกเสียงให้ต้องเอาเงินมาซื้อเสียงก่อน เมืองที่เดิมไม่มี ผู้แทนต่างร้องขอมีผู้แทนบ้าง ได้มีผู้เสนอว่าควรปรับปรุงเขตเลือกตั้งใหม่ โดยคำนึงถึงเศรษฐกิจและราษฎรของเขตนั้น ๆ

นักปฏิรูป (reformers) เหล่านี้แสดงความเห็นต่อไปว่า ที่เรียกว่าผู้แทนนั้น ไม่เป็นความจริง เพราะไม่ยุติธรรมโดยทั่วไป และการแบ่งเขตเลือกตั้งสมัยนั้นขัดกับความเจริญทางอารยธรรมเสียแล้ว ความเห็นนั้นมุนต์มาก เพราะก่อนคริสต์ศตวรรษที่ ๑๘ ถอยหลังขึ้นไป ถิ่นที่เรียกว่า จังหวัดทางภาคใต้ของเกาะอังกฤษ คำสำคัญว่าภาคกลางและภาคเหนือ เพราะมีอำนาจที่มีอิทธิพลและมีทรัพย์มาก แต่ในปลายคริสต์ศตวรรษที่ ๑๘ และต้นคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ นี้ ภาคเหนือได้กลายเป็นศูนย์กลางของอุตสาหกรรมและชุมนุมคนหนาแน่นเสียแล้ว ท่านที่เคยไปอังกฤษจะทราบดีว่า เนื่องจากการปฏิวัติอุตสาหกรรมทางภาคเหนือของอังกฤษ ฉะนั้นแต่เป็นเขตอุตสาหกรรมโรงงานทั้งสิ้น เพราะที่คนออกมาด้วยถ่านหินเหล็ก และแร่ต่างๆ เมื่อเป็นเช่นนั้น เมืองทางเขตอุตสาหกรรมจึงให้เหตุผลว่าการทวงจังหวัดทางเหนือผู้แทน Knights of the Shire ไม่ยุติธรรม เพราะพวกเขาไปแทนผลประโยชน์ของพวกเกษตรกร (Agriculturists) เท่านั้น ทั้งยังไม่มีสิทธิเลือกผู้แทน Burgesses อีกด้วย ฉะนั้น ในสภาสามัญจึงไม่มีใครเห็นด้วยแต่ผลประโยชน์ของพวกอุตสาหกรรม (Industrialists) ส่วนเมืองทางภาคใต้ นั้น มี

ผู้แทน Burgesses เมืองละ ๒ นาย ทั่วทุกเมืองเท่านั้นหมดความสำคัญแล้ว เพราะผู้คนก็ไม่หนาแน่น และยากจนกว่า เช่นบางเมืองเป็นเมืองเล็ก ๆ ติดกับอีกเมืองหนึ่ง มีถนน ๆ เดียวใช้ร่วมกัน จนไม่มีใครนับว่าเป็น ๒ เมือง กลับมีผู้แทนได้ถึงเมืองละ ๒ นาย เป็นต้น

นักปฏิรูปได้ออกสำรวจ ปรากฏว่าทางอังกฤษ (England) และเวสต์ (Wales) มีเมือง (Boroughs) ถึง ๓๖ เมือง ซึ่งราษฎรแต่ละเมืองมีน้อยกว่า ๒๕ นาย ซึ่งไม่น่าเป็นไปได้ แต่ก็มีผู้แทนได้ และเมื่อสำรวจผู้แทนในสภาสามัญทั้งหมดแล้ว ปรากฏว่าผู้แทนจำนวนมากเป็นผู้แทนของเมืองที่มีราษฎรไม่เกิน ๕ พันคน

การที่ภาคเหนือเป็นเขตอุตสาหกรรมเกิดมีเศรษฐทรัพย์และผู้คนหนาแน่น เนื่องจากผลแห่งการปฏิวัติอุตสาหกรรมในคริสต์ศตวรรษที่ ๑๘ (Industrial Revolution) จะเป็นการนอกเขตประดังคของการถ่อน ถ้าข้าพเจ้าจะบรรยายถึงการปฏิวัติอุตสาหกรรม ในที่นี้นักศึกษาคงได้ศึกษามาแล้วในเมื่อศึกษาประวัติศาสตร์สากล

ตามทักกล่าวมานี้ จึงเห็นได้ว่า ระบบเดิมไม่เป็นประชาธิปไตย เพราะเขตเลือกตั้งมีผู้คนมากกลับไม่มีสิทธิส่งผู้แทน ส่วนเขตเลือกตั้งซึ่งไม่มีราษฎรเลย กลับมีผู้แทน แต่ความบกพร่องนี้ไม่มีผู้กล้าแก้ไข เพราะพวกอภิชนและพวกมั่งมีซึ่งคุมเสียงอยู่ไม่ยอม เพราะการแก้ไขจะต้องเสนอเป็นกฎหมาย แต่อภิชนทุกคนซึ่งเป็นเจ้านายและผู้แทนแต่ละเมืองมีอำนาจเด็ดขาด ส่งผู้แทนได้ว่า ไม่ให้ยอม อภิชนมีอำนาจถึงกับจะให้เลือกตั้งใครก็ได้ทั้งนี้ ความเหตงโหดของเมืองเหล่านี้ จนถึงมีฉายาเรียกกันว่า "เมืองเน่า" (Rotten Boroughs)

แม้แต่กษัตริย์เองก็เขาเงินการเมือง โดยอยากมีอำนาจควบคุมผู้แทนให้ ผู้แทนตามพระทัยหรือคอยขัด ถ้ามีกฎหมายที่จะขัดต่อประโยชน์ของกษัตริย์

ตั้งพรรคอภิชนหรือพรรคขุนนางนั้นเห็นว่า ภายใต้มติธรรมในสภาสามัญได้มาก
เท่าใด อำนาจการเมืองของคนกึ่งมชน เมื่อเป็นเช่นนั้น พวกคนชนกต่าง ซึ่ง
ตั้งมากเป็นพวกพ้องค้ำชูอุดมคติเสรีนิยม (Liberal) จึงเห็นว่า "ถ้าไม่ได้สิทธิ
และใช้สิทธิชนเคมทในการเลือกตั้งแล้ว ในที่สุดพวกคนก็จะเป็นทาสทางการเมือง
ของกษัตริย์และพวกชนชั้นสูง แต่ความพยายามของพวกนี้ไร้ผลกว่าจะได้สิทธิ
จริงจึงก่อกองรอกจนถึงปี ค.ศ. ๑๗๙๒ เพราะไม่ดำเนินการดังอิทธิพลของพวกขุนนาง
หรือพวกเศรษฐีได้

อิทธิพลของพวกขุนนางและเศรษฐีม้อยู่อย่างไร จะเห็นได้ตามอุทาหรณ์
ต่อไปนี้ ท่านนักศึกษาคงจะเคยได้ยินชื่อ William Pitt ซึ่งเป็นนายกรัฐมนตรี
อังกฤษเมื่อ ค.ศ. ๑๗๘๓ ขณะมีอายุ ๒๔ ปี และเป็นนายกรัฐมนตรีที่นานที่สุด
ของอังกฤษ คืออยู่ในตำแหน่งถึง ๑๗ ปี มีเรื่องเล่าว่า ก่อน Pitt จะสมัครเป็น
ผู้แทนได้มีผู้แนะนำว่า ถ้าอยากจะได้รับเลือกตั้งจริง ๆ ให้ไปหาเศรษฐีคนหนึ่งชื่อ
Sir James Lowther เพราะมีชื่อเสียงและอิทธิพล ผู้ใดสมัครในความอุปถัมภ์
ของ Lowther เป็นตำแหน่งทุกราย Pitt จึงไปหา Sir James ในที่สุด Sir James
ยินยอมเป็นผู้อุปถัมภ์ (Patron) Pitt พอใจมาก ขณะนั้นอายุของ Pitt เพียง
๒๓ ปี ได้มีจดหมายไปบอกมารดาว่า Sir James รับเป็นผู้อุปถัมภ์แล้ว และอีก
๗-๘ วัน ก็จะได้ลงมือเลือกตั้ง และ Sir James บอกว่าไม่ต้องไปหากระเนนเสียง
ดังหน้าก็ได้ ในที่สุด Pitt ก็ได้รับเลือกตั้งจริง ๆ ต่อมาอีก ๓-๔ ปี เมื่อ Pitt
ได้เป็นนายกรัฐมนตรี ได้ส่งของคณผู้อุปถัมภ์ โดยกราบทูลให้กษัตริย์ แต่งตั้ง
Lowther ให้เป็น Lord Lonsdale.

ก้าวแรกของการปรับปรุงการเลือกตั้งให้เป็นประชาธิปไตย

ขอทบทวนประวัติคร่าว ๆ คือ พวกที่ได้รับเลือกตั้งเข้าสภาสามัญโดยชอบเป็น
ลูกสมุนของพวกขุนนางและพวกเศรษฐีนั้น ภายใต้อำนาจเจ้าสภาแล้ว กัดบัพ

กันเห็นว่า อธิปไตยเข้ามาในสภาได้ไม่ยุติธรรม ความเห็น William Pitt
เองก็เห็นด้วย ได้มีการปรึกษาหารือเพื่อจัดการปฏิรูประบบการเลือกตั้งเสียใหม่
ให้ยุติธรรมยิ่งขึ้น แต่บังเอิญเหตุการณ์ปฏิวัติในฝรั่งเศสได้ทำให้สมาชิกรัฐสภา
ส่วนมากกลับความคิดเห็นไปว่า ถ้าจีนเปลี่ยนแปลงไปจะมีเรื่องอย่างฝรั่งเศส

ภายหลังเมื่อเหตุการณ์ทางฝรั่งเศสสงบลง จึงมีผู้ตัวรักกันชนอีก โดย
เห็นว่าในชนแรกควรเด็กวิธเลือกตั้งใน Rotten Bo oughs ให้เมืองอุตสาหกรรม
ที่ไม่มีผู้แทนได้มีผู้แทน และขยายสิทธิเลือกตั้งให้ราษฎรที่ถูกตัดสิทธิ์อยู่อีกมาก
ได้มีชน โดยให้เหตุผลว่า การปฏิรูปเช่นนี้ จะเป็นการตรงกับนโยบายเสรีนิยม
(Liberal Policy) และอย่างน้อยจะบรรเทาความไม่ยุติธรรมในการที่ปล่อยให้
พวกมีเงินแต่งตั้งคนของตัวเองได้ ความคิดนี้ราษฎรส่วนมากเห็นด้วย ในที่สุด
เมื่อปี ค.ศ. ๑๘๓๐ เกิดปฏิวัติในฝรั่งเศสอีก โดยกษัตริย์ต้องเสด็จหนีจากฝรั่งเศส
ไป ชาวอังกฤษจึงพากันแสดงปฏิกริยาอันแรงกล้าถึงกับแสดงความคิดเห็นโดยเปิดเผยว่า
ถ้ารัฐบาลไม่ยอมปฏิรูปการเลือกตั้งแล้ว ก็จะมีปฏิวัติบ้าง

ในตอนนั้น Duke of Wellington แม่ทัพเรือของอังกฤษซึ่งเคยรบ
ชนะพระเจ้านโปเลียนที่ออสเตอร์ เป็นนายกรัฐมนตรีอยู่ Duke of Wellington
เป็นพวกนิยมอนุรักษนิยม Conservative แสดงว่าระบบการเลือกตั้งที่ใช้อยู่แต่เดิม ไม่
จำต้องแก้ไขอย่างไร ในที่สุด Wellington ต้องลาออก เพราะเป็นที่เห็นได้ชัดว่า
ถ้าจีนอยู่ต่อไปจะต้องมีปฏิวัติเป็นแน่แท้ คณะรัฐมนตรีชุดใหม่ซึ่งประกอบด้วย
พวกคิดปฏิรูป โดยมี Lord Grey เป็นนายกรัฐมนตรี Lord Grey ได้เสนอ
ร่างพระราชบัญญัติปฏิรูปการเลือกตั้งใหม่ในปี ค.ศ. ๑๘๓๑ แต่กว่าจะผ่านสภา
สามัญได้ได้ก็กินเวลานานและระหกระเนนอย่างหืดหิด Lord Grey จึงกราบทูล
ให้กษัตริย์ยุบสภา สมาชิกสภาสามัญใหม่ส่วนมากก็มีความเห็นว่า ต้องปฏิรูปอีก
รัฐบาลจึงได้เสนอร่าง พ.ร.บ. ต่อสภาและผ่านไปด้วยง่าย แต่พอถึงสภาขุนนาง

กลับไม่ยอมผ่าน ผลก็คือเกิดจลาจลทั่วไปในอังกฤษและมีแรงกดดันความเห็น
ควรเด็กสภาขุนนางได้ ในที่สุด สภาขุนนางยอมและผ่านใช้เป็นกฎหมายเมื่อ
ค.ศ. ๑๘๓๒

มชอนาตั้งเกิดในชน Duke of Wellington ซึ่งเดิมเป็นผู้คัดค้านอย่าง
เต็มที่ กลับเป็นหัวหน้าขงจึงให้พวกขุนนางเห็นภยอื่นจะเกิดมีแก่ประเทศชาติและ
การปกครองโดยมีกษัตริย์ ถ้าไม่ยอมรับพระราชบัญญัตินี้ กฎหมายฉบับ
คัดถอนอำนาจพวกอภิชนตง ๒ ประการ คือ

(๑) โดยปรับปรุงจำนวนที่นั่งในสภาใหม่ เมืองต่างๆที่ไม่มีควมสำคัญ
๕๖ เมือง หมดสิทธิในการมีผู้แทนประจำเมืองโดยแยกไปรวมกับจังหวัด (County)
ต่าง ๆ เดียอีก ๓๐ (Boroughs) ซึ่งเดิมมีผู้แทนได้เมืองละ ๒ นาย เหลือเมืองละ
หนึ่งนาย เมืองต่าง ๆ นั้นส่วนมากเป็นพวกอภิชนหรือชนบด ส่วนจำนวนที่นั่งที่ค
ดงได้ ได้ไปแบ่งให้แก่เมืองที่มีผู้คนหนาแน่นและมีกาออกสู่ค้ากรรม

(๒) ทำความลำบากให้พวกเค็ชชูและพวกขุนนางที่จะควบคุมการเลือก
ดงให้เป็นไปตามความประสงค์ของตน คือราษฎรที่เดิมไม่มสิทธิ กลับได้สิทธิใน
เมืองราษฎรทมิชานเรือนหรือเช่าบ้านอยู่โดยมีค่ารายปี บดะ ๑๐ ปอนด์ขึ้นไป ได้
สิทธิเลือกตั้ง ส่วนในจังหวัด (County) พวกที่เช่าที่ดิน มีค่ารายปี เกินกว่าบดะ
๕๐ ปอนด์ หรือผู้ถือที่ดินมีค่ารายปีเกินกว่าบดะ ๑๐ ปอนด์ก็ได้สิทธิและตาม พ.ร.บ.
นี้ได้อาจหลกการเป็นครั้งแรกในประวัติของกฎหมายเลือกตั้งอังกฤษ โดยให้มการ
ทำบัญชีรายชชของผู้นสิทธิเลือกตั้ง การแก้ไขครั้งแรก พวก Tory หรือ Conservative
ถือว่าเป็นการปฏิวัติอย่างใหญ่หลวง และพากันทำนายว่า จะนำบ้านเมืองไปสู่
ความหายนะเป็นแน่แท้ แต่พวก Radicals และพวกฝ่ายคนงานเห็นว่า การแก้ไข
แต่เพียงบรรดิชนคนเท่านั้น เพราะยังไม่ยุติธรรมดงกับระบอบประชาธิปไตย
เพราะสิทธิที่ไดมานั้น ทำประโยชน์ให้แก่พวกคณชนกลางเท่านั้น ทรงเป็นความ

จริง เพราะก่อนแก้ไขผู้สมัครของภคชและเขตเดิมเพียง ๔ แคนคน เมื่อใช้กฎหมายใหม่แล้ว ได้ผู้สมัครเพิ่มอีก ๒ แคนคนเท่านั้น นอกจากนี้ในบางจังหวัด (County) ไม่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร เพราะปรากฏว่า ราษฎรลงนามมากคือ ผู้สมัครพิเศษท้องถิ่น เมื่อเป็นเช่นนี้พวกอภิชนส่วนมากก็ยังมีอำนาจควบคุมอยู่

สำหรับในเมือง (Boroughs) นั้นแม้ผู้สมัครจะมากขึ้นกว่าในจังหวัดก็ตามแต่ เนื่องจากพวกคนงาน ไม่มีสิทธิ ฉะนั้นจำนวนจึงไม่เพิ่มขึ้นเท่าใด อย่างไรก็ตาม ทุก ๆ ปี ก็ปรากฏว่า ผู้สมัครมีจำนวนเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ในปี ค.ศ. ๑๙๖๕ ผู้สมัครในเมือง (Boroughs) ส่วนมากประมาณ ๘๐ เปอร์เซ็นต์ เป็นพวกมีบ้านหรือเช่าบ้าน พวกนี้เป็นพวกคนชนกต่าง ส่วนพวกตกจ้างมีผลออกบัตรเลือกตั้งไปเมื่อเป็นเช่นนี้ จึงเห็นได้ว่ากฎหมายปี ค.ศ. ๑๙๓๒ นี้ แทนที่จะเป็นประชาธิปไตย กลับคัดค้านรัฐธรรมนูญไปเสียมาก และผู้ที่ได้ประโยชน์กลับเป็นพวกคนชนกต่าง ซึ่งผดอั้นแท้จึงคัดค้านกับพวกอภิชนและเศรษฐี เพราะพวกคนชนกต่างอยู่ในกำมือของพวกเหล่านี้ นอกจากนี้ราษฎรในเมืองเล็ก ๆ กลับถูกคัดค้านอีกในเมืองเล็ก ๆ เหล่านี้ ทิศนแทบทั้งหมดเป็นของพวกขุนนาง เพราะ พ.ร.บ. นี้ไม่ได้ยึดหลักพลเมืองในการแบ่งเขตเลือกตั้ง พวกเจ้าของที่ดินจึงได้เปรียบมาก ปรากฏว่าบ้านเมืองมีพลเมืองเพียง ๓ พัน แต่จำนวนผู้สมัครออกเสียงกลับเท่ากับอีกเมืองหนึ่งซึ่งมีพลเมืองถึง ๔ แคน เพราะเมืองหนึ่งมีราษฎรส่วนมากไม่มีความรับผิดชอบต่อการ ผลของการเลือกตั้งจึงปรากฏว่า สภาสามัญอยู่ในการมือของพวกคน ผู้สมัครออกเสียงซึ่งเข้ากันหรือเข้าบ้านเขาอยู่ไม่กล้าเดอกผู้อื่น ซึ่งพวกนายทุนไม่ชอบ มิฉะนั้นจะถูกฟ้องจับได้ หรือมิฉะนั้นก็เนื่องจากความ โทษยอมรับดินแดนจากพวกนายทุน

วิธีชื้อคะแนนเสียงนั้น หากนหลายวิธี บางรายก็ชื้อกันเป็นเงินสด ๆ ปัจจุบันจะปิดการตั้งคะแนน ราคาเสียงยังขึ้นไปอีก บางก็ให้เป็นตัวสำหรับไป

เงินภายหลัง บางก็เบ็ดบาร์ฟี่ การนำยานพาหนะไปชนผู้ออกเสียงเป็นของ
 ธรรมดา เพราะไม่มีกฎหมาย พรรคการเมืองทุกพรรคต่างจ้างผู้ออกเสียง
 โดยเชิญให้เป็นกรรมการคัดเลือกของพรรคโดยไม่ต้องทำอะไร แต่ให้ค่าเบี้ย
 ประชุมวันละ ๕ ชิลลิงค์ จนกว่าเด็กคงจะสิ้นสุดลง ในบางเมืองพวกนายทุน
 นำพวกออกเสียงมาเป็นร้อย ๆ เดี๋ยวนี้หนึ่งนำกองทัพไปเข้าสนามรบ สดวามิน
 บางคนตั้งทราบว่าจะมีคนจะไม่ไปออกเสียงให้ จึงให้ทำบัญชีพวก
 เหล่านั้นไว้ พอถึงวันเลือกตั้งเชิญตัวพวกนั้นไปกักไว้ในประต่าทหมด เพื่อที่จะให้
 แน่ใจว่าผู้เข้าที่ตนของตนจะออกเสียงตาม คำสั่ง สดวามิน ถึงกับใส่ลง ไปในสัญญา
 เช่าว่า ผู้เช่าจะออกเสียงตามคำสั่งของผู้ให้เช่าก็มิ

เมื่อเกิดความอหิวาภิธรรมต่าง ๆ ดังนี้ ราษฎรที่ยากจนชนกรรมกรจึง
 แสดงความไม่พอใจจนแถมพวก Liberal สันนิษฐานในปี ค.ศ. ๑๘๓๘ - ๑๘๔๐
 พวกนั้นจึงรวมกันเข้าเรียกตนเองว่า คณะ Chartists ยื่นคำร้องต่อรัฐบาล โดย
 แสดงว่า ให้คนอังกฤษเหล่านั้นทุก ๆ ร้อยคนได้ความสุข ได้รับความสันนิษฐาน
 จากกฎหมายให้สิทธิ เสรีภาพตามระบอบประชาธิปไตยเพียง ๕ คน เพราะ
 ๕ คน เป็นพวกอภิชนเศรษฐี ส่วนอีก ๙๕ คน ไม่ได้มีสิทธิอะไรเลย กฎหมาย
 Magna Carta, Petition of Rights, Bill of Rights เพียงแต่ช่วยพวกมีเงิน
 และขุนนาง แม้มากฎหมายปฏิรูปปี ค.ศ. ๑๘๓๒ ดังกล่าวมาแล้วก็ช่วยเฉพาะพวก
 เหล่านั้น พวกนั้นเห็นว่า บ้านเมืองจะเป็นประชาธิปไตยจะเจริญก็ต่อเมื่อรัฐบาล
 ปฏิบัติการตามคำร้องขอ ๖ ข้อ คือไปนี้

๑. ต้องมีการเลือกตั้งทั่วไปทุกปี
๒. ชายที่บรรลุนิติภาวะทุกคน ต้องมีสิทธิออกเสียง
๓. การลงคะแนนออกเสียง ต้องเป็นลับ (ในขณะนั้น การลงคะแนน
 ทำโดยเปิดเผย)

๔. ให้ปรับปรุงเขตเลือกตั้งใหม่ แคะเขตคดของแบ่งโดยถือจำนวนพลเมืองเท่ากัน และมีผู้แทนได้เขตคดละหนึ่งคนเท่านั้น

๕. เด็ดเรื่องการมีทรัพย์สิน

๖. ต่มาชิกสภาสามัญต้องได้รับเงินเดือน

ข้อเสนอนี้ได้แพร่ไปยังพวกกรรมกร คนโรงงาน และสมาคมกรรมกรต่าง ๆ ในที่สุดผู้แทนกรรมกรได้ทำบันทึกยื่นต่อรัฐสภาแต่พวก Conservative ในสภาปฏิเสธไม่เห็นด้วย และตอบว่า การทำเช่นนั้นเป็นการขู่กริ้วไซกรัฐสภา การปฏิเสธของรัฐสภาก่อให้เกิดการจลาจลทั่วไป ในบางเมืองถึงกับต้องเขาทหารออกปราบ ในปีค.ศ. ๑๘๔๖ ได้พากันยื่นคำร้องอีก และทิ้งใบปลิวให้ก่อการปฏิวัติแต่ก็ไม่ได้ผล

ในปี ค.ศ. ๑๘๔๔ รัฐสภาสามัญจึงได้ผ่านพระราชบัญญัติของกษัตริย์ให้คืนบดและการทูลจวกวิคในการเลือกตั้ง ๕๖ มับหนึ่ง โดยมีบัญญัติโทษปรับและจำคุก แต่ก็ไม่ทำให้การทูลจวกวิคลดน้อยลง เพราะพวกนักการเมืองยังมาขัดแย้งอยู่อีก เพราะฝ่ายผู้มั่งคั่งหรือออกเสียงยังคงเต็มใจจะรับเงินอยู่เสมอ ในที่สุดผู้สมัครที่ราษฎรนิยมมากที่สุดก็มักจะเป็นผู้ที่สัญญาจะให้คืนบดสูงที่สุด อนึ่ง การไปจุดทะเบียนชื่อผู้มั่งคั่งหรือออกเสียงนั้น ถ้ามากมาก ราษฎรคนใดที่ถือว่าตนมีสิทธิ์จะไปแสดงตัวต่อเจ้าพนักงาน ๆ ก็ต้องตามตะเขียด บางทีเสียเวลาทั้งวันไม่สำเร็จ พวกราษฎรเกิดเบื่อกัน นายพรรคการเมืองจึงส่งคนมาทาบถามว่า จะจัดการให้มั่งคั่งแต่ต้องไปออกเสียงให้ด้วยแล้ว พรรคการเมืองนั้นก็รับเงินไปถวายเจ้าพนักงานเรื่องทุก ๆ อย่างก็เรียบร้อยภายใน ๕ นาที

วิธีคัดกลางมืออีกวิธีหนึ่ง คือ พวกนายทุนไปที่ประกาศชื่อ ผู้มั่งคั่งหรือจกผู้ว่าคนใดบ้างที่จะไม่ใช้พวกของตน ครั้นแดงคัดค้านว่า ไม่มีสิทธิ์ พวกที่ถูกค้านโดยมากเป็นคนจน พอสาธตออกหมายเรียกให้มาชแจงมักจะมาไม่ได้คางาน

กฎหมายรัฐธรรมนูญและเลือกตั้งพิสดาร

หรือมาใดก็ของจางทนายตามมาด้วย ผลก็คือ ส่วนมากมักไม่มาศาล ๆ ก็เลยขัด
ข้อออกจากบัญชี

ถึงปี ค.ศ. ๑๘๖๗ สภาจึงผ่านกฎหมาย ปฏิรูปครั้งที่ ๒ โดยเพิ่มผู้มีสิทธิ
ออกเสียงมากขึ้น แต่ได้ประโยชน์ส่วนมากก็พวกกรรมกรโรงงาน แม้กระนั้น
ก็คิดเทียบแล้ว ยิ่งน้อยมาก พลเมืองในอังกฤษและเวสต์อินเดียมี ๓๒ ล้าน
ผู้มีสิทธิตามกฎหมายใหม่ มีทั้งหมดเพียง ๒ ล้านห้าแสน เพราะปรากฏว่า
พวกกรรมกรโรงงานในเมืองอุตสาหกรรมกลับได้สิทธิ ส่วนกรรมกรกสิกรรม
ไม่ได้สิทธิ

ในปี ค.ศ. ๑๘๗๒ รัฐสภาได้ประกาศใช้กฎหมาย Ballot Act เลิกการ
ออกเสียงโดยเปิดเผยโดยบังคับให้ การออกเสียงเป็นลับก่อนประกาศใช้กฎหมาย
ระบบนี้ในขณะเลือกตั้งผู้ออกเสียงมาแล้วคงคนแล้ว จึงด้วยว่าอาจจะออกเสียง
ให้ใคร ตาม พ.ร.บ. ใหม่ผู้มีสิทธิออกเสียงจะได้รวบรวมตรงคะแนนบัตรมีราย
นามผู้สมัครรับเลือกตั้ง แล้วผู้ออกเสียงเข้าไปในคอกหาคะแนน (Polling Booth)
ซึ่งเป็นที่มิดชิดแล้ว กาเครื่องหมายเขตลงบนนามผู้ทักตนต้องการเลือก แล้วนำมา
หยอดลงในหีบบัตรเลือกตั้งซึ่งใส่กุญแจคอกหน้าเจ้าพนักงานหีบนั้นจะเปิดไม่ได้
จนกว่าสิ้นเวลาเลือกตั้ง การนับคะแนนต้องทำคอกหน้าเจ้าหน้าที่มาชอยกเว้น คือ
พ.ร.บ. ใหม่ไม่กระทบกระเทือนถึงการเลือกตั้งผู้แทนมหาวิทยาลัยซึ่งยังคงทำโดย
ออกเสียงโดยเปิดเผย เช่นเดิมเมื่อผ่านกฎหมายนี้แล้ว รัฐสภาเข้าใจกันว่า วิธี
ออกเสียงลับนี้ คงจะทำให้การให้สินบนการชู้เข้าผูกมัดไป แต่ในคราวเลือกตั้งต่อ
มากคงยังปรากฏการรับสินบนอีกมากมาย

ถึงปี ค.ศ. ๑๘๗๓ จึงมีพระราชบัญญัติ Corrupt Practice Act ปราบ
การทุจริตอีกโดยแก้ไขกฎหมาย ปี ค.ศ. ๑๘๕๕ ตั้งกล่าวมาแล้วในเบื้องต้นและ
เพิ่มโทษแรงขึ้น นอกจากนี้ยังกำหนดจำนวนเงินที่ผู้สมัครจะใช้จ่ายในการเลือกตั้ง

คงเช่นในเขต County ถ้าผู้มีสิทธิออกเสียงไม่ถึง ๒๐๐๐ ให้จ่ายเงินได้ไม่เกิน ๖๕๐ ปอนด์ ถ้าเกิน ๒๐๐๐ คงให้จ่ายได้สำหรับทุก ๆ พันคนไม่เกิน ๖๐ ปอนด์ สำหรับใน borough ถ้าจำนวนผู้ออกเสียงไม่ถึง ๒๐๐๐ ให้จ่ายเงินไม่เกิน ๓๕๐ ปอนด์ ทุก ๆ พันคนไม่เกิน ๓๐ ปอนด์ ผู้สมัครต้องยื่นบัญชีรายละเอียด และแนบได้คะแนนรับเลือกแล้วก็ยังคงไม่ยื่นบัญชีโดยปฏิญาณว่าถูกต้อง ไม่ให้ถือว่าได้รับเลือก พ.ร.บ. นี้ได้ผลมาก เพราะทำให้มีผู้หาพรรคจัดติดคุก และปรากฏว่าการทุจริตน้อยลงมาก

รัฐธรรมนูญ ค.ศ. ๑๘๘๔ รัฐสภาประกาศใช้กฎหมายชื่อ

Representation of the People Act โดยขยายให้กรรมกรที่ทำงานสาธารณะ ได้สิทธิ พ.ร.บ. นี้ทำให้ผู้มีสิทธิออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกประมาณ ๒ ล้าน

ในปี ค.ศ. ๑๘๘๕ ออกกฎหมายฉบับใหม่ปรับปรุงหนึ่งในสภาสามัญ ซึ่งถือได้ว่าเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ของอังกฤษซึ่งมีการยอมรับนับถือโดยเต็มที่ว่า ตามระบบประชาธิปไตยนั้นต้องให้ราษฎรไม่ว่าจะอยู่ในท้องที่ซึ่งมีแต่โรงงานหรือร้านค้า ถ้ามีคุณสมบัติอย่างเดียวกันต้องได้สิทธิเหมือนกัน หลักการของ พ.ร.บ. นี้คือ ถัดจากพดเมือง ผลของการปรับปรุงปรากฏว่า เมือง (borough) ๗๒ เมืองซึ่งมีพดเมืองเล็กน้อย หมดสิทธิที่จะมีผู้แทนในนามของเมืองคน โดยยกกันไปรวมกับเมืองอื่น ๆ ให้มีพดเมืองเท่าๆ กันจึงจะมีผู้แทนได้อีก ๓๖ เมือง ซึ่งเคยมีผู้แทนเมืองละ ๒ นาย หรือ ๑ นายตามเกณฑ์พดเมืองจริงอยู่มีผู้คิดว่า แม้จะได้ปรับปรุงโดยออกกฎหมาย ๓ ฉบับติดๆ กันดังกล่าวแล้วก็ตามแต่การทุจริตก็ยังไม่หมดไป การลดชื่อผู้ออกเสียงลงในบัญชียังมีวิธีการยุ่งยากตามเคย แต่มีสิ่งหนึ่งซึ่งเลิกได้ คือ อิทธิพลของพวกคนชนสูงได้วางสิ้นไป

ตามทบทวรรษายมานจะเห็นได้ว่า การเป็นมาของการเลือกตั้งในอังกฤษเป็นไปในทางวิวัฒนาการ (Evolution) ไม่ใช่ปฏิวัติ (revolution) เป็นการเดินนโยบายผ่อนปรนปรานีประนอมสั้มีครัดมาน ไม่ได้หักค้ำพรั้ด้วยเข้า นักปราชญ์กฎหมายรัฐธรรมนูญทั่วโลกยอมรับว่า นักการเมืองอังกฤษระหว่าง ๖๐๐ ปี ที่ล่วง มา แล้วได้เดิน นโยบาย การ เมือง ภายในประเทศ ของ ตน อย่าง รัฐบุรุษผู้ปรีชาญาณ (wise statesmanship)

อย่างไรก็ดี การปฏิรูปกฎหมายเหล่านี้จะถือว่า เสร็จเด็ดขาดไม่ได้ เพราะสภาพของบ้านเมืองย่อมเปลี่ยนแปลงอยู่เด้เสมอ มนุษย์ฉลาดชนก้าจ้ช้ปรับปรุ้แก้ไขอยู่เรื่อย ๆ กฎหมายเลือกตั้งอังกฤษก็เช่นเดียวกัน พอแก้ครวงสุดท้ายคือใน ปี ค.ศ. ๑๘๘๕ แล้ว ค้อมาอีกไม่กี่บทก็เห็นว่าไม่ย้ค้ศักรรมแระบกพร่องอยู่อีก เพราะอย่าว่าแต่ครั้งเด้ย แม้ชายที่บรรดุนค้การจะเด้ย ก็ย้งไม่ม้สิทธิออกมากหลาย เนื่องจากวิธีการเลือกตั้งย้งย้งยากอยู่มาจนในส้ายค้ายของนักประชาธิปไตยเด้ยมีปัจจุบันนี้ พวกนักว้าช้กับहतกัประชาธิปไตย

ขบบกพร่องต่าง ๆ

ขบบกพร่องที่สำคัญคือ ตามกฎหมายที่ใช้ในขณะนี้ คือการทำบัญชีผู้มีสิทธิออกเสียงวิธีทำบัญชีเป็นหน้าที่เจ้าพนักงานฝ่ายปกครองซึ่งถือว่าการเลือกตั้งเป็นงานฝัก ไม่ใช่หน้าที่โดยตรง ผู้ใดไม่ม้ชื่อของคณค้องยื่นค้าร้อง แทนที่จะวางระเบียบการยื่นค้าร้องให้สะดวกที่สุด กฎหมายกดับบัญญัติโดยยึดเจตนารมย์สมัยโบราณว่า ค้องให้ได้ยากที่สุดก้ถ้าวคือ ค้องกรอกตามแบบพิมพ์ของทางราชการ ยื่นค้อเจ้าพนักงานภายในกำหนดเวลา ค้องขแรงเหตุผลมากหลายว่าคณควรม้สิทธิเพราะเหตุใด ถ้าเด้มีแต่เด้งเหตุผลบางประการ ก็จะถูกยกค้าร้องผู้ถูกค้ดสิทธิโดยมาก จึงม้ที่จะค้ถาม ถามค้อเองว่าม้ประ โยชนอันใดบ้างที่จะ

ยื่นคำร้อง เพราะคนจน ๆ โดยมากต้องกังวลกับอาชีพของตน และต้องไปจ้าง
ทนายให้ช่วยทำคำร้อง

นอกจากนี้ กฎหมายยัง มีลักษณะแปลกอีกด้วย ต้องผู้ เชี่ยวชาญทาง
กฎหมายจึงจะเข้าใจ เพราะวางเงื่อนไขไม่เหมือนกัน คือ ผู้ มีคุณสมบัติอย่าง-
เดียวกัน แต่ถ้ามีภูมิดำเนาในจังหวัด (County) ได้สิทธิ แต่ถ้าไปมีภูมิดำเนา
ในเมือง (Borough) กลายเป็นไม่มีสิทธิ

ความอยุติธรรมข้อที่สาม คือ ก่อนจะมีสิทธิต้องมีภูมิดำเนาตามระยะ
เวลาที่กำหนดคือ ต้องอยู่ในเขตเลือกตั้ง ๑๒ เดือนก่อนวันเริ่มจดทะเบียนผู้มี-
สิทธิออกหน้ ๑๕ กรกฎาคมของปีหนึ่ง ๆ ทั้งนี้หมายความว่าต้องอยู่ในเขตคน
ถึงครบถ้วน เพราะการเลือกตั้งทั่วไปในสมัยนั้นมักจะทำกันทีเดียว การที่กำหนด
กฎเกณฑ์เช่นนี้เพื่อคัดสิทธิ ให้ผู้มีสิทธิที่น้อยที่สุดและให้ผู้มีสิทธิเสียภาษ้อย่าง-
น้อยในเขตคน ถึงครบถ้วน เงื่อนไขข้อนี้ประชาชนที่โดยองกฤษหัดังได้
ประนามมากกว่า ไม่เป็นประชาธิปไตย เพราะพวกกรรมกรหรือคนชั้น คนงาน
(Working class) ซึ่งโดยมากมักจะอยู่ไม่เป็นทีแต่หางานได้ที ใดก็อพยพ
ไป ผลก็คือ ไม่มีสิทธิกันเสียมาก

ข้อสี่หรือข้อที่สี่คือ ก่อนที่จะประกาศว่า มีสิทธิ ผู้ นิตของแต่ดง
หลักฐานว่าได้เสียภาษีอากรหรือจังกอบแล้ว ข้อนี้มีผลคัดค้านมากที่สุดคือทำให้
สิทธิออกเสียงหลายเสียง (Plural voting) เพราะหลักในการออกเสียงนี้ มี
อยู่ว่า คนหนึ่งควรมีเสียงหนึ่ง แต่กฎหมายในเวลานั้นอนุญาตให้ มีสิทธิได้หลาย-
เสียง เช่น นาย ก. มีบ้านอยู่ในเขตเลือกตั้ง ก. มีบ้านพักร้อนในเขต ค. และมี
ที่ทำการค้าในเขต ค. นาย ก. มีสิทธิออกเสียงได้ทั้งสามแห่งคือ สามเสียง ได้
มีผู้สำรวจสถิติสมัยนั้น ปรากฏว่าบุคคลประเภทนี้ถึงครึ่งล้านคน และทุกคน
เป็นพวกมั่งคั่ง แต่ความมั่งคั่งหรือในทันคงจะไม่เป็นผลรุนแรงนัก ถ้าการเลือก

ตั้งทำกนให้เสร็จในวันเดียวอย่างทุกวณ แต่ในสมัยนั้นอนุญาตให้ไปออกเสียง
ได้ภายใน ๑๔ วัน

ประการสุดท้ายซึ่งน่าขนลุกที่สุดคือ ผู้สมัครรับเลือกตั้งทุกคนในเขต
เลือกตั้งนั้น ๆ ต้องช่วยกันออกค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งในตัวเองรวมอีก นอกจากค่า
ใช้จ่ายการเลือกตั้งในตัวเองของตน เช่นต้องช่วยค่าใช้จ่ายซึ่งทางราชการจะต้อง
จ่ายในการเตรียมการเลือกตั้ง การสร้างคานับคะแนน การทำหีบบัตรเลือกตั้ง
การทำบัตรคะแนน ค่ากระดาษ ค่าจ้างเจ้าหน้าที่ในการเลือกตั้งโดยนำเงินตั้งมา
วางล่วงหน้าก่อน ถ้าเป็นจังหวัดใหญ่ต้องวางถึง ๑๐๐๐ ปอนด์ เมื่อเป็นเช่นนั้นเจ้า
หน้าที่จ่ายเงินอย่างไม่เสียตาย เพราะขาดเท่าใดผู้สมัครต้องช่วยออกเพิ่มอีก

พระราชบัญญัติปฏิรูป ค.ศ. ๑๘๑๘

เมื่อนักการเมืองฝ่าย Liberal และ Labour เห็นความอยุติธรรมดัง
กล่าวมาแล้ว ได้พยายามเสนอให้แกกฎหมายเลือกตั้งใหม่ แต่ไม่สำเร็จ เพราะ
เกือบตลอดเวลาดังแต่ปี ค.ศ. ๑๘๘๐ เป็นต้นมา พวก Conservative เป็น
รัฐบาล ไม่ยอมเพราะพวก Conservative เห็นว่าหนักเดิมดีแล้ว การแก้ไขกับ
ปล่อยให้พวกไม่มีการศึกษาเข้ามายุ่งในการบ้านเมืองมากขึ้น บ้านเมืองจะระด้า
ระด้าย เพราะพวกไร้การศึกษาจะยากจนไม่มีอะไรต้องเสีย ตรงกันข้าม พรรค
Conservative กลับเห็นว่านโยบายของอังกฤษในระหว่างนี้ควรจคงอยู่ใน
เรื่องขยายอาณาณคม

ในที่สุดเมื่อต้นทศวรรษโลกครั้งที่ ๑ ดังมตงคือ ค.ศ. ๑๘๑๘ ฌมัย
Loyd George ซึ่งเป็นพวก Liberal เป็นนายกรัฐมนตรีสามารถผ่าน พ.ร.บ.
ปฏิรูปการเลือกตั้งใหม่ พ.ร.บ. ฉบับนี้มีควมสำคัญมาก เพราะได้เลิกดัง
ความอยุติธรรมได้เกือบหมด และมีสาระสำคัญดังนี้

๑. ชาวบริติชทุกคนที่มีอายุ ๒๑ ปีบริบูรณ์ซึ่งมีภูมิลำเนาในเขตเลือกตั้ง ๖ เดือน และไม่เป็นผู้นิติกรรมล้มละลาย มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง แต่ให้ความสะดวกในเรื่องการจดทะเบียนรายชื่อไม่ให้ลำบากอย่างแต่ก่อน อย่างไรก็ตาม ๒. ต้องเป็นผู้ใดเสียภาษีจังกอบหรืออากรขายสุก

๒. ให้สิทธิแก่สตรีซึ่งอายุเกิน ๓๐ ปีขึ้นไป

๓. ยังกฎหมายในเรื่องมติ Plural voting คือให้ไปออกเสียงได้เกินกว่าหนึ่งแห่ง แต่ในทางปฏิบัติทำไม่ได้ เพราะกำหนดเวลาเลือกตั้ง ต้องทำให้เสร็จในวันเดียว

๔. ผู้สมัคร ไม่ต้องช่วยค่าใช้จ่าย ในการเลือกตั้ง สำหรับตัวรวม โดยรัฐบาลเป็นผู้ชดเชย

๕. กำหนดจำนวนพลเมืองในเขตเลือกตั้งให้เท่าๆ กันคือผู้แทนหนึ่งนาย โดยถือหลักสำหรับในบริเตนใหญ่ ๗๐,๐๐๐ คน ต่อผู้แทน ๓ นาย สำหรับไอร์แลนด์ ๕๓,๐๐๐ คนต่อ ๓ นาย

๖. ผู้ทูลว่าคนมีสิทธิ แต่ยังไม่ได้มาขอ ให้ไปแสดงตนได้บะ ๒ ครั้ง ต่อเจ้าพนักงาน

เนื่องจากกฎหมายระบบนี้ ได้มีผู้มสิทธิออกเสียงเพิ่มขึ้นอีก ๓๓ ล้านรวมเป็น ๒๓ ล้าน เพราะสตรีได้มีสิทธิแล้ว แม้จะยังกำหนดอายุไว้สูงกว่าชายคือ ๓๐ ปีก็ตาม

พระราชบัญญัติปี ค.ศ. ๑๙๒๘

ในปี ค.ศ. ๑๙๒๘ ได้แก้ไขอีกโดยปรับปรุงเขตเลือกตั้งใหม่อีก เพราะปรากฏว่าบางเขตราษฎรเพิ่มขึ้น แต่ตามกฎหมายเก่าซึ่งกำหนดจำนวนพลเมืองในเขตคนๆ ใดตายตัวเฉยๆ เปลี่ยนเขตคนๆ ที่พลเมืองน้อยกว่า และเด็ก

กฎหมายรัฐธรรมนูญและเลือกตั้ง

เงื่อนไขที่ผู้สมัครหรือผู้สมัครต้องเป็นผู้ที่อายุโดยเสียภาษีอากร และให้สมัคร
มติที่เท่ากันทุกประการ ผลของการแก้ไขกฎหมายฉบับนี้ ผู้สมัครเลือกตั้ง
ทั้งหมดมีถึง ๒๘,๘๕๐,๐๐๐ คน

พระราชบัญญัติปี ค.ศ. ๑๙๔๓ และ ค.ศ. ๑๙๔๕

ในปี ค.ศ. ๑๙๔๓ และ ๑๙๔๕ เนื่องจากสงครามได้มีการปรับปรุงแก้ไข
กฎหมายการเลือกตั้งออก พ.ร.บ. ที่ใช้ในบริเตนใหญ่ใช้ยู่ทุกวันนี้ นับว่าทันสมัย
ที่สุด แต่หลักใหญ่เกี่ยวกับสิทธิก็อย่างเดิม คือ ชาวบริติชทุกคนที่ไม่ปรากฏ
ว่าไร้ความสามารถ และอายุ ๒๑ ปีบริบูรณ์ และไม่ใช่นาง นักพรตฝ่าย
คหิกนิกาย หรือศตถาการ หรือชาวราชการประจำ มติที่สมัครรับเลือกตั้ง
แต่ชาวบริติชทุกคนที่อายุ ๒๑ ปี ที่ไร้ความสามารถจะมีอายุขัยอย่างใดก็ตาม เป็น
ผู้สมัครออกเสียง ผลก็คือ เมื่อปี ค.ศ. ๑๙๔๕ จำนวนผู้สมัครออกเสียงจึงมีถึง
๓๓,๒๗๘,๐๔๓ คน

การดำเนินการเลือกตั้งในอังกฤษ

ระหว่างข้าพเจ้ารับราชการอยู่ในประเทศอังกฤษ ได้มีโอกาสพบกับ
เดชาธิการคณะพรรคการเมืองฝ่าย Labour ซึ่งเป็นพรรคที่รัฐบาลอยู่ในปัจจุบัน
และเดชาธิการคณะพรรค Conservative ทั้ง ๒ ท่านได้กรุณาให้เอกสารต่าง ๆ
เกี่ยวกับการพรรคของคน และอธิบายถึงการดำเนินการเลือกตั้งของพรรคให้
ข้าพเจ้าฟัง ซึ่งวิธีการของพรรคทั้ง ๒ ก็คล้าย ๆ กัน จึงขอนำมาบรรยายโดยย่อ
ไว้ในตอนด้วย

การเลือกตั้งทั่วไป (General Election) ในบริเตนใหญ่ปัจจุบันนี้เป็น
การแข่งขันระหว่าง ๒ พรรคใหญ่เท่านั้น คือ ฝ่าย Labour และ Conservative
ส่วนพรรค Liberal เวลานี้หายไป เพราะมีสมาชิกในสภาสามัญไม่กี่คน

พรรค Labour เป็นพวก โซเชี่ยลลิสต์หรือสังคมนิยม ส่วนพรรค Conservative นิยมตติธิปัจเจกชน (Individualist) และถือตติธิ Laisser faire คือทุกคนมีอิสระที่จะทำการค้าได้ทุกอย่าง คราวใดที่ไม่เป็นการทำตายตติธิของผู้อื่น เนื่องจากคนบริติชมีการศึกษามากและระบอบประชาธิปไตยเข้ามา นาน ฉะนั้น การเลือกตติงผู้มั่งคั่งหรือออกตติง โดยมากจึงเลือกพรรคซึ่งมีตติคตติธิเสรีธุรกิจ ตามที่ตนชอบยิ่งกว่าเลือกบุคคล แม้กระนั้นกตติ การเลือกตติงของเขากยังพยายามตติคตติให้ราษฎรรู้จักตติงผู้มั่งคั่งเช่นเดียวกัน เพราะถ้อยตติจตติตติตติตติตติตติ เห็นหน้าค่าตาแล้ว คงชอบยิ่งกว่าไม่เคยเห็นตติ

การณรงค์ (Campaign)

ผู้มีสิทธิออกเสียง

ในการหาคะแนน ทุกพรรคมักจะทำตติงตติงหาตติงเรียกว่า "Agent" ในเขตตติเลือกตติง หน้าที่ของ Agent จะได้กล่าวตติไป

วัตถุประสงค์ในการตติง Agent ก็เพื่อพยายามให้ตติมั่งคั่งหรือออกตติงให้แก่พรรคมากที่สุด Agent มักเป็นบุคคลสำคัญของพรรคในเขตตตินั้น พรรคมีตติสาขาตติงทุกเขตตติเลือกตติง มีกรรมการตติงตติงทุกเมือง ทุกอำเภอ ทุกตำบล พวกคนตติงตติงมากทำงานให้เปตติตติ มبالغตติงตติงตติง

ผู้มั่งคั่งหรือออกตติงนั้น แบ่งออกได้เป็น ๕ พวก

๑. พวกที่ตติงตติงตติงตติงนโยบายตติงกับพรรค พวกนี้พรรคตติงตติงใจมั่งคั่งคตติงตติงตติงใจให้คตติงตติงตติงตติง

๒. พวกที่เห็นออกตติงใจ (Sympathisers) พวกนี้ถ้อยพรรคคตติงตติงตติงตติงใจก็มักออกตติงใจให้ หนักเขากจะถ้อยตติงเป็นพวกที่ ๑

๓. พวกตติงตติงพวก Agent และพรรคจะตติงตติงใจให้มากที่สุด

๔. พวกปรับภักษ์ พวกนพวกรวมกันจะต่อสู้กันอย่างแข็งแรง
๕. พวกปรับภักษ์ซึ่งขงเกยจไม่ค้อยไปตงคะเนน พวกนพวกรจะตอง
พยายามไม่ให้โกรธ เพราะถ้าโกรธอาจไปตงคะเนน

การคำนวณคะเนน

จะตองคำนวณว่า ผู้สมัครจะได้คะเนนอย่างน้อยเท่าใดจึงจะชนะ เมื่อ
เสนน จะตองตั้งผู้ไปเกยจคะเนน (Canvasser) ว่าตองหาคะเนนให้ได้สูงกวาที่
ตงกะเพื่อปดอคภยไว้ก่อน Agent จะตองไม่บอกจำนวนจริงที่ตนตองการให้
ผู้ใดทราบจำนวน Agent ตองรักษาได้เป็นความลับเพราะตนเอง

หน้าที่ของ Agent

หน้าที่ของ Agent มีมากตองรวบรวมตอง ถ้าการเลือกตั้งในเขตคของ
ตนเกิดผิดกฎหมายชน ตองทำงานหนัก ตองใจเย็น ตองฉันทัดในการติดคอกับ
ราษฎร

หน้าที่ชนคของ Agent ในชนเตรียมการมคดังนี้

๑. เรียบปรสมกรรมการของพรรคในเขตคเลือกตั้ง
๒. จัดการเรื่อง โทรศัพท์
๓. ตงเจ้าหน้าทของพรรคสำหรับกาเลือกตั้ง
๔. จัดการติดคอกับราษฎร
๕. ตรวจสอบทรพจน์ของผู้สมัคร
๖. ดูแลในเรื่องการยื่นใบสมัคร
๗. ติดคอกับส่วนักเจรจาการพรรคในกรุงตงนคองเกยจกับเอกอัครตง

การโฆษณาต่าง ๆ

การตั้งงบประมาณการใช้จ่าย

Agent จะต้องทำงบประมาณการใช้จ่ายในเขตเลือกตั้งของตน การเตรียมการเลือกตั้งครั้งหนึ่งจนถึงเลือกตั้งครั้งถัดมาใช้เวลา ๑ ปีครึ่ง เนื่องจาก Agent ต้องสำรวจของคนที่มาหาในที่ประชุม จึงมักจะได้อำนาจงบประมาณ ๕๐ ปอนด์ นอกจากนี้ค่าเดิมพัน ค่าจ้างคนเดินหนังสือ ค่าพิมพ์ค่ากระดาษ ค่าไปรษณียากร ค่าโทรเลข ค่าเช่าที่ประชุม และมูลค่าเลือกตั้งทั้งหมดประมาณ ๕๐๐ ปอนด์กว่า รายการใช้จ่ายทุกอย่างต้องมีใบรับเพราะต้องแสดงต่อเจ้าหน้าที่ เพราะมีกฎหมายบัญญัติว่าจะต้องใช้จ่ายไม่เกินจำนวนหนึ่ง แล้วแต่พหุผู้มีสิทธิเลือกตั้งคน โดยวางหลักสำหรับเขตเลือกตั้งที่เป็นจังหวัดไม่เกิน ๖ พันซ์ ต่อผู้มีสิทธิหนึ่งคน เขตเลือกตั้งที่เป็นเมือง ไม่เกิน ๕ พันซ์ต่อผู้มีสิทธิหนึ่งคน ทั้งนี้ไม่รวมถึงการใช้จ่ายส่วนตัวของผู้สมัคร ในการเดินทางและค่าจ้าง แต่สำหรับจำนวนหนึ่งต้องไม่เกิน ๑๕ ปอนด์ สำหรับจังหวัดละ ๕๐ ปอนด์ สำหรับเมืองเพื่อเป็นหลักฐาน Agent จะต้องเปิดบัญชีเกี่ยวกับการเลือกตั้งในธนาคารและมีบัญชีครบถ้วน

การตั้ง Agent

โดยปกติพรรคมักจะแนะนำ Agent ต่อผู้สมัคร ถ้าผู้สมัครจะถืออำนาจสามารถจะขอตั้งตัวเองก็ได้ แต่ในทางปฏิบัติไม่ค่อยทำกันเพราะภาระมากนัก ต้องแจ้งการตั้ง Agent ไปยังเจ้าหน้าที่เลือกตั้งในเขตให้รับทราบ

บัญชีผู้มีสิทธิ

เจ้าหน้าที่จะต้องทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิชน และชายให้แก่ผู้มีสิทธิทุกคน ถ้าเขาต้องการขอ แต่ผู้สมัครจะได้รับแจกโดยไม่คิดราคา

แผนที่

โดยปกติในเขตเลือกตั้ง เจ้าหน้าตมกมแผนทของเขตเลือกตั้งโดย
ละเอียดให้แก่ประชาชนหรือผู้สนใจโดยราคาถูกๆ

ผู้ช่วย Agent

Agent จะจ้างใครเป็นผู้ช่วยก็ได้ เว้นแต่ผู้ที่เคยถูกคัดค้านว่าทุจริตใน
การเลือกตั้ง ผู้ที่มาช่วยเหลือในการเลือกตั้งพรรคจะต้องจัดการเอาประกันภัย
ให้ เพราะอาจประดังภัย เช่น บ่อย เจ็บ เนื่องจากกาเลือกตั้งได้ เช่นถูกทำ
ร้ายหรือเจ็บป่วย ขาดงาน ฯลฯ

การสมัคร

ต้องมีผู้รับรอง ๒ นายและต้องเสียค่าประกัน ๑๕๐ ปอนด์

ผู้สมัครรับเลือกตั้ง

โดยปกติผู้สมัคร มักเป็นผู้ที่พรรคตงมคใหญ่เป็นผู้สมัคร บางคราว
ผู้สมัครหลายคนด้วยกัน พรรคต้องประชุมเลือก ผู้ที่ไม่ได้รับเลือกจากพรรคจะไป
สมัครก็ได้ แต่ต้องไม่ใช่ในนามของพรรค ในทางปฏิบัติผู้สมัครอิสระ มักไม่
ค่อยได้รับเลือก เพราะราษฎรเห็นว่าเลือกไปก็ทำอะไรไม่ได้

ผู้สมัครต้องมีคุณสมบัติอย่างเดียวกับผู้สมัคร

ผู้สมัคร ต้องขณรยหนด ทง เทียว ไปในเขต โดยไปกับ ภริยาเยี่ยม บ้าน
ต่างๆ และพร้อมที่จะตอบปัญหาต่างๆ โดยปกติ ราษฎรไม่ผู้ชกตาม เพราะ
ทราบนโยบายของพรรคแล้ว และ Agent มักจะทำบัญชีผู้สมัครเลือกตั้งตาม
อิทธิพลกว้างขวางในสังคมให้ผู้สมัครไปพบกับ

การชักถามผู้สมัคร

ผู้สมัครต้องเตรียมพร้อมเต็มที่ที่จะถูกชักถาม ในกรณีที่ขอยกโดยมีมารยาทเรียบร้อย ถ้าปัญหาที่ถามจะปฏิเสธหรือตอบเห็นด้วย จะเป็นการผูกพัน ผู้สมัครมักจะหาคำตอบที่ไม่กระตือรือร้นในขณะไม่ผูกพัน ถ้าเป็นปัญหาสำคัญเกี่ยวกับนโยบาย มักจะรอหาข้อพรรคก่อน

การโฆษณา

การโฆษณามักจะทำคำสั้นๆ ไม่ยืดยาว เพราะถ้ายืดยาว ราษฎรไม่อ่าน โดยปกติมักจะทำเป็นคู่ภาษิตหรือคำขวัญ (Slogan) ห้ามใช้คำมั่นสัญญา เพราะภายหลังจะถูกหาว่าผิดตรงฉบับรับ ในปัจจุบันนี้มักจะนิยมภาพมาก ใบปลิวโฆษณาเหล่านี้มักจะส่งไปยังผู้ออกเสียงที่คนเข้าใจว่าสนับสนุนตนหรืออัตรางๆ

การแจกเอกสารต่าง ๆ

การพิมพ์เอกสารแจกข้อความต้องชัดเจนว่า มีนโยบายอันใดแน่ ไม่ต้องออกตัวว่า เคยเดินนโยบายผิดพลาดอะไร ต้องคุยพอสมควรว่าทำอะไรสำเร็จมาบ้าง จะทำอะไรต่อไปข้างหน้า

การประชุมสาธารณะ

ก่อนการเลือกตั้ง มักมีการประชุมสาธารณะตามสถานที่ต่าง ๆ โดยขอเข้าผู้มาพูดคือผู้สนับสนุนและผู้สมัคร ต้องมีประธานของที่ประชุม ต้องกำหนดเวลาไม่ให้พูดเกินกำหนด เพราะพูดนานคนไม่ชอบ ไม่ควรให้ผู้พูดหลายคน

การเรียกรับ

กฎหมายอังกฤษอนุญาตให้เรียกรับได้ แต่ต้องทำเป็นหลักฐานคงทน จดทะเบียนและให้เจ้าหน้าที่ควบคุม เรียกว่า Election Fund

กฎหมายรัฐธรรมนูญและเลือกตั้งพิเศษ

การเคาะคะแนน (Canvassing)

บัตรเคาะคะแนน

ทุกพรรคมักจะทำบัตรสำหรับเคาะคะแนน โดยมากทุกพรรคมีคล้าย ๆ กัน สำหรับให้ผู้ออกเคาะคะแนนบันทึก

ลักษณะของบัตรมีท่านองดังนี้

เขตเลือกตั้ง	ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง รายชื่อ ที่.....		
ชื่อ			
ตำบล			
อาชีพ			
พรรค			
สหพันธ์กรรมกร			
สหกรณ์			
	จะออกเสียงให้ ไม่ให้ ดั่งดั่ง		
นาย			
นาย			
หมายเหตุของผู้เคาะคะแนน			

ผู้อำนวยการเลือกตั้งในอังกฤษได้อธิบายให้ชาวเจ้าฟังกว การที่จะรู้
 ในเขตเลือกตั้งของตน ฝ่ายตนจะชนะหรือไม่ ไม่เป็นการยากแต่สมัครตงหน้า
 เสมอว่าจะแพ้หรือชนะ โดยส่งคนไปเคาะคะแนนแต่ละหยงเสียงทุกบ้าน เพื่อให้ผู้
 สิทธิภูมิใจว่า มีผู้สมัครเขาใจได้กับตัว

ในการนี้ พรรคก็จะถามความสมัครใจของราษฎรในเขตเลือกตั้งของตนที่สมัครอยู่ในพรรค ใครบ้างจะอาสา ถ้าจำนวนไม่พอก็จะจ้างเพิ่มขึ้น แต่ต้องเป็นพวกเดียวกัน แล้วจัดกันเป็นสาย ๆ ให้ไปครบทุกครัวเรือนในเขตเลือกตั้ง โดยปกติแบ่งกันเป็นสายละ ๒ คนแต่ละสายหนึ่งไปเคาะประตูแนะนำ ๑๐๐ ครัวเรือน สายเหล่านี้จะได้รับความตั้งว่าในการขอคะแนนนั้นต้องสุภาพ อย่าโต้เถียงโดยตามเพียงต้น ๆ ว่า จะช่วยออกเสียงให้พรรคหรือไม่วัตถุประสงค์ในการนี้ ไม่ใช่เพื่อไปกลบความนึกคิดของผู้มีสิทธิ แต่จะหาสถิติว่าใครบ้างจะออกเสียงให้หรือไม่ออกเสียงให้ หรือยังงั้น คนใครรับปากจะออกเสียงให้ ให้กำหนดลงในบัตรเสียงคะแนน ผู้ที่บอกตรง ๆ ว่าไม่ออกเสียงให้ ได้เดชะบุญ ผู้ที่งัดบอกว่าจะตรวจตรองก่อนให้ทำเครื่องหมาย ? สำหรับสองคนหลังนี้ ห้ามผู้เคาะประตูแนะนำโต้แย้ง ให้ขบใจเขาและแนะนำเขาว่า ถ้ามีประชุมปราศรัยขอเชิญไปฟังได้ ห้ามทับถมผู้สมัครพรรคอื่น

เมื่อได้ไปพบผู้มีสิทธิหมดแล้ว จะได้รับรวมบัตรเสียงคะแนนมาพิจารณาจะรู้โดยทันทีว่า เสียงเป็นอย่างไร เพราะ ๘๐% ของผู้มีสิทธิที่ตอบนั้น ข้อตรงไม่กลับถอย

Agent จะต้องไม่เผยแพร่ผลการรณรงค์ให้ผู้ใดทราบ นอกจากผู้สมัครและผู้ช่วยที่ได้วางใจ

๑. ถ้าได้สมัคร Agent จะต้องพยายามตั้งการสนับสนุนไว้ ไม่ให้ตกลงโดยวิธีต่าง ๆ แต่ต้องไม่ทำจนพรรคอื่นรู้แนว

๒. ถ้าได้ผลทาง Agent จะต้องสำรวจวิธีการของตนใหม่ว่า มีอะไรบกพร่อง ทุกอย่างตลอดทั้งนโยบายที่พรรคแถลงไป

๓. ถ้าได้ผลไม่เป็นที่พอใจ คือแพ้พรรคอื่น ก็ต้องพิจารณาอย่างผลที่ต้อง

ห้ามไม่ให้ทอดยเป็นอนาชาต ถ้าปรากฏว่าที่แพ้เพราะนโยบายสำคัญ ต้องรับ
ปรึกษาคณะกรรมการพรรคใหญ่ทันที

ที่ทำการเลือกตั้ง (Polling Station)

แต่ละพรรคมีมติที่จะตนแทนให้ไปควบคุมการเลือกตั้งได้ทุกแห่ง โดยแจ้ง
ให้เจ้าหน้าที่ทราบล่วงหน้า โดยมีหน้าที่

๑. ตรวจสอบว่ามีผู้ใดปลอมมาลงคะแนน
๒. เพื่อบอกว่า จำนวนคนมาออกเสียงเท่าใด
๓. เพื่อควบคุมการทุจริต

วันเลือกตั้ง (Polling Day)

วันเลือกตั้ง Agent หรือผู้แทนจะต้องไปเยี่ยมสถานที่เลือกตั้งทุกแห่ง
แล้วจึงไปรอฟังรายงานผลของงานที่ทำการของพรรคแต่ละเพื่อให้ความเห็น ถ้ามี
ปัญหาต่างๆ เช่นเดียวกัน สำหรับผู้สมัครจะต้องพยายามไปทุกแห่ง

การนับคะแนน

พรรคอาจตั้งตนแทนให้คอยดูการนับคะแนนได้ ผู้สมัครใดได้คะแนน
มากที่สุดได้รบเลือก ถ้าได้คะแนนเท่ากันแต่เจ้าหน้าที่ผู้เป็นประธานของการเลือก
ตั้งในเขตคนนั้น ไม่ออกเสียงชขาด ต้องเลือกตั้งใหม่ ผู้สมัครใดไม่ได้คะแนนเกิน
กว่า ๑/๘ ของผู้มาออกเสียงทั้งหมดจะต้องถูกริบเงินวางประกัน

ภายหลังการเลือกตั้ง

ไม่ว่าจะได้รับเลือกหรือไม่ พรรคจะต้องจัดการให้ผู้สมัครในพรรคมี
หนังสืออธิบายผู้ช่วยเหลือทุกนาย คำไปรษณียากรและกระดาษ ไม่คิดเป็นค่าใช้จ่าย

กฎหมายรัฐธรรมนูญและเลือกตั้งพรรคการเมือง

จ่ายในการเลือกตั้ง Agent จะต้องทำบัญชีมอบเจ้าหน้าท่ง ในการเลือกตั้ง
ต่งไรจ่ายทั้งหมดเท่าใด โดยแสดงหลักฐานสำหรับรายการที่เกินกว่า ๒ ปอนด์
ขึ้นไป และผู้สมัครต้องทำคาร์บริงด้วย

ตัวอย่างบัตรชักชวน

ก่อนเลือกตั้ง พรรคการเมืองจะส่งบัตร ไปยังผู้สมัครเลือกตั้ง ให้ช่วยลงคะแนน
โดยมีลักษณะดังนี้ ในเมืองไทยเรา เคยมีผู้สมัครพิมพ์บัตรแจกดังนี้

ข้าพเจ้าเป็นผู้สมัครเลือกตั้งผู้แทนราษฎรตำแหน่งหน่วยลงคะแนนตำบล .....

	ชื่อ	บ้านเลขที่
	นาย ก.	หมู่ .....

โปรดไปลงคะแนนที่ .....
 ในวันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .... ซึ่งเป็นเวลาเลือกตั้งระหว่าง
 เวลา ๗.๐๐ น. ถึง ๓๗.๐๐ น. โปรดนำบัตรนี้ติดตัวไปในวันลงคะแนน
 ด้วย เพื่อแสดงแก่เจ้าพนักงาน.

ทั้งนี้ เพื่อเป็นการ เตือนใจ ผู้ออกเสียง และให้เจ้าหน้าที่ คนบัญชีผู้สมัคร
ได้ง่าย และไม่ได้ออกมาให้เด็กใคร แต่มีบางท่านเห็นว่า เป็นการผิดกฎหมาย
เลือกตั้ง ซึ่งข้าพเจ้าเห็นว่าไม่ผิดเลย ในองกฎหมายมีตัวอย่างดังนี้โดยอธิบายชัดเจน
ถึงกักรับของผู้สมัครและขั้นตอนวิธีการขอเสียด้วยซ้ำ

ตัวอย่างบัตรชักชวน

ชื่อ ..... นาย ก. .... (ผู้ออกเสียง)	
ทะเบียนท่านเลขที่ ..... ท่านจะต้องไปออกเสียงที่	
การเลือกตั้งเดือน ..... พ.ศ. .... เขตเลือกตั้ง	
วันเลือกตั้ง ..... ที่	
วิธีออกเสียง ให้ท่านแจ้งต่อเจ้าหน้าที่ว่า ท่านช้ออะไร อยู่ที่ใดเขาจะ มอบบัตรเลือกตั้งให้ท่าน ไม่ต้องทำอะไร นอกจากกานบัตร แล้วหยอดลงในหีบบัตรเลือกตั้งถ้าบัตรเสียขอเขาใหม่	
โปรดออกเสียงให้นาย ก. ซึ่งอยู่ในพรรค	
นาย ก.	
นาย ข.	
นาย ค.	
การลงคะแนนเป็นลับ ผู้แทนของพรรคเรารอท่านอยู่ที่พรรคทำ การเลือกตั้ง โปรดแจ้งให้เขาทราบว่าท่านมีทะเบียนที่เท่าใด ทั้งนี้ เพื่อกัน จะไม่ต้องเสียเวลาให้เราไปกวานท่านอีก.	

บทที่ ๕

การเลือกตั้งในฝรั่งเศส

การปฏิวัติในฝรั่งเศสเกิดภายหลังปฏิวัติในสหรัฐอเมริกาไม่กี่ปี โดยที่ประเทศฝรั่งเศสมีระบอบการปกครองโดยรัฐสภา (Parliamentary Government) คล้ายอังกฤษ แต่มีประธานาธิบดีเป็นประมุข และปฏิวัติการเลือกตั้งของฝรั่งเศสที่น่าสนใจ นักศึกษารัฐธรรมนูญ และกฎหมายเลือกตั้งโดยทั่วไปจึงจำกัดศึกษาค้นคว้า เพราะระบอบการปกครองในโลกนี้ เจ้าตำราต่าง ๆ อธิบายว่าที่จำกัดศึกษาคือ

๑. อังกฤษ เพราะเป็นมารดาของรัฐสภา และได้ผลมากสำหรับอังกฤษ

๒. สหรัฐอเมริกา เพราะมีการปกครองโดยประธานาธิบดี (Presidential Government) แตกต่างจากประเทศอื่น ๆ และเป็นประเทศที่มีความสำเร็จในการปกครองแบบนั้น แม้ประเทศต่างๆ ในอเมริกาได้นำไปใช้ก็ไม่ได้ผลอย่างสหรัฐอเมริกา

๓. รัสเซีย เพราะเป็นการปกครองแปลกกว่าประเทศอื่นหมด มีการเลือกตั้งเหมือนกัน แต่ก็ให้สิทธิเฉพาะบุคคลบางประเภท ซึ่งประเทศต่างๆ ส่วนมากเห็นว่า ไม่เป็นประชาธิปไตย และ

๔. ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ซึ่งมีการปกครองโดยคณะกรรมการ (Federal Council) นอกจากมีการเลือกตั้งและรัฐสภาอย่างประเทศอื่น ๆ แล้ว ยังมีวิธีถามความเห็นราษฎรทั่ว ๆ ไป (Referendum) และให้ราษฎรเสนอร่างกฎหมายได้ (Initiative) ซึ่งไม่มีประเทศอื่นทำและปรากฏว่า การปกครองระบอบนี้ สวิตเซอร์แลนด์ แต่สำหรับประเทศอื่น มีผู้เห็นว่า ปฏิบัติยากและคงไม่สำเร็จ

สมบูรณาญาสิทธิราชในฝรั่งเศส

เราทราบจากการศึกษา ประวัติการปกครองของอังกฤษแล้วว่า การปกครองประชาธิปไตยของอังกฤษเป็นมาโดยวิวัฒนาการ (evolution) โดยค่อย ๆ เปลี่ยนเป็นขั้น ๆ จากพวกอภิชนเข้าสู่อำนาจมาจากกษัตริย์แล้วมาใช้อำนาจตนเอง แต่ในที่สุดราษฎรทั่วไปจึงได้อำนาจนั้น แต่แม้กระนั้นก็ดี ในราวคริสต์ศตวรรษที่ ๑๘ อังกฤษเองก็ยังไม่เป็นประชาธิปไตยแท้จริง เพราะผู้ที่มีอำนาจในรัฐสภาเป็นพวกนายทุนซึ่งมีทรัพย์สิน แต่ก็นับว่าเป็นประชาธิปไตยเข้ามาบ้างแล้ว ส่วนในฝรั่งเศสสมัยเดียวกันกษัตริย์ยังมีอำนาจเด็ดขาดมาหลายร้อยปี มาอดด้านคงปลตายคริสต์ศตวรรษที่ ๑๘

หลุยส์ที่ ๑๔ ผู้ซึ่งถือว่า รั้งบัลลังก์จากสวรรค์มาปกครองบ้านเมือง

หลุยส์ที่ ๑๔ กษัตริย์ฝรั่งเศสระหว่าง ค.ศ. ๑๖๔๓ ถึง ค.ศ. ๑๗๑๕ เป็นกษัตริย์ที่ด่ามารด แต่ทรงประกาศว่า ฐันคือตัวพระองค์เอง และทรงมีเทวดสิทธิ์ (Divine Rights) โดยได้มาจากสวรรค์ของบน ฉะนั้น ผู้ใดวิพากษ์ก็เทียบพระองค์ก็เท่ากับดหมิ่นตบหัวผู้ศักดิ์นา

ด้วยเหตุที่ทรงเข้าพระทัยเช่นนั้น จึงทรงบริหารบ้านเมืองโดยใช้อำนาจเด็ดขาด เก็บภาษีอากรจากราษฎรมาใช้จ่ายตามพระทัย เราคงได้ยินชื่อพระราชวังแวร์ซาย์มาแล้ว ซึ่งเป็นพระราชวังที่หรูหราที่สุดในโลก ราชสำนักของหลุยส์ที่ ๑๔ ในสมัยนั้นเป็นที่หนึ่งในทางจ่ายเงิน แม้ราชสำนักรัสเซียซึ่งมีชอกก็สู้ไม่ได้

สิทธิของราษฎรสมัยหลุยส์ที่ ๑๔

เราทราบแล้วว่า ทางเกาะอังกฤษในสมัยหลุยส์ที่ ๑๔ นี้ ราษฎรได้สิทธิทางการเมือง (Political rights) บ้างแล้ว แต่ในฝรั่งเศสไม่มีสิทธิอะไรเลย ผู้ที่

จะเป็นข้าราชการได้ตอภษศรียทรงแต่งตั้ง อยาว่าถึงสิทธิทางการเมืองเลย
 ฃมสิทธิในทางแพ่ง (Civil Rights) เช่นสิทธิที่จะถือค้ำดนา พด เร็ยณ ๑๓๑ ก
 ฃม่มี ฃผู้ใดม้งอาจิวพากษยภษศรียหรืออฃมาตยของภษศรียจะตองถูกจาคูกทนต์
 โดยไมคองชนค้ำด หดยตมกจะออกพรวราช โองการเป็นหนงดอด้งประทศมตรา
 คร้งเรยกว่า "Lettres de cachet" มอบให้แกชุนนางท้ทรง ไปรคปานได้ ถ้า
 ชุนนางเหล่านันต้งตยใครกจะต้งให้ถูกนอ้งไปจับต้งตัวเข้าคุกทนต์ โดยอ้าง
 พรวราช โองการต้งกตาด ปรากฏว่าราชฎรคคูกกนเดยมากคอมากเดทตตาย
 ในคุกกไม่นอช พรวราช โองการนี้โดยปกติออกให้โดยให้ผู้รับไปรอกชช
 เขาเอง

ในการถือค้ำดนาท้บังคับว่าตองถือค้ำดนาโรมนคธดิก จะถือค้ำดนาชน
 ฃม่ได้ ในตมยชนพลเมืองฝรังเศตม้ประมาณ ๑๘ ล้านคน ถือค้ำดนาโรมนคธดิก
 ประมาณ ๑๘ ล้าน อีกหนงตำนถือค้ำดนาครีตเคยณตธิไซรคตแตนค้ พวกน
 เรยกันว่าพวก "Huguenots" พวก "Huguenots" ถูกกคชมาก จคดาชาราม
 ถูกทาดาย ถูกบังคับให้ไปรจมพิชกรรมทางค้ำดนาโรมนคธดิก ไครชคชนระ
 ถูกจาคูก และพวกนภษศรียมกต้งทหารให้ไปเฝ้าบ้านได้

ถึงบ ค.ศ. ๑๗๑๕ หดยตม ๑๕ ตันพระชนม ราชตมบค้ได้แกหตุยต ๑๕
 ชงเป็นเทตม แต่หตุยต ๑๕ หยอชความต้ามารถก้าหตุยต ๑๕ มาก แต่ชงคอง
 บริหารบ้านเมืองเจรญวอยหตุยต ๑๕ ราชฎรถูกกคชเช่นเคมไม่เปตยณแปดง

รัชกาลหตุยต ๑๖ และอวสานต้ของสมบูรณาญาสิทธิราช

หตุยต ๑๕ ตันพระชนมใน ค.ศ. ๑๗๑๕ และหตุยต ๑๖ ราชนค้ตาได้
 เป็นภษศรียตมแทนหตุยต ๑๖ เป็นภษศรียทคตงพระทศคตอราชฎร แต่ไม่ต้ามารถ
 และเกยจคร้าน ไปรคหาความต้ามารถ ไม่เอาใจได้กิจการบ้านเมือง ชงก้าช

พระนางมารีองค์ตนคนตซึ่งเป็นพระมเหสีก็นำความตมจมาสู่ราชวงศัออกด้วยทรงชอบแต่ความตมจดำราญทำนองเดียวกัน มีผู้คนฉนวนว่า หลุยส์ที่ ๑๖ ใช้จ่ายเงินตำหรับบำรุงความตมจ และพระราชทานขุนนางที่ทรงโปรดปราน บั้หนึ่ง ๆ ประมาณ ๒๕ ตันเหรียญทองหรือ ๒๔๐ ตันบาท ในพระราชวงศัแวร์ซายมีตดาศัแทบทุกฉัปีคาศั

ในที่สุด อธิบคักรมบัญญัติกลาง ทำรายงานกราบทูลหลุยส์ที่ ๑๖ ว่า คัองปรบัปรุงรัฐบาตใหม่ มิฉะนั้นประเทศจะตมจระดาญคัองปรบัปรุงระบบภาษัและการคดจใหม่ หรือมิฉะนั้นจะตมจเกิดปฏิวัตัแน่นอน

ปฏิวัตัฝรั่งเศส

หลุยส์ที่ ๑๖ ทรงเรียกประชุมพวกขุนนางเรียกว้า สัมชชาแห่งขุนนาง Assembly of the Notables ซึ่งประกอบคดโดยพวกขุนนาง นักพรตคดจากร ๓๕ นาย พวกนัแทนราชฎการจิง ๆ ประมาณหนึ่งเปอรเซ็นต์ โดยขอคาศัปรักษาและให้ อธิบคักรมบัญญัติกลางไปแถลง อธิบคักรมบัญญัติกลางแถลงว้า ที่บ้านเมืองจะถึง ความตมจ เพราะการ ใช้จ่ายเงินไม่ถูกคัอง ภาษัอากรเก็บไม่เป็นธรรม เพราะเก็บฉะเพาะราชฎการที่ยากจน พวกขุนนาง พวกนักพรตไม่ตมจเสียภาษั ฉะนั้นขอ ให้สัมชชาออกกฎหมายปรบัปรุงใหม่ สัมชชิกสัมชชาฉนวนมากมีฉนวนได้เสียด้วยไมยอม

ระหวางนี้เกิดจตาจตว้ ๆ ไป ในกรุงปารีสและตามหัวเมืองตาง ๆ ราชฎการพากันคเณกระบวนคคคคคคการกคคคคคของกษัตริย์ พระเจาหลุยส์ทรงตั้ง โหกงทพ ออกปรวม แต่งกองทพไมยอมปฏิบัติตาม ในที่สุดทรงเรียกประชุมประชุมสภา Estates General ฉถานเป็นฉถานผู้แทนพวกขุนนางและนักพรตซึ่งไม่มีการประชุม ๒๕ ปี แต่ฉัเนียงจากมีคัประชุมเสียฉนวน นักกฎหมายในฉัมยนตองคัศึกษากันว้าจะ

ให้ประชุมกันอย่างไร เด็กคงก็อย่างไรอำนาจหน้าที่อย่างไรในที่สุดคงความเห็นว่า ความผู้แทนเพิ่มชนนอกพวกหนึ่งคือ ผู้แทนคนชนกต่างรวมเป็น ๓ จำพวกด้วยกันคือผู้แทนฝ่ายนักพรต ชุนนาง และคนชนกต่าง ซึ่งประกอบด้วยนายทุนทั้งชั้น พวกนักพรตและชุนนางไม่ยอมประชุมร่วม แต่พวกชนกต่างก็ไม่ยอมอ้างว่ามีสิทธิจะประชุมร่วมด้วยในที่สุดพระเจ้าหลุยส์ต้องทรงสั่งให้พวกนักพรตและชุนนางไปประชุมร่วมด้วยสภา Estates General

นี่คือมาตกายเป็นตัมมชชาแห่งชาติ (National Assembly) ราชอาณาจักร ค.ศ. ๑๗๘๐ ถึง ๑๗๘๑ สภานี้ซึ่งถือได้ว่าเป็นชนแรก ของระบอบประชาธิปไตยในฝรั่งเศสได้ทำงานมาก โดยประกาศเด็กตัมตทธิพิวตชและทาช เด็กสิทธิพิเศษของพวกชุนนางและนักพรต ในเวลาเดียวกันนี้ได้เกิดจลาจลชนนอกและราชฎรพากันแห่ไปทำลายคุกบาสตีล (Bastille) ปลดปล่อยนักโทษออกหมด วันที่ทำลายคุกถั่วเวจันตรงกับวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๑๗๘๘ ประเทศฝรั่งเศสได้เคยถอนนเบนจนชชาตมาควรวบเท่าทุกวันนี้

ประกาศสิทธิมนุษยย์และหลักเสรีภาพ เสมอภาค และภราดรภาพ

ในวันที่ ๒๗ สิงหาคม ค.ศ. ๑๗๘๘ ตัมมชชาแห่งชาติได้ประกาศสิทธิของมนุษยย์และราชฎรชน มีความคงได้อธิบายไว้แต่ในภาคที่ ๑ แห่งคำสอนนี้ ถึงวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๗๘๐ จึงประกาศรัฐธรรมนูญฉบับแรกโดยจำกัดอำนาจกษัตริย์โดยให้กษัตริย์อยู่ใต้อำนาจกฎหมาย นอกจากตัมมชชาแห่งชาติ (National Assembly) ยังประกาศริบทพยของคำสนาเดี่ยอก เพราะกตณ ซึ่งเป็นคำสนาตัมบัตในขณะนั้นมาถึง ๑ ใน ๔ ของราชอาณาจักกร ประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับแรกในค.ศ. ๑๗๘๑ นับเป็นครั้งแรกที่ฝรั่งเศสเริ่มปกครองโดยระบอบประชาธิปไตย

สาธารณรัฐที่หนึ่ง ค.ศ. ๑๗๙๒-๑๗๙๕

แต่ได้มีเหตุ การณ์หลาย ประการบังคับให้ฝรั่งเศสต้อง เปลี่ยนจากการปกครอง โดยมีกษัตริย์ตามรัฐธรรมนูญ ในสมัยนั้นประเทศต่าง ๆ ในยุโรปยังมี การปกครองโดยระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชทั้งสิ้น กษัตริย์ในยุโรปจึงพากัน ตกใจหวาด กว้างถึงประชาชนโดย จะถูกตามเข้าไป ยัง ประเทศ คน ประคบ กับ พระนางมารีองคควาเนตต์เองก็เดินผิดไปสัมพันธ์กับพระเชษฐา ซึ่งเป็นจักรพรรดิ ของ ออสเตรียซึ่งการ โดยยกทัพเข้ามาช่วย ในที่สุดฝรั่งเศสจึงประกาศสงครามกับ ออสเตรียและปรัสเซีย

ในวันที่ ๘ และที่ ๑๐ สิงหาคม ค.ศ. ๑๗๙๒ พวกคนงานในกรุงปารีส ในความ นำของดองตอง (Danton) และมาราต (Marat) และ โรบีสเปียร์ (Robespierre) ได้เข้ายึดอำนาจการปกครองในกรุงปารีสได้ ในที่สุด สัมชานแห่งชาติ (National Assembly) ตกต้องประกาศให้กษัตริย์เป็น กษัตริย์ชั่วคราว ให้คณะรัฐมนตรีลาออกเรียกประชุมรัฐสภาใหม่เรียกว่า สภา National Convention เพื่อร่างรัฐธรรมนูญใหม่ โดยยึดหลักการทั่วที่เป็น ชายดีที่กินหมัดในการเลือกตั้ง (Universal Manhood Suffrage) ซึ่งจะได้ กล่าวต่อไปในตอนหลัง

ในเดือนกันยายน รัฐสภา National Convention ประกาศเลิก การมีกษัตริย์ และ ประกาศ ระบอบ ประชาธิปไตย ใหม่โดยใช้ แบบ สาธารณรัฐ (Republic) มีประธานาธิบดีเป็นประมุขของประเทศ ส่วนพระเจ้าหลุยส์ที่ ๑๖ และพระนางมารีองคควาเนตต์นั้น รัฐสภาได้ตัดสินให้ประหารชีวิตเสีย

ระบอบเผด็จการและยุคทมิฬ

รัฐสภา National Convention มีสมาชิก ๗๐๐ นาย และมีคณะ กรรมการบริหารเรียกว่ากรรมาธิการรักษาความปลอดภัยสาธารณะ (Comitee

of Public Safety) ๘ นาย ซึ่งรวมทั้งตอง มาราต และ โรบต์ เบียร์ ระหว่าง
เรียกได้ว่าเป็นยุคทอง เพราะมีการประหารชีวิตคนทุกวัน เฉพาะในปารีสแห่ง
เดียวถูกประหารไม่น้อยกว่า ๒๕๐๐ คน รัฐสภาได้ออกกฎหมายว่า ขุนนางทุกคน
ข้าราชการทุกคนของระบอบเก่าหรือผู้ใดที่ไม่มั่นคงแน่นอน แสดงว่าจง รักภักดีต่อ
ระบอบใหม่จะต้องถูกจับตัวไว้ก่อน

ฝรั่งเศสกลายเป็นรัฐสังคมนิยมชั่วคราว

คณะกรรมการชุดนี้เริ่มกำหนดราคาพืชผลต่าง ๆ วิทยุวิทยุพวก
กษัตริย์นิยม ซึ่งหนีออกจากฝรั่งเศส ทรัพย์สินของพวกขุนนางและนักพรตถูกบริ
หาคัดนำไปขายให้แก่ชาวนาโดยอนุญาตให้ชำระเงินผ่อน การปฏิวัติครั้งนี้
มุ่งตัดประสงคเพื่อกีดล้างทุกสิ่งทุกอย่างที่เกียดกษัตริย์ให้หมดไป ความที่
เกิดขึ้นชง กษัตริย์ และอยาก เป็นประชาธิปไตยจนเกินไป ถึงกับประกาศเรียก
คำว่า เมอซเซอร์ (Monsieur) ตรงกับภาษาไทยว่า "นาย" ให้เรียกว่า
"Citoyen" หรือ "ราษฎร" แม้แต่การแต่งกายใครแต่งแบบเก่าคือมุ่งกางเกง
แบบข้าราชการในราชสำนักก็จะถูกจับไว้ก่อน

คณะกรรมการบริหารใหม่

(Directory)

ในปี ค.ศ. ๑๗๙๕ ประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่อีก เดิมฉบับปี
ค.ศ. ๑๗๙๐ ให้มีผู้บริหารใหม่ ๕ นาย เรียกว่า "Directors"

การที่จะบรรยายโดยละเอียดต่อไป จะเป็นการเกินวัตถุประสงค์ของคำ
บรรยายนี้ แต่จำเป็นต้องบรรยายมาแต่ เพราะมีความสัมพันธ์กับการเลือก
ตั้งซึ่งข้าพเจ้าจะได้กล่าวต่อไป มิฉะนั้นนักศึกษาจะไม่เข้าใจในเมื่อกล่าวถึงการ
เลือกตั้งในสมัยปฏิวัติ

อย่างไรก็ดี นับตั้งแต่ ค.ศ. ๑๗๘๙ ถึง ค.ศ. ๑๘๗๐ ฐานะการเมืองของฝรั่งเศสแกว่งไปมาอย่างสุดเหวี่ยง คือจากสมบูรณาญาสิทธิราชเป็นสาธารณรัฐ จากสาธารณรัฐเป็นเผด็จการและยุคทมิฬ จากเผด็จการและยุคทมิฬไปถึงสมบูรณาญาสิทธิราชและก่อกบฏบໍร์มิคยาดีทราช คือมีกษัตริย์ได้กฎหมายอีกแล้วกลับเป็นสาธารณรัฐ แล้วเป็นถึงเผด็จการ ในสมัยมหาสงครามโลกครั้งที่ ๑ ตั้งแต่ กบฏเป็นสาธารณรัฐอย่างในทุกวันนี้ คงจะเห็นได้ชัดไป

- ๑. ค.ศ. ๑๗๘๙-๑๗๙๑ เผด็จการ สมัยนโปเลียนที่ ๑ และจักรวรรดิที่ ๑
- ๒. ค.ศ. ๑๘๓๑-๑๘๓๐ มีกษัตริย์ได้กฎหมาย
- ๓. ค.ศ. ๑๘๓๐-๑๘๔๘ ปฏิวัติมีกษัตริย์ แต่อำนาจส่วนมากอยู่กับพวก

คนชนกลาง

- ๔. ค.ศ. ๑๘๔๘-๑๘๕๒ ปฏิวัติสาธารณรัฐที่ ๒
- ๕. ค.ศ. ๑๘๕๒-๑๘๗๐ นโปเลียนที่ ๓ และจักรวรรดิที่ ๒
- ๖. ค.ศ. ๑๘๗๐-๑๘๙๐ ปฏิวัติ สาธารณรัฐที่ ๓
- ๗. ค.ศ. ๑๙๔๐-๑๙๔๕ ระบอบวีชี (Vichy Régime) กิ่งเผด็จการ

ภายใต้จอมพลเปแตง

- ๘. ค.ศ. ๑๙๔๕ จนถึงปัจจุบัน สาธารณรัฐที่ ๔
- การเลือกตั้งสมัยปฏิวัติฝรั่งเศสและนโปเลียนที่ ๑

ประวัติของการเลือกตั้งในฝรั่งเศส สมัยปัจจุบันเริ่ม ตั้งแต่เกิด ปฏิวัติเมื่อ ค.ศ. ๑๗๘๙ ความจริงก่อนนั้นชนไประหว่งค.ศ. ๑๓๐๒ ถึง ค.ศ. ๑๖๑๔ เคยมีรัฐสภาเหมือนกันเรียกว่า Etats-Generaux หรือ Estates General สมัชชาประกอบด้วยฐานันดรทั้ง ๓ (Three Estates) คือ ขุนนาง นักพรตและคนสามัญ ตามหลักฐานไม่ปรากฏชัดว่า เลือกวิธีใดแน่ แต่นักประวัติศาสตร์สันนิษฐานว่า เลือกเป็นพวกเช่นพวกขุนนางก็ประชุมกันเลือกจำนวนขุนนางตามจำนวน

ลักษณะของการเข้าไป ส่วนนักพรรคเช่นเดียวกัน สำหรับคนสามัญเลือกโดยให้ราษฎรทั้งหมดมาออกเสียงหรือลงคะแนนไปเลือกอีกคนหนึ่ง แต่รัฐสภา Etats-Generaux นี้เป็นสภาที่ปรึกษา ไม่มีอำนาจอย่างใดและไม่มีการประชุมมาตั้ง แต่ ค.ศ. ๑๖๑๔

การเลือกตั้งในปี ค.ศ. ๑๗๘๘ ก็ทำกันคล้าย ๆ กับการเลือกตั้ง Etats-Generaux สมัย ค.ศ. ๑๖๑๔

ครึ่งเมื่อประกาศใช้รัฐธรรมนูญระบบแรกคือเมื่อ ค.ศ. ๑๗๘๑ เป็นครั้งแรกตามรัฐธรรมนูญใหม่ แต่กฎหมายเลือกตั้งในครั้งนั้นไม่ยอมรับนับถือหลักการที่ว่า ชายฉกรรจ์ทุกคนมีสิทธิในทางการเมือง (Universal Manhood-Suffrage)

ราษฎรชาวฝรั่งเศส ถูกแยกออกเป็น ๒ จำพวก คือ พวกอยู่เฉย ๆ (Passive) และพวกสนใจในการบ้านเมือง (Active) พวกแรกตามรัฐธรรมนูญได้รับประกันสิทธิในทางแพ่งทุกอย่าง แต่ไม่มีสิทธิในทางการเมือง คือสิทธิออกเสียงหรือรับสมัครเลือกตั้ง

ส่วนพวกหลังนั้นต้องมีอายุอย่างน้อย ๒๕ ปี และเด็ยภาษ้อากรโดยตรงมีค่าเท่ากับค่าจ้างแรงงาน ๓ วัน ซึ่งในสมัยนั้นเทียบได้วันละ ๓ เฟรังก์ การกำหนดเช่นนี้แปลว่า ก่อนบุคคลจะมีสิทธิต้องเด็ยภาษ้อากรโดยตรงก่อน ไม่ต่ำกว่า ๓ เฟรังก์ พวกเราในสมัยนั้น คงจะคิดว่า ไม่เป็นอภวาทที่ดัง แต่เทียบค่าครองชีพและค่าของเงินในสมัยนั้นแล้วดังมาก และเป็นเหตุให้คลั่งติฐิของราษฎรเด็ยมาก พลเมืองฝรั่งเศสในสมัยนั้นประมาณ ๒๔ ล้าน ผู้ที่ไ้สิทธิจริง ๆ จึงมีเหลือประมาณ ๔ ล้าน ข้าพเจ้าได้กล่าวในตอนต้นแล้วว่า สันชชาแห่งชาติ (National Assembly) ในสมัยนั้นได้ เป็นผู้ ประกาศ สิทธิ ของมนุษย์ และราษฎร ไว้ โดยมีญัตติว่าราษฎรชาวฝรั่งเศสทุกคนมีสิทธิเท่ากัน แต่เมื่อกฎหมายเลือกตั้งกถัม

กฎหมายรัฐธรรมนูญและเลือกตั้งพิศดาร

คดีซึ่งเดิมมากมายเช่นนี้ จึงเท่ากับประกาศสิทธิให้ราษฎรพอใจบนกระดาษเท่านั้น เพราะคดีซึ่งราษฎรถึง ๒๐ ล้าน มีผู้กล่าวหา กฎหมายเลือกตั้งฝรั่งเศสในสมัยนี้ได้เลิกมอภิสัน โดยกำหนด แคนาอภิสันซึ่งมีทรัพย์สินเข้ามาเป็นนายใหม่

นอกจากนี้ กฎหมายเลือกตั้งยังห้ามราษฎรประเภทที่มอภิสันเป็นตจางในครัวเรือนอีกด้วย เพราะรัฐสภา ซึ่ง ประกอบด้วยสมาชิกส่วนมาก เป็นคน ชนกลางเกรงว่า พวกอภิสัน โดยกำหนด (Aristocrats by birth) คือพวกชนนางจะใช้อิทธิพลได้ส่งผู้ล้มตายหรือผู้ทมิฬขึ้นต้นพันตัวถูกห้ามด้วยเช่นเดียวกัน

ราษฎรคนใดประสงค์จะมีชื่อในบัญชีผู้มีสิทธิออกเสียง ต้องไปแจ้งตนต่อเจ้าพนักงานว่ามีอายุครบ ๒๕ ปี ได้อยู่ในเขตเลือกตั้งมาอย่างน้อย ๓ ปี และแสดงใบแจ้งราชการเสียภาษีอากร ต้องสามารถตนว่าจะรักษาไว้ซึ่งรัฐธรรมนูญ จะซื่อสัตย์ต่อชาติฝรั่งเศสต่อกฎหมายและกษัตริย์ และจะปฏิบัติตามหน้าที่ในฐานะเป็นพลเมืองอย่างดีที่สุดโดยเอาใจใส่และกล้าหาญ การสำมารถเช่นนี้ไม่ค่อยได้ผลเท่าใดนัก เพราะการออกเสียงไม่ได้ทำโดยตรง ผู้ออกเสียงเพียงเลือกผู้แทนสำหรับให้ไปออกเสียงแทนคนอื่นซึ่งงานของการเลือกตั้ง ฉะนั้นแรกของเราคือ เลือกผู้แทนตำบล ผู้แทนตำบลหรือผู้ที่จะไปเลือกผู้แทนราษฎรในฝรั่งเศส ครั้นนั้นกำหนดให้ มีหนึ่งคนต่อผู้มีสิทธิออกเสียง ๑๐๐ คน ผู้สมัครเป็นผู้ ไปออกเสียงเลือกผู้แทนราษฎรต้องเป็นผู้เสียภาษีอากร โดยตรงบ้างอย่างน้อย ๓๐ แฟรงก์ ส่วนผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้แทนราษฎร (Deputy) ต้องเป็นผู้เสียภาษีโดยตรง ๕๐ แฟรงก์ต่อหนึ่งปี

ตามที่กล่าวมานี้ จะเห็นได้ว่า รัฐธรรมนูญฝรั่งเศสฉบับแรก ในสมัยปฏิวัติ ไม่ใช่ประชาธิปไตย เพราะผู้เลือกตั้งชนแรกถูกคดีซึ่งเดิมมากมาย ผู้ที่จะสมัครเป็นผู้แทนไปเลือกผู้แทนกับผู้สมัครผู้แทนราษฎร ก็ต้องเสียภาษีมากจนราษฎรอื่น ๆ ที่ยากจนแม้จะมีความประพฤติดีก็ไม่มีโอกาส ยิ่งกว่านั้น ถ้าจะไปออกเสียงได้หรือสมัครได้ก็มักพบการมากมายความยากจนไม่มีเวลาที่จะตั้ง

มาได้ พวกมันเงินจึงได้เปรียบมาก ผลก็คือมีผู้ตั้งละทิ้งเสียอีกมากมาย มีบันทึก
ผลของการเลิกท่งในกรุงปารีสในปีเลิกท่งครั้งแรกนั้นคือ ค.ศ. ๑๗๘๑ ไรว่า มี
ราษฎรที่มั่งคั่งหรือออกเสียงมาออกเสียงไม่ถึง ๓๐ เปอร์เซนต์ เมื่อผู้สมัครเป็นผู้ไป
เลิกท่งผู้แทนราษฎรก็กลับเบือนหน้า ถึงวันเลิกท่งจริง ๆ ก็กลับไม่ไปเลิกท่งผู้แทน
เสียอีก ทง ๆ ที่คนสมัครใจแล้ว การเลิกท่งในครั้งนั้น ให้เวลาดัง ๓๐ วัน

ด้วยเหตุผลดังกล่าวมาแต่ฉนั้น ผลของการเลิกท่งในสมัยนั้น จึงได้ผู้
แทนที่ส่วนมากมีจิตใจนิยมธรรมนิยมประเพณีเก่า อย่างหนักหุ้หนักตา และ
ในจำนวนนั้นเองเป็นพวกนิยมกษัตริย์สัมบูรณาญาสิทธิราชมาก

เมื่อเป็นเช่นนั้น จึงเกิดการขัดแย้งกันโดยพวกคนงานในกรุงปารีสขึ้น
ตั้งได้ก่ก่แล้ว เพราะพวกเหล่านั้นไม่พอใจและเห็นว่า ระบบการเลิกท่งที่ใช้
อยู่เหลวเหลกเพราะแยกราษฎรออกเป็นหลายประเภทดังกล่าวแล้ว

ในกลางปี ค.ศ. ๑๗๘๒ คณะคนงานซึ่งปฏิวัติสำเร็จแล้ว จึงวางหลักเกณฑ์
การเลิกท่งใหม่ เดิมเงื่อนไขการเสียภาษีอากร ลดอายุลงมาเหลือ ๒๑ ปี แต่
ยังไม่ยอมให้สตรีมีสิทธิยังคงมีการเลิกท่งดังเช่นเคยตามเดิม ส่วนอายุผู้สมัคร
รับเลิกท่งไปออก ไปออกเสียงเลิกท่งผู้แทนก็ หรือผู้สมัครเป็นผู้แทนก็ยังคง
มีอายุ ๒๕ ปี ตามเดิม เนื่องจากแก้ไขกฎหมายใหม่เช่นนั้นปรากฏว่ามีผู้ใดสิทธิ
มากขึ้นและไปใช้สิทธิ มากขึ้นกว่าเดิมมาก

ในปี ค.ศ. ๑๗๘๕ ได้ประกาศรัฐธรรมนูญฉบับที่ ๒ เลิกฉบับ ๑๗๘๐
โดยรัฐสภาประกอบด้วย ๒ สภา สภาแรกเรียกว่าสภาผู้เฒ่า (Council of -
Ancients) และสภาที่ร่อยคน คนคนเดียวกันมีสิทธิเลือกสมาชิกทั้ง ๒ สภา แต่
ต่างกัน ผู้ที่จะรับเลือกเป็นสมาชิกสภาที่ร่อยคนต้องมีอายุ ๓๐ ปีขึ้นไป และ
มีภูมิตำเนาในฝรั่งเศสมา ๑๗ ปี ผู้ที่จะรับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้เฒ่าต้องมีอายุ
๔๐ ปีขึ้นไป มีภริยาแล้วหรือเป็นพ่อหม้าย และมีภูมิตำเนาอยู่ในฝรั่งเศสมา ๑๕ ปี

ต้นฝ่ายบริหารหรือคณะรัฐมนตรีมี ๕ นาย โดยให้สภาผู้แทนเลือกจากบัญชีรายชื่อซึ่งสภาหารอชคนเด่น

มีข้อที่น่าสังเกตคือกฎหมายเลือกตั้ง ตามรัฐธรรมนูญฉบับที่ ๒ หมวดคดีสิทธิผู้สมัครออกเสียงตามสิทธิปี ค.ศ. ๑๗๘๒ ทั่วไปโดยบัญญัติว่า ราษฎรทุกคนที่เสียภาษีอากรโดยตรงจะเป็นจำนวนเท่าใดก็ตาม จึงจะมีสิทธิออกเสียงได้ นอกจากนั้นบทนำวิธีการในกฎหมายเลือกตั้งฉบับแรกคือ ค.ศ. ๑๗๘๑ มาใช้ก็คือ ผู้ที่เป็นลูกจ้างในครอบครัวไม่มีสิทธิมีผู้ให้เหตุผลว่า ทักดับโดยหลังเข้าคดียัง เพราะผู้ร่างหาตเกรงว่า จะเป็นอย่างด้นยยุคทมิฬอีก ในเมื่อปล่อยให้พวกราษฎรซึ่งไม่มีทรัพย์เป็นเครื่องยึดเหนี่ยว มีเสรีภาพและสิทธิมากไปจะเกิดฆ่าฟันกันเอง เพราะพวกคนไม่มีอะไรจะคงชาติตน

ต้นการเลือกตั้งต้องชงหนึ่งคงมอญ ผู้สมัครออกเสียงครั้งแรกเลือกโดยลงบัตรดบแล้ว ผู้เลือกชนบท ๒ ไปร่วมประชุมกันณศาลากลางของจังหวัดหรือเมืองเพื่อเลือกตั้งมาชิกสภาทั้ง ๒ อีกชนหนึ่ง จำนวนผู้แทนสภาต่างในเขตคหนึ่งแล้วแต่พดเมืองมาคชยเพียงใด

วิธีการออกเสียงในด้นยชนทากน โดย เจ้าหน้าทชานชอผู้ออกเสียง เมื่อถึงชอใคร ผู้นจะตองไปรับบัตรเลือกตั้ง จากเจ้าพนักงาน แล้วทงบัตรลงไปในโก (Urn) ซึ่งตงไว้ บัตรนหมชผู้สมัครคนละบัตร ถ้าเจ้าหน้าทชงไม่ชานชอจะยังไปรับบัตรไม่ได้ ถ้าเจ้าหน้าทชานชอแล้ว ไม่มาปรากฏตัว เป็นอันผ่านไปถึงแม้มาแต่ตงคนภายหลังก็ไม่ได้ ด้วยเหตุนี้ผู้ออกเสียงจึงตองพากันมารอชอยู่เป็นจำนวนมาก ไม่กล้าไปไหน มีวิธีแปลกปนชยด้วยคือ ผู้ออกเสียงคนใด นอกจากออกเสียงเลือกแล้ว ถ้าไม่พอใจผู้สมัครคนชอกอาจเขียนชอผู้ทคนไม่พอใจนั้นใส่ตงไปในโกได้ ถ้าผู้สมัครนั้น เคาระรายใครรับบัตรซึ่งมีผู้ ไม่พอใจได้ไว้เกินกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนผู้มาออกเสียงทั้งหมด (Absolute Majority) เจ้าหน้า

ที่จะชดเชยผู้สมัครนอกจากรายชื่อผู้สมัคร โดยไม่คำนึงว่ามีผู้ลงคะแนนเลือกให้เท่าใด ก่อนออกเสียงผู้ออกเสียงจะต้องสอบถามต่อหน้าประชุมชนว่า คนเกียดตงกษัตริย์แต่ละจะจงรักภักดีต่อระบอบสาธารณรัฐและรัฐธรรมนูญ

หน่วยเลือกตั้งผู้สมัครเป็นผู้เลือกผู้แทนหน่วยหนึ่ง ใช้สำหรับราษฎร ๕๕๐

ถึง ๘๐๐ คน

ถึงแม้จะได้แก้ไขกฎหมายเลือกตั้งใหม่ ตามรัฐธรรมนูญ ฉบับแก้ไขแต่ผู้มาออกเสียงก็ยังน้อยกว่าที่คาดหมายไว้ เพราะมีการชุมนุมผู้แสดงตนหรือทำท่าจะเป็นพวกนิยมกษัตริย์หรือพวกรุนแรง

ต่อมาอีก ๕ ปี ค.ศ. ๑๗๘๘ เมื่อนโปเลียนได้อำนาจเป็นกงสุลของฝรั่งเศส นโปเลียนได้ร่างรัฐธรรมนูญใหม่เสนอให้ประชาชนลงมติว่าเห็นชอบด้วยหรือไม่ มีราษฎรลงมติเห็นชอบด้วย ๓,๐๓๓,๓๐๗, เสียง ไม่เห็นด้วย ๑,๕๖๗ รูปร่างรัฐธรรมนูญใหม่คัดายระบอบสาธารณรัฐ แต่ความจริงมอบอำนาจให้นโปเลียนเป็นผู้เผด็จการ เพราะเปิดโอกาสให้ราษฎรมีสิทธิออกเสียงและรับราชการ แต่อำนาจสูงสุดในสุดท้ายและเด็ดขาดอยู่กับนโปเลียน นโปเลียนมีสภาช่วยถึง ๔ สภา คือ

๑. สภาฮาอูไ้ (Sensate) สมาชิกอยู่ในตำแหน่งตลอดชีวิต โดยเลือกจากรายชื่อซึ่งจังหวัดต่าง ๆ เสนอมา มีหน้าที่เห็นชอบด้วยร่างกฎหมายที่จะประกาศให้เป็นกฎหมายในชั้นสุดท้าย

๒. สภา Tribunate มีหน้าที่อภิปรายในเรื่องต่างๆ ซึ่งรัฐบาลเสนอมา แต่ไม่มีสิทธิลงมติ

๓. สภาตบบัญญัติ (Legislative Chamber) มีหน้าที่ลงมติว่า ให้ผ่านร่างกฎหมายใด ๆ หรือไม่ ไม่มีหน้าที่อภิปราย

๕. สภามন্ত্রীแห่งรัฐ (Council of State) มีหน้าที่ร่างกฎหมายตาม คำสั่งของกงสุล

รัฐธรรมนูญฉบับนี้จะเห็นได้ว่า อำนาจบริหารเด็ดขาดอยู่กับโปเลียน ทั้งหมด เพราะโปเลียนได้รับอำนาจให้ประกาศใช้กฎหมายได้ แต่งตั้งข้าราชการทหาร พลเรือนได้ตามชอบใจ

ใน ค.ศ. ๑๘๐๒ นโปเลียนได้ถูกแต่งตั้งให้เป็นกงสุลตลอดชีวิต ครั้นถึง ค.ศ. ๑๘๐๔ นโปเลียนจึงประกาศตนเองเป็นจักรพรรดิของฝรั่งเศส

นโปเลียนพยายามแสดงให้เห็นว่าเป็นประชาธิปไตยโดยแก้กฎหมายเลือกตั้งใหม่เมื่อ ค.ศ. ๑๘๐๒ โดยบัญญัติว่า ชายอายุ ๒๑ ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ซึ่งอยู่ใน เขตเลือกตั้งหนึ่งปี มีสิทธิเป็นผู้ออกเสียง แต่การออกเสียงคง ๒ ชั้นตาม เดิม โดยผู้มั่งคั่งออกเสียงเลือก ผู้สมัครเพื่อไปออกเสียงแทนตนชั้นหนึ่งก่อน โดยเลือกจากบัญชีผู้มั่งคั่งสูงสุดในประเทศ ๖๐๐ คน เมื่อได้เลือกแล้ว สภาฯ ได้เป็นผู้พิจารณาเลือก และแต่งตั้งให้เป็นที่มาชิกสภานิติบัญญัติ (Legislative Chamber) ออกชนหนึ่ง

วิธีนี้จะเห็นได้ว่า ในทางปฏิบัติสภาฯ ได้จะเลือกชั้นสุดท้ายมัก จะปฏิบัติตามชนโปเลียนบอกลงมา เพราะมีผู้ใดเอกลัทธิการคิดคดระหว่าง รัฐมนตรีมหาดไทยกับนโปเลียนแสดงให้เห็นว่า การเลือกของสภาฯ ได้เป็น ไปตามประสงค์ของนโปเลียน นอกจากนั้นผู้สมัครเป็นผู้ออกเสียงหนึ่งอยู่ในตำแหน่งตลอดชีวิตอีกด้วย และนโปเลียนมีสิทธิตั้งราชครูให้เป็นผู้ออกเสียง เด่นอ รายชื่อสมาชิกสภานิติบัญญัติอีกด้วย และมีวาระเปลี่ยนอีกด้วย นโปเลียนมีสิทธิ ตั้งสมาชิกสภานิติบัญญัติได้โดยปรากฏว่าใน ค.ศ. ๑๘๐๖ ถึงถึง ๘ นาย ค.ศ. ๑๘๐๘ ถึงถึง ๖ นาย ค.ศ. ๑๘๐๙ ถึง ๑๒ นาย ค.ศ. ๑๘๑๓ ถึง ๓๖ นาย และ ค.ศ. ๑๘๓๒ ถึง ๑๒ นาย

การเลือกตั้งภายหลังไปเยือนสละราชสมบัติ

จนถึงเกิดปฏิวัติครั้งที่ ๒ เมื่อปีคริสตศักราช ๑๘๔๘

ในปี ค.ศ. ๑๘๓๔ นโปเลียนแพ้สงครามที่วอเตอร์โลอ และถูกจับจำคุกตั้งระ
 ราชสมบัติราชฎูจึงเชิญให้ขุนชาวของหตุยต์ที่ ๑๖ มาเป็นกษัตริย์ทรงพระนามว่า
 หตุยต์ที่ ๑๗ หตุยต์ที่ ๑๘ ได้พระราชทานรัฐธรรมนูญฉบับใหม่คือ เมื่อวันที่ ๑๔
 มิถุนายน ค.ศ. ๑๘๓๔ โดยมีกาให้สิทธิเสรีภาพมากกว่ารัฐธรรมนูญของนโป
 เลียน อำนาจบริหารคงอยู่กับกษัตริย์ เช่นการแต่งตั้งข้าราชการ ประกาศ
 สงคราม การทำสนธิสัญญา การเป็นจอมทัพ และเสนอร่างกฎหมาย แต่มี
 สภานิติบัญญัติ ๒ สภา ซึ่งอาจพิจารณาโทษรัฐมนตรีได้ และกฎหมายทุกฉบับ
 จะประกาศใช้ไม่ได้ ถ้าไม่ได้รับความยินยอมของรัฐสภา

สภานเรียกว่าสภาขุนนาง (Chamber of Peers) ประกอบด้วยสมาชิก
 ซึ่งกษัตริย์ทรงแต่งตั้ง การประชุมของสภาขุนนางต้องเป็นลับเสมอ ส่วนสภา
 ด่างเรียกว่า สภาผู้แทน (Chamber of Deputies) สภาโต้งสภานึ่ง อาจ
 ถวายฎีกาให้กษัตริย์เสนอร่างกฎหมายได้ แต่สิทธิเสนอนั้น มีอยู่กับกษัตริย์ โดย
 ณะเพาะ ในการที่จะรับสมัครเป็นผู้แทนได้ ผู้สมัครต้องมีเงินอย่างน้อย ๑,๐๐๐
 แฟรงก์ ส่วนผู้ที่ระออกเสียงเลือกตั้งนั้นต้องมีอายุอย่างน้อย ๓๐ และได้เสียภาษี
 อากรอย่างน้อย ๓๐๐ แฟรงก์ต่อปี ผลก็คือราชฎูถูกคัดสิทธิมากมาย และผู้แทน
 กกลายเป็นผู้แทนพวกนายทุนเป็นส่วนใหญ่ ในสมัยนฝรั่งเศสี่พลเมืองประมาณ ๒๘
 ล้านคน มีผู้มีสิทธิออกเสียงเพียง ๑๐๐,๐๐๐ คน ตัวมผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกมีเพียง
 ๒๐๐ คน แต่การเลือกตั้งยังคง ๒ ขั้นตอนเดิม แต่ไม่ให้เกิดภาส่งมาเกินของ
 อย่างทันทีไปเยือนทรงตัว แต่กษัตริย์ยังคงมีอำนาจแต่งตั้งผู้เลือกตั้งสุดท้ายสมทบ
 ได้ เพื่อให้เลือกผู้แทน ผลก็คือผู้แทนส่วนตามประสงค์อย่างสมย็นไปเยือน

ถึงปี ค.ศ. ๑๘๓๗ หลุยส์ที่ ๑๘ ประกาศใช้กฎหมายเลือกตั้งระบบใหม่ โดยเลิกการเลือกตั้ง ๒ ชั้น ให้มีการเลือกตั้งโดยตรงเป็นครั้งแรก แต่การเลือกตั้งชนใหม่ เรียกว่า Scrutin de Liste ผู้ออกเสียงจะมาประชุมกัน ณ ศาลากลาง จังหวัด และเลือกผู้แทนตามจำนวนที่นั่งของการ เช่น จังหวัดนอร์ม็องแตนด์ ๓ นายก ได้เลือก ๓ นาย ประธานการเลือกตั้งนั้น รัฐบาลเป็นผู้แต่งตั้ง พร้อมกับเจ้าหนัด ๒ นายเลือก ๓ ครั้ง โดยคิดเอาผู้สมัครคะแนนมากที่สุด เช่นในจังหวัดทงส์แทนต์ ๓ คน ครั้งแรกเอาผู้ที่คะแนนมากที่สุด ๘ คน เลือกใหม่ครั้งที่ ๒ โดยเอาจากผู้สมัครคะแนนมากที่สุด ๖ คน แล้วเลือกใหม่ครั้งที่ ๓ จาก ๖ คน โดยเอา ๓ คน

การใช้วิธีนี้ เพราะฝ่ายรัฐบาลต้องการกั้นพวกปฏิกริยา (Reactionaries) คือพวกขวาดีด และพวกนายทุน หรือพวกซ้ายดีด เพราะพวกเหล่านี้โดยมากเป็นพวกนายทุน มีทัศนคติความหวงเมือง ไม่สู้มีใจกล้าเดินทางเข้ามาเลือกได้ การเลือกตั้งปรากฏว่ามีผู้มาลงคะแนนน้อย และปรากฏว่าได้แก่ฝ่ายรัฐบาลมาก เพราะข้าหลวงประจำจังหวัดมีสิทธิทำบัญชี ผู้มีสิทธิออกเสียงได้จะเอาใครก็ได้ ใครจะคัดค้านไม่ได้ ถึงกับฝ่ายค้านทั่วไปถึงประมาณกษัตริย์จา เมอซครีมีตีทซึ่งประธานการเลือกตั้งได้ ตั้งเจ้าหน้าที่ กักตุนให้เจ้าหน้าที่ตั้งผู้แทนด้วยเสียดีกว่า โดยเชิญให้ผู้ออกเสียงมาชมเป็นพระยานกัฬ

ในปี ค.ศ. ๑๘๒๐ พวกปฏิกริยาได้ตั้งมากในสภา จึงแก้กฎหมายเลือกตั้งใหม่ โดยบัญญัติว่า เขตเลือกตั้งหนึ่ง ๆ มีผู้แทนได้หนึ่งคน ไม่ถือเขตจังหวัดเดิมซึ่งอาจมีผู้แทนได้ ๒-๓ คน ทั้งนี้โดยแบ่งจังหวัดภูมิภาคออกเป็นเขตเลือกตั้ง ๒ หรือ ๓ เขต ตามความเหมาะสม ให้หน่วยลงคะแนนทุกอำเภอ (Arondissement) หรือตำบล (District) หลกผู้แทนหนึ่งคนคือเขตเลือกตั้งหนึ่งเขตนี้เรียกว่า Scrutin d'arrondissement หลก Single member

district การแก้ไขด้วยวิธีนี้ ทำให้พรรคปฏิริยาซึ่งมีเงินได้เปรียบ เพราะ
 หน่วยงครนหมันที่ทุกแห่ง และผู้มีเงินสามารถควบคุมครนหมันได้ เพราะ
 หน่วยหนึ่ง จำนวนผู้ไป ออกเสียง ย่อมน้อยกว่า งครนหมัน แห่งเดียว ที่ ศาสดากวาง
 จังหวัด แม้จะแก้ไขด้วยวิธีนี้ พรรคปฏิริยายังไม่พอใจเกรงจะไม่ได้เสียงพอ
 จึงบัญญัติในกฎหมายเลือกตั้งออกว่า ให้มีสมาชิกสภาผู้แทนเพิ่มขึ้นอีก ๑๗๒ นาย
 แต่จำนวน ๑๗๒ นายนี้ให้ ๑ ใน ๔ ของผู้ออกเสียงทั้งหมดที่เสียภาษีอากรสูงที่สุด
 เป็นผู้เลือก และเพื่อจะคัดสรรของผู้มีสิทธิออกเสียงโดยกติกากฎหมายภาษีอากร
 เสียหลายอย่าง ผลก็คือผู้มีสิทธิเหล่านี้ เดิมเสียภาษีอยู่ในเขตของเสียภาษี แต่
 ไม่ต้องไปตงครนหมัน เพราะไม่มีสิทธิ

ฝ่ายรัฐบาลนั้น โกงเสมอ เช่น ไม่ยอมมีคประกาศชื่อผู้มีสิทธิจนร่าง
 ของวันเลือกตั้ง บางคราวก็ บิดประกาศชื่อเสียตั้งจนผู้ ออกเสียงมาอ่านไม่ได้
 กษัตริย์เองก็ ลงกับประกาศชักชวนให้ ราษฎรเลือกพวกพ้องของ พระองค์ บาง
 คราวกษัตริย์เห็นถ้าจะแพ้ ตั้งให้פקการเลือกตั้งไป ๒ สัปดาห์ เพื่อโฆษณา
 ชักชวนใหม่ ข้าราชการและทหารจะต้องไปออกเสียงให้ผู้สมัคร ฝ่ายรัฐบาลได้
 รับคำเตือนว่า ถ้าไม่สนับสนุนก็ต้องพร้อมที่จะลดตำแหน่ง รัฐมนตรีกล้าใหม่
 ลงกับออกคำสั่งเขียนว่า "คนเราจะรับใช้นาย ๒ นายไม่ได้ ถ้ารับใช้กษัตริย์ก็
 ต้องช่วยกษัตริย์ ถ้ารับใช้ฝ่ายค้านก็ต้องไปอยู่กับฝ่ายค้าน" บัญญัติว่า เมื่อการ
 เลือกตั้งเป็นลบแล้วมติของรัฐสภาจะควบคุมพวกข้าราชการเหล่านั้นได้ จิมมีตง
 นคือ ถ้าเป็นข้าราชการหรือทหารเวลาไปตงบัตรจะต้องลดบัตรให้ประชาชน แล้ว
 ประชาชนจึงจะบอกให้ไปตงบัตรได้ ด้วยการฉ้อฉลเหล่านี้พรรคปฏิริยาซึ่งร่วมมือ
 กับหลุยส์ก็ ๑๗ จึงเป็นรัฐบาลคุมอำนาจในฝรั่งเศสอยู่หลายปี

ในปี ค.ศ. ๑๘๗๔ มีการเลือกตั้งทั่วไป พวกเสรีนิยมโคตทง ๑๕ ที่ ส่วน
 พรรคปฏิริยาได้ตง ๔๓๐ ที่ เมื่อได้อำนาจเช่นนี้ พรรคปฏิริยาจึงแก้กฎหมาย

เลือกตั้งโดยให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมายืนไปจาก ๕ ปีถึง ๗ ปี พวกขุนนางซึ่งถูกริบทรัพย์สินสมัยปฏิวัติได้กลับมาหมดและได้ทรัพย์สินกลับคืน มีการกดขยันท้องพิมพ์อย่างรุนแรงที่สุด จนถึงกับมีผู้กล่าวว่า “หนังสือพิมพ์เสียภาพแต่คนหนังสือพิมพ์ออกไปพักผ่อนในคุก” ในที่สุด สภาผู้แทนเองก็เห็นว่าภัยจะมาถึงคนและปฏิวัติจะเกิดขึ้นอีก จึงเริ่มแข่งขอกับรัฐบาลและกษัตริย์คนอื่นในตอนนั้น หลุยส์ที่ ๑๗ ต้นพระชนม์ และพระอนุชาทรงพระนามซารดท์ ๑๐ ได้ยุบสภาผู้แทนและให้มีการเลือกตั้งใหม่ แทนที่จะได้พวกกลับเข้ามา กลับได้มาเพียง ๑๗๐ เป็นฝ่ายเสรีนิยมหรือฝ่ายค้านถึง ๒๕๐ กษัตริย์จึงยุบสภาอีก ได้พวกกลับมาน้อยลงเพียง ๑๑ ฝ่ายค้านกลับเพิ่มขึ้นถึง ๒๗๐ ซารดท์ ๑๐ แค้นพระทัยถึงกับทรงรับสั่งว่าควรวางเป็นไม้อวมและเริ่มระเมิดรัฐธรรมนูญ โดยห้ามไม่ให้หนังสือพิมพ์ลงข่าววิพากษ์วิจารณ์รัฐบาล ยุบสภาอีกและแก้กฎหมายเลือกตั้งใหม่โดยบัญญัติว่า “ผู้สมัครเลือกตั้งกิด ผู้สมัครกิด ต้องมกิดคน” การปฏิบัติของซารดท์เป็นเหตุให้เกิดจลาจลขึ้น ซารดท์จึงต้องสละราชสมบัติเมื่อปี ค.ศ. ๑๘๓๐ หลุยส์ที่ ๑๗ กลับได้เป็นกษัตริย์แทน

ได้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญอีกในบัทหลุยส์ที่ ๑๗ ดิปลอแมตต์โดยราช รัฐธรรมนูญฉบับใหม่คล้ายฉบับ ค.ศ. ๑๘๓๕ แต่จำกัดอำนาจกษัตริย์โดยห้ามไม่ให้ออกกฎหมายได้เอง กษัตริย์ไม่มีอำนาจเสนอร่างกฎหมาย อำนาจนั้นโอนมาให้สภากุณนางและสภาผู้แทน ลดอายุผู้ออกเสียงจาก ๓๐ ถึง ๒๕

แม้กระนั้นกิด กษัตริย์มีผู้คัดค้านออกมากคอกพวกคนงาน หรือผู้มทรัพย์สินเล็กน้อย ๆ มีค่านอนว่า คัดค้านผู้มสิทธิออกเสียงจริง ๆ ในสมัยนั้น คงมีเพียง ๕ เบอรเซนต์ของพลเมืองทั้งหมดมกิดถึงคณผู้หนังสือ Louis Blanc ท่านผู้นี้ได้แสดงความคิดเห็นในทางลทธิสังคมนิยมคอบราษฎร ณะเพาะอย่างยิ่งพวกคนงานโดยมีความเห็นว่ รัฐบาลควรเจ้าเป็นเจ้าของโรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ การ

แต่งตั้งผู้จัดการ ผู้อำนวยการ ควรให้คนงานเลือก ถ้าไรอันเกิดจากการค้าควร
แบ่งให้คนงานบ้าง ไม่ใช่ตกไปอยู่กับนายทุนผู้เดียว รัฐบาลมีหน้าที่หางานให้
ราษฎรทำ รัฐบาลมีหน้าที่ช่วยเหลือคนชราหรือคนบ่มีรายได้ความสามารถ แคนงาน
จะสำเร็จโลกต้องมิรัฐบาลประชาธิปไตยจริงๆ โดยราษฎรปกครองเอง วิธี
การเลือกตั้งควรปรับปรุงแก้ไขใหม่ มีผู้กล่าวหา ข้อเสนอลี้ลาหากพระเจ้า
หลุยส์ฟีลิปแต่ละคณะรัฐมนตรียอมรับพิจารณา คงจะไม่เกิดปฏิกิริยาอื่นอีก

ในเดือนกุมภาพันธ์ ปี ค.ศ. ๑๘๔๘ จึงเกิดจลาจลขึ้นในกรุงปารีส และ
หลุยส์ฟีลิปก็ลงตั้งราชสมบัติ เกิดมี ๒ รัฐบาลขึ้นคือ รัฐบาลของพวกกฏุมพี
(Bourgeois) และรัฐบาลคนงาน แต่ในที่สุด ได้รวมกันเป็นรัฐบาลชั่วคราว

ได้ประกาศรัฐธรรมนูญในปี ค.ศ. ๑๘๔๘ และมีกฎหมายเลือกตั้งใหม่
อนุญาตให้ชายอายุ ๒๑ ปีขึ้นไป มีสิทธิออกเสียงได้ และมีสิทธิเลือกประธานาธิบดี
ตั้งรัฐสภาขึ้นใหม่มีสภาผู้แทนสภาเดียว การเลือกตั้งโดยตรงและลับ

การเลือกตั้งสมัชชาสาธารณรัฐที่ ๒ และสมัชชานโปเลียนที่ ๓

ในเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. ๑๘๔๘ มีการเลือกตั้งประธานาธิบดี หลุยส์
นโปเลียนซึ่งเป็นพระราชนัดดาของ นโปเลียนที่ ๑ ได้รับเลือกเป็นประธานาธิบดี
คนแรกของสาธารณรัฐฝรั่งเศสที่ ๒ มาถึงสมัยสาธารณรัฐที่ ๒ นโปเลียน
เลือกตั้ง รัฐบาลซึ่งตั้งนามมาจากพวกที่ปฏิวัติก็เริ่มใช้อำนาจอีกในชั้นแรก
รัฐมนตรีนครมาดไทยชื่อ Sedru-Rollin ซึ่งมีชู้ในฐานะเป็นนักประชาธิปไตยออก
คำสั่งไปยังข้าราชการว่าให้ช่วยพวกของตัว โดยให้เหตุผลว่า ถ้าอยากมีระเบียบ
การปกครองสมบูรณ์เสียก็ช่วยด้วย ถ้าอยากคงไว้ซึ่งระบอบ
สาธารณรัฐก็ช่วย Rollin เดินโกดังกับเขาเงินทองมาช่วยพวกของตัวใน
การเลือกตั้ง และอ้างเหตุผลว่าเป็นการจำเป็น มิฉะนั้นการปกครองจะถูก

แปรปรวน แมกระหนกตผลแห่งการเลือกตั้งครั้งแรกในสาธารณรัฐที่ ๒ ปรากฏ
 ในจำนวนผู้มาสมัครสภาผู้แทน ๑๕๐ นาย พวกตั้งคณนิยมได้มาเพียง ๑๗๐ นาย และ
 พวกนิยมระบอบสาธารณรัฐ ๗๐ นาย นอกนั้นเป็นพวกนายทุนหรือกษัตริย์นิยมเมื่อ
 เป็นเช่นนี้เสียงของสภาจึงตกอยู่กับฝ่ายนายทุนและกษัตริย์นิยม ในปี ค.ศ. ๑๘๕๐
 สภาผู้แทนจึงแก้กฎหมายเลือกตั้งใหม่โดยกำหนดว่า ผู้ที่จะมีสิทธิออกเสียงต้อง
 เป็นชาย มีภูมิดำเนาในเขตเลือกตั้ง ๓ ปี และการที่จะพิสูจน์ว่ามั่งมีฐานะ
 ให้ยื่นเอกสารเสียภาษีอากรเป็นหลักฐานซึ่งความจริงก็ออกไปเอาหลักฐานที่
 สมัยก่อนที่ตนจะเสียภาษีอากรนั่นเอง เนื่องจากการแก้กฎหมายเลือกตั้งครั้งนี้ มีผู้
 ถูกคดีสิทธิประมาณ ๓ ล้านคน และได้ผู้แทนซึ่งส่วนมากเป็นพวกนายทุนเข้ามาด้วยความ
 ประสงค์ และหลุนไปเดือนซึ่งร่วมมือด้วยก็พอใจ แต่เมื่อจนถึงวาระจะ
 ต้องขาดจากตำแหน่งประธานาธิบดี หลุนไปเดือนอยากล้มเลิกอภักดิ์จึงคิดจะแก้
 รัฐธรรมนูญ แต่ทั้งนี้จะทำได้โดยให้ราษฎรนิยมหลุนไปเดือน จึงเสนอความคิด
 นี้กับสภา โดยจะขอให้แก้กฎหมายเลือกตั้งใหม่โดยนำหลักให้สิทธิเลือกตั้งแก่
 ชายอายุ ๒๑ ปีทั่วไปมีสิทธิ แต่สภาไม่เห็นด้วย หลุนไปเดือนจึงประกาศให้
 ราษฎรทราบ ผลก็คือราษฎรแสดงความไม่พอใจสภา ในวันที่ ๒ ธันวาคม ค.ศ.
 ๑๘๕๑ ซึ่งเป็นจึงตั้งรัฐบาลให้ยึดอำนาจจับกุมพวกฉันทระลักของน ไปเดือนที่ ๑
 หลุนไปเดือนที่ไม่เป็นด้วยและยุบสภา แล้วหลุนไปเดือนจึงคิดให้มีการตามความ
 เห็นราษฎร (Plébiscite) ว่าจะอนุญาตให้ร่างรัฐธรรมนูญใหม่หรือไม่ ปรากฏ
 ว่าราษฎร ส่วนมาก ซึ่ง พอ ใจหลุนไปเดือนอยู่ แล้ว เพราะเห็น ว่ามีใจ เป็น นัก
 ประชาธิปไตยสนับสนุนให้ร่างรัฐธรรมนูญใหม่ได้ หลุนไปเดือนจึงประกาศใช้
 รัฐธรรมนูญใหม่ในปี ค.ศ. ๑๘๕๒ ซึ่งทำให้หลุนไปเดือนเกือบเป็นผู้เผด็จการ
 โดยให้เป็นประธานาธิบดีอีก ๑๐ ปี แต่งตั้งคณะรัฐมนตรีได้ตามชอบใจเป็นจวม
 ทศและมีสภา ๒ สภา มีผู้เด่าว่าในการร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ น ไปเดือนกับพวก

ใช้เวลาเพียง ๒๔ ชั่วโมงเท่านั้น ในเดือนธันวาคมปีเดียวกัน นโปเลียนเสด็จให้
ราษฎรลงมติดอกว่า จะให้ท่านราชาภิเษกเป็นจักรพรรดิหรือไม่ ราษฎรเกือบ ๘
ล้านลงมติดเห็นด้วย นโปเลียนจึงประกาศตั้งคนเป็นจักรพรรดิทรงพระนามว่า
“นโปเลียนที่ ๓”

นโปเลียนที่ ๓ ได้แก้ไขกฎหมายเลือกตั้งใหม่โดยยึดหลักให้สิทธิเลือกตั้ง
ทั่วไป (Universal Suffrage) ความจริงหลักกันนี้ นโปเลียนอยากจะได้แก่เกรง
ราษฎรจะหาว่าฉ้อฉล เพราะสมัยเป็นประธานาธิบดีเคยประกาศกับราษฎรว่า
ฉันบดขยี้พวกสมณะหรือออกเสียงเลือกคือ ชายอายุ ๒๑ บวชไปทั่วภูมิภาคใน
เขตเลือกตั้งมาแต่ ๖ เดือน ในเขตเลือกตั้งให้ลงจำนวนผู้ออกเสียงเป็นเกณฑ์
คือ ๓๕,๐๐๐ คนต่อผู้แทนหนึ่งคน

สภาผู้แทนหรือสภานิติบัญญัติ (Corps Legislatif) หรือ (Legislative
Assembly) ซึ่งเป็นสภาว่าง ตามรัฐธรรมนูญของนโปเลียนที่ ๓ นั้น ถกรวบ
อำนาจเกือบหมด ตามรัฐธรรมนูญใหม่ประชุมหนึ่ง ๓ เดือน มีหน้าที่เพียงรับ
หรือไม่รับกฎหมายซึ่งสภามন্ত্রী แห่งรัฐเสนอมาท่านั้น ไม่มีสิทธิเสนอร่าง
กฎหมายหรือแก้กฎหมาย แม้แต่จะเลือกตั้งประธานสภาเองก็ไม่ได้ ต้องให้
นโปเลียนตั้งเอง ส่วนสภาอูโด (Senate) นั้น นโปเลียนเป็นผู้ตั้งสมาชิกให้มี
อำนาจปฏิเสธกฎหมายซึ่งชั่วคราวรัฐธรรมนูญแต่แก้ไขรัฐธรรมนูญได้ ถ้า นโปเลียน
เห็นชอบด้วย สภาที่อำนาจจริงจึงคือ สภามন্ত্রী แห่งรัฐ Council of State
สภานาน นโปเลียนเป็นผู้ตั้งสมาชิกเช่นเดียวกันและมีหน้าที่ร่างกฎหมาย

ในการเลือกตั้ง ก็เช่นเดียวกับ ครั้ง ก่อน ๆ โดย Duke of Morny
ซึ่งเป็นพระอนุชาของนโปเลียนที่ ๓ และเป็นรัฐมนตรี มหาคไทยเข้าแทรกแซงบังคับ
ข้าราชการฝ่ายการประจำ ได้มีการควบคุมหนังสือพิมพ์ แม้ใบปลิวหรือเอกสาร
โฆษณาการเลือกตั้ง ก็ถือ ว่าเป็นสิ่งพิมพ์ต้องให้เจ้าหน้าที่ ฝ่ายรัฐบาลตรวจก่อน

มีคะแนนของแจกจ่ายไม่ได้ มีการแบ่งเขตเลือกตั้งตามความพอใจ ไม่ให้หลักเกณฑ์อย่างใด

นโปเลียนที่ ๓ ได้เลือกจัดเลือกตั้งแบบ Scrutin de liste โดยให้เลือกตั้งคนเดียวเสร็จ ก่อนวันเลือกตั้งนายกรัฐมนตรีจะออกประกาศชักชวนให้ราษฎรมีสติธิมาออกเสียงโดยระบุไปในประกาศว่า ขอให้เลือกใคร ส่วนผู้มีสิทธิมีสิทธิยื่นฝ่ายรัฐบาลมีสิทธิทำได้ตามชอบใจ ใครจะคัดค้านไม่ได้ การเลือกตั้งใช้เวลา ๒ วัน เมื่อเสร็จกันแล้ว นายกรัฐมนตรีมีสิทธิเข้าหับมนตรีเลือกตั้งไปเก็บไว้ที่บ้าน ในตอนกลางคืนจะเอาบัตรเลือกตั้งที่รัฐบาลต้องการให้ใส่ลงไปตามจำนวนที่ต้องการ

การเลือกตั้งสมัยสาธารณรัฐที่ ๓

(ค.ศ. ๑๘๗๑-๑๘๘๐)

เราทราบแล้วว่า ในปี ค.ศ. ๑๘๗๐ นโปเลียนที่ ๓ ประกาศสงครามกับปรัสเซียในที่สุดแพ้ปรัสเซีย นโปเลียนสละราชสมบัติ และฝรั่งเศสเปลี่ยนระบอบการปกครองเป็นสาธารณรัฐอีกเป็นครั้งที่ ๓

เมื่อแพ้สงครามแล้วภายในประเทศฝรั่งเศสเกิดจลาจลขึ้นบ่อย นักการเมืองซึ่งมีอุดมคติต่างกัน ต่างแย้งกันเข้ากุมอำนาจโดยแบ่งออกเป็น ๓ พวก

๑. พวกนิยมกษัตริย์ พวกนี้ต้องการให้มีกษัตริย์แต่ได้รัฐธรรมนูญ
๒. พวกนิยมระบอบสาธารณรัฐซึ่งเป็นพวกกลุ่มพี (bourgeois) และ
๓. พวกคนงานซึ่งประกอบไปด้วยพวกตั้งคณนิยมบ้าง พวกรุนแรงบ้าง

พวกนี้ไม่แน่ใจว่าจะให้มีระบอบการปกครองชนิดใด

จนถึงปี ๑๘๗๕ จึงประกาศใช้รัฐธรรมนูญใหม่ ซึ่งเป็นรากฐานของการปกครองแบบสาธารณรัฐมาจนถึงปี ค.ศ. ๑๘๘๐ ซึ่งเป็นบทฝรั่งเศสแพ้เยอรมันในสงครามโลกครั้งที่ ๒ นี้

รัฐธรรมนูญฉบับ ค.ศ. ๑๘๗๕ นี้คล้ายรัฐธรรมนูญบริติช แต่มิ
ประธานาธิบดี มีสภา ๒ สภา คือสภาผู้แทน (Chamber of Deputies) และสภา
อายุได้ (Senate)

กฎหมายเลือกตั้งปี ๑๘๗๕ นี้ บัญญัติให้มีการเลือกตั้งโดยตรง คนฝรั่งเศส
เค็ดอายุ ๒๑ ปีขึ้นไป และมีภูมิตำเนาในเขตเลือกตั้ง ๖ เดือน มีสิทธิแต่มีการ
คดีถึงอายุ ผู้ใดกระทำความผิด แม้เป็นโทษเล็กน้อย เช่นปลอมปนอาหารก็
ถูกตัดสิทธิตลอดชีวิต ผู้มีสิทธิจะต้องไปจดทะเบียนต่อนายกเทศบาตภายในวันที่
๑๐ มกราคมของปีใหม่ ถ้าผู้นั้นมีชื่ออยู่ในบัญชีผู้มีสิทธิแล้ว ผู้ใดจะมาขอชื่อ
ไม่ได้ เว้นไว้แต่จะย้ายภูมิตำเนา หรือคณะกรรมการมหตฐานว่าผู้นั้นขาด
คุณสมบัติ

การสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้แทน ผู้สมัครต้องไปสมัคร ๕ วันก่อนการ
เลือกตั้ง

ผู้ที่ไปออกเสียงเลือกตั้ง ต้องแสดงหลักฐานว่า คนมีชื่ออยู่ในบัญชี
ผู้มีสิทธิโดยแสดงบัตรซึ่งนายกเทศมนตรีออกให้ ในบางเขตซึ่งมีผู้ออกเสียง
มากต้องเขียนชื่อลงในทะเบียนด้วยว่า ได้มาออกแล้ว ผู้ที่จะได้รับเลือกตั้งต้องได้
คะแนนเด็ดขาด (Absolute majority) คือได้คะแนนมากกว่าครึ่งหนึ่งของผู้ที่
มาออกเสียง ถ้าไม่มีผู้ใดได้คะแนนเด็ดขาด ให้มีกำรเลือกตั้งใหม่ระหว่างที่หนึ่ง
และที่ ๒ เรียกว่า ballotage

เนื่องจากการเลือกตั้ง ยังไม่เป็นต้นแท้ เพราะผู้ไปออกเสียงต้องตั้งบัตร
โดยเปิดเผยให้กรรมการได้หับบัตรเลือกตั้งเอง ในปี ค.ศ. ๑๘๓๓ จึงมีการแก้ไข
กฎหมายเลือกตั้งใหม่ ให้ได้บัตรในซองแล้ว ผู้ออกเสียงไปลงบัตรในคูหา
(isoloir หรือ booth) เอง

ในปี ค.ศ. ๑๘๒๗ ได้มีกฎหมายเลือกตั้งเพิ่มเติมออกใหม่บางข้อ ดังนี้

กฎหมายรัฐธรรมนูญและเลือกตั้งพิเศษ

- (๑) ให้แบ่งเขตเลือกตั้งโดยให้มีผู้แทนได้เพียง ๑ คนต่อ ๑ เขต
- (๒) การนับคะแนนครั้งแรก ผู้สมัครต้องได้คะแนนเด็ดขาด (absolute majority) และต้องได้ ๓ ใน ๕ ของจำนวนผู้มีสิทธิออกเสียงทั้งหมด ถ้าไม่ได้ตามเงื่อนไขแรก ให้เอาผู้ชนะที่ ๑ และที่ ๒ เด็ดอกใหม่ ใครได้มากกว่ากันเพียง ๑ คะแนนก็ได้ ถ้าคะแนนเท่ากันให้คนที่มียุ่่มากกว่าได้รับเลือก

ระบอบวิชี (Vichy Régime)

ในสมัยสงครามโลกครั้งที่ ๒ ฝรั่งเศสยอมทำสัญญายอมแพ้ต่อเยอรมันเมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน ค.ศ. ๑๙๔๐ ระหว่างวันที่ ๙ ถึงวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๔๐ ถ้าผู้แทนและสภาอายุได้ได้ประชุมกันตงมคติน

- ๑. มอบอำนาจเด็ดขาดให้แก่จอมพลเปแตง นายกรัฐมนตรี
- ๒. มอบให้จอมพลเปแตงร่างรัฐธรรมนูญใหม่ และให้ประกาศใช้ได้ภายหลังที่ได้เสนอให้ชาติตั้งยابينแล้ว และ
- ๓. ให้สภาทั้ง ๒ คงทำหน้าที่ต่อไป จนกว่าจะมีสภาทั้ง ๒ ใหม่ตามรัฐธรรมนูญซึ่งจะได้ร่างใหม่

รุ่งขึ้นตอนวันที่ ๑๑ และ ๑๒ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๔๐ คือภายหลังที่ได้อำนาจแล้วจอมพลเปแตงได้ประกาศตั้งตัวเองเป็นผู้เผด็จการเด็ดขาด มีอำนาจแปดความในรัฐธรรมนูญฉบับใด ๆ ได้ และร่างรัฐธรรมนูญใหม่ได้ และให้ข้าราชการทั้งหมดปฏิบัติตามคำสั่งเด็ดขาดต่อประมุขแห่งรัฐ (Chief of State) คือตัวจอมพลเปแตงเองและมอบอำนาจให้นายเบียร์ ลาวัวต์หัวหน้ารัฐบาลออกกฎหมายได้อีกชั้นหนึ่ง

ในประกาศห้ามไม่ให้รัฐสภามีการประชุม ทำโดยยกเลิกรัฐธรรมนูญมาตรา ๓ ของ ค.ศ. ๑๙๔๕ และประกาศตั้งสภาปรึกษาแห่งชาติขึ้นแทนเรียกว่า (Consultative National Council) การตั้งสภาใหม่นี้ขัดกับมติของรัฐสภาเก่า

กฎหมายรัฐธรรมนูญและเลือกตั้งพิสดาร

๑๖๖

เพราะรัฐสภาเก่าลงมติให้มีรัฐสภาใหม่อย่างเต็ม แต่โดยรัฐธรรมนูญใหม่ซึ่งได้ร่างขึ้น สมาชิกของสภาปรึกษาประชาชนประชุมแห่งรัฐคือ จอมพลเปแตง เป็นผู้แต่งตั้ง และมีหน้าที่ปรึกษาเท่านั้น รวมความว่าสมัยเปแตงนี้ ไม่มีการเลือกตั้ง

กรรมวิธีการกู้ชาติฝรั่งเศส

(French Committee of National Liberation)

ในขณะเดียวกัน พวกฝรั่งเศสที่อยู่นอกประเทศได้ประกาศคนเป็นอิสระไว้ในชนบทระบบวิธีและประกาศเป็นตั้งครุกับเยอรมัน นายพล เดอโกลด์ (General de Gaulle) ได้รับแต่งตั้งเป็นผู้นำของคณะกรรมการเมืองและคณะทหารของกรรมวิธีการกู้ชาติ และได้มีการประกาศตั้งสภาปรึกษาชน (Provisional Consultative Assembly) เมื่อวันที่ ๑๗ กันยายน ค.ศ. ๑๙๔๓ มีสำนักงานอยู่ ณ เมืองแอลเจียร์ (Algiers) ในอาฟริกาประกอบด้วยสมาชิก ๑๑๒ นาย ซึ่งตั้งจาก

๑. คณะมนตรีต่อต้านแห่งชาติ ในฝรั่งเศส (National Resistance Council)
๒. จากหมู่ตมาชิกรัฐสภาเดิม
๓. พวกต่อต้านที่อยู่นอกประเทศฝรั่งเศส
๔. จากสมาชิกของคณะพรรคการเมืองต่าง ๆ ที่อยู่ในอาณานิคมของฝรั่งเศสซึ่งไม่ได้ถูกเยอรมันครอบครอง ต่อกันมีหน้าที่เพียงให้ความเห็นแนะนำในการออกกฎหมายกับงบประมาณ

รัฐบาลชั่วคราวแห่งสาธารณรัฐฝรั่งเศส

ถึงวันที่ ๒ มิถุนายน ค.ศ. ๑๙๔๔ ด้วยคำแนะนำของคณะกรรมการต่อต้านในฝรั่งเศสและโดยมติเห็นชอบของสภาปรึกษาชั่วคราว คณะกรรมวิธีการกู้ชาติได้เปลี่ยนนามใหม่เรียกว่า "รัฐบาลชั่วคราวแห่งสาธารณรัฐฝรั่งเศส" (Provi-

sional Government of the French Republic) เพื่อที่จะได้หมุดตอกในฝรั่งเศส
 มาเป็นผู้แทนเพิ่มขึ้นในสมัชชา ได้มีการเพิ่มสมาชิกขึ้นจาก ๓๐๒ เป็น ๒๕๗
 นาย จากจำนวนนี้ ๑๕๗ นาย คัดเลือกจากพวกต่อต้านฝรั่งเศส ๖๐ นาย จาก
 สมาชิกรัฐสภาเดิม โดยให้สมาชิกเดิม ๘๐ นาย ซึ่งลงมติคัดค้านไม่ยอมให้อำนาจ
 แก่จอมพลเปตอง ๒๗ นาย นอกจากเกาะคอรวติกาและพวกต่อต้านที่อยู่นอกประเทศ
 และ ๑๒ นาย จากคณะมนตรีใหญ่ของดินแดนพันธะเขต สภาใหม่ซึ่งมีลักษณะคล้าย
 สภาที่ปรึกษาเดิม ทั้งนี้โดยให้เหตุผลว่า สมาชิกเป็นสมาชิกชั่วคราวไม่ได้เลือก
 โดยราษฎรจึงยังไม่ควรมีสถิติเต็มที่

สภาร่างรัฐธรรมนูญ

ในเดือนสิงหาคม ค.ศ. ๑๙๕๓ ได้มีกฎหมายประกาศว่า วันที่ ๒๓ ตุลาคม
 ปีเดียวกันจะเป็น วันเลือก ผู้แทน เป็น สมาชิก ในสภา ร่าง รัฐธรรมนูญ แห่ง ชาติ
 (National Constituent Assembly) โดยให้ประกอบด้วยสมาชิก ๕๗๖ นาย
 โดยเลือกจากเขตต่าง ๆ ในฝรั่งเศส ๕๒๒ นาย จากดินแดนพันธะเขต ๖๔ นาย
 การเลือกใช้หลักบัญชีรายชื่อ (List System) และการเลือกคงเฉลี่ยตามส่วน
 (Proportional Representation) การเลือกวิธีต่าง ๆ เหล่านี้จะได้อธิบายใน
 บทที่ ๘

สาธารณรัฐที่ ๔

ได้มีการร่างรัฐธรรมนูญใหม่ ประกาศใช้เมื่อวันที่ ๒๗ ตุลาคม ค.ศ.
 ๑๙๕๖ (ขอให้อ่านเรื่องรัฐธรรมนูญสาธารณรัฐที่ ๔ ของนายไพโรจน์ ชัยนาม
 ในนิตสารฉบับที่ ๑๘ เดือนที่ ๕) ตามรัฐธรรมนูญสาธารณรัฐที่ ๔ ฉบับใหม่ซึ่งใช้
 ในปัจจุบันนี้ รัฐสภาประกอบด้วย ๒ สภา สภาต่างเรียกว่า "สมัชชาแห่งชาติ"
 (National Assembly) และสภานับเรียกว่า "สภาสาธารณรัฐ" (Council of

the Republic) การเลือกตั้งสมาชิกสภาต่างหรือสมาชิกแห่งชาติใช้หลักการ
 เลือกตั้งทางตรงแต่ทั่วไป (Universal direct suffrage) และวิธีเฉลี่ยตามส่วน
 (Proportional Representation) การเลือกตั้งสมาชิกของสภาข้าราชการ
 ๒ ชั้นโดยคณะมนตรีของจังหวัดต่างๆเป็นผู้เลือก คณะมนตรีเหล่านี้ราษฎรเลือก
 มาชนหนึ่งก่อน นอกจากนี้ สภาต่างคือ สมาชิกแห่งชาติยังมีสิทธิเลือกโดย
 ใช้วิธีเลือกเฉลี่ยตามส่วนอีก ไม่เกิน ๑ ใน ๖ ของสมาชิกสภาข้าราชการรัฐเพิ่ม
 ขึ้นด้วย จำนวนสมาชิกทั้งหมดของสภาข้าราชการรัฐนั้น รัฐธรรมนูญมาตรา ๖
 บัญญัติไว้ว่า ไม่ให้น้อยกว่า ๒๕๐ นาย แต่จะมากกว่า ๓๒๐ นายไม่ได้

บทที่ ๖

การเลือกตั้งในสหรัฐอเมริกา

สหรัฐอเมริกาได้ประกาศเป็นเอกราชไม่ขึ้นกับบริเตนใหญ่ เมื่อวันที่ ๔
 กรกฎาคม ค.ศ. ๑๗๗๖ เอกสารฉบับนี้เรียกว่า "The Declaration of Independ-
 ence" เป็นเอกสารที่สำคัญที่สุดในประวัติศาสตร์ของอเมริกา และเป็นเอกสาร
 สำคัญฉบับหนึ่งของโลก ประกาศฉบับนี้แยกออกได้เป็น ๓ ตอน คือ :

- ๑) ยืนยันว่ามนุษย์เกิดมาเท่ากัน มีสิทธิซึ่งใครจะขอยึดไปไม่ได้ สิทธิ
 นั้นมีหลายอย่างด้วยกัน รวมทั้งสิทธิในชีวิต เสรีภาพ (ขอให้ดูคำอธิบายเรื่องสิทธิ
 มนุษย์ในภาค ๑)
- ๒) ประนามการกระทำของพระเจ้าจอร์จที่ ๓ แห่งบริเตนใหญ่ว่า ทรง
 ปฏิบัติการโดยพลการ และกดขี่ต่างๆอันเป็นการละเมิดเสรีภาพของชนอเมริกัน
 ฉะนั้นจึงไม่สมควรที่จะเป็นกษัตริย์ของอเมริกันซึ่งเป็นคนเสรี และ

๓) ตอนสุดท้าย ของประกาศ ได้ยืนยันว่า รัฐสภาของอเมริกันซึ่งประกอบด้วยผู้แทนชนมุกกันประกาศว่า คงแตกออกไป สำหรับอเมริกาจะเป็นรัฐที่เสรีและอิสระไม่ต้องมีความจงรักภักดีต่อกษัตริย์บริติชต่อไป และเพื่อที่จะสนับสนุนประกาศนี้ สมาชิกรัฐสภาให้คำมั่นว่าจะตั้งชีวิต ททรัพย์สินบัตทุกอย่าง แต่บริเตนใหญ่ก็ยังไมยอมรบนับตั้งสหรัฐอเมริกาจนถึงวันที่ ๓ กันยายน ค.ศ. ๑๗๘๓ จึงได้ยอมลงนามในสนธิสัญญาสันติภาพกับสหรัฐอเมริกาที่กรุงปารีส โดยบริเตนใหญ่ยอมรับรองเอกราชของอเมริกา

อย่างไรก็ดี เวลาต่อมาอีก ๑๒ ปี จึงได้ประกาศรัฐธรรมนูญของสหรัฐอเมริกา เมื่อวันที่ ๑๗ กันยายน ค.ศ. ๑๗๘๗ ระหว่าง ค.ศ. ๑๗๗๖ จนถึงปีที่ประกาศรัฐธรรมนูญฉบับนี้ สหรัฐอเมริกายังไม่ได้ปกครองแบบสหรัฐอเมริกาอย่างทุกวันนี้ แต่ปกครองโดยแบบสหพันธ์ (Confederation) เพราะรัฐต่างๆ ยังเกี่ยงไม่ยอมรวมกัน ต่างฝ่ายถือว่าตนอิสระ มีอำนาจภายนอกภายในของตนเอง ถึงอนสิทธิและหน้าที่ระหว่างประเทศของคนอื่นมีต่อประเทศต่างๆ ได้ โดยเฉพาะมีสิทธิจะตั้งทูตของตนเองได้ โดยเฉพาะ และทำสัญญา กับประเทศใด ๆ ได้โดยอิสระ รวมความว่า ทุกรัฐมารวมกันจริง แต่ถือว่ารัฐแต่ละรัฐเท่ากัน กิจการทางปวงซึ่งเป็นวัตถุประสงค์อันรวมกันของรัฐทั้งหลายนั้น ที่ประชุมผู้แทนของรัฐต่างๆ เป็นผู้พิจารณาข้อตกลงใด ๆ ในที่ประชุมต้องเป็นไปโดยความเห็นชอบร่วมกัน ที่ประชุมไม่มีสิทธิตัดสิน หรือสั่งหรือออกกฎหมายอย่างใดบังคับพลเมืองในรัฐต่าง ๆ จะบังคับได้ก็ต่อเมื่อรัฐบาลของรัฐนั้นตกลงยินยอม แต่ภายหลังปี ค.ศ. ๑๗๘๗ เมื่อรวมกันเป็นสหรัฐแล้ว สหรัฐอเมริกาจึงกลายเป็นมีลักษณะดังนี้ :

๑. สำหรับกิจการภายนอก รัฐซึ่งเป็นสมาชิกให้อำนาจอธิปไตยของคนไม่ได้ รัฐบาลกลางเท่านั้นเป็นผู้ไว้

๒. ตำหรับกิจการภายใน ต่างรัฐต่างมีอำนาจของตนในกิจการบางอย่างเท่าที่ไม่ขัดกับกฎหมายของสหรัฐ

๓. ความเกี่ยวพันระหว่างรัฐด้วยกันถือเป็นความสัมพันธ์ทางกฎหมายภายใต้รัฐธรรมนูญ ไม่ใช่เป็นความเกี่ยวพันระหว่างรัฐเอกราชต่อรัฐเอกราชด้วยกัน

การที่จะอธิบายการปกครองโดยละเอียดของสหรัฐอเมริกา จะต้องรอได้ในภาค ซึ่งจะได้อธิบายถึงรัฐธรรมนูญของสหรัฐอเมริกาและประเทศอื่นๆ โดยละเอียด ในชั้นนี้อธิบายย่อๆ เพื่อประกอบความเข้าใจ ในการอธิบายการเลือกตั้งของสหรัฐอเมริกาเท่านั้น

ก่อนที่จะศึกษาถึงประวัติการเลือกตั้งในสหรัฐอเมริกา จำต้องเข้าใจเสียก่อนว่า เนื่องจากการปกครองของอเมริกาเป็นสหรัฐ รัฐต่างๆ จึงมีรัฐธรรมนูญของตน (State Constitutions) ซึ่งมีอำนาจวางสิทธิต่างๆ ของราษฎรได้เช่นสิทธิเลือกตั้ง สิทธิรับเลือกตั้งมีอย่างไร ? และมีอำนาจอื่นๆ เท่าที่ไม่ขัดกับรัฐธรรมนูญของชาติ รัฐธรรมนูญฉบับปี ค.ศ. ๑๗๘๗ เป็นรัฐธรรมนูญของชาติ (National Constitution)

รัฐธรรมนูญแห่งชาติบัญญัติว่า รัฐสภา (Congress) ประกอบด้วยสภาคือ สภาฮาดุได้ (Senate) และสภาผู้แทน (House of Representative) โดยมีประธานาธิบดีเป็นประมุข สมาชิกสภาฮาดุได้ มีกาเลือกตั้ง ๒๕ คน สมาชิกสภาผู้แทนเลือกตั้งชนเดียว คงวิธีการจะได้กล่าวต่อไป

ในชั้นนี้ จะบรรยายถึงประวัติการเลือกตั้งเสียก่อน ในระยะ ๕๐ ปี ภายหลังการประกาศเอกราช ถือได้ว่าเป็นระยะที่คนอเมริกันได้สิทธิในทางการเมือง ในประกาศเอกราชที่ดี หรือกฎหมายบัญญัติสิทธิ (Bill of Rights) ของรัฐต่างๆ ในอเมริกานั้น มักจะนำหลักทฤษฎีทางการเมืองของ Locke และรุสโซ

มาบัญญัติไว้ เช่น มนุษย์เราเกิดมาเท่ากัน และมนุษย์มีสิทธิซึ่งแยกไม่ออก จากตัวเขาและแม้จะยินยอมก็ไม่ได้ แม้กระนั้นก็ตามในชนแรกเมื่อได้เอกราชแล้ว รัฐธรรมนูญของรัฐต่าง ๆ ก็ยังกักกันสิทธิของราษฎร เช่นยังต้องการคุณสมบัติ ในทางมทรวัดขึ้นเป็นเงื่อนไขอยู่เสมอ บางรัฐธรรมนูญกักกันผู้ถือศาสนาอื่น ซึ่งไม่ใช่ศาสนาของตน เราเคยทราบแล้วว่า การปฏิบัติในอเมริกาเป็นบทเรียน จูงใจนักปฏิวัติในฝรั่งเศส และนำหลักการบางประการของสหรัฐอเมริกาไปใช้ แต่เช่นเดียวกับกษัตริย์ที่ฝรั่งเศสปฏิวัติแล้ว วิศวกรของฝรั่งเศสในอินทิงจะนำ สิทธิในทางการเมืองเหล่านั้นไปปรับปรุงใช้ กลับเป็นบทเรียนให้แก่อเมริกา

ในสมัยแรก รัฐต่าง ๆ ในสหรัฐอเมริกาได้เริ่มขยายสิทธิการเลือกตั้ง ให้เป็นประชาธิปไตยจนทุกทีโดยแบ่งออกเป็น ๓ ระยะ

๑. สมัยปฏิวัติ
๒. ในปลายคริสต์ศตวรรษที่ ๑๘ คือระหว่างปี ๑๗๙๐ ถึง ๑๘๐๐
๓. สมัยประธานาธิบดี แอนดรู แจกสัน คือระหว่าง ค.ศ. ๑๘๒๕-

๑๗๓๗

ภายหลังปฏิวัติใหม่ ๆ นั้น รัฐต่าง ๆ มักจะอนุญาตให้ผู้ที่เสียภาษีอากร เท่านั้นที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งได้ และได้เริ่มขยายสิทธิออกไปเป็นสมัย ๆ ดัง กล่าวแล้ว แต่กว่าจะได้แต่ละครั้งก็ต้องได้กับพวกมีเงินมากมาย เพราะพวกนี้ เกรงว่าพวกคนจนจะมีอำนาจในการเมืองมากขึ้น

ระหว่าง ค.ศ. ๑๗๗๖ ถึง ค.ศ. ๑๘๐๗ รัฐต่าง ๆ ได้ใช้รัฐธรรมนูญของตน และแก้ไขหลายครั้ง ในครั้งนั้นรัฐทมิฬมักจะอนุญาตให้ชายอายุครบ ๒๑ ปี ผิดคำ หรือผิดชาวที่มีสติปกติและไม่ต้องคำพิพากษาในทางอาญาออกเสียงได้ อย่างไรก็ตาม รัฐต่างก็มีเงื่อนไขไม่เหมือนกัน บางรัฐก็ยังบังคับว่าต้องเสียภาษีอากร รัชชูปการก่อน หรือมีภูมิลำเนาอยู่เท่านั้น เดือนหรือปี บางรัฐก็บังคับว่าต้อง

อ่านออกเขียนได้โดยอ่านและเขียน รัฐธรรมนูญของรัฐนั้นได้หนึ่งมาตรา แต่
บางรัฐได้หาทางเพื่อจะช่วยเหลือคนผิวขาว ได้อนุญาตว่าถ้าอ่านหนังสือไม่ออก แต่
เสียภาษีก็ให้ออกเสียงได้

มีบุคคล ๒ ประเภทที่ตกตกกันมากที่สุดคือ หญิงและพวกแชนนิ โกร
ในต้นคริสต์ศตวรรษที่ ๑๘ สหรัฐอเมริกาเริ่มอ้างอำนาจของสิทธิ เพราะในขณะ
นั้นสตรีไม่ได้สิทธิอะไรยิ่งกว่าพวกนิ โกรอีกกลับจะด้อยกว่าเสียอีก เพราะพวก
นิ โกรดำถ้าเป็นชายและมีคุณสมบัติเท่ากับผิวขาว

ในเมืองนิวยอร์ก เมื่อ ค.ศ. ๑๗๘๗ ได้มีการประชุมทั้งชายและหญิง
ประกาศสำนักจิตต์ (Declaration of Sentiments) มีสาระสำคัญดังนี้

๑. สตรีเท่ากับชาย เพราะพระเจ้าเป็นเจ้าสร้างมาด้วยกัน ฉะนั้นจึงต้อง
รับนับถือ

๒. เป็นหน้าที่ของหญิงที่จะแสดงหาสิทธิเลือกตั้งให้ได้

ในปี ค.ศ. ๑๗๖๖ ได้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญของชาติบางมาตรา มี
มาตราหนึ่งกล่าวหาว่า ห้ามไม่ให้รัฐใดประกาศใช้กฎหมายซึ่งเป็นการตัดทอน
เอกสิทธิ์หรือความคุ้มกันบุคคลในฐานะที่เป็นพลเมืองของรัฐอเมริกา พวก
สตรีคิดว่า สตรีก็เป็นพลเมือง (citizen) เช่นเดียวกับชาย ฉะนั้น เป็นการ
ขัดต่อรัฐธรรมนูญของชาติ ถ้ารัฐใดรัฐหนึ่งจะห้ามไม่ให้สตรีออกเสียง คิด
ไปสู่ศาลสูงสุด เมื่อ ค.ศ. ๑๗๗๔ ศาลสูงสุดพิพากษาว่า รัฐธรรมนูญของชาติ
ระบบแก้ไขครั้งที่ ๑๔ ปี ค.ศ. ๑๘๖๖ นี้ ไม่ได้อนุญาตให้สตรีได้สิทธิเลือกตั้ง
อย่างไรจริงอยู่สตรีเป็นพลเมืองในฐานะเป็นสมาชิกในชาติ แต่ไม่ยิ่งไปกว่า
การเป็นพลเมืองไม่แปลว่าต้องมีสิทธิเลือกตั้ง การที่รัฐใดจะห้ามไม่ให้สตรี
ออกเสียง ไม่เป็นการละเมิดรัฐธรรมนูญแห่งชาติ อย่างไรก็ตาม ค.ศ. ๑๘๗๗
มี ๑๗ รัฐยอมผ่อนให้สตรีมีสิทธิออกเสียง แต่ยังมีอีกหลายรัฐไม่ยอม ครั้นเมื่อ

สงครามโลกครั้งที่ ๑ ต้นสุดลง ต่^{๕๔}ตร^{๕๕}จึงขอ^{๕๖}รองให้^{๕๖}แก่รัฐธรรมนูญของชาติเพื่อ
 บังคับรัฐต่าง ๆ โดยอ้างเหตุว่า หลักระชาธิปไตยนั้นมียุ^{๕๖}ว่า การเก็บภาษ้อากร
 ต้อง โดยผู้แทนที่ราษฎรเลือกไปอนุญาต ต่^{๕๖}ตร^{๕๖}ก็^{๕๖}คล้าย^{๕๖}เหมือน^{๕๖}กันจึงไม่^{๕๖}ยุติ^{๕๖}กรรม
 เป็น^{๕๖}การ^{๕๖}กกด^{๕๖} ใน^{๕๖}ที่สุด^{๕๖}ในปี^{๕๖}ค.ศ. ๑๙๒๐ รัฐสภาจึงแก้ไขรัฐธรรมนูญเป็น^{๕๖}ครั้งที่ ๑๙
 บัญญัติ^{๕๖}สิทธิ^{๕๖}ของ^{๕๖}พลเมือง^{๕๖}สหรัฐ^{๕๖}อเมริกา^{๕๖}ที่จะ^{๕๖}ออก^{๕๖}เสียง^{๕๖}เลือก^{๕๖}ต่ง^{๕๖}นี้ ห้าม^{๕๖}ไม่ให้^{๕๖}ให้^{๕๖}สหรัฐ
 อเมริกา^{๕๖}หรือ^{๕๖}รัฐ^{๕๖}ใด^{๕๖}ไป^{๕๖}ปฏิเสธ^{๕๖}หรือ^{๕๖}คัด^{๕๖}ทอน^{๕๖} เนื่องจาก^{๕๖}แพ้^{๕๖} และ^{๕๖}ให้^{๕๖}รัฐ^{๕๖}สภา^{๕๖}มี^{๕๖}อำนาจ
 โดย^{๕๖}บังคับ^{๕๖}การ^{๕๖}ให้เป็น^{๕๖}ไป^{๕๖}ตาม^{๕๖}รัฐธรรมนูญ^{๕๖}ที่^{๕๖}แก้ไข^{๕๖} โดย^{๕๖}ออก^{๕๖}กฎ^{๕๖}หมาย^{๕๖}ตาม^{๕๖}ที่^{๕๖}เห็น
 ต่^{๕๖}มคอ^{๕๖}

โดย^{๕๖}กล่าว^{๕๖}แล้ว^{๕๖}ว่า นอกจาก^{๕๖}ต่^{๕๖}ตร^{๕๖}บังคับ^{๕๖}ข้อ^{๕๖}ประเภท^{๕๖}หนึ่ง^{๕๖}ที่^{๕๖}ถูก^{๕๖}กัก^{๕๖}กัน คือ
 แซกนิโกร ก่อน^{๕๖} ค.ศ. ๑๙๑๐ พล^{๕๖}กนิ^{๕๖}โกร^{๕๖}ไม่มี^{๕๖}สิทธิ^{๕๖}เลย ถึง^{๕๖} ค.ศ. ๑๙๑๐ รัฐสภา
 จึง^{๕๖}ได้^{๕๖}แก้ไข^{๕๖}รัฐธรรมนูญ^{๕๖}ของ^{๕๖}ชาติ^{๕๖}โดย^{๕๖}ห้าม^{๕๖}มิ^{๕๖}ให้^{๕๖}รัฐ^{๕๖}ใด^{๕๖}รัฐ^{๕๖}หนึ่ง^{๕๖}ออก^{๕๖} กฎ^{๕๖}หมาย^{๕๖}กัก^{๕๖}สิทธิ
 พลเมือง^{๕๖}อเมริกัน (American Citizen) เนื่องจาก^{๕๖}คิดว่า หรือ^{๕๖}เชื้อ^{๕๖}ชาติ^{๕๖}อื่น^{๕๖}หรือ
 เนื่องจาก^{๕๖}เคย^{๕๖}เป็น^{๕๖}ทาส^{๕๖}มา^{๕๖}แล้ว ผู้^{๕๖}ร่าง^{๕๖}รัฐธรรมนูญ^{๕๖}ของ^{๕๖}ชาติ^{๕๖}แต่ละ^{๕๖}ของ^{๕๖}รัฐ^{๕๖}ต่าง^{๕๖} ๆ รัฐ^{๕๖}ตั้ง
 ดำ^{๕๖}บาก^{๕๖}ใน^{๕๖}อัน^{๕๖}ที่^{๕๖}จะ^{๕๖}ระ^{๕๖}บุด^{๕๖}ง^{๕๖}ไป^{๕๖}ว่า ห้าม^{๕๖}แซก^{๕๖}นิ^{๕๖}โกร^{๕๖} เพราะ^{๕๖}แซก^{๕๖}นิ^{๕๖}โกร^{๕๖}ก็^{๕๖}เป็น^{๕๖}พลเมือง
 เหมือน^{๕๖}พล^{๕๖}กนิ^{๕๖}ชว^{๕๖}า หาท^{๕๖}ทาง^{๕๖}กัก^{๕๖}กัน^{๕๖}ทาง^{๕๖}อ้อม^{๕๖}โดย^{๕๖}วาง^{๕๖}เงื่อน^{๕๖}ใจ^{๕๖}ให้^{๕๖}ยาก^{๕๖}เข้า ภาย^{๕๖}หลัง
 สงคราม^{๕๖}กลาง^{๕๖}เมือง^{๕๖}ระหว่าง^{๕๖}รัฐ^{๕๖}เห็น^{๕๖}อก^{๕๖}กับ^{๕๖}รัฐ^{๕๖}ได้^{๕๖}แล้ว พล^{๕๖}กนิ^{๕๖}โกร^{๕๖}ได้^{๕๖}ถือ^{๕๖}สิทธิ^{๕๖} เด^{๕๖}กการ
 เป็น^{๕๖}ทาส^{๕๖}กด^{๕๖}บ^{๕๖}มี^{๕๖}สิทธิ^{๕๖}เป็น^{๕๖}มนุษย์^{๕๖}ชน พล^{๕๖}กนิ^{๕๖}ชว^{๕๖}าจึง^{๕๖}วาง^{๕๖}เงื่อน^{๕๖}ใจ^{๕๖}ว่า ผู้^{๕๖}ที่มี^{๕๖}สิทธิ^{๕๖}ของ
 มี^{๕๖}การ^{๕๖}ศึกษา^{๕๖}จน^{๕๖}จบ^{๕๖}หรือ^{๕๖}มี^{๕๖}ทรัพย์ เช่น รัฐ^{๕๖}มิ^{๕๖}ชิ^{๕๖}ชิ^{๕๖}บ ในปี^{๕๖} ค.ศ. ๑๙๑๐ แก้
 รัฐ^{๕๖}ธรรมนูญ^{๕๖}ว่า ผู้^{๕๖}มี^{๕๖}สิทธิ^{๕๖}ต้อง^{๕๖}อ่าน^{๕๖}และ^{๕๖}เขียน^{๕๖}รัฐธรรมนูญ^{๕๖}ได้ รัฐ^{๕๖}ใด^{๕๖}ไร^{๕๖}ใด^{๕๖}นา^{๕๖}ได้^{๕๖}
 เค^{๕๖}น^{๕๖}แบบ^{๕๖}เดียวกัน แต่^{๕๖}เพื่อ^{๕๖}จะ^{๕๖}ช่วย^{๕๖}พล^{๕๖}กนิ^{๕๖}ชว^{๕๖}าได้^{๕๖}ยก^{๕๖}เว้น^{๕๖}ว่า ถ้า^{๕๖}อ่าน^{๕๖}เขียน^{๕๖}ไม่^{๕๖}ได้ แต่^{๕๖}ถ้า^{๕๖}มี
 ทรัพย์^{๕๖}ราคา ๓๐๐ เหรียญ^{๕๖}ขึ้นไป ให้^{๕๖}มี^{๕๖}สิทธิ ซึ่ง^{๕๖}ความ^{๕๖}จริง^{๕๖}พล^{๕๖}กนิ^{๕๖}โกร^{๕๖}ก็^{๕๖}ไม่^{๕๖}ได้
 สิทธิ^{๕๖}เพราะ^{๕๖}ไม่^{๕๖}มี^{๕๖}ทรัพย์^{๕๖}ถึง มี^{๕๖}หลาย^{๕๖}รัฐ^{๕๖}หา^{๕๖}ทาง^{๕๖}เลี่ยง^{๕๖}จน^{๕๖}นำ^{๕๖}เกิด^{๕๖}ยด เช่น^{๕๖}ออก^{๕๖}กฎ^{๕๖}หมาย
 ว่า^{๕๖}จะ^{๕๖}อ่าน^{๕๖}เรื่อง^{๕๖}อ่าน^{๕๖}หนังสือ^{๕๖}ออก^{๕๖}หรือ^{๕๖}ไม่^{๕๖}ได้^{๕๖}ใช้^{๕๖}บังคับ ถ้า^{๕๖}ผู้^{๕๖}นั้น^{๕๖}เป็น^{๕๖}ผู้^{๕๖}มี^{๕๖}สิทธิ^{๕๖}อยู่^{๕๖}แล้ว

ในปี ค.ศ. ๑๙๖๗ ซึ่งเป็นบทขงห้ามเขากน โกรเด็คจากค หรือเป็นผู้ล่บถกคของพวก
เหล่านี้หรือโดยไปส่งครวมกลางเมือง

กลไกของการเลือกตั้ง และ การทอจวิต

เราทราบกันดีว่า สิทธิในการออกเสียงนั้น จะม้ค่าสำหรับพลเมือง
และได้ผลจริงจกคเมื่อ วิชการออกเสียงหรือที่เรียกคว่า กลไก (Machinery)
ของการเลือกตั้งนั้นดจริง ๆ

ในสหรัฐอเมริกาเอง เมื่อประกาศเอกราชแล้ว ยังมีหลายรัฐที่บัญญัติ
ให้การออกเสียง เป็นไปโดย เม็ดผเย โดยให้ผู้ออกเสียงคอบ โดยวาจาว่า จะเลือก
ใคร ผู้ที่สนับสนุนใหม่การออกเสียง โดยเม็ดผเย โดยมากเป็นผู้ มีเงินเช่นเดียวกับ
กับในประเทศอื่น ผลจึงปรากฏว่ารัฐต่าง ๆ ทางใตใ้ชวชนกันเป็นด้นมาก
พวกมีเงินเหล่านี้หวาดเกรงว่า ถ้าให้ผู้ออกเสียงรับแล้ว จะมีการ โกงกัน แต่ก็
ไม่ได้อธิบายว่า จะโกงกันได้อย่างไร อย่างไรก็ตามได้มีรัฐต่าง ๆ เห็นว่า การ
ออกเสียง โดยเม็ดผเย จะได้รับความยุติธรรม เพราะทำให้ผู้ออกเสียงหวาด
เกรงอิทธิพลบ้างเกรงใจบ้าง ผู้ให้ออกเสียงโดยลงบัตรจับไม่ได้ เพราะวิชานี้เป็น
วิชาพิศจุนได้ว่า ผู้ออกเสียงง้มีครใจจริง ๆ รัฐต่าง ๆ ได้เริ่มใช้วิชานี้ระหว่ง
ศนศรศศศศวรรษที่ ๑๙ ถึงปลายศรศศศศวรรษเดียวกัน

อย่างไรก้ ในกึ่งศรศศศศวรรษที่ ๑๙ คือราวปี ค.ศ. ๑๙๕๐ มีรัฐหลายรัฐ
ได้ใช้วิธีลงบัตรกันแล้ว แต่ปฏิบัติต่างกับสมัยปัจจุบัน คือกฎหมายไม่บังคับว่า
บัตรนั้นจะต้องพิมพ์หรือเขียนหรือขนาดอย่างไร ด้อย่างใด แต่อนุญาตให้
ผู้ออกเสียงนำมาเอง ผลคือพรรคการเมืองแต่ละฝ่ายต่างทำกันชน การทำเช่น
ทำให้ด้นด้นและยุ่งยากมาก ปรากฏว่ามีผู้ปลอมบัตรมากมาย เพราะผู้ไปออก
เสียง มีบัตรของตนเอง บางคนได้บัตรจริงไปมากมาย บางคนอาจปรากฏว่า

มีบัตรมากกว่าผู้ไปออกเสียง มีการให้ดินบนกันมากมาย เพราะผู้สมัครกับผู้
ออกเสียงมักจะตกลงกันว่า ก่อนจะไปออกเสียงจะแสดงบัตรให้ดูว่า บัตรเครื่อง
หมายชนิดไหน หมายความว่าเลือกให้ตน มีการขอร้องผู้ออกเสียงอย่างออก
หน้า และพรรคของผู้สมัครมอบบัตรให้ทีเดียว ผู้ออกเสียงคนใดไม่ปฏิบัติตาม
คำสั่งหรือไม่ไปช่วยออกเสียงก็มักจะถูกล้อออกจากงาน ถึง ค.ศ. ๑๘๘๒ มี
สมาคมหนังสือ Philadelphia Civil Service Reform Association ซึ่งตั้งขึ้น
โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมสมรรถภาพของรัฐบาลพลเรือนได้เสนอว่า บัตร
การเลือกตั้งนั้น รัฐควรทำเอง ปรากฏว่ารัฐ Massachusetts ได้เริ่มปฏิบัติ
ก่อนใน ค.ศ. ๑๘๘๘ แล้วรัฐอื่นๆ จึงปฏิบัติตามมาภายหลัง

รัฐ Massachusetts เริ่มทำดังนี้ คือพิมพ์บัตรเลือกตั้งเอง และมอบ
ให้แก่ผู้ออกเสียงไปทำชื่อเขาในคูหา

ในทุกวันนี้ บัตรเลือกตั้ง รัฐบาลเป็นผู้พิมพ์แจกทั่วไปในขณะที่เลือกตั้ง
และมีการควบคุมกันอย่างที่เราทำกันอยู่ในเมืองเราทุกวันนี้

การเลือกตั้งในปัจจุบัน

ในคำสอนเมื่อปีที่แล้ว ข้าพเจ้าได้อธิบายแล้วว่า ตามรัฐธรรมนูญ
สหรัฐอเมริกา รัฐสภาประกอบด้วย ๒ สภา คือสภาผู้แทน (House of Represent-
-tative) และ สภาอาวุโส (Senate)

๑. ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งและผู้สมัครเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

แม้รัฐต่าง ๆ ในสหรัฐอเมริกาจะมีสิทธิออกกฎหมายจำกัดอายุขี้ออก
ของคนที่ตาม แต่ทุกรัฐมีกฎหมายเหมือนกันหมดในคุณสมบัติ สำคัญ
ของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งผู้แทน ดังต่อไปนี้

๑. มีนาคกรภาพ (Citizenship) คำว่า Citizenship หมายความว่า ผู้มีนามหน้าที่จะต้องจงรักภักดีต่อประเทศสหรัฐอเมริกา

๒. อายุ ๒๑ ปีบริบูรณ์

๓. ไม่จำกัดเพศหรือผิว

๔. มีภูมิดำเนายอยู่ในสหรัฐอเมริกา

ในเรื่อง ภูมิดำเนานาน บางรัฐก็กำหนดว่าต้องอยู่ในรัฐนั้น ๖ เดือนบ้าง ๓ เดือนบ้าง และ ๒ ปีบ้าง แต่ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ ๑ แล้ว ได้มีการแก้ไขให้ผู้ที่ไม่อยู่ โดยออกเสียง โดยทางไปรษณีย์ได้ด้วย

๕. การศึกษา รัฐโดยมากบัญญัติว่า เพียงอำนาจรัฐธรรมนูญของสหรัฐอเมริกาออกและเขียนชื่อตัวได้ก็พอแล้ว

ส่วนคุณสมบัติของผู้สมัครเป็นผู้แทน มีดังต่อไปนี้

๑. มีอายุ ๒๕ ปีบริบูรณ์

๒. เป็นบุคคลในสัญชาติอเมริกันมาแต่อย่างน้อย ๗ ปี

๓. เป็นพลเมืองในรัฐที่ตนสมัคร

คุณสมบัติ ๓ ประการนี้ รัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกาบัญญัติไว้ว่า ทุกรัฐต้องมีเหมือนกันหมด จะแก้ไขได้โดยแก้รัฐธรรมนูญของรัฐ รัฐแต่ละรัฐจะออกกฎหมายแก่ตามใจชอบไม่ได้ ส่วนวิธีการเลือกตั้งนั้นเป็นอำนาจของแต่ละรัฐซึ่งในทางปฏิบัติทุกรัฐปฏิบัติทำนองเดียวกัน สมาชิกสภาผู้แทนอยู่ในตำแหน่งคราวละ ๒ ปี

๒. ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง สมาชิกสภาฯ ได้และผู้สมัครเป็นสมา-

ชิกสภาฯ ได้

สภาฯ ได้ต่างกับสภาผู้แทน สภาฯ ได้ ประกอบด้วยสมาชิกซึ่งรัฐหนึ่ง ๆ (ในอเมริกามี ๔๘ นาย) ส่งสมาชิกเข้ามา รัฐละ ๒ นาย เท่ากันหมด

ซึ่งต่างกับสภาผู้แทนซึ่งมากบ้างน้อยบ้างตามจำนวนพลเมือง เมื่อเป็นเช่นนั้นจึงปรากฏว่า บางรัฐ มีสภาผู้แทนหนึ่งนาย เพราะพลเมืองน้อย แต่มีสมาชิกสภาอาวุโส ๒ นาย รัฐธรรมนูญอเมริกาถือว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้แทนปวงชน ดังนั้นสมาชิกสภาอาวุโสเป็นผู้แทนรัฐในฐานะเป็นรัฐอธิปไตยแตกต่างจากปวงชน ฉะนั้นเมื่อทุกรัฐมีอธิปไตยยกตองเท่ากันโดยไม่คำนึงถึงพลเมือง

ผู้ออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกอาวุโส นั้นได้แก่สถาบันคิบัญญัติของรัฐแต่ละรัฐ และรัฐธรรมนูญของสหรัฐอเมริกาบัญญัติว่า ให้เป็นไปตามวิธีการซึ่งรัฐแต่ละรัฐจะกำหนด

แต่คุณสมบัติของผู้ที่จะสมัครเป็นสมาชิกสภาอาวุโส นั้น รัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกาบัญญัติไว้เช่นเดียวกัน แต่ละรัฐจะแก้ไขไม่ได้ คือ

๑. ต้องมีอายุ ๓๐ ปีบริบูรณ์
๒. ไม่จำกัดเพศ
๓. ต้องเป็นบุคคลในสัญชาติมาแล้ว ๙ ปี
๔. ต้องเป็นพลเมืองของรัฐนั้น.

การเลือกตั้งประธานาธิบดีและรองประธานาธิบดี

ประธานาธิบดีถูกเลือกตั้งโดยองค์การพิเศษเรียกว่า Electoral College สมาชิกขององค์การพิเศษนี้ถูกเลือกตั้งโดยรัฐต่าง ๆ ตามวิธีการซึ่งมีอยู่ในกฎหมายของรัฐ วิธีซึ่งปฏิบัติกันดังมากในรัฐต่าง ๆ คือให้ราษฎรเลือกท่านองเดอกผู้แทน เมื่อได้ตัว Elector ซึ่งจะเป็นผู้เลือกประธานาธิบดีและ Elector เหล่านี้ประชุมกันออกเสียงให้รัฐของตนเพื่อเลือก ประธานาธิบดีและรองประธานาธิบดีแล้ว รวมคะแนนตั้งไปยังประธานสภาอาวุโส (President of the Senate) รัฐหนึ่งมี Elector จำนวนเท่ากับจำนวนสมาชิกสภาอาวุโส และผู้แทน

ของรัฐคน เช่น รัฐหนึ่งมีสมาชิกสภาอายุได้ ๒ นาย และผู้แทนหนึ่งนาย กับ Elector ๓ นาย ผู้ที่เป็นสมาชิกสภาอายุได้หรือผู้แทนราษฎรหรือดำรงตำแหน่งในรัฐการจวบเป็น Elector ไม่ได้ และต้องมีคุณสมบัติในฐานะเป็นผู้มีสิทธิออกเสียงในรัฐนั้น หน้าที่ของ Elector มีเพียงออกเสียงแล้วทำประกาศนียบัตรรับรองว่าออกเสียงถูกต้องแล้ว ส่งไปยังสภาอายุได้เท่านั้น.

คุณสมบัติของผู้สมัคร เป็นประธานาธิบดีหรือรองประธานาธิบดี

๑. ต้องเป็นบุคลคตสัญชาติโดยกำเนิดของสหรัฐอเมริกา ไม่ใช่โดยแปลงชาติ

๒. ต้องมีอายุ ๓๕ ปีบริบูรณ์

๓. ต้องอยู่ในสหรัฐอเมริกา ๑๔ ปี.

วิธีการเลือกตั้ง

Elector จะประชุมกันในรัฐของตนและตั้งบัตรออกเสียงเลือกประธานาธิบดีและรองประธานาธิบดี Elector จะเขียนลงไปใบบัตรซึ่งอยู่ที่ตนต้องการให้เป็นประธานาธิบดี และใบบัตรต่างหากสำหรับรองประธานาธิบดี Elector มีหน้าที่ทำรายชื่อบุคคลที่ได้รับบัตรลงคะแนนเพื่อเป็นประธานาธิบดีและรองประธานาธิบดี และว่าคนใดได้คะแนนเท่าใดแล้วเขียนชื่อและประทับตราของฉันทิ้งส่งไปยังประธานสภาอายุได้ ในท่ามกลางสภาอายุได้และสภาผู้แทน ประธานสภาอายุได้จะเป็นผู้เปิดบันทึกเหล่านั้นและนับคะแนนผู้ที่ได้รับคะแนนมากที่สุด สำหรับเป็นประธานาธิบดีจะได้รับเลือกเป็นประธานาธิบดี หากว่าคะแนนนั้นเป็นคะแนนมากกว่าครึ่งของ Elector ถ้าไม่มีใครได้คะแนนมากเช่นนั้น ก็ให้ผู้ที่ได้คะแนนสูงสุด ๓ นาย ตามรายชื่อ แล้วให้สภาผู้แทนตั้งบัตรเลือกประธานาธิบดีจาก ๓ นายนั้น ในกรณีเช่นนี้ให้ถือว่ารัฐเป็นผู้เลือก โดยรัฐหนึ่ง มีเสียงหนึ่งเสียง สมาชิกสภา

ผู้แทนร่วมนั้นของรัฐหนึ่งมีหนึ่งเสียง และต้องมีสมาชิกรัฐต่าง ๆ ร่วมนั้น
อย่างน้อย ๒ ใน ๓ ของรัฐทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุมและผู้ได้รับเลือกตั้งจะได้
คะแนนเสียงข้างมากในจำนวนรัฐทั้งหมด

สำหรับรอง ประธานาธิบดี นั้นคือ ผู้ที่ได้คะแนนข้างมาก จากจำนวน
Electors เป็นรองประธานาธิบดี และถ้าไม่มีผู้ใดได้คะแนนข้างมากก็ให้ผู้ที่ได้
คะแนนมากที่สุด ๒ คนเป็นผู้รับเลือก โดยให้สภาอาวุโสเป็นผู้เลือก ในกรณีนี้
องค์ประชุมของสภาอาวุโสต้องประกอบด้วย ๒ ใน ๓ ของจำนวนสมาชิกรัฐทั้งหมด
มาประชุมกัน และผู้ได้รับเลือกจะต้องได้คะแนนเสียงข้างมากจากจำนวนสมาชิกรัฐ
ทั้งหมด

เพื่อที่จะให้นักศึกษาเข้าใจ โดยแจ่มแจ้งถึงวิธีปฏิบัติ เพราะตามทฤษฎี
มายานเป็นการอธิบายตามถ้อยคำในคำบทของรัฐธรรมนูญ ของสหรัฐอเมริกา
ข้าพเจ้าจะยกตัวอย่างการเลือกตั้งประธานาธิบดีทุกรัฐ เมื่อเดือนพฤศจิกายน
ศกก่อนมาให้ดูเป็นตัวอย่าง

ในสหรัฐอเมริกาทุก ๆ ๔ ปี มีการเลือกตั้งประธานาธิบดี ซึ่งทำกันใน
เดือนพฤศจิกายน การเลือกตั้งโดย Electors นั้น ทำกันในวันอังคารต้นเดือน
พฤศจิกายน แต่ก่อนที่ Elector จะเลือกพรรคการเมืองต่าง ๆ มักจะประชุมแต่ง
ตั้ง (Nominate) ผู้สมัครในนามพรรคของตนก่อน พรรคที่สำคัญก็มีพรรค Re-
publican และพรรค Democrat การแต่งตั้งผู้สมัครโดยพรรค ทำกัน
แต่เดือนมิถุนายน คือก่อนเลือกตั้งจริง ๆ เรียกว่า National Convention เมื่อ
พรรคแต่งตั้งใคร ให้เป็นผู้สมัคร แล้วสมาชิกรัฐในพรรคทั้งหมดจะต้องลงนามและ
ชักชวนให้ราษฎรเลือก Electors ซึ่งเป็นพรรคเดียวกันเพื่อ Electors จะได้
ไปเลือก

การเลือกตั้งคราวที่แล้ว ประธานาธิบดีทอมสันซึ่งสังกัดพรรค Democrat ได้รับเลือกอีก โดยมีผู้เข้าแข่งขันในนามพรรค ๕ พรรคด้วยกัน และได้คะแนนดังนี้ :-

๑. ประธานาธิบดีทอมสันได้คะแนน ๓๐๕ จาก Electors เรียกว่า Electoral Votes และได้คะแนนจากรัฐซึ่งเลือก Electors ให้ไปเลือกคน ๒๓,๖๖๗,๗๒๗. คะแนน เรียกว่า Popular Votes.

๒. นายคูอี (Dewey) ข้าราชการแห่งนิวยอร์ก แห่งพรรค Republican ได้ ๑๘๘ คะแนนจาก Electors และ ๒๓,๕๕๒,๕๘๓. จาก Popular Votes

๓. นายเทอร์มอนด์ (Thurmond) แห่ง South Carolina พรรค Southern Democratic ได้คะแนน ๓๘ จาก Electors และ ๑,๐๐๕,๘๕๕ จาก Popular Votes และ

๔. นายเฮนรี วูดสวอธ แห่งพรรค Progressive ไม่ได้คะแนนจาก Electors เลย แต่ได้คะแนนจาก Popular Votes ๑,๓๓๖,๓๗๘ คะแนน จำนวนรัฐทั้งหมดมี ๔๘ รัฐ เนื่องจากรัฐต่าง ๆ มีพดเมืองหนาแน่นต่างกันดังกล่าวแล้ว แต่จำนวน Electors ของแต่ละรัฐนั้น เท่ากับจำนวนสมาชิกของผู้แทนอายุได้ ๒ นายของรัฐหนึ่ง กับจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนซึ่งมากกว่าหรือน้อยแล้วแต่จำนวนพดเมือง ฉะนั้นบางรัฐจึงมี Electors มากบ้างน้อยบ้าง เช่น รัฐนิวยอร์กมีสมาชิกสภาอายุได้ ๒ นาย และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๕๕ นาย ฉะนั้น ราษฎรในรัฐนิวยอร์กจึงเลือก Electors สำหรับนิวยอร์กได้ถึง ๕๗ นาย รัฐเนวาดา (Nevada) มีสมาชิกอายุได้ ๒ นาย สมาชิกสภาผู้แทนหนึ่งนาย จึงมี Electors ได้เพียง ๓ นาย ขณะทำการเลือกประธานาธิบดีทอมสัน Electors ทั้งหมดมี ๕๓๓ นาย มีข้อสังเกตคราวนี้รัฐใดถ้า Electors ส่วนข้างมากซึ่งต้องปฏิบัติตามนโยบายของพรรคเลือกพรรคใดพรรคหนึ่ง Electors ทั้งหมดของรัฐนั้น พดอย

เด็กผู้สมัครพรรคหนึ่ง เช่นคราวนายคู้ได้เสียงข้างมากจาก Electors ในนิก
 ยอก Electors ทั้งหมดรวม ๕๑ นาย ค้างออกเสียงให้นายคู้ทั้งหมดหรือ ใน
 รัฐคาลิฟอร์เนีย Electors ดังมากเป็นพรรค Democrat ฉะนั้น Electors ทั้ง
 หกจึงรวมกันในนามของรัฐคาลิฟอร์เนียออกเสียงให้ทรูแมน ในการที่จะได้รับ
 เด็กตั้งได้คะแนนข้างมากจากจำนวนคะแนน Electors ทั้งหมด เช่น Electors
 ทั้งหมดคราวนั้น ๕๓๑ ผู้จะได้รับเลือกตั้งได้ ๒๖๖ คะแนน

บทที่ ๗

การเลือกตั้งในเยอรมนี

ท่านนักศึกษาอาจปดใจว่า เหตุใดข้าพเจ้าจึงเอาประวัติการเลือกตั้ง
 ของเยอรมนีมาบรรยาย เพราะเยอรมนีเป็นประเทศที่มีชื่อเสียงในทางเผด็จการ
 ละเพาะอย่างยิ่งในสมัยฮิตเลอร์ ในข้อนี้ขอแจ้งว่า ประวัติศาสตร์การสร้าง
 อาณาจักรเยอรมันนั้นน่าสนใจมาก ในสมัยพระเจ้าไกเซอร์มีการปกครอง
 ประชาธิปไตยกึ่ง ๆ ไม่สมบูรณ์ ครั้นเมื่อเสร็จสงครามโลกครั้งที่ ๑ ค.ศ. ๑๙๑๘
 ถึง ค.ศ. ๑๙๓๓ เยอรมนีแพ้สงครามเคยเปลี่ยนเป็นระบอบ
 ดำรงรัฐ มีการปกครองประชาธิปไตยเต็มตัวมาตั้งแต่สมัยฮิตเลอร์ผู้ถือ
 ระบอบประชาธิปไตย สถาปนาระบอบเผด็จการ แต่ให้มีการเลือกตั้งตามแบบ
 เผด็จการ ในการศึกษาชั้นปริญญาโทนั้น เราต้องศึกษาถึงวิวัฒนาการ
 ประเทศต่างๆ ว่า วิวัฒนาการมาอย่างไรเป็นกการประกอบความคิด ความรู้
 เพิ่มเติมสำหรับศึกษาเพิ่มเติมยิ่งขึ้นไป

ท่านได้ศึกษาในประวัติการเลือกตั้งของอังกฤษแล้ว ความคิดในการจะ
 ให้มีการปกครองโดยราษฎรเพื่อราษฎรละของราษฎรนั้น อังกฤษเป็นเจ้าของ

แบบก่อนประเทศอื่นในยุโรป ค่อนมากฝรั่งเศส แต่ฝรั่งเศสมาล่าหลัง อังกฤษ
ถึงร้อยปี

สำหรับเยอรมัน มีการปกครองโดยมีลักษณะประชาธิปไตยเจือปนบ้าง
แต่ก็ยังถือคติ "เทอดิทธิ" (Divine Right) คือกษัตริย์เป็นผู้แทนจากสวรรค์จน
ถึงปลายคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ และมาเลิกตั้งระบบฝรั่งเศสเดชะตกเมื่อแพ้สงคราม
โลกครั้งที่ ๑ ดังกล่าวแล้ว ตามที่กล่าวมานี้จะเห็นได้ว่า ระบบประชาธิปไตย
ของเยอรมันล่าหลังฝรั่งเศสกว่า ๓๐๐ ปี และล่าหลังอังกฤษ ๒๐๐ ปี

ความเจริญของการปฏิวัติในทางอุตสาหกรรม (Industrial Revo-
-lution) ในเยอรมันช้ากว่าอังกฤษมาก การปฏิวัติอุตสาหกรรมในอังกฤษเริ่ม
ระหว่าง ค.ศ. ๑๗๖๕ ถึง ๑๗๘๕ ฝรั่งเศสเริ่มภายหลัง ค.ศ. ๑๘๒๕ ส่วนเยอรมัน
นั้นค่อย ๆ ก้าวไปโดยเรื้อรัง เริ่มตั้งแต่ ค.ศ. ๑๘๓๐ และ ๑๘๔๐ แต่ปรากฏว่า
เริ่มจริงจังใน ค.ศ. ๑๘๗๐

ตามที่บรรยายมาหลายบทแล้ว เราจะเห็นได้จากการเคลื่อนไหวเข้าไปสู่
ระบบประชาธิปไตยนั้น แม้จากทิศตะวันตกของยุโรปมาทางตะวันออกคือ
อังกฤษ ฝรั่งเศส ประเทศต่าง ๆ เช่น เบลเยียม ฮอลแลนด์ ฮอลเดอริช ฮังการี
และเยอรมัน

เหตุที่ประชาธิปไตยมาสู่เยอรมันช้า

มีหลายเหตุด้วยกัน แต่ที่สำคัญที่สุดคือ ในสมัยนั้น ก่อนคริสต์ศตวรรษที่ ๑๘
คนเยอรมันยังไม่ได้รวมกันเป็น บกแผ่นหรือสหภาพ (Unity) ไม่มี
ประเทศเยอรมันแท้จริง (German Nation) อย่างที่เราศึกษาแล้ว ในเรื่อง
อังกฤษและฝรั่งเศสซึ่งรวมเป็น ประเทศอันหนึ่งอันเดียวกันใน คริสต์ศตวรรษที่ ๑๖
โดยทุกคนในประเทศนั้น ๆ ต่างมีความชำนาญว่า คนเป็นบริดชหรือฝรั่งเศส

แต่ในเยอรมันหาเป็นเช่นนั้นไม่ จริงอยู่ในกลางคริสต์ศตวรรษที่ ๑๑
 มีภาษากลางซึ่งใช้กันคือภาษาเยอรมัน แต่ไม่มีกษัตริย์องค์เดียวซึ่งราชฎจะ
 กระจายความจงรักภักดี ไม่มีดินแดนรวมซึ่งทุกคนจะถือได้ว่าเป็นเยอรมัน

ในคริสต์ศตวรรษที่ ๑๑ นั้น ดินแดนยุโรปกลางแบ่งออกเป็นหลายร้อยรัฐ
 ในจำนวนนี้ รัฐที่สำคัญที่สุดคือ รัฐฮอลันดา และปรัสเซีย ใน ๒ รัฐนี้มีประชากร
 ซึ่งมีเชื้อชาติ (RCes) ผสมกันครึ่งหนึ่งเป็นพวกกัธดาฟ (Slavs; รัฐที่หลังรวมมามี
 อีกประมาณ ๓๐ รัฐ เช่น บาวาเรีย (Bavaria) บาเดน (Baden) และซัคซันนี
 (Saxony) และรัฐเล็กอีก ๒๕๐ รัฐ บางรัฐมีพลเมือง ๒๐๐-๓๐๐ คนซึ่งความคิด
 ในสมัยปัจจุบันแล้ว เราไม่เรียกว่ารัฐ แต่รัฐปกครองโดยมีกษัตริย์
 ดมบูรณาญาสิทธิราช โดยผู้ครองรัฐนั้นมีฐานันดรศักดิ์คือ (Duke) บางเคานต์
 (Count) บาง รัฐต่าง ๆ ทั้งหมดนี้ในสมัยนั้นรวมกันเรียกว่า จักรวรรดิโรมัน
 อันศักดิ์สิทธิ์ (Roman Empire) กษัตริย์เล็ก หลายร้อยองค์ต่างมีราชอำนาจ
 ของตนเอง มีเสนาอำมาตย์ ราชบริพารเก็บภาษีอากรเอง รัฐอื่นจะค้าขายด้วย
 ต้องเสียเงินค่าธรรมเนียมให้ มีกองทัพเล็กของตนรัฐต่าง ๆ เหล่านี้มีชื่อต่างกันเช่น
 ราชอาณาจักร (Kingdoms) ถ้าประมุขเป็นพระราช (Kingdoms) ถ้าประมุข
 เป็นแกรนด์ดยุก (Grand Duchies) ก็เรียกว่า แกรนด์ดัชชี (Grand Dukes)
 ถ้าเรียกว่าดยุก (Duke) ก็เรียกว่าดัชชี (Duchies) ถ้าเรียกว่าเคานต์ก็เรียกว่า
 เคานต์ (County) หรือ (Principalities) รัฐต่าง ๆ ที่เป็นชื่อเยอรมันกรวม
 กันเรียกว่า สมาพันธ์เยอรมัน (German Confederation)

ราชวงษ์แฮปส์เบิร์กและโฮเฮนซอลเลิร์น

ประวัติศาสตร์ของเยอรมันเป็นประวัติของราชวงษ์สำคัญ ๒ องค์ด้วยกัน
 คือราชวงษ์แฮปส์เบิร์ก (Hapsburgs) แห่งฮอลันดา และโฮเฮนซอลเลิร์น แห่ง
 ปรัสเซีย

การศึกษาประวัติของเยอรมันคือ ประวัติของราชวงศ์ไฮเซนซอดเดิร์น
นั่นเอง เป็นประวัติซึ่งย้อนขึ้นไปถึง ๑,๐๐๐ ปี ซึ่งเดิมเป็นแค่กษัตริย์แห่งรัฐเล็กๆ
ในที่สุดได้เป็นจักรพรรดิของเยอรมัน

ประวัติของเยอรมันเริ่มราว ค.ศ. ๙๐๐ มีเคาน์ตีหนึ่งซึ่งเป็นประเทศใน
รัฐหนึ่งของเมืองบาดเรียไค ปราสาทของเคาน์ตีอยู่บนเขาเล็กๆ ๑ ฉะนั้นจึง
นับว่ามีฉายาว่าไฮเซนซอดเดิร์น ซึ่งแปลว่า ปราสาทสูง (High Castle) ค้อมา
อีก ๓๐๐ ปี สืบสายสกุลเคาน์ตีจนถึงสามารถรวบรวมดินแดนบริเวณนั้น จน
กลายเป็นรัฐใหญ่ขึ้น และเพิ่มชนชาติ จนถึง ค.ศ. ๑๗๐๓ เฟรเดอริคสามารถ
รวบรวมดินแดนเป็นปึกแผ่นใหญ่ขึ้นอีกในที่สุดสถาปนาตนเป็นกษัตริย์ (King)

เฟรเดอริคที่ ๑ ของปรัสเซีย ในปี ค.ศ. ๑๗๔๐ ซึ่งเป็นบทเฟรเดอริคมหา
ราชชนเด็ดยุทธ กษัตริย์ของปรัสเซียของวันกลายเป็นคู่แข่งคนสำคัญของกษัตริย์
แห่งออสเตรีย เฟรเดอริคมหาราชนำความเจริญก้าวหน้ามาสู่ปรัสเซียมากทั้ง
ในทางวัฒนธรรม และด้านอาวุธปกรรอง แม้จะทรงเป็นกษัตริย์ทรงอำนาจเด็ดขาด

เมื่อเฟรเดอริคมหาราชสิ้นพระชนม์ใน ค.ศ. ๑๗๘๖ มีผู้ยอมรับนับถือ
ว่าปรัสเซียเป็นรัฐหนึ่งของยุโรปกลาง แต่ภายหลังรัชกาลของพระองค์ก็ดับ
ค้างไป เพราะกษัตริย์ซึ่งสืบราชสมบัติต่อมาไม่คำนึงถึงสภาพที่ย่อนกว่า

ผู้ศึกษาประวัติของสงครามสมัยนั้น ไปเดียนคงจะจำได้ว่า ในปีเดียน
สามารถคิดค้นแคนในยุโรปได้เป็นส่วนใหญ่ในสมัยนั้นไปเดียนเอง ปรัสเซียต้อง
เสียดินแดนไปมากคือในสมัยรัชกาลเฟรเดอริคที่ ๓ (ค.ศ. ๑๗๗๒-
๑๗๘๐) แต่เนื่องจากสงครามนั้นเองได้เริ่มมีผู้คิดอยากปกครองแบบประชาธิปไตย
โดยชน

เฟรเดอริคที่ปรึกษาคนสำคัญ ๒ นาย ชื่อ บารอน ฟอนสไตน์ (Baron
von Stein) และฟอนฮาร์เดนเบิร์ก (von Hardenberg) ๒ ท่านนี้ มีอุดมคติ

เป็นประชาธิปไตยเพราะได้อ่านคำราชอง ราชโซ และปรัชญาเมธีของฝรั่งเศสได้ คึกขาระบบปฏิรูปภาษองอังกฤษ และนิยมชมชอบ ฟอนต์ไคน์ได้กดตามทูลให้เฟรเดอริคประกาศ (Edict of Emancipation) คือประกาศเลิกทาส ให้มีเสรีภาพต่าง ๆ โดยมีกรรมสิทธิ์ที่ตนได้ ซอขายได้ มีอาชีพต่าง ๆ ได้ ฟอนต์ไคน์พยายามจะให้เฟรเดอริคประกาศใช้รัฐธรรมนูญอย่างอังกฤษ แต่พวกเจ้าของทศคนซึ่งโดยมากเป็นขุนนางคัดค้านจึงไม่สำเร็จ อย่างไรก็ดี ฟอนต์ไคน์ชนะในข้อหนึ่ง คือ ให้มีการออกเสียงเจ้าหน้าที่บริหารท้องถิ่น

แต่ความคิดในเรื่องประชาธิปไตย ถูกกดไว้ โดยการประชุมแห่งเวียนนา (Congress of Vienna) ตามที่เราทราบกันอยู่แล้ว เพราะกษัตริย์ต่าง ๆ ที่เข้าประชุมกันในสมัยนั้น ตกลงกันว่า จะช่วยกันรักษาระบอบการปกครองของกษัตริย์ธิปไตยไว้

ภายหลัง ค.ศ. ๑๘๓๐ การลุกฮือในเยอรมันได้เริ่มขึ้นในเยอรมันก็เช่นเดียวกับอังกฤษพร้อมกับการลุกฮือ ความคิดในเรื่องประชาธิปไตยก็เริ่มมีผู้คิดขึ้นอีก โดยพวกคนงาน พวกพ่อค้า พวกกสิกร เริ่มแสดงความคิดเห็นว่า ตนควรมีส่วนในการปกครองบ้านเมืองด้วย และผู้ที่เป็นหัวหน้าสนับสนุนความคิดนั้นคือ พวกค้ำตำราจารย์และนักศึกษองมหาวิทยาลัยในกรุงเบอร์ลิน และนครอื่น ๆ พวกนี้ได้เริ่มแสดงความคิด โดยปาฐกถาบ้าง โดยเขียนเป็นบทความบ้างว่า กรรมสิทธิ์ ในทรัพย์สินควรเป็นอย่างไร? รัฐบาลควรจัดการกับเงินภาษีอากรซึ่งเก็บมาจากราษฎรอย่างไร เป็นต้น และชักนำให้ราษฎรแสดงปฏิกริยา โดยเดินขบวนคัดค้าน

ปฏิวัติ ค.ศ. ๑๘๔๘ ในรัฐเยอรมันต่าง ๆ

มีผู้ออกความเห็นว่ รัฐเยอรมันต่าง ๆ ควรจะรวมกันขึ้นชื่อว่า เป็นสหพันธ์ (Confederation) เกิดมีพรรคการเมืองขึ้น โดยเสนอนโยบายต่าง ๆ กัน

เราทราบแล้วในคอนคักษาประวัติการเลิกทาสว่าในปี ค.ศ. ๑๘๔๘ หนึ่งปี
 พิถีพิถันของสงครามบิบัติ ชาวคนโศกทำให้ราษฎรในเยอรมันเห็นควรเป็นตัวอย่าง
 บ้าง ถึงกับก่อการจลาจลขึ้นในกรุงเบอร์ลิน เฟรเดอริควิลเดอมท์ ๔ ศกพระทัยจึง
 ประกาศว่า จะให้มีการประชุมสภาแห่งชาติ และให้มีรัฐธรรมนูญซึ่งจะรับ
 ประกันเสรีภาพของราษฎร

ในเดือน พฤษภาคม ค.ศ. ๑๘๔๘ ได้มีการประชุมกันณเมืองแฟรง
 เฟิร์ต (Frankfurt) โดยมีผู้แทนจากรัฐต่าง ๆ ในเดมาพันธ์รวมทบบางรัฐของ
 ฮอลันดาซึ่งอยู่ในเดมาพันธ์ด้วย ผลของการประชุมคือ มีการประกาศรับรอง
 เสรีภาพในการพูด การหนังสือพิมพ์ การประชุม การขนคำร้อง แต่ดีทช้อย่าง
 อื่นก็ยังไม่ได้

ในปี ค.ศ. ๑๘๔๘ ได้เกิดจลาจลขึ้นอีก แต่กษัตริย์ปรัสเซียได้ใช้กำลัง
 ทหารปราบด้าเร้ ในคอนหมผู้รักชาติเยอรมันหลายพันอพยพหนีไปลงภูมิตำเนา
 ในสหรัฐอเมริกา พวกเหล่านั้นเอง ค้อมมามีลูกหลานกลายเป็น รัฐบุรุษ สำคัญของ
 สหรัฐอเมริกาหลายท่าน

ที่ประชุมเมืองแฟรงเฟิร์ตได้ตกลงที่จะรวมรัฐเยอรมันเข้า เป็นจักรพรรดิ
 เยอรมัน โดยให้ เฟอเดอริควิลเดอมท์ ๔ กษัตริย์ของรัฐปรัสเซีย เป็นจักรพรรดิ
 แต่ไม่สำเร็จเพราะฮอลันดาซึ่งถือว่าตนเป็นใหญ่ไม่แพ้ปรัสเซียไม่ยอม และโดย
 ที่เฟอเดอริควิลเดอมท์ลงพระทัยฮอลันดาจึงกลับไม่รับตำแหน่งทง ๆ ที่ประชุม
 ตกลง

อย่างไรก็ดีในปี ค.ศ. ๑๘๕๐ เฟอเดอริควิลเดอมท์ได้พระราชทานรัฐธรรมนูญ
 ให้แก่ปรัสเซีย โดยให้มีรัฐสภาประกอบด้วยสภาสูงและสภาล่าง แต่อำนาจ
 จริงจัง ก็ยังคงสงวนไว้ จิกรการเลิกทาสต่าง ๆ ในสมัยนั้นจะได้กล่าวในตอนหน้า
 ด้วยการเลิกทาส

สมัยวิไลยบท ๑ และบิสมาร์ค

ถึงปี ค.ศ. ๑๘๖๓ ปีที่เดนมาร์ก ๑ ได้ครองราชเป็นกษัตริย์แห่งปรัสเซียทรงเป็นกษัตริย์ที่ดามารลและเมเด้นาอำมาตย์ที่ดามารลช่วยถึง ๓ คนคือฟอนบิสมาร์ค นายกรัฐมนตรี ฟอนรุม รัฐมนตรีรักษาไหม และฟอนมดเค ผู้บัญชาการทหารบก บิสมาร์คมีชื่อในฐานะเป็นนักการเมือง นักการทูต และนักการทหารซึ่ง โดกลไปปัจจุบันก็ยังยอมรับว่าหาผู้เสมอเหมือนได้ยาก

บิสมาร์คดามารลจริง แต่เป็นผู้นิยมระบบกษัตริย์สัมบูรณาญาสิทธิราช และกดขี่ชนแห่งเสรีภาพของราษฎร เสรีภาพของหนังสือพิมพ์โดยปิดหนังสือพิมพ์ และจับบรรณาธิการใส่คุกด้วยหลายคน บางคราวตัดสินคดีบัญญัติลงมติไม่รับหลักการพระราชอำนาจ ซึ่งรัฐบาตเดนมาร์ก แต่บิสมาร์คตั้งให้เก็บตามอำเภอใจ การที่บิสมาร์คทำได้เช่นนี้ เพราะกษัตริย์ไว้วางพระทัย และพอทหารสนับสนุน

นโยบายภายในของบิสมาร์คคือการรวมเยอรมันเป็นปึกแผ่นและสร้างจักรวรรดิเยอรมัน โดยให้กษัตริย์ของนครคือปรัสเซียเป็นจักรพรรดิ จึงวางแผนทำสงครามกับเดนมาร์ก ฮอลันดา และฝรั่งเศส ในเรื่องนั้นขอให้ศึกษาในเรื่องประวัติศาสตร์

นักศึกษาคงจะทราบแต่พอว่า ชาวเยอรมันมีนิสัยชอบเป็นนักรบ มีจิตใจเป็นชาตินิยมมาก แต่ยังไม่ใช่เพราะฮิตเตอร์ ฮิตเตอร์เป็นแต่มาทำภายหลังแต่เริ่มมาตั้งแต่สมัยฟอนส์ไคน์ ฟอนส์เคนเบิร์กและบิสมาร์ค ในสมัยนั้นได้เริ่มสอนให้ปดใจในประวัติของชนชาติเยอรมันมีความกล้าหาญเพียงใด เก่งกาจเพียงใด และสามารถรวมกันเป็นชาติปึกแผ่นได้ สอนให้รักชาติอย่างไม่ดื่มहुดื่มตา สอนการพดศึกษาให้มร่างกายแข็งแรง สอนให้มการรักชาติ จึงรักภักดีต่อชาติ แต่ในขณะที่เดียวกันสอนไม่ให้คิด (Think) หรือคิดขบปัญหาการ

บ้านเมืองเอง โดยอธิบายว่าหน้าที่นเป็นของผู้บริหารการบ้านเมือง แต่สอนให้ปฏิบัติตามคำสั่ง (Obey) ด้วยเหตุนี้เอง คนเยอรมันจึงมีอุปนิสัยตั้งกตัญญูต่อและประชาชนไปโดยจึงกล่าวหาว่าเข้ามาในเยอรมัน

การสร้างจักรวรรดิเยอรมัน

(German Empire)

เมื่อปรัสเซียชนะฝรั่งเศสปี ค.ศ. ๑๘๗๑ แล้ว นโยบายของบิสมาร์คในการที่จะสร้างจักรวรรดิเยอรมันได้บรรลุผลความมุ่งหมายทุกประการ คือรัฐต่างๆ ที่รวมกันเป็นสหภาพรัฐเยอรมันเหนือ (North German Confederation) เมื่อชนะออสเตรียครั้งหนึ่งกับรัฐทางใต้อีก ๔ รัฐได้ตกลงมาผสมกับรัฐปรัสเซียซึ่งบิสมาร์คเป็นนายกรัฐมนตรี เรียกว่า จักรวรรดิเยอรมัน (German Empire) และบิสมาร์คได้เดินทางเข้ากรุงปารีสมีการฉลองปราบดาภิเษก และสถาปนาพระเจ้าวิลเลียมที่ ๑ แห่งปรัสเซียขึ้นเป็นจักรพรรดิแห่งเยอรมันในท่ามกลางกษัตริย์และคหบดีของยุโรปต่างๆ ณ พระราชวังแวร์ซาย ส่วนออสเตรียนั้นยังคงมีจักรวรรดิของตนต่างหากเรียกว่า จักรวรรดิออสเตรีย (Austrian Empire)

การปกครองของจักรวรรดิของเยอรมัน

ตั้งแต่สร้างจักรวรรดิจนถึงสิ้นสงคราม

โลกครั้งที่ ๑ (ค.ศ. ๑๙๑๔-๑๙๑๘)

เมื่อสร้างจักรวรรดิแล้ว รัฐต่างๆ ซึ่งประกอบเป็นจักรวรรดิได้ประชุมกันประกาศใช้รัฐธรรมนูญของจักรวรรดิ แต่รัฐยังคงมีรัฐธรรมนูญของตนเหมือนกันทำนองอเมริกา แต่รัฐธรรมนูญไม่ได้รับประกันสิทธิของพลเมืองอย่างใด ความจริงเป็นสัญญาระหว่างรัฐต่างๆ ซึ่งมารวมกันเป็นจักรวรรดิ

โดยยอมให้มีรัฐบาลกลาง และประมุขของรัฐบาลกลาง คือ จักรพรรดิของเยอรมันซึ่งมีอำนาจทั้งจักรวรรดิ และมีอำนาจทั้งนายกรัฐมนตรีของจักรวรรดิ

สำหรับจักรวรรดิใหม่สภา ๒ สภา สภาต่างเรียกว่า "ไรชส์ตาค" (Reichstag) ประกอบด้วยสมาชิกซึ่งราษฎรชายเป็นผู้เลือกตั้งมา สภาหนึ่งเรียกว่า "สภาบันเดอรัท" (Bundesrat) สมาชิกประกอบด้วยผู้แทนของประมุขของรัฐต่าง ๆ ซึ่งประกอบเป็นจักรวรรดิ

รัฐธรรมนูญฉบับนั้นคนใด ๆ ก็นับว่า มีหลักประชาธิปไตยพอสมควร เช่น ให้ผู้ชายที่บรรลุนิติภาวะมีสิทธิในการเลือกตั้ง แต่นักรัฐธรรมนูญทั้งหลายเห็นว่าเป็นรัฐธรรมนูญที่ไม่ประชาธิปไตยที่สุดฉบับหนึ่งของยุโรปในสมัยนั้น

รัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้เปลี่ยนการปกครองของเยอรมัน ไปสู่ระบอบเทวดิทธิ "Divine Right" โดยอำนาจจริงจึงไปตกอยู่กับกษัตริย์ของปรัสเซีย และนายกรัฐมนตรีของจักรวรรดิ

ความจริง ผู้ที่มีอำนาจจริงจึงในสมัยนั้นก็คือ บิสมาร์กนั่นเอง บิสมาร์กสามารถควบคุมเสียงของสภาสูงได้เพราะผู้แทนรัฐต่าง ๆ เกรงกลัว และสภาสูงมีอำนาจมาก สภาล่างไม่กล้าทำอะไร จนมีผู้กล่าวว่า สภาสูงของจักรวรรดิเยอรมันในสมัยนั้น ซึ่งอยู่ในความครอบงำของบิสมาร์กซึ่งเป็นผู้บริหารบ้านเมือง และตามรัฐธรรมนูญ นายกรัฐมนตรีรับผิดชอบต่อจักรวรรดิ ไม่ใช่ต่อรัฐสภา

เยอรมนีภายหลังสงครามโลกครั้งที่ ๑

เมื่อ ค.ศ. ๑๙๑๘ เยอรมันแพ้สัมพันธมิตรในการทำสงครามโลกครั้งที่ ๑ พระเจ้าไกเซอร์วิลเฮล์มที่ ๒ ต้องตั้งราชสมบัติและหนีไปอาศัยอยู่ในฮอลแลนด์

ได้มีการตั้งรัฐบาลชั่วคราวขึ้น และให้ราษฎรเลือกตั้งสมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญขึ้นและมีการประชุมที่เมืองไวมาร์ (Weimar) เพื่อยกวางรัฐธรรมนูญ

รัฐธรรมนูญไวมาร์

ที่เรียกว่ารัฐธรรมนูญไวมาร์ เพราะร่างที่เมืองไวมาร์ รัฐธรรมนูญไวมาร์มีรูปเป็นประชาธิปไตยแบบสาธารณรัฐและเป็นระบบสหพันธ์ (Federal System) คือประกอบด้วยรัฐต่าง ๆ แต่ละรัฐมีอำนาจภายในพอดสมควร มีรัฐบาลกลาง มีรัฐสภาประกอบด้วย ๒ สภา สภาสูงเปลี่ยนชื่อใหม่ เดิมสมัยก่อนสงครามเรียกว่า บันเดสรัทสภา (Bundesrat) สภาใหม่เรียกว่า “ไรชรัท” (Reichsrat) ประกอบด้วยสมาชิกประมาณ ๗๐ นาย ซึ่งเป็นผู้แทนของ Lands ต่าง ๆ คำว่า Lands ..... นี้ใช้แทนคำรัฐเดิม อีกนัยหนึ่ง Lands คือเขตต่าง ๆ ของรัฐเดิม ส่วนสภาล่างคงเรียกว่า “ไรชส์ตาค” (Reichstag) ประกอบด้วยสมาชิกประมาณ ๕๐๐ นาย ซึ่งราษฎรเลือกตั้งรัฐสภาที่มีอำนาจควบคุมรัฐบาลได้ทำนองรัฐสภาอังกฤษ ประชาชนมีต้นนราษฎรเลือกตั้งอยู่ในตำแหน่ง ๗ ปี และเมื่อหมดอายุ อาจสมัครรับเลือกตั้งได้อีก

แต่ในที่สุด ระบอบสาธารณรัฐตามรัฐธรรมนูญไวมาร์ นี้ ก็ต้อง อดดำเนินลงโดยยึดเดอร์ ดิงชื่อเท็จจริงซึ่งจะได้อธิบายต่อไป นักรัฐธรรมนูญต่างประเทศได้ให้เหตุผลว่า เหตุที่รัฐธรรมนูญไวมาร์ต้องประสพความล้มเหลว เพราะเหตุต่อไปนี้

(๑) สมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญในชั้นแรกนั้นประกอบด้วย พวกซ้ายเป็นส่วนใหญ่ แต่ต่อมาในสภาไรชส์ตาค สมาชิกกลับเป็นพวกขวารักษา คือ Conservative มาก พวกนี้ไม่ชอบรัฐธรรมนูญแบบสาธารณรัฐ

(๒) พวกข้าราชการ และพวกทหารไม่ชอบรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ และได้พยายามล้มรัฐธรรมนูญนี้

(๓) เนื่องจากเยอรมันต้องตั้งความประสงค์ความยุ่งยากในทางการเงิน และเศรษฐกิจอย่างรุนแรง พวกคนชนกกลางพวกนี้ โทษรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ และเห็นว่าพวกนาซี ซึ่งกำลังโฆษณา นโยบายนั้นจะดีกว่า

(๔) มีพรรคการเมืองมากมายซึ่งทำให้รัฐบาลไม่มีเสถียรภาพ เพราะต้องพยายามเอาใจทุกพรรค

(๕) เนื่องจากรัฐบาลตามรัฐธรรมนูญ ไอมาร์ ต้อง ปฏิบัติ ตาม ข้อผูกพันแห่งสัญญาแวร์ไซย์ พวกนาซีจึงถือโอกาสชวนเชื่อ โจมตีระบอบนเดระราชรัฐ ถ้วนมากซึกเซอ

(๖) คนเยอรมันไม่เคยสนใจในเรื่องระบบรัฐสภา เพราะเคยชินต่อ การทมิฬนาตเกิดชาติ

ปฏิวัติของพรรคนาซี

ระหว่างกันยายน ค.ศ. ๑๙๓๐ ถึงมีนาคม ค.ศ. ๑๙๓๓ คณะพรรคนาซี หรือเรียกชื่อเต็มว่า เนชันแนลโซเชี่ยลิสต์ (National Socialists) ซึ่งมีอะดอลฟ์ฮิตเลอร์เป็นหัวหน้าได้เสียงเพิ่มขึ้นในสภาไรชส์ตาคจาก ๓๒ เพิ่มขึ้นเป็น ๒๘๘ ในเดือนมกราคม ค.ศ. ๑๙๓๓ ฮิตเลอร์ในฐานะเป็นหัวหน้าพรรค ซึ่งมีเสียงมากในสภาไรชส์ตาค ได้รับมอบหมายจากจอมพลฮินเดินเบิร์กให้เป็นนายกรัฐมนตรี ถัดจากฮิตเลอร์ดำเนินคือ ขอให้จอมพลฮินเดินเบิร์กประกาศ ฤกษ์ฤกษ์ทางการใช้สิทธิบางประการ ของราษฎร และให้ตั้งโทษผู้มีความเห็นทางการเมืองตรงกันข้ามกับฮิตเลอร์ และยุบรัฐสภา ให้มีการเลือกตั้งใหม่ในเดือนมีนาคม เนื่องจากไม่แน่ใจว่าตนจะชนะเลือกตั้งเด็ดขาดหรือไม่? พวกนาซีได้วางเพลิงเผาสภาไรชส์ตาค และจับพวกคอมมิวนิสต์ห้าว่าเป็นผู้วางเพลิง เรืองปรากฏชัดในคดีอาญากรรมสงครามเมืองนูเรมเบอร์กว่า จอมพลเกอริงและพรรคพวกเป็นผู้ตั้งวางเพลิง ผลของการเลือกตั้งปรากฏว่า พวกนาซีได้คะแนน

ราว ๔๔ เปอร์เซ็นต์ นอกจากนั้นพรรคชาตินิยมอีก ๘ เปอร์เซ็นต์ ได้มารวมด้วย รวมความคือในสภาไรชส์ตาค พรรคชาตินิยมคิด ๕๒% คือมีที่นั่ง ๓๕๐ ในจำนวน ๖๕๗ ฮิตเลอร์ไม่พอใจจึงจับสมาชิกคอมมิวนิสต์ทั้งหมด และบังคับให้รัฐสภาประกาศใช้กฎหมายชื่อว่า Enabling Act เมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ค.ศ. ๑๙๓๓ ให้รัฐบาลมีอำนาจออกกฎหมายได้เช่นเดียวกับรัฐสภา

ในปี ค.ศ. ๑๙๓๔ ฮินเดนเบิร์กถึงแก่กรรม ฮิตเลอร์ประกาศตนเองเป็น นายกรัฐมนตรีและประธานาธิบดี ประกาศเด็กัดภาดูซึ่งมีผลเท่ากับเด็กการรับ รัฐพิธีของรัฐต่าง ๆ และประกาศว่า พรรคนาซี พรรคเดียว เป็นพรรคที่ชอบด้วยกฎหมาย

ระบอบการปกครองสมัยนาซี

ตามที่กล่าวมาจะได้เห็นว่า ฮิตเลอร์เข้ามามีอำนาจเป็นรัฐบาล โดยถูกต้องตามวิถีทางรัฐธรรมนูญ แต่ต่อมาฮิตเลอร์ได้บังคับให้รัฐสภาออกกฎหมายมอบอำนาจให้ซึ่งจะเรียกว่าบังคับหรือไม่ก็ตามแต่ในทางทฤษฎีเรียกว่า วิถีทางรัฐธรรมนูญเหมือนกัน ได้มีกฎหมายอธิบายว่าฮิตเลอร์คือผู้มีอำนาจเด็ดขาด ในแผ่นดินระหว่างสงครามครั้งนี้ได้ประกาศใช้กฎหมายอีกฉบับหนึ่งด้วยว่า อำนาจเหนือชีวิตของชาวเยอรมัน ฮิตเลอร์เป็นผู้ ใช้และมีสิทธิรับทรัพย์ได้ ฮิตเลอร์มีอำนาจตั้งผู้สืบตำแหน่งแทนได้

ในปี ค.ศ. ๑๙๓๗ ฮิตเลอร์ ประกาศใช้กฎหมาย ว่าด้วยการรับราชการ ฉบับหนึ่ง คือผู้ที่เข้ารับราชการได้ต้องมีคุณสมบัติ ๕ ประการ คือ

- ๑) ต้องได้รับการยอมรับมาก่อน
- ๒) ต้องพิสูจน์ว่าจงรักภักดีต่อระบอบใหม่
- ๓) ต้องมีเชื้อชาติอารยัน คือ เยอรมันแท้ ไม่ใช่มีเชื้อชาติของเจอปัน

- ๔) ต้องเคยรับราชการทหารหรือพลเรือนมาแล้ว และ
- ๕) ต้องฉลาดเฉลียวจริงรักภักดีต่อชาติแล้ว

สภานิติบัญญัติ

เนื่องจากยุบเลิกสภาสูง จึงเหลือแต่สภาเดี่ยวสภาเดียว แต่สภาเดี่ยวยังไม่มีอำนาจอย่างใด สมาชิกเลือกจากสภาสูงอยู่ในบัญชีผู้มีสิทธิซึ่งกระทรวงมหาดไทยรับรองแล้ว ห้ามไม่ให้ผู้ใดเข้าสมัครแข่งขัน โดยปกติสภาประชุมกันเพื่อฟังข้อแถลงของอิตเตอร์เท่านั้นเพราะไม่มีทหารอะไร

เยอรมนีในปัจจุบัน

เมื่อแพ้สงครามคราวแรกแล้ว เยอรมันจึงได้ถูกตั้งพันธมิตรแบ่งกันปกครองและจนบัดนี้ยังไม่เป็นปกติคงคิดว่า จะได้จัดการกับเยอรมนีอย่างไร เพราะฝ่ายตะวันตกกับรัสเซียยังไม่ตกลงกันในนโยบายที่จะจัดการกับเยอรมนี .

ประวัติการเลือกตั้ง

ได้อธิบายถึงประวัติการปกครองมาโดยย่อแล้ว ต่อไปนี้จะได้อธิบายถึงประวัติการเลือกตั้งซึ่งหากนับมาตั้งแต่สมัยคริสตศักราชที่ ๑๘

ก่อนค.ศ. ๑๘๔๘

เราทราบแล้วว่า ใน ค.ศ. ๑๘๑๕ มีการประชุมที่กรุงเวียนนาราชธานีของออสเตรีย ในการประชุมครั้งนั้น นอกจากปรึกษากันในการที่จะรักษาไว้ซึ่งระบอบประชาธิปไตยของยุโรปแล้ว ที่ประชุมยังได้ร่างรัฐธรรมนูญสำหรับสหพันธ์ (Confederation) ขึ้นระบบหนึ่งเรียกว่า บันด์ (Bund) ประกอบด้วยรัฐต่าง ๆ ๓๘ รัฐ รัฐธรรมนูญบัญญัติให้มีรัฐสภา (Diet) ขึ้นที่เมืองแฟรงก์เฟิร์ต โดยรัฐออสเตรียเป็นประธานประจำ สมาชิกไม่ถูกเลือกตั้ง โดยราษฎร แต่เป็นผู้แทนเฉพาะพระองค์ของประมุขของรัฐต่าง ๆ อำนาจของรัฐสภามีอำนาจ

ขวางแต่คดีเดียว การลงคะแนนไม่ยุติธรรมคือ การประชุมแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท ถ้าเป็นการประชุมเรื่องธรรมดา องค์ประชุมมีฐานะอย่างหนึ่ง ถ้าประชุมปัญหาเกี่ยวกับกฎหมายสำคัญ องค์ประชุมมีฐานะหนึ่ง การประชุมประเภทแรก ออกแต่เพียง ปรัสเซียและรัฐนอก ๘ รัฐ มีเสียงคนละ ๓ เสียง ส่วนรัฐอื่นทั้งหมดอีก ๒๗ รัฐ รวมกันแบ่งออกเป็น ๖ หมู่ (Curiae) หมู่หนึ่ง ๆ มีเสียง ๓ เสียง

ถ้าประชุมเกี่ยวกับกฎหมายสำคัญ หรือเกี่ยวกับปัญหา สถาบันของ สมาพันธ์แต่การออกเสียงแบ่งออกไปอีกคือ ออกแต่เพียง ปรัสเซีย และรัฐอื่น ๆ ซึ่งถือว่าสำคัญอีก ๔ รัฐ มีเสียง ๔ เสียงต่อรัฐหนึ่ง แต่ในการนี้ หาได้ประโยชน์อันใดไม่ เพราะได้ตกลงกันว่า การลงมติในเรื่อง เกี่ยวกับกฎหมาย ซึ่งเกี่ยวกับสถาบัน หรือการดำเนินคดีต้องเป็นเอกฉันท์ ฉะนั้น รัฐเล็ก ๆ ก็อาจยับยั้งได้ แม้เสียงเดียว ในรัฐปรัสเซียในปี ค.ศ. ๑๘๔๗ เฟรเดอริควิลเฮล์มที่ ๓ กษัตริย์แห่งปรัสเซีย ทรงประกาศให้ประชุมสภา United Landtag โดยให้จังหวัดต่าง ๆ ส่งผู้แทนมาประชุมในเบอร์ลิน ในบั้นเรียกได้ว่า วันแห่งการมีผู้แทนของปรัสเซียได้เริ่มขึ้นแล้ว แม้จะไม่มีอำนาจจริงจังอย่างไร เพราะสภา Landtag จะประชุมกันได้ก็แต่กษัตริย์จะมีพระราชโองการ มี ๒ สภาประชุมแยกกัน แต่ถ้าเกี่ยวกับการเงินแล้วให้ประชุมร่วมกัน สภาสูงก็คือพวกขุนนาง ส่วนสภาล่างก็คือให้พวกมีเงินและพวกพระเดือกกันเข้ามา กษัตริย์ไม่จำเป็นต้องหารือรัฐสภาในการประกาศใช้กฎหมาย รัฐสภาไม่มีสิทธิ์จะถวายความเห็นให้ออกกฎหมายได้ ในเมื่อสมาชิกของรัฐสภาจำนวนไม่น้อยยกว่า ๒ ใน ๓ เข้าชื่อกันร้องขอ แต่เป็นการถวายความเห็นเท่านั้นไม่ผูกพันกษัตริย์อย่างใด แม้อำนาจในเรื่องการเงินก็ตาม ก็แทบไม่มี เพราะถ้าเป็นปัญหาการตั้งการกรแต่เป็นปัญหาซึ่งรัฐต่าง ๆ จะปรึกษากัน ถ้าเป็นภาษีอากรภายในรัฐปรัสเซีย แต่อำนาจอยู่กับกษัตริย์

เราทราบแล้วว่า ในปี ค.ศ. ๑๘๔๘ มีจุดจุดเกิดชนและราษฎรในกรุงเบอร์ลินต่างพากันร้องขอสิทธิและเสรีภาพ เพราะเห็นว่าการรัฐสภาที่มอญนั้นเป็นเพียงสิ่งซึ่งตลอดลง เพราะไม่มีอำนาจอะไรในที่สุด เฟรเดอริคจึงได้ยอมประกาศเรียกประชุมสภา Landtag เมื่อวันที่ ๑๘ มีนาคม ค.ศ. ๑๘๔๘

รัฐสภา Landtag ได้ประชุมและลงมติให้ประกาศกฎหมายเลือกตั้ง เมื่อวันที่ ๘ เมษายน ค.ศ. ๑๘๔๘ เพื่อให้สภาร่างรัฐธรรมนูญขึ้น โดยให้ราษฎรเลือกตั้ง สมาชิกสภารัฐธรรมนูญขึ้น โดยการเลือกตั้งทำ ๒ ชั้น และใช้บัตรับผลของการเลือกตั้งได้สมาชิกซึ่งมีนโยบายเสรีนิยมเข้ามาเป็นจำนวนมาก สภาร่างรัฐธรรมนูญลงมติทันทีว่า คือไปกษัตริย์จะไม่คัดสรรที่เรียกประชุมหรืองดประชุมหรือยุบรัฐสภาได้ตามพระทัย เฟรเดอริคไม่พอพระทัยประกาศให้กฤษฎีกาเรียก และได้ตั้งมาชิก กลับไปภูมิภาคต่างๆ ของคนหมด และทรงประกาศรัฐธรรมนูญไว้เองเพื่อที่จะกีดกันมิให้พวก เสรีนิยมเข้ามาในสภา และเพื่อที่จะได้สมาชิกที่เข้ากับพระองค์และมาให้สัตยาบัน รัฐธรรมนูญ ซึ่งทรงประกาศใช้ ได้ประกาศพระราชกฤษฎีกาออกกฎหมายเลือกตั้งใหม่ กฎหมายเลือกตั้งฉบับนี้เป็นหลักใช้มาจนถึงสงคราม โศกครุฑที่ ๑ คือ ค.ศ. ๑๘๓๔-๑๘๓๘ กฎหมายเลือกตั้งใหม่ได้นำอิทธิพลโดยเปิดเผย และแบ่งผู้ออกเสียงออกเป็นชน ๆ ดังจะได้กล่าวต่อไป เมื่อเปลี่ยนหลักการเลือกตั้งใหม่เช่นนั้น พวกที่เห็นว่าเป็นประชาธิปไตย ไม่ไปออกเสียงกันเดี๋ยวนั้น ผลก็คือ พวก Conservative ได้เสียงมากและพวกนิยมลงมติ สัตยาบัน รัฐธรรมนูญซึ่งเฟรเดอริคจึงได้ยอมประกาศใช้ไปแล้ว

ระบบเลือกตั้งซึ่งเฟรเดอริคจึงได้ยอมนำมาใช้เพื่อ บังคับ ผลประโยชน์ของพระองค์และพวก Conservative กับพวกเจ้าของที่ดินทั้งหลายนั้นได้เป็นบ่อน

ปรากฏการณ์สำคัญๆของระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชและสิทธิของพวกเขา ชุมชนทั่วไป
ในเยอรมนี

เพราะในปรัสเซียเพื่อกำหนดเขตเลือกตั้งแบ่งรัฐ ออกเป็นหลาย เขตเรียกว่า
Zirkel หนึ่งๆแบ่งย่อยออกไปอีกเรียกว่า Urwahlbezirke เพื่อเข้าใจให้ง่ายเข้า
ข้าพเจ้าขอสมมติเอาว่า Zirkel เรียกว่าจังหวัด Urwahlbezirke เรียกว่าอำเภอ
ในอำเภอชายที่มีอายุเกินกว่า ๒๕ ปีมีสิทธิออกเสียงได้การเลือกตั้งเป็น ๒ ชั้น
การเลือกตั้งครั้งแรกเลือกผู้ไปออกเสียงแทนคือ Wahlmann Wahlmann หนึ่งคน
สำหรับผู้ออกเสียง ๒๕๘ คน ผู้ออกเสียงชั้นแรกแบ่งออกเป็น ๓ ประเภทด้วยกัน
โดยคำนึงถึงการเสียภาษีอากร ดังจะได้กล่าวต่อไป

ถึงวันออกเสียงเลือก Wahlmann ผู้ออกเสียงจะไป ณ ที่ทำการเลือกตั้ง
ซึ่งมีหมอบัตร บัตรเลือกตั้งอย่างทุกอัน บนโต๊ะทำการเลือกตั้งมีสมุดบัญชี
ผู้มีสิทธิออกเสียง ผู้ออกเสียงจะต้องยื่นบัตรซึ่งเจ้าหน้าที่ส่งไปว่า ให้มาออกเสียง
ให้แก่เจ้าหน้าที่ เจ้าหน้าที่เลือกตั้งจะถามว่าจะเลือกใครเป็น Wahlmann ผู้ออก
เสียงจะต้องแจ้งโดยกล่าวตอบดัง ๆ ให้ผู้ที่มาชุมนุมอยู่โดยนทวง

ต่อจากวันเลือก Wahlmann ๘ วัน Wahlmann ซึ่งได้รับเลือกโดย
คะแนนเด็ดขาด (Absolute majority) จะถูกตามไปที่ศาลากลางของ Zirkel
เพื่อไปเลือกผู้แทนของสภาผู้แทน ผู้ได้รับเลือกเป็นผู้แทนของสภาผู้แทน ผู้สมัคร
ต้องมีอายุ ๓๐ ปีบริบูรณ์ และเป็นชาย

วิธีการเลือกตั้งน มีผู้ร้องคัดค้านมากโดยให้เหตุผล ๔ ประการคือ

- ๑) เป็นการเลือกตั้ง ๒ ชั้น
- ๒) ไม่มีบัตรลงบัตร เป็นการออกเสียงเปิดเผยด้วยวาจาไม่เป็นลับ
- ๓) ไม่มีการแบ่งเขตตามจำนวนพลเมือง

กฎหมายรัฐธรรมนูญและเลือกตั้งพิเศษ

๔) การแบ่งชนวรรณะ ไม่ยุติธรรม

ข้อคัดค้านเหล่านี้เป็นความจริง และมีเหตุผลทั้งสิ้น ฉะนั้นอย่างยิ่งใน
ประการสุดท้ายแล้ว ยังเห็นว่าไม่ยุติธรรมที่สุด คือการแบ่งราษฎรออกเป็น
๓ ชั้น โดยแบ่งดังนี้

๑) พวกมทคนรวยใหญ่ พวกนายธนาคาร และพวกมีโรงงาน

อุตสาหกรรม

๒) พวกพ่อค้ารายย่อยและข้าราชการ และ

๓) พวกชนกรรมาชีพ (Proletariat) การแบ่งเช่นนี้รัฐบาลให้เหตุ

ผลว่า ผู้ที่มีเงินมาก และเสียภาษีอากรมาก มักจะเป็นผู้ฉลาดมากเป็น
ประโยชน์แก่ชาติมาก ฉะนั้น ต้องได้รับสิทธิทางการเมืองมาก โดยเหตุนี้ใน
บัญชีรายชื่อผู้เสียภาษีเพื่อประโยชน์ในการเลือกตั้ง จึงลำดับรายชื่อผู้เสียภาษี
ตามลำดับเสียมากเสียน้อย ผู้ที่ไม่เสียภาษีเพราะไม่มีรายได้ถึง จะถูกได้ลงไป
ในบัญชีรายชื่อว่าเสียภาษี ๓ มارك ครั้นแล้วจะแบ่งรายชื่อชนออกเป็น ๓ ตอน นับ
ตั้งแต่ตอนต้นลงมา คือเช่นจำนวนเสียภาษี รายได้ทั้งหมดมีเท่าใด ให้หารด้วย ๓
ตอนแรกคือผู้เสียภาษี $\frac{1}{3}$ ของจำนวนทั้งหมด ตอน ๒ คือพวกเสีย $\frac{2}{3}$ ของจำนวน
ทั้งหมด ตอน ๓ คือพวกเสีย $\frac{1}{3}$ ของจำนวนทั้งหมดเรียงลงมาเพื่อให้เข้าใจง่าย
ขอยกตัวอย่างดังนี้

มาร์ก

๓ คน	$\left\{ \begin{array}{l} \text{ผู้เสียภาษี นาย ก. เสียภาษี ๑๒๐๐} \\ \text{ผู้เสียภาษี นาย ข. เสียภาษี ๓๐๗๕} \\ \text{ผู้เสียภาษี นาย ค. เสียภาษี ๓๐๕๗} \end{array} \right\}$	รวม ๓๓๓๓ มาร์ก
------	---	----------------

				มาร์ก
	ผู้เสียภาษี	นาย ก.	ผู้เสียภาษี	๓๐๐๐
	ผู้เสียภาษี	นาย ข.	ผู้เสียภาษี	๕๕๐
๖ คน	ผู้เสียภาษี	นาย ค.	ผู้เสียภาษี	๕๘๐
	ผู้เสียภาษี	นาย ง.	ผู้เสียภาษี	๕๖๐
	ผู้เสียภาษี	นาย จ.	ผู้เสียภาษี	๕๓๐
	ผู้เสียภาษี	นาย ฉ.	ผู้เสียภาษี	๕๐๕
	ผู้เสียภาษี	๒๐๐ คน	ผู้เสีย	
๒๕๐ คน	ระหว่าง ๕ ถึง	๕๐๐	มาร์ก	รวม ๓๓๘๓ มาร์ก
	ผู้เสียภาษี	๕๐ คน	ไม่ได้เสีย	
	แต่คิดคนละ	๓	มาร์ก	รวม
				๕๐
				๓๓๓๓. มาร์ก
				๓๐๐๐๐
				๑๐๐๐๐

การปฏิรูปการเลือกตั้ง

ในปี ค.ศ. ๑๘๖๓ พวกเสรีนิยมเรียกร้องให้เลิกเอกสิทธิ์ต่างๆ แต่ก็มีได้
 ผลจนกระทั่งเมื่อปี ค.ศ. ๑๘๖๗ ราชอาณาจักรเยอรมันขึ้นได้แต่จึงได้มีรัฐธรรมนูญ
 แห่งจักรพรรดิซันเมอตันที่ ๑๖ เมษายน ค.ศ. ๑๘๖๑ โดยมีรัฐสภาประกอบด้วย
 ๒ สภา คือ สภาสูงเรียกว่าสภา Bundesrat สภาล่างเรียกว่าสภา Reichstag

สภาสูง

สมาชิกสภาสูง ความจริงก็คือได้แก่พวกขุนนางผู้ใหญ่ซึ่งรัฐต่างๆ ส่ง
 เข้ามาและถืออำนาจประจำพระจักรพรรดิในกรุงเบอร์ลิน และมีเอกสิทธิ์ทางการเมือง

เหมือนทุกของประเทศเอกราชอื่น ๆ แต่การแบ่งเพียงนั้นต่างกัน เช่น ประเทศเยอรมนี ๑๗ เคาน์ตี บาวาเรียมี ๒ ซีกซอนน์และเวสต์เฟาลินมีรัฐอิสระ ๔ บาเดนเฮสส์และอัสซาลต์ลอเรนมีรัฐอิสระ ๓ รัฐอื่น ๆ มี ๒ บาง ๓ บาง แต่รัฐที่มีเคาน์ตีมากกว่าหนึ่งเคาน์ตีในการลงคะแนนเลือกตั้งในฐานะเป็นหน่วย (unit) คือรวมกันเป็นหนึ่งเคาน์ตี ถ้ามีเขตเลือกตั้งนั้นอาจถูกถอดถอนทุกเมื่อได้ โดยรัฐซึ่งตั้งมา

ตั้งสภาผู้แทนราษฎร ๓ ประเภท คือ

๑) นิติบัญญัติ คือออกกฎหมายสำหรับใช้ทั่วไปในจักรวรรดิ จริงอยู่สภาผู้แทนมีอำนาจเหมือนกัน แต่ในทางปฏิบัติ สภาผู้แทนเป็นผู้ริเริ่ม และการพิจารณาออกกฎหมายเริ่มในสภาผู้แทนก่อนได้ รวมความว่า สภาผู้แทนมีอำนาจมากกว่าสภาล่างซึ่งเป็นสภาผู้แทนอีก

๒) อำนาจบริหาร (Administrative) คือสอดคล้องจากกฎหมายใดในทางปฏิบัติมีข้อให้ ไม่ตั้งมรดกจัดการ ออกกฎหมาย มีเคาน์ตีในการแต่งตั้งข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ของจักรวรรดิ เช่น การแต่งตั้งเจ้าพนักงานฝ่ายตรวจเงินแผ่นดิน ตุลาการศาลสูงสุดของจักรวรรดิ มีอำนาจให้หรือไม่ให้อนุมัติการประกาศสงคราม (ในชั้นเมื่อคราวไทรเออร์ประกาศสงครามไม่ได้ขออนุมัติ)

๓) อำนาจศาล ทำหน้าที่คล้ายศาลปกครองในกรณีเอกชนร้องเรียนว่าไม่ได้ได้รับความยุติธรรมจากศาลของรัฐ เนื่องจากกฎหมายของรัฐไม่ยุติธรรม ทำหน้าที่เป็นศาลอุทธรณ์ในกรณีพิพาทระหว่างรัฐกับรัฐและ

สภาล่างหรือสภาผู้แทนราษฎร

สภาผู้แทนไรชส์ทาคประกอบด้วยสมาชิกซึ่งเป็นผู้แทนจากรัฐเยอรมันทั้งจักรวรรดิไม่เป็นผู้แทนของรัฐ โดยถือจำนวนพลเมือง ๑๓๑,๐๐๐ คน ต่อผู้แทนหนึ่งนาย โดยแบ่งเป็น district และแบ่งไม่ให้ district เข้าไปคาบ ๒ รัฐได้ อีก

นัยหนึ่งให้ district อยู่ในอาณาเขตของรัฐ สมาชิกอยู่ในตำแหน่ง ๕ ปี
การแบ่งเขตเลือกตั้งต่างแต่ปรากฏว่าในจำนวนสมาชิกทั้งหมด ๓๘๘ คน प्रदेश
มีสมาชิกถึง ๒๓๖ คน

การเลือกตั้งทำโดยตรงและใช้บัตรลับ วันเลือกตั้งวันเดียวจนทวงจกร-
วรรค การเลือกตั้งแรกผู้ที่จะได้รับเลือกตั้งได้คะแนนเด็ดขาด ถ้าไม่มีผู้ใดคะแนน
เด็ดขาด ต้องเลือกตั้งครั้ง โดยรอบไปอีก ๑๔ วัน และครั้งหลังเลือกตั้งระหว่างผู้
ได้คะแนนสูงสุด ๒ นาย ถ้าเลือกตั้งหลังได้คะแนนเท่ากัน ให้จับสลาก

ชายทุกคนที่มีอายุ ๒๕ ปีบริบูรณ์มีสิทธิ และไม่จำเป็นต้องเป็นพลเมือง
ของรัฐใดที่ตนจะออกเสียง หากมีภูมิลำเนาอยู่ในรัฐใด และมีชื่ออยู่ในบัญชีผู้มี
สิทธิออกเสียง แล้วมีสิทธิ

การเลือกตั้งสมัยรัฐธรรมนูญไวมา

ได้กล่าวแล้วว่าเมื่อเยอรมันแพ้สงครามโลกครั้งที่แล้วได้มีรัฐธรรมนูญ
ใหม่เรียกว่า รัฐธรรมนูญไวมา มีสภา ๒ สภา คือสภาสูง แทนที่จะเรียกว่า
สภา Bundesrat เรียกใหม่เรียกว่า สภา Reichsrat สภาล่างคงเรียกว่าสภา
Reichstag

สภา Reichsrat

ตามรัฐธรรมนูญใหม่ สมาชิกสภา ไม่แทนประมุขของรัฐอย่างแต่ก่อน
แต่ถือว่าเป็นผู้แทนราษฎรของ Land ต่าง ๆ Land นี้เป็นศัพท์ใหม่ใช้แทน
รัฐเดิม Land หนึ่ง ๆ มีผู้แทนในสภาสูงนี้ได้หนึ่งคน แต่ Land ใดมีราษฎร
๒ ล้านคน ก็มีผู้แทนได้ ๓ คน แต่แม้จะมีราษฎรมากเท่าใดก็ตาม ห้ามไม่
ให้ Land หนึ่งมีผู้แทนเกินกว่า ๒ ใน ๕ ของสมาชิกทั้งหมด ทั้งนี้ เพราะเกรงว่า

กฎหมายรัฐธรรมนูญและเลือกตั้งพรรค

ประทศซึ่งมีพหุเมืองมาก จะมีเสียงมาก แต่ละ Land ตั้งผู้แทนเข้ามาโดยตั้ง
รัฐมนตรีของตนมาแทน แต่ไม่มีเอกสิทธิ์ทางราชการอย่างสมัยเดิม อำนาจ
ของสภาขึ้นอยู่กับสภาเก่ามาก ค่อมเพียงคอยอนุมัติร่างกฎหมายซึ่งเดินออกจาก
สภาล่างเท่านั้น

สภาล่างหรือสภา Reichstag

สภาล่างตามรัฐธรรมนูญไวมาร์ ยังคงใช้ชื่อสภาเดิมคือ Reichstag
อยู่แต่อำนาจกลับมีมากขึ้น การเลือกตั้งสมาชิก ไม่เพียงชายเท่านั้น เมหญิงก็มี
อายุครบ ๒๐ ปีบริบูรณ์ ก็มีสิทธิเลือกตั้ง ตามรัฐธรรมนูญไวมาร์ใช้วิธี
เลือกตั้งเฉลี่ยตามส่วน (Proportional Representation)

การเลือกสมาชิก

ได้กล่าวแล้วว่า พหุชาติได้อำนาจ ได้ยุบเลิกสภาสูงคือสภา
Reichsrat เสีย แต่สภาล่าง Reichstag ยังคงให้อยู่ต่อไป

แต่โดยที่พหุชาติมีอำนาจเด็ดขาดเสียแล้ว สภาไรชส์ตาคจึงศูนย์ต้นซึ่ง
ฐานหรืออิสระในฐานะเป็นองค์การนิติบัญญัติไป และกลับกลายเป็นเครื่องมือ
ของระบอบเผด็จการเฉพาะอย่างยิ่งเป็นกรรมาชิกเสียง (Mouthpiece) สำหรับ
ฮิตเลอร์ ได้แก้ไขระเบียบวาระการประชุมสภาไรชส์ตาคใหม่ โดยให้ประธานสภา
ซึ่งจอมพลเกร็งผู้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี ดำรงตำแหน่งเป็นประธานด้วยอีก
ตำแหน่งหนึ่ง มีอำนาจให้สภาไรชส์ตาคดำเนินการพิจารณาไปตามที่ประธานจะ
เห็นสมควร และประธานสภาได้ออกคำสั่งประจำ ไม่ให้มีการอภิปรายในสภา

สมาชิกมีหน้าที่เพียงมานั่งประชุม และลงมติ เห็นชอบด้วย โดย เอกฉันท
ด้านการเลือกตั้งนั้นยังคงใช้หลักเดิมคือ ผู้มีอายุ ๒๐ ปีทุกคน ซึ่งไม่ใช่ยึดและ

เป็นเยอรมัน มีสิทธิการเลือกตั้งใช้บัตรลับ และกาเลือกตั้งเป็นการเลือก
โดยตรง

นอกจากนี้ ได้ออกกฎหมายเพิ่มเติมบังคับให้ไปออกเสียง ผู้ใดไม่ไป
ออกเสียงจะถูกตั้งนิษฐานว่า เป็นปฏิปักษ์ต่อระบอบการปกครอง ซึ่งจะต้องจับ
การต่อไป

โดยที่รัฐบาลได้ประกาศว่าพรรคการเมืองอื่น นอกจากพรรคนาซีเป็น
พรรคที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ฉะนั้น พรรคที่ผูกขาด การเลือกตั้งคือพรรคนาซี.

บทที่ ๘

การเลือกตั้งในรัสเซียสมัยพระเจ้าซาร์จนถึงปัจจุบัน

ก่อนที่จะอธิบายถึงการเลือกตั้งในรัสเซีย จำต้องทราบถึงการปกครอง
ของรัสเซีย สมัยพระเจ้าซาร์กับสมัยปัจจุบันเสียก่อน ข้าพเจ้าเข้าใจว่านักศึกษ
คงศึกษาเรื่องนี้มาแล้วจากประวัติศาสตร์การปกครอง แต่เพื่อเป็นการเพิ่มความจำ
และช่วยให้เข้าใจการเลือกตั้ง จึงขออธิบายโดยย่อในทันที

รัสเซียเป็นประเทศใหญ่โตมาก มีพลเมืองตามสถิติ ค.ศ. ๑๙๕๐
ประมาณ ๑๙๗ ล้าน มีบุคคลหลายเชื้อชาติ พูดภาษาและดำเนียงต่าง ๆ กันถึง
๑๕๐ ภาษา

แม้ก่อนสมัยปฏิวัติ ค.ศ. ๑๙๑๗ นี้ ชาวรัสเซียก็ปกครองกันอย่าง
เรียกว่า อิตตาธิปไตยมาหลายร้อยปี พระเจ้าอีวานที่ III (Ivan) ในคริสต์ศ
ตวรรษที่ ๑๕ ได้เป็นองค์แรกที่เริ่มสถาปนาพระนามของพระองค์ในฐานะเป็น
ซาร์ของชาวรัสเซียว่า Autokrator ซึ่งแปลว่า "ผู้ซึ่งปกครองประเทศโดยสิทธิ
ของพระองค์เอง"

ราชวงศ์โรมานอฟ ทรงรั้งเข้มาตั้งแต่ ค.ศ. ๑๖๑๓ จนถึง ค.ศ. ๑๙๑๗
จึงเกิดปฏิวัติ โดยพวกบอลเชวิคซึ่งกลายเป็นพวกคอมมิวนิสต์ในปัจจุบันนี้

ชาวรัสเซียเป็นคนที่เคร่งคร่ำ เพราะศตวรรษที่สิบแปดของรัสเซียมาจน
บัดนี้ ชาวเมืองไม่เคยได้สิทธิสมบูรณ์อย่างที่ประชาธิปไตยตะวันตกเข้าใจกัน
ถ้าว่าประวัติศาสตร์ทุกเล่มได้บันทึกไว้ว่า ในสมัยที่ชาวรัสเซียได้รับการทารุณ
กตซึ่งมากที่สุดก็คือ สมัยราชวงศ์โรมานอฟ แต่ชาวยุโรปได้อ่านาจนได้ชชาติในราว
ค.ศ. ๑๗๐๐ คงเห็นเป็นอันมา รัฐบาลของซาร์ได้มีชอกชังไปทั่วโลกในฐานะ
เป็นตัวอย่างของสมบูรณาญาสิทธิราช การกตและการปกครองอย่างเด็ดขาด
ดุจเหล็ก ผู้ทวงรากฐานของการปกครองเด็ดขาดคือ ปิเตอร์ที่มหาราชซึ่งครอง
รัสเซีย ระหว่าง ค.ศ. ๑๖๘๒ ถึง ๑๗๒๕ ปิเตอร์เป็นกษัตริย์ที่สามารทงานอง
เดียวกับหลุยส์ ๑๔ ของฝรั่งเศส และเฟรเดอริคมหาราชของปรัสเซีย เมื่อนั้น
เสวยราชใหม่ ๆ ปิเตอร์เสด็จไปเที่ยวฝรั่งเศส อังกฤษ และประเทศตะวันตก
ทั้งหลายอย่างดัดอง เพื่อทรงศึกษา อารยธรรมของประเทศเหล่านั้น เมื่อ
เสด็จกลับรัสเซีย ใน ค.ศ. ๑๖๘๘ ปิเตอร์ทรงตั้งพระทัยที่จะเปลี่ยนรัสเซียให้
ทันสมัย โดยให้เด็กประเพณีตะวันตกซึ่งชาวรัสเซียนิยมอยู่เป็นประเพณีตะวัน
ตก เช่น ทรงให้ตัดหนวด บางคราวตัดหนวดข้าราชการชั้นผู้ใหญ่เสียเอง บังคับ
ให้เปลี่ยนเครื่องแต่งกายอย่างยุโรปตะวันตก ให้เริ่มดูบยากดง ให้สตรีเข้า
สังคมกับชาย บังคับให้ทางศาสนาขึ้นกับฝ่ายการปกครองภายใต้ปิเตอร์เสียเอง

ระหว่าง ค.ศ. ๑๖๐๐ ถึง ๑๘๖๓ ราชภูวรัสเซียประมาณ ๕๐ เปอร์เซนต์
มีฐานะคล้ายทาส (Serfs) เพราะก่อน ค.ศ. ๑๖๐๐ สิทธิพิสดังยังไม่ได้ถูกนำ
เข้ามา แต่เมื่อสิทธิพิสดังเกือบจะสูญไปทางอังกฤษ ฝรั่งเศส และยุโรปตะวันตก
รัสเซียกลับเริ่มใช้สิทธิพิสดัง ศาสตร์จารย์ประวัติศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัย
โคตัมเบียเด้าว่าในปี ค.ศ. ๑๖๔๘ มีกฎหมายออกมาบัญญัติว่า ชาวนาจะต้องอยู่

กับเจ้าของนาไปไหนไม่ได้ และพวกชนนางทมิฬคนนั้นถือว่าเจ้าของแทนชาว
 ฉะนั้น จึงต้องรับใช้ในการทหารปราบเท่าที่มิชชิวอยู่ ผลก็คือ พวกชนนางเป็น
 ทาสของชาว และชาวนาเป็นทาสของชนนางอีกชั้นหนึ่ง ในปี ค.ศ. ๑๘๖๑ มี
 กฎหมายเลิกทาสปล่อยให้ฮิสส์ถึง ๔๖ ล้านคน อนุญาตให้พวกชนชาวทมิฬ
 ได้อพยพไปต่างจังหวัด ต่างท้องที่ได้ ออกนอกประเทศได้ แต่ทว่ายังมีกฎหมาย
 ภาษทมิฬชน พวกเหล่านี้ไม่มีเงินเดี่ยภาษ ในที่สุดจึงต้องขายที่ดินไป
 ให้คนจีนหรือชาวฮอลันดา คองระลึกว่า แม่ในสมัยที่เลิกทาสคือ ค.ศ. ๑๘๖๑ น
 ชาวรัสเซียยังมีสิทธิในทางแพ่งหรือทางการเมืองอย่างอังกฤษหรือสหรัฐอเมริกา
 ไม่มีสิทธิที่จอร์เจียหรือจอร์เจียหรือจอร์เจีย ยืนยมนรณรงค์ต่อสู้กับรัฐสภาหรือ
 สิทธิในการพิจารณาให้มีลูกชนอย่างอังกฤษ หรือสิทธิคิดค่าในการที่ถูกจับโดย
 ไม่มีค่าความผิด.

มูลของการปฏิวัติ

เมื่อสถานการณ์เป็นดังกล่าวแล้ว จึงมีผู้แต่งปฏิกริยาไม่พอใจรัฐบาล
 อย่างออกหน้า รัฐบาลต้องตั้งตำรวจลับขึ้น คล้ายตำรวจลับ G.P.U. ของรัสเซีย
 ปัจจุบัน ผู้ใดถูกส่งสัยจะถูกจับเก็บคดีหายไป หรือมีหนี้ก็ตั้งไปไซบีเรีย
 หนึ่งต่อพันพลุกเช่นที่เซเชอร์ อย่างกวดขัน ผู้ที่เป็นผู้ตั้งคนชักชวนให้ราษฎรมี
 ปฏิกริยา คือ พวกนักเรียนตามมหาวิทยาลัยต่างๆ ซึ่งได้รับอิทธิพลธรรม
 ธรรมอันตก จะเพาะอย่างในเรื่องประชาธิปไตย แต่ก็มีบางหมู่ซึ่งเดินรุนแรง คือ
 พวก Terrorists ซึ่งเกิดขึ้นขงระบอบชาวอย่างรุนแรง ถึงกับชักชวนให้ราษฎร
 ฆ่าผู้มั่งคั่ง และเข้ายึดอำนาจรัฐบาลในตอนนั้น คำสอนของ Karl Mar และ
 Friedrich Engels ได้เริ่มแพร่เข้าไปในรัสเซีย

ปฏิวัติครั้งแรก ค.ศ. ๑๕๐๕

เมื่อตั้งชัยแห่งสงครามขึ้นในปี ค.ศ. ๑๕๐๔ แล้ว ได้มีราชบรรณาการ
ฎีกาให้ชาวปฏิรูปรัฐบาลใหม่ ให้รับประกันเสรีภาพ และให้มีสภาผู้แทนราษฎร
และพระราชทานรัฐธรรมนูญ แต่ชาว์นโคลาซท์ ๒ เป็นกษัตริย์ที่อ่อนแอ แม้ใน
พระทัยจะทรงเจตนาดีต่อชาติบ้านเมือง ในที่สุดปฏิวัติทำนองเดียวกันในฝรั่งเศส
ก็เกิดขึ้นแพร่ทั่วไปในเมืองสำคัญของรัฐเซีย ในที่สุด ชาว์ ได้ยอมประกาศว่า
จะทรงอนุญาตให้ชาวรัฐเซียมีเสรีภาพในการพูด ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภา
ผู้แทนโดยมีสภาประกอบด้วย ๒ สภา สภาล่างให้ราษฎรเลือกตั้งสมาชิก สภา
จะทรงแต่งตั้งครึ่งหนึ่งและให้ทางส่วนจักร มหาวิทยาด้อยต่าง ๆ สภาการค้า
และพวกขุนนางรวมกันตั้งอีกครึ่งหนึ่ง มีข้อสังเกตคือประกาศฉบับนี้เป็นครั้งแรก
ที่ ชาว์ ยอมก่อนพระนามว่า ทรงเป็นกษัตริย์สัมบูรณาญาสิทธิราช แต่
รัฐธรรมนูญที่ทรงประทานใหม่นั้น ปรากฏว่า เป็นการให้อย่างเสียไม่ได้ ผู้แทน
ราษฎร ไม่มีอำนาจควบคุมบ้านเมืองจริงจัง เพราะการเลือกตั้งแบ่งราษฎร
ออกเป็น ๓ ชั้น คือ พวก (Gentry) ซึ่งเป็นพวกชนกตาง แต่ไม่ใช่ขุนนางพวกหนึ่ง
พวก ๒๓๐ คน ให้มีผู้เลือกตั้ง (Electors) เลือกตั้งได้ ๓ คน พวก ๒ คือ
พวกคนในเมือง (Townsmen) มีผู้เลือกตั้งเลือกตั้ง ๓ คน ต่อคนในเมือง
๒๐,๐๐๐ คน พวกชาวนา ๑๒๕,๐๐๐ คน ต่อผู้เลือกตั้งเลือกตั้ง ๓ คน ผลก็คือ
อำนาจทางการเมืองคงตกอยู่กับพวกขุนนางและชาว์

ครั้นเมื่อเกิดสงครามโลกครั้งที่ ๑ (ค.ศ. ๑๙๑๔-๑๙๑๘) รัฐเซียเข้าฝ่าย
สัมพันธมิตรรบเยอรมัน เนื่องจากกาไร้ล้มรรถภาพของรัฐบาล ๆ ขาดรายได้
ต่าง ๆ เพราะราษฎรไม่มีเงินที่จะเสียภาษี และในการทำสงคราม รัฐบาลได้
แนะนำให้รัฐบาลจัดคณะรัฐมนตรีใหม่ที่สามารถ แต่ชาว์ไม่ยอมฟังเสียงพวก
รุนแรงจึงเสียแพ้วติธิเข้าไปในกองทัพในเดือนธันวาคม ค.ศ. ๑๙๑๖ ถึงกับมี
ผู้กล้าคำหาหน้าชาว์และพระบรมวงษ์โดยเปิดเผย.

ปฏิวัติครั้งที่ ๒ ค.ศ. ๑๙๑๗

ในเดือนมีนาคมปีเดียวกันนั้น ได้เกิดจลาจลขึ้นในกรุงเปโตรกราด (ปัจจุบันคือเมืองเลนินกราด) สภาที่มาจัดตั้งคณะกรรมการชั่วคราวหนึ่งเพื่อควบคุมสถานการณ์ คณะกรรมการนั้นต่อมาได้กลายเป็นรัฐบาลชั่วคราว โดยมี Alexander Kerensky สมาชิกสภาผู้แทนเป็นนายกรัฐมนตรี ในวันที่ ๑๕ มีนาคม รัฐบาลชั่วคราวได้ขอให้ ซานโคลาตส์ ๒ สตรีราชินี และนำพระองค์พร้อมด้วยพระบรมราชินี มงกุฎราชกุมารและพระราชบิดาไปขังไว้ในไซบีเรีย ต่อมาเดือนกรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๑๗ ได้ถูกปลดพระชนม์ทั้งครอบครัวเป็นอันถาวร โรมานอฟครองราชย์ได้ ๓๐๐ ปี

รัฐบาลใหม่ชั่วคราว พยายามจะดำเนินการ ปกครองแบบประชาธิปไตย อังกฤษ แต่พวกกรุนแรงไม่เห็นด้วย ได้ตั้งรัฐบาลขึ้นอีกชุดหนึ่ง เรียกว่า Petrograde Soviet of Work and Soldier's Deputies และไม่ยอมรับรัฐบาลชั่วคราว โดยมีคำสั่งตรงไปยิงทหารและเข้าคุกกองทัพทั้งหมด

ระหว่างวันที่ ๔ ถึง ๗ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๑๗ รัฐบาลฝ่ายโซเวียต ได้อำนาจเด็ดขาดภายใต้การนำของเลนินและทรอตส์กี ตั้งรัฐบาลระบอบใหม่ เป็นรัฐบาลโซเวียตสังคมนิยม เรียกกันว่า "เผด็จการของชนกรวมอาชีพ" (Dictatorship of the proletariat) อีกนัยหนึ่ง รัสเซียเปลี่ยนจากระบอบเผด็จการจากคน ๆ เดียวมาเป็นเผด็จการของผู้นำพรรคคนงาน .

การเลือกตั้งในท้องถิ่นสมัยซาร์

ในคริสต์ศตวรรษที่ ๑๓ รัสเซียเคยถูกพวกทาร์ทาร์ (Tartars) ภายใต้การนำของ เองจิดข่านมารกรานต์เมืองกีเยฟ (Kiev) ได้ พวกชาวเมืองอพยพไปอยู่เมืองมอสโค ถึงคริสต์ศตวรรษที่ ๑๔ พวกรัสเซียในมอสโครวบรวมกำลัง

กันจับได้พวกคาคกดับไปทางขวาเขียนตะวันออก กษัตริย์รัสเซียองค์แรกที่เข้ามากร
รวมดินแดนต่าง ๆ ในรัสเซียเป็นปึกแผ่นคือ Ivan ที่ ๓ เรียกกันว่าอีวานมหา
กษัตริย์ของชนเริ่มปกครองโดยใช้อำนาจสมบูรณ์มาญาติทิธิ ต่อมาถึงสมัย Doan
the Terrible หรืออีวานผู้ร้าย ระหว่าง ค.ศ. ๑๕๓๓-๑๕๘๔ ยังใช้อำนาจ
รุนแรงยิ่งขึ้น ในสมัยนั้นในบางเมืองประเพณีมีการตั้งเจ้าเมือง โดยราษฎรเลือก
อีวานได้ตั้งยกเด็กจอร์เจีย ทรงตั้งกองทหารและตำรวจพิเศษชน ๖ พันคนสำหรับ
ปราบปรามราษฎรเมือง Novgorod ซึ่งมีชื่อเสียงในทางประชาธิปไตยคือใช้วิธี
ราษฎรมาชุมนุมออกเสียงเลือกเจ้าเมือง ถูกอีวานตั้งประหารชีวิตเสียประมาณ
๖ หมื่นคน ถึง ค.ศ. ๑๖๓๓ ไมเกิล โรมานอฟซึ่งเป็นนาคของอีวานไครบเด็ก
จากที่ประชุมพวกขุนนางให้เป็นกษัตริย์ โดยไมเกิลรับรองว่าจะปกครองให้ความ
ยุติธรรม ไมเกิลได้เป็นปฐมวงศ์ของราชวงศ์โรมานอฟซึ่งครองราชย์สืบถึง ค.ศ.
๑๙๑๗ สภาซึ่งเลือกตั้งไมเกิลขึ้นในชนแรกมีอำนาจอยู่บ้าง เช่นได้รับกวรวปรึกษา
หารือจากกษัตริย์ในเรื่องราชการสำคัญ ๆ ของแผ่นดิน แต่เนื่องจากกษัตริย์วงศ์
โรมานอฟเห็นว่า พวกขุนนางยังไม่ดีคืบหน้าพอ และราษฎรก็ยังโง่เขลามาก
ต่อมาภายหลังจึงไม่เรียกประชุม

ถึงต้นคริสต์ศตวรรษที่ ๑๘ รัชกาลพระเจ้าอาเล็กซานเดอร์ที่ ๑ ทรงมี
พระทัยกว้างขวางอยากจะทำปฏิรูปรัฐธรรมนูญให้แก่ราษฎร แต่เนื่องจากเกิด
สงครามจึงต้องทรงระงับไว้ก่อน แต่ก็ได้พระราชทานเงินพระชนม์ โดยมี
ค.ศ. ๑๘๒๕ ชาวรัสเซียที่ ๓ ได้ครองราช ชาวยุโรปสังเกตเห็นว่า ราษฎร
ยังไม่ควรมดีทิธิ ราษฎรชาวรัสเซียเหมาะสำหรับการปกครองระบอบสมบูรณ์มา
ญาติทิธิราช และผู้ปกครองคือใช้อำนาจระหัดมือเหล็ก ไท้มีการกบฏขึ้น
ทรงปราบอย่างรุนแรง และยังทำให้พระองค์เห็นว่า ต้องใช้วิธีรุนแรงที่สุด ทรงให้

อำนาจตำรวจในการที่จะประหารชีวิตใครก็ได้ ทรงเนรเทศชาวรัสเซียไปอยู่ในไซบีเรียประมาณ หนึ่งแสนห้าหมื่นคน.

ซาร์นิโคลาซที่ ๒ ขึ้นเถลิงราชเป็นกษัตริย์รัสเซียของคซึตท้ายใน ค.ศ. ๑๘๙๕ ซาร์เจ้าได้บรรยายในตอนต้นแล้วว่า ในปี ค.ศ. ๑๘๐๕ เกิดปฏิวัติที่นิโคลาซที่ ๒ จึงประทานรัฐธรรมนูญให้ แต่ก็ยังคุมอำนาจไว้ และในสมัยนั้นนอกจากพวกขุนนางแล้ว พวกราษฎรยังถูกแบ่งออกเป็น ๓ ชั้นใหญ่ ๆ พวกชาวนาเป็นพวกมากที่สุด แต่ได้สิทธิเลือกตั้งน้อยที่สุด ชาวรัสเซียเป็นพวกกสิกรรมแทบทั้งสิ้น และในสมัยนั้นตามหมู่บ้านยังมีชนบทรวมเหยียดโบราณซึ่งช่วยกันปกครองตนเองอยู่บ้าง เพราะอำนาจบ้านเมืองไปไม่ถึง หมู่บ้านต่าง ๆ นี้เรียกว่า "Mir" แต่เนื่องจากรัสเซียเคยมีทาส ฉะนั้นอำนาจตามหมู่บ้านจึงตกไปอยู่กับพวก Gentry เป็นส่วนมาก ครั้นเมื่อเลิกทาสปี ค.ศ. ๑๘๖๑ ตามที่ได้กล่าวไว้แล้ว รัฐบาลกลางจึงตั้งเจ้าหน้าที่ออกไปประจำ แต่แม้กระนั้นก็ดี ชาวบ้านก็ยังประชุมกันตามเคย ที่ประชุมของหมู่บ้านประกอบด้วย ชาวบ้านชั้นม้านเรือน ไร่นาแลทอพืช ดินของผู้ทอ ในหมู่บ้านนั้น เนื่องจากชาวราชการที่ลงไปประจำน้อย หน้าที่นในทางปฏิบัติจึงยังคงตกอยู่กับพวกคนตามเดิม โดยให้ทำหน้าที่ดูแลทอพืช ดินของท้องถิ่น รับผิดชอบใหม่ เก็บภาษีอากร

ที่ประชุมหมู่บ้าน ประชุมกันเลือกตั้งผู้อาวุโสของหมู่บ้าน เรียกว่า Statrosta ใ้ทำหน้าที่เรียกประชุมและเป็นประธาน ประธานมีผู้ช่วยเรียกว่า "Tenth man" ผู้ช่วยมีหน้าที่คอยเดาเหตุการณ์ เห็นเดินไปตามหมู่บ้านเพื่อเรียกให้ชาวบ้านต่าง ๆ ไปเข้าประชุม ในการประชุม ไม่มีการลงคะแนน เพียงถามความเห็นทั่ว ๆ ไป

นอกจากนี้ มีหน่วยปกครองที่ใหญ่กว่าหมู่บ้านเรียกว่า Canton หรือ Volost ซึ่งประกอบด้วย หมู่บ้าน Mirs หลายหมู่บ้านด้วยกัน เห็นจะท่านอง

ตำบล ตำบลอย่างของเรา Volost หนึ่ง ๆ ประกอบด้วยหมู่บ้านประมาณ ๓๐ หมู่
บ้านโดยมีผู้แทนหมู่บ้านซึ่งหมู่บ้านเลือกตั้งมา Volost มีหน้าที่ตงเงินเดือนและจ
งประมาณค่าใช้จ่ายของ Volost และเลือกตั้งผู้เอาฤได้เป็นประธานและราษฎร
ใน Volost ๕ นาย ให้มีหน้าที่เป็นตุลาการของ Volost อย่างไรก็ตามกิจการทง
หมดอยู่ในความดูแลของข้าราชกาที่ส่งไปประจำแต่ละตำบลต่าง ๆ ของ Volost
ซึ่งได้รับอนุมัติก่อน

การเลือกตั้ง ประธาน ของ Volost นั้น ทำโดยที่ ประมุข เช่น ผู้แทน
สมควร ๒ หรือ ๓ นาย คือเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลในท้องถิ่นซึ่งได้ชื่อว่า Land
Captain Land Captain อาจจะได้เลือกใครคนหนึ่งจากบัญชีนี้ได้ ประธาน
ที่ประมุข Volost ได้เงินเดือนอยู่ในตำแหน่ง ๓ ปี เมื่อรับเงินแล้วต้องส่งรห
ส่วนตัว

ได้กล่าวแล้วว่าปี ค.ศ. ๑๘๐๕ เป็นบทบัญญัติ ๒ พระราชทานรัฐธรรมนูญ
มีกฎหมายเลือกตั้งออกมาเป็นฉบับแรก เรียกว่า กฎหมายของ Bulyguin
ตามชื่อของ Bulyguin ซึ่งเป็นรัฐมนตรีว่าการมหาดไทย กฎหมายฉบับนี้
แยกราษฎรออกเป็น ๓ ชั้น ดังกล่าวแสดงคือ พวก Gentry หรือพวกเจ้าของที่ดิน
พวกคนในเมือง (townsmen) หรือพ่อค้า และชาวนา การเลือกตั้งผู้แทน เป็น
การเลือกตั้งทางอ้อม (indirect) ราษฎรชนหนึ่ง ๆ ประชุมกันและเลือกผู้ไป
เลือกตั้งคนอีกชั้นหนึ่ง ท่านองเดียวกับกฎหมายเลือกตั้งครั้งแรกของเราคือเลือก
ผู้แทนตำบล แต่ของเราราษฎรมีสติเท่ากันหมด มีผู้กล่าวว่าเป็นกฎหมายเลือก
ตั้งที่อยู่ดีธรรมและยุติมาก

พวกแรกคือพวกเจ้าของที่ดิน พวกนักพรตหรือราษฎรที่มีชื่อเสียงหรือ
อินหรือมีทุนอื่นหรือเป็นเจ้าของโรงงานหรือผู้ที่แต่งตั้งให้เป็นที่พอใจว่า มีทรัพย์มาก

พวกที่ ๒ คือพวกคนในเมืองหรือพ่อค้าที่ต้องแสดงว่า มีทรัพย์สินหรือ
โรงงาน ที่มีค่าและมีหลักฐานว่า เสียภาษี โรงงาน ต่อรัฐบาล ฉะนั้นในเมือง
เปโตรกราด (เดนิกราดในปัจจุบัน) และมอสโคว์ เจ้าของที่ดิน เจ้าของที่ดิน
ที่จะออกเสียงได้ ต้องเสียภาษีอากร ๒ เท่าของเมืองอื่น ๆ ด้วย

สำหรับราษฎรประเภทชาวนาน ชาวนาในตำบลต่าง ๆ ประชุมกันเลือก
Elector ของตน ทหารประจำการ ตำรวจ และนักเรียน นักศึกษาในมหาวิทยาลัย
จะออกเสียงไม่ได้ และมีที่จะออกเสียงได้ต้องเป็นชายอายุ ๒๕ ปีบริบูรณ์

วิธีการเลือกตั้งสำหรับพวกชาวนาน ยุงยากที่สุด โดยการเลือกตั้ง มณฑล
๕ คนด้วยกัน เขต ๑ ราษฎรในท้องถิ่นเลือกสมาชิกของท้องถิ่นก่อน (Cantonal
Assembly) แล้วสมาชิกในท้องถิ่นประชุมกันเลือกตั้งผู้แทนของตน แล้วผู้แทน
นั้นไปประชุมกันเลือกตั้งผู้แทนอีกคนหนึ่ง ผู้แทนคนหลังนี้ จะเป็นผู้ออกเสียงเลือก
สมาชิกให้ไปนั่งในสภาดูมา (Duma)

แต่สำหรับพวกมณฑลเด็ก ๆ น้อย ๆ นั้น การเลือกตั้งแบ่งออกเป็น ๓ ชั้น
ชั้น ๑ พวกเด็กผู้แทนชนแรก แล้วพวกที่โตขึ้นไปประชุมกับพวกเจ้าของ
ที่ดินรายใหญ่เพื่อจะเลือก Elector หรือผู้ที่จะไปเลือกสมาชิกดูมา Duma เมื่อ
เลือก Electors ได้แล้ว Electors จะเป็นผู้ตั้งคะแนนเลือกสมาชิกสภา Duma.

สำหรับผู้ที่เป็นเจ้าของที่ดินรายใหญ่และพวกคนในเมือง (Townsmen)
มีการเลือก ๒ ชั้น คือ ประชุมกันเลือก Electors แล้ว Electors เลือกสมาชิก
Duma.

เมื่อได้ Electors ประเภทต่าง ๆ สำหรับในเมืองใหญ่ (chief town)
ของมณฑล (province) พวก Electors ซึ่งเป็นชาวนาจะประชุมกันเองเพื่อ
เลือกสมาชิก Duma ภายหลังนั้น Electors อื่น ๆ จะประชุมกันเลือกสมาชิก
ของ Duma ตามจำนวนที่เหตุอยู่เฉพาะมณฑลนั้น เช่นมณฑลนั้นมามีสมาชิก

สภา Duma ได้ & นายและกฎหมายบัญญัติว่า มณฑลนั้นสมาชิก Duma ของชาวนามีได้ ๓ นาย อีก ๔ นาย Electors ประเภทอื่น ๆ จะประชุมกันเลือก คณะ & นายทรงเหลืออยู่

การดำเนินการเลือกตั้งทุกชั้น ตั้งแต่ชั้นแรกจนกระทั่งชั้นสุดท้ายอยู่ในอำนาจการของเจ้าหน้าที่รัฐบาล กล่าวคือ ในการประชุม ชั้นต้น ๆ ไม่ใช่ชั้นสุดท้าย นายกเทศมนตรี (Mayors) ของเมืองเล็ก ๆ และพวกหัวหน้า Genty เป็นประธาน ส่วนการเลือกตั้งชั้นสุดท้าย ข้าราชการของมณฑลเป็นประธาน การออกเสียงใช้วิธีลงบัตรลับ

มีผู้อธิบายว่า ถึงแม้กฎหมายฉบับนี้ จะไม่ยุติธรรมก็ตาม แต่ถ้าหาก ชาวประทานให้โดยเต็มใจก่อนมีการปฏิวัติ ค.ศ. ๑๙๐๕ แล้ว ราษฎรก็คงจะดำเนิน ในพระกรุณา แต่มาถึงชนชั้นเป็นการสายเสียแล้ว เพราะในเมืองต่าง ๆ ความคิดที่จะปฏิวัติได้แพร่ไปทั่วเสียแล้ว อีกประการหนึ่ง การเลือกตั้งอำนาจอยู่ในมือ ของพวกข้าราชการเสียเป็นส่วนมากและกฎหมายเลือกตั้งฉบับนี้ ห้ามพวกคนงาน (working men) อย่างเด็ดขาดไม่ให้มีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง และยัง คัดสิทธิพวกมีอาชีพต่าง ๆ อีกมากมาย ตัวอย่างในกรุงเปโตรกราด สมัยนั้น มี ประชากรหนึ่งล้านห้าแสน แต่มีออกเสียงครั้งแรกมีไม่ถึงหนึ่งหมื่นคน สำหรับสภา Duma นั้นแต่ ไม่เป็นสภานิติบัญญัติอย่างที่เรารู้จักกันในสมัยปัจจุบัน แต่เป็น เพียงสภาที่ปรึกษา (Consultative body) โดยมีสิทธิเพียงพิจารณาร่างพระราชบัญญัติต่าง ๆ แล้วถวายความเห็น ส่วนอำนาจในการที่จะประกาศ พ.ร.บ. นั้นเพียงใด ข้าราชการคงทรงพระราชอำนาจเต็มที่

เมื่อสภาพยานเป็นเช่นนั้น ราษฎรที่ใฝ่รับการศึกษาที่เริ่มแสดง ความ ร้อนรนอีก และถวายฎีกาคัดค้าน และในเดือนตุลาคมปีเดียวกัน คือ ค.ศ. ๑๙๐๕ มีการนัดหยุดงานทั่วไป กรรมกรรถไฟไม่ทำงาน รถไฟเดินไม่ได้ ขอดยานต่าง ๆ

หยุดหมด มีการบีบรัดบ้านไม่ขายสินค้า ไฟฟ้าดับหมด ในที่สุดซาร์ได้ประกาศพระราชโองการยกเลิกระเบียบหนึ่งความว่า จะทรงประทานเสรีภาพให้ราษฎร ให้มีเสรีภาพในการพูด การคิด การสมาคม และจะขยายสิทธิเลือกตั้งให้แก่ราษฎรซึ่งถูกกดขี่สิทธิ ส่วนการจะให้สิทธิเลือกตั้งทั่วไป (Universal Suffrage) เพียงใดนั้น จะได้ขอให้สภา Duma พิจารณาเองต่อไป ประกาศครั้งนั้นถึงลักษณะสำคัญเป็นพิเศษ เพราะเป็นครั้งแรกว่า จะทรงอนุญาตให้ราษฎรจำนวนมากมีอำนาจในการเลือกตั้ง และจะให้สมาชิกสภา Duma มีอำนาจจริงจัง แม้กระนั้นก็ดี ผลของการประกาศก็ไม่ทำความพอใจให้บุคคล ๒ ฝ่ายซึ่งเป็นฝ่ายรุนแรง พวกประชาธิปไตยจัดก็เห็นว่ารัฐบาลยังกำอำนาจได้มากหลายซึ่งเป็นความจริง และมีความคิดเห็นว่า ซาร์จะพระราชทานรัฐธรรมนูญไม่เต็มควรต้องตั้งสภาร่างขึ้น (Constituent Convention) และให้สภาร่างเพื่อแสดงว่า อำนาจอธิปไตยมาจากปวงชนชาวรัสเซีย และชานานามพวกตนว่า พวก Constitutional Democrats ฝ่ายพวกรักษารัฐประเพณีจัดก็เห็นว่าประกาศนั้นเป็นการชิงสุกก่อนห่าม เพราะราษฎรยังไม่มีการศึกษาพอ พวกตนเห็นว่าควรจะปราบพวกรุนแรงให้ราบคาบ มิฉะนั้นจะเกิดจลาจล พวกชานานามตนเองว่า "Union of Russian People."

อย่างไรก็ดี รัฐบาลได้ตัดสินใจที่จะดำเนินการเลือกตั้งตามนโยบายที่ซาร์ประกาศไป และได้ประกาศกฎหมายเลือกตั้งฉบับใหม่อีก เมื่อ วันที่ ๒๔ ธันวาคม พ.ศ. ๑๙๐๕

กฎหมายการเลือกตั้ง ฉบับใหม่ นี้ นำหลักการกฎหมาย Bulyguin มาใช้หลายอย่าง แต่ขยายสิทธิออกไปมาก ได้ลดเงื่อนไขเรื่องมรดกที่ดินลงและขยายสิทธิให้พวกคนงานมีสิทธิด้วย ในเมืองนั้นผู้ โดยยอมเสียค่าภาษี โรงงานเด็กน้อยก็ได้สิทธิ ในโรงงานซึ่งมีคนงานตั้งแต่ ๕๐ คนขึ้นไปให้พวกคนงานเลือกตั้ง

แทนของคนเรียกว่า Delegates Delegates มีสิทธิเลือก Electors ของมณฑล เพื่อให้ Electors ไปเลือกสมาชิกสภา Duma ราษฎรประเภทที่คิดบางประเภทที่ถูกคัดเลือก ได้รับสิทธิเช่น พวกเข้าที่ดิน หรือมีส่วนในการทำให้ที่ดินขึ้น พวกข้าราชการได้สิทธิในฐานะเป็นผู้มีสิทธิในเมือง

โดยการขยายสิทธิตามกฎหมายฉบับนี้ ปรากฏว่า จำนวนราษฎรที่มีสิทธิเลือกเพิ่มขึ้นมา แต่กฎหมายฉบับนี้จะเรียกว่าประชาธิปไตยแท้ไม่ได้ เพราะสิทธิเหล่านี้ราษฎรยังไม่ได้รับเท่าเทียมกันในฐานะเป็นพลเมืองของชาติด้วยกัน นอกจากกฎหมายยังไม่ยอมให้สิทธิแก่สตรีพวกคนงานในโรงงานเล็ก ๆ พวกกรรมกรซึ่งไม่ได้เป็นนอกจ้างประจำ ช่างนาซึ่งไม่มีทรัพย์สิน แม้จะมีกฎหมายออกมาใหม่แล้วก็ตาม พวกที่คิดปฏิวัติรุนแรงก็ยังไม่เห็นด้วยและตกลงกันว่าเพื่อแสดงการไม่เห็นชอบด้วย กฎหมายฉบับนี้จะชวนกันไม่ใช้สิทธิและจะไม่สมัครเป็นสมาชิกสภา Duma

ผลของการเลือกตั้งครั้งแรกในปี ค.ศ. ๑๙๐๖ ปรากฏว่าพวกที่นิยมประชาธิปไตยสายกลาง (Moderate Democracy) ได้คะแนนเสียงมาก พวกนี้คือพรรค Constitutional Democrats ดังกล่าวแต่ในเบื้องต้น พรรคนิยมสมาชิกซึ่งมีสติปัญญามากกว่าพรรคอื่น นานาประเทศในสมัยนั้นพากันระดมยัดแม้ราษฎรในรัสเซียเองที่มีสติปัญญา ก็พากันสนับสนุนและเห็นว่ารัสเซียต่อไปคงจะมีการปกครองประชาธิปไตย จะมีรัฐบาลเต็มเสถียรภาพและเสรี อย่างไรก็ดี ในพรรค Constitutional Democrats นี้เอง ความคิดก็แยกแบ่งออกเป็น ๓ กลุ่ม กลุ่มหนึ่งเห็นว่าต้องรุนแรง ต้องร่วมกับพวกปฏิวัติ เพื่อปราบพวกรักษาระเพณีเดิม กลุ่มที่ ๒ เห็นว่าไม่ควรรวม ความมีเมืออดัสระ อีกกลุ่มหนึ่งเห็นว่า สภาสมาชิก Duma ควรประกอบด้วย ๒ สภาบ้าง สภาเดียวบ้าง การปกครองควรเป็นแบบอังกฤษคือมีกษัตริย์ไว้รัฐธรรมนูญบ้าง ควรเป็นสาธารณรัฐบ้าง อย่าง

ไรคตงพรรคเห็นพ้องกันว่า ราษฎรชาวรัสเซียที่บรรลุนิติภาวะ ครบมีสติชดเชย
 คงทั่วไป การออกเสียงควรเลือกขึ้นเดี่ยวโดยตรง และดินแดนต่าง ๆ ของรัสเซีย
 ซึ่งมีชนเชื้อชาติอื่นเป็นส่วนใหญ่ เช่น โปแลนด์ ควรได้รับสิทธิปกครองตนเอง และ
 มีผู้แทนในสภา Дума ด้วยปัญหาเรื่องที่ดินนั้น พวกเขาเห็นว่าอำนาจควรจะ
 โดมทนามากขึ้น โดยรัฐบาลจัดแบ่งให้จากที่นาของแผ่นดินและจากเศรษฐกิจซึ่งมี
 นานู่มากมายจนทำไม่ไหว โดยบังคับขอให้ราคาอันชอบธรรม นโยบายที่สำคัญ
 ที่สุดซึ่งพรรคนี้ประกาศออกมาคือ สภา Дума ต้องมีอำนาจจริงจังและ
 ประกาศหลักความรับผิดชอบของคณะรัฐมนตรีต่อสภา Дума ทำนอง
 คณะรัฐมนตรีอังกฤษ โดยให้เหตุผลว่า ถ้าคณะรัฐมนตรีไม่ต้องรับผิดชอบต่อ
 สภา Дума แต่กลับไปรับผิดชอบต่อซาร์แล้ว อำนาจของราษฎรก็จะเป็นแต่
 เพียงเขียนไว้ด้วย ๆ เท่านั้น

ในการเลือกตั้งครั้งนี้ พรรคใหญ่ ๆ ที่สู้กันคือพรรค Constitutional
 Democrats หรือเรียกย่อว่าพรรค C.D. กับพรรคพวกขุนนางหรือพรรค
 Conservative แต่รัฐบาลบริหารเหี้ยมหรือโฆษณาเกี่ยวกับคณะ C.D. เก่ง
 กว่า ขอมทบทวนตามปากท้องเที่ยวไปในจังหวัดต่าง ๆ มากกว่าพวก Conserva-
 tive ซึ่งเป็นพวกดำรอยและไม่สนใจในการพูด พวกขุนนางเดิมประกาศจะไม่
 มีส่วนร่วมในการเลือกตั้งกลับเข้าร่วมด้วยโดยคัดค้านประนามพวก Conserva-
 tive

วันที่ ๓๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๑๙๐๖ ซึ่งเป็นวันประกาศผลของการเลือกตั้ง
 พวก C.D. ได้ถึง ๑๘๔ ที่ นอกจากนั้นมีพวกชาตินิยมหลายพวกรวม ๖๐ คน
 ดับดับนั้นอีก พวกหลังนั้นนโยบายที่จะให้พวกที่ไม่ใช่เชื้อชาติรัสเซียได้ปกครอง
 ตนเอง (Autonomy) มีพวกตั้งคณนิยมได้ ๒๕ คน พวกนี้เสนอให้เปลี่ยนการ
 ปกครองเป็นสาธารณรัฐ เปลี่ยนสภา Дума จากสภาที่ปรึกษาเป็นสภา

นิติบัญญัติปรับปรุงการเลือกตั้งใหม่โดยให้ราษฎรมีสติเท่ากันหมด และให้ปรับปรุงปัญหาที่ดินตามมติของ คาร์ล มาร์กซ มีพวกซ้าย ๘๕ คน เรียกว่า Leftists พวกมัน โหมายกต่างระหว่างพวก C.D. กับพวกตั้งคณนิยม พวกที่จัดตั้งไว้ไม่เป็นพรรคใดประมาณ ๑๐๐ คน แต่พวกมัน โหมายไม่ให้ชอบด้วยที่ข้าราชการมีอำนาจ

เมื่อได้แยกประเภทออกมาอีกแฉกนโยบายดังกล่าวแล้ว จะเห็นได้ว่าส่วนมากเห็นควรเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นแบบประเทศตะวันตก ฉะนั้นอย่างอังกฤษหรือฝรั่งเศส

อย่างไรก็ดี มีสมาชิกที่มัน โหมายตรงกันข้ามคือพวกรุนแรงได้รับเลือกไป ๒ คน และพวกขวาจัดคือพวกเห็นว่าชาวนาควรจะมีอำนาจเด็ดขาด สภา Duma ควรเป็นเพียงสภาที่ปรึกษาประมาณ ๓๐ ถ้านาย ขงมีอีกพวกหนึ่งคือพวก Octobrists หรือแปลว่าพวกเดือนตุลาคม พวกนี้ตั้งชื่อของตนตามเดือนตุลาคม โดยยึดเอาคำประกาศของชาวนาเดือนตุลาคม พวกมัน ๓๘ คน และมัน โหมายที่ว่า สภา Duma ควรเป็นสภานิติบัญญัติ แต่ไม่เห็นด้วยในเรื่องให้คณะรัฐมนตรีมีความรับผิดชอบต่อสภาอย่างอังกฤษ เห็นด้วยว่าราษฎรทั่วไปควรมีสติเท่ากันดังทั่วไป แต่การเลือกตั้งควรทำทางลับไม่ใช่โดยตรง พวกมันไม่เห็นด้วยในการที่จะทำอะไรโดยรุนแรง

ข้าพเจ้าได้กล่าวในตอนต้นแล้วว่า ในประกาศของชาวนาใหม่ ๒ สภา สภาต่างซึ่งเป็นสภาผู้แทนราษฎรเรียกว่า สภา Duma และสภานี้เรียกว่า สภา Imperial Council.

สภาสูง

แม้สภา Duma จะมีเสียงในทางเปลี่ยนแปลงให้เป็นประชาธิปไตย ดังกล่าวแต่ก็ แต่พวกขุนนางพวกมีเงินต่าง ๆ รวมทงชาวเข่งซึ่งเดิมเกรงว่า

ตนเองจะถูกรอนเข็ดหลิบต่าง ๆ มีทพงค์สภา Imperial Council เพราะสภานี้มีสมาชิกแบ่งอำนาจออกเป็น ๒ ประเภทคือ ประเภทเลือกตั้งและประเภททรงแต่งตั้ง สภานี้มีอำนาจเท่ากันในการเสนอร่างกฎหมายและผ่านกฎหมาย และตั้งกระทรวงต่าง ๆ

วิธีการเลือกตั้งสมาชิกสภาสูงนั้นทำกันพิเศษเพื่อบ่งกั้นประโยชน์ของชาวกว่าคือ ให้พวกศักดินา พวกมหาภิกษุ พวกพ่อค้า พวกขุนนาง พวกเจ้าของท้องถิ่น ไปแทนที่เลือก ส่วนมากให้พวกขุนนางเด็ก Elector เมื่อเลือกได้แล้วให้ประชุมกันที่เมืองออร์ซอว์ ส่วนเขตอื่น ๆ ให้ประชุมกันที่กรุงเปโตรกราดเพื่อเลือกตั้งสมาชิกสภา Imperial ผู้ที่สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกสภา Imperial Council ต้องมีอายุ ๔๐ ปีบริบูรณ์ ต้องมีปริญญาของมหาวิทยาลัย เมื่อได้รับเลือกแล้วอยู่ในตำแหน่งได้ ๘ ปี ประธานและรองประธานสภาสูงนี้ ชาวรัสเซียพิจารณาแต่งตั้งเอง ส่วนสมาชิกสภาสูงอีกจำนวนหนึ่งซึ่งเท่ากัน ชาวรัสเซียแต่งตั้ง

เมื่อถึง ๒ สภาผ่านกฎหมายแล้ว ให้ประธานสภาสูงเสนอให้ชาวยุโรปสมัคร ถ้าระหว่างนอกสมัยประชุมมีเหตุการณ์ฉุกเฉิน ให้คณะมนตรีมีอำนาจกราบทูลให้ชาวยุโรปประกาศกฎหมายเป็นพระราชกำหนดได้

เป็นคราวเคราะห์ของรัสเซียบังเอิญสมัยนั้น รัฐบาลมีนายกรัฐมนตรีชื่อ Goremykin ซึ่งเป็นผู้นิยมประเทศเก่า Goremykin ไม่ชอบเปลี่ยนแปลง ไม่เห็นด้วย ด้วยการปกครองประชาธิปไตยโดยมีรัฐธรรมนูญ Goremykin ได้ตกลงกับชาวยุโรปให้ชาวยุโรปประกาศพระราชโองการว่า มีกฎหมายบางอย่างเฉพาะอย่างซึ่งกฎหมายซึ่งเกี่ยวกับอำนาจเด็ดขาดของชาวรัสเซียห้ามมิให้รัฐสภาเปลี่ยนแปลงแก้ไขเป็นอันขาด

ประกาศนี้ทำให้สมาชิกสภาที่มา Duma ไม่พอใจและตั้งขึ้นเป็นอันมาก จำ รัฐบาลก็ควรจะหยุดตั้งเข้าคตของอีก ยิ่งกว่านั้นพระราชดำริของชาวยุโรป

เบ็ดเตล็ดตาม Duma ยังมีข้อความแปลกมาก คือไม่ทรงประกาศว่านโยบายเกี่ยวกับกรปกครองประเทศจะทรงเห็นอย่างไร เพียงกล่าวสั้น ๆ ว่าจะได้ทรงคุดต่อไปว่าราษฎรจะมีเสรีภาพหรือไม่ ? ประเด็นที่พาทกกันอย่างแรงระหว่างรัฐบาลกับสมาชิก คือเรื่องความรับผิดชอบของคณะรัฐมนตรีต่อสภา ทางฝ่ายรัฐบาลแสดงว่าไม่ต้องรับผิดชอบ พวกขุนนางและพวกตั้งคณนิยมถึงกับยืนขึ้นแสดงในสภาว่า หน้าทีของสภา Duma ชุดนี้ ไม่ใช่เพื่อร่างกฎหมาย แต่เพื่มาเตรียมการปฏิวัติ เมื่อมีการรุนแรงในสภา Duma เช่น ราษฎรทั่วไปก็เริ่มแสดงปฏิกริยา ไม่พอใจบ้าง มีการจลาจลทั่วไป พวกชาวนาที่ยากจนและรุนแรงถึงกับทำหนังสือยื่นต่อสภาและชาวรอบที่ดิน โดยไม่ให้เงิน ข้อที่ชาวพวดคอย่างรุนแรงคือทรงแสดงว่า นายกรัฐมนตรีก็ดี คณะรัฐมนตรีก็ดี พระองค์มีอำนาจทรงแต่งตั้งตามพอพระทัย เพราะเป็นพระราชอำนาจ สภาไม่มีสิทธิ์ที่จะเสนอให้ใครเป็น ในที่สุดสภาเกิดอึดอึ้งขึ้น ต่อมาอีก ๒ เดือน ภายหลังจากเบ็ดเตล็ด สภาประกาศยุบสภา และให้มีการเลือกตั้งใหม่ในวันที่ ๕ มีนาคม ค.ศ. ๑๙๐๗

เมื่อยุบสภาแล้ว ชาวตั้งนายกรัฐมนตรีใหม่ชื่อ Stolypin ทั้ง ๒ คน ตกลงกันว่า ต้องแก้ไขกฎหมายเลือกตั้ง ค.ศ. ๑๙๐๕ ใหม่ โดยพยายามอย่าให้พวกนิยมประชาธิปไตยตามรัฐธรรมนูญเข้ามาได้ โดยแก้กฎหมายเลือกตั้ง ๑๖ ข้อ สัมมติให้ยากขึ้น และมีบัญญัติไว้ด้วยว่า การคัดความกฎหมายเลือกตั้งให้เป็นหน้าที่เด็ดขาดของสภาสูง

ในที่สุดในวันที่ ๑๕ ตุลาคม ค.ศ. ๑๙๐๖ สภาสูงโดยพระราชโองการของชาวได้แสดงความในเรื่องสิทธิเลือกตั้งของชาวนาว่า ในกาที่ชาวนาจะออกเสียงได้ นอกจากจะต้องมีภูมิลำเนาในท้องถิ่นซึ่งถือว่าเป็นที่หากินของชาวนา (peasant commune) แล้ว ต้องเป็นหัวหน้าครอบครัวและทำนาจริง ๆ ด้วย การ

ศักดิ์ความเป็น^๕โดยแก้ไขความผิดหวังเดิม ในชั้นเดิมรัฐบาลหวังว่าสำหรับชาวนา
นั้น ถ้ารัฐบาลตั้งใจโดยสัญญาว่า จะให้ที่ดินเพิ่มขึ้นก็คงจะเป็น หักผลประโยชน์
รวมมอบสมบูรณ์ตามสัญญาได้ แต่ผิดหวัง เพราะผู้แทนที่ชาวนาเลือกเข้าไปนั้น
จริงอยู่เป็นพวกชาวนา แต่ได้ว่เรียน มีการศึกษาอันเป็นอันมีสติปัญญา (In-
telligence) เช่นครู แพทย์ และผู้เชี่ยวชาญทางเกษตร เมื่อเป็นเช่นนั้นในสภา
คราวที่แล้ว พวกนางออกเสียงเป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐบาล ผลแห่งการตัดความของ
สภาสูงใหม่นี้ เป็นเหตุให้พวกเหล่านั้นถูกตัดสิทธิ ทั้งการออกเสียงและการรับ
สมัครรับเลือกตั้ง

ข้อ ๒. ซึ่งสภาตัดความคือ บุคคลทุกคนซึ่งมี ข้า คา ยาย เป็นชาวนา
และบุคคลที่คนเล็กน้อย และต่อมาได้มาซื้อที่ดินในเมืองนั้น เดิมกฎหมายเลือก-
ตั้งได้บัญญัติไว้ชัดเจนว่าเป็นพวกเจ้าของที่ดินรายย่อย (Small land owners)
บุคคลถือว่าเป็นเจ้าของที่ดินอิสระ โดยที่พวกนี้เป็นพวกกรรณแรง จึงไม่มีสิทธิที่จะ
ไปร่วมประชุมกับเจ้าของที่ดินรายใหญ่ ผลแห่งการตัดความเช่นนั้น จึงปรากฏว่า
ในที่ประชุมพวกเจ้าของที่ดิน ฉะเพาะเจ้าของที่ดินรายใหญ่เท่านั้นมีสิทธิ

ข้อ ๓. ซึ่งสภาสูงตัดความคือ ในกาที่คนงาน (working men) จะมี
สิทธิออกเสียงต้องมีเคาฝั่งไฟในบ้านของตนเอง ทั้งนเพราะกรรณกร โดยมากอยู่
กันตาม โรงแถวซึ่งเจ้าของโรงงานสร้างให้อยู่ ไม่มีเคาฝั่งไฟของตนเอง และ
พวกนี้เป็นพวกกรรณแรง อนึ่ง เมื่อดังเจตนาเลือกตั้ง รัฐบาลพยายามทุกอย่างที่จะ
แทรกแซงไม่ให้พวกที่มีอุดมคติเสรีนิยมไปใช้สิทธิแม้มีสิทธิ โดยให้พวก C.D.
ร้องคัดค้าน การยุบสภา และเดินขบวน ผลคือพวกนั้นถูกจับเกือบหมด และศาล
ตัดสินว่าเนื่องจากพวกที่ออกจนจึงขาดสิทธิที่จะออกเสียง หรือรับสมัคร เลือกตั้ง
บางรายที่พยายามหลักฐานอ่อน รัฐบาลถึงกับตั้งศาลให้พิพากษาว่าคดีไว้จนกว่า

การเลือกตั้งจะเสร็จ และมีหลายรายที่พรรคใดตั้ง ... & ปี พวกที่ถูกแต่งตั้ง
ปรากฏว่าเป็นพวกมีสติปัญญาทั้งสิ้น

อนึ่ง ในที่ทำการเลือกตั้งทุกแห่ง รัฐบาลจะตั้งเจ้าหน้าที่ตำรวจไปประจำ
และมอบอำนาจให้ เจ้าหน้าที่ตำรวจดังกล่าวออกเคาะเคียวได้ทันที หากเจ้าหน้าที่
ตำรวจเห็นว่าผู้ที่ไปเลือกตั้งพดจาไร้อย่างซึ่งเห็นว่าเป็นผิดกฎหมาย (illegal)

ข้อที่น่าปลาด เมื่รัฐบาลจะพยายามกักกันทุกวิธีทางดังกล่าว แต่ปรากฏ
ว่าผลแห่งการเลือกตั้ง รัฐบาลไม่ได้กระเนนเคียงข้างมาก และพวกตรงกันข้าม
กับรัฐบาลกลับได้กระเนนเคียงมากกว่า แต่คุณลักษณะของสมาชิกใหม่กลับต่ำกว่า
สมาชิกรุ่นเก่า เพราะพวกมีฝีมือถูกคัดเลือกเกือบหมด เมื่อเป็นเช่นนั้นจึงได้
พวกรุนแรงมากขึ้นกว่าเดิม เพราะพวกนี้ได้รับการศึกษาน้อยกว่า มุ่งแต่ในทาง
อุดมคติ ไม่มองทางได้ทางเลย อย่างพวกรุ่นเก่าแม้รุนแรงแต่มีสติดีกว่า ใน
สภาคุณาสมัยที่ ๒ นี้ ปรากฏว่าสมาชิกที่นิยมระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชเพียง
๗ นาย และด้วยกต่าง ๕๖ นาย นอกนั้นนิยมประชาธิปไตยแบบตะวันตกทั้งสิ้น
ในที่สุดรัฐบาลกราบทูลให้ซาร์ยุบสภาอีก เมื่อวันที ๑๖ มิถุนายน ค.ศ. ๑๘๐๗

พร้อมกับประกาศยุบสภาได้มีประกาศกฎหมายเลือกตั้งใหม่ ในคำ
ปรารภอ้างว่า โดยที่สิทธิในการแก้กฎหมายเลือกตั้งนั้นเป็นพระราชอำนาจของ
ซาร์ เพราะซาร์เป็นผู้พระราชทานกฎหมายเลือกตั้งฉบับแรก อนึ่งผู้แทนนั้นไม่
เป็นผู้แทนราษฎรแท้จริง จึงให้แก้กฎหมายเลือกตั้งใหม่ โดยแบ่งเมือง (towns)
เป็น ๒ ประเภทเรียกว่าคิวิ Curiae Curiae แรกสำหรับเจ้าของโรงงานและ
พ่อค้า ผู้มีทรัพย์มาก Curiae ที่ ๒ สำหรับผู้ซึ่งมีทรัพย์น้อย ให้ผู้ที่อยู่ใน
Curiae แรกมีสิทธิมากกว่า เช่นบางเมือง Curiae แรกมีผู้ออกเคาะเคียว ๒๐๐ คน
แต่ให้ Elector ได้ ๒ นาย แต่ใน Curiae ที่ ๒ มีผู้ออกเคาะเคียว ๒๐๐๖ คน ให้
Elector ๒ นายเช่นเดียวกัน การที่แก้เช่นนี้เพื่อพยายามให้เขตกษัตริย์เข้มแข็ง

พจนนิยมระบบเดิมและป้องกันพวกรุนแรงสมัครได้ เพราะการเลือกตั้ง ๒ ครั้งแรกได้พิสูจน์ให้เห็นแล้วว่า ที่มาพวกรุนแรงมาจากพวกในเมือง พวกชาวนา และพวกที่ไม่ใช่รัสเซียแท้ เช่น พวกโปแลนด์อามีเนียน มุซซูลมาน และพวกคาทอลิก

อนึ่ง เพื่อที่จะให้พวกที่ไม่ใช่รัสเซียแท้หมดกำลัง เขตเลือกตั้งใดที่มีพดเมืองต่ำต่อหน้าหลายเชื้อชาติ กฎหมายฉบับบนอนุญาตให้รัฐมนตรีว่าการมหาดไทยแบ่งเขตเลือกตั้งสำหรับพวกเจ้าของที่ดินจะประชุมกันอีกได้ด้วย เช่น เขตโคคนชาวรัสเซียมาก รัฐมนตรีมหาดไทยมีอำนาจอาจแบ่งเอาเคอะเพราะคำบอกที่มีคนรัสเซียมาก ส่วนในเคบตที่มีชาวรัสเซียหรือรัสเซียน้อย อาจบัญญัติไม่เป็นเขตเลือกตั้ง หรือเขตโคคนชาวรัสเซียมากพอแล้ว ก็ไม่ต้องแบ่งได้

มีอีกข้อหนึ่งซึ่งถือว่าเปลี่ยนแปลงในข้อสำคัญ โดยมุ่งตรงต่อพวกชาวนาซึ่งรุนแรง โดยเปลี่ยนจำนวน Elector สำหรับผู้ออกเสียงคือพวกเจ้าของที่ดินพวกในเมือง (Townsmen) และพวกชาวนา พวกชาวนาและพวกในเมืองนี้ได้แสดงให้เห็นชัดแล้วว่า มีอุดมคติเสรีนิยม รัฐบาลจึงเห็นพวก Electors สำหรับ ๒ พวกหลังนี้ควรลดลงและไปเพิ่มให้พวกเจ้าของที่ดิน เช่น ในเขตเลือกตั้งหนึ่ง ๆ ตามกฎหมายเดิมมีชาวนาเป็น Electors ๖๔ คน คนงาน ๔ คน พวกในเมือง ๓๕ เจ้าของที่ดิน ๕๓ ตามนี้จะเห็นได้ว่า พวกเสรีนิยมมีเสียงข้างมากในหมู่ Electors ด้วยกัน กฎหมายใหม่แก้เป็นดังนี้ ให้ชาวนามี Electors ได้ ๒๗ คนงานมีได้ ๒ พวกในเมืองให้พวกใน Curiae ที่ ๑ ได้ ๑๗ คน พวกใน Curiae ที่ ๒ ได้ ๓๒ ส่วนพวกเจ้าของที่ดินเพิ่มเป็น ๖๘ Electors

ในเมือง Viatka ซึ่งเป็นมณฑลที่มีชาวนาเป็นส่วนใหญ่ และพวกเจ้าของที่ดินน้อย ตามกฎหมายเลือกตั้งเดิมมี Electors ทั้งหมด ๒๐๔ แต่พวกชาวนาได้ ๑๔๗ พวกในเมืองได้ ๓๔ และพวกมที่ดินได้เพียง ๑๗ คน แต่

กฎหมายใหม่เปลี่ยนให้พวกมทคนได้ ๕๓ เนื่องจากพวกเจ้าชองของตนน้อยมาก
บางรายเจ้าชองตนมีเพียง ๓ คน แต่เลือก Electors ได้ถึง ๘ คน นอกจากนี้
ยังมีกาเรโชน ๆ อีกหลายชื่อ ซึ่งตอนเตพยามาคัดสิทธิ์ทั้งนั้น

ผลแห่งการแกกฎหมายใหม่นี้ ในการเลือกตั้งครั้งที่ ๓ จึงปรากฏว่า มี
ผู้ไม่ไปใช้สิทธิมากมาย และมีหลายแห่งที่การเลือก Electors ทำไม่ได้ เพราะ
ไม่มีผู้ไป อนึ่ง การแบ่งเขตเลือกตั้งได้ตามชอบใจนี้ ทำให้ราษฎรไม่รู้ว่าตน
อยู่ในเขตใด และวันเลือกตั้งไม่ประกาศให้ราษฎรรู้ นอกจากประกาศในราช-
กิจจานุเบกษา เพราะห้ามไม่ให้หนังสือพิมพ์ลง

ได้มีการเปิดประชุมสภาตมา Duma เป็นครั้งที่ ๓ เมื่อเดือนพฤศจิกายน
ค.ศ. ๑๙๐๗ พวก C.D. ซึ่งเคยมีเสียงมากในสภาครั้งที่ ๑ และที่ ๒ มีพวก
เพียง ๔๖ พวกขวาหรือพวกนิยมระบอบเดิม มีเพิ่มเป็น ๗๖ พวกขวากลาง
(Moderate right) และพวก Octobrists ซึ่งนิยมระบอบรัฐธรรมนูญ แต่ไม่
นิยมรัฐธรรมนูญแบบอังกฤษหรือฝรั่งเศสมี ๑๘๕ เดิมมีเพียง ๓๔ พวกซ้ายซึ่ง
เดิมมีรวมกันถึง ๒๓๗ เหลือ ๖๓ สภาตมา Duma ที่ ๓ นี้มีอายุได้ครบกำหนด
คือ ๕ ปี รัฐบาลไม่ประกาศยุบ ถึง ค.ศ. ๑๙๑๒ จึงมีสภาใหม่ ซึ่งประกอบ
ด้วยฝ่ายขวาเป็นส่วนใหญ่ ประวัติเลือกตั้งสมัยซาร์ที่ซาร์เจ้าบรมยายมาทงหมด
นี้ ท่านจะค้นคว้าได้จากหนังสือของ N.S. Harper พิมพ์ในอเมริกา ชื่อว่า
S.N. Harper, the New Electoral law for the Russian Duma.

การปกครองและการเลือกตั้ง ภายหลังปฏิวัติ

เมื่อเกิดปฏิวัติแล้ว ได้มีรัฐธรรมนูญใช้เมื่อ ค.ศ. ๑๙๑๗, ๑๙๒๔ และ
ค.ศ. ๑๙๓๖ รัฐธรรมนูญ ปีค.ศ. ๑๙๓๖ ได้ปรับปรุงการเลือกตั้งใหม่ ฉะนั้นจะ
ได้บรรยายเป็น ๒ ตอน คือการปกครอง และ การเลือกตั้ง ภายหลังปฏิวัติ จนถึง
ค.ศ. ๑๙๓๖ ตอนหนึ่ง และอีกตอนหนึ่ง คือภายหลัง ค.ศ. ๑๙๓๖

เมื่อเกิดปฏิวัติ ค.ศ. ๑๘๗๗ ดังกล่าวในตอนต้นแล้ว จักรวรรดิรัสเซียได้เปลี่ยนการปกครองเป็นสหภาพสังคมนิยมโซเวียต สาธารณรัฐแห่งรัสเซีย โดยประกอบด้วยสาธารณรัฐหลายสาธารณรัฐด้วยกัน โดยมีรัฐบาลกลางซึ่งมีอำนาจเต็มที่

เพื่อที่จะเข้าใจการเลือกตั้งของรัสเซียปัจจุบัน ข้าพเจ้าขออธิบายโดยย่อถึงการปกครองระบอบรัสเซียปัจจุบัน ระบอบของรัสเซียปัจจุบันหนักเอียงกันอยู่มาก ฝ่ายประชาธิปไตยตะวันตก กล่าวว่าเป็นประชาธิปไตย เพราะราษฎรทุกคนไม่มีสิทธิเสรีภาพซึ่งเป็นความจริง แต่รัสเซียแย้งว่าประชาธิปไตยต้องเป็นไปในทางเศรษฐกิจและสังคมด้วย

การปกครองของรัสเซียเป็นสหพันธ์รัฐ ก็ประกอบด้วยสาธารณรัฐต่าง ๆ คล้ายสหรัฐอเมริกา แต่รัฐปกครองเป็นรูปปรัมาติ ฐานดังที่ถัดกันประกอบด้วย ขาดนา และคนงาน ในนคร (city workes) โดยแบ่งออกเป็น สาขา (branches) ต่าง ๆ เรียกว่า โซเวียต (soviet) โซเวียตเหล่านี้เป็นที่ประชุมท้องถิ่นหรือกรรมการ ซึ่งสมาชิกถูกเลือกทุก ๓ เดือน คนงานในนคร ๓๐๐ คน มีสิทธิเลือกผู้แทน (Representative) ได้หนึ่งคน ขาดนาหนึ่งพันมีสิทธิเลือกผู้แทนหนึ่งคน ตามที่จะเห็นได้ว่าคนงานในนครมีสิทธิดีกว่าขาดนาถึง ๓๐ เท่า พวกอื่น ๆ ในระบอบเก่าเช่น ขุนนาง (Nobles) นักพรต (Clergy) พ่อค้า (business men) และผู้มั่งคั่ง (property owners) ไม่มีส่วนในการปกครองเลย ขนท ๒ ตั้งขึ้นไปอีกขนหนึ่งเรียกว่า Rural District Congress หรือที่ประชุมชนบท ประกอบด้วยผู้แทน (Deputy) ซึ่งที่ประชุมโซเวียตตามหมู่บ้านเป็นผู้เลือกตั้ง โดยถือเกณฑ์ผู้แทนหนึ่งคนคือ สมาชิก ๓๐ คน ของโซเวียตหนึ่ง ขนท ๓ คือ County Congress ที่ประชุมประกอบด้วยสมาชิกไม่เกิน ๓๐๐ นาย ซึ่งผู้แทนโซเวียตท้องถิ่นเลือกมาหนึ่งนายต่อราษฎร ๑๐๐๐ คน. ขนท ๔ เรียกว่า

Provincial Congress หรือที่ประชุมมณฑลประกอบด้วยผู้แทน (Deputies) ไม่นเกิน ๓๐๐ คน ในที่ประชุมนครหนึ่งมีผู้แทนหนึ่งคน คือ Electors ๒๐๐๐ คน แต่สำหรับผู้แทนชนบท (Rural Deputies) หนึ่งคนคือราษฎร ๑๐๐๐๐ คน. เขต ๕ เรียกว่า Regional Congress ประกอบด้วยสมาชิกไม่เกิน ๕๐๐ นาย สมาชิก ๓ นายคือ Electors ๕๐๐๐ คน สำหรับในนคร และ ๓ นายคือราษฎร ๒๕,๐๐๐ คนสำหรับนอกนคร. เขต ๖ คือ All-Russian Congress of Soviet ซึ่งเป็นสภาสูงสุดของสาธารณรัฐ ประชุมครั้งหนึ่งต่อปีหนึ่ง ประกอบด้วยสมาชิกไม่เกินกว่า ๒๐๐๐ คนซึ่งเลือกจาก Regional Congress หรือ Congress ขึ้นๆ

เนื่องจาก All-Russian Congress ใหญ่โต เพราะสมาชิกมีมาก สภาจึงมอบอำนาจบริหารให้แก่คณะกรรมการเรียกว่า Central Executive committee หรือ กรรมการบริหารกลาง ซึ่งประกอบด้วยสมาชิก ๓๘๖ คน แต่ กิ่งมากอีก จึงมอบอำนาจให้แก่คณะกรรมการอีกชั้นหนึ่งเรียกว่า Presidium ซึ่งมีสมาชิก ๒๗ นาย

แม้กระนั้นก็ดี คณะกรรมการทั้งหมดนี้ยังไม่ใช้ผู้มีอำนาจปกครอง จริงจัง เพราะยังมีกรรมการสัดขยอีกคณะหนึ่ง เรียกว่า Council of People's Commissions ซึ่งทำหน้าที่เป็นคณะรัฐมนตรีของสาธารณรัฐ และเป็นองค์การปกครองจริงๆ สมาชิกประกอบด้วยหัวหน้ากระทรวงต่างๆ และรับผิดชอบกรรมการบริหารกลางหรือ Central Executive Committee.

ประธานของ Council of People's Commissions มีอำนาจหน้าที่คล้ายนายกรัฐมนตรีคือเป็นหัวหน้าฝ่ายบริหารของสาธารณรัฐนั้นๆ.

เมื่อปฏิวัติใหม่ รัสเซียมี ๔ สาธารณรัฐ ต่อมาเพิ่มชนอีก ๘ รัฐ ภายหลังสงครามรวมหมดด้วยกัน เป็น ๑๒ รัฐเรียกว่า Union of Soviet Socialist Republics.

สภาสูงสุดของรัฐเซียงทั้งหมด

คณะกรรมาการกลาง ซึ่งมีอำนาจเหนือสาธารณรัฐทั้งหมด เรียกว่า Supreme Council of the U.S.S.R หรือ สภาสูงสุด รัฐสภาสามัญ & มีอำนาจทางนิติบัญญัติแบ่งออกเป็น ๒ สภา สภาล่างเรียกว่า Council of the Union และสภานบนเรียกว่า Council of Nationalities.

สมาชิกรัฐสภาล่าง มีผู้แทน ๓ นายต่อประชากร ๓๐๐,๐๐๐ เวลานี้มีสมาชิกรวม ๖๔๗ นาย สภาล่างเป็นตัวแทนของภูมิภาคต่าง ๆ (Regional groupings) และราษฎรในภูมิภาคต่าง ๆ โดยถือว่า สาธารณรัฐหนึ่ง ๆ มีผู้แทนได้ ๒๕ นาย สำหรับสาธารณรัฐที่ปกครองตนเอง Autonomous republic แต่ไม่ได้อยู่ในสหภาพ มีผู้แทน ๓๑ นายต่อรัฐหนึ่ง ภูมิภาคบางแห่งที่ปกครองตนเอง (autonomous regions) มีผู้แทน ๕ นาย และเขตค้ำชนเชื้อชาติเดียวโดยเฉพาะ (national district) มีผู้แทน ๑ นาย ปัจจุบันนี้สภาบนมีสมาชิกรวม ๗๓๓ นาย.

คณะกรรมการของรัฐสภาสูงสุด

รัฐสภาสูงสุดตั้งกรรมาการชนชุดหนึ่งเรียกว่า Presidium of Supreme Council of the U.S.S.R. ประกอบด้วยประธานกรรมาการ ๑ นาย รองประธาน ๓๑ นาย เลขาธิการ ๑ นาย และสมาชิกรวม ๒๕ นาย

คณะกรรมการชุดนี้รับผิดชอบต่อรัฐสภาสูงสุด มีอำนาจในการให้ผู้ปฏิบัติความรัฐธรรมนูญ คัดความในกฎหมาย อนุมัติหรือไม่อนุมัติคำสั่งของ Council of People's Commissions ของสหภาพ แต่งตั้ง ถอดถอน ข้าราชการในสูง.

คณะกรรมการบริหารของสหภาพทั่วประเทศ

คณะกรรมการซึ่งมีอำนาจสูงสุดในการบริหารและปกครองทั่วประเทศ เรียกว่า Council of People's Commissions of the U.S.S.R. มีหน้าที่รับผิดชอบต่อรัฐสภาสูงสุด ถ้านอกนั้นมีประชุมของรัฐสภาครั้งรับเลือกต่อคณะกรรมการ Presidium of the Supreme Council of the U.S.S.R. คณะกรรมการนี้ทำหน้าที่คล้ายคณะรัฐมนตรีของสหสาธารณรัฐสังคมนิยมทั้งหมด ประกอบด้วยประธาน ๑ รองประธานและรัฐมนตรีกระทรวงต่าง ๆ

ผู้ปกครองรัสเซียแท้จริง คือ พรรคคอมมิวนิสต์

แม้ว่ารัฐธรรมนูญจะเป็นไปอย่างถูกต้องมาแต่อดีต แต่ผู้ปกครองมีอำนาจเด็ดขาดแท้จริง คือพรรคคอมมิวนิสต์ โดยมีกรรมการซึ่งเรียกว่า All-Union Communist Party กรรมการนี้เลือกมาทำนองเดียวกับการเลือกตั้ง แต่เพราะผู้ที่เบ็ดเสร็จมาอีกเท่านั้น กรรมการนี้กรรมการอีกชุดหนึ่งเรียกว่า กรรมการกลาง (Central Committee) มีกรรมการ ๑๐ นาย แต่ผู้ที่ควบคุมแท้จริง คือ กรรมการอีกชุดหนึ่งมี ๑๒ นาย เรียกว่า แผนกการเมือง (Politbureau) ตามนี้จะเห็นได้ว่า ระบบในรัสเซีย ไม่ใช่ประชาธิปไตยแต่คงพรรคเดียว ผู้มีอำนาจสูงสุดในเวลานี้ตามผู้เผด็จการ คือ สตาลิน โดยสรุปคือ คณะพรรคคอมมิวนิสต์กุมรัฐบาล และชนกรรมาชีพ Proletariat คือคนงานอุตสาหกรรม คนพรรคอีกชั้นหนึ่ง

คำวิพากษ์โดยอ้อมอธิบายว่า ที่เผด็จการแบบนี้อยู่ได้ เพราะการเลือกตั้งทางอ้อมคงกดตายแล้ว และฉวยเฉียบขาดรุนแรงของพรรคมีความเห็นได้ แต่ถ้ามีมติแล้ว ต้องปฏิบัติตาม ถ้าขัดขึ้นจะถูกกำจัด โดยเบรเทศและได้จากพรรคหรือจากก หวังประหารชีวิต เมื่ออำนาจใดถูกตั้งให้ปฏิบัติตามอย่างใด ห้ามไม่ให้โต้เถียง

ความจริงรูปการปกครองตามรัฐธรรมนูญวิธีซึ่งอธิบายมานั้น เป็นการอธิบายโดยย่อ เพราะควรจะอยู่ในคำอธิบายรัฐธรรมนูญเปรียบเทียบภาค ๓ แต่เมื่อจะศึกษากฎการเลือกตั้งแล้ว ถ้าไม่ทราบถึงรูปการปกครองก็จะไม่ทำให้เราเข้าใจการเลือกตั้งได้เลย

สิทธิเลือกตั้งและสมัครรับเลือกตั้ง

การเลือกตั้งต่าง ๆ ต้องเป็นเช่น ๆ ตามวิธีการ ดังกล่าวแล้ว

(๑) การเลือกตั้งในสาธารณรัฐต่าง ๆ

สาธารณรัฐแต่ละสาธารณรัฐ มีรัฐธรรมนูญของตน คล้าย ๆ สหรัฐอเมริกา แต่สิทธิเลือกตั้งและรับเลือกตั้งของสาธารณรัฐต่าง ๆ นั้น เหมือนกันหมด

สิทธิที่จะออกเสียง (right to vote) และสิทธิที่จะได้รับเลือกตั้ง (right to be elected) ได้แก่บุคคลที่มีสัญชาติวิเศษทุกคน ไม่คำนึงถึง เพศ ศาสนา เชื้อชาติ แต่ต้องอายุครบ ๑๘ ปีบริบูรณ์ ทั้งนี้ มีเงื่อนไข

ก) ต้องหาเลี้ยงชีพ โดย ทำงานที่เกิดผลผลิต (Productive) แรงงานที่เป็นประโยชน์แก่สังคม (Socially useful labour) หรือทำงานในบ้าน (household work) ซึ่งเป็นการช่วยบุคคลต่าง ๆ ดังกล่าวแล้วให้ได้ผลผลิต

ข) สมาชิกของกองทัพบก และกองทัพอากาศ ซึ่งประกอบด้วยคนงานและชาวนา

ค) ราษฎรซึ่งอยู่ในประเภท ก) และ ข) แต่ไม่สามารถทำงานได้เนื่องจากร่างกายทุพพลภาพ

ผู้ที่ไม่มีสิทธิออกเสียงหรือรับเลือกตั้ง ถึงแม้มีลักษณะเข้าข้างดังกล่าวมาแล้วในเบื้องต้น คือ

- (๑) ผู้ซึ่งจ้างคนอื่นมาทำงานเพื่อหากำไรของตนเอง
- (๒) ผู้ซึ่งมีรายได้ชนิด unearned income เช่น เก็บดอกเบี้ย ทำการค้า ได้ค่าเช่าหรือรายได้อื่นทำนองเดียวกัน
  - (๓) พ่อค้าเอกชน คนกลาง
  - (๔) นักพรต
  - (๕) ผู้เคยเป็นตำรวจ หรือ ตำรวจลับของสมัยสัมบูรณาญาสิทธิราช
- (๖) คนวิกลจริต
- (๗) ผู้ที่เคยขังจำคุกพิพากษาลงโทษ และคดีสิทธิทางการเมือง

(๒) การเลือกตั้งสำหรับสหภาพ

สิทธิในข้อนี้กำหนดไว้ด้วยข้อ (๑) ที่อธิบายมาเป็นหลักการย่อ ๆ เพราะในไซเวียตยังมีสถานเด็ก ๆ ย่อย ๆ อีกมากมาย และคำร่ำกัหรือยาก เพราะนักปราชญ์เจ้าตำราต่าง ๆ เองก็ออกตัวว่า ยากที่จะไปจับได้โดยละเอียด ตามที่ได้อธิบายมาจนถึงบัดนี้เป็นการปกครองและกิจการเลือกตั้งของรัฐเซียภายหลังปฏิวัติ และก่อน ค.ศ. ๑๙๓๖ ก็ตามรัฐธรรมนูญของสหภาพสาธารณรัฐไซเวียต ไซเชียตลิตส์ หรือที่เรียกย่อว่า

การปกครองและการเลือกตั้งภายหลัง ค.ศ. ๑๙๓๖

หลักสำคัญของรัฐธรรมนูญปี ค.ศ. ๑๙๓๖

ในที่ประชุมของสหภาพของเกรตไซเวียต เดือน กุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๙๓๕ รัฐบาลได้แถลงว่าจะมีรัฐธรรมนูญของสหภาพสาธารณรัฐใหม่ และได้ประกาศไซเมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๓๖

(๑) ส่วนประกอบของสหรัฐและอำนาจของรัฐบาลกลาง

ตามรัฐธรรมนูญใหม่^{*} ยังคงถือว่า ตามรัฐธรรมนูญเดิม คือ รัสเซียทั้งหมดเป็นสหรัฐประกอบด้วย รัฐต่าง ๆ ซึ่งมารวมกันเพิ่มจากเดิมเป็น ๓๑ รัฐ (ภายหลังจากความได้ประกอบด้วย ๑๖ รัฐ ดังกล่าวในตอนต้นแล้ว) แต่รัฐเป็นสาธารณรัฐโซเวียตโซเชี่ยลลิสต์ รัฐบาลกลางมีอำนาจกว้างขวางคล้ายเดิม แต่อธิบายชัดเจน เช่นมีอำนาจในการดำเนินค้าหับกับต่างประเทศ บัญหารเรื่องทำสงคราม ดันติภาพ รับผิดชอบรัฐใหม่ เข้ามาในสหภาพ ดูแลให้รัฐอื่นปฏิบัติตามในบัญญัติของรัฐธรรมนูญสหภาพ รักษาความปลอดภัยภายใน และป้องกันประเทศ ฯ บัญหาใดที่ไม่ได้กล่าวไว้ว่า เป็นอำนาจของรัฐบาลกลางแล้ว ให้เป็นอำนาจของแต่ละรัฐ อย่างไรก็ดี ผู้ที่ได้ศึกษารัฐธรรมนูญฉบับนี้จะเห็นได้ว่า รัฐต่าง ๆ แทบไม่มีอำนาจอันใดเหลือเลย จะมีอยู่เช่น สิทธิในการมีวัฒนธรรมของตน ใช้ภาษาของตนหรือธรรมเนียมประเพณี

(๒) รัฐบาลกลาง

รัฐธรรมนูญฉบับใหม่^{*} กดยืนยันหลักการเดิม คือ ถิ่นอำนาจการสูงสุดของสหภาพ คือ โซเวียตสูงสุดของสหภาพสาธารณรัฐ โซเวียต โซเชี่ยลลิสต์ (Supreme Soviet of the U.S.S.R.) รัฐสภานี้มีอำนาจทั้งหมดซึ่งรัฐบาลกลางได้รับมอบหมาย เว้นแต่อำนาจ ซึ่งรัฐธรรมนูญ สหภาพ บัญญัติไว้ ให้องค์การอื่นปฏิบัติ อำนาจนิติบัญญัติของสภานี้ รัฐสภาประกอบด้วย ๒ สภา คือ

- ๑) สภาโซเวียตแห่งสหภาพ (Soviet of the Union) และ
- ๒) สภาโซเวียตแห่งชาติ (Soviet of Nationalities)

สภาโซเวียตแห่งสหภาพ ประกอบด้วยสมาชิก ซึ่งราษฎร ทั่วประเทศทั้งหมดเลือกตั้ง โดยถือจำนวนพลเมือง ๓๐๐.๐๐๐ คือผู้แทน ๑ นาย

สภาโซเวียตแห่งชาติประกอบด้วยสมาชิกซึ่งรัฐต่าง ๆ ส่งเข้ามา สมาชิกเหล่านี้ราษฎรในรัฐนั้น ๆ เลือกเช่นเดียวกัน โดยถือหลักถ้าเป็นสาธารณรัฐ (Constituent republic) ได้ผู้แทน ๒๕ นาย ถ้าเป็นสาธารณรัฐชนิดปกครองตนเอง (autonomous republic) ได้ผู้แทน ๑๓ นาย ถ้าเป็นมณฑลปกครองตนเอง (autonomous province) ได้ผู้แทน ๕ นาย ถ้าเป็นภูมิภาคแห่งชาติ (national region) ได้ผู้แทน ๑ นาย สภาทั้ง ๒ นี้ มีสิทธิเท่ากัน ร่างกฎหมายฉบับก่อนประกาศใช้ ต้องได้รับความเห็นชอบจากสภาทั้ง ๒ โดยเสียงข้างมาก (simple majority) สภาทั้ง ๒ นี้ ถ้านอกสมัยประชุม จะมีการรวมกันชุดหนึ่งเรียกว่า ปรีชเดียม (Presidium) โดยมีสภาทั้ง ๒ ร่วมกันเลือกประธาน ๑ นาย รองประธาน ๑ นาย และสมาชิก ๒๕ นาย ปรีชเดียมมีหน้าที่เรียกประชุมสภาทั้ง ๒ ตัดความในกฎหมาย ประกาศอภิสัญญา ยุบสภาสูงสุด ให้มีการเลือกตั้งใหม่ ระวังานอกสมัยประชุม มีอำนาจแต่งตั้ง ถอดถอน รัฐมนตรีได้ แต่ต้องเสนอให้สภาสูงสุดอนุมัติภายหลัง

การตั้งคณะรัฐมนตรีของรัฐบาลกลางทำโดยสภาทั้ง ๒ ประชุมร่วมกัน คณะรัฐมนตรีรับผิดชอบต่อสภาสูงสุดหรือปรีชเดียม ในกรณีนอกสมัยประชุมอำนาจของคณะรัฐมนตรีมีกว้าง ๆ เช่นบัญชางานส่วนกลาง จัดงบประมาณของสหภาพ วางโครงการเศรษฐกิจ การเงิน รักษาความสงบเรียบร้อย การทหาร ฯ คณะรัฐมนตรีมีอำนาจตั้งคำสั่งของกรรมการบริหาร ของสาธารณรัฐต่าง ๆ ได้ ถ้าเห็นว่าละเมิดคำสั่งของรัฐบาลกลาง

คณะรัฐมนตรีมี ๒ ชนิดคือ

- ๑) รัฐมนตรีสหภาพทั่วไป (All-Union People's Commissariats

และ

๒) รัฐมนตรีสหภาพสาธารณรัฐของราษฎร Union Republic People's Commissariat) ซึ่งบริหารงานผ่านทาง รัฐมนตรี ของ สาธารณรัฐต่าง ๆ ความต่างกันคือ รัฐมนตรีประเภทที่ ๑ เกี่ยวกับงานของรัฐบาลกลางโดยเฉพาะ ส่วนรัฐมนตรีประเภท ๒ เกี่ยวกับงานซึ่งคาบเกี่ยวระหว่างรัฐบาลกลางกับรัฐบาลของสาธารณรัฐต่าง ๆ

การเลือกตั้ง

รัฐธรรมนูญ ค.ศ. ๑๙๓๖ ได้ปฏิวัติหลักการเลือกตั้งเดิม ดังกล่าวมาแล้วทั้งหมดคือ ใช้หลักใหม่ดังนี้:-

๑. ให้สิทธิเลือกตั้งทุกคน (universal suffrage)
๒. ให้คนเสมอภาพ (equality)
๓. เลือกตั้งโดยตรง (direct)
๔. เลือกตั้งโดยใช้บัตรลับ (secret ballot)

ตามข้อ ๑. จะเห็นได้ว่า คนจีน ๆ ตามกฎหมาย จะเห็นได้ว่า ประชาธิปไตยยังชน แต่ความจริง เพราะในระหว่าง ค.ศ. ๑๙๑๘ ถึง ค.ศ. ๑๙๓๖ ได้ปราบราษฎรชนอน ๆ ซึ่งเป็นปฏิปักษ์ต่อระบอบอันหมดสิ้นแล้ว และเมื่อชนซึ่งพอใจแล้วว่า ไม่ต้องเกรงพรรคอื่นจะมาขึ้น

ในข้อ ๒ ให้ความเสมอภาค คือทุกคน ไม่ว่าหญิงหรือชาย อายุ ๑๘ มีบริบูรณ์ ไม่ว่าถือศาสนาใด มีความรู้เพียงใด มีทรัพย์หรือไม่ จะเคยเป็นได้มากก่อนทงนกเหตุผลเช่นเดียวกับข้อ ๑.

ในข้อ ๓. คือเลิกการเลือกตั้งหลายชนดังกล่าวมาแล้ว อภิชนหนึ่งผู้แทนทุกประเภท ไม่ว่าชนบทเมืองหรือสหรัฏฐ ราษฎรเป็นผู้เลือกโดยตรง

ในข้อ ๔. ก็เพื่อแสดงว่าเป็นประชาธิปไตย

ปัญหาจึงมีต่อไปว่า การที่รัฐบาลแต่งตั้งว่าเป็นประชาธิปไตยเช่นนี้ แต่ยังมีผู้กล่าวว่าเป็นไม่ประชาธิปไตยอย่างประเทศตะวันตกอื่น

ในข้อนี้ นักรัฐธรรมนูญ และเจ้าตำรามากหลาย ได้อธิบายดังต่อไปนี้

ในประการแรก มาตรา ๑๔๓ แห่งรัฐธรรมนูญสหภาพเองบัญญัติว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ท้องถิ่น เป็นผู้จัดตั้งเข้าแข่งขัน และผู้ที่จะจัดตั้งได้แก่ องค์การณึ่งสังคมและสมาคมของแรงงาน พรรคคอมมิวนิสต์ สหพันธ์การค้า สหกรณ์ องค์การยุวชน และสมาคมวัฒนธรรมซึ่งล้วนแต่ เป็นพรรคคอมมิวนิสต์ทั้งสิ้น นอกจากนี้ ผลแห่งการเลือกตั้ง ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับนี้ทุกคราว ผู้รับเลือกตั้ง เป็นคอมมิวนิสต์ทุกคน เคยมีผู้ที่แสดงตนว่าไม่เป็นพรรคใด (non-party) สมัครขอให้สมาคมต่าง ๆ นั้นส่งชื่อ แต่กลับลงมติให้คัดชื่อออก เพราะการลงมติในข้อนี้ คัดเลือกผู้สมัคร ในวิชามือ ไม่ใช่ดัม ยิ่งกว่านั้นกฎหมายเลือกตั้งยังอนุญาตให้ใคร ๆ ก็สมัครได้ ไม่จำเป็นต้องอยู่ในถิ่นนั้น และไม่จำเป็นต้องมีการจดทะเบียนผู้มีสิทธิออกเสียง บัญชีผู้มีสิทธิออกเสียงนั้น เจ้าหน้าที่ในท้องถิ่นเป็นผู้ทำขึ้น และถูกบังคับให้ออกเสียง ใครไม่ไปออกเสียงจะถูกจดชื่อไว้ ผลแห่งการเลือกตั้งจึงปรากฏว่า ราษฎรที่มีสิทธิออกเสียงไปออกเสียงกว่า ๘๘% ที่ไม่ไปออกเสียงก็เพราะบ่อยเจ็บ หรือคิดขูระง่ำคัญ

ข้อประการหนึ่ง ปรากฏว่าในที่ประชุมสภาสูงสุด มีการอภิปรายแย้งกันบ้าง แต่เวลาดังมีเอกฉันท์เสมอ

นอกจากนี้ รัฐบาลยังมีกรมตำรวจลับอีก เรียกขานย่อว่า G.P.U. มีอำนาจเด็ดขาดเหนือชีวิตราษฎร โดยมีอำนาจ ไม่ต้องปฏิบัติตามหลักกฎหมายวิธีพิจารณาอาญาทั่วไป

ประมวลกฎหมายอาญาวิธีเขี่ยยังมีบทบัญญัติพิเศษ เกี่ยวกับการบ่อนกั้นปฏิวัติไม่ให้เปลี่ยนเป็นระบอบอื่น นอกจากระบอบปัจจุบัน เช่นบัญญัติว่า "ผู้ใดกระทำการใด ๆ ที่ระงับหรือให้อ่อนแอซึ่งสหภาพ และสถาบันเศรษฐกิจการเมืองและชาติ ถือว่าปฏิวัติทั้งสิ้น"

เป็นเยอรมัน มีสิทธิการเลือกตั้งในระดับ และการเลือกตั้งเป็นการเลือกโดยตรง

นอกจากนี้ ได้ออกกฎหมายเพิ่มเติมบังคับให้ไปออกเสียง ผู้ใดไม่ไปออกเสียงจะถูกลงโทษฐานว่า เป็นปฏิปักษ์ต่อระบอบการปกครอง ซึ่งจะต้องจัดการต่อไป

โดยที่รัฐบาลได้ประกาศว่าพรรคการเมืองอื่น นอกจากพรรคนาซีเป็นพรรคที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ฉะนั้น พรรคที่ผูกขาด การเลือกตั้งคือพรรคนาซี.

บทที่ ๘

ประวัติการเลือกตั้งในสวิสเซอร์แลนด์

ท่านทราบจากคำอธิบายในภาค ๓ แล้วว่า สวิตเซอร์แลนด์มีการปกครองประชาธิปไตยมากที่สุด และเป็นรูปพิเศษไม่เหมือนกับประเทศอื่น ๆ ฉะนั้นเราจึงจำกัดการศึกษา แคก่อนศึกษาการปกครองของสวิตเซอร์แลนด์โดยย่อก่อน

สวิตเซอร์แลนด์ตั้งอยู่ในท่ามกลางยุโรปเหนือเพียง ๑๕,๘๕๐ ตารางไมล์ พลงเมืองประมาณ ๔ ล้าน ๓ แสน ทรัพย์สินดินดินในน้ำ เช่นถ่านหิน, เหล็ก, น้ำมัน ฯลฯ ไม่มีแม้เช่นหนักดกยงท่วมเทไปทางอุตสาหกรรมระหว่างสงครามคราวที่แคว้น คนสวิสที่อยู่ในอาชีพอุตสาหกรรมถึง ๔๕ เปอร์เซ็นต์ แต่กิจกรรมเพียง ๒๘ เปอร์เซ็นต์ แต่เนื่องจากมีนามากจึงใช้เบนกำลังไฟฟ้าได้อย่างดี สวิตเซอร์แลนด์ เป็นตัวอย่างของการปกครอง ที่มี เอกภาพในทางการเมือง ดีที่สุดของยุโรป ทั้ง ๆ ที่ชาวสวิสมีหลายเชื้อชาติ เช่น ชาวสวิสที่พูดละเพาะ เยอรมัน ๘๓ % ฝรั่งเศส ๒๓ % อิตาลี ๖ % และภาษาโรมานซ์ (Romansch) คือคล้ายลาติน ๓ %

ศาสตราจารย์รัฐศาสตร์หลายท่านเห็นพ้องกันว่า แม้อีตาลีเซอร์แดนด์ จะเบ็ดประเทศเล็ก แต่ลักษณะบางประการของความเจริญทางการเมืองของ อีตาลีเซอร์แดนด์ อาจถือได้ว่า ไม่ได้เอามาจากใคร แต่เป็นประโยชน์มากใน อธิปไตยรัฐธรรมนูญ เพราะ :-

๑) สหพันธ์สวิส (Swiss Confederation) ได้แสดงให้เห็นว่า เอกภาพและความสามัคคีในทางการเมือง สามารถสำเร็จได้ ทั้ง ๆ ที่ราษฎรมี วัฒนธรรมต่าง ๆ กัน ฉะนั้นอย่างยิ่งทางภาษาที่พูด ศาสนา (เพราะมีทั้งโรมัน คัทอลิกและโปรเตสแตนต์) ซึ่งลักษณะเช่นนั้น ไม่สำเร็จในหลายประเทศ

๒) สวิตเซอร์แลนด์ให้โลกเห็นว่า การปกครองแบบสวิส สามารถ อย่างยิ่งในการปกครองท้องถิ่น และในขณะเดียวกันสามารถมอบอำนาจแข็ง-แกร่งให้รัฐบาลกลางได้ (ผู้สอนเห็นว่า^๕ เพราะคนสวิสมีลักษณะพิเศษด้วย ไม่ใช่วิธีการรูปปกครองอย่างเดียว)

๓) สวิตเซอร์แลนด์มีการปกครองประชาธิปไตยแบบของเขาคือพิเศษ^๕ กว่า ๑๐๐ ปี และได้สามารถฝังไว้ซึ่งระบอบนี้ไม่เปลี่ยนแปลงอย่างประเทศอื่น ๆ ได้จนบัดนี้ โดยยึดหลักทำความเข้าใจความเห็นราษฎร โดยตรงซึ่งยากสำหรับประเทศ อื่นที่จะปฏิบัติได้

๔) การปกครองของสวิสแตกต่างจากประเทศอื่น คือ ฝ่ายบริหารถูก ฝ่ายนิติบัญญัติเลือกโดยตรง และต้องปฏิบัติตามนโยบายของนิติบัญญัติ แต่ไม่ถา ออกเมื่อเกิดขัดกับนิติบัญญัติ ตามทางปฏิบัติ ฝ่ายบริหารก็เปลี่ยนนโยบายให้เป็น ไปตามฝ่ายนิติบัญญัติ

๕) สวิตเซอร์แลนด์ได้แสดงให้เห็นว่า ประเทศเล็ก ก็สามารถรักษา เอกภาพและการนับถือตนเอง (Independent and Self-Respect) ไว้ได้ใน

ขณะเดียวกันก็รักษาความเป็นกลางอย่างเคร่งครัดด้วย ในขณะที่มาอำนาจ
ทะเลาะกันทุกคราว.

สร้างรัฐธรรมนูญ

สวิสเซอร์แลนด์มีรัฐธรรมนูญเป็นครั้งแรกเมื่อ ค.ศ. ๑๘๔๘ ต่อมาปี
ค.ศ. ๑๘๗๕ ได้ประกาศใช้ใหม่คือ ระบบที่ใช้ยู่ปัจจุบัน

อธิปไตยมาจากปวงชน

ในสวิสเซอร์แลนด์ การปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตยคือราษฎร
ใช้อำนาจเกือบเต็มที่ ตำแหน่งสำคัญในทางรัฐการ ต้องได้รับความเห็นชอบ
จากราษฎรโดยตรงหรือทางอ้อม ในรัฐ (Canton) บางรัฐ ราษฎรใช้อำนาจ
โดยตรงทีเดียว การแก้ไขรัฐธรรมนูญต้องทำหรือราษฎร

โครงของรัฐบาล

รัฐสภาของสวิสเซอร์แลนด์เรียกว่า Federal Assembly ประกอบด้วย
๒ สภาคือ สภาล่างเรียกว่า สภาแห่งชาติ (National Council) และสภานบน
เรียกว่า สภาแห่งรัฐ (Council of States) โดยให้กรุงเบิร์นเป็นเมืองหลวง
และที่ประชุมของรัฐสภา

สภาแห่งชาติ (National Council)

สภาแห่งชาติ ประกอบด้วย ผู้แทน ซึ่ง ราษฎรเลือก ตั้งมาจาก รัฐต่าง ๆ
๑ นายต่อพลเมือง ๒๒,๐๐๐ คน รัฐใดมีพลเมืองไม่ถึงก็ให้มีผู้แทน ๑ นาย

สภาแห่งรัฐ (Council of States)

สมาชิกประกอบด้วย ผู้แทนซึ่งรัฐต่าง ๆ แต่งตั้งมา รัฐละ ๒ นาย เขต
ที่ไม่เป็นรัฐ ให้ส่งได้ ๑ นาย สมาชิกทั้งหมดจึงมี ๔๕ นาย

รัฐสภามีอำนาจหลายอย่าง เช่น อำนาจแต่งตั้งรัฐบาลกลางของสมาพันธ์ดังตั้งตุลาการกลาง และผู้บัญชาการทหารมีอำนาจออกกฎหมายตามรัฐธรรมนูญของชาติ สำหรับใช้บังคับในกรณีทั่วไป เว้นแต่เรื่องใดเป็นอำนาจของรัฐแต่ละรัฐ คอมมูนการบริหารให้เป็นไปตามกฎหมาย เสนอให้ราษฎรพิจารณาแก้ไขรัฐธรรมนูญ วิจัยข้อยพิพาทระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐกลางกับเจ้าหน้าที่ของรัฐและการให้ภัยโทษ

คณะรัฐมนตรี (Federal Council)

คณะรัฐมนตรีของสวิสเรียกว่า Federal Council คณะรัฐมนตรีสวิสประกอบด้วยสมาชิก ๗ นายซึ่งรัฐสภาแต่งตั้งให้อยู่ในตำแหน่ง ๕ ปี เท่ากับอายุของรัฐสภา แต่ทุก ๆ ปีรัฐสภาเลือกนายกและรองนายกของ Federal Council นายกรัฐมนตรีเป็นประธานาธิบดีของสมาพันธ์สวิสด้วยในคำนี้เรียกว่า President of the Confederation รวมความว่า นายกรัฐมนตรี และประธานาธิบดีเป็นคนๆ เดียวกันคล้ายสหรัฐอเมริกา แต่อยู่ในตำแหน่งเพียงปีเดียว ทั้ง ๆ ที่คณะรัฐมนตรีอยู่ ๕ ปี ถึงแม้รัฐสภาจะเลือกก็ตาม แต่รัฐธรรมนูญบัญญัติว่า รัฐหนึ่งจะมีรัฐมนตรีได้เพียงคนเดียว คือรัฐหนึ่งจะมีรัฐมนตรี ๒ นายไม่ได้ นายกและรองนายกจะรับเลือกในปีต่อไปไม่ได้ต้องเว้นไป ๑ ปีก่อน ในทางปฏิบัติมักเลือกรองนายกเป็นรัฐมนตรีแทน และหมุนเวียนกันไปตามอายุได้ในคณะรัฐมนตรี

วิธีสร้างกฎหมาย

ในสวิสเซอร์แลนด์มี ๒ วิธีคือ ราษฎรเป็นผู้สร้างกฎหมายโดยตรง หรือผ่านทางผู้แทน

ในบางรัฐ ราษฎรที่มีสิทธิไปชุมนุมกันเพื่อออกเสียง Initiative ราษฎรที่มีสิทธิออกเสียงรวมกันจำนวน ๕๐,๐๐๐ มีสิทธิเข้าชื่อขอให้แก่รัฐธรรมนูญ

ได้บางส่วนหรือทั้งหมด ถ้าเป็นการขอให้แก้ทั้งหมดต้องเสนอให้ราษฎรทั้งชาติ
ลงมติเห็นชอบ ถ้าราษฎรมีมติเห็นชอบด้วยก็ให้มีการเลือกตั้งสมาชิก
รัฐสภาใหม่หมดเพื่อให้เข้ามาร่างรัฐธรรมนูญใหม่ และเมื่อรัฐสภาร่างแล้วต้อง
เสนอให้ราษฎรแต่ละรัฐต่าง ๆ เห็นชอบอีก ในกรณีราษฎรร้องขอให้แก้ไขบาง
ส่วนรัฐสภาจะโดยกว้างขึ้นตามที่ขอและส่งไปให้ราษฎรแต่ละรัฐต่าง ๆ ลงมติ เห็น
แต่กรณีที่รัฐสภาไม่เห็นด้วย ในการร้องขอให้แก้ไขบางส่วนนั้น รัฐสภาจะถาม
ความเห็นราษฎรทั้งหมดก่อน ถ้าราษฎรเห็นด้วยให้แก้ รัฐสภาจักปฏิบัติ
ตามของแต่ย์จนกว่าจะพอใจ

REFERENDOM

รัฐธรรมนูญของสหพันธ์สวิสบัญญัติไว้ ๒ วิธี คือ วิธี
บังคับตามรัฐธรรมนูญ (Compulsory Constitutional Referendum) และวิธี
เลือก (Optional) การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ซึ่งรัฐสภาลงมติให้ แก้ โดย
เสียงข้างมาก แล้วต้องส่งไปถามความเห็นราษฎร ถ้าราษฎรส่วนมากและ
รัฐส่วนมากลงมติเห็นด้วย ถือว่า รัฐธรรมนูญฉบับแก้ไขนั้นใช้เป็นกฎหมายได้
แต่ถ้าส่วนมากความเห็นแตกต่างกัน คือส่วนหนึ่งเห็นควรแก้ อีกส่วนหนึ่งเห็นไม่
ควรแก้ ต้องมีการถามความเห็นราษฎร ๒ ครั้ง ๆ แรกถามว่าจะให้แก้หรือไม่
ครั้งที่ ๒ หากราษฎรลงมติให้แก้แต่ละรัฐ สภาร่างให้แล้ว ราษฎรจะต้องลงมติ
อีกครั้งหนึ่งว่าจะเอาตามที่ร่างแก้หรือไม่

การปกครองตามรัฐต่าง ๆ

รัฐต่าง ๆ ของสวิตเซอร์แลนด์มีการปกครองคล้าย ๆ รัฐต่าง ๆ ในสหรัฐอเมริกา
คือรัฐธรรมนูญของชาติบัญญัติว่าแต่ละรัฐมีอธิปไตยปกครองตนเอง (Sove-
reign Autonomy) และแต่ละรัฐมีรัฐธรรมนูญของตน มีรัฐบาลของตน มีอำ-

นากภายใน (Internal Affairs) เกือบเต็มที่รัฐบาลกลาง (Federal Government) มีอำนาจควบคุมรัฐบาลของรัฐคล้าย ๆ อเมริกาเหมือนกัน เช่นคั้งดูว่าการปกครองของรัฐต่าง ๆ เป็นสาธารณรัฐและประชาธิปไตยหรือไม่ และมีรัฐธรรมนูญหรือการปฏิบัติขัดกับรัฐธรรมนูญของชาติหรือไม่

รัฐ Landsgemeinde (Lands gemeinde Cantons)

สวิสเซอร์แลนด์แบ่งออกเป็น ๒๕ รัฐครึ่ง ในจำนวนนี้มีรัฐ ๕ รัฐซึ่งเป็นประชาธิปไตยบริสุทธิ์ (Pure Democracy) ปกครองโดยราษฎร ผู้มีสิทธิออกเสียงทั้งหมดประชุมกันปีละครั้ง การบริหารประจำตัวโดยมีคณะกรรมการบริหาร (Executive Commission) ซึ่งผู้ออกเสียงเลือกตั้งในคราวประชุมประจำปีประชาชนของกรมการเรียกว่า Landamman อยู่ในตำแหน่ง ๑ ปี.

รัฐระนิคผู้แทน (Representative Canton)

อีก ๒๐ รัฐครึ่ง ปกครองโดยผู้แทน มีสภานิติบัญญัติ สภาเดียว เรียกว่า Great Council สมาชิกของสภา ราษฎรเลือก บางรัฐก็มีอายุ ๑ ปี บางรัฐก็ ๕ ปี โดยมากใช้วิธีเลือกตั้งเฉลี่ยตามส่วน (Proportional Representation) บางรัฐมีสมาชิก ๓๐ บางรัฐมีสมาชิกมากถึง ๒๐๐ กรมการบริหารของรัฐเหล่านี้ เรียกว่า Executive Council อีกนัยหนึ่ง คณะรัฐมนตรีของรัฐ สมาชิกมีระหว่าง ๕ ถึง ๑๑ นาย

การเลือกตั้ง

ทุกรัฐในสวิสเซอร์แลนด์แบ่งส่วนการปกครองออกคั้ง Communes และ Parishes ถ้าจะเทียบให้เข้าใจเห็นจะพอเทียบเป็น อำเภอและตำบล

การเลือกตั้งสมาชิกสภาธิบดีบัญญัติและคณะบริหารในรัฐต่าง ๆ

รัฐธรรมนูญของรัฐต่าง ๆ มีบทบัญญัติคล้ายคลึงกัน ในการเลือกตั้งสมาชิก สภานิติบัญญัติ (Great Council) และคณะกรรมการบริหาร (Executive Committee) ฉะนั้นจะได้ยกตัวอย่างมาศึกษาเพียงรัฐ Berne รัฐเดียวก็พอแก่ความต้องการ

(๑) สภานิติบัญญัติ (Great Council)

รัฐธรรมนูญ Berne บัญญัติว่า เพื่อประโยชน์ในการเลือกตั้งสมาชิกของ Great Council ให้แบ่งเขตของรัฐ Berne ออกเป็นหลายเขตเลือกตั้ง โดยพยายามให้เท่ากัน เท่าที่จะทำได้ ให้มีสมาชิกคนหนึ่งต่อราษฎร ๓๐๐๐ คน

ผู้มีสิทธิเลือกตั้งหรือรับเลือกตั้งต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้ :-

(๑) เป็นพลเมืองของรัฐ Berne อายุ ๒๐ ปีบริบูรณ์ ซึ่งไม่ถูกศาลพิพากษาอนติพิททางแพ่งและการเมือง และมีภูมิลำเนาในรัฐ Berne ต้องไม่เป็นคนวิกลจริตไร้ความสามารถ ต้องไม่ใช่บุคคลที่อยู่ในประเภทรับอุปการะจากรัฐตามกฎหมายบัญญัติได้ ต้องไม่ใช่บุคคลที่ถูกศาลห้ามเข้าบ้านสุรา ต้องไม่เป็นผู้มีสิทธิเด้อยู่ในรัฐอื่น หรือประเทศอื่น

(๒) ต้องไม่ใช่ข้าราชการรับเงินเดือน

(๒) คณะกรรมการบริหาร (Executive Council)

คณะกรรมการบริหารของรัฐ Berne มี ๘ นาย โดยราษฎรเลือกตั้ง เพื่อประโยชน์ในการเลือกตั้งสมาชิกของรัฐ Berne ทั้งรัฐเป็นเขตเลือกตั้ง คุณสมบัติท่านองเดียวกับกาเลือกตั้งสมาชิกของ Great Council การเลือกตั้งสมาชิกของรัฐสภา (Federal Assembly) แห่ง

สมาพันธ์สวิสเซอร์แลนด์ และ สมาชิกของคณะรัฐมนตรี

(Federal Council)

(๑) สภาต่างหรือสภาแห่งชาติ (National Council) ประกอบด้วยสมาชิกซึ่งราษฎรทั่วประเทศเลือกมา โดยถือว่ามีผู้แทน ๓ นาย ต่อราษฎร ๒๒,๐๐๐ ดังกล่าวแล้ว การเลือกตั้งเป็นการเลือกตั้งชั้นเดียว และตามวิธีเลือกเฉลี่ยตามสัดส่วน (Proportional Representation)

คุณสมบัติของผู้สมัครและผู้ออกเสียงมีดังนี้:—

ก. ต้องมีสัญชาติสวิส อายุ ๒๐ ปี บริบูรณ์

ข. ไม่ถูกศาลในรัฐของตนพิพากษาคดีถึงชีวิต

ผู้ที่จรรับเลือก เป็นสมาชิกของสภาต่าง หรือสมาชิกแห่ง Federal Council หรือรัฐมนตรีไม่ได้

(๒) สภาสูงหรือสภาแห่งรัฐ (Council of States) ประกอบด้วยผู้แทนจากรัฐต่าง ๆ ๔๗ นาย รัฐหนึ่ง ๆ มีผู้แทน ๒ นาย รัฐที่มีผู้แทน ๓ นาย

คุณสมบัติเป็นไปตามกฎหมายของรัฐของตน ซึ่งโดยมากคล้ายกันคือ อายุ ๒๐ ปี บริบูรณ์ จริตดี โดยตรงคือราษฎรเด็ก

(๓) คณะรัฐมนตรีของสมาพันธ์สวิส (Federal Council) ประกอบด้วยสมาชิก ๗ นาย ถูกเลือกตั้งโดยรัฐสภาของชาติคือ สภาสูงและสภาต่างร่วมกันประชุมเลือก ผู้รับเลือกได้แก่ชาวสวิสทุกคน ที่มีสิทธิรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาต่างหรือสมาชิกของสภาสูง แต่ต้องไม่ใช่เป็นสมาชิกของสภานั้นๆ

บทที่ ๑๐

การเลือกตั้งในอเมริกาใต้

ข้าพเจ้าได้นำเรื่องการเลือกตั้งในอเมริกาใต้มาบรรยายโดยย่อตน ก็พอ
 แสดงให้เห็นว่า สาธารณรัฐต่างๆ ในอเมริกาใต้เป็นลุ่มนมาก ได้นำการ
 ปกครองระบอบประชาธิปไตยทำนองสหรัฐอเมริกา ไปใช้ แต่เราท่าน มักจะได้ยิน
 ถึงการเปลี่ยนรัฐธรรมนูญการปฏิวัติบ่อย ๆ ฉะนั้นเราจึงควรศึกษาพอสมควรเพื่อ
 จะเห็นได้ว่า การปฏิวัติจิตใจของพลเมืองเป็นลุ่มนสำคัญ Whitaker Almanac ปี
 ค.ศ. ๑๙๔๘ แสดงว่า ในอเมริกาใต้ มีประชากรทั้งหมดประมาณ ๘๐ ล้านคนและ
 มีสาธารณรัฐ ๑๐ รัฐด้วยกัน คือ อาเจนติน บราซิล ชิลี โบลิเวีย เปรู คิวบอ
 โคโลมเบีย เวเนซุเอลา ปารากวัย อูรุกวัย นอกนั้นก็มีอีกหลายสาธารณรัฐ
 ทางอเมริกากลาง แต่นักรัฐศาสตร์ มักจะยกเรื่องของอาเจนติน บราซิล และ
 ชิลีมาเป็นตัวอย่าง เพราะการปฏิวัติในทางการเมืองของประเทศเหล่านี้หลาย ๆ
 กัน บราซิลมีพลเมืองมากที่สุดคือถึง ๔๘ ล้าน อาเจนตินมี ๑๖ ล้าน ชิลีมี
 ห้าล้านกว่า

เดิมทีเคยอเมริกาใต้ทั้งหมดเป็นท่อยของพวกอินเดียน ราว ๔๐๐ ปีกว่า
 มานี้ พวกสเปนเข้าไปค้าขายและเดชะโอกาสครอบครองดินแดนเป็นลุ่มนมาก
 ต่อมาก็มียุโรปประเทศเข้าไปครอบครองทางบราซิล

ในต้นคริสต์ศตวรรษที่ ๑๘ จึงเกิดปฏิวัติขึ้นทั่วไป เกิดเป็นสาธารณรัฐ
 เอกราชชน

เนื่อง จาก พวกสเปน และยุโรปประเทศเข้าไปครองอเมริกา ได้อยู่หลายปี
 ฉะนั้น ประชากรในอเมริกาใต้จึงมีหลายประเภท ในเวลานี้ คือพวกฝรั่งคือผิวขาว
 ทั้งพวกเลือดผสมระหว่างสเปนกับอินเดียน เรียกว่าพวก Mestizds พวกผสม

ระหว่างชนนิโกรกับอินเดียนเรียกว่า Sambos พวกผสมระหว่างผิวขาวกับนิโกร
เรียกว่าพวก Mulattoes และพวกต่าง ๆ นานา ยังผสมกันอีก

อย่างไรก็ดี มีผู้แบ่งออกเป็นสองใหญ่ดังนี้

- ๑) ประมาณ ๑ ใน ๔ คือ ๒๒,๕๐๐,๐๐๐ เป็นพวกผิวขาว
- ๒) ประมาณ ๑ ใน ๔ คือ ๒๒,๕๐๐,๐๐๐ เป็นพวกอินเดียนหรือนิโกร
- ๓) ประมาณครึ่งหนึ่ง คือ ๔๕,๐๐๐,๐๐๐ เป็นพวกเด็สดผสม

ตั้งแต่ ค.ศ. ๑๕๐๐ เป็นต้นมา พวกอินเดียนทางอเมริกาใต้ เกิดน้อยลง
ส่วนพวกผิวขาวนิโกร และพวกเด็สดผสมเพิ่มขึ้นมาก

ในระหว่าง ๗๐ ปีที่ล่วงมา มีผู้อพยพมาจากประเทศต่าง ๆ ฉะเพาะอย่าง
ยิ่งจากยุโรปมาอาศัยอยู่ในอเมริกาใต้มากขึ้น สำหรับอาเยนติน เท่านั้น มีการ
อพยพมาอยู่ประมาณ ๔ ล้านครึ่ง

อาเยนตินเป็นประเทศที่ร่ำรวยที่สุดของอเมริกาใต้ งบประมาณรายได้
ปีหนึ่ง ค.ศ. ๑๙๔๗ ถึง ๒,๕๒๓,๘๐๐,๐๐๐ เหรียญทองหรือ ๒๕,๒๓๐ ล้านบาท
ชายชาวต่างชาติและเนอวอได้มากที่สุด มีผู้คำนวณไว้หลายปีแล้วว่า จะมีประมาณ
๓๐ ล้านคน และมีประมาณ ๕๐ ล้านคน มีประมาณ ๑๐ ล้านคน ซึ่งเป็นคน
ชาติเจ้าคิดว่าคงจะไม่ใช่น้อยอีก ๕๐ เปอร์เซ็นต์ มีพลเมืองประมาณ ๑๖ ล้าน

สำหรับบราซิลนั้น แม้มีพลเมืองมากกว่าอาเยนตินก็จริง แต่ส่วนมาก
เป็นพวกอินเดียน แต่ก็มีต้นข้าวขนสอคอกาแฟ และโกโก้ มีชาย ๖๖ ล้าน มีรายได้ปีหนึ่ง
ประมาณ ๖๐๐ ล้านเหรียญอเมริกา มีพลเมืองประมาณ ๔๘ ล้านคน

ยังมีต้นข้าวสำคัญคือพวกกรดไนเตรด ทองแดง ไอโอดีน แม้สหรัฐจะเด็ก
กว่าบราซิลมาก แต่มีรายได้ปีหนึ่งประมาณปีละ ๑,๑๖๐ ล้าน เหรียญทองอเมริกัน มี
พลเมืองประมาณ ๕ ล้านครึ่ง

ความคิดในทางการเมือง

ได้กล่าวแล้ว ประเทศต่าง ๆ ในอเมริกาใต้คือที่เรียกว่า ลาตินอเมริกา และอเมริกากลาง ได้เอกราชกันในราวต้นคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ โดยตั้งต้นจาก สเปนและโปรตุเกส เหตุที่ประเทศเหล่านี้ทำการปฏิวัติ มีหลายเหตุด้วยกัน เช่นคองการมีเดรีในการค้ากับประเทศอื่นๆ แต่ประเทศซึ่งได้ไปครอบครองก็มักบ้างไม่พอใจในการที่ไม่ได้โอกาสเท่าเทียมทางการปกครอง บางถูกเหยียดหยามทางสังคมบ้าง และข้อที่สำคัญที่สุดคือ การที่สหรัฐอเมริกาทำสงครามกับอังกฤษ และได้เอกราช และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การปฏิวัติในฝรั่งเศส และอุดมคติของการปฏิวัติในครั้งนั้น

แต่เมื่อได้เอกราชแล้ว ก็อาจจะปกครองกันเรียบร้อยก็ได้ในเวลาไม่นาน แม้ทุกวันนี้เราก็ได้เห็นเรื่องการปฏิวัติในอเมริกาใต้เสมอ มีผู้สำรวจสถิติบรรยายว่าในอเมริกาใต้นั้น มีการปฏิวัติเฉลี่ยแล้วเดือนละ ๑ ครั้ง ไม่ประเทศหนึ่งประเทศนั้น มีการแย่งตำแหน่งหน้าที่กัน ประเทศต่อประเทศก็อาจทักกันเกี่ยวกับ การแบ่งเขตแดน ฯลฯ

สำหรับรัฐธรรมนูญนั้น แกะไขกันมากที่สุด จนไม่มีประเทศใดในโลกมาเปรียบได้ นอกจากกรีซ แม้จะมีการปฏิวัติบ่อยครั้งก็แล้ว แต่รัฐธรรมนูญของประเทศเหล่านี้มักบัญญัติว่าด้วยสิทธิของปวงชน หลักความยุติธรรม หลักการเลือกตั้งครบถ้วนซึ่งระบอบประชาธิปไตยปรากฏ

แม้จะมีระบอบรัฐธรรมนูญเป็น ประชาธิปไตยก็ดี แต่การปกครองในอเมริกาใต้และอเมริกากลาง มีลักษณะเป็นการปกครองโดยละเพาะตัว (Personal rule) คือแต่งตั้งคนบุคคลที่มีอิทธิพลผู้คนนับถือโดยละเพาะ ผู้ปกครองบางคราวก็ปกครองโดยอาศัยรัฐธรรมนูญ บางคราวก็โดยเผด็จการ

ประธานาธิบดีและผู้เผด็จการ

นักรัฐศาสตร์ที่ศึกษาเรื่องการปกครองของอเมริกาได้ ได้มีความเห็นว่ ระบบประธานาธิบดี (Presidential system) ซึ่งประเทศเหล่านั้นดกไปจาก สหรัฐอเมริกา ไม่เป็นผลดีมีความมุ่งหมาย เป็นเหตุให้เกิดผู้เผด็จการมากหลาย และมีภรรกคดีที่ทางการเมือง ผลก็คือเกิดการปฏิวัติบ่อย ๆ ระบบประธานาธิบดีซึ่งมีประธานาธิบดีเป็นนายกรัฐมนตรีไปในตอน ทำให้ประธานาธิบดีแข็งข้อต่อรัฐสภาเสมอ และในที่สุดก็กลายเป็นผู้เผด็จการไป เป็นระบบซึ่งตั้งเดิมให้อเมริกาได้มีผู้เผด็จการมานานก่อนนิคิต้า และเยอรมนีด้วยซ้ำ

ในอเมริกาได้นั้น ประธานาธิบดีล้วนมาก มีอำนาจมาก และมักจะปกครองอย่างผู้เผด็จการ แม้จะเป็นผู้ได้รับเลือกตั้งมากตาม และก็มีผู้เผด็จการหลายคนที่ประชาชนนิยมนับถือมาก และความจริง ในทางปฏิบัติโดยมาก ประธานาธิบดี ผู้เผด็จการเหล่านั้น ก่อนใช้อำนาจเผด็จการก็เป็นนักประชาธิปไตยจนราษฎรนิยมก่อนเสมอ

ผู้เผด็จการในอเมริกาได้แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือมีทั้งพลเรือนและทหาร ท่านเหล่านั้น บริหารบ้านเมืองเหมือนเป็นของตนเอง (Private enterprise) และไม่คำนึงถึงรัฐธรรมนูญ แต่ชอบให้ราษฎรให้ฉายาคำโก้ไปนั้ "Restorer of the Laws" (ผู้รักษากฎหมาย) บ้าง "Pacifictor" (ผู้รักษาดินนั้) บ้าง หรือ "Protector of the Constitution" (ผู้รักษารัฐธรรมนูญ) บ้าง ผู้เผด็จการบางท่าน เป็นผู้คงแก่เรียน แต่ก็มีหลายท่านอ่านหนังสือไม่ออก ในข้อนี้ ไม่ควรพลาดใจ เพราะในอเมริกาได้และอเมริกากลางนั้น สถิติผู้อ่านหนังสือไม่ออกสูงมาก ตัวอย่างใน ฮอนดูรัส โบโตเวีย ปารากวัย กัวเตมาลา ไฮติ และ คิวบา สถิติระหว่าง ๗๓ ถึง ๘๓% ในเปรู นีคารากัว บราซิล และ เวเนซุเอลา

ประมาณ ๘๐% ในโตมินิกัน ปานามา และคิงบา ๖๐% เขตชาติวาตอซ ๕๕% โคโลมเบีย ๕๐% เม็กซิโก ๔๕% คอสตาริกา ๓๒% ชิลี ๒๔% อูรุกวัย ๒๐% อาเจนตินา ๑๒%

ผู้แต่งการเหล่านี้ มีจุดอ่อนคล้าย ๆ กันคือ ชอบเครื่องแบบ ชอบให้มีอนุสาวรีย์ ในระหว่างที่ตนมีชีวิตอยู่ แต่ปรากฏว่าพอเกิดปฏิวัติครั้งใด พวกใหม่ก็ไปเอาอนุสาวรีย์ปลดออก ด้วยมากเวลาเข้ารับตำแหน่งตั้งใจดี แต่พออยู่นานเข้า รัฐบาลจะต้องออกก็จัดแจงเอาเงินทองพระคลังโดยให้เหตุผลว่า ราษฎรอกตัญญู (ungrateful) เสียแรงช่วยปกครองมาแต่ดี ก็หลบไปอยู่ปารีสซึ่ง เป็นเมืองสวรรค์ จนถึงมีนายอำเภอ เป็นเมืองเมกกะของท่านเหล่านี้

ผู้ให้ความเห็นว่า การปกครองประชาธิปไตยของอเมริกาได้ประสบความสำเร็จความดีไม่เจริญราบรื่นอย่างสหรัฐอเมริกา เพราะเหตุผล ๓ ประการคือ

๑. ดัชนีการศึกษาน่ามาก
๒. พลเมืองเด็กคนดีมีมาก ฉะนั้นอย่างยิ่งเด็กดีเป็ญซึ่งเป็นเด็กดีอัน
๓. ระบบประธานาธิบดีซึ่งลอกเอามาจากสหรัฐอเมริกา นั้น ให้อำนาจประธานาธิบดีเกินไป.

การเลือกตั้ง

ข้าพเจ้าได้กล่าวแล้วว่า จะยกตัวอย่างการเลือกตั้งมาให้ดูเพียง ๓ ประเทศ คืออาเจนตินา บราซิล และชิลี เพราะประเทศอื่น ๆ ก็มีลักษณะคล้ายคลึงกัน.

๑) อาเจนตินา

ในการร่างรัฐธรรมนูญ อาเจนตินานั้น ผู้ร่างได้นำเอาวิธีของสหรัฐอเมริกา มาใช้ คือเมื่อปี ค.ศ. ๑๘๕๓ ได้ใช้รัฐธรรมนูญฉบับแรกโดยมีประธานาธิบดีซึ่งเลือกตั้งโดย Electoral College ทำนองประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา

แต่ต้องเป็นผู้มีชื่อค้ำหน้าโรมันคาทอลิก ต้องมีอายุ ๓๐ ปีบริบูรณ์ ต้องมีรายได้
 ส่วนตัวปีละ ๒๐๐๐ เหรียญทองอยู่ในตำแหน่ง ๖ ปี และจรรยาบรรณเด็กคงชักไม่ได้
 จนกว่าจะพ้น ๖ ปี นับแต่ขาดตำแหน่ง แต่ขอเสนอเรื่อง ๆ นี้ ประธานาธิบดีเปรอง
 (Péron) ได้แก้อรัฐธรรมนูญแต่คือ ให้รับเด็กได้อีกโดยไม่ต้องรอเวลาตั้ง
 กล่าว อำนาจของประธานาธิบดีในทางบริหาร และนิติบัญญัตินั้นมากกว่า
 ประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา รัฐมนตรีแต่ละคนรับผิดชอบต่อประธานาธิบดี ไม่
 ใช้คือรัฐสภา อย่าง รัฐธรรมนูญ ของประเทศต่าง ๆ ในยุโรป หรือรัฐธรรมนูญ
 ของเรา

สภานิติบัญญัติแบ่งออกเป็น ๒ สภา คือสภาสูง (Senate) ประกอบด้วย
 สมาชิก ๓๐ นาย ซึ่งสภานิติบัญญัติของมณฑลต่าง ๆ ๑๔ มณฑลด้วยกัน
 เลือกมาตามอัตรา ๒ และนครหลวงคือเมือง บัวโนสเอเรส (Buenos Aires)
 เลือกอีก ๒ นาย วิธีการคล้าย ๆ การเลือกตั้ง สมาชิกสภาสูงสหรัฐอเมริกา
 สมาชิกประเภทนี้อยู่ในตำแหน่ง ๖ ปี

สภาล่างหรือสภาผู้แทน (Chamber of Deputies) นั้น มีสมาชิก ๑๕๘
 นาย ราษฎรเลือกตั้งโดยตรงเฉพาะชายเท่านั้นมีสิทธิ และอยู่ในตำแหน่ง ๔ ปี
 แต่การแบ่ง เขตเลือกตั้งนั้น แปรไปจากสหรัฐอเมริกา ซึ่งแบ่งเขต และจำนวน
 ผู้แทนเท่ากัน ตามจำนวนพลเมืองแต่กั้นเขตหน้าแน่นด้วยพลเมืองเพียงใด
 แต่สำหรับอาเจนตินานั้น สำหรับมณฑล ๑๔ มณฑลนั้น ใช้หลักสหรัฐอเมริกา
 คือตามจำนวนพลเมือง แต่เฉพาะมณฑลบัวโนสเอเรสซึ่งเมืองหลวงตั้งอยู่ให้มี
 ผู้แทนได้ถึง ๔๒ นาย และยังคงกำหนดเมืองหลวงเองให้มีผู้แทนได้อีก ๓๒ นาย
 ด้วยเหตุนี้เอง การเมืองของอาเจนตินา จึงอยู่ใต้อิทธิพลควบคุมของเมือง
 บัวโนสเอเรส

การเลือกตั้ง ประธานาธิบดี นั้น ทำคล้ายการเลือกตั้ง ประธานาธิบดี สหรัฐอเมริกา กฎหมายเลือกตั้งว่าด้วยคุณสมบัติของผู้จะออกเสียงนั้น คือชาย อายุ ๓๕ ปีบริบูรณ์ มีสิทธิเลือกตั้งคนละ ๒ วัน แต่ละมณฑล ราษฎรซึ่งมีคุณสมบัติดังกล่าว เลือกคนผู้แทน สำหรับไปเลือกประธานาธิบดี คือเลือก Electoral College การเลือกในขั้นนี้ทำโดยลงบัตรลงคะแนน ส่วนผู้สมัครเป็นผู้เลือกประธานาธิบดี (Presidential Elector) ต้องมีคุณสมบัติอย่างผู้สมัครเป็นสมาชิกสภาผู้แทน แต่ละมณฑลมีสิทธิได้ Elector เท่ากับจำนวนสมาชิกสภาอาวุโสและสมาชิกสภาผู้แทนของตน เช่นมณฑลนั้นมีสมาชิกสภาอาวุโส ๒ นาย และสมาชิกสภาผู้แทน ๒ นาย ก็มี Electors ได้ ๔ นาย ท่านของสหรัฐอเมริกา ๕ เค็ดอน ก่อนประธานาธิบดีจะออกจากตำแหน่ง Electoral Colleges ต่าง ๆ จะประชุมกันในมณฑลของตน และลงบัตรเลือกประธานาธิบดี และรองประธานาธิบดี และวิธีการต่าง ๆ ก็ทำคล้ายการเลือกตั้ง ประธานาธิบดีและรองประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนนั้นทำกันเช่นเดียว ผู้ที่ใดคะแนนมากเพียง ๓ คะแนน (Simple Majority) ได้รับเลือก การไปออกเสียงมีกฎหมายบังคับว่าต้องไปออกเสียง.

๒) บรรษัท

บรรษัทมีลักษณะแตกต่างจากประเทศอื่น ๆ ในอเมริกาได้ ในเรื่องเชื้อชาติและเรื่องประวัติรัฐธรรมนูญ กล่าวคือเชื้อชาติส่วนใหญ่มาจากปอร์ตุเกส ยิ่งกว่าดเปญ และบรรษัทมีกษัตริย์จนถึง ค.ศ. ๑๘๗๘ ก่อนคริสต์ศตวรรษที่ ๑๘ บรรษัทเป็นอาณานิคมของปอร์ตุเกส เมื่อเกิดสงคราม ไปเดือนพระเจ้าจอห์นที่ ๖ แห่งปอร์ตุเกสพร้อมด้วยพระโอรสได้อพยพหนีมาอยู่บรรษัท และก่อบปอร์ตู-

เกิดขึ้นใน ค.ศ. ๑๘๒๑ แต่ทั้งพระโอรส ทรงพระนามว่า ดอนเปโดร (Don Pedro) ได้ในปี ค.ศ. ๑๘๒๔ ชาวบราซิลแต่งตั้งปฏิริยาของเอกราช ดอนเปโดรทรงเห็นด้วย และรับเป็นกษัตริย์ของบราซิล ทรงพระนามว่า เปโดรที่ ๑ (Pedro I) และประกาศใช้รัฐธรรมนูญ มีรัฐสภาประกอบด้วย ๒ สภา คือสภาอายุได้ (Senate) และสภาผู้แทน (Chamber of Deputies) สมาชิกสภาอายุได้นั้น กษัตริย์มีสิทธิเลือกจากบญชซึ่งผู้ออกเสียงเสนอรายนามด้วยกัน ส่วนสภาล่างนั้น ราษฎรเลือกโดยตรง ผู้สมัครรับเลือกต้องมีอายุครบ ๒๕ ปี บริบูรณ์และมีรายได้ปีละ ๒๐๐ เปโซ (ซึ่งเท่ากับอัตราปัจจุบันเท่าใด ไม่ทราบ เพราะปัจจุบันหนึ่งบราซิลเล็กเงินเปโซแล้ว ใช้ชื่อว่า Cruzeiro อัตราในเวลานั้น ๑๕ Cruzeiro เท่ากับ ๔๐ บาท)

เนื่องจาก Pedro I ผักไผ่กับเรื่องของปอร์ตุเกศมาก จึงถูกบังคับให้สละราชสมบัติ พระโอรสได้เสวยราชแทน ทรงพระนามว่า Pedro II เมื่อ ค.ศ. ๑๘๔๐ แต่เนื่องจากทรงพระเยาว์มาก จึงต้องมีคณะผู้สำเร็จราชการ เปโดรที่ ๒ ทรงปกครอง มีผู้รักใคร่มาก แม้กระนั้นก็ กังงมพวกไม่พอใจคิดอยากให้บราซิลเป็นสาธารณรัฐอย่างประเทศอื่น ๆ ซึ่งเป็นประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียง ถึงปี ค.ศ. ๑๘๘๘ จึงเกิดปฏิวัติขึ้น เปโดรต้องสละราชสมบัติ และสถาปนาระบบอบสาธารณรัฐขึ้น และประกาศใช้รัฐธรรมนูญใหม่ เมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๘๘๙ โดยมีลักษณะคล้ายรัฐธรรมนูญอาเจนตินา และสหรัฐอเมริกา.

๓) ชิลี

แม้ชิลี จะเป็นประเทศซึ่งคิด เทียบเนื้อที่กับบราซิลและอาเจนตินาแต่เด็กกว่า แต่มีผูธิบายว่า น่าสนใจมาก ทั้งนี้ไม่ใช่เพราะมีกำลังทางเศรษฐกิจอย่างเคย แต่ลักษณะการเมืองของชิลีนั้นต่างกับประเทศอื่นในอเมริกาใต้ ชิลีเป็น

ประเทศเดียวที่เป็นประชาธิปไตยโดยสาธารณรัฐ แต่ใช้ระบบ Cabinet System หรือระบบ Parliament and government คือคณะรัฐมนตรีรับผิดชอบต่อรัฐสภาคล้ายประเทศอื่น ๆ ในยุโรป และไปไกลยิ่งกว่าเดี่ยวก็คือ ฝ่ายบริหารไม่มีมติหรือรับสภาผู้แทนได้

ใช้รัฐธรรมนูญฉบับแรกเมื่อ ค.ศ. ๑๘๓๓ แต่ต่อมาได้แก้ไขเพิ่มเติมหลายครั้ง และได้ประกาศยกเลิกใช้ใหม่ทั้งฉบับ เมื่อ ค.ศ. ๑๘๒๕ และใช้ใหม่ซึ่ง^๕เป็นฉบับปัจจุบัน

ระหว่าง ค.ศ. ๑๘๓๓ ถึง ค.ศ. ๑๘๖๑ ประธานาธิบดีซึ่งเป็นประมุขฝ่ายบริหารใช้อำนาจอย่างผู้เผด็จการ และภายหลังนั้น แม้จะมีการแก้ไขรัฐธรรมนูญให้ประชาธิปไตยยิ่ง แต่จนถึง ค.ศ. ๑๘๘๑ ในทางปฏิบัติ อำนาจของฝ่ายบริหารก็ยังคงมีมากอยู่ และรัฐบาลประกอบด้วยคณะอนุรักษ์ (Conservative) ต่อดอนมา แต่ในทุกวันนี้ สถานะคิบัญญัติเริ่มมีอำนาจควบคุมฝ่ายบริหารมากขึ้น

ประธานาธิบดีอยู่ในตำแหน่งได้ ๕ ปี แต่จะรับเลือกตั้งในคราวต่อไปไม่ได้^๕ ทั้งนี้ เพราะเกรงว่าประธานาธิบดีจะมีอำนาจติดต่อกันนาน ถึงเลือกตั้งประธานาธิบดีก็เช่นเดียวกับอาเยนคานาและสหรัฐอเมริกา

สภานิติบัญญัติประกอบด้วย ๒ สภา คือสภาฮาวุโด (Senate) ประกอบด้วยสมาชิก ๔๕ นาย ซึ่งราษฎรเลือกตั้งโดยตรงต่างจากสภาฮาวุโดสภาฮาวุโดในประเทศอเมริกาได้อื่น ๆ ดังกล่าวแล้ว

ส่วนสภาผู้แทนนั้นประกอบด้วย สมาชิก ๑๔๓ นาย โดยเลือกตั้งจากราษฎรโดยตรงเช่นเดียวกัน

ซึ่งมีวิธีต่างกับประเทศอเมริกาได้อื่นอีกอย่างหนึ่งคือ รัฐสภาตั้งกรรมาธิการพิเศษขึ้นชุดหนึ่ง ให้มีหน้าที่ควบคุมรัฐธรรมนูญจากการแทรกแซงของฝ่ายบริหารชื่อว่า "Commission Conservadore" กรรมาธิการนี้^๕มีอำนาจเรียก

ประชุมรัฐสภาได้ โดยไม่ต้องขอให้ ประธานาธิบดีประกาศกฎีกาเรียก
ประชุม และในกรณีประธานาธิบดีไม่ยอมเปิดยื่นคณะรัฐมนตรี ในเมื่อสมาชิก
ของรัฐสภาจำนวนมาก เป็นฝ่ายค้านก็อาจจะบังคับได้ โดยเรียกประชุมและลงมติให้
คณะรัฐมนตรีลาออก

บทที่ ๑๑

การเลือกตั้งในอิตาลี

ก่อนปี ค.ศ. ๑๘๖๑ อิตาลียังไม่ได้รวมเป็นประเทศอันหนึ่งอันเดียวอย่าง
ทุกวันนี้ คือขณะนั้นมณฑลหลายรัฐและมีประมุขต่างไม่ชนกัน บางรัฐกษัตริย์
ออกัสเตอเรีย อังการีกัม ในจำนวนมณฑลรัฐนี้ มีรัฐหนึ่ง คือ ปิเอมอนต์
(Piedmont) หรือซาร์ดีเนีย (Sardinia) ซึ่งพระเจ้าวิกเตอร์ เอมมานูเอลเป็น
กษัตริย์ ปิเอมอนต์ในสมัยนั้นมีรัฐบุรุษสามารถคนหนึ่ง ถ้าจะเทียบกัคนาย
บิสมาร์คของปรัสเซีย รัฐบุรุษผู้นั้นคือ เคานต์คามิลโลดิคาจัวร์ (Count Camillo
di Cavour) นายกรัฐมนตรีคาจัวร์เป็นผู้รักชาติยิ่งและสามารถมาก คาจัวร์
เห็นว่า รัฐต่างๆ ควรรวมกันเป็นเอกภาพ (Unity) เป็นประเทศเดียวกัน เรียก
ว่า ราชอาณาจักรอิตาลี

คาจัวร์มีลักษณะต่างกับบิสมาร์คคือ นิยมระบอบประชาธิปไตย เมื่อ
หนุ่มๆ ได้ศึกษาระบอบรัฐสภาของอังกฤษจนเข้าใจซาบซึ้ง และเป็นนักเดรั
นิยม ทั้งๆ ที่ท่านผู้นั้นเองเกิดในตระกูลขุนนาง มีผู้เล่าว่าคาจัวร์ชอบให้มั่งคั่ง
ค้ำในสภาในระหว่างตนเป็นนายกรัฐมนตรี ถ้าวันใดไม่มีเสียงค้านหรือคำหิ
คาจัวร์บอกว่าไม่สบายใจเกรงว่าสมาชิกจะล้มรัฐบาล และคาจัวร์ชอบให้ค้ำ

โดยกล่าว ว่าถ้าไม่ค้ำ ก็เหมือนเหตุการณ์ ทางธรรม ชาติ คือ ก่อนมีพายุคุณดม
มีก็จะสงบเป็นหน้ากตอง

ได้กล่าวแต่ก่อนว่าก่อนปี ค.ศ. ๑๘๖๑ นั้นมีรัฐอิตาลีหลายรัฐ ซึ่งเป็นเมือง
ชนของออสเตรีย คาวอร์เห็นว่าถ้าฟังบีเดมของตเท่านั้น คงจะขอเอาออกมาไม่ได้
คาวอร์จึงคบหามิตรเพื่อช่วยรบกับออสเตรีย พอดีในเวลานั้นเกิดสงคราม
ไครเมีย ปี ค.ศ. ๑๘๕๔-๑๘๕๕ ระหว่างอังกฤษ ฝรั่งเศสฝ่ายหนึ่ง กับ รัสเซีย
ฝ่ายหนึ่ง คาวอร์จึงเข้าสงครามด้วยข้างอังกฤษและฝรั่งเศส โดยคาดคะเนว่า
ออสเตรีย ซึ่งเป็นมิตร กับรัสเซีย คงช่วยรัสเซียและ อังกฤษฝรั่งเศส จะสนับสนุน
บีเดมของตในกรณี เวียก ร้อง ดินแดน แต่ บังเอิญ ออสเตรียไม่ยอม เข้า สงคราม
อย่างไรก็ดี การเข้าสงครามของคาวอร์ ใช้อาจจะไม่ได้ผล เพราะในการประชุม
ที่กรุงปารีส (Congress of Paris) ค.ศ. ๑๘๕๖ คาวอร์ได้เป็นผู้แทนบีเดมของต
เขาประชุมด้วยซึ่งเป็นการยอมรับบีเดมของตเป็นรัฐนำของอิตาลี คาวอร์ได้
ถือโอกาสแถลงในที่ประชุมว่า ออสเตรียยังกดขี่ชาวอิตาลีอยู่นั้นเป็นอันมาก

ภายหลังสงครามไครเมีย คาวอร์ได้ทำสัญญาต่อกับนโปเลียนที่ ๓ ว่า
จะรบกับออสเตรียอีก โดยนโปเลียนจะช่วยรบออสเตรียออกจากดินแดนที่
ออสเตรียครอบงำอยู่คือแถบตอมบารีโด และเวเนเชียน (Lombardo-Venetian)
เพื่อเป็นการตอบแทนคาวอร์ยอมยกนิชให้แก่ นโปเลียน ครั้นแล้ว คาวอร์ก็เริ่ม
ก่อกบฏขึ้นประธาออสเตรีย ในที่สุดออสเตรียยกเข้าตีบีเดมของต นโปเลียนจึง
รับยกทหารเข้าช่วยคาวอร์ ทนที่ฝรั่งเศสและบีเดมของตสามารถขับออสเตรียออก
จากอิตาลีเหนือได้หมด แต่ออสเตรียยังคงยึดดินแดนแถบนิชและตริงกีโนไว้ ได้
ระหว่างนั้น นโปเลียนแอบคบคิดทำ สันติภาพกับออสเตรีย โดย คาวอร์ไม่ทราบเรื่อง
คาวอร์โกรธมากจะขอรบต่อไป แต่กษัตริย์อิตาลีก็ขอเอมมานานจนไม่ยอม คาวอร์
จึงถาออกในที่สุด ออสเตรียได้ทำสัญญากับบีเดมของตปี ค.ศ. ๑๘๕๙ ยอมยก

ดอมบารดีให้บิเอดมอนต์ แต่เมืองเวนิซ ออัสเตรียยังยึดเป็นของออัสเตรียต่อไป
 ส่วนไปเตียนนั้นเนื่องจากไม่ได้ช่วยรบจนจนสุดท้าย จึงไม่ได้เมืองนิซตามที่
 ตกตง ต่อจากนั้น รัฐอื่นๆ หหลายรัฐ เห็นว่า รัฐบิเอดมอนต์ทำคนเป็นผู้ใหญ่
 และสามารถจะนำชาวอิตาเลียนได้ซึ่งพากันขอรับรองร่วมกับบิเอดมอนต์ แต่ถูก
 นโปเตียนซึ่งเกรงว่า บิเอดมอนต์จะกลายเป็นรัฐใหญ่จนคคคาน ในที่สุด คาจอร์
 ซึ่งถูกร้องขอให้มาเป็นนายกรัฐมนตรียึดได้ตกลงกับนโปเตียนว่า จะยกเมือง
 นิซให้แก่ฝรั่งเศสและฝรั่งเศสตกลงจะไม่คคคานการที่รัฐต่าง ๆ ทรงภาคกลง
 ของอิตาดีจะรวมกับรัฐบิเอดมอนต์ ได้มีการขอประสามติใน ค.ศ. ๑๘๖๐ ผล
 ของการลงมติปรากฏได้ผลล้มความมุ่งหมายของคาจอร์ และวิกตอริเอมมานู
 เอดทรงยอมรับเป็นกษัตริย์ของรัฐต่าง ๆ เหล่านี้

แม้กระนั้นก็ดี ในบคค ค.ศ. ๑๘๖๐ อิตาดีก็ยังคงแบ่งออกเป็น ๔ ภาค คือ

- (๑) เวนิซ และตรังคิโน เป็นของออัสเตรีย
- (๒) อาณาจักรบิเอดมอนต์ กับรัฐต่าง ๆ ซึ่งเข้ามารวมกันในภาคเหนือ

และภาคกลาง

- (๓) ดินแดนของสันตะปาปาซึ่งรวมทั้งกรุงโรมและ
- (๔) ราชอาณาจักรเนเบ็ด ซึ่งรวมภาคใต้ของอิตาและเกาะซิซิลี โดย

มีแพรนซัสที่ ๒ เป็นกษัตริย์

ในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. ๑๘๖๐ มีวาระบรูษของบิเอดมอนต์ออกคนหนึ่งชื่อ
 การ์บอดดี (Garibaldi) ได้รวบรวมกองอาสาสมัครเข้าคเมืองซิซิลีและเนเบ็ดได้
 และประกาศว่าให้วิกตอริเอมมานูเอด ต่อมาคาจอร์จึงให้มีการลงประสามติใน
 เนเบ็ดและดินแดนทั่วไปที่ยังไม่ได้เข้ามารวมกับบิเอดมอนต์ ผลแห่งการลงมติ
 ปรากฏว่าส่วนมากยินดีร่วมทั้งกัน ถึงวันที่ ๑๗ มิถุนายน ค.ศ. ๑๘๖๑ จึงประกาศ
 เป็นราชอาณาจักรอิตาดี โดยวิกตอริเอมมานูเอด ๒ เป็นกษัตริย์ และยังคงใช้

เมืองคอริน ราชธานี ของบีเฮดมองด์ เป็นราชธานี ของอิตาลีอยู่จนถึง และ ต่อมาได้
รวมเวนีเซีย และโรมในปี ค.ศ. ๑๘๖๖ และ ๑๘๗๑ โดยย้ายจากคอรินมาใช้
กรุงโรมเป็นราชธานีจนทุกวันนี้

รัฐธรรมนูญอิตาลี

รัฐธรรมนูญ อิตาลี ซึ่ง ใช้มา ตั้งแต่แรก จนถึงสมัย มุสโสลินี เรียกว่า
Stauto Fondamentale del Regno หรือแปลว่า กฎหมายรากฐานของรัฐ
และเรียกสั้น ๆ ว่า Stauto ประกาศใช้เมื่อวันที่ ๕ มีนาคม ค.ศ. ๑๘๔๘ ซึ่ง
พระเจ้าซาร์ฟ แอดเบิร์ตทรง ปรทานให้แก่ราษฎร ของพระองค์ ในรัฐบีเฮดมองด์
และเมื่อรวมรัฐต่าง ๆ เข้ามาทุกคราว รัฐธรรมนูญฉบับนี้ขยายใช้ครอบคลุมไปถึง
รัฐอื่นที่เข้ามารวมด้วย โดยแก้ไขเพิ่มเติมได้จนย่อยหลายคราว

รัฐธรรมนูญฉบับนี้มี ๑๔ มาตราด้วยกัน บัญญัติถึงพระมหากษัตริย์
สิทธิและหน้าที่ของราษฎร สภาอาวุโส สภาผู้แทน คณะรัฐมนตรี ตุลาการ
รัฐธรรมนูญอิตาลี แม้เป็นตายนอกชนออกชวักดี แต่คล้ายรัฐธรรมนูญ
บริติชในหลายประการ เช่น รัฐบาตตั้งรับผิดชอบต่อรัฐสภา กษัตริย์เป็นผู้ใช้
อำนาจทางบริหารก็จริง แต่ใช้ทางคณะรัฐมนตรี

รัฐธรรมนูญนี้ ได้ใช้มาจนถึงสมัยมุสโสลินี แต่มุสโสลินีได้แก้ไขเอา
อำนาจมาอยู่กับตนเอง โดยยังคงให้รัฐธรรมนูญฉบับ Statuto นี้ ยังมีชีวิตอยู่
ต่อไป ฉะนั้นคำอธิบายเรื่องรัฐสภา และการเลือกตั้งของอิตาลีจะได้แยกออก
เป็น ๒ สมัยคือ สมัยแรกตั้งแต่มีรัฐธรรมนูญจนถึงมุสโสลินีมีอำนาจ กับสมัย
มุสโสลินีมีอำนาจ.

ก) สมัยแรก

(๑) สภาอาวุโส

ในสมัยแรกนั้น อำนาจนิติบัญญัติในอิตาลีใช้ร่วมกันระหว่างกษัตริย์กับ รัฐสภา รัฐสภาประกอบด้วย ๒ สภา คือสภาสูงเรียกว่า Senato หรือสภา อาวุโส สภาต่ำเรียกว่า Camera de Deputati หรือสภาผู้แทนราษฎร

สภาอาวุโส ประกอบด้วยสมาชิก ซึ่งกษัตริย์ทรงแต่งตั้ง ให้ดำรงตำแหน่ง ตลอดชีวิต โดยทรงเลือกจากบุคคลในอาชีพต่าง ๆ กันที่มีชื่อเสียงแตกต่างกับ สมาชิกสภาขุนนางของอังกฤษ ซึ่งสืบทายากันแต่สมาชิกของสภาอาวุโสได้อยู ณะเพาะในช่วงชีวิตของคนเท่านั้น ถูกถอดถอนไม่มีสิทธิสืบตำแหน่งแทน สมาชิกต้อง มีอายุอย่างน้อย ๕๐ ปี เดิมจากนักพรต รัฐมนตรี เอกอัครราชทูต ผู้ที่เคยเป็น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมานาน ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ทางปกครองและตุลาการ หรือผู้มีชื่อเสียงในทางวิชาการต่าง ๆ ในปี ค.ศ. ๑๘๕๘ มีสมาชิก ๗๘ ในปี ค.ศ. ๑๘๙๐ เพิ่มเป็น ๑๘๓ ในปี ค.ศ. ๑๘๒๐ มีถึง ๔๒๕ ในทางปฏิบัติ รัฐบาลเป็นผู้ ถวายความเห็นให้ทรงแต่งตั้ง อำนาจของสภาอาวุโสไม่ค่อยมีอะไรและมีน้อยกว่า สภาต่ำเป็นอันมาก

(๒) สภาผู้แทน

สภาผู้แทนประกอบด้วยสมาชิกซึ่งราษฎรเลือกตั้งโดยตรง สมาชิกต้อง เป็นชนชาติอิตาลีเต็ม อายุ ๓๐ ปีบริบูรณ์ อยู่ในตำแหน่ง ๕ ปี แต่ในทางปฏิบัติ ปรากฏว่าสภาถูกยุบก่อน ๕ ปีเสมอ ในทางปฏิบัติรัฐบาลเป็นผู้เสนอร่างพระราช บัญญัติทางสภาผู้แทนราษฎร และเมื่อสภาผู้แทนผ่านแล้วจึงเสนอไปยังสภาอาวุโส ตามรัฐธรรมนูญพระมหากษัตริย์มีสิทธิยับยั้ง ร่างพระราชบัญญัติ ซึ่งเสนอมานา เพื่อลงพระนามได้ แต่ในทางปฏิบัติไม่ปรากฏว่าทรงกระทำ

กฎหมายเลือกตั้งของอดีตฉบับแรกคือ ฉบับปี ค.ศ. ๑๘๔๘ ในสมัย
 นนราชถูกรกจากคดียุติมาก ปรากฏว่าในรัฐบิเซตมองตองรัฐ ราษฎรประมาณ
 ๒๕ เปอร์เซ็นต์ เท่านั้นได้สิทธิ ตามกฎหมายฉบับนี้ ผู้ที่จะมีสิทธิออกเสียง
 ต้องมีอายุ ๒๕ ปีขึ้นไป ต้องมีทรัพย์สิน ต้องอ่านหนังสือออก เขียนได้ และ
 เดี่ยวภาษาอากรบิละอย่างน้อย ๔๐ ลีว (๑) เนื่องจากเงื่อนไขการศึกษา จึงปรากฏ
 ว่าราษฎรซึ่งมีชนชั้นอ่านหนังสือไม่ออกมีอยู่มาก ไม่มีสิทธิ

ถึงปี ค.ศ. ๑๘๗๖ ได้มาซึ่งในสภานี้แทนมีความคิดก้าวหน้ายิ่งขึ้น พวกเขา
 กันแต่คงความเห็นว่าจะขยายสิทธิให้มากยิ่งขึ้น แต่พวก Conservative
 คัดค้านไม่เห็นด้วยจนถึงปี ค.ศ. ๑๘๘๒ จึงได้แก้ไขใหม่ แต่ก็ยังคัดสิทธิราษฎร
 อยู่มาก กฎหมายฉบับใหม่ขยายสิทธิให้ราษฎรที่เป็นชายอายุ ๒๑ ปี มีความ
 วิชาประถมศึกษา มีสิทธิโดยไม่คำนึงว่าต้องมีทรัพย์สินหรือไม่ แต่เงื่อนไขการ
 เดี่ยวภาษาอากร ยังคงมีอยู่ โดยลดลงเหลือ ๑๘ ลีว และ ๘๐ เซนต์ดีมี (๒) นอก
 จากนี้ยังมีข้อยกเว้นสำหรับบุคคลบางจำพวก แม้ไม่ต้องเดี่ยภาษาอากร แต่
 ถ้ามีอายุครบ ๒๑ ปี ก็ออกเสียงได้ เช่น ข้าราชการ ตำรวจ ข้าราชการชั้นบังคับคดี
 ตำรวจทหาร ตำรวจเรือ ตำรวจเรือ และทหารซึ่งเคยได้รับราชการมาแล้ว ๒ ปี
 สำหรับทหารซึ่งต่ำกว่าสัญญาบัตร ถ้าประจำการและดำรงไม่มีสิทธิ

ภายหลังที่แก้ไขกฎหมายปี ค.ศ. ๑๘๘๒ นี้ถึง ๒๐ ปีคือถึง ค.ศ. ๑๙๐๔ ถึงคดียุติ
 สิทธิออกเสียงเพิ่มขึ้นเล็กน้อย โดยมี ๘๕ เปอร์เซ็นต์ ของจำนวนราษฎรทั้งหมด
 ถึงปี ค.ศ. ๑๙๑๒ จึงได้แก้กฎหมายเลือกตั้งออก โดยอนุญาตให้ชายที่มีอายุ
 ๒๑ ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ถ้าอ่านออกเขียนได้หรืออายุครบ ๓๐ ปี แม้อ่านหนังสือ
 ไม่ออก และเคยรับราชการทหารมาแล้วก็มีสิทธิ

(๑) ในสมัยนั้น ๔๐ ลีว มีค่าประมาณ ๒๐ บาท ในปัจจุบันนี้ ๔๐ ลีว เท่ากับ ๑ บาท
 (๒) ๑ ลีวเท่ากับ ๑๐๐ เซนต์ดีมี

การเลือกตั้ง

การเลือกตั้งทั่วประเทศแบ่งออกเป็น ๕๐๘ เขตต์ เขตคหนึ่ง ๆ มีผู้แทน
 ใดหนึ่งนาย ผู้สมัครจะได้รับเลือกคือเมื่อได้คะแนนมากกว่าหนึ่งในหกของจำ
 นวนผู้มีสิทธิออกเสียงและต้องชนะคะแนนเสียงเด็ดขาดด้วย เพื่อช่วยให้เข้าใจ
 ขอบเขตตัวอย่างเช่นผู้มีสิทธิออกเสียงในเขตคหนึ่งมี ๓๐๐๐๐ มผู้มีสมัคร ๓ คน ผู้ที่จะ
 ได้รับเลือกตั้งได้คะแนนมากกว่า ๑๖๖๗ คะแนน และเท่านั้นยังไม่ได้ ถ้ามีผู้มา
 ออกเสียง ๘๐๐๐ เสียง คะแนนของผู้ที่จะได้รับเลือกตั้งต้องมากกว่าครึ่งหนึ่งคือเกิน
 ๔๐๐๐ เสียงด้วย ถ้าผลของการนับคะแนนไม่มีผู้ใดได้คะแนนตามเงื่อนไขที่กล่าว
 มา ให้ตั้งคะแนนอีกครั้งหนึ่งเรียกว่า ballotaggio อีก ๗ วันข้างหน้า โดยให้
 เลือกระหว่างผู้ที่ได้คะแนนสูงสุดในคราวแรก ๒ นาย ผู้เป็นประธานการเลือกตั้ง
 ให้ผู้ออกเสียงซึ่งมาประชุม ณ ที่นั้นเลือกตั้ง วรชออกเสียง ไม่ยุ่งยาก โดยตั้งโต๊ะ
 ไว้ ๒ หีบทำด้วยแก้ว ๒ ใบวางอยู่ หีบหนึ่งว่าง อีกหีบหนึ่งได้บัตรเลือกตั้ง เจ้าหน้าที่
 ที่จะอ่านชื่อผู้มีสิทธิออกเสียงเรียงตามตัวอักษร เมื่อถึงชื่อใคร ผู้นั้นก็เดินเข้ามา
 รับบัตร และเดินไปที่โต๊ะอีก โต๊ะหนึ่ง แล้วกาชื่อผู้สมัครที่ตนต้องการเลือก แล้ว
 พับบัตรมาหยอดลงในหีบเปล่า ผู้ที่มาไม่ทันอาจมาขอบัตรได้ หากมาภายใน
 เวลาเลือกตั้ง คือระหว่าง ๘.๐๐ น. ถึง ๑๖.๐๐ น.

ในเรื่องการดำเนินการเลือกตั้งนี้ มีผู้เขียนความเห็นไว้ว่า ในระยะ ๕๐ ปี
 มาแล้วแทบทุกวิธีปฏิบัติใช้สิทธิพลในการเลือกตั้ง โดยใช้อำนาจหน้าที่ของ
 ที่เกี่ยวข้องโดยให้ตำแหน่งบ้าง ให้สินบนบ้าง

วิธีรัฐบุรุษสมัยก่อนมุดได้ดังนี้ มีอำนาจนั้น แม้จะเดินคด้ายอังกฤษก็ตาม
 แต่ในทางปฏิบัติไม่เดินอย่างอังกฤษ เช่นพระมหากษัตริย์ ใช้อำนาจจัดตั้ง
 มากกว่า และบางครั้งอาจนำวิธีปฏิบัติการอย่างผู้เผด็จการ ราษฎร

เองก็ออกเสียงชู้ ๆ ไม่ใช่ความคิดดีปัญญา ถูกพวกนักการเมืองหุดอกดวง
ง่าย และพรรคการเมืองก็มาก ทำให้รัฐบาลไม่มีเสถียรภาพ ซึ่งตรงกัน
ข้ามกับอังกฤษซึ่งมีพรรคใหญ่ ๆ เพียง ๒ หรือ ๓ พรรค.

ประวัติของพรรคฟัสซิส

มีผู้บรรยายว่า มุตของการปฏิวัติของพรรคฟัสซิสคนนั้นมากหลาย แต่
ข้อสำคัญ ๆ มีดังนี้คือ :

(๑) ในอดีตสมัยนั้น คือ ค.ศ. ๑๘๖๒ มีพวกชาตินิยมจืดมากซึ่งอยู่
ในตำแหน่งสูง พวกนี้เห็นว่า อิตาลีควรจะเป็นมหาอำนาจโดยพวกคนชั้นสูง
ปกครอง

(๒) การที่อิตาลีเข้าสงครามโลกครั้งที่ ๑ นั้น ชัดต่อความประสงค์ของ
ชนหมู่มาก และเมื่อชนะสงครามแล้ว ฐานการเคียรธุรกิจและการเงิน ของ
อิตาลีกลับทรุดหนักลง

(๓) ราษฎรจำนวนมากไม่พอใจที่อิตาลีเข้าสงครามฝ่ายสัมพันธมิตรทั้ง
กลับไม่ได้ดินแดนและประโยชน์ตามความตั้งใจ

(๔) ทัศนคติคนนิยมแพ้ว เข้า ไปมากในสภาผู้แทนราษฎร ขณะนั้น
ผู้แทนพรรคหนึ่งถึง ๑๕๐ นาย

(๕) พวกมีเงินกลับว่ลัทธิคอมมิวนิสต์

นอกจากนี้ ยังมีผู้บรรยายอีกว่า พระเจ้าอิกคิออร์ เอมมานูเอลที่ ๓ ก็มีสวน
รับผิดชอบด้วยไม่น้อย เพราะท่านมุดได้ตั้งไม่ได้ยกทัพมาจะปฏิวัติ และรัฐบาล
อาจปราบได้โดยง่าย นายกรัฐมนตรีแฟคตา (Facta) ในขณะนั้น ได้เสนอกฎ
อัยการศึกให้กษัตริย์ประกาศ แต่ไม่ทรงยอมกลับเด้นขอให้เชิญมุดได้ตั้งเข้า
ร่วมรัฐบาลด้วย แต่มุดได้ตั้งไม่ยอม นอกจากจะได้เป็นนายกรัฐมนตรีก็กลับ

ทรงเห็นด้วยอีก เป็นการเปิดโอกาสให้พลพรรคเข้ามามีอำนาจได้โดยง่าย และ
มูต์โลดีน และพรรคพลพรรคบุกเดินเข้ากรุงโรม (March on Rome) การที่กษัตริย์
และพวกอภิชนในสมัยนั้นยอมมูต์โลดีนก็เห็นว่าดีกว่าที่จะให้พวกซ้ายมีอำนาจ

รัฐธรรมนูญสมัยฟาสซิสต์

โดยที่รัฐธรรมนูญ Statuto มีลักษณะแก้ไขได้ง่าย ฉะนั้นมูต์โลดีนจึง
คงใช้รัฐธรรมนูญ Statuto ต่อไป แต่ก็ออกกฎหมายหลายฉบับให้อำนาจคน
เองโดยอ้างรัฐธรรมนูญนั่นเอง.

พรรคฟาสซิสต์

พรรคคนกองกรชนใน ค.ศ. ๑๙๑๙ ในปี ค.ศ. ๑๙๒๑ มีสมาชิกได้รับเลือก
เป็นผู้แทน ๓๕ นาย ในชั้นเดิมการดำเนินของพรรคเป็นไปทำนองประชาธิปไตย
แต่ต่อมาในปี ค.ศ. ๑๙๒๖ ได้มอบอำนาจให้ Grand Council มีอำนาจเด็ดขาด
โดยมูต์โลดีนเป็นหัวหน้า Grand Council คืออะไร จะได้อธิบายต่อไป

สมาชิกดั้งเดิมของพรรคประกอบด้วยพวกคนชั้นกลาง พวกทหารที่
เคยไปสงคราม และพวกโซเชี่ยลลิสต์ที่ออกจากพรรคมารวมด้วยเป็นจำนวนมาก
ในตอนหลัง ผู้ที่จะเป็นสมาชิกต้องได้รับการอบรมก่อน พรรคฟาสซิสต์เป็น
พรรคเดียวที่กฎหมายอนุญาต ผู้อื่นจะคงไม่ได้ โดยมีกฎหมายบัญญัติไว้ชัดเจน
ว่า พรรคนี้เป็นกองทหารฝ่ายพลเรือนซึ่งคอยปฏิบัติตามคำสั่งของดูเซ (Il duce)
ผู้นำ คือมูต์โลดีน.

อุดมคติของฟาสซิสต์

อุดมคติของฟาสซิสต์ตรงข้ามกันกับอุดมคติของประชาธิปไตย ฟาสซิสต์
ถือว่าการบริหารเมืองทั้งหมดต้องดำเนิน โดยใช้กำลังอย่างเหี้ยมโหด (Brute For-

ce) แต่ประชาธิปไตยถือหลักไว้ข้างตั้งโดยจิตใจและศีลธรรม (Moral and Spiritual Force) พุทธิศักดิ์เช่นเดียวกับนาซี เห็นว่า ชีวิตเป็นการต่อสู้อยู่เสมอ การต่อสู้นี้เป็นสาระสำคัญของความเจริญในทางสังคมการเมืองและการเศรษฐกิจเมื่อสร้างพรรคขึ้นใหม่นั้น ไม่นับนโยบายแน่นอนเพียงแค่ว่า เป็นองค์การที่มีปฏิริยาต่ออการกระทำทุกอย่างที่เป็นอยู่ในขณะนั้น ฉะเพาะอย่างยิ่งอุดมคติ และการเมือง อภินัยหนึ่งมันนโยบายปฏิเสธรไม่เห็นด้วยกับความคิดเห็นประชาธิปไตยที่ขาดมอญ เมื่อเป็นเช่นนั้น จึงม่อุดมคติว่า พรรคต้องมีอำนาจเด็ดขาด โดยผู้นำจึงจะบริหารบ้านเมืองไปตามนโยบายได้อภินัยหนึ่ง ฉะนั้นนำระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์สมัยกลางมาใช้ โดยเบียดเบียนบุคคลโดยยึดหลักว่า ผู้นำเป็นอธิปไตย มีอำนาจสูงสุด โดยใช้อำนาจผ่านทางกษัตริย์ ชาติ และ พรรค

การปกครองภายใต้ระบอบฟาสซิสต์

การบริหาร

เมื่อมุสโสลินีเข้าอำนาจได้ตกลงกับพระเจ้าอิตัลคอร์เออมาเนอติ ๓ ว่า จะคงให้ราชวงศ์ซาวยอชอยู่ต่อไป แต่ที่จัดบราชต์มบคณคองให้ Grand Council ถวายคำแนะนำายกรัฐมนตรีเป็นผู้รับผิดชอบต่อกษัตริย์ ไม่ใช่ต่อรัฐสภา กษัตริย์จะคงผู้ตบตำแหน่งแทนมุสโสลินี ต้องเลือกจากรายชื่อที่ Grand Council เสนอ

ในปี ค.ศ. ๑๙๒๕ มุสโสลินีได้ถวายร่างกฎหมายให้กษัตริย์ประกาศว่า มุสโสลินีเป็นประมุขของรัฐชาติ มีอำนาจเสนอให้กษัตริย์ตั้งผู้ใดเป็นรัฐมนตรี ได้ รัฐมนตรีรับผิดชอบต่อกษัตริย์และต่อมุสโสลินี

ในการเสนอร่างพระราชบัญญัตินี้ ใครจะเสนอไม่ได้เว้นแต่มุสโสลินียินยอม หากสภาได้ลงมติไม่รับร่างพระราชบัญญัติ ภายหลัง ๓ เดือน มุสโสลินี

มีสิทธิขอให้พิจารณาอีก ในกรณีฉุกเฉิน มุสโสลินีมีอำนาจออกกฎหมายได้ แต่ต้องเสนอให้สภาอนุมัติภายหลัง

สภา Grand Council

ตำแหน่งนอกจากมีอำนาจในเรื่องวางแผนนโยบายของพรรคแล้ว ยังมีอำนาจวางแผนนโยบายของรัฐอีกด้วย โดยมีกฎหมายให้อำนาจพิเศษและบัญญัติให้ประมุขของรัฐขาดเป็นประธานสภา

สมาชิกในสภาประกอบด้วย

(๑) สมาชิกถาวรคือ ผู้นำฟาสซิสต์ เจ้ากรุง โรม ๔ นาย (Quadrivirs)

(๒) ประธานสภาสูง และสภาต่าง รัฐมนตรีว่าการ ต่างประเทศ มหาตมไทย ยุติธรรม คดีง คึกษา เกษกร และ ป่าไม้ และกระทรวงควบคุม สหาคมนอาชีพ Corporations นายกราชบัญญัติยศภา เชาธิการและองเตชาธิการ คณะพรรคฟาสซิสต์ผู้บัญชาการทหารอาสาสมัคร (Fascist Militia) ประธานศาลพิเศษเพื่อป้องกันรัฐ ประธานแห่งสหาคมนอาชีพฟาสซิสต์ และสหาคมนฟาสซิสต์อื่น ๆ ตามที่มุสโสลินีเห็นสมควร

อำนาจหน้าที่ของสภามีมาก เช่นมีสิทธิให้คำปรึกษาเรื่องรัฐธรรมนูญ ปัญหาสิทธิ ปัญหาการออกกฎหมายต่าง ๆ เรื่องสหาคมนต่าง ๆ สัมพันธ์กับ ดันตระปาปา ดันรดิสัญญา รายชื่อผู้สมัครเป็นสมาชิกสภาผู้แทน การตั้งราชสำนัก

สภาผู้แทน (Chamber of Deputies)

เมื่อมุสโสลินีได้อำนาจใหม่ ๆ ได้จัดรัฐบาลผสมขึ้นประกอบด้วย ผู้แทนพรรคต่าง ๆ ในปี ค.ศ. ๑๙๒๓ ได้ออกกฎหมายเลือกตั้งฉบับใหม่ คือบัญญัติว่า พรรคการเมืองใดได้รับคะแนนเสียงเลือกตั้งมากอย่างน้อยเท่ากับ ๒๕% ของเสียง

ทั้งหมด จะได้อีก ๓ ใน ๓ ในสภา ส่วนพรรคอื่น ๆ นั้นจะได้อีกหนึ่งคนโดยตาม
ส่วนของคะแนน ซึ่งระดมไว้ในข้อออกกฎหมายนี้ รัฐบาลยังอนุญาตให้พรรค
การเมืองอื่นได้ แต่มีข้อได้คือนอกกฎหมายแบบนี้ โดยเชื่อว่าจะมีชัยอย่างเด็ด
ขาดอันจะเป็นสะพานต่อไปถึงการจัดระบบเขตเลือกตั้งตามทัศนปรวารถ

การเลือกตั้ง ก.ศ.๑๕๒๔

เมื่อประกาศกฎหมายแล้ว ได้มีการยุบสภาและให้มีการเลือกตั้งทั่วไป
ในวันที่ ๖ เมษายน ค.ศ.๑๙๒๔ พวกฟาสซิสต์ประชุมกันจัดรายชื่อผู้สมัครนำคน
โดยชักชวนนักการเมืองที่มีอุดมคติขวาอื่น ๆ เข้ามารวมด้วย และตั้งไปยังเจ้า
หน้าที่ต่างจังหวัดให้ช่วยหาเสียงทุกทาง ผลแห่งการเลือกตั้ง ปรากฏว่า พรรค
ฟาสซิสต์ได้คะแนนเสียงราว ๕ ล้านเสียง ส่วนพรรคอื่น ๆ รวมกันหมดได้ประมาณ
สองล้านกว่าเสียง เมื่อเป็นเช่นนั้น พรรคฟาสซิสต์จึงได้ที่นั่ง ๒ ใน ๓ เมื่อผลของ
การเลือกตั้งเป็นเช่นนั้น พรรคอื่นจึงคิดกันในสภาผู้แทน มีสมาชิกหนึ่งชน
ปรณามพรรคฟาสซิสต์ ปรณามกฎหมายดังกล่าวแล้ว และปรณามรัฐบาลหา
ว่า ไม่เป็นธรรมในการเลือกตั้ง ตลอดจนการกีดกันทางดำเนินการประชุมของ
พรรคอื่น สมาชิกผู้หนึ่ง ชื่อ โยโคโม แมตเตออตติ (Giacomo Matteotti) ซึ่ง
เป็นสมาชิกชนวนาของพรรค Reformist Socialista แมตเตออตติ กล่าวว่า
เมื่อเป็นเช่นนี้จึงถือว่า พรรคฟาสซิสต์เป็นผู้แทนปวงชนไม่ได้อีก ๒ สัปดาห์ต่อมา
จากวันประชุมนี้ แมตเตออตติหายไปและมีผู้พบศพภายหลัง เรื่องปรากฏขึ้นว่า
ผู้ฆ่าแมตเตออตติ เป็นลูกศิษย์มูสโด้ถึงขั้นหนึ่ง หนังสือพิมพ์พากันตั้งปรณาม
การกระทำของพวกนอกรุนแรง และมีผู้กระซิบกันทั่วไปว่า มูสโด้ถึงเป็นผู้ตั้ง
ให้ฆ่า แต่ยังมูสเซอร์ว่า มูสโด้ถึงไม่ได้ตั้งเป็นแต่เอออดอย พรรคนายคานหลาย
พรรคลงมติไม่ไปเข้าประชุมสภา มูสโด้ถึงพอใจมากโดยประกาศไม่ให้พวก

เข้าสภาได้และประกาศว่า คอไปนั พรรคอื่นเป็นพรรคที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เมื่อ
 พ้นห้าปีแล้วได้หมดตัวในสภานี้แทนก็ถือว่า เป็นพรรคฟาสซิสต์ทั้งหมด พรรค
 ฟาสซิสต์จึงเริ่มแก้กฎหมายเลือกตั้งใหม่โดยวางหลัก ดังนี้

(๑) คุณสมบัติของผู้ออกเสียง

- ก. เป็นพลเมืองอิตาลี ชายมีอายุ ๒๑ ปี บริบูรณ์ขึ้นไป หรือบรรลุนิติ
 ภาวะเนื่องจากสมรสแล้ว เมื่ออายุ ๑๘ ปี
- ข. ได้เสียค่าบริการสมาคมการอาชีพของฟาสซิสต์ (Fascist Syndicate)
 หรือ
- ค. ได้เสียภาษีโดยตรงปีละ ๓๐๐ ลีร์ หรือเป็นเจ้าของพันธบัตรรัฐบาล
 ราว ๕๐๐ ลีร์ หรือ
- ง. ได้รับเงินเดือนจากรัฐบาล หรือลูกจ้าง หรือ
- จ. เป็นนักพรรคในคำสั่งนาซังรัฐบาลรับรอง

(๒) ผู้สมัครเป็นผู้แทน

หลักเกณฑ์การสมัครเป็นผู้แทนมีดังนี้ ;

๑. การเสนอรายชื่อผู้สมัคร
๒. การบังคับผู้สมัคร
๓. การรับรองเห็นชอบในบัญชีรายชื่อผู้แทนที่สภา Grand Council

เลือก

๑) การเสนอรายชื่อ

การเสนอรายชื่อ ทำโดย

- ก. สมาพันธ์สมาคมอาชีพฟาสซิสต์ (Fascist Syndical Confederations)
 ซึ่งประกอบด้วยคนงานอิตาเลียนทั้งหลายเสนอ ตามกฎหมายเลือกตั้งผู้แทนทั้ง

หมดในสภาผู้แทนจะมี ๕๐๐ คน แต่ให้ส่งมาพจนมัตริ์เดือน ๒ เท่า คือ ๑๐๐ รายชื่อ โดยคัดจากสมาชิกรในอาชีพต่างๆ

๑) สมาคมต่างๆ ของพลชิสต์ เช่น สมาคม วัฒนธรรม ศักดิ์ธรรม การศึกษา เดือนออก ๒๐๐ คน

รวมรายชื่อทั้งหมด ๓๐๐๐ คน

๒) การบังคับผู้สมัคร

เมื่อเดือนรายชื่อมา ๓๐๐๐ คนแล้วให้เป็นหน้าที่สภา Grand Council ที่จัดตั้งเอา ๕๐๐ คน จากบัญชี ถ้าสภา Grand Council เห็นว่าควรเสนอชื่อขึ้นซึ่งไม่มีในรายชื่อที่เสนอ สภาผู้สมัครได้ชื่อได้ อีกหนึ่งหมื่นคนต่อสัปดาห์

๓) การรับรองเห็นชอบในบัญชีรายชื่อ Grand Council เสนอ

เมื่อ Grand Council คัดเอา ๕๐๐ ชื่อแล้ว Grand Council จะตั้งให้พิมพ์ชื่อลงในหนังสือพิมพ์และเอกสารทางราชการส่งให้กระทรวงมหาดไทยมีค้ประกาศ เมื่อครบ ๒๑ วันหลังจากมีค้ประกาศชื่อ จะได้รับยกให้ผู้มีชื่อที่ออกเสียงเลือกคนมาลงคะแนนโดยมอบบัตรว่า "เห็นด้วย" หรือ "ไม่เห็นด้วย" จะเลือกคนนั้นคนนั้นไม่ได้ ศขงรบบทบัญญัติหรือไมรับ บัตรเห็นด้วย มีลักษณะที่คิดว่า บัตรไม่เห็นด้วยเป็นบัตรขาวล้วน โดยเหตุนี้ทางการจะรู้ได้ทันทีว่า ใครเห็นด้วย และใครไม่เห็นด้วย ผลของการเลือกตั้งใน ค.ศ. ๑๙๓๕ เนื่องจากกฎหมายเลือกตั้งระบบหลังนี้ จึงปรากฏว่าเกือบทุกคนที่รอยเปื้อนเซ็นต์

ยุบเลิกสภาผู้แทน ตั้งสภาใหม่ เรียกว่า สภาแห่งพลชิสต์และ

สมาคมนอาชีพ (Camera del Fascie delle Corporazione)

แม้จะได้เลือกตั้งแล้วก็ตามพรรคพลชิสต์ยังไม่พอใจคำว่า สภาผู้แทนซึ่งมีผู้ได้ตั้งเกิดขึ้นถึงกับกล่าวว่า คนหนุ่มมากโดยอาศัยเพียงจำนวนปริมาณ

เท่านั้น ให้นำชาติไปตั้งความเจริญอย่างไรได้ ประชาชนโดยชนชั้นไม่แน่นอนว่าจะได้คนดีมาใช้ ในคำรากล่าวว่า การที่มูสโสลินีตั้งถ่วงเช่นนี้ มูสโสลินีคงตั้งไปว่าตนเองนั้นเคยเป็นผู้แทนมาแล้ว ในที่สุดในเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๓๖ Grand Council จึงตั้งกรรมาธิการขึ้นชุดหนึ่งพิจารณา และยกร่างพระราชบัญญัติยุบเลิกสภาผู้แทนราษฎรและร่างสภาใหม่ขึ้นแทน ดังกล่าวแล้ว มีผู้บันทึกว่าเป็นประวัติการ อย่างน่าอึ้งย้งที่สุดในระบอบ รัฐสภาซึ่งไม่มี ประเทศใดเคยปฏิบัติมาก่อน เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๓๘ ขบวนการปลดปล่อยพระราชบัญญัติ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ยื่นขอแสดงความคิดเห็นทั่วไปและพร้อมกันลงมติเป็นเอกฉันท์ในการตกลงฆ่าตัวตายในครั้งนั้น ร่างพระราชบัญญัตินี้ได้เสนอไปยังสภาสูงและได้รับการลงมติโดยพลันท่านของเดียวกัน

สภาใหม่แบบประชุมเป็นครั้งแรก เมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม ค.ศ. ๑๙๓๘ ประกอบด้วยสมาชิกเรียกว่า มนตรีแห่งชาติ (National Councillors) รวม ๖๕๐ นาย เลือกจาก องค์การระดับด้วยกัน คือสภา Grand Council (๒๕) สภาของชาติแห่งคณะพรรคฟาสซิสต์ (๑๒๕) และจากองค์การอื่นต่าง ๆ (๕๐๐) คุณสมบัติในการเป็นสมาชิกได้ของมีอายุ ๒๕ ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ไม่ใช่เป็นสมาชิกสภาสูงหรือสมาชิกของราชบัณฑิตยสภา อยู่ในตำแหน่งไม่มีกำหนดเวลาคือความเท่าเทียมกันต่าง ๆ ที่ตนได้รับเลือกเข้ามาถือว่าตนเป็นผู้แทนของเขา แต่มูสโสลินีมีสิทธิ์ที่จะถอดถอนได้ทุกเมื่อ มูสโสลินีอำนาจเด็ดขาดในการกำหนดสมัยประชุม นับเป็นประวัติของกำเนิดระบอบอำนาจเผด็จการเลือกตั้งในอิตาลีซึ่งมีมาตั้งแต่ ค.ศ. ๑๙๒๘

สภาอาวุโส (Senate)

สภาอาวุโส นั้น คณะพรรคฟาสซิสต์แต่ละคั้งน้อยที่สุด เพราะเห็นว่าไม่เป็นภัย เพราะสภานี้สมาชิกตั้งน้อยมาก เคยดำรงตำแหน่งสูง และเก่งกล้า

มุตได้ตั้งมากกว่าสมาชิกสภาว่างและในทางปฏิบัติปรากฏว่า เอชชวยด้วยกับ มุตได้ตั้งเต็มที่ ทั้งนี้ไม่ใช่เพราะเห็นด้วยกับนโยบายแต่เพราะระดมรักษาด- ประโยชน์ส่วนตัวมาก ตั้งสมาชิกทั้งหมด ๕๐๐ นาย ถ้าตั้งสมาชิกว่างลง มุตได้ตั้งหมกย่นันให้คงเพราะสมาชิกในพรรคฟัดซิด์เดะอายุ ๖๐ ขึ้นไป

การเปลี่ยนแปลงอำนาจสภานิติบัญญัติ

เมื่อยุบสภาผู้แทนราษฎรเป็นสภาฟัดซิด์เดะสมาชิกสภาว่าง มุตได้ตั้ง ได้ถือโอกาสปรับปรุงอำนาจหน้าที่ของสภานิติบัญญัติหรือรัฐสภา (คือสภาทั้ง ๒) ใหม่วิธีใหม่คือ ไม่จำกัดวงเรียกประชุมสภาต่อไป เห็นไว้แต่ในกรณีร่าง พระราชบัญญัติเงินหรือเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ หรือเรื่องใดที่รัฐบาลต้องการให้ ประชาชนทราบว่า รัฐสภาให้ความได้วางไว้รัฐบาลเป็นเอกฉันท์ นอกจาก เรื่องเหล่านี้แล้ว รัฐบาลมีมติเห็นร่างกฎหมายอื่นๆ ไม่ยังคณะกรรมาธิการ ประจำของสภาได้เลย โดยเป็นที่หวังว่าสภานี้ๆ จะอนุมัติภายหลัง ฉะนั้นจะ เห็นได้ว่าระบบฟัดซิด์เดะโดยยกเลิกการออกกฎหมายโดยรัฐสภา แต่นำระบบการ ออกกฎหมายโดยกรรมาธิการของรัฐสภา มาใช้แทน นอกจากนี้ยังมีเงื่อนไขว่า หากว่าภายใน ๓๐ วันกรรมาธิการมิได้เข้ารัฐบาลมีมติขีประกาศไปก่อนได้

อิตาลีเข้าสงครามและมุสโสลินีหมดอำนาจ

นโยบายของ มุตได้ตั้ง คือ ต้องการสร้างจักรวรรดิโรมันขึ้นอีกครั้งหนึ่ง ฉะนั้นจึงร่วมมือกับฮิตเลอร์ให้สัญญาอักษะ แต่เมื่อเกิดสงครามโลกครั้งที่ ๒ ขึ้น ใหม่ๆ อิตาลียังไม่พร้อม จึงรอดูไปก่อน

ครั้นเมื่อมกราคม ค.ศ. ๑๙๔๐ ฝรั่งเศสจวนแพ้ มุตได้ตั้งจึงประกาศสงคราม เขาข้างเยอรมัน แต่ มุตได้ตั้งคาดการณ์ผิด กองทัพอิตาลีแพ้ แทบทุกแห่ง ในบ้านเนื่องก็เกิดระดมร้าย แม้สมาชิกชนผู้นำในพรรคก็เบอหนาย และแนะนำ

กฎหมายรัฐธรรมนูญและเลือกตั้งพิศดาร

ให้มุดส์โลติน์ลาออก แต่มุดส์โลติน์ไม่ยอม ในที่สุดผู้นำพรรคเรียกประชุม Grand Council และลงมติให้มุดส์โลติน์พ้นอำนาจทั้งหมดแก่พระราชอาชญากรที่ประชุมลงมติ ๑๘ ต่อ ๘ เพียงแต่มุดส์โลติน์ถูกจับในเวลานั้นเอง ต่อมาฮิตเลอร์ให้คนมาช่วยจากที่คุมขังไปได้ แต่ในที่สุดก็ถูกชาวอิตาลีจับแฉก

รัฐบาลชั่วคราวภายใต้สัมพันธมิตร

เมื่อมุดส์โลติน์ออกจากตำแหน่งแล้ว จอมพลบาโดกลิโอ (Badoglio) ได้รับมอบให้จัดรัฐบาล เมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๔๓ บาโดกลิโอได้เสนอทำสัญญาสงบศึกกับสัมพันธมิตร และได้ลงนามกัน เมื่อวันที่ ๓ กันยายน ปีเดียวกัน สัมพันธมิตรได้เข้าครองอิตาลีในนามของ Allied Military Government หรือรัฐบาลทหารสัมพันธมิตรเรียกชื่อย่อว่า AMG. ต่อมาสัมพันธมิตรอนุญาตให้มุดส์โลติน์ขึ้นได้

ในระหว่างนพวกรการเมืองต่าง ๆ ซึ่งถูกมุดส์โลติน์ยุบกับพ้นตัวขึ้นใหม่ พรรคคอมมิวนิสต์และสังคมนิยมจะให้เลิกการมีสหรัย แต่ฝ่ายขวา เช่นพวก Christian Democrat และคatholic เห็นควรให้มีกษัตริย์ต่อไป

ปัญหาจึงเกิดขึ้น ๒ ประเด็นคือปัญหาเรื่องจะมีกษัตริย์ต่อไปหรือไม่และเป็นสาธารณรัฐและปัญหาเรื่องมีรัฐธรรมนูญใหม่ เพราะทุกฝ่ายเห็นกันว่ารัฐธรรมนูญเก่าหมดสมัยเสียแล้วและขาดความขัดแย้ง เพราะมุดส์โลติน์ล้มล้างหมดแล้ว ในที่สุด จึงตกลงให้มีการออกเสียงว่า จะมีกษัตริย์ต่อไปหรือไม่ และให้มีการเลือกตั้งสภาร่างรัฐธรรมนูญขึ้น ในเดือนมิถุนายน ค.ศ. ๑๙๔๖

การเลือกตั้งสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ

เพื่อการเลือกตั้ง สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ได้ประกาศใช้กฎหมายเลือกตั้งใหม่ โดยใช้หลักบังคับว่า ผู้มีสิทธิจะต้องมาออกเสียง ๑๖ เลือกตั้งสมาชิก

ร่างรัฐธรรมนูญนั้นใช้วิธีเฉลี่ยตามสัดส่วน (Proportional Representation) แบบของทอมัส แฮร์ (Hare System) ดังจะได้อธิบายในบทสุดท้ายว่าด้วยการนับคะแนน ส่วนการออกเสียงคือ เดวี่ ดับ และเท่ากันหมดทั้งหญิงและชาย แต่ห้ามผู้ที่เคยดำรงตำแหน่งสำคัญในพรรคอดีต ผลของการเลือกตั้งปรากฏว่าพรรคสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ และ Christian Democrats ได้เข้ามามากที่สุดจนบัดนี้ยังไม่ปรากฏว่า ร่างรัฐธรรมนูญซึ่งสถานร่างได้เสร็จสิ้นลง

การออกเสียงว่าจะมีระบอบกษัตริย์ได้รัฐธรรมนูญ

หรือจะให้เป็นสาธารณรัฐ

ได้มีการหารือ Referendum ราษฎรพร้อมกันในการเลือกตั้งคดียุติปัญหาเรื่องระบอบกษัตริย์ได้รัฐธรรมนูญหรือสาธารณรัฐ ผลแห่ง Referendum คือ :

- ๑) ให้เปิดขึ้นเป็นระบอบสาธารณรัฐ ๓๒,๗๓๗,๘๒๓ เสียง
- ๒) ให้คงกษัตริย์ ๓๐,๗๓๘,๒๘๕ เสียง
- ๓) บัตรเป็นโมฆะ ๑,๕๘๗,๓๓๖ บัตร

ได้มีผู้สำรวจเสียงที่ได้มากเพื่อให้เป็นสาธารณรัฐนั้นมาจาก เมืองทางภาคกลางและภาคเหนือทั้งสิ้น ส่วนภาคใต้จำนวนมากให้คงกษัตริย์ มีผู้อธิบายว่า เพราะภาคเหนือและภาคกลางนั้นเป็นเมืองอุตสาหกรรมเป็นต้นวนมาก

ต่อมาอีก ๑๖ วัน คือ ในวันที่ ๑๘ มิถุนายน ปีเดียวกัน ศาลสูงสุดได้ยืนยันว่าการออกเสียงเป็นการถูกต้อง เป็นอันว่า อีดาตเติลระบอบกษัตริย์ภายหลังที่ราชวงษ์ชาวยุโรปได้ครองอิตาลีมาตั้งแต่ ค.ศ. ๑๘๖๑

บทที่ ๑๒

หลักการทั่วไปของกฎหมายการเลือกตั้ง

ข้าพเจ้าได้อธิบาย ถึงความหมาย ของประชาธิปไตย แล้วในภาคที่ ๑ ของคำสอนนี้ และจากคำอธิบายที่ท่านจะเห็นได้ว่า ประเด็นสำคัญของระบอบประชาธิปไตยจึงมาอยู่ที่อำนาจของสถาบันบัญญัติว่าอำนาจควบคุมรัฐมาแต่เพียงใด ตลอดจนการเลือกตั้งด้วย และในการเลือกตั้งว่ามกตใดที่ควบคุมเพียงใดหรือไม่ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะชี้ให้เห็นว่า เป็นประชาธิปไตยหรือไม่ นานาประเทศที่ปกครองระบอบประชาธิปไตยโดยแท้ จึงพิถีพิถันกันในเรื่องกฎหมายเลือกตั้งเป็นอย่างมาก

ส่วนทฤษฎีของการเลือกตั้งซึ่งมีอยู่ ๔ ทฤษฎีนั้น ก็ได้อธิบายไว้แล้วในบทที่ ๒ ของคำอธิบายภาค ๒ นี้ อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันสมัยนิยมกันน้อยเพียง ๒ ทฤษฎีเท่านั้น คือ ๑. ทฤษฎีที่ถือว่าเป็นสิทธิของมนุษย์ และ ๒. ทฤษฎีที่ถือว่ามีหน้าที่ ดังที่ได้อธิบายมาแล้วในบทที่ ๒ แห่งคำบรรยายภาค ๒

การเลือกตั้งนั้น คำว่าต่างๆ อธิบายไว้ว่ามีต้องประเภท คือ:

๑. การเลือกตั้งทั่วไป (General election) การเลือกตั้งประเภทนี้ทำในเมื่อมีการยุบสภาผู้แทน หรือเมื่อสภาผู้แทนหมดอายุลง กล่าวคืออยู่มาจนครบกำหนด ซึ่งบางประเทศก็ให้ ๕ ปีบาง ๕ ปีบาง

๒. การเลือกตั้งซ่อม (By-election) การเลือกตั้งซ่อมนั้นจะมีขึ้นได้เฉพาะเมื่อตำแหน่งผู้แทนในเขตหรือหลายเขตว่างลง แต่ไม่ใช่ทั่วประเทศ การว่างลงนี้อาจเป็น โดยผู้แทนเขตคนนั้นๆ ตาย ลาออก หรือขาดคุณสมบัติ

มีผู้บรรยายยังมีอีกประเภทหนึ่ง การเลือกตั้งใหม่ Re-election เพราะเหตุการเลือกตั้งเดิมค้างหรือส่งภาวหนักยให้เลือกตั้งใหม่ แต่มีผู้ให้ความเห็นว่า เป็นการชดเชยไป แต่ความจริงถึงแม้จะเป็น Re-election ก็ตาม แต่ก็อยู่ในประเภท (๑) หรือ (๒) ทั้งสิ้น

หลักสำคัญของการปฏิบัติซึ่งกฎหมายเลือกตั้ง และการปฏิบัติของทุกประเทศมีอยู่เหมือนกัน จะผิดกันบ้างก็แต่ในรายละเอียด คือ:

๑. เขตเลือกตั้ง
๒. การจับบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิออกเสียง
๓. สิทธิเลือกตั้งและสมัครรับเลือกตั้ง
๔. การสมัครรับเลือกตั้ง
๕. การออกเสียงเลือกตั้ง
๖. การนับคะแนนและลงคะแนน
๗. กรรมวิธีการลงคะแนน
๘. การประกาศผลของการเลือกตั้ง
๙. การคัดค้านการเลือกตั้ง
๑๐. การลงโทษผู้ละเมิดกฎหมายการเลือกตั้ง

ที่ข้าพเจ้าวางหลักละเอียดเช่นนี้ เพื่อให้หนักค้ำขาเข้าใจโดยละเอียดถึงหลักการต่าง ๆ เหล่านี้ ความจริงหลักการสำคัญจริง ๆ ก็มีเพียงการกำหนดเขตเลือกตั้ง การกำหนดคุณสมบัติ การออกเสียง การนับคะแนน การคัดค้าน และโทษ

ส่วนที่ ๑

การกำหนดเขตเลือกตั้ง

ปัญหาแรกคือ การกำหนดเขตเลือกตั้ง ประเทศต่าง ๆ มักจะถือหลักว่า ควรจะให้ราษฎรผู้ออกเสียงได้รู้จักผู้สมัครรับเลือกตั้งได้ชัดเจน และมีให้การสมัครรับเลือกตั้งต้นเบ็ดถึงเงินมาก มิฉะนั้นผู้ที่มีความรู้แต่ไม่ทรพยอมหมิ่นความต่ำมารถแห่เปรียบผู้ทรพ จึงมักจะวางกำหนดเขตเลือกตั้งตาม

ความเขตของการปกครอง และถ้าเขตปกครองใหญ่โตมาก จึงชอยออกเป็นเขตพิเศษเพื่อการเลือกตั้งให้ได้ประโยชน์คือ ราษฎรไม่ต้องลำบากในการสมัคร และการโฆษณาหาเสียง แม้ตามกฎหมายเลือกตั้งไทยเราก่อนใช้รัฐธรรมนูญฉบับนี้ ก็เคยปฏิบัติเช่น จังหวัดพระนครแบ่งเป็นเขตเลือกตั้งหลายเขตเป็นคน แต่คนเราใช้เขตปกครองทั้งเขต

โดยสรุปคือ มีการปฏิบัติ ๒ ทาง คือทางหนึ่งถือว่าเขตแห่งการปกครองเป็นเขตเลือกตั้งทั้งเขต หรือแบ่งเขตปกครองออกเป็นหลายเขตเพื่อการเลือกตั้ง ความเห็นในเรื่องนี้ทั้ง ๒ ฝ่าย คือฝ่ายที่เห็นว่าควรใช้เขตการปกครองทั้งเขตให้เหตุผลว่า เป็นการสะดวกและราษฎรในจังหวัดนั้นรู้จักผู้สมัครอยู่แล้ว แต่อีกฝ่ายหนึ่งเห็นว่า ถ้าเขตปกครองใดใหญ่เกินไป ควรชอยออกเป็นเขตเลือกตั้ง ทั้งนี้เพื่อความสะดวกแก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งจะได้ไม่ลำบากในการหาเสียง และต้องใช้เงินมาก

บทที่ ๒๐

การกำหนดจำนวนผู้แทน

หลักการกำหนดจำนวนผู้แทนนั้น มีความเห็นออกเป็น ๒ ฝ่าย คือ:

๑. ความเห็นว่า ผู้แทนนั้นจะพึงมีนั้นควรกำหนดจากราษฎรของเขตเลือกตั้งนั้น ซึ่งเป็นคนสัญชาติหนึ่ง หรือเป็นผู้มีสิทธิออกเสียง ตัวอย่างเช่น ในเขตเลือกตั้งหนึ่ง มีพลเมือง ๑ แสนคน แต่เป็นคนต่างด้าวเสีย ๑ หมื่น และผู้มีสิทธิออกเสียงเพียง ๓ หมื่นคนเช่นนี้ ควรกำหนดจำนวนผู้แทนตามคนที่สัญชาตินั้น คือ ๑ หมื่นคน หรือเพราะผู้มีสิทธิออกเสียง ๓ หมื่นคน ความเห็นในข้อนี้ไม่มีผู้เห็นด้วยเป็นอันมาก เพราะเห็นว่าเป็นการยุ่งยากมาก ต้องคอยสำรวจสำมะโนครัวกันอยู่เสมอ ซึ่งอาจผิดพลาดได้

๒. ความเห็นข้อ ๒ คือเห็นว่า ควรจะคำนวณตามพดเมืองของเขตคน
 นน คชวรมกคนตางคาง เด็กแตรผู้ไรความถำมารกอน ๆ หมด ยกนยหนง
 เช่นเขตคเดอกตงนหมพดเมืองแฉนหนง ก็ให้ถอจำนอนนเป็นหตถการกำหนค
 จำนอนนผู้แทน อย่างไรก็เพือเป็นหตถปรรกนจำ เขตคนนจรคองมผู้แทนอย่าง
 นอยหนงนบาย กฎหมายเดอกตงของทกประเทศจึงมกบัญญัติได้วำ แม้เขตค
 เดอกตงนจรมพดเมืองไม่ถงจำนอนนทคองการ ก็ให้มผู้แทนโคหนงคน กฎหมาย
 เดอกตงของเรากมหตถการน

ปัญหาเรื่องเขตคเดอกตงควรมผู้แทน ๑ คน หรือหตถายคนได้มผู้ตงปัญหา
 ขัน โคกถำวโคนคณคณแฉนจำ การแบ่งเขตคเดอกตงนหมต้องจำ คชตามเขตค
 ปกครองหรือแบ่งชชยตามถ้ตงก ปัญหาเรื่องเขตคหนงมผู้แทนโคคนโคยหรือ
 หตถายคนน กม ๒ จชเช่นโคยกน วิธ ๑ คือให้มผู้แทนโค ๑ คนเทำนนถำหรับ
 เขตคหนง วิธ ๒ ถยเขตคการปกครองเป็นเขตคเดอกตง แต่ให้มผู้แทนได้มก
 กถำ ๑ คน หากมพดเมืองมกถำมถำวฐำนชงจางใจถำหรับคนหนง วิธ
 หตงประเทศเราใช้ชชญะนะ แต่ชชญะนหมศคคำนมก โดยให้หตถผลวำราชฐ
 ฐญฐาคโคยกน ถำบงโคยญชในเขตคเดอกตงหมพดเมืองนอย ได้ถ้ทชออก
 เดียงเพียง ๑ คน แต่ถำราชฐฐญฐคชออกเดียงชชในเขตคเดอกตงหมพดเมือง
 มก กถมมีถ้ทชออกคระนเดียงได้มกถำ ๑ เป็นการไม่ชคคชธรรมเทำกบโค
 ถ้ทชถถำเพวระบงโคยญชในเขตคหมพดเมืองมก แต่การถ้มคชกเห็นชชยาก
 แต่ถนเปดตงมกถำ เหตุผลของผู้ถนบถนนและศคคำนในเรองเหถำน ชอให้
 คชำชชบมายกฎหมายเดอกตงทฐำพเจำโคถ้ชชนในปรญญำคช

ส่วนที่ ๒

การจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิออกเสียง

หตถการจคทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิออกเสียงนหมถำคญมก เพวระเกยง
 กบถ้ทชของประชำน การทคชงมบัญญัติเพือเป็นหตถฐำนจำ โครมถ้ทชบง

ตามกฎหมายของเราจึงบัญญัติให้มีกาฬประกาศ บัญชีรายชื่อไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน โดยติดตามหน่วยตงคะแนนให้เห็นได้ ทั้งนี้เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้มีสิทธิร้องขอให้ใส่ชื่อในบัญชีในกรณีไม่สมัครของตน หรือถ้าผิดพลาดมีชื่ออยู่ไม่ถูกต้องให้ผู้มีสิทธิในเขตคนหรือขอให้ออน แต่ยังมีผู้ร้องแถมขอว่า บางคราวนายเป็นนาง นางเป็นนาย และบางคราวผู้สมัครตายแล้วก็มี ในข้อนี้ก็น่าเห็นใจทางฝ่ายปกครอง เพราะกฎหมายบัญญัติไว้แต่เฉพาะผู้มีสิทธิเลือกตั้งโรงเรียนได้ แต่ในทางปฏิบัติมีน้อยรายที่ไปร้อง และโดยมากก็ไม่ได้ไปบัญชีกันเสียด้วยซ้ำ ในต่างประเทศเช่นอังกฤษ มีการปรับปรุงบัญชีผู้มีสิทธิทุกปีและบัญชีนั้นรูปร่างมีหน้าที่ต้องจ่ายบัญชีให้แก่ผู้สมัครรับเลือก หรือตัวแทนโดยให้เปล่า และถ้าราษฎรจะช้อกขานโดยวางอัตราได้ ถ้าบัญชีมีชื่อ ๓๐๐ ชื่อราคา ๑ ชิลลิงก็ ถ้าเกินกว่า ๓๐๐ ชื่อ ทุก ๓๐๐ ชื่อก็เกินราคา ๑ เพนนี นอกจากนี้การดำเนินของพรรคการเมืองของเขาเก่งมาก พรรคต่างๆให้ผู้สมัครจ่ายผู้สมัครนอกเขต หรือไม่ เพราะธรรมเนียมทางปฏิบัติมีน้อยรายที่ผิดพลาด

ส่วนที่ ๓

สิทธิเลือกตั้งและรับสมัครเลือกตั้ง

เรื่องสิทธิในการเลือกตั้งนี้ ได้อธิบายไว้แล้วในบทบัญญัติการเลือกตั้ง ทุกรูปแบบ ที่ปฏิบัติใช้อยู่ในเวลานี้ในนานาประเทศมี ๒ ลักษณะคือ ลักษณะที่ถือความเป็นสิทธิและลักษณะที่ถืออำนาจ ฝ่ายที่ถือความเป็นสิทธิก็ไม่บังคับ แต่ใครจะไปใช้สิทธิหรือไม่ฝ่ายที่ถืออำนาจเป็นหน้าที่ก็มีการบังคับ

๑. ฝ่ายที่เห็นว่าเป็นสิทธิ ควรปล่อยให้ตามความพอใจนั้น ให้เหตุผลว่า เมื่อเป็นสิทธิแล้วผู้มีสิทธิก็ย่อมมีอิสระ ไม่มีอำนาจใดที่จะไปบังคับเขา นอกจากหน้าที่การบังคับย่อมทำให้เกิดความไม่พอใจ เมื่อเกิดความไม่พอใจ ย่อมยอมได้

ไม่สู้หนัก เพราะผู้ออกเสียงบางคนอาจมีเหตุผลที่ดีที่ไม่ไปออกเสียง เพราะเขาไม่รู้จักผู้สมัครรับเลือก หรือรู้จักแต่เขามองไม่เห็นว่ามีใครสมควรจะเป็นผู้แทนของเขาได้ ถ้าบังคับเขาให้เท่ากับบังคับให้เลือกคนที่เขาไม่เห็นด้วย ประเทศเราใช้หลักนี้คือ เป็นสิทธิ

๒. ฝ่ายที่เห็นว่า เป็นหน้าที่ให้เหตุผลว่า เมื่อเป็นหน้าที่แล้วของบังคับมีระชนทุกคนก็จะระคายหน้ากัน ประเทศจะได้รบความเสียหาย จริงอยู่มีสิทธิออกเสียง แต่กำหนดหน้าด้วย จะเอาแต่สิทธิ แต่ไม่มีหน้าที่ไม่ได้ ประเทศที่ใช้การบังคับนี้ มีบางประเทศ เช่น เบลเยียม เนเธอร์แลนด์ เป็นต้น

บทที่ ๑
คุณสมบัติ

คุณสมบัติของผู้ที่จะมีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง และผู้สมัครรับเลือกตั้งนั้น มักจะวางหลักใหญ่ ๆ คล้าย ๆ กัน สูงบ้าง ต่ำบ้าง ตามนโยบายและความต้องการของประเทศ อย่างไรก็ตาม คุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งนั้น แม้หลักเกณฑ์จะอย่างเดียวกับผู้ออกเสียงก็ดี แต่ทุกประเทศมักจะกำหนดสูงกว่าผู้ออกเสียงเล็กน้อย

ในขั้นต้นทีเดียวประเทศต่าง ๆ มักจะกวดขันเรื่องคุณสมบัติเหล่านี้มาก แต่ค่อย ๆ ขยายลดหย่อนลงอย่างกว้างขวาง การวางเงื่อนไขคุณสมบัตินี้ เจ้าตำราทั่วไปมีความเห็นพ้องกันว่า เป็นความจำเป็น มีระชนทุกคนที่อยู่ในประเทศนั้นก็จะอาจมีสิทธิ เช่น เป็นเด็ก เมื่อเป็นเด็กก็ไม่มีสิทธิ์สมัครรับเลือก หรือเป็นคนต่างด้าว ไม่มีอำนาจได้เสียกับประเทศนั้น หรือผู้ไม่มีการศึกษาเลย หากให้สิทธิไปก็จะเป็นการเสียหาย คุณสมบัติเหล่านี้มีดังนี้

กฎหมายรัฐธรรมนูญและเลือกตั้งพิศดาร

๑. อายุ ประเทศโดยมากเห็นพ้องกันว่า ผู้ที่จะมีสิทธิเกี่ยวกับในการเลือกตั้ง หมายนอชต้องบรรลุนิติภาวะตามกฎหมายของประเทศตนก่อน หดกนไม่ มีผู้ ไคยง ดำหรับประเทศไทยเราตามกฎหมายการเลือกตั้งในัจจุบัน บัญญัติ ว่าผู้มีสิทธิต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า ๒๐ ปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง ถ้าเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง ต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า ๓๐ ปี บริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง

๒ สัญชาติ หดกนไม่มีปัญหา คือทุกประเทศที่มีการปกครองแบบ ประชาธิปไตยถือว่าบุคคลสัญชาติเดียวกันของประเทศนั้น มีถ่นไคยงเท่ากัน ตรงกับหดกนว่า อำนาจอธิปไตยมาจากปวงชนของประเทศนั้น ฉะนั้นบุคคลสัญชาติอื่นจึงไม่มีสิทธิ ตามกฎหมายของเราผู้ที่มีสัญชาติเป็นไทยตามกฎหมาย แต่หากบิดาเป็นคนต่างด้าว หรือได้สัญชาติมาโดยการแปลงชาติ ต้อง

(ก) ถ้าบิดาเป็นคนต่างประเทศ ซึ่ง ได้สมรสกับมารดาโดยชอบด้วยกฎหมายก็ตาม ต้องเป็นผู้ไคเรียนภาษาไทย ได้รับประกาศนียบัตรไม่ต่ำกว่าปีที่ ๓ ตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ หรือได้รับราชการตามกฎหมายลักษณะเกณฑ์ทหาร หรือเป็นข้าราชการ พนักงานเทศบาล พนักงานธชาภิบาล หรือครูโรงเรียนประชาบาล โดยมีเงินเดือนประจำมาเด้อไม่น้อยกว่า ๕ ปี

(ข) ถ้าเป็นบุคคลแปลงชาติเป็นไทย ต้องมีคุณสมบัติอย่างหนึ่งอย่างใดอันกำหนดไว้ใน (ก) หรือมีภุมิดาเนาในราชอาณาจักรติดต่อกันนับแต่ได้แปลงชาติมาเด้อไม่น้อยกว่า ๓๐ ปี (ดูพระราชบัญญัติการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ ๓ พุทธศักราช ๒๔๗๘ มาตรา ๓๔)

๓. เพศ ตามกฎหมายของไทยเราตั้งแต่ใช้กฎหมายเลือกตั้งฉบับแรก คือตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครองใหม่ ๆ ได้เริ่มให้สิทธิชายกับหญิงเท่ากัน นับว่าเป็นการก้าวหน้างกว่าประเทศอื่นหลายประเทศ ซึ่งมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยมาก่อนเราหลายสิบปี

๑. การให้สิทธิชนไม่ควรถ้าในเรื่องราว่างกาย แต่ควรคำนึงทางศีลธรรมและสังคมวิทยา เมื่อสมัครเป็นพลเมืองของชาติด้วยแล้วมีความสำคัญเหมือนกันในทางศีลธรรมและสังคมวิทยาแล้ว ก็ควรได้สิทธิอย่างชาย ฉะนั้น จอห์น สจวร์ต มิลล์ (John Stuart Mill) ซึ่งเป็นผู้โต้เถียงสนับสนุนสมัครอย่างสำคัญ เห็นว่าสภาพอ่อนแอของสตรีไม่มีความเกี่ยวข้องกับสิทธิทางการเมืองอย่างใดเลย ถ้าจะถือว่าต่างกัน สตรีจึงควรจะได้สิทธิมากกว่าชายเสียด้วยซ้ำ เพราะสตรีอยู่ในเพศที่อ่อนแอกว่า ต้องการพึ่งกฎหมายและความคุ้มครองจากชุมชนมากกว่าชาย

๒. สตรีควรจะได้สิทธิ พงษ์เพชสารรักษาตนเอง (Self Protection) พงษ์เพชสารได้ปกป้องกันตนเอง จากภยันตรายที่บัญญัติซึ่งอาจออกกฎหมายไม่เป็นกฎหมายซึ่งกระทบกระเทือนถึงสิทธิของสตรีนั้น ไม่ควรให้โอกาสอะไรเพราะชายเท่านั้น อีกประการหนึ่งสตรีก็ตกปกครองเช่นเดียวกับชาย เมื่อเป็นประชาธิปไตยแล้ว ทว่าไม่จึงไม่ให้สตรีมีโอกาสบ้าง เพราะการเลือกตั้งนั้นก่เหตุเดือดร้อนเพราะความเห็นในข้อ ๒ นั้นมาหนัก ฉะนั้นอย่างยิ่งในประเทศอุตสาหกรรมทั้งหลาย เพราะว่าทุกอันสตรีมีอาชีพแทบทุกอย่างเคียงคู่ไปกับชายแม้อาชีพซึ่งใช้วิชาการ

๓. ข้อโต้แย้งที่ ๓ ก็คือหากกฎหมายปัจจุบันทุกประเทศในขณะนี้ ก็ได้แก้ไขให้สตรีมีสิทธิอย่างชายแล้ว ก็ย่อมให้สตรีมีสิทธิที่จะเป็นเจ้าของทรัพย์สิน ทำนิติกรรม มีอาชีพแทบทุกอย่างเท่าชาย จึงอยู่การคัดสิทธิในสมัยโบราณนั้นมีเหตุผล เพราะว่าเดิมกฎหมายแห่งในสมัยนั้นก่สิทธิสตรีไว้มาภายหลัง แต่เมื่อปัจจุบันนี้ให้เท่ากันแล้ว ถ้าสตรีสามารถจัดการของตนเองได้ สามารถทำนิติกรรมได้ สามารถแข่งขันกับชายได้ในวิชาชีพ และอาชีพอื่น สามารถเป็นครูบาอาจารย์ได้ สตรีก็สามารถที่จะมีส่วนร่วมกับชายในการใช้สิทธิทางการเมือง เป็นการไร้เหตุผลที่จะอนุญาตให้ชายซึ่งบางคนอาจไม่ได้เสียภาษีเคยมีสิทธิ ในทางการเมือง มีสิทธิเข้าไปนั่งในสภาผู้แทน เพื่อดออกกฎหมายเก็บภาษี แต่กลับปฏิเสธ

ปัญหาเรื่องเพศ ในสมัยก่อนเห็นว่าควรให้สิทธิเฉพาะชายเท่านั้น โดยให้เหตุผลว่าการที่จะให้สตรี เข้ามามีส่วนในการ บ้านเมืองนั้น จะมีผลเท่ากับเปลี่ยนแปลงตามธรรมชาติเสีย เป็นการทลายคุณลักษณะของสตรีซึ่งมีอยู่แต่เป็นอย่างดี และเป็นคุณสมบัติซึ่งธรรมชาติได้สร้างมาให้แตกต่างจากชาย ความเห็นพวกนิยมต่อไปว่าหน้าที่ของสตรีอันสำคัญคือครอบครัวและอยู่กับบ้าน ควรจะเป็นหน้าที่อันสำคัญ ธรรมชาติได้สร้างมาให้เธอมีลักษณะไม่เหมาะกับการบ้านเมือง ถ้าปล่อยให้สตรีทิ้งบ้านไปเกี่ยวข้องกับกิจการเมืองแล้ว บ้านและครอบครัวซึ่งสตรีมีหน้าที่ดูแลแทนชายก็จะไม่ราบรื่น บุตรซึ่งมีขึ้นก็จะลดละเลย ไม่เพียงพอให้เต็มความปรารถนาในขั้นที่จะเป็นพลเมืองดีของชาติ กล่าวสั้นๆชีวิตการเมืองเป็นการขัดกับหน้าที่การเลี้ยงดูครอบครัว เพราะเหตุว่าความเจริญของครอบครัวขึ้นอยู่กับสตรีมากกว่า พวกนี้อาจว่า แม้อริสโตเติล (Aristotle) ปรวิญาเนตรสมัยกรีกเห็นเช่นนั้น นอกจากนั้น การให้สตรีมีสิทธิทางการเมืองจะก่อให้เกิดความแตกแยกในครอบครัว เพราะความเห็นอาจไม่ตรงกับสามี แต่สมมุติว่าภรรยาใช้สิทธินั้นตามคำแนะนำหรือคำบอกของสามี เดียงของภรรยาก็คือเท่ากับเป็นเดียงซาของสามี ดังนั้นไม่ประโยชน์อันใดที่จะให้สิทธิ บางท่านก็มีความเห็นเคยไปถึงว่า สตรีมีร่างกายไม่แข็งแรงในการที่จะปฏิบัติหน้าที่และพันธกรณณ์ในฐานะเป็นพลเมืองของชาติอย่างชาย เช่นเป็นทหารก็ไม่ได้ เมื่อเป็นเช่นนั้นก็ไม่ควรมีสิทธิ รวมความว่า ความเห็นในเรื่องเพศนี้ มีสองฝ่ายคือ ข้อความที่กล่าวมาแต่จนเป็นฝ่ายที่เห็นว่าสตรีไม่ควรมีสิทธิ

ฝ่ายที่เห็นว่าควรให้สิทธิแก่สตรี

ฝ่ายนี้มีความเห็นว่าขอใดเพียงดังกล่าวมาแต่ข้างต้นนั้น ไม่เพียงพอ

จะตัดสินคดีโดยให้เหตุผล

ตั้งท่อนนแกด์ศรี ซึ่งอาจมีทรัพย์สินและเดี่ยภาษอากรเป็นการช่วยชาติให้คงอยู่ต่อไปได้

๔. เหตุผลข้อที่ ๔ ก็คือ การให้สตรีมีส่วนในการเมืองเท่ากับให้สตรีการเมืองคชนบวิตทชน อีกนัยหนึ่งสมมุมนชนจะได้กำไรชน พวกทมิความเห็นในชอน โคอาจศวอย่างหลายประเทศที่อนุญาตให้สตรีมีสิทธิ ว่าสตรีได้มีอิทธิพลในการช่วยเหลือให้สภาพอกกฎหมายก้าวหน้าในทางสังคม ฉะเพาะอย่างยั้ง เช่นในการ ไร่เด็กทำงาน การจ้างสตรีให้เข้าทำงานใน โรงงานการตำราวรรณธุ การเข้าบ้าน การขายเหต่า การมีห้องสมุดตำราวรรณะ การศึกษา การจำหน่ายอาหาร ฯลฯ อาจมีผู้กล่าววว่า ถ้าให้สตรีมีสิทธิแต่กเท่ากับให้ทำตามคำสั่งของสามีหรือญาติซึ่งเป็นชาย ขอทานถ้าเป็นจริงก็ไม่เห็นเป็นไร ไม่เห็นมีอันตรายอะไรถ้าเราเห็นว่าการถอดใช้ตรวนออกจากข้อเท้ามนุษย์ เป็นความดี ก็จงถอดเถิด ถึงแมญนนไม่อยากเดิน

๕. สติสัมปชัญญะ คุณงามความดีในชอน ทุกประเทศก็มีกฎหมายเลือกตั้งวางหลักทำนองเดียวกัน ซึ่งเป็นเหตุผลธรรมดา เพราะเป็นทวิภนอยู่เดวว่า ผู้ที่ไรความสามารถมจิตตพินเพื่อนไม่สมควรประกอบ หรือวิถจจริต หากให้ใช้สิทธิก็ไม่มีค่าอย่างไร เพราะไม่รู้ว่าการที่ตนออกเดียงไปนั้น จะมีผลอย่างไรแก่บ้านเมืองของตน

๕. ทรัพย์สิน ที่จริงเรื่องทรัพย์สินนี้ ไม่ควรอยู่ในเรื่องคุณสมบัติ แต่โดยที่เคยมีหลายประเทศวางเป็นเงื่อนไข ข้าพเจ้าจึงเขามารวมไว้ในชอนด้วย ในเรื่องทรัพย์สินนี้มีความเห็นออกเป็น ๒ ฝ่าย

ฝ่ายที่ ๑ เห็นว่าควรให้ฉะเพาะผู้ที่มีทรัพย์สินพอสมควร เขาเถยวของทางการเมือง เพราะว่าการออกเดียงกิด ในการรับเดออกตงกิด ผลชนลัดท่ายผู้ที่มีเถยวของเถดานจะตองไปออกกฎหมายเถยวกับภาษอากร ฉะนควรให้

เพราะผู้ ทมทรัพย์สินหรือโคเดียภาษมีตั้งน พวกไม่มีส่วนใดเลยในเรื่องการ
 เงินการทอง ย่อมไม่คำนึงถึงทรัพย์สินของคนอื่น พวกนถาบ้านเมืองเจริญก็ได้
 ประโยชน์ ถ้าบ้านเมืองทรุดโทรม คนก็ไม่ต้องเลี้ยงภยอะไร เพราะไม่มีอะไร
 จะเลี้ยง และคงจะมีควมเอาใจได้ในบ้านเมืองน้อยกว่าพวกมีทรัพย์สิน ระหว่าง
 คริสต์ศตวรรษที่ ๑๘ ถึงศตวรรษที่ ๒๐ ประเทศต่าง ๆ ที่มี กฎหมายเลือกตั้ง
 หดายประเทศยึดคหตถน

ความเห็นฝ่ายที่ ๒ เห็นว่า การกระทำอย่างความเห็นฝ่ายที่ ๑ นั้น ทำให้
 การจัดการบ้านเมืองตกอยู่ในพวกทมิเงินเท่านั้น การออกกฎหมายจึงเป็นไป
 ตามความคิดและความต้องการของพวกหนึ่ง โดยเฉพาะ เป็นการแบ่งชนวรรณะ
 และไม่เป็นประชาธิปไตย นอกจากนี้พวกไม่มีทรัพย์สินเอง เคยปรากฏว่ามี
 ความรู้การศึกษาดีไม่แพ้พวกมีทรัพย์สินเป็นอันมาก ส่วนการเลี้ยงภยหนักเลี้ยงภย
 ไม่น้อยกว่า เพราะถาบ้านเมืองทรุดโทรมจริง ผู้ไม่มีทรัพย์สินกตบจะลำบากเสีย
 ยิ่งกว่าอีก ความเห็นข้อนี้ในทุกถวนนี้ ประเทศประชาธิปไตยหตายประเทศได้หัน
 มารับใช้แล้ว

๖. การศึกษา เรื่องการศึกษาทมิความเห็นแยกออกเป็น ๒ ฝ่าย

ฝ่ายที่ ๑ เห็นว่าเมือเป็นประชาธิปไตย ก็ไม่ควรคำนึงถึงในเรื่องการ
 ศึกษา เพราะเป็นการใช้สิทธิของเขาในฐานะเป็นมนุษย์ ความเห็นข้อนี้มนผู้สนับสนุน
 ดันน้อย

ฝ่ายที่ ๒ เห็นว่าการศึกษาคือสิ่งจำเป็น อย่างน้อยต้องอ่านออกเขียนได้
 ๕๕ เพราะการเลือกตั้งกต ย่อมเกยอกกับการที่จะควรรู้ว่า นโยบายของฝ่ายที่
 ๕๕ รมเลือกตั้งหรือในการที่ตนจะเข้าไปนั่งในสภาทมิอย่างไร ถ้าไม่รหนังสืออะไร
 ๕๕ เดยก็จะถูกชักจูงไปโดยไม่มีควมคิดเห็นของตนเอง เกือบจะเขาทำนของผู้ไว้
 ความสามารถ John stuart mill กล่าววาท่านเห็นว่าไม่ควรให้ผู้ที่ไม่รู้

หนังสือ ค้อขานออก เขียนได้เขามาขงเกยวกับการเด็กดั่งเดย เพราะในเรื่อ
การเด็กดงนหม จำเป็นอยางยงทผู้เขามาเกยวของจำเป็นต้องมีความรู้ยง
ด่ามัญพอดสมควร แต่ในขณะเดยงกัน รัฐกมหนาททจระต้องให้การศึกษายง
น่อยข้นประดมแก่ราษฎรท่วไป อันจำเป็นด่าหรับระบอบประชาธิปไตย ความ
เห็นประเทศค่าง ๆ ด่วนมากเห็นด้วย ฉะเพาะอยางยงในเรื่อของคุณสมบัติของ
ผู้สมัครรับเด็กดง

ส่วนที่ ๔

การสมัครรับเลือกตั้ง

หลักเกณฑ์การสมัครรับเลือกตั้งของเราในปัจจุบัน นอกจากผู้สมัคร
ต้องมคคุณสมบัติตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๔๘๒ มาตรา ๘๒-๘๓-๘๔
แต่ยง โยงไปพระราชบัญญัติการเด็กดงซึ่งใช้ในเวदान ค้อพระราชบัญญัติการ
เด็กดง พ.ศ. ๒๔๘๕ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๔๘๘ และพระราชบัญญัติ
การเด็กดงแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๘๐ รวมความกค้อ ผู้สมัครต้องไปยื่นใบสมัคร
เอง เมอทางข้าหลวงประจำจังหวัดดสอบสวดนพอใจแล้ว ต้องนำเงินประกาศการ
สมัคร ๓๐๐ บาทและค่าใช้จ่าย ๕๐ บาทพร้อมทงรูป ไปมอบแก่เจ้าหน้าที่ ถ้า
จังหวัดไมรับสมัคร ผู้สมัครมีสิทธิยื่นคำร้องค้อศาลแห่งท้องถิ่น

ในบางประเทศเช่นฝรั่งเศสผู้สมัครไม่จำต้องมายื่นเอง มอบฉันทะ
ตั้งผู้แทนมาสมัครในนามของคนได้

ด่าหรับในอังกฤษนั้นผู้สมัครไม่ต้องไปด้วยตนเอง แต่จัดการมคดังนี้:

- ๓. ต้องมีผู้เด้นชื่อเรยกว่า (Nomination) โดยผู้สมัครออกเดยงใน
เขตคณนต้องนายรับว่ามีคุณสมบัติและ

๒. ผู้รับรองยินยอม (Assent) ซึ่งเมื่อนผู้สมัครเลือกตั้งในเขตคนนอก

นาย

ใบเสนอและใบรับรองของตนของเจ้าหน้าที่เลือกตั้งในเขต โดยผู้สมัคร
เอง หรือผู้เสนอ หรือผู้รับรองก็ได้

ภายหลังกำหนดเวลาที่ระบุไว้และไม่ผู้เสนออีก เจ้าหน้าที่จะส่งใบเสนอ
และใบรับรองทั้งหมด ไปยังเจ้าหน้าที่ทางศาลเรียกว่า Clerk of the Crown
in Chancery โดยแจ้งว่าผู้นั้น ๆ เป็นผู้สมัคร

เมื่อถึงวัน Nomination Day เจ้าหน้าที่จะแจ้งไปยัง Agent ของผู้
สมัครให้มาพบ ผู้ที่จะเข้ามาได้คือ ผู้สมัคร ผู้เสนอ ผู้รับรอง และเอเยนต์
เท่านั้น และในวันนั้นเอง เจ้าหน้าที่เลือกตั้งจะแจ้งวารับสมัครแล้ว และถามผู้
เสนอนามผู้สมัครไม่เกินกว่าจำนวนผู้แทน เจ้าหน้าที่จะประกาศว่าผู้นั้นได้รับ
เลือกแล้ว ถามผู้เสนอหรือผู้สมัครเกินกว่าจำนวนผู้แทนที่ต้องการ เจ้าหน้าที่จะ
ได้ประกาศให้มีการเลือกตั้ง (Polling day) ซึ่งทางการได้ประกาศไว้แล้ว ต่อ
จากนั้นผู้สมัครหรือผู้แทนจะต้องนำเงินมาวางประกันในวันทีประกาศรับสมัครนั้น
เป็นจำนวนเงิน ๑๕๐ ปอนด์ เงินจำนวนนี้จะได้รับคืน แต่ถ้าผลแห่งการเลือกตั้ง
ผู้สมัครได้รับเลือก หรือได้คะแนนเสียงตั้งแต่ ๑ ใน ๘ ของคะแนนเสียงที่ออกเสียง
ทั้งหมด

ส่วนที่ ๕

การออกเสียงเลือกตั้ง

บทที่ ๑

วิธีออกเสียงเลือกตั้ง

การออกเสียงเลือกตั้งนั้นทำกันอยู่ ๒ วิธีใหญ่ ๆ คือ ๑. การออกเสียง

เลือกตั้งโดยตรง (Direct Vote) และ ๒. การเลือกตั้งโดยทางอ้อม (Indirect Vote) ในขณะเดียวกันออกเสียงอย่างลับ (Secret) และเปิดเผย Public

วิธี ๑ การออกเสียงเลือกตั้งโดยตรง การออกเสียงเลือกตั้งโดยตรงนี้

คือ ราษฎรผู้มั่งคั่งออกเสียงเลือกตั้ง เลือกตั้งผู้แทนราษฎร โดยตรงทีเดียว ไม่ต้องเลือกผู้ใดให้ไปออกเสียงแทนคนอีกชั้นหนึ่ง วิธีนี้หากันในหลาย ประเทศเป็นอันมาก สำหรับเมืองเราในปัจจุบันนี้ใช้วิธีนี้ผู้ทสันต์นั้นวิธีนี้เห็นว่าเป็นการเลือกตั้งทางอ้อม เพราะเหตุว่าถ้ามการเลือก ๒ ชั้นแล้ว อาจเกิดความประสงค์ของผู้เลือก เพราะบุคคลคน ๆ หนึ่ง ที่รับอำนาจไปเลือกอีกชั้นหนึ่งนั้น อาจไปเลือกผู้ใดที่ไม่ประสงค์ก็ได้ เมื่อให้สิทธิในการการเมืองแล้ว ก็เหตุใดไม่ให้เขาใช้สิทธิเช่นเดียวเต็มที่ ถ้าให้มีการเลือกตั้งทางอ้อมแล้วราษฎรผู้ออกเสียงในชั้นต้นจะมีความสนใจน้อย เพราะเขาไม่รู้ว่าผลของการเลือกของเขาเป็นอย่างไร ผู้สมัครเป็นผู้แทนก็ไม่จำเป็นต้องมาติดต่อกับเขา เพียงแต่ไปเอาใจคนกลาง ซึ่งมอำนาจเลือกคนก็พอแล้ว เป็นการขัดกับหลักที่ผู้แทนต้องมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับราษฎร นอกจากนั้นถ้าวางว่าราษฎรผู้มั่งคั่งมีบทบาทจะเลือกทางอ้อมแล้ว ทำไมไม่ให้เลือกผู้แทนโดยตรงเสียเถิด ในประการสุดท้าย การเลือกตั้งทางอ้อมนั้นอาจก่อให้เกิดทางทุจริตเช่นให้สินบนกันได้ง่าย เพราะว่าการกลางที่จะมาเป็นผู้เลือกในชั้นสุดท้ายนั้นจำนวนน้อย ฉะนั้นวิธี ๑ นี้เป็นที่ยอมรับทั่วไป

วิธี ๒ การออกเสียงโดยทางอ้อม วิธีออกเสียงโดยทางอ้อมคือราษฎร

เลือกตั้งผู้แทนชั้นหนึ่ง และให้ผู้แทนของตนคนไปเลือกตั้งผู้แทนราษฎรอีกชั้นหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นต้องชนหรืออำมาตย์ชั้นในเมืองเราก่อนใช้พระราชบัญญัติเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๖. อีกนัยหนึ่งตามพระราชบัญญัติฉบับแรก ปี พ.ศ. ๒๔๗๕ เคยใช้โดยให้เลือกผู้แทนตำบล

เสียก่อนแต่ยอมมอบให้แทนค่าบดไปเลือกตั้งผู้แทนราษฎรอีกคนหนึ่ง
เห็นด้วยกล่าวคือ เพาะจะได้เป็นการถนอมกรอง เพราะคนกลางที่ได้รับมอบให้
ไปเลือกผู้แทนราษฎรนั้นคงจะมีคุณวุฒิสูงกว่ามีจรรยาบรรณดีแต่การออกเสียง
ทาง ออม น มีผู้ตั้งรพวามทั้งทางใต้และทางซ้าย คือ

ทางใต้ ๑. อาจได้ผู้แทนจริงๆ เพราะผู้เลือกในชนบท ๒. ดันนิษฐานว่า

มีความสามารถดีกว่าราษฎรทั่วไป

๒. สำหรับประเทศที่มีพลเมืองกมการศึกษายังไม่ทั่วถึง การเลือกชนิด
นิยมประโยชน์

ทางซ้าย ๑. ทำให้มีการให้สนับสนุนได้ง่าย เพราะจำนวนผู้ออกเสียงมีน้อย

๒. ทำให้ผู้แทนที่รับมอบหมายไปเลือกผู้แทนราษฎรมีอำนาจทางการ
เมืองยิ่งกว่าราษฎรทั่วไป เพราะผู้แทนที่ได้รับมอบหมายไปเลือกผู้แทนราษฎร
อาจถือว่า คนเป็นผู้มอบหมายแทนราษฎร และผู้แทนราษฎรต้องเกรงใจ
ไม่เหมือนยกยอราษฎรทั่วไปเลือกขึ้นมา

๓. ผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกตงหน อาจเป็นผู้ซึ่งมีคุณสมบัติไม่สม
กับความต้องการของราษฎรก็ได้ ซึ่งขัดกับหลักที่ว่า เป็นผู้แทนราษฎร อาจ
กลายเป็นผู้แทนของบุคคลบางหมู่บางเหล่าไป.

บทที่ ๒

การออกเสียงโดยเปิดเผยและลับ

นอกจากการออกเสียงเลือกตั้งโดยตรงหรือทางอ้อมแล้ว ยังมีวิธีการ
๒ วิธีการคือออกเสียงโดยเปิดเผยหรือลับ

วิธีที่ ๑ การออกเสียงโดยเปิดเผย

วิธีนี้ คือทำกันโดยเปิดเผยให้สาธารณชนเห็นว่าผู้ออกเสียง ออกเสียงให้
แก่ใคร แม้ Montesquieu เจ้าคำราประชาธิปไตยของฝรั่งเศสในศตวรรษที่ ๑๗

ก็เห็นด้วยกับวิธีนี้เป็นการเปิดโอกาสให้ราษฎรสามัญได้รับการช่วยเหลือแนะนำจากผู้ที่มีปัญญา John Stuart Mill ก็เห็นด้วย โดยกล่าวว่า หน้าที่ของการออกเสียงก็เหมือนหน้าที่ในทางสาธารณชนอื่น ๆ ซึ่งต้องปฏิบัติภายใต้การเผด็จการวิพากษ์วิจารณ์ของสาธารณชน ศาสตราจารย์เยอรมันชื่อ Treitschke ก็สนับสนุนกล่าวว่า การออกเสียงในทางด้นนั้น ดูเปิดเผยไม่ได้ เป็นการฝึกนิสัยรวมการออกเสียงเป็นการรับผิดชอบของสาธารณชน ฉะนั้นจึงต้องไว้ดีที่ชนชั้นต่อหน้าสาธารณชน มีหลายประเทศเคยใช้วิธีออกเสียงโดยเปิดเผย แต่บัดนี้ทุกประเทศที่ปกครองระบอบประชาธิปไตยได้เลิกเสียแล้ว

วิธีที่ ๒ การออกเสียงโดยทางลับ

วิธีนี้ทำกันโดยผู้ออกเสียงลงบัตรไม่ให้มีใครเห็นว่าตนได้ออกเสียงให้แก่ใคร ในเมืองเราใช้วิธีนี้ วิธีนี้เจ้าตำราการเมืองในปัจจุบันล้วนสนับสนุนโดยให้เหตุผลว่า การออกเสียงโดยทางด้นนั้นเป็นเงื่อนไขอันสำคัญยิ่งของระบอบประชาธิปไตย เป็นการทำให้ผู้ออกเสียงมีอิสระเสรีจริงๆ ไม่ต้องเกรงกลัวผู้ใด เพราะการที่เขาออกเสียงโดยทางด้นนั้น ตรงกับหลักความคิดธรรมดาที่ว่า การออกเสียงโดยบริสุทธิ์ใจ เพราะไม่กลัวว่าใครจะมารู้ว่าได้ออกเสียงให้แก่ใคร.

ส่วนที่ ๒

การนับคะแนนและการลงคะแนน

การนับคะแนนนั้นมอยู่ ๒ วิธีใหญ่ ๆ คือ

- ๑) วิธีนับคะแนนมากเป็นเกณฑ์ Majority
- ๒) วิธีนับคะแนนเฉลี่ยตามสัดส่วน Proportional Representation

บทที่ ๑

วิธีนับคะแนนมากเป็นเกณฑ์

วิธีนับคะแนนโดยวิธี ๒ คือ :-

- ๑) นับคะแนนโดยถือคะแนนสูงสุด Relative Majority
- ๒) นับคะแนนโดยถือคะแนนมากอย่างเด็ดขาด Absolute Majority

การนับคะแนนโดยถือคะแนนสูงสุดนั้นคือ ผู้ที่ได้รับคะแนนมากกว่าผู้รับ
 ต่ำกว่าเลือกคนก่อนเป็นผู้ได้รับเลือกตั้ง โดยไม่คำนึงว่าใครคะแนนน้อยเพียง
 ใด แม้มากกว่าเพียงหนึ่งคะแนนก็ได้ ประเทศเราใช้วิธีนี้

การนับคะแนนวิธีที่ ๒ โดยถือคะแนนสูงอย่างเด็ดขาด คือผู้ที่ได้รับ
 เลือกตั้งต้องได้คะแนนมากกว่าครึ่งหนึ่งของผู้ที่ ได้มาออกเสียงทั้งหมด

ตัวอย่าง สมมุติว่าในเขตเลือกตั้งหนึ่ง มีผู้มาออกเสียงทั้งหมด ๕๐
 คน ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ๓ คน และจำนวนผู้แทนที่ของสภา ๓ คน ในกรณีเช่นนี้ ผู้ที่
 จะได้รับเลือกตั้งต้องได้คะแนนเสียงมากกว่า ๒๕,๐๐๐ ขึ้นไป

วิธีนับคะแนนวิธีที่ ๒ นี้ มีผู้กล่าวไว้สำหรับประเทศที่ไม่มีการปกครอง
 จึงจะเหมาะ เพราะว่าเป็นวิธีที่ดี แต่ไม่ดีสำหรับประเทศที่มีพรรคการเมืองหลายพรรค
 พวกเขาให้เหตุผลว่า เมื่อพรรคการเมืองและราษฎรทั่วไปมีการศึกษา การเลือกตั้งนร
 ราษฎรมักนิยมนโยบายของพรรคยิ่งกว่าความดีความชอบ เกียรติยศ หรือชื่อเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้ง
 เป็นเช่นนี้ ถ้าใช้วิธีดังกล่าวในเบื้องต้นอาจจะทำให้บางพรรคได้รับเลือกตั้ง
 ได้ พวกนี้ได้ยกตัวอย่างมาให้ดู เช่น ในเขตเลือกตั้งมีผู้เลือกตั้ง ๓ หมื่นคน
 มีพรรคการเมือง ๓ พรรค คือ ก. ข. และ ค. ถ้าคณะพรรคการเมือง ก. ได้
 คะแนน ๓,๐๐๐ คน พรรคการเมือง ข. ได้คะแนน ๓๐,๐๐๐ คน พรรคการเมือง

ค. ได้คะแนน ๘๘๘๘ ถ้าถวชนบคะแนนสูงสุด ผู้แทนคณะพรรคการเมือง ก. เป็นอันได้รับเลือก ส่วนราษฎรที่ได้ออกเสียงเลือกตงพรรค ข. และ ค. รวมกัน ได้คะแนนถึง ๑๘,๘๘๘ มากกว่าคะแนนซึ่งผู้แทนพรรคการเมือง ก. ได้ถึง ๘,๘๘๘ คะแนน กลับไม่มีผู้แทนคนเดียว หรือถวชนบคะแนนอย่างวิธีที่ ๒ ถ้าพรรคการเมือง ก. ได้คะแนน ๑๘,๐๐๑ พรรคการเมือง ข. ได้ ๑๐,๐๐๐ พรรคการเมือง ค. ได้ ๘,๘๘๘ ผู้แทนพรรคการเมือง ก. เป็นอันได้รับเลือก ส่วนผู้แทนราษฎรพรรคการเมือง ข. และ ค. รวมกันได้ถึง ๑๘,๘๘๘ ไม่ได้ ซึ่งผิดกันเพียง ๒ คะแนน เท่านั้น

อย่างไรก็ตามผู้กล่าว จะให้ยุติธรรมทีเดียวนั้นไม่ได้ ให้วางหลัก อย่างไรก็ตาม ทุกสิ่งทุกอย่างต้องมีหลักเกณฑ์ และหลักเกณฑ์ดังกล่าวมาถ้วนเป็นคัตที่สุดแล้ว และหลักเกณฑ์ทุกอย่างจะให้สมบูรณ์เรียบร้อยเช่นนี้ไม่ได้ ในเชิงกฤษฎเองก็ใช้วิธีที่ ๑ คือคะแนนสูงสุด.

บทที่ ๒

วิธีนับคะแนนเฉลี่ยตามส่วน

ผู้ถวชนบคะแนน สูงสุดและนับคะแนน มากอย่าง เด็ดขาด จึงมาหาทาง เพื่อให้ยุติธรรมโดยให้เหตุผลว่า วิธีดังกล่าวดังบทที่ ๑ นั้น

๑) ไม่ยุติธรรม เพราะผู้ที่ได้รับเลือกคงไปนั้น กลับเป็นผู้แทนของราษฎรหม่น้อยและราษฎรหม่นมากกลับไม่มีผู้แทน

๒) ตามหลักประชาธิปไตยถือว่า ราษฎรเป็นผู้ใช้อำนาจอธิปไตย ถ้าทำอย่างแบบที่กล่าวแล้วจะถือว่าราษฎรใช้อำนาจอธิปไตยอย่างไรได้ ในเมื่อกฎหมายที่จะออกใช้โดยบุคคลเหล่านี้ ซึ่งเป็นผู้แทนราษฎรส่วนน้อย

ผู้แทน จึงพยายามเสนอความคิดเห็นหลายวิธี เพื่อให้ได้ผลในการที่
พรรคการเมืองต่าง ๆ จะได้มีโอกาสได้รับเลือกบ้าง วิธีที่พวกนักคิดชนเรียกว่า
“ระบบการนับคะแนนเฉลี่ยตามสัดส่วน” System of Proportional Representation

ก่อนสงครามโลกครั้งที่ ๑ ได้มีผู้เริ่มใช้บ้าง โดยใช้รูปต่าง ๆ กัน ในการ
เลือกผู้แทนหรือสมาชิกสภาเทศบาล ละเพาะอย่างยิ่งในประเทศยุโรป เช่น
เดนมาร์ก นอร์เวย์ สวีเดน สวิตเซอร์แลนด์ เบลเยียม ฯลฯ ครั้นภายหลัง
สงครามโลกครั้งที่ ๑ ได้นำไปใช้ในอิตาลี และกรีก

วิธีเลือกผู้แทนเฉลี่ยตามสัดส่วนนี้ มีผู้เสนอหลายแบบด้วยกันคือ

แบบที่ ๑ การออกเสียงโดยจำกัด (Limited Vote)

วิธีนี้ผู้ออกเสียงจำกัดของออกเสียงลงคะแนน โดยมีจำนวนเสียงน้อยกว่าจ
นวนของผู้แทนราษฎร ทั้งนี้เพื่อป้องกันไม่ให้พรรคการเมืองฝ่ายข้างมากเป็นผู้
แทนทั้งหมด เป็นการกำหนดนับเฉลี่ยตำแหน่งไว้ให้พรรคการเมืองฝ่ายน้อยได้มี
ผู้แทนบ้าง

ตัวอย่าง สมมุติว่า ในเขตเลือกตั้ง เขตหนึ่ง มีผู้ออกเสียงได้ทั้งหมด
และจำนวนผู้แทนราษฎรที่จะมีได้ ๓ คนตามวิธีนี้ ราษฎรคนหนึ่งจะออกเสียงได้
โดยเลือกเพียง ๒ คน แต่สมมุติว่าพรรคการเมือง ก. เป็นฝ่ายที่มีพวกสนับสนุน
มากที่สุดถึง ๗,๖๕๐ คน คณะพรรคการเมือง ข. มีผู้สนับสนุนถึง ๒,๓๕๐ คน คณะ
พรรคการเมือง ก. ตั้งผู้สมัครเลือก ๓ คน คณะพรรคการเมือง ข. ตั้งผู้สมัครรับ
เลือก ๓ คนถ้าพรรคการเมือง ก. ไม่มีเด็ที่เหลืยมากได้ผู้แทน ๒ คนเท่านั้น เพราะ
ราษฎรคนหนึ่งออกเสียงได้เพียง ๒ คน ส่วนพรรคการเมือง ข. ก็จะได้ผู้แทน
๑ คน แต่หากพรรคการเมือง ก. ซึ่งเป็นฝ่ายมากจัดการด้อยลงเขาจะชนะได้ คือ
โดยแบ่งจำนวนราษฎรที่จะออกเสียง ของคนออกเป็น ๓ หมู่ ๆ ละ ๒,๕๕๐ คน

ให้หมทหนึ่ง เเลือก รบเลือกของตนตามหมายเลข ๓ ที่ ๒ ให้หมท ๒ เเลือก
 ผู้รบเลือกของตนคนที่ ๒ ที่ ๓ ให้หมท ๓ เเลือกผู้รบเลือกของตน คนที่ ๓ ที่ ๓
 เช่นเมื่อรวมคะแนนแล้ว พรรคการเมือง ก. จะได้ทุกคน เพราะคะแนนทุกคน
 ของพรรคการเมือง ก. จะได้คะแนนคนละ ๕,๓๐๐ ทั้ง ๓ คน ส่วนพรรคการเมือง
 ข. โดยที่มผู้สนับสนุนเพียง ๒,๓๕๐ คน ดังกล่าวแต่ในเบื้องต้น ก็ได้คะแนนเพียง
 ๒,๓๕๐ คะแนน ไม่ได้รับเลือกตั้งผู้นั้นเอง สรุปความว่า วิธีนี้ไม่ได้ยุติความ
 ปราศนาของผู้คิด

แบบที่ ๒ การออกเสียงเพิ่ม (Cumulative Vote)

วิธีนี้ผู้มีสิทธิออกเสียงได้รับจำนวน คะแนนเสียง ที่จะออกเสียงเท่ากับ
 จำนวนผู้แทนราษฎรที่จะพึงมี และมีสิทธิที่จะลงคะแนนเสียงให้แก่ผู้รบเลือกคนใด
 คนหนึ่งทั้งหมด หรือเรียงต่อกันได้ เช่นในเขตเลือกตั้งหนึ่ง มีผู้แทนได้ ๓ คน และ
 มีผู้สมัคร ๖ คน ราษฎรคนหนึ่ง มีสิทธิเพียง ๓ เสียง คือ เลือกได้ ๓ คน
 ในจำนวน ๖ คนนี้ หรือจะทุ่มคะแนนให้คนเดียวทั้ง ๓ คะแนนก็ได้ วิธี
 ทำให้พรรคการเมืองฝ่ายที่สนับสนุนน้อยมีหวังที่จะได้รับเลือกตั้งบ้าง แต่
 อาจได้ผลตรงกันข้ามกันคือ คณะพรรคการเมืองฝ่ายมาก อาจแพ้ฝ่ายน้อยก็ได้
 ถ้าฝ่ายน้อยรู้จักจัดแบ่งเสียงให้พวกของตนไปดังคะแนน

ตัวอย่าง สมมุติว่าในเขตเลือกตั้งหนึ่งมีผู้มีสิทธิออกเสียง ๘ พัน
 คน และจำนวนผู้แทนอันจะมีได้ในเขตนั้น มีเพียง ๓ คน และมีพรรคการเมือง
 ๒ พรรค คือพรรค ก. และพรรค ข. ผู้มีสิทธิออกเสียงสนับสนุนพรรค ก. ๔ พัน
 คน สนับสนุนพรรค ข. ๓ พันคน พรรคการเมือง ก. ตั้งผู้สมัคร ๓ คน พรรค
 การเมือง ข. ตั้ง ๒ คน พรรคการเมือง ก. ปัดอภัยให้พวกของตนเลือกได้
 ความใจชอบ ผลจึงมีว่า ผู้สมัครพรรค ก. ได้คนละ ๔ พันเสียง ตามจำนวนผู้

ต้นปีนั้น แต่พรรค ข. คาดกว่า แบ่งพวกของตัวเองเป็น ๒ หมู่ ๆ ละ ๑,๕๐๐ คน
 แล้วให้ออกเสียงแก่ผู้สมัครฝ่ายตน ผลจึงมีจำนวนผู้สมัครฝ่ายพรรค ข. ทั้ง ๒ คน
 ได้คะแนนเสียง ๔,๕๐๐ เสียง เพราะคน ๆ หนึ่งออกเสียงได้ ๓ เสียง เมื่อเป็น
 ดังพรรค ข. กัดปัดคู่แข่ง ๒ คน พรรค ก. ซึ่งเป็นฝ่ายข้างมากกลับได้ ๑ คน
 เมื่อเป็นเช่นนี้ จึงจริงไม่ผิดนัยเป็นอันมากอีก

อย่างไรก็ดีวิธีหนึ่งซึ่งใช้อยู่ในรัฐ Illinois แห่งสหรัฐอเมริกา

แบบที่ ๓ การออกเสียงตามวิธีของ แฮร์ (Hare System)

วิธีนี้ได้ชื่อมาจากผู้คิดชื่อ Thomas Hare เป็นคนอังกฤษ Hare เสนอ
 ให้ผู้ออกเสียงคนหนึ่งมีสิทธิ์ลงคะแนนได้ ๓ คะแนน แต่มีสิทธิ์ที่จะจัดชื่อผู้สมัคร
 เลือกตั้งไปในบัตรออกเสียงของตน ตามจำนวนผู้แทนที่จะต้องเลือกตามลำดับ
 คือจะเลือกผู้ใดเป็นคนที ๑ ก็กว่าคนนั้นเป็นคนที ๑ จะเลือกผู้ใดเป็นคนที ๒ ที ๓
 ตามลำดับ แต่บัตรนั้นคงให้เลือกตั้งได้เพียงคนเดียวเท่านั้น เมื่อผู้สมัครคนใด
 ได้คะแนนเสียงเท่ากับจำนวนคะแนนเสียงทั้งหมด ให้หารด้วยจำนวนผู้แทนที่จะ
 พึงมีได้ ใ้รับเลือกตั้งจนยังขาดอยู่บ้าง

ตัวอย่าง มีผู้ออกเสียงทั้งหมด ๓ หมื่น ผู้แทนที่จะมีได้ ๔ คน เช่น ผู้ที่
 จะได้รับเลือกตั้ง ต้องได้คะแนน ๒,๕๐๐ เป็นอย่างน้อย คือจำนวนหมื่นหารด้วย ๔
 ส่วนวิธีการนับคะแนนคือ เริ่มนับคะแนนตามบัตรซึ่งมีชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งคน ๑
 ไปก่อน สุ่มคิดว่าชื่อ ก. เมื่อ ก. ได้คะแนนครบจำนวนที่ตนได้ขวนตนหมายเลข ๑
 ก่อน ตามที่คองการแล้วคือได้ ๒,๕๐๐ คะแนน เป็นอันหยุดนับ ถือว่าได้รับเลือก
 แล้ว แล้ววนนับบัตรของผู้อื่นที่มีชื่อของตนไปอีก สุ่มคิดว่าชื่อ ข. แต่ครบที่นับ
 นั้น จะนับเอาที่ชื่อ ข. ขึ้นคนเป็นหมายเลข ๑

วิชนมณูแย้งว่า อาจมีประโยชน์บางข้อออกเสียงทุกคนหวังว่า ผู้ที่
คนเลือกอาจได้รบเลือกบ้าง แต่ในการปฏิบัติเป็นวิธีที่ยากมาก และแต่แท้
ไซ้คือก่อกวน เพราะแต่แต่คาดบับครทหยบชนมานบ ทงบทรทนบไปแตกตอง
เอามาตรวจนับกันอีก เสียเวลำมากและอาจผิดพลาดได้

แบบที่ ๔ การออกเสียงวิธีรายชื่อ (List system)

วิธีนี้ทำได้ต่อเมื่อพรรคการเมือง คือให้พรรคการเมืองในเขตเลือกตั้ง
๒๒ คนๆ เสนอรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งได้ จำนวนเท่ากับจำนวนผู้แทนจังหวัดคน
จะพึงมีได้ ผู้ออกเสียงคนหนึ่งๆ อาจออกเสียงตรงคะแนนได้เท่ากับจำนวนที่จะพึง
มีผู้แทน แต่จะต้องแจกคะแนนเสียงไปยังผู้สมัครรับเลือกตั้งทุกๆ คนๆ ละเสียง
จะไปให้คนหนึ่งมากกว่า ๑ เสียงไม่ได้ การนับจำนวนผู้แทนให้บุคคลเสียงความถ่วง
แห่งคะแนนเสียง ซึ่งผู้สมัครรับเลือกในคณะพรรคการเมืองของคนใดรับถ่วง ใคร
จะได้เป็นผู้แทนบางหน ให้พิจารณาคะแนนเสียงซึ่งคนหนึ่งๆ ได้รบเพราะตัว

ความที่อธิบายมานี้ ท่านอาจไม่เข้าใจ ฉะนั้นขอชักตัวอย่างให้เห็นดังต่อไปนี้
สมมติว่า ในเขตเลือกตั้งเขตหนึ่ง มีผู้สมัครออกเสียง ๓๐,๐๐๐ และ
จำนวนผู้แทนซึ่งจะพึงมีได้ ๖ คน และมีพรรคการเมืองอยู่ ๓ พรรค คือ พรรค เขียว
ขาว และ เหลือง ทุกพรรคต่างตั้งผู้สมัครรับเลือก พรรคละ ๖ คน ผู้ออกเสียง
คนหนึ่งๆ มีสิทธิลงคะแนนได้ ๖ คะแนน แต่ต้องแจกไปยังผู้สมัครรับเลือกคนละ ๑
คะแนน จะไปให้ผู้สมัครคนใดมากกว่า ๑ คะแนนไม่ได้ ฉะนั้นคะแนนเสียงทั้งหมด
ซึ่งจะพึงมีจึงรวมเป็น ๓๐,๐๐๐ คนด้วย ๖ เท่ากับ ๖ หนึ่งคะแนน และสมมติว่า
ผลแห่งการนับคะแนน พรรคเขียวได้รวมทั้งหมด ๓๐,๐๐๐ คะแนน พรรคขาวได้
๒๐,๐๐๐ คะแนน พรรคเหลืองได้ ๑๐,๐๐๐ คะแนน ตามตัวอย่างนี้เป็นทเห็นโดยชัด

ว่า พรรคเขียวได้ผู้แทน ๓ คน พรรคขาวได้ ๒ คน พรรคเหลืองได้ ๒ คน ดังปรากฏ
ในตารางผลของการนับคะแนนดังนี้—

พรรคเขียว	พรรคขาว	พรรคเหลือง
นาย ก. ๖,๐๐๐	นาย ข. ๓,๗๐๐	นาย ค. ๒,๕๐๐
นาย ข. ๕,๗๕๐	นาย ช. ๓,๗๐๐	นาย ค. ๒,๒๐๐
นาย ค. ๕,๐๐๐	นาย ฉ. ๓,๖๕๐	นาย ก. ๓,๕๐๐
นาย ง. ๕,๖๐๐	นาย จ. ๓,๕๐๐	นาย ท. ๓,๕๐๐
นาย ฉ. ๕,๓๕๐	นาย ท. ๒,๗๐๐	นาย ธ. ๓,๓๕๐
นาย ด. ๕,๒๐๐	นาย น. ๒,๖๕๐	นาย น. ๓,๓๐๐
๓๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๓๐,๐๐๐
ผู้ได้รับเลือก	ผู้ได้รับเลือก	ผู้ได้รับเลือก
นาย ก.	นาย ข.	นาย ค.
นาย ข.	นาย ช.	
นาย ค.		

แบบบัญชีนี้ทุกคะแนนจะเสมอกัน เพราะพยายามให้ทุกพรรคมีผู้แทน
รับเลือกแต่ตามตัวอย่างนี้ได้ผลตรงตรงพอ แต่ในทางปฏิบัติเป็นการยากที่จะ
ได้ผลตรงตามส่วนที่นำมาคิดได้ เพราะมักมีเศษ ถ้าเป็นเศษก็ไม่ทราบ
ว่าจะแบ่งอย่างไร ? เช่นพรรคเขียวได้ ๒๗,๐๐๐ พรรคขาวได้ ๒๐,๕๐๐ พรรค
เหลืองได้ ๓๐,๕๐๐ พรรคเขียวไม่ได้ถึง ๓ เท่า พรรคขาวและเหลืองก็จะเถียงว่า
คนได้มากกว่าตามส่วน และถ้าจะแบ่งให้ได้ก็คงมีผู้คัดค้านว่าไม่ยุติธรรม
จนจนผู้ไม่เห็นด้วยเป็นส่วนใหญ่

แบบที่ ๕ การออกเสียงโดยวิธีใช้ผลตัพธ์ของการเลือกตั้ง (Electoral Quotient)

แบบที่ ๕ นี้ แตกต่างจากแบบที่ ๔ เล็กน้อย แบบนี้เห็นหลักคือเอาจำนวนผู้แทนที่จะพึงมีได้ในเขตเลือกตั้งนั้น มาหาร จำนวน ของผู้มีสิทธิออกเสียงได้ผลตัพธ์เท่าใด ผลตัพธ์นั้นเป็นจำนวนซึ่งพรรคการเมืองนั้นจะได้ผู้แทนหนึ่งคน ถ้าได้คะแนนเสียงมากกว่าผลตัพธ์ ๒ เท่า ก็ได้ผู้แทน ๒ คน

ตัวอย่าง มีผู้มีสิทธิออกเสียง ๑๐,๐๐๐ คน และจำนวนผู้แทนที่ของกำรมี ๕ คน เอาจำนวน ๑๐,๐๐๐ หารด้วย ๕ ได้ผลตัพธ์ คือ ๒,๐๐๐ ถ้าพรรคใดได้คะแนนเสียง ๒,๐๐๐ ก็ได้ผู้แทน ๑ คน ถ้าได้คะแนนเสียง ๔,๐๐๐ ก็ได้ผู้แทน ๒ คน ฉะนั้นผู้ออกเสียงคนหนึ่ง ๆ ออกเสียงได้คนละ ๑ คะแนนเท่านั้น คือเลือกใครได้เพียงคนเดียว

วิธีมอบปดพรรคอย่างแบบที่ ๕ คือ การนับคะแนนในทางปฏิบัติคงจะไม่ได้ผลตัพธ์ดี ปัญหาจึงเกิดขึ้นว่า เศษจะทำอย่างไร ?

มีผู้เสนอแก้หลายวิธีเช่น

๓) ให้ถือว่าคะแนนพรรคการเมืองใดได้เศษมากที่สุด คะแนนนั้นได้ผู้แทนเพิ่มไป ตามตัวอย่างข้างบนนี้ สมมุติว่าพรรคการเมือง ๓ พรรค คะแนนพรรคการเมือง ก. ได้คะแนน ๒,๕๐๐ คะแนน พรรคการเมือง ข. ได้คะแนน ๓,๐๐๐ คะแนน พรรคการเมือง ค. ได้คะแนน ๔,๕๐๐ คะแนน ชั้นแรกคะแนนพรรคการเมือง ก. จะได้ผู้แทนอีก ๑ คน เหลือเศษ ๕๐๐ คะแนน พรรคการเมือง ข. จะได้ ๑ คน เหลือเศษ ๑,๐๐๐ คะแนน พรรคการเมือง ข. จะได้ผู้แทนอีก ๑ คน เหลือเศษ ๑,๐๐๐ คะแนน พรรคการเมือง ค. จะได้ ๒ คน เศษ เหลือ ๕๐๐ เช่นนี้ คะแนนพรรคการเมือง ข. จะได้ผู้แทนอีก ๑ คน แต่กึ่งสมมุติคานว่าเป็นการไม่ยุติธรรม เพราะไม่เป็นตามดั่งวันที่เคยจริง ๆ

ส่วนที่ ๗

กรรมการตรวจนับคะแนน

ตามกฎหมายของเราผู้ที่จะเป็นกรรมการตรวจคะแนน หรือกรรมการ
 ดำรวจ ต้องเป็นบุคคลที่มีสัญชาติไทย มีความประพฤติดี สามารถอ่านและ
 เขียนหนังสือได้ ไม่ใช่เป็นข้าราชการประจำ นายเทศมนตรีและ เทศมนตรี
 พนักงานเทศบาล หรือผู้สมัครรับเลือกตั้ง ทั้งนี้เพื่อป้องกันครหาว่าเป็นผู้มีอิทธิพล
 ในท้องถิ่น หรือผู้มีส่วนได้เสียโดยตรง เข้ามาทำการทุจริต แต่ในต่างประเทศ
 เช่นอังกฤษ ประธานกรรมการตรวจคะแนนเรียกว่า Returning Office ต้อง
 เป็นบุคคลเหล่านี้คือ นายอำเภอ หรือที่เรียกว่า Sheriffs สำหรับเขตเลือกตั้ง
 ที่เป็น Country หรือในสังกัดคนเดินเท้า อาจเป็นนายเทศมนตรีของท้องถิ่น หรือ
 เขตอื่นซึ่งไม่ใช่ Borough หรือ County กระทรวงมหาดไทยอาจตั้งได้ นอก
 จากนี้ยังมีผู้ช่วยอีก ตามสมควร แต่ในการตรวจนับคะแนนนี้ ผู้สมัครทุกคน
 มีสิทธิคงผู้แทนเข้าไปควบคุมการตรวจนับคะแนนได้

ตามกฎหมายเลือกตั้งของเรา บัตรซึ่งถือว่าเป็นบัตรเสีย คือ ๑) บัตร
 ปลดอม ๒) บัตรซึ่งตรงเครื่องหมายแต่ละเอียด ไม่ได้ความชัดว่าเป็นเครื่องหมาย
 ของผู้สมัครรับเลือกคนใด ๓) บัตรซึ่งตรงเครื่องหมายเกินกว่าจำนวนสมาชิกสภา
 ผู้แทนที่มาเลือก ๔) บัตรซึ่งตรงเครื่องหมายซ้ำกัน หรือตรงเครื่องหมาย
 ซ้อนกัน จนไม่สามารถอ่านเครื่องหมายที่ถูกซ้อนนั้นได้ ๕) บัตรซึ่งมีเครื่องหมาย
 เกิน ๖) บัตรซึ่งปรากฏว่ามีบัตรซ้อนอยู่ในบัตรนั้นอีก ๗) บัตรซึ่ง
 มีเครื่องหมาย เครื่องสังเกต หรือข้อความอื่นใด นอกจากที่กำหนดไว้

ตามกฎหมายอังกฤษวางหลักกว้าง ๆ ไว้ ๔ หลักเท่านั้น ๑) บัตรไม่มี
 เครื่องหมายว่าเป็นบัตรของราชการ ๒) บัตรซึ่งกาเครื่องหมายเกินกว่าจำนวน

สมัคร ถ้าผู้แทนที่ของถาวร ๓) บุตรซึ่งมีรอยเขียนหรือกา ซึ่งสามารถแสดงให้เห็นว่าใครเป็นผู้ออกเสียง ๔) บุตรซึ่งไม่มีกาไว้ว่าเด็กใคร หรือกาไว้แต่ไม่แน่นอนว่าเด็กใคร การที่กฎหมายของอังกฤษบัญญัติแตกต่างกับของเราเช่น เพราะบุตรของเขามันคนเดียว และมันชว ผู้ออกเสียงต้องกาชื่อผู้แทนเด็ก

ตามกฎหมายของเรา เมื่อนับคะแนนได้แล้วให้คณะกรรมการอำเภอส่งรายงานไปยังคณะกรรมการจังหวัด และให้คณะกรรมการจังหวัด รวมนอกคะแนนและประกาศผลโดยเร็ว แล้วรายงานส่งไปยังกระทรวงมหาดไทย เพื่อรายงานไปยังสภาผู้แทน ของเราคือคะแนนสูงสุดคือ Simple Majority ถ้าเท่ากันให้จับสลาก

ของอังกฤษเมื่อนับคะแนนแล้ว ถ้าใครคะแนนสูงสุดธรรมดาที่ได้รับเลือกแต่ถ้าคะแนนเท่ากัน Return Office ถ้าเป็นผู้สมัครเลือกตั้งในเขตนั้น มีสิทธิที่จะลงคะแนนซ้ำขาดได้ แต่จะไม่ลงคะแนนก็ได้ การขึ้นคะแนนต้องมีการเลือกตั้งใหม่ อนึ่งถ้าคะแนนได้โดย Agent ของผู้สมัครอาจขอให้นับคะแนนใหม่ได้ แต่ Returning Officer อาจไม่ยอมก็ได้ เมื่อใดลงคะแนนแล้ว Returning Officer มีสิทธิประกาศขอทันที ใครไม่เห็นด้วยจะร้องคัดค้านต่อศาล ดังจะได้กล่าวต่อไป

หมื่น...

ผลของการประกาศผลของการเลือกตั้ง

ในการประกาศผลของถาวรเลือกตั้งนั้น ก็แต่ผลของการนับคะแนน ซึ่งแต่เดิมกฎหมายของประเทศนั้นเป็นดังที่กล่าวมานับคะแนนซึ่งได้อธิบายมาแล้ว ผลตามกฎหมายของเราที่เขาคงประกาศจังหวัดเป็นผู้ลงนามประกาศผลนับได้ ผลที่ออกต่างจังหวัด และส่งมาของอำเภอในเขตเลือกตั้ง และออกไปสำคัญประการต่อไป

ส่วนที่ ๙

การคัดค้านการเลือกตั้งขอให้ตุลาอาชญาปริญาตรี

ส่วนที่ ๑๐

การลงโทษผู้ล้มเลิกกฎหมายการเลือกตั้งขอให้ตุลาอาชญาปริญาตรี

บทที่ ๑๓

พรรคการเมืองและสาธารณเมต

เมื่อได้ทราบถึงประวัติการเลือกตั้งประเทศต่าง ๆ และหลักเกณฑ์การเลือกตั้งแล้ว ขอตกลงพิจารณาต่อไปก็คือ เรื่อง พรรคการเมือง (Political Parties) เพราะพรรคการเมืองมีส่วนสำคัญในการปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นอันมาก

ในทุกประเทศที่ปกครองระบอบประชาธิปไตยสมัยปัจจุบันนี้ มีสมาคมต่าง ๆ มากมายเช่น สหภาพกรรมกร (Trade Union) หรือสมาคมคนงาน นายจ้าง องค์การอาชีพต่าง ๆ มหาวิทยาลัย หรือองค์การเศรษฐกิจ การศึกษา ฯลฯ ซึ่งรวมกันเป็นหมู่ ๆ มีความคิดเห็นแนวเดียวกัน ในจำนวนสมาคมเหล่านี้ย่อมมีหมู่ชนหลายหมู่ ที่มีความคิดในด้านนโยบาย หรือการจัดการบริหารบ้านเมืองแนวเดียวกัน และพวกเหล่านี้ คิดว่าถ้าจัดการบ้านเมืองไปตามนโยบายของพวกตนแล้ว บ้านเมืองจะเจริญ ชนหมู่เหล่านี้จึงคิดว่าการที่จะสำเร็จตามความประสงค์ ต้องได้เข้าเป็นรัฐบาล แต่ในการที่จะเป็นรัฐบาลได้ ต้องมีเสียง

มากในรัฐสภา แต่ก่อนก็จะได้เสียงมากต้องชักนำให้ราษฎรออกเสียงเลือกพวกตัว
ในการลงคะแนนที่ของจุดเป็นพรรคเป็นพวก หรืออนุชนหนึ่งจุดตั้งตามคณ
ดมาคมประเภทนเรียกว่าพรรคการเมือง (Political Parties) ความจริงพรรค
การเมืองนี้ แม้ประเทศที่ระบอบการปกครองอย่างอิตาเลียโดย (Aristocratic)
ก็เคยมี ในรัสเซียสมัยพระเจ้าซาร์ แต่อย่างไรก็ดีในรัสเซียปัจจุบัน หรืออิตาลี
สมัยมัสโซลินี เยอรมัน สมัยฮิตเลอร์ มีพรรคการเมืองอื่นไม่ได้ นอกจากพรรค
คอมมิวนิสต์ สำหรับรัสเซีย พรรคฟาสซิสต์ สำหรับอิตาลี และพรรคนาซี สำหรับ
เยอรมัน ฉะนั้นเราจะเห็นได้ว่า ในประเทศที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตย
เท่านั้นที่มีพรรคการเมืองได้ และพรรคมีโอกาสดังกล่าวความคิดเห็นได้เต็มที่ใน
เรื่องนโยบาย ในระบอบดังกล่าว ราษฎรมีสิทธิเต็มที่ ที่จะเลือกนโยบายให้พรรค
ของตน ซึ่งจะเข้ามาปกครองตน เนื่องจากจะให้ราษฎรมีความเห็นตรงกันไม่ได้
บางคนบางหมู่ก็เห็นว่านโยบายอย่างนั้นเหมาะ อีกคนหนึ่งหรืออีกหมู่หนึ่งก็เห็นว่า
นโยบายอย่างหนึ่งเหมาะกว่า จึงได้เกิดตั้งเป็นพรรคขึ้น แต่มีบางประเทศพรรค
เกิดขึ้นโดยความนับถือรักใคร่ชอบพอดนินทงันในคัมภีร์คด ยิ่งกว่านโยบาย ของ
พรรค ความประพฤติคำสั่งพรรคการเมือง การเข้าพรรคโดยตามคัมภีร์คด
มักจะปรากฏในอิตาลี ญี่ปุ่นและประเทศต่างๆ ในอเมริกาใต้ พรรคในประเทศ
เหล่านั้นมีชื่อต่างๆ ความจริงอาจไม่มีหลักนโยบายอย่างใดเลย จนมีผู้กล่าวว่า
มีชื่อต่างๆ หลายนานโดยมีชื่อที่ต่างกัน แต่ในชาติไม่มีอะไรเลย

ในประเทศที่ปกครองโดยระบอบอิตาเลียโดย (Autocracy) อย่าง
ฝรั่งเศสก่อนเป็นสาธารณรัฐ ราษฎรส่วนมากไม่มีสิทธิในการปกครองบ้านเมือง
รัฐบาลในสมัยนั้นไม่ได้ตามความเห็นราษฎรเลย ในนโยบายเกี่ยวกับตั้ง
เสียงของประเทศแล้ว ราษฎรอยากแสดงความคิดเห็นไม่ได้ และถ้าราษฎรคนใด

คนหนึ่ง หมัดใหม่หนึ่งรวมกันแสดงความเห็นขัดแย้งกับพระประสงค์ของกษัตริย์
รัฐบาลก็จะถือว่าเป็นการกบฏ และจะต้องปราบโดยใช้กำลัง

แต่ถ้าประชาชนไทยได้เปลี่ยนแปลงสภาพการเหล่านี้ การควบคุมนโยบาย
สาธารณะ (Public Policy) ได้โอนไปอยู่ในมือของผู้แทนราษฎร ราษฎร
เริ่มมีเสรีภาพในการพูดในการคิด ในที่สุดราษฎรก็มีความเห็นได้ว่าควรจัด
การบ้านเมืองอย่างไร จึงจะเจริญเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติ แต่เมื่อมีคนมาก
จะให้ความเห็นตรงรอกันนั้นย่อมพินิจด้วย บางคนบางหมู่เห็นว่าควรจะเป็นอย่าง
นั้นอย่างนี้เกี่ยวกับวิถีโคบาย หรือนโยบายการต่างประเทศ หรือนโยบายภายใน
หรือการศึกษา การเก็บภาษีอากร หรือการศาสนา ฯลฯ แต่บางคนหรือบุคคล
หมื่น หรือหลายหมื่นเห็นอีกทางหนึ่งเป็นต้น ผู้ที่มีความรักจากพยายามระบายน
ความคิดเห็นของตนลงเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อชักจูงบุคคลอื่นให้มีความร
กว่าให้เห็นด้วยกับตน ในที่สุดแต่ละคนก็มพบรคพวกที่เห็นคล้ายด้วย เกิดคงเป็น
พรรคเป็นพวกจนทจะบริหารงานแผ่นดินตามความคิดเห็นของพวกเขา

ลอร์ด ไบรซ์ (Lord Bryce) ผู้แต่งตำราชื่อ "Modern Democracies"
กล่าวว่าพรรคการเมืองเป็นสิ่งหลีกเลี่ยงไม่ได้ ไม่ปรากฏว่าประเทศที่มีอิสระ
เสรีแต่ละประชาธิปไตยปราศจากพรรคการเมือง ไม่มีใครแสดงได้ว่าการปกครอง
ชนิดนี้ผู้แทนจะดำเนินไปได้ ถ้าไม่มีพรรค จริงอยู่พรรคอาจก่อให้เกิดคนชั่วร้าย
(evil) บางอย่างได้ แต่ในขณะเดียวกันก็สามารถขจัดหรือทำให้เรื่องชั่วร้าย
อื่น ๆ จากหนักให้เป็นเบาได้ ในที่สุดมีผู้อธิบายว่าพรรคการเมืองนั้นมีประโยชน์
อยู่ ๕ ประการ คือ

- (๑) เป็นการช่วยให้ราษฎรทั้งชายและหญิงที่มีความคิดตรงกันในเรื่อง
การบริหารบ้านเมือง รวมกันเป็นพวกแผนเพื่อสนับสนุน หลักการและนโยบาย

อันหนึ่ง อันเดียวกัน และนำหลักการ และนโยบายนั้น มาใช้ เพราะการ ไม่มี พรรค
 ราษฎรไม่สามารถรวมความเห็นกันได้ และปฏิบัติการตามความเห็นนั้นได้

(๒) พรรคการเมือง ช่วยให้ราษฎร ที่มีนโยบาย ตรงกัน สามารถตกลง
 กันล่วงหน้าได้ว่าจะตั้งผู้ใดไปสมัครรับเลือกตั้ง และจะสนับสนุน ถ้าพรรคคนใด
 หนึ่ง ในสภาผู้แทนมาก ให้มีตำแหน่งทางการเมือง และพรรคจะได้ช่วยประกาศชัก
 ขวนราษฎร ให้เลือก

(๓) พรรคการเมือง มีโอกาส สอน ราษฎร ในเรื่อง ประชาธิปไตย เป็น
 อย่างดียิ่งกว่าเอกชนทำเป็นคน ๆ ไป นอกจากนั้นยังสามารถสร้างสาธารณมติ
 (Public Opinion) ขึ้นได้ และเร้าใจให้ราษฎรสนใจในการบ้านเมืองโดยคอย
 แจ้งให้ราษฎร ทราบอยู่แทบทุกวัน ว่าปัญหาอะไร เพราะเหตุใด ในการเศรษฐกิจ สังคม
 การต่างประเทศ ฯลฯ มีอยู่อย่างไร พรรคของตนจะจับด้วยวิธีอย่างไร ทั้ง
 อาจทำได้โดยทำหนังสือพิมพ์บ้าง เอกสาร นิตยสารบ้าง วิทยุบ้าง หรือวิธีอื่น ๆ

(๔) พรรคการเมือง ทำให้มีความมั่นคงในทางการเมืองและการสังคม
 หรือประชาคม ก่อให้เกิดการประสานงานและเป็นกลไกช่วยชาติได้อย่างดี

(๕) ระบบพรรคการเมือง ทำให้มีหลักประกันว่า รัฐบาลซึ่งประกอบ
 ด้วยพรรคการเมืองหนึ่งหรือหลายพรรคนั้น จะตั้งอยู่ในฐานะที่มั่นคงของถูกวิพากษ์
 วิจารณ์ รมต.จะวางตัวอยู่เสมอว่าจะต้องประพฤติดี

กล่าวโดยสรุป พรรคการเมือง ก็คือบุคคลหมู่หนึ่ง ซึ่งรวมกันเข้า โดย
 สัมผัสใจ ที่จะสนับสนุน ให้การบริหารบ้านเมืองดำเนินไปตามนโยบาย สาธารณะ
 ใดอันหนึ่ง ซึ่งคนเห็นว่าเป็นที่ถูกต้อง และในการที่จะให้ นโยบายของตนสัมฤทธิ์ผล
 คณะพรรคจึงพยายามเลือกบุคคลในคณะของชาติใน นโยบายของตน เข้ารับตำแหน่ง
 ในทางการเมือง หรือเข้าไปนั่งในสภาผู้แทน

ในการนี้ ในเบื้องต้น พรรคจะต้องพยายามให้ได้พวกเข้าไปนั่งในสภา
นิติบัญญัติมากที่สุด เพื่อจะเป็นรัฐสภาได้ การพยายามเช่นนี้ต้องปฏิบัติดังนี้

(๑) แนะนำให้การศึกษาแก่ผู้ออกเสียงเลือกตั้ง พรรคจะต้องเดิน
ต่อผู้ออกเสียงทั่วไปว่า นโยบายสำคัญ ๆ ซึ่งคนเห็นว่าเป็น และเป็นนโยบายของ
พรรคคนไหนบ้าง พยายามชี้ให้เห็นว่าข้อดีของตนนั้นอย่างไร แต่ในขณะที่
เดินวณกตองชี้ให้เห็นด้วยว่าข้อบกพร่องมีอย่างไรบ้าง เพราะสิ่งดีทั้งหลายมัก
ฝ่ายหนึ่งกตองมีชดเชย ทั้งนี้ เพื่อบรรเทาผู้ออกเสียงจะได้นำไปคิดใคร่ครวญ
และช่วยกันแก้ไข แต่โดยปกติพรรคก็มักจะเอาแต่ความดีของตนนโยบายของตน
ขึ้นชี้ให้ราษฎรเห็นว่ามีดีอันมากกว่าหรือดีอันดกทั้งหมด การแนะนำให้คนรู้เห็น
เป็นการทำบริการ (Service) ให้แก่คณะพรรคของตนเอง และเป็นการ
ทำบริการให้แก่ชาติอีกด้วย เพราะเมื่อถึงคราวเลือกตั้งราษฎรผู้ออกเสียงจะ
ต้องใช้เวลาความคิดซึ่งเหตุผลซึ่งพรรคต่าง ๆ มาแสดงไว้ว่าฝ่ายใดพวกจริงมีเหตุผล
ทั้งนี้ เพราะในต่างประเทศ เช่น อังกฤษและสหรัฐอเมริกา ราษฎรไปออกเสียง
เลือกตั้ง โดยคำนึงถึงนโยบายยิ่งกว่าตัวบุคคล จริงอยู่บางคราวบุคคลลักษณะของ
บุคคลก็ช่วยได้บ้าง

(๒) พรรคการเมืองมีหน้าที่จะต้องแนะนำให้ราษฎรผู้ออกเสียงเห็นใจ
เอาใจใส่ไปออกเสียงในเวลาดังกล่าว โดยมีการประชุม แสดงสุนทรพจน์ เดิน
ระบวน พยายามคลุ้ให้ผู้ออกเสียงเห็นด้วยกับอุดมการณ์ของตน และในคำผู้
รับสมัครเลือกตั้ง ในข้อนี้เช่นเดียวกันพรรคไม่เพียงทำประโยชน์ให้แก่พรรค
เท่านั้น แต่ทำประโยชน์ให้แก่ชาติอีกด้วย ความดีจริงของระบอบประชาธิปไตย
ขึ้นอยู่กับราษฎรได้เลือกผู้ดีถูกต้องหรือไม่ แต่หลักสำคัญมีอยู่ว่า การได้ร้าย
ซึ่งกันและกัน โดยปราศจากความจริงเป็นสิ่งที่ไม่ควรทำ ตรงกันข้ามกับจะเป็น
ภัยแก่คณะพรรคที่ปฏิบัติเช่นนั้น เพราะถ้าราษฎรทราบความจริง ย่อมกระทบ

กระเทือนถึงชื่อเสียงของคณะพรรค และในที่สุดก็จะไม่ทราบได้แน่ว่า ผลของการเลือกตั้งในครั้งนั้นเจตนาจำนงของราษฎร (Public will) อันถูกต้องนั้นอะไรแน่ ทว่าการโฆษณาต่าง ๆ ดังกล่าวแล้วนี้ เท่ากับทำประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติด้วยนั้น ก็เพราะการจะให้ราษฎรไปออกเสียงไปฟังการโฆษณานั้น ก็เท่ากับเตือนให้ราษฎรไปใช้สิทธิของตน มิฉะนั้นคำว่าประชาธิปไตยก็เป็นคำกล่าวลม ๆ แด้ง ๆ ถ้าราษฎรจำนวนมากละสิทธิดังกล่าวแล้ว

(๓) พรรคจะต้องพยายามให้ผู้ออกเสียงเลือกตั้งเข้าเป็นสมาชิกในพรรคของตนให้มากที่สุด เพราะทุกปีจะมีคนที่บรรลุนิติภาวะหรือเป็นผู้ใหญ่ตามกฎหมายมากขึ้น ซึ่งหมายความว่าผู้มีสิทธิออกเสียงจะเพิ่มขึ้น พรรคจึงต้องส่งคนออกไปชักจูงแนะนำนโยบายของตนให้บุคคลเหล่านั้น พ้องและสนับสนุนพรรคของตน

ผลการมีพรรคการเมือง

เรื่องมีพรรคการเมืองนี้ ใครว่าจะไม่ผู้คิดหาได้ มีผู้คิดเหมือนกันว่าการมีพรรคทำให้เป็นกาวแยกความคิดความเห็นเกิดความไม่สามัคคี แทนที่ประเทศชาติจะได้สมถะของคนดี ๆ ทั้งหมดของประเทศชาติมาช่วยกัน กัดบแยกกันไปหมด หรือมีเหตุผ่นผวนซึ่งชาติต้องเผชิญควรมีสังครามทำไมรวมกันได้ ฉะนั้น ในเวลาปกติก็ควรรวมกัน พวกรวมอย่างการมีพรรคอย่างในฝรั่งก็ก่อให้เกิดแตกแยกกัน รัฐบาลไม่มีเสถียรภาพ อยู่นี่วันต้องวันต้องลาออก เพราะรัฐบาลต้องเอาใจทุกพรรค เมื่อเอาใจไม่ทั่วถึงก็ไม่ได้คะแนนสนับสนุน

ข้อคิดเห็นผู้กล่าว ตามระบอบประชาธิปไตยนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความเห็นแยกกัน และอนุญาตให้มีความเห็นแยกกันได้ การที่อยากให้มีรัฐบาลผสมพรรคทุกพรรคตลอดไปนั้น จะเป็นหนทางนำมาซึ่งระบอบเผด็จการระบอบรวบรวมอำนาจผูกขาด

จึงอยู่การมีพรรคมากอาจทำให้รัฐบาลไม่มีเสถียรภาพอย่างในฝรั่งเศส แต่ทำอย่างไรได้เมื่อเป็นประชาธิปไตยก็ต้องให้โอกาส ให้สิทธิแก่ชนชาตินั้นในอันที่จะจัดพรรคของตนตามนโยบายของตน เมื่อนโยบายของพรรคนั้น หรือการจัดการพรรคนั้นไม่เข้าราษฎรก็ไม่นิยม ไม่ได้เสียงเพียงพอ อย่างไรก็ตามก็เมื่อซึ่งดูทางได้ผลแต่เดียว การมีพรรคเป็นของจำเป็นมากกว่า มีประโยชน์มากกว่า

การจัดพรรคการเมือง (Party organisation)

การจัดพรรคการเมืองของอังกฤษและสหรัฐอเมริกาชดเชยมากในทางสมรรถภาพและการดำเนินการกต การจัดการกตคล้ายกัน โดยปกติพรรคต่างๆ มักจะจัดดังนี้

๑) กรรมการจัดการทั่วไป (General Management Committee)

กรรมการทั่วไปนี้ควบคุมกิจการของพรรคทั่วไป กรรมการบริหาร และอนุกรรมการอื่นๆ อยู่ใต้การบังคับบัญชา กรรมการทั่วไปนี้เลือกมาจากสมาชิกของพรรคซึ่งอยู่ทั่วไปทุกจังหวัด กรรมการทั่วไปอยู่ในตำแหน่ง ๑ ปี และมีการประชุมโดยปกติปีละ ๑ ครั้ง

๒) กรรมการบริหาร (The Executive)

กรรมการบริหารถูกแต่งตั้งโดยกรรมการทั่วไป อยู่ในตำแหน่ง ๑ ปี กรรมการบริหาร ต้องประชุมกันอย่างน้อยทุกเดือน มีหน้าที่พิจารณากิจการของพรรค ให้คำแนะนำต่อคณะกรรมการทั่วไป ดูแลเรื่องการเงินของพรรค บริหารติดต่อกับสมาชิกของพรรคตามจังหวัดต่างๆ และส่งเสริมให้กิจการของพรรคเจริญก้าวหน้าให้ได้มากที่สุด มีหน้าที่ทำรายงานกิจการตลอดทั้งความเห็นแนะนำต่อคณะกรรมการทั่วไป

๓) อนุกรรมการ (Sub-Committee)

กรรมการบริหารอาจตั้งอนุกรรมการได้ เช่น อนุกรรมการตั้งคณะกรรมการคัดค้านการ โฆษณา ฯลฯ

๔) ข้อบังคับ

ทุกพรรคการเมืองข้อบังคับ เพื่อเป็นหลักในการประชุมปรึกษา และดำเนินการ ตลอดจนกิจของสมาชิก การรักษาสอบข้อบังคับถือว่าเป็นข้อสำคัญยิ่ง

๕) การมีบัตรสำหรับสมาชิก

สมาชิกทุกคนต้องมีบัตรประจำตัว และแจกให้ประจำตัว โดยเสียค่าบริการตามราคาทุน

๖) บันทึกรายงานการประชุมและหลักฐานต่างๆ

พรรคการเมืองจะมีความดำเนินเป็นปกติก้าวหน้า ต้องขึ้นอยู่กับสมรรถภาพของเจ้าหน้าที่พรรค หลักฐานต่างๆ ที่ประชุมกันเกิดขึ้น บัญชีทะเบียนสมาชิกหรือผู้สนับสนุนก็ดี เป็นสิ่งสำคัญมากต้องรักษาไว้ให้ทันสมัย โดยแก้ไขเพิ่มเติมให้ถูกต้องเสมอ เพราะเมื่อถึงคราวเลือกตั้งจะเป็นประโยชน์ยั้ง คงได้อธิบายมาแต่ในเรื่องการหาคะแนน การขอคะแนน โดยลับๆ หลับตาหน้าไม่ได้ผล หลักฐานบัญชีสมาชิกและผู้สนับสนุน จะเป็นประโยชน์ในเรื่องต่อไป

- (๑) การหาสมาชิกเพิ่ม
- (๒) การหาทุน
- (๓) การไปออกเสียง
- (๔) การประชุมฟังแถลงนโยบาย
- (๕) การตั้งกรม หรือการจัดงานกุศล ฯลฯ

๓) เจ้าหน้าที่ของพรรค๑) ประธาน

ประธานมีหน้าที่เหนื่อยมากเพราะต้องดำเนินการประชุมให้เรียบร้อย และต้องยุติธรรม ต้องศึกษาหลักและข้อบังคับให้ชัดเจน ต้องพยายามพูดน้อย ถ้าไม่จำเป็นไม่ต้องแสดงความเห็นเข้ากับฝ่ายใด ก่อนประชุมควรปรึกษากับ เลขานุการ ที่ประชุม ก่อนถึงระเบียบวาระที่จะประชุม ประธาน ต้อง พยายาม ให้ สมาชิกมาประชุมตรงต่อเวลา

๒) เลขาธิการ

เลขาธิการมีหน้าที่มากหลาย หน้าที่สำคัญ ๆ มี คือ

- ๑) ดูแลทำหน้าที่เรื่องต่าง ๆ ที่จะประชุม
- ๒) ทำบันทึกรายงานการประชุม
- ๓) ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ของพรรค
- ๔) เตรียมระเบียบวาระของกรรมการจัดการทั่วไปและกรรมการ

บริหาร

- ๕) ทำหน้าที่โต้ตอบและรักษาเอกสารต่าง ๆ ให้เรียบร้อย
- ๖) คอยติดต่อองค์การดำเนินงานของพรรค
- ๗) คอยศึกษาหาโอกาสในการที่จะให้ กิจกรรมของพรรคก้าวหน้า
- ๘) ต้องเป็นผู้รับใช้พรรคจริง ๆ ไม่เข้าได้แย้งความเห็นใน

นโยบายของพรรค โดยเข้ากับคนใดคนหนึ่ง ดังเสริมให้สมาชิกร่วมมือกันทำงาน เพื่อประโยชน์ของอุดมคติ

ตามที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า เลขาธิการเป็นกุญแจสำคัญของพรรค เลขาธิการที่ไร้มรรถภาพจะทำให้พรรคเสื่อมโทรม

๓) เอเยนต์

เราทราบแล้วว่าในการเลือกตั้ง ในเขตเลือกตั้งต่าง ๆ นั้น ทุกพรรคในประเทศต่าง ๆ มักจะตั้งเอเยนต์จัดการเลือกตั้งให้สมัครในพรรคของตน ฉะนั้นเอเยนต์จึงมีความสำคัญมากต่อกรกฎหมายเลือกตั้งดี เท่ากับพรรคตั้งให้เป็นกรรมการจัดการของพรรคในท้องถิ่นนั้น แต่เอเยนต์จะต้องไม่ดื่มคนและผันไปว่าตนเป็นผู้เผด็จการ มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการสมาคมต่าง ๆ เพื่อร่วมมือให้เป็นคุณเป็นประโยชน์ของพรรค และรู้จักคนสำคัญทั่ว ๆ ไปในท้องถิ่นนั้น

๔) เลขานุการการเงินหรือเจ้าหน้าที่การเงิน

เจ้าหน้าที่ประเภทนี้ต้องทำงานและมีสัมรรถภาพเอาการเอางาน มีหลักไม่ไขท้ออย่างเด่น ๆ เรื่องเงินเป็นสิ่งสำคัญ เพราะเกี่ยวข้องกับข้อเลี้ยงของคนเองและของพรรค

หน้าที่มตงน

- ๑) มีบัญชีหลักฐานถูกต้อง แสดงรายการรับเงิน
- ๒) ต้องออกใบรับ
- ๓) ทำหลักฐานถูกต้องว่าจ่ายเงินอย่างไร
- ๔) เมื่อจ่ายเงินไปต้องมีใบรับแสดงทุกรายการ และมีทะเบียน

สำหรับตรวจสอบรายรับรายจ่ายได้สะดวก

- ๕) ทำงานด้วยทุกเดือน
- ๖) ทำรายการแสดงการณการเงินทุกเดือนต่อพรรค
- ๗) ทำงานด้วยประจำมีระเบียบงาน

๕) อนุกรรมการการเงินของกรรมการบริหาร

กรรมการบริหารจะต้องตั้งอนุกรรมการการเงินของกรรมการบริหารขึ้นเพื่อพิจารณาฐานะการเงินของพรรค และจัดหาเงินให้พรรค

๖) เลขานุการโฆษณา

เลขานุการโฆษณาต้องร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับเอเยนต์และเดชาธิการของพรรคมีหน้าที่ดำเนินการรับผิดชอบในการโฆษณา โดยร่วมมือกับเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ด้กับระดับพ่วงข้างทั่วไป

๗) การหนังสือพิมพ์

ต้องตั้งเจ้าหน้าที่ในการหนังสือพิมพ์ สำหรับติดต่อข่าว หนังสือพิมพ์ ทุก ๆ อย่างที่เกี่ยวกับการเมือง ส่วนทรพจน์ต่าง ๆ ของนักการเมืองทุกพรรค ตลอดจนติดต่อกับเลขานุการโฆษณาในการหาผู้เขียนลงหนังสือพิมพ์

๘) เลขานุการวรรณคดี

เลขานุการวรรณคดีมีหน้าที่ ๒ ประการ (๑) ให้สมาชิกได้รับวรรณคดีต่าง ๆ ของพรรคโดยสม่ำเสมอ (๒) พยายามให้ทัศนียภาพต่าง ๆ ของพรรคแพร่ไปยังประชาชนมากที่สุด

เท่าที่อธิบายมานพอให้เห็นเป็นเค้าถึงกวดำเนินการของพรรค

พรรคการเมืองในอังกฤษและฝรั่งเศส

ข้าพเจ้าเห็นว่า นักศึกษามีความจำเป็นที่จะศึกษาการดำเนินการและการปฏิบัติกิจ ประวัตของพรรคต่าง ๆ ก่อ แต่ประเทศที่นำสนใจคือ ๒ ประเทศที่เป็นการเพียงพอ คือ (๑) อังกฤษ และ (๒) ฝรั่งเศส

สำหรับอังกฤษนั้นจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะเราทราบแล้วว่าอังกฤษเป็น
 มารดาของสภาทางหลาย และพรรคในอังกฤษเก่าแก่กว่าประเทศอื่น ๆ และดำเนิน
 มาโดยเรียบร้อยจนกลายเป็นตัวอย่างซึ่งหลายประเทศนิยมเลื่อมใส และมีพรรค
 น้อยสำหรับฝรั่งเค็ดันนมพรรคมาก และเกิดยุ่งยากเด็มือในการจัดรัฐบา
 ดระนงจำของศึกษามุตของความยุ่งยากในประเทศนั้น

(๑) อังกฤษ

ได้กล่าวในตอนต้นแล้วว่า พรรคการเมืองเป็นดังจำเป็นสำหรับระบอบ
 ประชาธิปไตย ฉะนั้นในอังกฤษเมื่อเริ่มมีความคิดในระบอบใหม่พวกแยกออก
 เป็นหลายพวก ตามความเห็นของหม่นหนึ่ง ๆ เมื่อคนหม่นชอบความคิดเห็น
 อุดมคติอย่างหนึ่งไปรวมกัน อีกฝ่ายไม่เห็นด้วยก็ไปรวมกับพวกที่ไม่เห็นด้วย
 ในอังกฤษเดิมก็มีพวก Whigs และ Tories ต่อมากก็กลายเป็นพวก Liberal (เสรี
 นิยม) และ Conservative (ข้าราชการ) และต่อมากเพิ่มขึ้น เช่นพรรค Labour
 (กรรมกรหรือแรงงาน) และพรรค Communists เป็นต้น

เมื่อประเทศอังกฤษเป็นบ่อเกิดของระบอบรัฐสภาสมัยปัจจุบัน ฉะนั้นก็
 เป็นบ่อเกิดของพรรคการเมืองสมัยปัจจุบัน ทำนองเดียวกันเพราะพรรคการเมือง
 และระบอบการปกครองโดยมีรัฐสภา จำต้องอยู่ได้หรือไม่ได้โดยความไว้วางใจ
 ของสภาผู้แทนเป็นของคู่กัน จะแยกกันไม่ได้

วิวัฒนาการของพรรคการเมืองในอังกฤษ

ท่านที่ศึกษาประวัติศาสตร์การปกครองมาแต่ครั้งจำได้ว่า สมัยกรีก โรม
 เวदानุกรมการแบ่งพวก เช่นพวก Patricians และ Plebians ความจริง
 พวกนั้น ๆ ก็คือพรรคการเมืองนั่นเอง คือต่างพวกตั้งใจจะเข้ามาอำนาจทางการ
 เมืองปกครองบ้านเมือง แต่ที่ยังไม่พื้นฐานเป็นพรรคเพราะว่ายังไม่มีการจัดการ
 เป็นองค์การมีระเบียบแบบแผนถูกต้องอย่างปัจจุบัน

ในเมืองอังกฤษสมัยกลาง พวกการเมืองพวกต่าง ๆ นั้นสู้กันในรัฐสภาบ้าง หรือมีฉันทกันไปสู่กันในสนามรบ

อย่างไรก็ดี เรียกได้ว่าพรรคการเมืองในอังกฤษเริ่มมีรูปจริงจังก็ในรัชกาลพระเจ้าวิลเลียมที่ ๓ คือในปลายคริสต์ศตวรรษที่ ๑๗ คือเริ่มมีพรรคโทริสต์ (Tories) และพรรควิก (Whigs) แต่ละพรรคได้เป็นรัฐบาลหลายครั้ง โดยชนะการเลือกตั้ง แต่พรรควิกเคยเป็นรัฐบาลระหว่าง ค.ศ. ๑๗๑๔ ถึง ๔๐ กว่าปี ถึงปลายคริสต์ศตวรรษที่ ๑๘ พวกโทริสต์จึงสามารถเอาชนะและเป็นรัฐบาลได้

สมัยปฏิรูปถึงสงครามโลกครั้งที่ ๑

ท่านได้ศึกษาในประวัติการเลือกตั้งของอังกฤษแล้ว ปี ค.ศ. ๑๘๓๒ เป็นปีสำคัญของการปฏิรูปการเลือกตั้งอังกฤษ โดยมีกฎหมายปฏิรูปอย่างยาวนานใหญ่นับตั้งแต่ปฏิรูปครั้งนั้นเป็นต้นมา ชื่อโทริสต์และวิกจึงเปลี่ยนไปตามไปด้วย โดยเปลี่ยนชื่อเป็นพรรค Conservative และ Liberal พวก Conservative หรือ ข้าราชการ เดินตามคติประเพณี Tradition ของพรรคโทริสต์และพรรค Liberal หรือเสรีนิยมเดินตามพรรควิก แต่พรรค Conservative ได้เปลี่ยนแปลงนโยบายบ้างเป็นพรรคที่คัดค้านการปฏิรูปต่างๆ ส่วนพรรค Liberal นั้นมีความเห็นว่าการมี การปฏิรูปบ้างจะเพาะอย่างยิ่งในเรื่องกฎหมาย การอุตสาหกรรมและความสุขของสังคม

แต่เมื่อเวลาต่อมาพรรค Conservative รู้ดีว่านโยบายดั้งเดิมของตนจะไปไม่รอด จึงเริ่มหย่อนลง โดยพยายามแก้ไขนโยบายให้เฟื่องดัง ยอมรับหลักการในการปฏิรูปบ้าง

อย่างไรก็ดี นโยบายของพรรคทั้งสองนี้ เริ่มจกกันแน่นหนาในราวกลางศตวรรษที่ ๑๘ คือสมัยควีนวิกตอเรียพรรค Conservative วางนโยบายว่าสนับสนุน

ต้นนุรักษาวาซึ่งพระบรมเดชาภาพของกษัตริย์ตามทมิชย์ คงได้ซึ่งอำนาจของ
 สภาขุนนาง เอกสิทธิของศาสนาโปรเตสแตนต์แบบอังกฤษ (ในเรื่องศาสนาแบบ
 อังกฤษขอให้ศึกษาในประวัติศาสตร์อังกฤษ) สันนิษฐานนโยบายของเจ้าของ
 ที่ดินและนายจ้างในโรงงานอุตสาหกรรม และอุดมคติจักรพรรดินิยมบริติช
 (British Imperialism) ผู้สนับสนุนพรรคคนดังนามมากมาจากคนชั้นสูง พวก
 ขุนนาง พวกคหบดีทนาย นักพรตของศาสนาโปรเตสแตนต์แบบอังกฤษ หรือที่
 เรียกว่า Established Church ฝ่ายผู้สนับสนุนพรรค Liberal นามมาจากพลเมือง
 ที่เรียกว่าคนชั้นกลาง (Middle Class) และพวกอุตสาหกรรมซึ่งไม่สมัคร
 หรือไม่สมัครที่จะรวมกับพวกอุตสาหกรรมที่เป็นขุนนางได้ นโยบายของพรรค
 Liberal นั้นต้องการเปลี่ยนแปลงสภาพของการบริหารบ้านเมืองและการอุตสาหกรรม
 ในเวลานั้น โดยอ้างเหตุผลว่า สภาพในขณะนั้นไม่เหมาะสมกับความเจริญ
 ของวิทยาศาสตร์สมัยใหม่แต่ฉบับแต่ปฏิวัติอุตสาหกรรมชั้น (Industrial
 Revolution) อุดมคติในทางเศรษฐกิจคือเสรีภาพในการค้า Freedom of Trade
 ให้แข่งขันกันได้อิสระ หรือที่เรียกว่า Laissezfaire คงการขยายสิทธิเลือกตั้ง
 ออกไป รวมความว่าความต่างกันนโยบายอันสำคัญระหว่างสองพรรคคนคือ
 พรรค Conservative ถือว่าตนเป็นผู้พิทักษ์รักษาสถิติของประชาชนซึ่งได้มา
 โดยนิติประเพณีไม่ให้ถูกรอน ซึ่งตรงกันข้ามความว่าสิทธิของพวกที่ได้สิทธิพิเศษ
 อยู่แล้ว แต่พรรค Liberal ถือว่าตนเป็นพรรคปัจเจกชน (Individualism)
 ซึ่งนิยมการเจริญก้าวหน้าและการปลดแอกจากการกดขี่ต่าง ๆ

ปฏิสนธิของพรรค Labour

คำว่า Labour นมิผู้แปลว่ากรรมกร ความจริงคำนี้กรรมกรควรแปล
 จากคำ Labour แต่ความหมายอันแท้จริงนั้นหมายถึงคนงาน (Working Class)

ความจริงใน ค.ศ. ๑๙๐๐ นั้นมีสมาชิกรัฐสภาสามัญ ซึ่งมีอุดมคติทาง Labour อยู่บ้างแต่ก็ยังไม่ได้รวมกันเป็นพรรคพวกแผ่นอย่างทุกวันนี้ ฉะนั้นจึงไม่มีผู้ใดจะอะไร เพราะมีสมาชิกล้นในสภา

ในปี ค.ศ. ๑๙๐๐ จึงมีการจัดตั้งสหภาพกรรมกร (Trade Union) ด้มาคมสหกรณ์ ด้มาคมตั้งคณนิมชนทงหมคนเรียกว่า Labour Representative Comitees ซึ่งต่อมาอีกสองสามปีได้เปลี่ยนเป็นพรรค Labour ในปี ค.ศ. ๑๙๐๘ พรรคนั้นมีสมาชิกในสภาสามัญ ๒๘ นาย

สงครามโลกครั้งที่ ๑

เมื่อเกิดสงครามโลกครั้งที่ ๑ (๑๙๑๔) นั้น พรรค Liberal เป็นรัฐบาลอยู่ ได้มีการปรับปรุงรัฐบาลเป็นรัฐบาลผสม (Coalition) โดยทุกพรรคเข้าร่วมด้วย แต่พรรค Labour ได้เป็นรัฐมนตรีนำเดี่ยว

เมื่อเกิดสงครามแล้วมีการเลือกตั้งทั่วไป ฝ่าย Conservative ชนะ แต่พรรค Liberal กลับตกลงไปเป็นที่ ๓ โดยพรรค Labour ขึ้นมาเป็นพรรคที่ ๒ รองจาก Conservative

ต่อมาเมื่อมีการเลือกตั้งอีกพรรค Labour ได้เสียงต่ำกว่าพรรค Conservative เล็กน้อย แต่พรรค Liberal หันมาสนับสนุนพรรค Labour พรรค Labour จึงได้เป็นรัฐบาล

แต่ภายหลังพรรค Labour ไม่ได้เป็นรัฐบาลอีก จนภายหลังสงครามคราวนี้ พรรคได้เสียงมากที่สุดจึงได้เป็นรัฐบาลจนบัดนี้

ข้าพเจ้าได้กล่าวถึงนโยบายของพรรค Conservative และพรรค Liberal แล้ว ส่วนพรรค Labour นั้นนโยบายดังต่อไปนี้

โซเชี่ยลลิสม์

พรรค Labour มีวัตถุประสงค์ที่จะปกครองเป็นรัฐโซเชี่ยลลิสม์ เพื่อประโยชน์ของสังคม โดยจะนำขุมทรัพย์ของประเทศบริเตนใหญ่ มาใช้ให้สง่างาม โดยให้ทุกคนมีส่วนได้ประโยชน์ ซึ่งจะสำเร็จได้โดยจัดการคลัง การค้า การอุตสาหกรรม และเกษตรกรรม ให้เข้ากับโครงการณ์ของชาติ โดยรัฐบาลเป็นผู้นำทาง

สันติภาพ

พรรค Labour เห็นว่าสันติภาพอันยุติธรรมและถาวร เป็นเงื่อนไขสำคัญในการที่มนุษย์เราจะเจริญงอกงามได้ ฉะนั้นจะทำทุกอย่างเพื่อรักษาสันติ และร่วมมือกับทุกประเทศ ในการนี้ และร่วมมือกับสหประชาชาติอย่างใกล้ชิด และยึดอุดมคติของสหประชาชาติ

ประชาธิปไตย

พรรค Labour ยึดมั่นในหลักประชาธิปไตยตามระบอบรัฐธรรมนูญ โดยมีกษัตริย์ และจะต่อสู้กับระบอบเผด็จการ ไม่ว่าเผด็จการชนิดใด บุคคลคนเดียวหรือหลายคน จะพึงจำให้เห็นว่าระบอบประชาธิปไตยใช้ได้ดีสำหรับอังกฤษ ในขณะที่เดียวกันก็เคารพอิสรภาพและสันติของฝ่ายน้อยพรรค จะไม่ยอมให้พวกที่มีส่วนได้เสียใด ๆ ขัดขวางนโยบายของพรรค แต่ในการดำเนินนโยบายของพรรค จะไม่ให้บุคคลใดได้รับความอยุติธรรม ทรัพย์สินของเอกชน ซึ่งรัฐบาลจะเอามาเป็นกรรมสิทธิ์ของรัฐนั้น จะใช้เงินให้อย่างชอบธรรม ในการที่จะดำเนินนโยบายของ Labour

ชาติจะต้องเข้าควบคุมจากรถไฟ เศรษฐกิจของประเทศ คือการเงิน ที่ดิน การขนส่งถ่านหินและกำลังไฟฟ้า

๑) การเงิน

พรรค Labour เห็นว่าไม่มีประเทศใดจะวางแผนดำเนินงานในชีวิต เศรษฐกิจของประเทศตนได้ ถ้าไม่สามารถเข้าควบคุมการเงินภายในประเทศ ของตนได้ จะให้ธนาคารของอังกฤษเป็นธนาคารของชาติ และโดยธนาคารนี้ รัฐบาลจะควบคุมเครดิตต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการค้าของประเทศ

๒) ที่ดิน

ที่ดินจะต้องเป็นของราษฎรในส่วนตัวรวม ฉะนั้นที่ดินซึ่งอยู่ใน โครงการนี้ ของ Labour คงจะกล่าวต่อไป การวางโครงการนี้ของประเทศนั้น ต้องเอาที่ดิน มาควบคุมเพื่อประโยชน์ของราษฎร เพราะถ้าควบคุมไม่ได้แล้วก็ไม่สามารถใช้ ประโยชน์ได้เต็มที่ ไม่ว่าในกรณีใด ๆ เช่น การอุตสาหกรรม เกษตร หรืออื่น ๆ แต่การเอาที่ดินมาเป็นของรัฐบาลนี้ รัฐบาลจะต้องตั้งกรรมการให้เงิน โดย ยุติกรรมรัฐบาลจะไม่แตะต้องผู้ครองเรือนเล็ก ๆ และที่ดินที่มั่งเจ้าของครอบครัว อยู่ อีกนัยหนึ่งบ้านเรือนซึ่งเจ้าของอยู่

๓) การขนส่ง

การขนส่งนั้นถ้าปล่อยให้แข่งขันกัน เป็นการตั้งเปิดต้องไม่มีสัมรรถภาพ และอันตราย จะคงสภาพขนส่งของชาติขึ้น เพื่อจะประสานการขนส่ง ทางถนน ทางอากาศ และรถไฟ และทางน้ำ

๔) ถ่านหินและกำลังไฟฟ้า

การอุตสาหกรรมถ่านหินในมือเอกชน รัฐบาลชุดเก่า ๆ เคยตั้งกรรมการ รวบรวม แต่ไม่เห็นว่ามีสัมรรถภาพอย่างหมดหวัง กรรมกรถ่านหินต้องเสีย ชีวิตและอนามัย โดยได้เงินค่าจ้างไม่คุ้ม ส่วนราคาถ่านหินที่ขายไปนั้นได้กำไร มากมาย การไฟฟ้า การไฟฟ้านี้ ก็จะต้องโอนมาให้เป็นของชาติให้หมด

พรรค เชื่อว่า เมื่อเดินนโยบายตามนี้ได้ จะนำความดีมาสู่ประชาชน
ได้ ๔ ประการคือ

- ๑) มีอาหารบริบูรณ์
- ๒) คนงานได้ค่าแรงงานของตน
- ๓) คนงานจะได้รับความสุขพักผ่อนมากขึ้น ให้เหมาะสมควรตามความต้องการและจำเป็นแก่ชีวิต
- ๔) จะได้หลักประกันในเรื่องการว่างงาน หรือไม่มีงานทำก็จะมีเงินเลี้ยงชีพ ปัญหาจึงมีต่อไปว่าพรรคทั้งสองเหล่านี้ มีนโยบายต่างๆ กันในสาระสำคัญอย่างไรบ้าง และตรงกันอย่างไรบ้าง?

ความต่างกันนโยบาย

นโยบายซึ่งแตกต่างกันในสาระสำคัญนั้น โดยมากต่างกันนโยบายภายในคือ

๑) ปัญหาเรื่องศาสนา

พรรค Conservative เนื่องจากผู้สนับสนุนเป็นคนชั้นสูงและพวกภักษาศิลทิติงกล่าวด้าว จึงเป็นสังฆกรรมคาที่ จะเอียงไปในทางสนับสนุนประ โยชน์ของพวกขุนนางและศาสนาแบบอังกฤษ (Established Church) ส่วนพรรค Liberal และ Labour นั้นเป็นพวกคนชนกตาง พวกสหบาลหรือพวกที่ขอบิธัสระในความคิดเห็นเรื่องการศาสนา ฉะนั้นเมื่อมีปัญหาเรื่องการศึกษา มาสู่รัฐสภาคราวใด มักจะได้แย้งกันรุนแรง พวก Conservative สนับสนุนเรื่องของศาสนา ซึ่งมีส่วนสำคัญในการศึกษาของเยาวชนอังกฤษ ฉะนั้นสนับสนุนให้รัฐบาลช่วยเหลือการเงินเต็มที่ แต่พรรค Liberal และ Labour ไม่คิดคำนึงในการช่วยเหลือเงินแต่ให้ช่วยทั่ว ๆ ไป และสนับสนุนให้มีการศึกษา การอาชีพและวิชาเทคนิคให้มาก

๒) ปัญหาเรื่องการสังคมและเศรษฐกิจ

พวก Conservative เห็นว่าการปฏิสังขรณ์ (reconstruction) ระบบสังคมและเศรษฐกิจนั้นต้องทำภายในระบบการปกครองปัจจุบัน การค้าของเอกชน (Private enterprise) และเสรีภาพสิทธิเอกชนทุกอย่าง ส่วนพรรค Liberal ก็มีความเห็นคล้ายกัน แต่ไม่ถึงอย่าง Conservative ส่วนพรรค Labour นั้น คงใจจะสถาปนารัฐสังคมนิยมตั้งแต่วินิจฉัยมาแต่โดยยอมให้มีการปกครองภายใต้กฎหมาย มีนโยบายปฏิสังขรณ์ ระบบสังคมและเศรษฐกิจใหม่

นโยบายที่ตรงกัน

ทั้งสามพรรคมีนโยบายตรงกันในหลักการดังต่อไปนี้

- ๑) การมีกษัตริย์ใต้กฎหมายตามรัฐธรรมนูญ
- ๒) การมีจักรภพนานาชาติบริติช (British Commonwealth of Nation) คือทุกประเทศที่เดิมเป็นเมืองขึ้น หรืออาณานิคม แต่ต่อมาได้เอกราชและอยู่ในเครือจักรภพด้วยกัน

จริงอยู่นโยบายของ Conservative นั้นต้องการเป็นจักรพรรดินิยมรุนแรงมากกว่าอีกสองพรรค แต่เนื่องจากสภาพการณ์ จึงต้องเปลี่ยนนโยบายลดผ่อนลง

ทั้งสามพรรคสนับสนุนหลักการสหประชาชาติ

ศาสตราจารย์ไดเซย์ (Dicey) กล่าวว่า พรรคการเมืองนั้นต่างแยกกันโดยมีความเห็นไม่ตรงกันจริงๆ ซึ่งสำคัญมาก แต่ไม่ใช่แยกกันในมาตรฐานสำคัญ เช่นระบอบการปกครองเป็นต้น หรือเกี่ยวกับชีวิตของมนุษย์ ขอยกตัวอย่างเช่นในสมัยปฏิวัติฝรั่งเศส มีรัฐมนตรีหนึ่งถูกชนชาติ นักการเมืองซึ่งมีอำนาจใน

ดํยณนอภิปรายค่าว่า ความรับผิดชอบของรัฐบาตหรือของรัฐมนตรน หมาย
 ความว่าความคายของผู้นั้น ซึ่งแปลว่าความเห็นในทางการเมืองของพรรคคนนั้นไม่
 เป็น โดยทางสันติ และต่างจะก่อเวรซึ่งกันและกันดังก่ด่าในเบื้องคั้น ในการที่จะ
 ให้การรณรงค์ระหว่างพรรคการเมืองด้วยกันเป็นไปโดยสันติ และปราศจากการ
 ฆ่าฟันซึ่งกันและกันนั้น พรรคแต่ละพรรคจะต้องมีนโยบายและอุดมคติซึ่งมาจาก
 ความเห็นไม่ตรงกันจริงๆ ในประเด็นว่า ทำอย่างไรจะให้บ้านเมืองราษฎร
 เพื่อร่วมชาติของตนมีความเจริญผาสุก แต่ถ่าน โยหรืออุดมคตินั้นเป็นไปใน
 ทางหาผลประโยชน์ส่วนตัวหรือของบุคคลบางหม้างเหล่า หรือบุคคลบางชน
 โดยเฉพาะ หรือคิดประหัดประหารกันเป็นส่วนตัวแล้ว การเมืองชนคินจะนำไป
 ด้ความเดือดและความหายนะ แต่ท่านผู้อ่านจะต้องระดึกว่า แม้ในประเทศอังกฤษ
 กิด ระบบพรรคการเมืองเพียงจะมีระเบียบแบบแผนและเดินไปด้วยดีแบบกแผ่น
 กี่เมื่อคั้นคริสต์ศตวรรษที่ ๑๘ เท่านั้น ทงๆ มีรัฐสภามาหลายร้อยปีแล้ว ความ
 ด้าคัญอยทว่า หลกการค้บ้านคิ ถ้าผู้ใ้ปฏิบัติไม่เข้าใจทวามซง ความ
 อดเองก็จะเกิดขึ้น

มีผู้อธิบายว่า การปกครองโดยราษฎรจะดำเนินไปตลอดรอดฝั่ง จะ
 ต้องประกอบด้วยดําระดําคัญของศีลธรรมในทางการเมือง (Political Morality)
 ดังต่อไปนี้

๑. สติปัญญา (Intelligence) การที่จะควบคุมการบริหารบ้านเมือง
 ให้คั้น ราษฎรจะต้องเอาใจได้ในการเมือง และมีโอกาสได้รับการศึกษาใน
 เรื่องเหล่านี้ แต่รัฐบาลจําจะต้องให้ประชาชนทราบการบ้านการเมืองมากที่สุด
 เท่าที่จะทำได้

๒. คุณธรรมในทางการเมือง (Political virtue) รากฐานอันดําคัญ
 ของรัฐคือ ศีลธรรม การมีศีลธรรมทำให้ประชาชนในประเทศมีศรัทธา ยอม

เดี่ยงตนเพื่อชาติในยามฉันทิและยามสงคราม กัดหาญในสนามรบ มีความ
คิดตั้งชงและกล้าในการเป็นผู้นำในทางที่ดี อัดสระในคัว ไม่ยอมให้ความชั่ว
หรืออำนาจฝ่ายค่างงไปไค้

๓. อิสระภาพ (Freedom) ราษฎรจะต้องมีอิสระในการที่จะปฏิบัติ
การอย่างหนึ่งอย่างใด ครอบเท่าที่ไค้เป็นการระเมิดสิทธิของผู้อื่น โดยไม่มี
กฎหมายพิเศษห้าม หรือถูกผูกมัดโดยฉันทิของพรรคจนเกินไป หรือถูกควบคุม
เพื่อประโยชน์ส่วนคัวของบุคคลบางหมู่บางคณะ จะต้องมีเสรีภาพบริบูรณ์ใน
การพูด ในการชุมนุมสาธารณะ ในการร้องทุกข์ ในการออกเสียงเลือกตั้ง

๔. ความรักชาติ (Patriotism) ราษฎรจะต้องเอาใจไค้ในการบ้าน
เมือง สำระสำคัญในการรักชาติฉันทิ จะต้องประกอบด้วยลักษณะดังคองไป

- ก. มีความรู้ดีว่า ฉันทิใดเป็นคุณเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติใน
ส่วนรวม
- ข. ถือประโยชน์ของชาติเหนือประโยชน์ของพรรค ฉันทิ สักถ หรือ
ส่วนคัว
- ค. เต็มใจที่จะรับใช้ชาติ และเดี่ยงตนเพื่อความเจริญของชาติ
ของคณ

พรรคการเมืองของฝรั่งเศส

จุลซ์เฟอริ (Jules Ferry) นักการเมืองคนสำคัญของฝรั่งเศสและเคย
เป็นนายกรัฐมนตรีในคณศตวรรษที่ ๒๐ ฉันทิ เคยกล่าวฉันทิว่า “การที่จะรวมเป็น
สหการด้วยคณฉันทิอยู่โดยไม่วางคณ”

ฝรั่งเศสมีชื่อเดี่ยงในการมีพรรคการเมืองมากพรรคที่คูปประเทศหนึ่ง
ใน โลกฉันทิ ตามสถิติปี ๑๘๗๗ ก่อนสงคราม โลกครั้งที่สองมีถึง ๑๓ พรรคในคณผู้แทน

พรรคหนึ่ง ๆ มีสมาชิกสภาผู้แทนระหว่าง ๕ นายถึง ๑๕๒ นอกจากนั้นยังมีพวกที่
แสดงตนเป็นอิสระระลอก

แม้ภายหลังสงคราม โลกครั้งที่ ๒ เดิมมีผู้คิดว่าฝรั่งเศสคงจะได้บทเรียน
แต่ผลกลับตรงกันข้าม คือ ยังมีพรรคมากมาอีกตามสถิติ เมื่อภายหลังสงคราม
จนถึง ๑๓ พรรค และพรรคเล็ก ๆ อีกหลายพรรค เช่น พรรคคอมมิวนิสต์ พรรค
Popular Republican หรือที่เรียกกันว่า M.R.P. พรรค Socialists พรรค
Radical Socialists พรรค Republican Liberty Party (P.R.L.) พรรค Inde-
pendent Republics พรรคนายพล De Gaulle พรรค Peasant พรรค Algerian

การที่ฝรั่งเศสมีพรรคการเมืองมากเพราะเหตุว่า ๑) ตั้งแต่ฝรั่งเศสเริ่ม
มีรัฐบาลมา ไม่มีการจดทะเบียนพรรคเป็นปกติ ทุกรัฐบาลเมืองฝรั่งเศส
ปัจจุบันนี้มีอย่างน้อยมาก ก่อนปฏิวัติ ค.ศ. ๑๗๘๘ ถึงได้กีดกันได้ในการจัดการ
เลือกตั้งของฝรั่งเศส ไม่เคยมีรัฐบาลซึ่งปกครองโดยพรรคการเมืองเลย แม้
ภายหลังปฏิวัติแล้วก็เริ่มก่อหวอดขึ้นอีกตงหนึ่งศตวรรษต่อมา ระหว่างคริสต์-
ศตวรรษที่ ๑๙ ข้อใดเพียงในการเมืองฝรั่งเศส มักจะไปอยู่ที่อาจจะมีการปกครอง
โดยมกษัตริย์หรือมีประธานาธิบดี หรืออื่นใด และก็มีพวกที่คิดตั้งไม่ยอมหลาย
ประเภทด้วยกันเช่น ถ้าตกลงมกษัตริย์ หรือจักรพรรดิ ฝ่ายตรงข้ามก็อยากให้มี
ประธานาธิบดีและนิยมน ถ้ามีประธานาธิบดีฝ่ายตรงข้ามก็นิยมนให้มีมกษัตริย์
ปัญหาจึงไปอยู่ที่สภาพของรัฐจะเอาอย่างไร (Nature of State) ไม่ใช่ในนโยบาย
เศรษฐกิจหรือการบริหารบ้านเมือง เมื่อเป็นเช่นนี้พรรคการเมืองตามรูปที่เรา
เข้าใจในสมัยปัจจุบันนี้ ย่อมมีไม่ได้ หรือมีก็ไม่ก้าวหน้า จนราว ๖๐ ปีมานี้เอง
ฝรั่งเศสในฐานะที่เป็นชาติ จึงยอมรับว่า ระบบประชาธิปไตยเป็นต้นฉบับ ตลอด
ภาคของฝรั่งเศส แม้กระนั้นก็ยังมียพวก Extremists ที่ไม่ยอม แต่เป็นส่วนใหญ่
น้อยก็อยากให้เกิดมกษัตริย์อีก หรือมีคณะเป็นระบบเผด็จการ

ในการที่พรรคการเมืองจะเติบโตแข็งแรงและมีเสถียรภาพ จำเป็น
 อย่างยิ่งที่พรรคการเมืองจะต้องยอมรับเอาระบบตามรูปที่เป็นอยู่ ถ้าพรรคคิด
 ที่จะเลิกตั้งระบบที่มันอยู่โดยไม่ยอมรับว่า โดยไม่เพียงมุ่งเปิดชนคณรัฐบาดตาม
 วิถีทางรัฐธรรมนูญแล้ว พรรคนั้นจะเป็นพรรคที่ค้าน โดยข้อดีคัดค้านต่อประเทศชาติ
 ไม่ได้ (Loyal Opposition) พรรคที่ค้านที่ข้อดีจึงรกรกกัดต่อระบบซึ่งมันยอมรับ
 ตัวอย่างอยู่ในอังกฤษ สหรัฐอเมริกา ฉะนั้นจึงไม่มีการยุ่งเหยิง อย่างไม่รัด
 พรรค หรือหมู่ต่าง ๆ ในฝรั่งเศส พึงจะมายอมรับว่าระบบ ถ้าารณะเป็นระบบ
 ตลอดจนกาตของฝรั่งเศสก็ควรว่า ค.ศ. ๑๘๘๗ ตามที่กล่าวมานี้จะเห็นได้ว่า เวลา
 ๖๐ กว่าปียังไม่เพียงพอที่จะฝังรากหนีประเพณีพรรคการเมืองได้มั่นคงนักแล้ว

๒) ในประการที่สอง ความยุ่งยากของพรรคการเมืองฝรั่งเศสสืบเนื่อง
 มาจากอุปนิสัยของคนฝรั่งเศสซึ่งเป็นเจ้าอารมณ์ คนฝรั่งเศส โดยมากแม้จะมี
 อารมณ์รุนแรงเวลาเด็กอกคงก็ แต่ไม่ค่อยสนใจการเมืองอันแท้จริง ฉะนั้นจึงไม่
 ยอยากเข้าพรรคหรือยอมอยู่ในวินัยของพรรค ในข้อนี้เป็นจริง ฉะนั้นอย่างนี้
 พวกชาวนา ซึ่งประกอบเป็นกึ่งหนึ่งของพลเมือง ชาวนาฝรั่งเศสจะเป็นเคียด
 เป็นแค้นมากถ้ามีผู้กรุกเขาไปในที่นาของเขา แต่พวกชาวนาก็แทบจะคง
 ถ้าการคงช้อตนนไม่ถูกใจเขา แต่ในเรื่องนโยบายของชาติแล้ว พวกนี้ไม่รู้ ถ้า
 ถ้าพูดถึงหลักการและอุดมคติแล้ว ถ้าผู้แทนเป็นตองเถียงคอเป็นเอ็น แต่ถ้าไป
 ถึงปัญหาว่าจะปรับหลักการและอุดมคติโดยนำไปใช้กับการบริหารแล้ว พวกนี้
 หรือผู้มีสิทธิออกเสียงรู้ ดึกเฉย ๆ

เมื่อเป็นเช่นนี้การมีพรรคต่าง ๆ ในฝรั่งเศสจึงไม่ใช้มันขึ้นโดยการรับมฤต
 นโยบายจากบรรพบุรุษ เช่นอย่างอังกฤษ คนฝรั่งเศสที่อยู่ที่ตามชนบทไม่ได้เรียน
 รู้หรือคิดตามความเจริญสมัยใหม่เลย

ส่วนพวกในเมืองหรือนครนั้นแตกต่างกันเล็กน้อย ส่วนใจการเมืองบ้าง
 แต่ชอบถือตามความคิดเห็นของชนอิสต์ระ และมักแสดงไม่เห็นด้วยเสมอ พวกนี้
 ถือว่าสำหรับชนชั้น อิสต์ระในทางการเมืองเป็นคุณธรรม การใช้อิสต์ระภาพ
 ผิดนั้น เท่ากับแสดงให้เห็นว่า เขาคิดคนหนึ่งเหมือนคน อื่นหนึ่งส่วนในหลักการ
 เสมอภาค (égalité หรือ Equality) เมื่อเป็นเช่นพวกนี้สมัครที่จะออกเสียง
 ให้แก่บุคคลซึ่งสามารถแสดงตนเป็นผู้นำได้ยิ่งกว่าออกเสียงตามนโยบายของพรรค
 เมื่อมีประเด็นทางการเมืองขึ้นมา พวกนี้จะวินิจฉัยตามความคิดเห็นอิสต์ระของ
 เขา ถึงกับมีผู้กล่าวว่าคนฝรั่งเค่งพยายามไม่ออกเสียง หรือแสดงความเห็น
 ตามนโยบาย แต่พยายามแย้งนโยบาย เพื่อลอบว่าตนก็คนหนึ่งเหมือนกัน

๓) ระบบวิชิพิจารณาในรัฐสภา

การตั้งกรรมาธิการคดี และการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติต่าง ๆ
 ในสภานั้นมอบให้สมาชิกผู้หนึ่งกลายเป็น Rapporteur หรือ Reporter เจ้าของ
 เรื่องคดีเป็นเหตุอันหนึ่งอาจมีผู้แย้งว่าสิ่งเหล่านี้ไม่ใช่เป็นเหตุให้มพรรคมามากมาย
 แยกแยกเป็นหลายพรรค ซึ่งอาจเป็นความจริง เพราะเป็นการยาก เช่นจะเถียง
 กันว่า การกระทำผิดอาญา และความจนนั้นอะไรเป็นเหตุ อะไรเป็นผล ความจริง
 ทั้งสองข้ออาจเป็นเหตุและเป็นผลได้

ในฝรั่งเค่งมักจะมีกรรมาธิการประจำสภา การพิจารณาร่างพระราช
 บัญญัติต่าง ๆ นั้นเมื่อเข้าถึงกรรมาธิการแล้ว กรรมาธิการมักจะตั้งให้สมาชิก
 ผู้หนึ่งเป็น Reporter เจ้าของเรื่องแทนที่จะให้ รัฐมนตรีผู้เดินอร่างพระราช-
 บัญญัตินั้นเป็นเจ้าของเรื่อง เจ้าของเรื่องเป็นผู้อภิปรายชี้แจงได้จริงในสภา เมื่อ
 เป็นเช่นนี้ ก็เท่ากับแบ่งเอาความรับผิดชอบไปจากรัฐมนตรี

๔) ในการจัดทำคือ เรื่องส่วนตัว คนฝรั่งเค่งคนคนหนึ่ง ถ้าปัญหาที่จะ
 วิจัยด้วยเกี่ยวกับบุคคลซึ่งถ้าเป็นเรื่อง Scandal หรือความชั่วของบุคคลนั้นเดี๋ยว

โตโตมมาก การได้ค่านในประเด็นชนิดนี้ไม่ทำให้พรรคมั่นคง ใน ๖๐ ปีที่ล่วง
 มา มีหลายเรื่องซึ่งดงนเกี่ยวกับบุคคลทั้งต้น เป็นเหตุให้แตกแยกกันเป็น
 เดียง ๆ

พรรคการเมือง

พรรคการเมืองฝรั่งเหล่านี้จะเรียกว่าพรรค (Parties) ก็ไม่ถูกนัก แต่
 จะเรียกว่าพวก (Faction) ก็ไม่เชิง คือกิ่ง ๆ ระหว่างสองคาน มีผู้เสนอว่าควร
 เรียกตามภาษาฝรั่งเรียกว่า Groupments หรือหมู่ ถิ่นยหนึ่งหมู่สมาชิกสภา
 ผู้แทน ซึ่งมีมายึดคดวอยอย่างเดียวกัน ซึ่งอาจมองการณ์ของผู้ออกเสียงสนับสนุน
 หรือไม่สนับสนุนก็ได้ซึ่งอาจมีหรือไม่มีนโยบายก็ได้ ซึ่งอาจไม่มีหรือมีหัวหน้าก็ได้
 ซึ่งอาจอยู่ในวินัยของหมู่หรือไม่ต้องอยู่ในวินัยก็ได้ ซึ่งอาจเปิดชนหรือไม่เปิดชน
 นายออกหกเดือนข้างหน้าก็ได้

จริงอยู่ มีบางพรรค จำกัดการดำเนิน การอย่างพรรคตามความหมาย ใน
 อังกฤษหรือสหรัฐอเมริกา เช่นมีกรรมกรรมทรัพย์ มีทุน มีนโยบาย มีหัวหน้า
 มีวินัย เช่นพรรค Radical Socialist แต่พรรคอื่นเช่นพรรคขวา ขาดจาก
 พวกคนไม่มองการณ์ ด้นาวิกแต่ตระคนดำเนินการเดือกตั้งของตนเอง และไม่มี
 นโยบายแน่นอน บางหมู่ก็รวมกันตามบุคคลไม่ใช้นโยบาย

ปัญหาจึงมีอยู่ว่า เมื่อมีพรรคการเมืองแล้ว ทำอย่างไรจึงจะให้ประชาชน
 มีความคิดเห็นเอนเอียงมาตามนโยบาย หรืออคติของคน ในการบังคับปฏิบัติ
 คึงที่ต่างแล้วในเบื้องตน คอชแรงแก่ราษฎร โดยก่อให้เกิดสาธารณมติชน
 (Public Opinion) เพราะสาธารณมติจะมีอิทธิพลยิ่งในการช่วยพรรค ในการ
 เดือกตั้งในเรื่องการใช้สิทธิมนุษยย์ อักนยหนึ่ง

สาธารณมติ

เมื่อราษฎรได้สิทธิต่าง ๆ ดังกล่าวมาในบทความที่กล่าวด้วย "สิทธิของมนุษย์" นั้นแล้วอะไรเป็นสิ่งที่สำคัญ ในการที่จะมีอิทธิพลใหญ่ยิ่งในการบริหารบ้านเมือง? ในการเลือกตั้ง? ฯลฯ คำตอบก็คือ สาธารณมติ (Public opinion) เพราะในระบอบประชาธิปไตยนั้น รัฐบาลผู้บริหารย่อมเป็นผู้ที่ราษฎรเลือกตั้งมา และเป็นฝ่ายที่เข้มแข็งมากที่สุดในด้าน สาธารณมติ สำหรับประเทศที่มีการปกครองแบบรัฐสภา (Parliamentary Government) อย่างอังกฤษ ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น หรือประเทศที่ประธานาธิบดีมีอำนาจหน้าที่เป็นนายกรัฐมนตรีไปในตัว เช่นแบบสหรัฐอเมริกา คือปกครองแบบ Presidential Government รัฐบาลในประเทศเหล่านี้ต้องฟังสาธารณมติ มิฉะนั้นจะถูกถอดไป หรือถึงคราวเลือกตั้งใหม่ก็จะได้คะแนนเสียงเข้ามาเป็นรัฐบาลอีกต่อไป

คำว่า สาธารณมติ นั้นยังมีเข้าใจคลาดเคลื่อนกันอยู่ไม่น้อย โดยเข้าใจว่า ถ้าได้ยินเสียงหนาหูว่าเรื่องนั้นของเป็นอย่างนั้นอย่างนั้นแล้ว เป็นสาธารณมติ ความจริงหาเป็นเช่นนั้นไม่ เพราะที่เสียงพูดกันมากมาย อาจเป็นหนึ่งในที่หนึ่งในที่นั้นของราษฎรทั่วประเทศก็เป็นได้ แต่เป็นเพราะราษฎรจำนวนมากเหล่านั้นไม่ได้แสดงเสียง หรือไม่มีโอกาสแสดงก็เป็นได้ สาธารณมติที่ถูกต้องต้องเป็นความเห็นของชนหมู่มากในประเทศเป็นอันรวม ฉะนั้นจึงเป็นการจำเป็นที่เราจะต้องศึกษาแยกแยะให้เห็นชัดว่า สาธารณมตินั้นคืออะไรกันแน่?

ในทุกประเทศที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตย ทุกเวลาทุกวันทุกหนทุกแห่งล้วนแต่มีผู้แสดงความคิดเห็นทั้งนั้นเช่นแสดงความคิดเห็นว่า คนนั้นคนนั้น ได้เป็นผู้แทนหรือรัฐมนตรีจะดีกว่า ดังความครวญเกิดขึ้นเพราะเยอรมันก้อบ้าง หรือเพราะฝ่ายสัมพันธมิตรอ่อนข้อบ้าง เพราะรัสเซียบ้าง ฯลฯ ความเห็นเกี่ยวกับการบริหารของรัฐบาล เกี่ยวกับสังคม เกี่ยวกับครอบครัวญาติมิตร ที่คน

หนึ่งๆ แสดงความคิดเห็น เมื่อรวมมากเข้าก็อาจกลายเป็นสาธารณมติไปได้ แต่
 ความเห็นต่าง ๆ เหล่านี้บางทีถูกก็มีผิดก็มี ผิดก็มี เพราะแสดงโดยชอบด้วยหา
 ความจริง กับแสดงโดยไม่ได้ข้อเท็จจริง ตัวอย่างง่าย ๆ เช่น ดองทนายโต๊ะ
 ทำงานที่เรานั่งทำอยู่ทุกวันนี้ว่า ขนาดยาวและกว้างเท่าใด ให้คนทนายดักจับคน
 ทั้งสิบคนคงไม่เหมือนกันหมด และจะหาผู้ทนายได้ถูกต้องยาก นอกจากจะเอา
 ไม่บรรทัดมาวัดกันให้เห็นชัดเจนน ในการเอาไม้มาวัดกันถือได้ว่า เราเข้าไปใกล้
 การได้ความจริงมาก แม้กระนั้นก็ดี จะเรียกว่าถูกต้องนักไม่ได้ ในอังกฤษ
 และสหรัฐอเมริกาตามโรงงานอุตสาหกรรมใหญ่ หรือสถานที่ทำการทดลอง
 วิทยาศาสตร์ของรัฐบาล มีเครื่องมือวัดซึ่งสามารถวัดถูกต้องได้ถึงหนึ่งในล้าน
 ของนิ้ว ฉะนั้นจึงเห็นได้ว่า แม้ตัวอย่างในเรื่องง่าย ๆ เช่นนักเป็นทนายทักจะ
 ยอกความเห็นได้ถูกต้อง

ข้าพเจ้าขอชักตัวอย่างที่ยากไปอีก เช่นการเลือกตั้งผู้แทนราษฎร สมมติ
 ว่าในจังหวัดหนึ่งมีผู้สมัคร ๓ นายคือ นายแดง นายดำ และนายขาว ราษฎร
 จะเลือกใคร มีปัญหาที่จะต้องพิจารณา ๓ ข้อ

๑. ผู้สมัครมีคุณสมบัติอย่างไร?
๒. ผู้ขอเสียงสามารถทราบข้อเท็จจริงในคุณสมบัติ ดังกล่าวแล้ว

หรือไม่? และ

๓. เมื่อได้ข้อเท็จจริงแล้ว สามารถหาข้อเท็จจริงนี้ไปพิจารณาดัง

ความเห็นได้หรือไม่ว่าควรเลือกใคร?

ในการตอบปัญหาข้อที่หนึ่งนั้น ต้องหาข้อเท็จจริงมาประกอบมากมาย
 ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความชำนาญ ความสุจริต และสติปัญญาของผู้สมัครรับเลือก
 สมมติว่า ผู้สมัครรับเลือกทั้งสามนายนั้นไม่เคยเป็นผู้แทนราษฎรเลย ทั้ง
 สามอายุราวกลางคน แต่ได้เคยเป็นสมาชิกสภาเทศบาลและเทศมนตรีมาแล้ว

ด้วยทุกคน ซึ่งนับว่ามีความชำนาญในการปกครองท้องถิ่นมาด้วยคนเดียว
แดงเป็นทนายความและเป็นธรรมศาสตร์บัณฑิต นายคำเป็นเจ้าของห้างค้าขาย
ห้างหนึ่งและดำรงตำแหน่งมรรยมนับบริบูรณ์ ส่วนนายขาวเป็นผู้ที่คลุกคลีอยู่กับกรรมกร
มานาน มีความรู้ด้านแรงงานมรรยมนอก แต่เข้าใจในฐานะและความต้องการของ
พวกคนงานหาเช้ากินค่ำดี เพียงเท่านั้นก็เห็น ว่า ทุกคนสามารถและมี
สติปัญญา แม้กระนั้นก็ ก็นับเป็นการยากที่จะหาตัวคนใดที่ดีที่สุด

นอกจากนี้ยังมีข้อยากเพิ่มไปอีกคือ นายแดงมีความคิดเห็นทางการเมือง
ไปทางขวา นายคำไม่ขวาหรือซ้าย คือนโยบายตามใจชอบ ส่วนนายขาวมี
นโยบายซ้ายแต่ไม่ซ้ายจัด ส่วนผู้ออกเสียงนั้น บางคนก็ขวา บางคนก็ซ้าย แต่
ส่วนมากไม่คำนึงถึงนโยบาย เวลาไปเลือกตั้งปรากฏว่าขอคะแนนราษฎร ผู้ไปฟัง
บางคนก็ชอบนายคำบ้าง นายแดงบ้าง นายขาวบ้าง เพราะจิตใจไม่เหมือนกัน
ราษฎรบางคนก็ชอบผู้สมัครคนนั้นบ้าง เกล็ดคนนั้นบ้าง แดงแค่อารมย์ หรือ
บางทีอาการกริยาของผู้สมัครไม่ถูกใจราษฎรก็มี ทั้ง ๆ ที่ไม่ได้ตั้งใจให้เป็น
เช่นนั้น หรือเช่นนายแดง โดยที่เป็นทนายความว่าความให้ญาติของผู้ออกเสียง
บางคน ฉะนั้นพวกพวกก็เคยนิยมนายแดง แต่ในขณะที่เขย่งกันมีคนอกหมิ่นหนึ่ง
ไม่ชอบ เพราะนายแดงไปว่าความเป็นปรปักษ์กับฝ่ายนั้นเป็นคน จึงเห็นได้ว่าข้อ
เท็จจริงทั้งหมดเหล่านี้ไม่เกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้สมัครเลย ข้อเท็จจริงที่สำคัญ
ที่สุดนั้นอยู่ที่ว่า เลือกผู้ใดจึงจะเหมาะที่สุด

ปัญหาอันอยู่ที่ว่าเมื่อคำนึงถึงความชำนาญ สติปัญญา ความดีด้วยจริต
และประโยชน์ของประเทศชาติแล้ว ใครจะเหมาะที่สุด แต่ข้อเท็จจริงเหล่านี้เป็น
ข้อเท็จจริงซึ่งยากที่จะหามาได้ แม้จะเพียงคาดคะเนเอาให้ได้ก็ยังคงกรรมกร
ซึ่งไม่มีส่วนได้เสียกับฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจนพิจารณา กรรมกรเหล่านี้เป็นผู้ชำนาญ
ในการตุลक्षणบุคคล ชำนาญในการเป็นผู้แทนมาแล้ว แม้กรรมกรที่ชำนาญ

ก็ไม่ว่าใครจะไปวัดความดีความงามของผู้สมัครเหล่านั้นได้จริงอย่างแท้จริง
 ทำได้บ้าง แต่ก็จะหวังให้ถูกต้องอย่างเด็ดขาดไม่บรรลุลหตุของสถานวิฑยาศาสตร์
 ไม่ได้ การขาดเครื่องมือของตนเป็นจุดอ่อนหนึ่งของการศึกษาวิฑยาศาสตร์ของ
 มนุษย์ให้ได้ถูกต้อง

ดังนั้นถ้ากรรมการ ผู้เชี่ยวชาญ เหนือคนใหม่ เครื่องมือ มาวัดได้อย่างถูกต้อง
 คงยกย่องนับถือหาญว่า ราษฎรผู้ออกเสียงจะมีความเห็นตรงกับคณะกรรมการ
 หรือไม่? ราษฎรหลายคนจะออกเสียงให้ นายแดง หรือออกเสียงให้ นายดำ เพราะ
 เห็นว่า นายดำดี ไม่ไปขายหรือฉ้อหรือนายขาวก็ดี เพราะมีความเห็นไปขาย
 เห็นอกกรรมกรผู้ยากจน แม้กระนั้นก็ดี ก็ไม่แน่ว่าจะราษฎรเป็นจำนวนมาก
 ที่ออกเสียง โดยความชอบพอส่วนตัว หรือตามอารมณ์ หรือตามทพวงพองมา
 แนะนำก็เป็นได้ กล่าวคือขัดชอบและไม่ชอบ ซึ่งเมื่อเป็นเช่นนั้น ก็เท่ากับ
 เดือดความความเห็น ไม่ใช่เลือกโดยวัตถุแท้จจริง

นอกจากตัวอย่างดังกล่าวนี้แล้ว เราอาจจะหาตัวอย่างมาพิจารณาได้
 มากมายทั้งในเรื่องการเมือง การเศรษฐกิจ การสังคม ซึ่งแต่ละเรื่องเป็นการ
 ยากที่จะออกความเห็นได้ถูกต้องทั้งหมด อย่างไรก็ดี เป็นที่จะเห็นชัดว่า ในทุก
 ประเทศ ทุกหมู่บ้าน ทุกตำบล ทุกจังหวัด ราษฎรต่างมีความเห็นทั้งต้น ทงนี้อาจ
 เป็นความเห็นที่ถูกหรือผิดก็ได้ ทั้งสองทาง เช่น ความเห็นในเรื่องการครองชีพ
 ของคน เรื่องดินฟ้าอากาศ เรื่องการปฏิบัติของฝ่ายปกครอง เรื่องการศึกษา
 อื่นๆทั้งเรื่องปัญหา วิดรวมบ้าน ตลอดจนการเมืองและการต่างประเทศ
 ความเห็นและความเชื่อเหล่านั้นมีต้นตออยู่ในชีวิตของสังคม เมื่อรวมความเห็น
 ทุกหมู่ ทุกแห่งเข้าแล้วก็ย่อมกลายเป็นสาธารณมติของชุมชน และของ
 ประเทศได้

ความคิดถึง ความรู้สึกของมนุษย์เราก็ด ย่อมขึ้นอยู่กับเหตุปัจจัยประการ
ค

๑. หมู่สังคม (Social Groups) ซึ่งเราประปรายด้วย เช่น บิดามารดา ญาติ
พี่น้อง เพื่อนบ้านใกล้เคียง โรงเรียน วัดวาอารามเจ้าหน้าตฝ่าย
ปกครอง ตลอดจนรัฐบาล หรือการงานต่างๆ ที่เราทำ เหตุนี้เรียกว่าหมู่สังคม
อันหนึ่งคือหมู่มนุษย์เพื่อนร่วมชาติ

๒. พฤติการณ์อื่น ๆ ซึ่งแวดล้อมตัวเรา เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร
ต่างๆ วิทยุ ภาพยนตร์ เป็นต้น

สาขารวมเกิดขึ้นได้อย่างไร ?

ข้อที่จะต้องพิจารณาต่อไปก็คือ เหตุปัจจัยประการดังกล่าวนี้ มีส่วนใน
การสร้างความคิดเห็น ความเชื่อของมนุษย์เราได้อย่างไร ?

ก. หมู่สังคม (Social Groups)

ข้อแรกก็คือในครอบครัว ลักษณะของครอบครัวมีส่วนสำคัญในการ
บ่มจิตใจมนุษย์เราได้ ตัวอย่างเด็กที่เกิดในครอบครัวเศรษฐี กับในครอบครัว
คนจน ความคิดความรู้สึกของเด็กทั้งสองย่อมแตกต่างกัน หรือเด็กที่เป็นบุตร
พ่อค้าศรัทธาจารย์ ครู แพทย์ จะมีความคิด ความเห็น แตกต่างจากบุตร
กสิกรซึ่งอยู่ตามหัวเมืองห่างไกลจากสังคม จากการศึกษา ตามที่กล่าวมานี้จะ
เห็นได้ชัดว่า บิดามารดามีส่วนสำคัญในการสร้างความคิดเห็นอย่างไร
บุตรซึ่งอยู่ด้วยได้ฟังเสมอ ๆ ก็ย่อมต้องมีความเห็นเอนเอียงไปตามความคิดเห็น
ของบิดามารดา เช่น บิดามารดาเป็นนายจ้าง บุตรก็มีความคิดเห็นไปในทาง
นโยบายของนายจ้าง ส่วนบุตรของพ่อค้าก็มักจะคิดเห็นไปในทางพ่อค้าจ้าง
หรือพนักงานเมืองพรวกใดก็ย่อมจะเอนเอียงไปทางพรวกนั้น

โดยสรุป ตามที่กล่าวมานี้ จะเห็นได้ว่า ครอบครัวย่อมมีส่วนสำคัญมาก ในความคิดความเห็นของบุคคล เด็กซึ่งเกิดมาในครอบครัวคนจน ชนบ้านเมือง เด็ก บิดามารดาหาเช้ากินค่ำ ไม่มีโอกาสพักผ่อน เงินทองไม่พอแก่ความจำเป็น ในการจะครองชีพในฐานะเป็นมนุษย์ ย่อมเติบโตโดยมีความนึกคิดต่อบุคคลอื่น ซึ่งเกิดในครอบครัวที่มีฐานะต่างกัน ทงนเป็นดังธรรมดา ส่วนพวกที่เกิ่ขึ้นมาใน ฐานะที่มีเงิน มีความสุขทุกอย่างก็ย่อมมีความคิดเห็นไปอีกอย่างหนึ่ง

ข้อคือไปก็ขอ เพื่อนบ้านใกล้เคียง วัดวาอาราม โรงเรียน และสถาน สโมสรต่าง ๆ ก็มีส่วนในความคิดความเห็นเช่นเดียวกัน เช่นผู้ที่เป็นกสิกรรม เพื่อนบ้านซึ่งเป็นกสิกรด้วยกัน ความคิดเห็นก็มักจะคล้าย ๆ กัน

ในสมัยโบราณ วัดต่าง ๆ มักจะเป็นโรงเรียนไปในตัว การไปศึกษา กับวัด หรือโรงเรียนย่อม เป็นอุปกรณี่สำคัญในการขัดเกลานิสัย และสร้าง ความ คิดความเห็นของบุคคล ตัวอย่างง่าย ๆ ท่านที่เคยนมัสการพระภิกษุสงฆ์ตามวัด จะรู้ดีว่า เมื่อไปตั้งสัจจรักับท่านย่อมจะทำให้เกิดความคิดในหลักธรรมของพระ พุทธเจ้า หรือเงาเราไปฟังพระธรรมเทศนาที่รู้ดีก็เช่นเดียวกัน ทำให้เรารู้ถึง ความดีความชั่ว ผลแห่งการทำบุญทำบาป

สังคมหรือสังคมสโมสรใด ๆ ก็เช่นเดียวกัน มีอิทธิพลเห็นอบบุคคลซึ่ง เป็นสมาชิกอยู่ไม่น้อย เพราะมีการพบปะ การสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดซึ่งกัน และกันอยู่เสมอ.

ข. พฤติการณ์แวดล้อม

นักสังคมศาสตร์มากหลายได้มีความเห็นพร้อมกันว่า หนังสือพิมพ์ นิตยสารต่าง ๆ ภาพยนต์ และวิทยุ มีส่วนสำคัญเช่นเดียวกัน ทั้ผลเกี่ยวกับ ศึกษารณมติ ในจังหวัดต่าง ๆ แต่ละจังหวัดของประเทศนั้น สำหรับเมืองเรา

ข้าพเจ้าเข้าใจว่า อธิปไตยของตั้ง เหล่านี้ จะมีมากที่สุด ก็แต่ในจังหวัด พระนคร เพราะต่างจังหวัดนั้นเนื่องจากการคมนาคมไม่สะดวก และยังไม่ได้มีการบำรุง เฝ้ากรงเทพฯ ตลอดจนสถิติของผู้อ่านหนังสือออกยังต่ำมาก จึงไม่ได้รับผลดี หรือร้ายนัก แต่ในต่างประเทศเช่น อังกฤษหรืออเมริกา ทุกจังหวัดในประเทศ เทียบเหมือนกันหมด เพราะทุกจังหวัดมีตั้ง เหล่านี้เหมือนกันหมด และการศึกษาก็แพร่ไปเท่ากันหมด เพราะฉะนั้น จึงมีผู้กล่าวว่า การที่ราษฎรได้แต่งตั้งสาธารณมิตต์ตั้งจริง ๆ เช่นเป็นการทำให้ปกครองเป็นประชาธิปไตยจริง ๆ (de facto) ยิ่งกว่าเป็นแต่เพียงในนาม

ในอังกฤษและอเมริกา หนังสือพิมพ์มีอิทธิพลมาก สามารถจูงใจให้ราษฎรแต่งตั้งสาธารณมิตต์ได้ชัดเจน ตัวอย่างในอเมริกาเมื่อปี ค.ศ. ๑๘๘๘ สหรัฐอเมริกาต้องประกาศสงครามกับสเปน เพราะหนังสือพิมพ์ มุตกธรรณก็คือเรื่อง คิวบา คิวบาในขณะนั้นเป็นเมืองขึ้นของสเปน เกิดปฏิวัติขึ้น ทางรัฐบาลสหรัฐ อเมริกา แม้จิตตั้งใจจะช่วยคิวบาก็ตาม แต่วางตนเป็นกลางอยู่ พอเกิดมีผู้ไป ระเบิดเรือรบของอเมริกาชื่อ Maine จมในอ่าวฮาวานา มีผู้กล่าวอ้างสเปนเป็นผู้ตบทำลาย แต่ก็ไม่มียุทธฐาน รัฐบาลอเมริกายื่นคำขาดให้ใช้คันเดี้ยหาย ตลอดจนให้สเปนปล่อยคิวบาเป็นอิสระ โดยรัฐบาลอเมริกาทำการช่วยให้ คิวบาเป็นเสกราชต่อไป สเปนยอมทุกอย่าง แต่หนังสือพิมพ์ในอเมริกาทั่วประเทศ เห็นว่าควรรบกับสเปน ในที่สุดรัฐบาลต้องประกาศสงครามกับสเปน ทั้งนี้ เพราะราษฎรตั้งนามมากในประเทศเห็นพ้องด้วยกับหนังสือพิมพ์

ในอังกฤษก็เคยมีปรากฏ เช่นเมื่อปี ๑๘๓๕ เซอร์ แซมวอล โสว์ รัฐมนตรี ว่าการกระทรวงการต่างประเทศในขณะนั้นได้ตกลงกับนายมีแอร์ ดาวิต รัฐมนตรี ว่าการกระทรวงการต่างประเทศฝรั่งเศส ที่จะยอมให้อิคาดีแบ่งดินแดนอันมีตั้งขึ้น

ได้ เรืองนเซอร์ แซมวอล โฮร์ ได้รายงานให้รัฐบาลทราบ คณะรัฐบาลเห็นชอบด้วย แต่พอหนังสือพิมพ์ทราบ ได้ตีพิมพ์เป็นข่าวเอ็กเกริก ปรากฏว่าประชาชนแทบทั้งประเทศแสดงความเห็นคัดค้าน ในสภาสามัญและสภาขุนนาง สมาชิกจำนวนมากคัดค้าน ในที่สุดรัฐบาลอังกฤษต้องขอถอนข้อตกลงนั้น และรัฐมนตรีว่าการต่างประเทศอังกฤษได้ยื่นใบลาออกจากตำแหน่ง

เครื่องมือซึ่งมีอิทธิพลต่อไปก็มีหนังสือต่าง ๆ และนิยายสารทุกชนิด เพราะยอมกล่อมจิตใจให้ผู้อ่านเอนเอียงไปได้มาก ยิ่งผู้อ่านไม่ตั้งใจเป็นกลาง คือไม่อ่านอย่างแสวงหาความจริงดังใดกล่าวไว้ข้างต้นแล้ว ยิ่งถูกครอบงำและชักจูงได้มาก แต่ถ้าเป็นหนังสือคดีมหัศจรรย์ ก็กลับเป็นประโยชน์มากเช่นเดียวกัน

ภาพยนตร์ ในอังกฤษและอเมริกา ก็มีส่วนสูงความคิดราษฎรไม่น้อย ยิ่งฉวิดยิ่งสำคัญมาก ในอังกฤษตามสถิติทะเบียน ผู้มีเครื่องวิทยุทั้งหมดรวมทั้งวิทยุโทรภาพมีเกือบ ๓๓ ล้านเครื่อง ซึ่งหมายความว่าผู้ฟัง คิดเฉลี่ยอย่างน้อยเครื่องละ ๓ คน ก็ตก ๓๓ ล้าน ในจำนวนพลเมือง ๕๗ ล้านกว่า และมีกำลังกระจายเสียงแทบตลอดวันตลอดคืน และหลายคลื่นหลายสถานีด้วยกัน สำหรับในสหรัฐอเมริกาชาวบ้านไม่มีสถิติปัจจุบัน มีสถิติซึ่งเก่ามาก คือ ๑๘ ล้าน ในอเมริกาก็มีผู้ มีเครื่องวิทยุ ๑๕ ล้านเครื่อง แต่เท่าที่ทราบแน่ชัดคือ ครอบคลุมในปัจจุบันมีเครื่องวิทยุ ฉะนั้นถ้าจะคาดคะเนก็คงมีในขณะนี้ไม่ต่ำกว่า ๕๐ ล้านเครื่อง ซึ่งถ้าเทียบจำนวนพลเมือง ๑๓๐ ล้านกว่า ก็นับว่าดีเลิศ

โดยสรุปก็คือ ดังต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมาแล้วทั้งหมดคนจนเป็นอุปสรรคสร้างอิทธิพลให้มนุษย์มีความคิดความเห็น จนกลายเป็นสาขาวรรณมิติได้

การแสดงความกิดความเห็นที่ถูกต้อง
เป็นสิ่งจำเป็นในระบอบประชาธิปไตย

ข้อที่เห็นได้ชัดเจนนั่นก็คือ ในระบอบประชาธิปไตยนี้ เมื่อราษฎร
ได้สิทธิของมนุษย์มา จนมีอำนาจสำคัญในการแสดงอำนาจความคิดเห็นได้ถ้วน เป็นกา
จำเป็นที่ผู้แสดงความคิดเห็นจะต้องค้นหาความจริงก่อนแสดง เพื่อให้ได้
ประโยชน์แก่ประเทศชาติในสังคมนั้น แม้จะขัดต่อประโยชน์ของชนหมู่น้อย ใน
ระบอบเผด็จการเช่นในเยอรมันหรืออิตาลี สมัยฮิตเลอร์และมุสโสลินี ผู้
ปกครองบ้านเมืองต้องด่ามคนเท่านั้นขาดปัญหาต่าง ๆ ให้ราษฎร ผู้เผด็จการ
เหล่านั้นกับบริวารต้องด่ามคนสามารถประกาศใช้กฎหมาย เก็บภาษีอากร ประ
หารชีวิตคน หรือเอาคนไปคุมขังได้ง่าย ๆ จริงอยู่มีการฟ้องในโรงศาล แต่ใน
ระบอบเช่นนั้นได้มีการพิสดารในคราวพิจารณาคดีอาชญากรรมครั้งคราว เมื่ออนุกรม
เบอร์กตั้งว่า แม้คำตัดสินของกฏผู้เผด็จการ แต่ในระบอบประชาธิปไตยนี้
ราษฎรช่วยกันปกครองบ้านเมืองซึ่งตัวเองอาจได้รับเลือกเข้าไปปกครองเองหรือ
เลือกตั้งผู้แทนเข้าไป

ในการนี้ราษฎรทุกคน จำต้องทราบ ข้อเท็จจริง ในปัญหาที่ตนจะต้อง
วินิจฉัยหรือออกความเห็น และต้องใช้ความรู้ข้อเท็จจริงนั้นโดยรอบคอบ ต้อง
ใช้สติปัญญา วิจัยพิจารณา

อีกนัยหนึ่ง ราษฎรมีสิทธิที่จะทราบความจริง แต่ในขณะเดียวกันก็มี
หน้าที่จะระมัดระวังให้เด็กซึ่งก่อนแสดงความคิดเห็นลงไป

โดยปกติราษฎรมักเก็บข้อเท็จจริงจากการค้นหาบ้าง จากเดียงเขาด้อย
บ้าง จากญาติพี่น้อง เพื่อนบ้าน หนังสือพิมพ์ นิตยสารต่าง ๆ วิทยุ ชาติ
แต่สิ่งเหล่านี้เป็นการได้มาทางอ้อมเท่านั้น จึงมีบ้างไม่จริงบ้าง หรือจริงเกินเท่า

เป็นคน การที่จะได้ข้อเท็จจริงให้ถูกต้องเพื่อประกอบการพิจารณาอันมีความยาก
อยู่ ๒ ประการคือ

๑. ความยากที่จะได้ข้อเท็จจริง ครบถ้วน
๒. ความยากที่จะได้ข้อเท็จจริง อันแท้จริง

ความยากในประการแรกนั้น เนื่องจาก การมีบังคับ หรือการตรวจข่าว
(Consort) ในประเทศต่าง ๆ นอกจากเงาตุณเงินจริง ๆ เช่น ขามสงคราม
ซึ่งความปลอดภัยของประเทศชาติ ถือเป็นสิ่งสำคัญยิ่งกว่าสิทธิของมนุษย์ จึง
จะมีการตรวจข่าว มิฉะนั้นแต่ยอมปล่อยให้อิสระ แม้แต่กระนั้นก็ดี บางทีราษฎร
ก็ไม่ได้ทราบข้อเท็จจริงทั้งหมด ในสหรัฐอเมริกาเองปรากฏมาแล้วว่าผู้ที่ปล่อย
ความจริงออกมาบางส่วนอีกบางส่วนปิดไว้ได้แก่หมื่นชนหมู่หนึ่งหรือหลายหมู่
ซึ่งอยู่ในฐานะที่ควบคุมแห่งชาวนั้นไว้เช่นหนังสือพิมพ์ เพราะอเมริกาบริษัท
หนังสือพิมพ์หลายบริษัท แต่ละบริษัทหนังสือพิมพ์หลายฉบับโดยเหตุใดเหตุหนึ่ง
จึงจะกล่าวต่อไป ได้มีบังคับข้อเท็จจริงบางประการเสียไม่ให้ราษฎรทราบ

ความยากในประการที่สอง คือการได้ข้อเท็จจริง อันแท้จริงนั้น เนื่อง
จากการโฆษณาชวนเชื่อ (Propaganda) ผู้ที่มีอำนาจหรืออยู่ในฐานะควบคุม
ข่าว อาจโดยเหตุผลอันใดอันใดหนึ่งปล่อยข่าวเท็จออกไป หรือไม่ก็ปล่อย
ข่าวโดยใช้ถ้อยคำซึ่งเป็นการทำให้ราษฎรหลงผิดในข้อเท็จจริง และเข้าใจไป
ว่า ข่าวที่ปล่อยออกมานั้นเป็นความจริง อันที่จริงการตรวจข่าวในประการแรก
นั้น ก็เป็นการโฆษณาชวนเชื่อไปในตัว และโดยกลับกัน การโฆษณาชวน
เชื่อในประการที่สองนั้น ก็เป็นการตรวจข่าวชนิดหนึ่ง

ปัญหาการตรวจข่าว และการโฆษณาชวนเชื่อ เป็นปัญหาที่ยาก และระดับ
ซับซ้อนมาก ยากที่จะอธิบายให้เข้าใจโดยชัดเจนได้ในทันที เพราะจะเป็นการ

บุคคลอื่น เราทราบแล้วว่า ในการปกครอง ระบอบประชาธิปไตย แท้จริงนั้น พรรคการเมืองเป็นสิ่งจำเป็นเช่นนี้พรรคซ้าย ซ้ายจัด ขวา ขวาจัด ฯลฯ ในขณะเดียวกันราษฎรในประเทศนั้น ละเพาะอย่างยิ่ง ในประเทศที่ราษฎรมีการศึกษาเกือบทั่วประเทศ เช่น อังกฤษและสหรัฐอเมริกา ราษฎรก็มีความคิดแบ่งไปตามพรรคเหมือนกัน โดยนิมิตที่อื่น ๆ แต่ละพรรคทักทราวเลือกตั้งก็พยายามที่จะให้ใครหนึ่งในสภาให้มากที่สุด เพื่อได้เป็นรัฐบาลบริหารตามนโยบายของพรรคคน เมื่อเป็นเช่นนั้น ย่อมเห็นได้ว่า รัฐบาลในระบอบประชาธิปไตยทุกรัฐบาลต้องอยู่ใต้อิทธิพลของพรรคของตน ฉะนั้นสภาพของแต่ละพรรคย่อมแตกต่างกัน ตามความสามารถของสมาชิก และเจ้าหน้าที่ดำเนินงานของพรรค เมื่อข้าพเจ้ารับราชการอยู่ในอังกฤษได้รับเชิญไปเยี่ยมที่ทำการพรรค Labour ซึ่งเป็นพรรครัฐบาลในขณะนั้น กับพรรค Conservative พรรค Conservative เป็นพรรคเก่าแก่ก่อนพรรค Labour แต่ทั้งสองพรรคมีสมรรถภาพต่างกันไปคนละอย่าง ดังนี้เป็นคน

พรรคการเมืองบางพรรคก็มีเงินทุนมาก มีอิทธิพลในประเทศยิ่งหย่อนกว่ากัน เมื่อเป็นเช่นนั้นพรรคที่มีอิทธิพลมากกว่าก็เท่ากับสามารถควบคุมแนะนำนโยบายของรัฐบาลได้ดียิ่งกว่าพรรคที่อ่อนกว่าดังกล่าว

ที่ข้าพเจ้ากล่าวถึงพรรคการเมืองนี้ เพราะเป็นเรื่อง โง่งจนไปถึงปัญหาการตรวจข่าวและโฆษณาชวนเชื่อ ซ้ำกัน ดังจะเห็นได้ต่อไปนี้ พรรคการเมืองที่มีอิทธิพลและกำลังมากกว่า ย่อมอยู่ในฐานะที่จะควบคุมข้อเท็จจริงได้ดีกว่า เมื่อเป็นเช่นนั้น พรรคคนนั้นก็จะต้องควบคุมข่าวเป็นแน่ โดยปล่อยข่าวเท็จที่ตนต้องการให้ราษฎรทราบ และโดยมากก็มักจะระบายนัดให้เป็นประโยชน์แก่พรรคของตน ผลก็คือข้อความซึ่งปรากฏในหนังสือพิมพ์ นิตยสาร ภาพยนตร์ วิทยุ (ในสหรัฐอเมริกาที่มีสถานีวิทยุ บริษัทเอกชนมากหลาย ส่วนในอังกฤษเป็นบริษัทเดียว

ทั้งสิทธิทางแพ่ง ทางการเมือง มาด้วยอากรอย่างไร และอะไรเป็นดังจงให้
ราษฎรมีความคิดเห็น เพื่อใช้สิทธินั้น แต่ทว่าความทั้งหมดนี้จะดำเนินผลให้
ระบอบประชาธิปไตยยังขึ้นตามความต้องการของมนุษย์ ย่อมชนอยู่อย่างเด็ด
ขาดกับเงื่อนไข ๒ ประการ คือ

- ๑) คัดสรร
- ๒) การศึกษา

เรื่องคัดสรรและการศึกษา ข้าพเจ้าได้อธิบายไว้แล้วในภาค ๑ บทที่

๓ ที่ว่าด้วยความหมายของประชาธิปไตย

จบภาค ๒

พ. ศ. ๒๔๕๒

สำนักหอสมุด

พิมพ์ที่โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง
นายถวัลย์ ศรียานนท์ ผู้พิมพ์และผู้โฆษณา
๓๑ มีนาคม ๒๔๕๓

สำนักหอสมุด